ABSOLUT

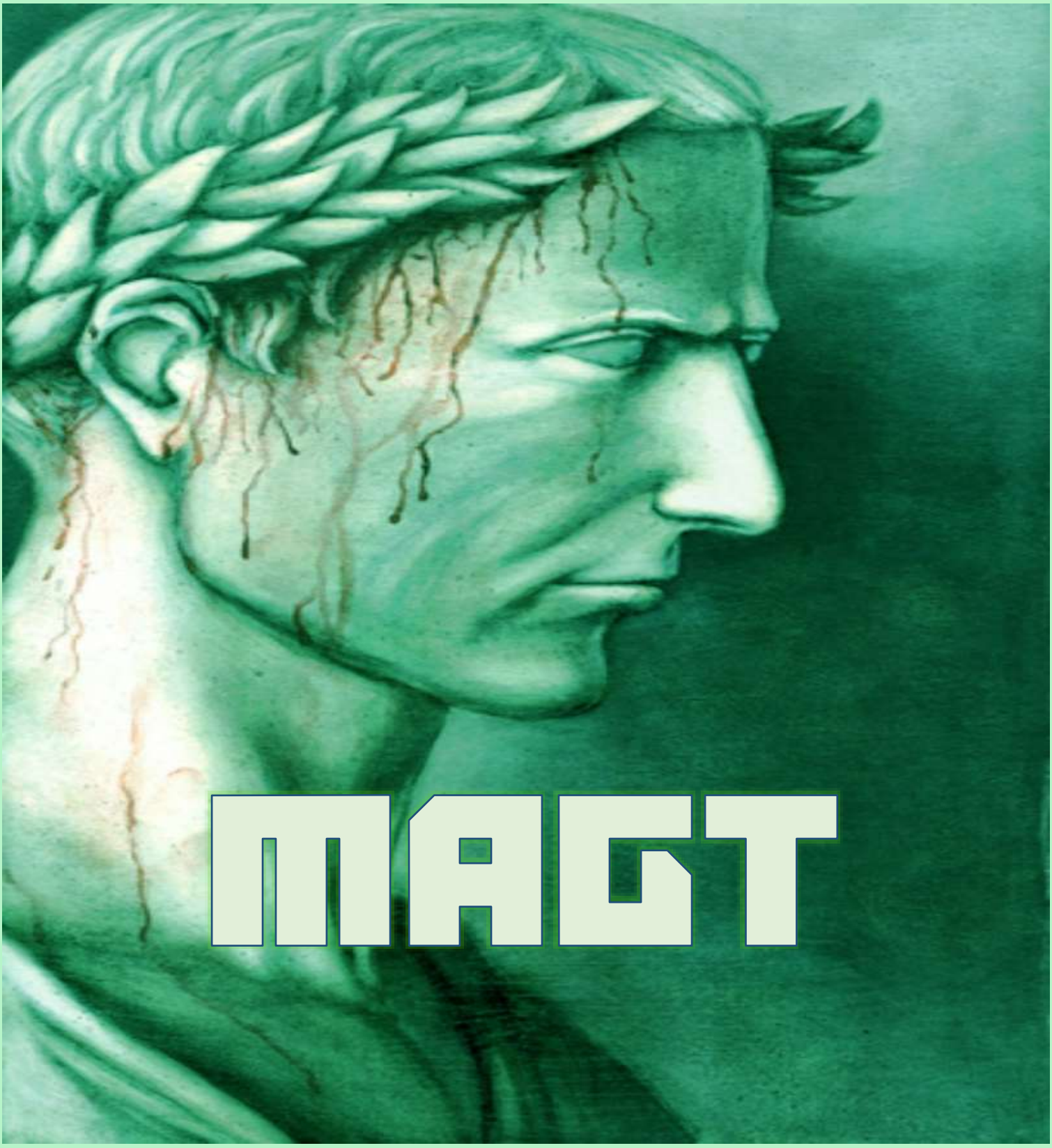

MAGT

Ellen White

New Covenant Publications International Ltd. Danish

Ophavsret © 2020. Nye Pagt Internationale Publikationer

Alle rettigheder forbeholdes. Ingen del af denne bog må gengives eller overgives i nogen form eller på nogen måde uden udtrykkelig skriftlig tilladelse fra forfatteren. undtagen i tilfælde af korte citater, der er indeholdt i kritiske artikler og anmeldelser. Henvis alle relevante spørgsmål til udgiveren.

Alle rettigheder forbeholdes. Ingen del af denne bog må reproduceres eller transmitteres i nogen form eller med nogen midler, elektronisk eller mekanisk, herunder fotokopiering, optagelse eller af en information storage and retrieval system - med undtagelse af en korrekturlæser, der kan citere korte passager i en anmeldelse til at blive trykt i et blad eller en avis - uden skriftlig tilladelse fra udgiveren.

ISBN: 359-2-85933-609-1

ISBN: 359-2-85933-609-1

Publikationsdata Katalogisering

Redigering og design: Nye Pagt International Gruppe

Trykt i Det Forenede Kongerige.

Første Udskrift Den 26. Maj 2020

Udgivet af: Nye Pagt Internationale Publikationer

New Covenant Publications International Ltd.,

Kemp House, 160 City Road, London, EC1V 2NX

Besøg hjemmesiden: www.newcovenant.co.uk

Absolut Magt

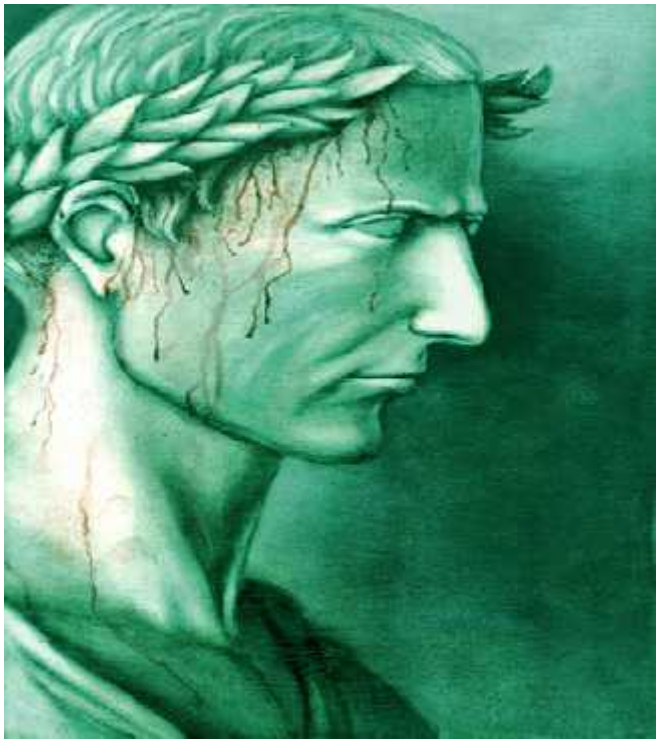

Ellen White

Kejser Cæsar Marcus Aurelius Antoninus Pius Felix Augustus, den ædle præst for den ubesejrede gud Sol Elagabalus, Pontifex Maximus, i sin fjerde tribunikiske magt, tre gange konsul, fædrelandets far, søn af den guddommelige Antoninus, barnebarn af den guddommelige Severus, og Marcus Aurelius Alexander, den ædle Cæsar, partner i imperiet og præsteskabet, genopførte denne bygning, der var faldet sammen på grund af alder (221 e.Kr.).

Kapitel II.2

Den romerske regering i Storbritannien, 2005

Anthony R. Birley

Den romerske skøgenes åndelige lemfældighed, hendes handel med menneskers sjæle og med den lukrative artikel af deres forbrydelser indbyder til og ville næsten forpligte til en undersøgelse af den fordærvelse, der fremmes af hendes bodsdoktrin og disciplin ... at emnerne i dem skal være genstand for studier og fortsat grublen; at skam, tilbageholdenhed og naturlig beskedenhed er forkastede og skal afvises eller overvindes; og at der skal iagttages en særlighed, der næsten nødvendigvis tenderer til at forvise alle dydsgarantier og skabe kriminalitet, sammen med en afstumpethed i udførelsen af den, som udgør det sidste stadium af menneskelig fordærv...

Forord

Roms åndelige Venalitet: Taxe Sacre Penitentiarie Apostolice, 1836

Joseph Mendham…

Denne side er tom med vilje

New Covenant Publications

International Ltd.

Reformerede Bøger, Transformerede Sinds

New Covenant Publications International Ltd.,
Kemp House, 160 City Road, London, EC1V 2NX

Email: newcovenantpublicationsintl@gmail.com

Anerkendelse

Dedikeret til Gud.

Forord

New Covenant Publications International forbinder læseren igen med den guddommelige plan, der binder himmel og jord og styrker evigheden af loven om kærlighed. Logoet, Pagtens Ark repræsenterer intimiteten mellem Kristus Jesus og hans folk og centraliteten i Guds lov. Som det er skrevet, "dette skal være den pagt, som jeg vil indgå med Israels hus, siger Herren. Jeg vil lægge min lov i deres indre dele og skrive den i deres hjerter, og de skal være mit folk, og jeg skal være deres Gud. " (Jeremia 31: 31-33; Hebreerne 8: 8-10). Faktisk attesterer den nye pagt på en forløsning, der er født af uformindsket strid og forseglet med blod.

I utallige århundreder har mange udholdt tåbelig lidelse og uforståelig undertrykkelse, beregnet til at udslette sandheden. Især i de mørke tider var dette lys stærkt embatteret og tilsløret af menneskelige traditioner og folkelig uvidenhed, fordi verdens indbyggere havde foragtet visdom og overtrådt pagten. Kompromisens blødhed med spredende ondskab provokerede en sådan svøbe af uhæmmet degeneration og diabolsk umenneskelighed, at mange liv blev uretfærdigt ofret, idet de nægtede at overgive samvittighedsfriheden. Ikke desto mindre blev en mistet viden genoplivet, specielt i reformationens tid.

1500-tallets reformations æra udløste et øjeblik af sandhed, grundlæggende ændringer og deraf følgende turbulens, som det afspejles i modreformationen. Imidlertid genopdager man gennem dette bind den ubestridelige betydning af denne enestående revolution fra reformatorernes og andre modige pionerer. Fra deres beretninger kan man forstå de rasende kampe, grundene til sådan fænomenal modstand og overnaturlige indgreb.

Vores motto: "Reformerede bøger, transformerede sinds" fremhæver den distinkte litteraturgenre, komponeret i en kritisk æra og dens indflydelse. Det resonerer også, hvor presserende personlig reformation, genfødelse og transformation er. Da Gutenberg-trykpressen, kombineret med oversættelsesbureauet, sprede principperne for den reformerede tro, for omkring 500 år siden, kommunikerede den digitaliserede presse og online medier på alle sprog sandhedens lys i disse sidste tider.

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1—Verdens ende forudsagt 6
Kapitel 2—Ilddåben 20
Kapitel 3—Kirkens fraf ald 26
Kapitel 4— Et Skinnende Lys 34
Kapitel 5—Sandhedens forkæmpere 45
Kapitel 6—To Helte 57
Kapitel 7—En Revolution Bryder 72
Kapitel 8—For Retten 88
Kapitel 9—Reformation i Schweiz 105
Kapitel 10—Reformationens fremgang i Tyskland 114
Kapitel 11—Fyrsternes protest 122
Kapitel 12—Den franske reformation 131
Kapitel 13—Nederlandene og Skandinavien 148
Kapitel 14—Senere engelske reformatorer 153
Kapitel 15—Den franske revolution 166
Kapitel 16—Frihedens land 181
Kapitel 17—Tegn på Herrens genkomst 188
Kapitel 18—En amerikansk reformator 199
Kapitel 19—„Guds rige er kommet nær“ 218
Kapitel 20—En stor religiøs vækkelse 225
Kapitel 21—En advarsel forkastet 238
Kapitel 22—Opfyldte profetier 248
Kapitel 23—Hvad er helligdommen? 261
Kapitel 24—I det Allerhelligste 270

Kapitel 25—Guds uforanderlige lov 276

Kapitel 26—Et reformarbejde 287

Kapitel 27—Vækkelser i nyere tid 293

Kapitel 28—Regnskabets time 304

Kapitel 29—Det ondes oprindelse 312

Kapitel 30—Fjendskab mellem mennesket og djævelen 320

Kapitel 31—Lidt om åndeverdenen 324

Kapitel 32—Fejla gtige for tolkninger 328

Kapitel 33—Det første store bedrag 336

Kapitel 34—Kan de døde tale med os? 348

Kapitel 35—Samvittighedens Frihed 356

Kapitel 36—Den forestående kamp 368

Kapitel 37—Det sikre værn 375

Kapitel 38—Den sidste advarsel 382

Kapitel 39—Trængselstiden 388

Kapitel 40—Guds folks befrielse 402

Kapitel 41—Jordens ødelæggelse 413

Kapitel 42—Striden endt 419

Kapitel 1—Verdens ende forudsagt

„Vidste blot også du på denne dag, hvad der tjener til din fred. Men nu er det skjult for dine øjne. For der skal komme dage over dig, da dine fjender skal kaste en vold op omkring dig, belejre dig og trænge ind på dig fra alle sider. De skal jævne dig med jorden og dine børn sammen med dig, og de skal ikke lade sten på sten tilbage i dig, fordi du ikke kendte din besøgelsestid.“1 {MBF 15.1}

Jesus så ud over Jerusalem fra Oliebjergets top. Det var et smukt og fredfyldt syn. Det var påske, og Jakobs børn havde forsamlet sig fra alle lande for at fejre den store nationale fest. De terrasseformede høje, de prægtige paladser og de massive fæstninger i Israels hovedstad knejsede over haverne og vingårdene og de grønne skråninger, hvor pilgrimmenes telte lå tæt. Zions datter syntes stolt at udbryde: „Jeg sidder som dronning … og skal aldrig mærke sorg.“ Hun var lige så smuk og anså sig for at være lige så sikker på himlens gunst nu, som da den kongelige skjald århundreder i forvejen sang: „Hans hellige bjerg knejser smukt til fryd for hele jorden, Zions bjerg … den store konges by.“2 {MBF 15.2}

Templets prægtige bygninger lå udbredt for hans blik. Den nedgående sols stråler belyste de snehvide marmormure og gav genskin i den gyldne port og i templets tårn og tinde. Således fremtrådte „skønhedens krone,“ Jødefolkets stolthed. Hvilken israelit kunne betragte dette syn uden at blive grebet af glæde og beundring! {MBF 15.3}

Men det var helt andre tanker, der optog Jesu sind. „Da han kom nærmere og så byen, græd han over den.“3Midt i sejrstogets jubel, da man svingede med palmegrene, og glade hosiannaråb gav genlyd mellem højene — mens tusinder udråbte ham til konge, blev verdens Frelser overvældet af en uforklarlig sorg. Guds søn, Israels Forjættede, han, som havde besejret døden og kaldt dens fanger ud af graven, græd; og det var ikke en almindelig sorg, der fyldte ham, men en overvældende sjælekval, som han ikke kunne skjule. {MBF 16.1}

Han græd ikke over sig selv, skønt han meget vel vidste, hvor hans vej førte hen. Foran ham lå Getsemane, hvor han skulle udkæmpe sin store sjælekamp. Han kunne også se Fåreporten, som man i århundreder havde ført offerdyrene ind gennem. Den ville også blive åbnet for ham, når han skulle „føres til slagtning“ „som et lam.“4Golgata, hvor korsfæstelsen skulle finde sted, lå heller ikke langt borte. Når Jesus hengav sin sjæl som et syndoffer, ville rædslens tætte mørke indhylle den sti, han snart skulle betræde. Det var dog ikke tanken om alt dette, der kastede en skygge over ham i denne glædestime. Det var ikke tanken om hans overmenneskelige sjæleangst, der sænkede sig som en sky over hans uselviske ånd. Han græd over de tusinder af domfældte mennesker i Jerusalem; han græd,

fordi de mennesker, han var kommet for at velsigne og frelse, var blinde og ubodfærdige. {MBF 16.2}

Mere end tusind års historie oprulledes for Jesu blik. I dette tidsrum havde det udvalgte folk nydt Guds særlige gunst og beskyttelse. Der lå Morija bjerg, hvor løftets søn blev bundet til alteret som et frivilligt offer for at symbolisere ofringen af Guds søn. Der var velsignelsens pagt — det herlige løfte om Messias — blevet stadfæstet for de troendes fader.5Der havde offerbålet, hvis flammer steg op mod himlen fra Ornans tærskeplads, standset dødsenglens sværd — et passende billede på Frelserens offer og forbøn for syndere.6Gud havde æret Jerusalem mere end hele den øvrige verden. Herren havde „udvalgt Zion, … ønsket det som sin bolig.“7Der havde hellige profeter forkyndt deres advarselsbudskaber gennem århundreder. Der havde præsterne svunget deres røgelseskar, og her var røgelsen steget op til Gud sammen med de tilbedendes bønner. Der blev det slagtede lams blod daglig ofret som et symbol på Guds Lam. Der havde Herren åbenbaret sin nærværelse i herlighedens sky over nådestolen. Der stod den hemmelighedsfulde stige, som forbandt jorden med himlen — den stige, Guds engle steg op og ned ad, og ad hvilken vejen til det Allerhelligste blev åbnet for verden.8Hvis Israel var forblevet tro over for himlen, ville Jerusalem, Guds udvalgte by, have bestået til evig tid.9Men dette begunstigede folks historie var én lang beretning om frafald og oprør. De afslog himlens nåde, misbrugte deres privilegier og lod hånt om deres chancer. {MBF 16.3}

Skønt Israel „spottede Guds sendebud og lod hånt om hans ord og holdt hans profeter for nar,“10optrådte Gud stadig som „en barmhjertig og nådig Gud, sen til vrede og rig på troskab og sandhed.“11Skønt de gentagne gange forkastede ham, blev han i sin nåde ved med at tale til dem. Gud havde vist dem mere ømhed og kærlighed end en far, der forbarmer sig over sin søn. Han „sendte dem igen og igen advarsler gennem sine sendebud, fordi han ville skåne sit folk og sin bolig.“12Da advarsler, overtalelser og irettesættelser ikke hjalp, sendte han dem himlens bedste gave, ja mere: Han udøste hele himlen i denne ene gave. {MBF 17.1}

Guds egen søn blev sendt ned for at tale indtrængende til den forhærdede by. Det var Kristus, der havde ført Israel ud af Egypten.13Han havde egenhændigt uddrevet hedningerne foran folket. Han havde plantet det „på en frugtbar skråning“. Hans omsorg havde været et gærde omkring det, og han sendte sine tjenere for at pleje det. „Hvad var der mere at gøre ved min vingård, som jeg ikke har gjort?“ udbryder han.14Men da han ventede på, at den skulle bære god frugt, bar den vilde druer. Alligevel blev han ved at nære det inderlige håb, at den ville bære frugt. Han kom selv til sin vingård for at se, om den måske kunne reddes fra ødelæggelse. Han gravede om sit vintræ, beskar og plejede det. Han udfoldede de utrætteligste bestræbelser for at redde det vintræ, han selv havde plantet. {MBF 17.2}

I tre år var lysets og herlighedens Herre gået ind og ud blandt sit folk. Han „færdedes overalt og gjorde vel og helbredte alle, der var under Djævelens herredømme.“1515 Han trøstede de fortvivlede, gav de bundne deres frihed og de blinde synet; han gav de lamme deres førlighed og de døve hørelsen; han rensede de spedalske, oprejste de døde og forkyndte evangeliet for de fattige.16Til alle befolkningstrupper lød den samme nådige opfordring: „Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile.“17 {MBF 17.3}

Skønt de gengældte hans godhed med ondskab og hans kærlighed med had, fortsatte han trofast sin barmhjertige mission.18Han afviste aldrig de mennesker, der søgte hans nåde. Han var selv hjemløs. Forsmædelse og fattigdom var hans daglige lod; men han levede for at hjælpe mennesker, lindre deres smerter og indtrængende bede dem om at tage imod livets gave. De bølger af barmhjertighed, der blev afvist af disse genstridige hjerter, vendte tilbage i en stærkere strøm af medfølende, ubeskrivelig kærlighed. Men Israel havde vendt sig fra sin bedste ven og eneste hjælper. Hans kærlige henstillinger var blevet foragtet, hans råd hånligt afvist og hans advarsler latterliggjort. {MBF 17.4}

Håbets og nådens dag nærmede sig hastigt sin afslutning. Gud havde længe holdt vreden tilbage, men nu var bægeret fuldt. De ulykkesskyer, der var trukket sammen gennem frafaldets og oprørets århundreder, var ildevarslende sorte, og uvejret ville snart bryde løs over det skyldige folk. Den eneste, der kunne have reddet dem fra den truende dom, havde de ringeagtet, hånet og forkastet. Da Jesus hang på Golgatas kors, ophørte Israel med at være Guds begunstigede og velsignede folk. Tabet af blot én eneste sjæl er så stor en ulykke, at den ikke kan erstattes af alverdens rigdomme. Da Jesus så ud over Jerusalem, så han den skæbne, der ville ramme en hel by, ja, et helt folk — den by og det folk, som Gud engang havde udvalgt som sin særlige ejendom. {MBF 18.1}

Profeterne havde grædt over Israels frafald og de frygtelige ødelæggelser, som kom over dem for deres synders skyld. Jeremias siger: „Jeg græder og græder, tårer strømmer fra mine øjne, for Herrens hjord føres i fangenskab.“1919 {MBF 18.2}

Hvilken sorg må da ikke have fyldt ham, hvis profetiske blik ikke blot spændte over år, men over århundreder! Han så dødsenglens sværd hævet imod den by, der så længe havde været Herrens bolig. Fra Oliebjergets top — akkurat det sted, der senere blev besat af Titus og hans hær — så han ud over dalen og betragtede de hellige forgårde og buegange, og med tårer i øjnene så han i et frygteligt syn murene omringet af fremmede hære. Han hørte mødre og børn råbe på brød i den belejrede by. Han så dens hellige, smukke tempel og dens paladser og tårne blive flammernes bytte, og han så de rygende ruiner, hvor de engang havde ligget. {MBF 18.3}

Han kastede blikket ind i fremtiden og så pagtsfolket spredt til alle lande, som „vragrester på en øde strand.“ Han vidste, at den timelige straf, der snart ville ramme byens indbyggere,

kun var det første drag af den vredesskål, som de skulle drikke til sidste dråbe i den endelige dom. Guddommelig medynk og inderlig kærlighed kom til udtryk i de sørgmodige ord: „Jerusalem, Jerusalem! du, som slår profeterne ihjel og stener dem, der er sendt til dig. Hvor ofte ville jeg ikke samle dine børn, som en høne samler sine kyllinger under vingerne, men I ville ikke.“20 {MBF 18.4}

Havde blot du, der som nation er begunstiget over alle andre, kendt din besøgelsestid og vidst, hvad der tjener til din fred! Jeg har holdt retfærdighedens engel tilbage og bedt dig om at angre, men forgæves. Det er ikke blot tjenere, sendebud og profeter, du har afvist og forkastet, men Israels Hellige, din Genløser. Hvis du går til grunde, bærer du alene skylden. „Og dog vil I ikke komme til mig og få liv.“21 {MBF 19.1}

Kristus så i Jerusalem et symbol på verden, forhærdet i vantro og oprør og hastigt på vej mod Guds dom og gengældelse. Den faldne menneskeslægts ulykker tyngede hans sjæl og fremtvang dette fortvivlede råb fra hans læber. Han så syndens spor i menneskenes sorg, tårer og blod. Hans hjerte blev grebet af en usigelig medfølelse med jordens hjemsøgte og lidende beboere. Han længtes inderligt efter at hjælpe dem alle sammen; men ikke engang hans hånd formåede at standse bølgen af menneskelig elendighed. Kun få ville søge hen til ham, som var den eneste, der kunne hjælpe. Han var villig til at udøse sin sjæl i døden for at bringe frelsen inden for deres rækkevidde, men kun få ville komme til ham for at få liv. {MBF 19.2}

Himlens Majestæt græd! Den almægtige Guds søn var nedbøjet og dybt og smerteligt bekymret. Synet heraf fyldte alle i himlen med undren. Dette viser os, hvor frygtelig synden er og hvor vanskeligt det er, selv for den Almægtige, at frelse de skyldige fra følgerne af deres overtrædelse af Guds lov. Idet Jesus rettede blikket fremad mod den sidste generation, så han verden indviklet i et bedrag af samme art som det, der blev årsag til Jerusalems ødelæggelse. Jødernes store synd var deres afvisning af Kristus, den kristne verdens store synd ville være deres afvisning af Guds lov, grundlaget for hans regering i himlen og på jorden. Herrens bud ville blive afvist og betragtet som værende uden betydning. Millioner, fanget af synd og slaver af Satan, dømt til at lide den anden død, ville nægte at lytte til sandhedens ord, når deres besøgelsestid kom. Hvilken forfærdlig blindhed — hvilken besynderlig forblindelse! {MBF 19.3}

To dage før påske gik Jesus atter med sine disciple ud på Oliebjerget og satte sig sammen med dem på den grønne skråning, hvorfra der var udsigt over byen. Han havde fordømt de jødiske rådsherrers hykleri og forladt templet for sidste gang. Endnu engang betragtede han templets mure, tårne og paladser og lod blikket dvæle ved dets blændende skønhed, der prydede det hellige bjerg. {MBF 19.4}

Tusind år tidligere havde salmisten lovsunget Gud, fordi han havde vist Israel den gunst at gøre dets hellige tempel til sin bolig. „Han fik sin hytte i Salem, sin bolig på Zion.“ „Han

udvalgte Judas stamme, Zions bjerg, som han elsker; han byggede sin helligdom som en himmelbolig.“22Det første tempel blev opført i Israels glansperiode. Kong David havde samlet vældige skatte til det, og planerne for dets opførelse var blevet udarbejdet under guddommelig inspiration.23Salomo, den viseste af alle Israels konger, fuldførte arbejdet. Templet var den prægtigste bygning, verden nogen sinde havde set. Og alligevel sagde Herren ved profeten Haggaj: „Husets kommende herlighed bliver større end den tidligere.“ „Jeg vil få alle folkene til at skælve, så de kommer med deres skatte; jeg fylder dette hus med herlighed, siger Hærskarers Herre.“24 {MBF 20.1}

Da Nebukadnesar havde ødelagt templet, blev det genopbygget 500 år før Jesu fødsel af mennesker, som var vendt hjem til et øde og næsten folketomt land efter et livslangt fangenskab. Blandt dem var der gamle mænd, som havde set Salomos tempels herlighed. Da de så grundstenen blive lagt til den nye bygning, græd de, fordi den ville blive ringere end den første. Profeten giver en malende skildring af deres følelser med disse ord: „Er der nogen af jer, der er tilbage, som har set dette hus i dets tidligere herlighed? Hvordan er det, som I nu ser? Ser det ikke ud af ingenting?“2525 Og nu fik de det løfte, at det sidste tempels herlighed skulle blive større end det førstes. {MBF 20.2}

Men det andet tempel kunne ikke måle sig med det første i pragt. Det blev ikke helliget af de samme synlige tegn på Guds nærværelse som det første tempel. Ingen guddommelig kraft fyldte det ved dets indvielse. Den nyopførte helligdom blev ikke fyldt af herlighedens sky. Der faldt ikke ild ned fra himlen for at fortære ofret på alteret. Shekinah hvilede ikke længere mellem keruberne i det Allerhelligste. Arken, nådestolen og lovens tavler var der heller ikke. Der lød ingen røst fra himlen for at give Guds vilje til kende, når præsten spurgte ham til råds. {MBF 20.3}

I århundreder havde jøderne forgæves bestræbt sig på at bevise, at Guds løfte til Haggaj var blevet opfyldt, men de var så forblindede af stolthed og vantro, at de ikke kunne se den sande betydning af profetens ord. Det andet tempel blev ikke hædret med Herrens herligheds sky, men af den levende tilstedeværelse af én, i hvem hele guddomsfylden boede legemligt — som var Gud selv åbenbaret i kød. Han, som var hele menneskehedens store håb, var i sandhed kommet til sit tempel, da manden fra Nazaret underviste og helbredte i templets forgårde. Det var Jesu tilstedeværelse og den alene, der gjorde det andet tempels herlighed større end det førstes. Men Israel afslog den gave, som Himlen tilbød. Da den ydmyge lærer hin dag gik ud gennem den gyldne port, forlod herligheden templet for stedse. Frelserens ord: „Se, jeres hus bliver overladt til jer selv, øde og tomt,“ var allerede gået i opfyldelse.26 {MBF 20.4}

Disciplene blev fyldt med ærefrygt og undren, da Jesus forudsagde templets tilintetgørelse, og de ønskede at få en nærmere forklaring på hans ord. I mere end fyrre år havde man ofret både penge, arbejdskraft og arkitektonisk dygtighed for at forskønne

templet. Herodes den Store havde skænket både romerske og jødiske skatte til det, og selv verdens kejser havde beriget det med sine gaver. En del af bygningen bestod af massive hvide marmorblokke af en næsten utrolig størrelse. De var hentet helt fra Rom til dette formål. Disciplene pegede på dem og sagde: „Mester, se alle de store sten og alle de store bygninger!“27 {MBF 21.1}

Jesus gav det højtidelige og overraskende svar: „Sandelig siger jeg jer: Der skal ikke lades sten på sten tilbage, men alt skal brydes ned.“28 {MBF 21.2}

Disciplene satte Jerusalems ødelæggelse i forbindelse med de begivenheder, som skulle indtræffe ved Kristi personlige komme i timelig herlighed, når han ville bestige tronen og tiltræde verdensherredømmet, straffe de ubodfærdige jøder og befri nationen for det romerske åg. Jesus havde fortalt dem, at han ville komme igen. Derfor kom de til at tænke på hans genkomst, da han nævnede straffen over Jerusalem, og mens de var samlet om Frelseren på Oliebjerget, spurgte de: „Sig os, hvornår dette skal ske, og hvad der er tegnet på dit komme og verdens ende?“29 {MBF 21.3}

Jesus skånede nådigt disciplene for at kende fremtiden. Havde de fuldt ud forstået de to frygtelige begivenheder — Frelserens lidelse og død og byens og templets ødelæggelse — ville de være blevet grebet af rædsel. Jesus skildrede de vigtigste af de begivenheder, der skulle finde sted før verdens ende. De forstod ikke helt, hvad han mente dengang; men hans folk vil komme til at forstå det, når de har brug for det. Hans profeti havde en dobbelt betydning. Den var både en forudsigelse af Jerusalems ødelæggelse og af rædslerne på den sidste store dag. {MBF 21.4}

Jesus fortalte de lyttende disciple om de straffedomme, som ville ramme det frafaldne Israel, og især om den gengældelse, der ville komme over dem, fordi de forkastede og korsfæstede Messias. Der ville ske tydelige tegn før den grufulde afslutning, som ville komme pludseligt. Frelseren gav sine efterfølgere denne advarsel: „Når I derfor ser Ødelæggelsens Vederstyggelighed, der er talt om ved profeten Daniel, stå på hellig grund — den, der læser dette, skal mærke sig det! — da skal de, der er i Judæa, flygte ud i bjergene.“30Når romernes hedenske bannere blev plantet på den hellige grund, som strakte sig et stykke uden for byens mure, skulle de kristne redde sig ved flugt. Når de så faresignalet, skulle de straks flygte. Både i Judæa og i selve Jerusalem skulle de øjeblikkelig give agt på tegnet til flugt. Den, der tilfældigvis var på taget, måtte ikke gå ned i huset for at redde sine dyrebareste ejendele. De, der arbejdede på markerne eller i vingårdene, måtte ikke tage tid til at gå tilbage efter det tøj, som de havde taget af, mens de arbejdede i dagens hede. De måtte ikke tøve et eneste øjeblik, for at de ikke skulle omkomme under byens ødelæggelse. {MBF 22.1}

Jerusalem var ikke blot blevet meget forskønnet under Herodes’ regering, men der var blevet opført tårne, mure og fæstninger, som sammen med den naturlige beskyttelse, byen

havde i kraft af sin beliggenhed, syntes at gøre den uindtagelig. Hvis nogen dengang offentligt havde forudsagt byens ødelæggelse, ville han være blevet betegnet som en forrykt ulykkesprofet ligesom Noa. Men Jesus havde sagt: „Himmel og jord skal forgå, men mine ord skal aldrig forgå.“31Der var blevet fældet dom over Jerusalem på grund af dens synder, og dommen ville blive fuldbyrdet på grund af byens hårdnakkede vantro. {MBF 22.2}

Ved profeten Mika havde Herren sagt: „Hør dog, ledere i Jakobs hus, stormænd i Israels hus, som afskyr, hvad der er ret, og fordrejer alt retskaffent, som bygger Zion med blod og Jerusalem med uret. Dens ledere dømmer for betaling, dens præster underviser for løn, dens profeter spår for penge, mens de støtter sig til Herren og siger: ‘Er Herren ikke hos os? Ulykken rammer ikke os!’ “32 {MBF 22.3}

Disse ord gav et sandfærdigt billede af de demoraliserede og selvretfærdige indbyggere i Jerusalem. De bekendte sig til nøje at overholde Guds lov, men de overtrådte alle dens principper. De hadede Jesus, fordi hans renhed og hellighed afslørede deres synd, og de gav ham skylden for alle de vanskeligheder, de kom ud for på grund af deres synder. Skønt de vidste, at han var syndfri, havde de sagt, at hans død var nødvendig af hensyn til nationens sikkerhed. „Lader vi ham blive ved på den måde, vil alle snart tro på ham, og romerne vil komme og tage både vort tempel og vort folk.“33Hvis Jesus blev ofret, kunne de måske endnu engang blive et stærkt, forenet folk. Således ræsonnerede de, og de tilsluttede sig deres ypperstepræsts erklæring om, at „det er bedre for jer, at ét menneske dør for folket, end at hele folket går til grunde.“ {MBF 22.4}

Således havde de jødiske ledere bygget „Zion med blod og Jerusalem med uret.“34Og dog var de så selvretfærdige, at de anså sig for Guds udvalgte folk og ventede, at Herren ville befri dem fra deres fjender, skønt de dræbte deres frelser, fordi han irettesatte dem for deres synder. „På grund af jer skal Zion pløjes som en mark, Jerusalem skal blive til ruiner og tempelbjerget til kratbevoksede høje,“ fortsætter profeten.35 {MBF 23.1}

Næsten fyrre år ventede Herren med at lade sine straffedomme komme over byen og folket, efter at Jesus havde forkyndt dommen over Jerusalem. Hvilken forunderlig langmodighed Gud viste med de mennesker, som havde forkastet hans evangelium og dræbt hans Søn! Lignelsen om det ufrugtbare figentræ er et billede på Guds handlemåde med jødefolket. Befalingen var givet: „Hug det om! Hvorfor skal det stå og tage plads op til ingen nytte?“36 {MBF 23.2}

Men i sin barmhjertighed sparede Gud det endnu en lille tid. Der var endnu mange jøder, som var uvidende om Jesu karakter og gerning. Børnene havde heller ikke haft de samme muligheder eller modtaget det samme lys, som deres forældre havde foragtet. Gud ville lade sit lys skinne på dem gennem apostlenes forkyndelse. Han ville give dem lejlighed til at se, hvordan profetierne var gået i opfyldelse ved Jesu fødsel og liv, død og opstandelse. Børnene blev ikke fordømt for forældrenes synder; men når de med kendskab til al den

oplysning, der var blevet givet deres forældre, afviste det lys, som yderligere blev givet til dem selv, blev de delagtige i forældrenes synder og fyldte deres uretfærdigheds bæger. {MBF 23.3}

Guds langmodighed bekræftede blot jøderne i deres stivnakkede forhærdelse. Ved deres had og grusomhed mod Jesu disciple forkastede de det sidste tilbud om nåde. Så trak Gud sin beskyttelse af dem tilbage og fjernede de begrænsninger, han havde sat for Satan og hans engle, og nationen blev overladt til at blive styret af den leder, den selv havde valgt. Jøderne havde vraget Kristi nåde, som ville have sat dem i stand til at holde deres onde tilbøjeligheder nede, og nu fik disse overtaget. Satan opflammede sjælens voldsomste og laveste lidenskaber. Mennesker tænkte ikke; de var blottet for fornuft og lod sig beherske af deres indskydelser og et blindt raseri. De blev djævelske i deres grusomhed. Mistanke, misundelse og splid, oprør og mord florerede i familien og i nationen. Ingen var tryg. Venner og slægtninge forrådte hinanden. Forældre og børn dræbte hinanden. Byens ledere havde ingen kontrol over sig selv. Deres utøjlede lidenskaber gjorde dem til tyranner. Jøderne havde benyttet falske vidnesbyrd for at dømme Guds uskyldige søn. Nu gjorde falske anklager livet usikkert for dem selv. Ved deres handlinger havde de længe sagt: „Skaf os af med Israels Hellige!“37Nu fik de deres ønske opfyldt. Frygten for Gud foruroligede dem ikke længere. Satan stod i spidsen for nationen, og de højeste borgerlige og kirkelige myndigheder var i hans magt. {MBF 23.4}

De stridende parters ledere sluttede sig til tider sammen for at udplyndre og pine deres ulykkelige ofre — for dernæst at bekæmpe hinandens tilhængere og dræbe uden skånsel. End ikke templets hellighed formåede at lægge en dæmper på deres frygtelige vildskab. De tilbedende blev hugget ned foran alteret, og helligdommen blev besmittet af de dræbtes lig. Og dog vovede de blinde, formastelige hovedmænd i dette djævelske værk offentligt at sige, at de ikke nærede nogen frygt for, at Jerusalem ville blive ødelagt, fordi den var Guds egen by. For yderligere at styrke deres magt bestak de falske profeter til at sige, at folket skulle vente på Guds befrielse. På det tidspunkt belejrede de romerske legioner templet. Skarerne troede til det sidste, at Gud ville gribe ind og slå deres fjender. Men Israel havde vraget Guds beskyttelse — og nu havde de intet forsvar mere. Jerusalem befandt sig i en frygtelig situation. Byen var svækket på grund af indbyggernes indbyrdes stridigheder; gaderne var farvet røde af blodet af dem, der var faldet for hinandens hånd — og samtidig nedbrød fremmede hære dens fæstninger og dræbte dens soldater. {MBF 24.1}

Alle Jesu forudsigelser om Jerusalems ødelæggelse blev bogstaveligt opfyldt. Jøderne erfarede sandheden i hans ord: „Det mål, I måler med, skal I selv få tilmålt med.“38 {MBF 24.2}

Der viste sig tegn og undere, som varslede ulykke og dom. Ved midnat skinnede et unaturligt lys over templet og alteret. I aftenskyerne viste der sig billeder af stridsvogne og

soldater, som stillede op til kamp. De præster, der gjorde tjeneste i helligdommen om natten, blev skræmt af mystiske lyde. {MBF 24.3}

Jorden rystede, og et kor af stemmer råbte: „Lad os drage bort herfra.“ Den store østport, der var så tung, at tyve mand næppe kunne lukke den — den var fastgjort med svære jernstænger, som gik dybt ned i den solide brolægning — blev åbnet ved midnat af usynlige kræfter.39 {MBF 25.1}

I syv år blev en mand ved at gå op og ned ad Jerusalems gader og råbe om de ulykker, der ville ramme byen. Dag og nat sang han den dystre sørgesang: {MBF 25.2}

„En røst fra øst! En røst fra de fire vinde! En røst imod Jerusalem og imod templet! En røst imod brudgommene og brudene! En røst imod hele folket!“40 {MBF 25.3}

Denne mærkelige mand blev fængslet og pisket, men ikke en klagelyd kom over hans læber. Når han blev hånet og mishandlet, svarede han blot: „Ve, ve Jerusalem!“ „Ve, ve dens indbyggere!“ Hans varselsråb tav først, da han blev dræbt under den belejring, som han havde forudsagt. {MBF 25.4}

Ikke én eneste kristen omkom under Jerusalems ødelæggelse. Jesus havde advaret sine disciple, og alle, der troede på hans ord, gav agt på det tegn, som han havde lovet dem. „Når I ser Jerusalem omringet af hære, da skal I vide, at dens ødelæggelse er nær. Da skal de, der er i Judæa, flygte ud i bjergene; de, der er inde i byen, skal forlade den,“ havde han sagt.41Da romerne havde omringet byen under ledelse af Cestius og alt syntes klart til stormangreb, hævede de pludselig belejringen. De belejrede havde opgivet håbet om at gøre virkningsfuld modstand og skulle netop til at overgive sig, da den romerske general trak sine tropper tilbage tilsyneladende uden ringeste årsag. Men i sit nådige forsyn ledede Gud begivenhederne til bedste for sit folk. De ventende kristne havde fået det lovede tegn, og nu fik alle, der ville, mulighed for at efterkomme Frelserens opfordring. Forholdene blev tilrettelagt således, at hverken jøderne eller romerne hindrede de kristnes flugt. Da Cestius trak sig tilbage, gjorde jøderne udfald og forfulgte hans hær, under tilbagetrækningen. Da de to hære var optaget af at holde hinanden i skak, kunne de kristne forlade byen. På dette tidspunkt var der heller ingen fare for, at deres flugt ville blive hindret af fjender ude i landet. Under belejringen var jøderne samlet i Jerusalem for at fejre løvhyttefesten, og de kristne i hele landet kunne derfor flygte uantastet. Uden tøven bragte de sig i sikkerhed i byen Pella i Perea på den anden side af Jordan. De jødiske soldater, der forfulgte den romerske hær, kastede sig over dens bagtrop med et sådant raseri, at romerne var truet af tilintetgørelse. Det var med den største vanskelighed, at det lykkedes romerne at trække sig tilbage. Jøderne led næsten ingen tab og vendte sejrsstolte tilbage til Jerusalem med deres bytte; men den tilsyneladende sejr blev kun til skade for dem. Den opflammede dem nemlig til en hårdnakket modstand mod romerne, hvilket resulterede i, at den domfældte by blev udsat for usigelige lidelser. {MBF 25.5}

Der skete frygtelige ting i Jerusalem, da belejringen blev genoptaget af Titus. Byen blev omringet ved påsketid, da millioner af jøder var samlet i den. Der ville have været levnedsmidler til flere års forbrug, hvis de var blevet opbevaret omhyggeligt; men de var allerede blevet ødelagt på grund af de stridende parters skinsyge og hævntørst. Indbyggerne led alle hungersnødens kvaler. Et mål hvede blev solgt for en talent (150 guldmønter). Hungeren var så frygtelig, at mændene gnavede i læderet på deres sandaler og betrækket på deres skjolde. Nogle listede sig uden for murene om natten for at samle vilde planter, men mange blev fanget og dræbt under frygtelige pinsler. Ikke sjældent blev de, der kom tilbage i god behold, berøvet det, de med så stor fare havde samlet. Magthaverne benyttede de mest umenneskelige pinsler for at tvinge de nødlidende indbyggere til at udlevere deres sidste knappe forråd — og ikke sjældent af ellers velforsynede mænd, som blot ville samle forråd til fremtiden. {MBF 26.1}

Tusinder omkom af sult og pest. Mennesker syntes fuldstændig blottet for naturlige følelser. Mænd stjal fra deres hustruer og hustruer fra deres mænd. Børnene rev maden ud af munden på deres gamle forældre. Profetens spørgsmål: „Glemmer en kvinde sit diende barn?“42blev bekræftet. Og denne profeti gik i opfyldelse: „Med egne hænder må mødre nu koge deres børn; det er blevet deres føde, for mit folks datter er lemlæstet.“43Nu blev den profeti, som var fremsat 1.400 år tidligere, opfyldt: „Den sarteste og mest forvænte kvinde, som end ikke har prøvet at støtte med sin fod på jorden, fordi hun er så forvænt og sart, skal se skævt til sin mand, som hun favner, og til sin søn og datter; … de børn, hun føder, vil hun æde i hemmelighed, fordi hun mangler alt i den nød og trængsel, som din fjende forvolder dig i dine byer.“44 {MBF 26.2}

De romerske officerer søgte at skræmme jøderne til at overgive sig. De, der gjorde modstand mod tilfangetagelse, blev pisket, pint og korsfæstet foran byens mure. Der blev daglig dræbt flere hundrede på denne måde, og disse grusomheder fortsatte, til der var rejst så mange kors langs Josafats dal og på Golgata, at der næppe var plads til, at et menneske kunne færdes imellem dem. Så grusomt gik det til, da den frygtelige forbandelse, som blev udtalt foran Pilatus’ domstol: „Lad hans blod komme over os og vore børn!“ gik i opfyldelse.45 {MBF 26.3}

Titus ville hellere end gerne gøre en ende på rædslerne og skåne Jerusalem for at tømme vredesbægeret til bunds. Han var forfærdet over de dynger af lig, han så. Han var som fortryllet, da han stod på Oliebjerget og betragtede det prægtige tempel. Han gav ordre til, at ikke én eneste sten i det måtte røres. Inden han forsøgte at indtage denne fæstning, bad han indtrængende de jødiske ledere om ikke at tvinge ham til at besmitte det hellige sted med blod. Hvis de ville komme ud og kæmpe et hvilket som helst andet sted, skulle romerne ikke krænke templets hellighed. Selve Josefus rettede en glødende appel til jøderne og tryglede dem om at overgive sig for at redde sig selv, deres by og deres tempel; men han fik kun bitre forbandelser til svar. Han var det sidste menneske, der mæglede, og mens han søgte at

overtale dem, slyngede de kastespyd efter ham. Jøderne havde ladet hånt om Guds søns indtrængende henstillinger, og nu gjorde alle forsøg på overtalelse dem blot endnu mere besluttede på at yde modstand til det sidste. Det var forgæves, at Titus forsøgte at redde templet. Én, der var større end Titus, havde sagt, at der ikke skulle lades sten på sten tilbage. {MBF 27.1}

De jødiske lederes blinde raseri og de afskyelige forbrydelser, som blev begået i den belejrede by, vakte romernes rædsel og harme, og Titus besluttede til sidst at tage templet med storm. Men hvis det var muligt, skulle det skånes for at blive ødelagt. Hans befaling blev ikke efterkommet. Da han havde trukket sig tilbage til sit telt om aftenen, gjorde jøderne udfald fra templet mod soldaterne udenfor. Under kampen kastede en soldat et brændende træstykke ind gennem døråbningen — og i næste øjeblik stod de cederbeklædte kamre, som omgav templet, i flammer. Titus kom styrtende fulgt af sine generaler og befalede, at soldaterne skulle slukke ilden. Men ingen hørte på ham. Rasende soldater kastede brændende træstykker ind i de kamre, der stødte op til templet og nedslagtede dem, som havde søgt tilflugt der, i stort antal. Blodet flød i strømme ned ad templets trapper. I tusindvis af jøder omkom. Over kamptumlen hørtes stemmer, som råbte: „Ikabod!“ — Herligheden er borte! {MBF 27.2}

Titus havde ingen mulighed for at bremse soldaternes raseri. Han gik ind i templet sammen med sine officerer og betragtede den hellige bygnings indre. Dens herlighed fyldte ham med undren. Flammerne var endnu ikke nået ind til det Hellige, og han gjorde et sidste forsøg på at redde det. Han sprang frem og befalede atter soldaterne at slukke ilden. En høvedsmand forsøgte at skabe respekt med sin embedsstav, men selv ærbødigheden for kejseren måtte vige for det rasende fjendskab mod jøderne, kampens vildskab og krigernes umættelige begær efter bytte. Soldaterne så alt omkring sig funkle af guld, som skinnede med en blændende glans i det vilde lys fra flammerne. De troede, at der var skjult ufattelige rigdomme i templet. Ubemærket kastede en soldat en tændt fakkel ind gennem døren, og på et øjeblik stod hele bygningen i flammer. Røgen og ilden tvang officererne til at trække sig tilbage, og den prægtige bygning blev overladt til sin skæbne. {MBF 27.3}

Det var et frygteligt syn for romerne — men hvordan må det ikke have virket på jøderne? Hele toppen af det bjerg, der dominerede byen, flammede som en vulkan. En efter en styrtede bygningerne sammen med vældige brag og forsvandt i flammehavet. Cedertræslofterne stod i lys lue, de gyldne spir skinnede som glødende spydspidser, og portene sendte høje ildog røgsøjler til vejrs. De nærliggende høje var fuldt oplyst, og mørke klynger af mennesker fulgte skrækslagne ødelæggelsen. På murene og i de højere liggende bydele stod mennesker tæt. Nogle var blege af den dybeste fortvivlelse, i andres ansigt stod hævntørsten malet. Råbene fra de romerske soldater og skrigene fra de oprørere, som omkom i flammerne, blandede sig med lyden fra de brølende flammer og braget fra nedstyrtende bjælker. Fra bjergene genlød skrigene af dem, som befandt sig på

højdedragene. Langs murene lød skrig og gråd. Mennesker, som var segnefærdige af sult, samlede deres sidste kræfter i et angstfyldt, fortvivlet skrig. {MBF 28.1}

Myrderiet inde i byen var endnu grusommere end det, der foregik udenfor. Mænd og kvinder, gamle og unge, oprørere og præster, mennesker der kæmpede, og mennesker, der bad, blev hugget ned uden forskel. Antallet af dræbte overgik antallet af dem, der dræbte. Legionærerne måtte klatre over dynger af lig for at fortsætte tilintetgørelsen.46 {MBF 28.2}

Da templet var ødelagt, faldt hele byen hurtigt i romernes hænder. De jødiske ledere forlod deres uindtagelige tårne, og Titus fandt dem rømmede. Han stirrede forundret på dem og sagde, at det var Gud, der havde ladet dem falde i hans hånd, for selv de kraftigste krigsmaskiner ville ikke have formået noget over for disse vældige fæstningsværker. Både byen og templet blev revet ned til grunden, og den plads, hvor helligdommen havde ligget, blev „pløjet som en mark.“4747 Under belejringen og det efterfølgende myrderi omkom over en million jøder. De overlevende blev ført bort som fanger, solgt som slaver, slæbt til Rom for at kaste glans over sejrherrernes triumftog, kastet for devilde dyr i amfiteatrene eller spredt som hjemløse over hele jorden. {MBF 28.3}

Jøderne havde selv smedet deres lænker. De havde selv fyldt hævnens bæger. Den totale ødelæggelse, der overgik dem som et folk, og alle de ulykker, som hjemsøgte dem i adspredelsen, var blot høsten af det, de selv havde sået. Profeten siger: „Israel, … du snublede i din skyld.“48Jødernes lidelser omtales ofte som en straf, der kom over dem på Guds direkte befaling. På den måde forsøger den store bedrager at dække over sine egne gerninger. Det var jødernes hårdnakkede forkastelse af Guds kærlighed og nåde, der var årsag til, at han ikke længere kunne beskytte dem, og at Satan fik lov til at handle med dem efter sin vilje. De frygtelige ødelæggelser var et udslag af Satans hævngerrige magt over dem, der underkaster sig ham. {MBF 29.1}

Vi gør os ikke noget begreb om, hvor meget vi skylder Kristus for den fred og beskyttelse, vi nyder. Det er fordi, Gud holder igen, at menneskeheden undgår at komme fuldstændigt i Satans vold. De ulydige og utaknemlige har al mulig grund til at være Gud taknemlige, fordi han i sin nåde og langmodighed holder den ondes grusomme, ødelæggende kræfter i skak. Men når menneskene overskrider den guddommelige tålmodigheds grænse, griber Gud ikke længere ind. Gud er ikke en bøddel, der står parat for at straffe synderen for hans overtrædelse; men han overlader dem, der forkaster hans nåde, til sig selv og lader dem høste det, de har sået. Enhver lysstråle, der forkastes, enhver advarsel, som foragtes eller får lov til at gå upåagtet hen, enhver lidenskab, som man hæger om, ja, al overtrædelse af Guds lov er en udsæd, som bringer sin uundgåelige høst. Når der vedvarende bliver gjort modstand mod påvirkningen fra Guds Ånd, bliver den til sidst trukket tilbage fra synderen, og så er der ingen kraft mere til at holde de onde lidenskaber tilbage og ingen beskyttelse mod Satans ondskab og fjendskab. {MBF 29.2}

Jerusalems ødelæggelse er en frygtindgydende og alvorlig advarsel til alle, der tager let på de indtrængende tilbud om guddommelig nåde og barmhjertighed. Der er aldrig blevet givet et tydeligere vidnesbyrd om Guds had til synden og om den straf, der med usvigelig sikkerhed vil ramme de skyldige. Jesu profeti om de straffedomme, der ville ramme Jerusalem, skal få endnu en opfyldelse; men Jerusalems ødelæggelse giver blot et svagt begreb om det, der skal komme. Den skæbne, der overgik den udvalgte by, er et billede på den straf, som vil ramme en verden, der har forkastet Guds nåde og trådt hans lov under fode. De menneskelige lidelser udgør et dystert kapitel i syndens århundredlange herredømme på denne jord. Hjertet bliver sygt, og det svimler for tanken, når man tænker på dette. Det har haft frygtelige følger at forkaste himlens myndighed, men fremtiden er endnu mørkere. Hvad er fortidens historie med dens lange række af oprør, revolutioner, støvler, „der tramper i larmen, og kappen, der er sølet i blod,“49imod rædslerne på den dag, da Guds ånd, som nu holder igen, bliver draget fuldstændigt bort fra de gudløse og ikke længere holder de menneskelige lidenskaber og Satans vrede i tømme! Da vil verden som aldrig før komme til at se resultaterne af Satans herredømme. {MBF 29.3}

Men på den dag vil Guds børn, „alle … der er indskrevet til livet,“50blive befriet, ligesom de blev det under Jerusalems ødelæggelse. Jesus har sagt, at han vil komme igen for at hente sine trofaste. „Da skal alle jordens folkestammer jamre, og de skal se Menneskesønnen komme på himlens skyer med magt og megen herlighed. Og han skal sende sine engle ud med høj basunklang, og de skal samle hans udvalgte fra de fire verdenshjørner, fra den ene ende af himlen til den anden.“51Da vil de, der ikke adlyder evangeliet, blive fortæret af hans munds ånde og tilintetgjort, når han kommer synligt.52De gudløse ødelægger sig selv ligesom Israel fordum. De omkommer på grund af deres egen uretfærdighed. Deres syndige liv har bragt dem helt ud af harmoni med Gud, og deres natur er blevet så fordærvet af det onde, at åbenbarelsen af hans herlighed er en fortærende ild for det. {MBF 30.1}

Mennesker bør vise den største agtpågivenhed, for at de ikke skal gå glip af den lære, som Jesu ord indeholder. Han fortalte på forhånd disciplene, at Jerusalem ville blive ødelagt, og gav dem et tegn på byens forestående fald for at give dem lejlighed til at flygte. På samme måde har han oplyst verden om dens endelige ødelæggelse og givet den tegn på, at den nærmer sig, for at give alle, der ønsker det, mulighed for at flygte for den kommende vrede. Jesus siger: „Der skal ske tegn i sol og måne og stjerner, og på jorden skal folk gribes af angst.“53De, der ser disse varsler om hans komme, skal vide at „han står lige for døren.“54Hans formaning lyder: „Våg derfor!“55De, der retter sig efter denne advarsel, vil ikke blive ladt i mørke, så den dag kommer over dem som en tyv. Men for dem, der ikke våger, kommer Herrens dag „som en tyv om natten.“56 {MBF 30.2}

Verden er ikke mere villig til at tro på det budskab, der gælder denne tid, end jøderne var til at modtage Frelserens advarsel om Jerusalem. Guds dag vil komme bag på de gudløse,

uanset hvornår den kommer. Mens livet går sin sædvanlige gang — mens mennesker er optaget af at more sig, handle og tjene penge; mens de religiøse ledere lovpriser verdens fremskridt og oplysning, og mennesker lulles ind i en falsk tryghedsfornemmelse — netop da kommer undergangen pludseligt over de ligegyldige og gudløse, ligesom tyven lister sig ind i den ubevogtede bolig ved midnat, „og de skal ikke undslippe.“57 {MBF 30.3}

Kapitel 2—Ilddåben

Da Jesus over for sine disciple åbenbarede Jerusalems skæbne og begivenhederne i forbindelse med sit andet komme, forudsagde han også de hændelser, som hans folk ville komme ud for, fra det øjeblik han blev taget fra dem, til hans tilbagekomst i magt og herlighed for at frelse dem. Fra Oliebjerget så Frelseren de storme, som apostelmenigheden ville blive udsat for. Idet han lod blikket trænge endnu længere ind i fremtiden, så han de voldsomme ødelæggelser, der ville feje hen over hans tilhængere under de kommende århundreders mørke og forfølgelse. I nogle få korte ytringer forudsagde han den skæbne, som denne verdens herskere ville tildele Guds menighed.1Jesu disciple skulle lide samme ydmygelse og vanære som deres Mester. Den fjendtlighed, som verdens Frelser blev udsat for, skulle komme til at ramme enhver, som måtte tro på ham. {MBF 33.1}

Den nystiftede menigheds historie viser, at Jesu ord gik i opfyldelse. Denne verden forenede sig med Helvedes magter i at bekrige ham i hans efterfølgeres skikkelse. Hedningerne, som forudså, at deres templer og altre ville blive tilintetgjort, hvis evangeliet sejrede, samlede alle kræfter for at komme kristendommen til livs. Forfølgelserne brød løs. De kristne blev berøvet deres ejendom og jaget bort fra deres hjem. De „udstod megen kamp og lidelse.“2De „måtte udstå spot og piskeslag, ja, lænker og fængsel.“3Store skarer beseglede deres vidnesbyrd med deres blod. Rig og fattig, lærd og ulærd — alle blev dræbt uden skånsel. {MBF 33.2}

Disse forfølgelser, der begyndte under kejser Nero ved den tid, da Paulus led martyrdøden, fortsatte med større og mindre voldsomhed i århundreder. De kristne blev med urette anklaget for de frygteligste forbrydelser og beskyldt for at fremkalde store ulykker — hungersnød, jordskælv og pest. Når folkets had og mistanke blev vakt, var der altid nogle, der stod parat til at forråde de uskyldige for vindings skyld. De blev stemplet som oprørere mod imperiet, fjender af religionen og en pest i samfundet. Mange blev kastet for de vilde dyr eller brændt levende i amfiteatrene. Nogle blev korsfæstet, andre indsvøbt i skindet af vilde dyr og kastet ind i arenaen, hvor de blev revet ihjel af hunde. Ved offentlige fester var deres henrettelse ofte den vigtigste del af underholdningen. Store skarer hilste ofrenes angstskrig med latter og klapsalver. {MBF 34.1}

Alle vegne blev de kristne jaget som vilde dyr. De var tvunget til at skjule sig på øde steder. De „led nød og trængsler og blev mishandlet; de var for gode til denne verden og måtte flakke om i ørkener, på bjerge, i huler og i jordens kløfter.“4Tusinder fandt ly i katakomberne. Under højene uden for Rom var der gravet lange gange i klippegrunden og i jorden. Denne mørke labyrint strakte sig flere kilometer uden for byens mure. I disse underjordiske tilflugtssteder begravede Jesu efterfølgere deres døde, og her fandt de et hjem, når de blev mistænkt og gjort fredløse. Når Livgiveren kalder på dem, som har stridt den

gode strid, vil mange, som har lidt martyrdøden for Kristi skyld, komme ud af disse skumle huler. {MBF 34.2}

Under de heftigste forfølgelser bevarede disse vidner for Jesus deres tro ubesmittet. Skønt de blev berøvet alle bekvemmeligheder og måtte undvære sollyset og bo i jordens mørke, men gæstmilde skød, klagede de ikke. De styrkede hinandens tro og opmuntrede hinanden til at udholde nød og afsavn. End ikke tabet af alle jordiske goder kunne få dem til at fornægte troen. Prøvelser og forfølgelser var blot trin, der bragte dem nærmere til hvilen og belønningen. {MBF 34.3}

Ligesom Guds tjenere fordum blev de „pint til døde og afviste at lade sig købe fri, for at de kunne opnå en bedre opstandelse.“5De huskede deres Mesters ord om, at de skulle glæde og fryde sig, når de blev forfulgt — for deres løn skulle blive stor i himlen; for på samme måde var profeterne blevet forfulgt før dem. De glædede sig over, at de var regnet for værdige til at lide for sandhedens skyld, og inde fra de knitrende flammer lød der sejrssange. Når de i tro rettede blikket opad, så de Kristus og englene følge dem med den dybeste interesse og betragte deres trofasthed med anerkendelse. Fra Guds trone hørte de en stemme, der sagde: „Vær tro til døden, og jeg vil give dig livets sejrskrans.“6 {MBF 34.4}

Satans bestræbelser for at ødelægge Kristi menighed med vold var frugtesløse. Den store strid, som Kristi disciple ofrede livet i, ophørte ikke, da disse trofaste vidner var faldet på deres post. De sejrede i nederlaget. Guds arbejdere blev dræbt, men hans arbejde skred stadig frem. Evangeliet spredtes fortsat og antallet at dets tilhængere steg. Det trængte ind i områder, som var utilgængelige selv for romerne. En kristen, som gik i rette med de hedenske embedsmænd, der fremskyndede forfølgelsen, sagde: „I kan dræbe os, pine os, fordømme os. … Jeres uretfærdighed beviser vor uskyld. … Jo oftere I mejer os ned, des mere vokser vort antal. De kristnes blod er en udsæd.“77 {MBF 35.1}

Tusinder blev fængslet og dræbt, men andre indtog deres plads. De, der blev martyrer for troens skyld, var Kristi ejendom for bestandig, og blev af ham betragtet som sejrende. De kristnes lidelser førte dem nærmere til hinanden og nærmere deres forløser. Deres eksempel i levende live og deres vidnesbyrd, når de døde, var et konstant vidne om sandheden, og hvor man mindst skulle vente det, trådte Satans undersåtter ud af hans rækker og gik ind under Kristi banner. {MBF 35.2}

For at opnå større resultater i sin krig mod Guds rige besluttede Satan at plante sit banner i selve den kristne kirke. Kunne det blot lykkes at vildlede de kristne, så de vakte Guds mishag, ville de miste deres styrke og frimodighed og blive et let bytte for ham. {MBF 35.3}

Den store modstander søgte nu ved list at opnå det, han ikke havde opnået ved magt. Forfølgelsen ophørte og blev afløst af de farlige fristelser, som hedder jordisk fremgang og

verdslig ære. Afgudsdyrkere antog visse dele af den kristne tro, men forkastede andre væsentlige sandheder. De bekendte sig til at tro på Jesus som Guds Søn og på hans død og opstandelse. Men de havde ingen syndserkendelse og indså ikke nødvendigheden af at angre og omvende sig. De gjorde visse indrømmelser og foreslog, at de kristne også skulle gøre indrømmelser, så alle kunne forenes i troen på Kristus. Dette var en frygtelig fare for menigheden. I sammenligning hermed var fængsel, tortur, bål og sværd velsignelser. Nogle af de kristne stod fast og sagde, at de ikke kunne indgå noget kompromis. Andre var stemt for at tillempe visse dele af deres tro og slutte sig sammen med dem, som delvis havde antaget den kristne tro, idet de hævdede, at det måske ville bidrage til, at disse andre blev omvendt. Det var en svær tid for Kristi trofaste efterfølgere. Satan var ved at snige sig ind i kirken under kristendommens kappe for at fordærve de kristnes tro og lede deres sind bort fra sandhedens ord. {MBF 35.4}

Til sidst gik de fleste kristne med til at sænke kravene, og kristendom og hedenskab indgik forbund. Skønt afgudsdyrkerne påstod, at de var omvendt, og sluttede sig til kirken, blev de ved at holde fast ved deres afgudsdyrkelse. De byttede blot deres afgudsbilleder med billeder af Jesus, Maria og helgenerne. Afgudsdyrkelsens farlige surdej, som nu var kommet ind i kirken, vedblev at øve sit ødelæggende værk. Usunde lærdomme, overtroiske skikke og hedenske ceremonier blev gjort til en del af kirkens gudstjeneste. Da Jesu efterfølgere sluttede sig sammen med afgudsdyrkerne, blev den kristne tro fordærvet, og kirken mistede sin renhed og styrke. Der var dog nogle få, som ikke lod sig vildlede, men forblev tro mod sandheden og tilbad Gud alene. {MBF 36.1}

De, som bekender sig til at være kristne, har altid bestået af to grupper. Den ene betragter Frelserens liv og søger omhyggeligt at rette deres fejl og komme til at ligne det store forbillede. Den anden gruppe søger at komme uden om de tydelige, praktiske sandheder, som afslører deres vildfarelser. Selv da forholdene i kirken var bedst, var ikke alle trofaste, rene og oprigtige. Vor frelser lærte, at mennesker, som synder med vilje, ikke skal optages i menigheden. Alligevel udvalgte han fejlende mennesker og lod dem nyde godt af sin undervisning og sit eksempel for at give dem lejlighed til at se deres fejl og rette dem. Selv blandt de tolv apostle var der en forræder. Judas blev ikke valgt på grund af sine karakterfejl, men på trods af dem. Han blev optaget blandt disciplene, for at han af Jesu undervisning og eksempel skulle lære, hvad en kristen karakter består af, og blive tilskyndet til at indse sine fejl, angre og ved Guds nåde rense sin sjæl i lydighed mod sandheden. Men Judas vandrede ikke i det lys, som Gud i sin nåde lod skinne på ham. Han åbnede vejen for Satans fristelser ved at give efter for synden. Hans onde karaktertræk fik magten. Han lod mørkets magt få kontrol over sit sind og blev vred, når han blev irettesat. Det førte til, at han begik den frygtelige forbrydelse at forråde sin Mester. Alle, der giver efter for det onde, samtidig med at de foregiver gudfrygtighed, hader dem, der forstyrrer deres fred ved at fordømme deres syndige liv. Når der byder sig en anledning, vil de bære sig ad akkurat som

Judas og forråde dem, der i den bedste hensigt har forsøgt at gøre dem opmærksomme på deres fejl. {MBF 36.2}

Også apostlene stødte på menighedsmedlemmer, der foregav at være gudfrygtige, mens de syndede hemmeligt. Ananias og Safira optrådte som bedragere, da de foregav at bringe Gud et udelt offer, mens de begærligt beholdt en del selv. Sandhedens ånd afslørede deres sande karakter for apostlene, og Guds dom fjernede denne mørke plet fra menigheden. Se Apostlenes Gerninger 5. Dette tydelige bevis på, at Kristi ånd ransager menigheden, slog hyklere og syndere med rædsel. De kunne ikke bevare forbindelsen med mennesker, som af væremåde og natur var trofaste repræsentanter for Kristus. Da Kristi tilhængere blev udsat for prøvelser og forfølgelser, var det kun de mennesker, som var villige til at ofre alt for sandheden, der ønskede at være Jesu disciple. Derfor var menigheden forholdsvis ren, så længe den blev forfulgt. Men da de store forfølgelser holdt op, blev der optaget nye medlemmer, som ikke var oprigtige og gudhengivne, og nu kunne Satan få fodfæste. {MBF 37.1}

Men der er intet fællesskab mellem lysets og mørkets fyrste — og det kan der heller ikke være mellem deres tilhængere. Da de kristne gik med til at slutte forbund med mennesker, som kun delvis var omvendt fra hedenskabet, slog de ind på en vej, som førte længere og længere bort fra sandheden. Satan jublede over, at det var lykkedes ham at bedrage så mange af de kristne. Nu lagde han pres på dem og tilskyndede dem til at forfølge dem, der var tro mod Gud. Og ingen forstod bedre at modarbejde den sande tro end de, der engang havde forsvaret den. De frafaldne kristne forenede sig nu med deres halvt hedenske meningsfæller og angreb de mest betydningsfulde sandheder i Kristi lære. {MBF 37.2}

De, der ville forblive tro, kæmpede en fortvivlet kamp mod de vildfarelser, der i gejstlig forklædning blev indført i kirken. Bibelen blev ikke mere anerkendt som rettesnor for troen. Religionsfrihedens princip blev betegnet som kætteri, og dens forkæmpere blev hadet og landsforvist. {MBF 37.3}

Efter en lang, hård kamp besluttede de få trofaste, at de ville afbryde forbindelsen med den frafaldne kirke, hvis den fortsat nægtede af forkaste løgn og afgudsdyrkelse. De indså, at et brud var uundgåeligt, hvis de skulle adlyde Guds ord. De turde ikke se gennem fingre med vildfarelser, som var farlige for deres egen sjæl og vise et eksempel, som ville bringe deres børns og børnebørns tro i fare. De ville gøre en hvilken som helst indrømmelse, der var forenelig med deres troskab mod Gud, for at bevare fred og enhed. Men de var overbevist om, at selv fred var købt for dyrt, hvis det skete på bekostning af principper. Kunne enhed ikke opnås uden at ofre sandhed og retfærdighed, måtte der hellere være uenighed, ja krig. {MBF 37.4}

Det ville gavne både kirken og verden, hvis disse trofaste menneskers principper atter blev vakt til live hos dem, der bekender sig til at tjene Gud. Den opfattelse vinder mere og

mere indpas, at disse principper, når alt kommer til alt, ikke har nogen væsentlig betydning. Dette forfald giver Satans redskaber vind i sejlene, og følgen er, at falske teorier og skæbnesvangre vildfarelser, som trofaste mennesker før i tiden afslørede med fare for deres liv, i dag betragtes med velvilje af tusinder, som hævder, at de er Jesu tilhængere. {MBF 38.1}

De kristne i kirkens første tider var i sandhed et særligt folk. Deres ulastelige opførsel og urokkelige tro virkede som en stadig irettesættelse, der forstyrrede synderens fred. Skønt de var så få og hverken havde penge eller rang, var de en skræk for de gudløse, overalt hvor deres karakter og lære blev kendt. Derfor hadede de gudløse dem, ligesom den gudløse Kain hadede Abel. De mennesker, der søgte at frigøre sig for Helligåndens hæmmende bånd, dræbte Guds børn af samme grund, som Kain dræbte Abel. Det var også af denne årsag, jøderne forkastede og korsfæstede Jesus. Hans rene hellige karakter var en stadig irettesættelse af deres egenkælighed og fordærvelse. Og lige siden har de mennesker, der elsker synden, hadet Kristi disciple. {MBF 38.2}

Hvordan kan evangeliet så kaldes et budskab om fred? Da Esajas forudsagde Messias' fødsel, sagde han, at Messias skulle kaldes „Fredsfyrste." Da englene forkyndte for hyrderne, at Kristus var født, sang de over Betlehems marker: „Ære være Gud i det højeste og på jorden! Fred til mennesker med Guds velbehag!"8Disse profetiske udtalelser synes at være i strid med Jesu ord: „Tro ikke, at jeg er kommet for at bringe fred på jorden. Jeg er ikke kommet for at bringe fred, men sværd."9Men rigtigt forstået er der fuldkommen overensstemmelse mellem disse udtalelser. Hvis kristendommen blev efterlevet, ville den bringe fred, harmoni og lykke på hele jorden. Den ville skabe et broderskab mellem alle, der anerkender dens lære. Kristus kom for at forsone mennesker med Gud og med hinanden. Men verden står stort set under Satans kontrol — og han er Kristi værste fjende. Evangeliet indeholder livsprincipper, som står i skarp modsætning til verdslige menneskers vaner og ønsker, og derfor gør de oprør imod det. De hader den renhed, der afslører og fordømmer deres synder, og forfølger og dræber dem, der opfordrer dem til at rette sig efter evangeliets retfærdige og hellige krav. Det er i denne betydning — fordi dets ophøjede sandheder fremkalder had og strid — at evangeliet kaldes et sværd. {MBF 38.3}

Det uudgrundelige forsyn, som tillader, at de gudløse forfølger de retfærdige, har været en gåde for mange, som er svage i troen. Nogle er endog rede til at kaste troen på Gud bort, fordi han tillader, at det går de mest gudløse godt, mens de bedste bliver pint og plaget af dem. Hvordan kan en retfærdig, nådig og almægtig Gud tillade, at en sådan uret finder sted? Dette er et spørgsmål, som vi ikke skal befatte os med. Gud har givet os tilstrækkelige beviser på sin kærlighed, og vi skal ikke tvivle på hans godhed, fordi vi ikke kan forstå, hvordan hans forsyn fungerer. Da Jesus forudså den tvivl, som ville plage hans disciple i prøvelsens stund, sagde han: „Husk det ord, jeg sagde til jer: En tjener er ikke større end sin herre. Har de forfulgt mig, vil de også forfølge jer."10Jesus led mere for os, end nogen af

hans efterfølgere vil komme til at lide på grund af onde menneskers grusomhed. De mennesker, der bliver udsat for tortur og gjort til martyrer, følger blot i Guds kære søns fodspor. {MBF 39.1}

„Herren er ikke sen til at opfylde sit løfte.“11Han glemmer ikke sine børn, men han tillader de gudløse at vise deres sande karakter for at de, der ønsker at gøre hans vilje, ikke skal tage fejl af dem. Men de retfærdige bliver udsat for prøvelser, for at de selv kan blive lutret, således at de ved deres eksempel kan overbevise andre om de sande forhold i forbindelse med tro og gudfrygtighed og ved deres retlinethed fordømme de ugudelige og vantro. {MBF 39.2}

Gud tillader, at det går de gudløse godt, og at de afslører deres had til ham, for at alle kan se, at han er retfærdig og nådig, når han tilintetgør dem, efter at de har fyldt deres syndebæger. Gengældelsens dag nærmer sig hurtigt, og da vil alle, som har overtrådt Guds lov og undertrykt hans børn, få deres retfærdige straf for de gerninger, de har gjort, og al grusomhed og uretfærdighed mod Guds børn vil blivestraffet,somvar detKristus selv, de havde mishandlet. {MBF 39.3}

Der er et andet og vigtigere spørgsmål, som burde optage kirken i dag. Paulus siger, at „forfulgt bliver alle, som vil leve et gudfrygtigt liv i Kristus Jesus.“12Hvorfor er forfølgelsen for en stor del ophørt? Det skyldes kun, at kirken har tilpasset sig verdens skikke og derfor ikke vækker modstand. Den kristendom, som er almindelig i vor tid, er ikke af den rene og hellige art, som udmærkede de kristne på Jesu og apostlenes tid. At kristendommen tilsyneladende er så populær, skyldes udelukkende, at den er gået på akkord med synden, at man betragter de store sandheder i Guds ord med ligegyldighed, og at der er så lidt levende gudsfrygt i menighederne. Hvis den samme troens kraft, som fandtes i den første tid, blev vakt til live igen, ville forfølgelserne blusse op på ny, og bålene ville atter blive tændt. {MBF 39.4}

Kapitel 3—Kirkens fraf ald

I sit andet brev til thessalonikerne forudsagde apostlen Paulus det store frafald, der skulle føre til pavedømmets oprettelse. Han sagde, at før Herrens dag oprinder, „skal nemlig frafaldet komme og lovløshedens menneske åbenbares, fortabelsens søn, modstanderen, der ophøjer sig over alt, hvad der hedder Gud og helligdom, så han sætter sig i Guds tempel og udgiver sig selv for at være Gud.“ Apostlen oplyser endvidere sine brødre om, at „allerede nu virker lovløshedens hemmelighed.“1Allerede på dette tidlige tidspunkt så Paulus, at vildfarelser, der skulle bane vejen for pavedømmet, var ved at snige sig ind i menigheden. {MBF 41.1}

Lidt efter lidt øvede „lovløshedens hemmelighed“ sin forførende og gudsbespottelige gerning. I begyndelsen skete det i det skjulte, men efterhånden som den voksede i styrke og fik kontrol over menneskers sind, arbejdede den mere åbenlyst. Hedenske skikke trængte næsten umærkeligt ind i den kristne kirke. Tilbøjeligheden til kompromis og konformitet blev for en tid holdt nede af de voldsomme forfølgelser, som menigheden blev udsat for under hedenskabet. Men da de ophørte, og kristendommen fandt vej til kongernes slotte, ombyttede den Kristi og apostlenes ydmyghed med de hedenske præsters og herskeres stolthed og pragt, og Guds befalinger blev erstattet af menneskelige teorier og traditioner. Kejser Konstantins såkaldte omvendelse i begyndelsen af det fjerde århundrede vakte megen glæde, og hermed trådte verdsligheden forklædt som retfærdighed ind i kirken. Nu bredte fordærvet sig hurtigt. Hedenskabet sejrede, netop da det så ud til at være besejret. Dets ånd beherskede kirken. Dets lære, ceremonier og overtro blev inkorporeret i troen og tilbedelsen af dem, som bekendte sig til at være Kristi tilhængere. {MBF 41.2}

Dette kompromis mellem hedenskab og kristendom førte til udviklingen af det „lovløshedens menneske“, der omtales i profetien som den magt, der sætter sig op mod og ophøjer sig over Gud. Dette gigantiske falske religionssystem er Satans mesterværk — et vidnesbyrd om hans bestræbelser på at placere sig selv på tronen for at beherske verden efter sin vilje. {MBF 42.1}

Satan prøvede engang på at slutte forlig med Kristus. Han kom til Guds søn i ørkenen, viste ham alle verdens riger og deres herlighed og tilbød at give ham det alt sammen, hvis han blot ville anerkende mørkets fyrstes overhøjhed. Jesus afviste den formastelige og tvang ham til at forsvinde; men Satan har større held med sig, når han kommer med de samme fristelser til mennesker. For at opnå verdslige fordele og ære lod kirken sig forlede til at skaffe sig gunst og støtte hos verdens store. Da kirken på denne måde havde forkastet Kristus, lod den sig friste til at vise lydighed mod biskoppen i Rom. {MBF 42.2}

Det er en af romerkirkens vigtigste læresætninger, at paven er det synlige overhoved for Kristi kirke på jorden og har den øverste myndighed over biskopper og præster i hele

verden. Men man går endnu videre. Man har givet paven selve Guddommens titler. Han er blevet kaldt „Guds stedfortræder“ og erklæret for ufejlbarlig (se noter). Han forlanger at blive hyldet af alle mennesker. På denne måde stiller Satan gennem romerkirken det samme krav, som han stillede i ørkenen. Og store skarer bringer ham deres hyldest. {MBF 42.3}

Men de, som frygter og ærer Gud, møder denne himmelråbende udfordring, som Kristus mødte den listige fjendes krav: „Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene.“2Gud har aldrig så meget som antydet i sit ord, at han har udpeget et menneske til at være kirkens overhoved. Læren om pavens overhøjhed er i direkte strid med Skriftens lære. Paven har ikke anden magt over Kristi kirke, end den, han har tilranet sig. {MBF 42.4}

Romerkirkens tilhængere har til stadighed beskyldt protestanterne for kætteri og forsætlig adskillelse fra den sande kirke, men disse beskyldninger passer bedre på dem selv. Det er dem, der har svigtet Kristi lære og er afveget fra „den tro, som én gang for alle er overdraget de hellige.“3 {MBF 43.1}

Satan vidste udmærket, at mennesker kunne afsløre hans bedrag ved hjælp af Den hellige Skrift. Det var ved Ordets hjælp, verdens frelser havde imødegået hans angreb. Hver gang Jesus blev angrebet, løftede han den evige sandheds skjold og sagde: „Der står skrevet.“ Han afviste alle fjendens forslag med Ordets visdom og kraft. Hvis det skulle lykkes Satan at beholde sin magt over menneskene og hævde den pavelige magtraners myndighed, var det bydende nødvendigt, at han fik forhindret dem i at lære Skriften at kende. Bibelen ville ophøje Gud og anbringe det skrøbelige menneske på dets rette plads. Derfor skulle dens hellige sandheder skjules og undertrykkes. Det var denne fremgangsmåde, romerkirken benyttede. I århundreder var det forbudt at udbrede Bibelen. Folk måtte ikke læse den eller have den i deres hjem, og samvittighedsløse præster og prælater tolkede dens lære, „så den underbyggede deres egne påstande.“ På den måde blev paven anerkendt som Guds stedfortræder næsten overalt på jorden og udstyret med myndighed over kirke og stat. {MBF 43.2}

Da bogen, som afslører vildfarelse, var skaffet af vejen, kunne Satan arbejde, som han havde lyst til. Ifølge profetien skulle pavedømmet „tragte efter at ændre tider og lov,“4og det varede ikke længe, før det gjorde forsøg på dette. For at give dem, der fra hedenskabet var kommet ind i kirken, en erstatning for billeddyrkelsen og dermed lette deres formelle overgang til kristendommen, gjorde man gradvis tilbedelse af billeder og relikvier til en del af den kristne gudstjeneste. Dette afguderi blev til sidst anerkendt på et almindeligt kirkemøde (se noter). Rom fuldbyrdede sin helligbrøde ved at driste sig til fjerne det andet bud fra Guds lov — det bud, der forbyder billeddyrkelse — og at dele det tiende bud for at bevare det oprindelige antal uforandret. {MBF 43.3}

Tendensen til at gøre indrømmelser over for hedenskabet førte til endnu en krænkelse af himlens myndighed. Ved verdslige kirkelederes hjælp begyndte Satan nu også at pille ved

det fjerde bud. Han prøvede på at afskaffe Bibelens sabbat — den dag, Gud havde velsignet og helliget5— og erstatte den med den dag, som hedningerne fejrede som „solens ærværdige dag.“ Til at begynde med skete dette ikke åbenlyst. I de første århundreder helligholdt mange kristne den sande sabbat. De værnede om Guds ære og vågede omhyggeligt over hans lovs hellighed, overbevist om Guds lovs uforanderlighed. Men Satan arbejdede med megen snedighed gennem sine redskaber for at nå sit mål. For at henlede folks opmærksomhed på søndagen udnævnte man den til en festdag til et minde om Kristi opstandelse. Der blev holdt gudstjeneste om søndagen. Man benyttede den dog også til hvile og adspredelse, samtidig med at man stadig helligholdt sabbatten. {MBF 43.4}

Satan beredte vejen for de forandringer, han havde besluttet at indføre, ved at tilskynde jøderne til i tiden før Kristi komme at omgærde sabbatten med de strengeste krav, så helligholdelsen af den blev til en byrde. Nu drog han fordel af det falske lys, han havde stillet sabbatten i, og kaldte den foragteligt en jødisk skik. Mens de kristne i almindelighed fejrede søndagen som en festdag, tilskyndede han dem til at vise deres had til jødedommen ved at gøre sabbatten til en fastedag — en trist og dyster dag. {MBF 44.1}

I begyndelsen af det fjerde århundrede udstedte kejser Konstantin et dekret, som gjorde søndagen til offentlig festdag i hele det romerske imperium (se noter). Solens dag blev æret både af hans hedenske undersåtter og af de kristne. Kejserens politik gik ud på at forene hedenskabets og kristendommens modstridende interesser. Kirkens biskopper tilskyndede ham til at gøre dette. Deres motiver var ærgerrighed og magtbegær — og de indså, at hvis hedninger og kristne holdt den samme helligdag, ville det lette hedningernes formelle antagelse af kristendommen, og det ville øge kirkens magt. Skønt mange gudfrygtige kristne lidt efter lidt blev tilskyndet til at indrømme søndagen en vis grad af hellighed, vedblev de at betragte den sande sabbat som Herrens helligdag og at helligholde den i overensstemmelse med det fjerde bud. {MBF 44.2}

Ærkeforføreren havde ikke fuldført sit værk. Han var fast besluttet på at samle den kristne verden under sit banner og at udøve sin magt gennem den stolte pave, der udgav sig for at være Kristi repræsentant. Han nåede sit mål ved hjælp af halvt omvendte hedninger, ærgerrige prælater og verdsligt indstillede kirkefolk. Fra tid til anden blev der afholdt store kirkemøder, som blev overværet af højtstående gejstlige fra hele verden. Ved næsten hvert eneste kirkemøde blev den sabbat, som Gud havde indstiftet, skubbet lidt mere til side, mens søndagen blev ophøjet tilsvarende. Således gik det til, at denne hedenske festdag til sidst blev æret som en guddommeligt indstiftet helligdag, mens den bibelske sabbat blev betragtet som et levn fra jødedommen, og dens tilhængere erklæret for forbandede. {MBF 44.3}

Det var lykkedes den store forfører at ophøje sig selv „over alt, hvad der hedder Gud og helligdom.“6Han havde vovet at ændre det eneste bud i Guds lov, som klart viser mennesket hen til den levende Gud. I det fjerde bud skildres Gud som himlens og jordens skaber. Og

det er netop denne egenskab, der adskiller ham fra alle falske guder. Det var til minde om skaberværket, at den syvende dag blev helliget som en hviledag for mennesket. Det var meningen, at den for altid skulle minde mennesket om, at Gud er kilden til livet og den, der skal æres og tilbedes. Satan stræber altid efter at få mennesker til at undlade at være tro imod Gud og fra at adlyde hans lov. Og derfor retter han især sine angreb imod det bud, som peger på Gud som Skaberen. {MBF 45.1}

Nu hævder protestanterne, at søndagen er blevet gjort til hviledag, fordi den er Kristi opstandelsesdag. Men Skriften taler ikke om noget sådant. Hverken Jesus eller hans apostle tillagde søndagen en sådan ære. Helligholdelsen af søndagen som en kristen indstiftelse har sin oprindelse i „lovløshedens hemmelighed,“7som allerede var i virksomhed på Paulus' tid. Hvor og hvornår tog Herren dette barn af pavedømmet til sig? Hvilken gyldig grund gives for en ændring, som Skriften ikke sanktionerer? {MBF 45.2}

I det sjette århundrede var pavedømmet fast etableret. Rom blev dets hovedsæde, og Roms biskop blev erklæret for hele kirkens overhoved. Hedenskabet havde veget pladsen for pavedømmet. Dragen havde givet dyret „sin magt og sin trone og stor styrke.“8Nu begyndte den pavelige undertrykkelse på 1.260 år, som var forudsagt i profetierne i Daniels Bog og Åbenbaringen9(se noter). De kristne blev tvunget til at vælge, om de ville opgive deres troskab mod Guds ord og gå ind på de pavelige ceremonier eller blive fængslet, pint til døde, brændt på bålet eller falde for bøddelens økse. Nu gik Jesu ord i opfyldelse: „I vil blive udleveret, selv af forældre og brødre, slægtninge og venner, og nogle af jer skal de få dømt til døden, og I skal hades af alle på grund af mit navn.“10 {MBF 45.3}

De trofaste blev udsat for forfølgelser værre end nogen sinde. Hele verden blev en eneste stor slagmark. I flere hundrede år søgte trofaste kristne tilflugt på øde steder. Herom siger profeten: „Kvinden flygtede ud i ørkenen; der har hun et sted, som Gud har gjort rede til hende, for at hun kan få sin føde i tolv hundrede og tres dage.“11 {MBF 45.4}

Romerkirkens overtagelse af magten markerede begyndelsen af den mørke middelalder. Mørket blev tættere, efterhånden som kirkens magt voksede. {MBF 45.5}

Troen blev overført fra sin sande grundvold, Kristus, til paven i Rom. I stedet for at stole på, at Guds søn ville skænke syndsforladelse og evigt liv, så folk hen til paven og dem, han gav myndighed. De blev oplært til at tro, at paven var deres jordiske mellemmand, og at ingen kunne komme til Gud uden først at henvende sig til paven. Man lærte dem også, at paven var Guds repræsentant og derfor skulle adlydes ubetinget. Hvis nogen undlod at rette sig efter ham, blev de straffet hårdt. Således blev menneskers tanker ledet fra Gud til fejlende, grusomme mennesker, ja, til selve mørkets fyrste, som udøvede sin magt igennem dem. Synden var skjult i en forklædning af hellighed. Når Skriften forbydes, og mennesket anser sig selv for at være øverste myndighed, kan man ikke vente andet end svig, bedrag og synd.

Da menneskelige love og traditioner blev sat i højsædet, opstod de fordærvede tilstande, der altid er en følge af at tilsidesætte Guds lov. {MBF 46.1}

Det var en farlig tid for Kristi menighed. De trofaste var få. Skønt sandheden aldrig manglede vidner, så det somme tider ud til, at vildfarelse og overtro skulle tage fuldstændig overhånd, og at den sande religion ville blive helt udslettet. Evangeliet blev tabt af syne, men til gengæld kom der flere og flere religiøse ceremonier, og folket tyngedes af strenge krav. {MBF 46.2}

De blev ikke blot oplært til at betragte paven som deres mellemmand, men også til at tro, at de skulle sone deres synd ved egne gerninger. Det blev krævet, at de skulle foretage lange pilgrimsrejser, gøre bodsøvelser, tilbede relikvier og helgenskrin, bygge kirker og altre og betale store summer til kirken for at mildne Guds vrede. Som om Gud var et menneske, der bliver vred over bagateller og kan formildes ved hjælp af gaver og bodsøvelser! {MBF 46.3}

Romerkirkens indflydelse syntes at tiltage på trods af dens lederes fordærvelse. I slutningen af det ottende århundrede hævdede pavekirken, at de romerske biskopper i kirkens første dage havde været i besiddelse af de samme åndelige magtbeføjelser, som de nu foregav at have. Denne påstand måtte underbygges for at få et skær af sandhed. Løgnens far fik munkene til at forfalske gamle skrifter. Man „fandt“ hidtil ukendte konciliebeslutninger, som bekræftede pavens universelle overhøjhed fra de tidligste tider, og en frafalden kirke greb begærligt disse falsknerier (se noter). De få, der trofast byggede på den sande grundvold,12blev tvivlrådige og hæmmede, da denne falske lære vanskeliggjorde arbejdet. Ligesom de, der byggede muren om Jerusalem på Nehemias' tid, var nogle tilbøjelige til at sige: „Bærernes kraft nedbrydes, der er så mange murbrokker; vi er ikke i stand til at bygge muren.“13Nogle af de trofaste bygningsmænd, der var ved at blive trætte af den stadige kamp mod forfølgelser, bedrag, lastefuldhed og alle de øvrige hindringer, Satan kunne finde på at lægge i vejen for deres fremgang, tabte modet, og for at opnå fred og sikkerhed for deres ejendom og deres liv vendte de sig bort fra den sande grundvold. Andre, der ikke var forfærdet over deres fjenders modstand, erklærede uden frygt: „Vor Gud vil kæmpe for os.“14„Grib frelsens hjelm og Åndens sværd, som er Guds ord.“15 {MBF 46.4}

Guds fjender har til alle tider været besjælet af det samme had og den samme modvilje mod sandheden, og hans tjenere har altid måttet vise samme årvågenhed og troskab. Jesu ord til de første disciple gælder hans efterfølgere lige til verdens ende: „Hvad jeg siger til jer, siger jeg til alle: våg!“16 {MBF 47.1}

Mørket syntes at blive tættere og tættere. Tilbedelse af helgenbilleder blev stedse mere almindelig. Man brændte lys foran dem og opsendte bønner til dem. De mest tåbelige og overtroiske skikke vandt stadig større udbredelse. Mennesker var i den grad domineret af

overtro, at selv almindelig sund fornuft lod til at være gået tabt. Når præster og biskopper selv var nydelsessyge, vellystige og korrupte, var det vel ikke så mærkeligt, at folket, der så hen til dem som dets vejledere, også sank ned i uvidenhed og lastefuldhed. {MBF 47.2}

Endnu en pavelig påstand blev fremsat, da pave Gregor VII i det ellevte århundrede proklamerede romerkirkens fuldkommenhed. Blandt de erklæringer, han fremsatte, var der en, som sagde, at kirken aldrig havde fejlet, og at den aldrig nogen sinde ville fejle, i henhold til Skriften. Men erklæringen blev ikke ledsaget af beviser fra Skriften. Den stolte pave hævdede også at have magt til at afsætte kejsere og erklærede, at ingen dom, der var afsagt af ham, kunne omstødes af nogen anden, men at han havde ret til at ændre alle andres afgørelser (se noter). {MBF 47.3}

De tyranniske tilbøjeligheder hos denne forkæmper for ufejlbarligheden kom tydeligt til udtryk i hans behandling af den tyske kejser Henrik IV. Denne blev erklæret for udstødt af kirken og afsat, fordi han ikke ville anerkende pavens autoritet. Henrik blev forfærdet over sine egne fyrsters svigten og trusler, da de blev opfordret til oprør mod ham af det pavelige mandat, og følte at han var nødt til at slutte fred med Rom. Ledsaget af sin hustru og en trofast tjener drog han over Alperne midt om vinteren for at ydmyge sig for paven. Da han nåede det slot, Gregor havde trukket sig tilbage til, blev han uden vagt ført ind i gården, hvor han i den strenge vinterkulde, barhovedet, med bare fødder og i en ussel klædning, afventede pavens tilladelse til at få foretræde. Først da han havde fastet tre dage i træk og aflagt skriftemål, nedlod paven sig til at benåde ham. Og selv da var det kun på betingelse af, at kejseren skulle afvente pavens sanktion, før han på ny iførte sig sine insignier eller udøvede sin kongemagt. Og Gregor, der var opstemt over sin sejr, pralede af, at det var hans pligt at knægte kongernes stolthed. {MBF 47.4}

Hvilken slående modsætning ser vi ikke mellem denne hovmodige paves provokerende stolthed og Kristi sagtmodighed og mildhed, når han banker på hjertets dør for at komme ind og bringe tilgivelse og fred, og når han lærer sine disciple: „Den, der vil være den første iblandt jer, skal være jeres træl.“17 {MBF 48.1}

I århundredernes løb blev der stadig indført flere vildfarelser i romerkirkens lære. Allerede før pavedømmets tid øvede hedenske filosoffers tanker indflydelse på kirken. Mange holdt fast ved deres hedenske anskuelser, skønt de bekendte sig til at være kristne. De vedblev ikke blot selv at studere hedensk filosofi, men opfordrede andre til at gøre det samme for at opnå større indflydelse blandt hedningerne. På denne måde trængte alvorlige vildfarelser ind i den kristne tro. Blandt de mest fremtrædende var troen på menneskets medfødte udødelighed og dets bevidsthed i døden. På dette grundlag byggede Rom læren om påkaldelse af helgenerne og tilbedelsen af Jomfru Maria. Og fra samme kilde stammer den vildfarelse, at de ubodfærdige skal pines i al evighed. Denne lære blev meget tidligt gjort til en del af romerkirkens teologi. {MBF 48.2}

Nu var vejen banet for endnu et hedensk påfund. Rom kaldte det skærsilden og benyttede det til at skræmme de godtroende og overtroiske masser. Denne vildfarelse går ud på, at der findes et pinested, hvor de sjæle, der ikke har fortjent evig fordømmelse, skal straffes for deres synder. Og at de går derfra til himlen, når de er blevet renset for deres urenhed.18 {MBF 48.3}

Rom opfandt endnu en måde at udnytte sine tilhængeres frygt og laster på: Man indførte læren om aflad. Alle, der lovede at kæmpe for pavens verdslige herredømme og at straffe hans fjender eller udrydde dem, der vovede at benægte hans åndelige overhøjhed, fik løfte om fuld tilgivelse for alle synder i fortid, nutid og fremtid og eftergivelse af alle de straffe, de havde gjort sig fortjent til. Man lærte mennesker at tro, at de kunne frigøre sig for synden og udfri afdøde venners sjæle fra skærsildens flammer ved at betale penge til kirken! Sådanne metoder benyttede Rom til at fylde sine skatkamre og skaffe sig midler, for at de mennesker, der foregav at være disciple af ham, der ikke havde det sted, hvor han kunne lægge sit hoved til hvile, kunne leve i luksus og laster (se noter). {MBF 48.4}

Herrens nadver, som er påbudt i Skriften, blev erstattet af det afguderiske messeoffer. De pavelige præster foregav ved et meningsløst komediespil at forvandle almindeligt brød og almindelig vin til Kristi virkelige „legeme og blod.“19Med blasfemisk formastelse påstod præsterne, at de havde magt til at skabe Gud, Skaberen af alle ting. Under trussel om dødsstraf forlangtes det, at de kristne skulle vedkende sig troen på denne skrækkelige, himmelråbende vranglære. Mangfoldige, som nægtede dette, blev overgivet til flammerne (se noter). {MBF 49.1}

Det frygteligste af alle romerkirkens redskaber, inkvisitionen, blev opfundet i det trettende århundrede. Mørkets fyrste arbejdede sammen med de ledende i det pavelige hierarki. Når de holdt deres hemmelige rådslagninger, beherskede Satan og hans engle disse onde mænds sind. I deres midte stod en usynlig engel fra Gud og nedskrev deres syndige beslutninger. Han optog rapport over handlinger, som var for grusomme til at kendes af mennesker. „Babylon, den store“ var „beruset af de helliges blod.“ Millioner af martyrers lemlæstede legemer råbte til Gud om hævn over denne frafaldne magt. {MBF 49.2}

Pavedømmet var blevet verdens diktator. Konger og kejsere bøjede sig for dets befalinger. Menneskeskæbner syntes at være i dets magt for tid og evighed. I århundreder var de katolske ritualer og fester blevet overholdt ærbødigt. Gejstligheden blev æret, og rige gaver blev skænket til deres underhold. Aldrig har den romersk-katolske kirkes værdighed, pragt og stolthed været større. {MBF 49.3}

Men „pavedømmets middagstime var verdens midnat.“20 Kendskabet til Den hellige Skrift var yderst ringe, ikke blot blandt folket, men også blandt præsterne. Ligesom farisæerne på Jesu tid hadede de pavelige ledere lyset, som ville afsløre deres synder. Da retfærdighedens målestok, Guds lov, var blevet fjernet, havde de ubegrænset magt og kunne

uhindret øve deres laster. Bedrageri, begærlighed og umoral sad i højsædet. Mennesker gik ikke af vejen for nogen forbrydelse, som kunne skaffe dem rigdom og magt. I pavernes og præsternes paladser foregik de værste udskejelser. Nogle paver begik så oprørende forbrydelser, at verdslige regenter søgte at afsætte dem. I århundreder skete der ingen fremskridt inden for oplysning, kunst eller civilisation i Europa. Kristenheden var lammet både moralsk og intellektuelt. {MBF 49.4}

Forholdene i verden under Roms overherredømme var en frygtelig og slående opfyldelse af profeten Hoseas' ord: „Det er ude med mit folk, fordi det ikke har kundskab. Fordi du har forkastet kundskaben, forkaster jeg dig; … fordi du glemmer din Guds belæring, glemmer jeg også dine sønner." „Der er ingen sandhed og ingen troskab, ingen kundskab om Gud i landet. Forbandelse, løgn og drab, tyveri og ægteskabsbrud griber om sig, og blodskyld følger på blodskyld."21Sådan var følgerne af at forkaste Guds ord. {MBF 50.1}

Kapitel 4— Et Skinnende Lys

Sandhedens lys blev dog ikke helt udslukket i det mørke, som hvilede over jorden i den lange periode, hvor pavedømmet havde magten. Til alle tider har Gud haft sine vidner — mennesker, der troede på Kristus som den eneste mellemmand mellem Gud og mennesket, betragtede Bibelen som den eneste rettesnor for livet og helligholdt den sande sabbat. Vi vil aldrig få at vide, hvor meget verden skylder disse mennesker. De blev brændemærket som kættere, deres bevæggrunde blev draget i tvivl, deres karakter blev bagtalt, deres skrifter bekæmpet, fejltolket eller ødelagt. Men de var urokkelige og bevarede ned gennem århundrederne troens renhed som en hellig arv til kommende slægter. {MBF 51.1}

Guds folks historie i de mørke århundreder, som fulgte efter Roms magtovertagelse, er optegnet i himlen, men den har ikke fået megen plads i historiebøgerne. Der findes kun få spor efter disse mennesker, bortset fra deres forfølgeres anklageskrifter. Det var romerkirkens politik at udslette ethvert spor af afvigende meninger fra dens læresætninger og dekreter. Den søgte at udrydde alt, hvad den kaldte kætteri — og det gjaldt både mennesker og skrifter. Tilkendegivelser af tvivl eller spørgsmål vedrørende autoriteten af de pavelige dogmer var nok til at sætte livet på spil for rig eller fattig, høj eller lav. Romerkirken bestræbte sig også altid på at tilintetgøre ethvert spor af sin grusomhed mod anderledes tænkende. De pavelige koncilier bestemte, at bøger og skrifter med oplysninger herom skulle brændes. Før bogtrykkerkunstens opfindelse fandtes der kun få bøger, og de var ikke særlig velegnede til opbevaring. Derfor havde kirken ikke svært ved at gennemføre sine forehavender. {MBF 51.2}

Ingen kirke inden for romersk jurisdiktions grænser fik i ret lang tid uforstyrret lov til at have religionsfrihed. Næppe havde pavedømmet fået magten, før det knuste alle, der nægtede at anerkende dets herredømme, og én efter én underkastede kirkerne sig. {MBF 52.1}

I England havde den sande kristendom tidligt slået rod. Det evangelium, som englænderne antog i de første århundreder, var ikke fordærvet af Roms frafald. Forfølgelse fra hedenske kejsere, der nåede helt til disse fjerne kyster, var den eneste gave, som de første menigheder i England modtog fra Rom. Mange af de kristne søgte tilflugt i Skotland, når de blev forfulgt i England. Fra Skotland blev sandheden bragt videre til Irland, og i disse lande modtog man den med glæde. {MBF 52.2}

Da sakserne invaderede England, fik hedenskabet overtaget. Erobrerne ville ikke lade sig undervise af deres slaver, og de kristne var tvunget til at søge tilflugt i bjerge og på øde hedestrækninger. For en tid var lyset skjult, men det gik ikke ud. Hundrede år senere skinnede det med en sådan klarhed i Skotland, at det nåede ud til fjerne lande. Fra Irland kom den fromme Columba og hans medarbejdere. De samlede de spredte troende på den

ensomme ø Iona og gjorde den til centrum for deres missionsarbejde. En af disse evangelister holdt den bibelske sabbat, og herved fik folket kendskab til denne sandhed. Der blev oprettet en skole på Iona, og herfra udsendtes missionærer, ikke blot til Skotland og England, men også til Tyskland og Schweiz, ja, helt til Italien. {MBF 52.3}

Men Rom havde fået øje på England og besluttet at bringe det under sit overherredømme. I det sjette århundrede gik de romerske missionærer i gang med at omvende de hedenske saksere. Missionærerne blev venligt modtaget af de stolte barbarer, og mange tusinder blev overtalt til at antage romerkirkens lære. Under deres videre arbejde støtte pavens udsendinge på de mennesker, der havde antaget den uforfalskede kristendom. Der var en slående kontrast imellem dem. De sidstnævnte var beskedne og ydmyge, og deres karakter, lære og levemåde var i overensstemmelse med Skriften. De førstnævnte var præget af pavedømmets overtro, pragt og hovmod. Den romerske udsending forlangte, at disse kristne menigheder skulle anerkende pavens overhøjhed. Englænderne svarede, at de gerne ville elske alle mennesker, men at paven ingen ret havde til at herske inden for kirken — og at de kun kunne vise ham samme lydighed, de skyldte enhver anden tilhænger af Kristus. Man gjorde flere forsøg på at få dem til at vise troskab over for romerkirken, men de ydmyge kristne var forbløffede over den stolthed, som Roms udsendinge viste, og svarede bestemt, at de ikke havde nogen anden herre end Kristus. {MBF 52.4}

Nu viste pavedømmet sit sande ansigt. Dets repræsentant sagde: „Hvis I ikke vil tage imod brødre, som kommer med fred, skal I komme til at tage imod fjender, der kommer med krig. Hvis I ikke vil slutte jer til os for at vise sakserne livets vej, skal I få dødsstødet fra dem.“1Det var ikke tomme trusler. Krig, intriger og bedrag var de midler, man brugte for at bekæmpe mennesker, der vidnede om den bibelske tro; og til sidst var menighederne i England tilintetgjort eller tvunget til at underkaste sig pavens myndighed. {MBF 53.1}

I lande uden for Roms domæne levede i flere århundreder grupper af kristne, der var uberørt af pavekirkens fordærvelse. Omgivet af hedninger til alle sider kom de under hedensk indflydelse. Men de vedblev at betragte Bibelen som den eneste rettesnor for troen og holdt fast ved mange af dens sandheder. Disse kristne troede på Guds lovs fortsatte gyldighed og helligholdt sabbatten i overensstemmelse med det fjerde bud. Der fandtes menigheder, som holdt sig til denne tro og praksis i Centralafrika og i Armenien. {MBF 53.2}

Men af dem, som modstod pavemagtens overgreb, stod valdenserne forrest. I netop det land, hvor pavedømmet havde oprettet sit sæde, blev dets vranglære og korruption modstået mest urokkeligt. Menighederne i Piemonte beholdt deres uafhængighed i flere århundreder, men til sidst forlangte Rom underkastelse. Efter forgæves kamp mod Roms tyranni anerkendte lederne modstræbende, at den magt, som hele verden syntes at hylde, havde overhøjheden. Dog nægtede nogle af dem at anerkende pavernes og prælaternes myndighed.

De var fast besluttet på at vise Gud troskab og at bevare deres enkle, rene tro. Det kom nu til en adskillelse. De som holdt fast ved den gamle tro, trak sig tilbage. Nogle af dem forlod deres hjem i Alperne og plantede sandhedens banner i fremmede lande. Andre trak sig tilbage til afsondrede bjergkløfter og utilgængelige tilholdssteder i bjergene, hvor de havde frihed til at tilbede Gud. {MBF 53.3}

Den tro, som de kristne valdensere holdt fast ved og udbredte i århundreder, stod i skarp modsætning til Roms falske lærdomme. Valdensernes tro var bygget på Guds skrevne ord, kristendommens sande grundlag. Men de beskedne bønder, som levede i naturens ensomhed langt borte fra den store verden og daglig måtte arbejde hårdt med at vogte deres hjorde og passe deres vingårde, havde ikke selv fundet den sandhed, som stod i så skarp kontrast til den frafaldne kirkes dogmer og vildfarelser. Deres tro var ikke ny; den var gået i arv fra deres forfædre. De kæmpede for apostelmenighedens tro — „den tro, som én gang for alle er overdraget de hellige.“2Det var ikke det stolte præsteskab i verdens store hovedstad, men „menigheden i ørkenen“, der var Guds sande menighed og vogtede de dyrebare sandheder, Gud havde overdraget sine børn, for at de skulle bringe dem videre til verden. {MBF 54.1}

En meget væsentlig årsag til, at den sande menighed udskilte sig fra Rom, var romerkirkens had til den bibelske sabbat. Pavedømmet havde kastet sandheden til jorden, som det var forudsagt i profetien. Guds lov blev trådt under fode, mens menneskelige traditioner blev ophøjet. De kirker, som pavedømmet havde magten over, blev på et tidligt tidspunkt tvunget til at ære søndagen som helligdag. Midt i tidens vildfarelser og overtro blev mange, selv blandt Guds trofaste børn, så forvirrede, at de godt nok helligholdt sabbatten, men desuden lod være med at arbejde om søndagen. Men Roms ledende mænd var stadig ikke tilfredse. De forlangte ikke blot, at søndagen skulle helligholdes, men at sabbatten skulle vanhelliges. Med stærke ord fordømte man de mennesker, der vovede at vise ærbødighed for denne dag. Kun ved at flygte fra Roms magtområde kunne man i fred adlyde Guds bud. {MBF 54.2}

Valdenserne var blandt de første europæere, der fik en oversættelse af Den hellige Skrift (se noter). Flere hundrede år før reformationen havde de Bibelen i manuskript på deres modersmål. De havde den uforfalskede sandhed, og derfor blev de hadet og forfulgt. De sagde, at romerkirken var det faldne Babylon, som omtales i Åbenbaringen, og med fare for deres liv kæmpede de imod den. Under de langvarige forfølgelser var der nogle, der gik på akkord med deres tro og lidt efter lidt opgav Bibelens sandheder, men andre holdt fast ved troen. I mørkets og frafaldets tid var der valdensere, som nægtede at anerkende Roms overhøjhed, betegnede billedtilbedelsen som afgudsdyrkelse og helligholdt den sande sabbat (se noter). De holdt fast ved troen under den heftigste modstand. Skønt romerkirken fór frem imod dem med ild og sværd, vedblev de at forsvare Guds ord og hans ære. {MBF 54.3}

Bag bjergenes høje bastioner — i alle tidsaldre tilflugtssted for forfulgte og undertrykte — fandt valdenserne et skjulested. Her blev sandhedens lys holdt brændende i middelalderens mørke, og her bevarede sandhedens vidner den gamle tro gennem tusind år. {MBF 55.1}

Gud havde skænket sine børn en imponerende helligdom, der på værdig måde repræsenterede de ophøjede sandheder, han havde betroet dem. For disse trofaste var bjergene et symbol på Herrens uforanderlige retfærdighed. De viste deres børn de tinder, som knejsede majestætisk over dem, og fortalte dem om ham, hos hvem der ikke er forandring eller skygge, der kommer og går, og hvis ord er lige så urokkeligt som de evige bjerge. Gud har grundfæstet bjergene og udstyret dem med en vælde, som ingen anden end den Almægtige formår at rokke. Han har også givet sin lov, som er grundlaget for hans regering i himlen og på jorden. Mennesker kan berøve andre livet, men de formår lige så lidt at forandre ét eneste af Guds bud eller at udslette ét eneste af hans løfter til dem, der gør hans vilje, som de formår at rykke bjergene op og kaste dem i havet. Guds tjeneres troskab over for hans lov burde være lige så urokkelig som de evige bjerge. {MBF 55.2}

Bjergene, som omgav disse menneskers beskedne hjem i de dybe dale, var et stadigt vidnesbyrd om Guds skaberkraft og en urokkelig forsikring om hans beskyttelse og omsorg. De lærte at elske de tavse symboler på Herrens nærværelse. De beklagede sig ikke over deres hårde skæbne og følte sig aldrig alene mellem de ensomme bjerge. De takkede Gud, fordi han havde givet dem et tilflugtssted for menneskers grusomhed. De glædede sig over, at de frit kunne tilbede ham. Når de blev forfulgt, blev bjergene ofte deres redning. De sang Guds pris fra knejsende klippetoppe, og Roms hære kunne ikke bringe deres lovsange til tavshed. {MBF 55.3}

Ren, enkel og inderlig var disse kristnes gudsfrygt. De satte større pris på sandhedens principper end på huse og marker, venner og slægtninge, ja, selve livet. De bestræbte sig alvorligt på at indskærpe disse principper hos børnene og de unge, der blev oplært til at vise ærbødighed for Guds lov fra deres tidligste barndom. Der fandtes kun få eksemplarer af Bibelen; derfor lærte de den udenad. Mange kunne citere store dele af både Det Gamle og Det Nye Testamente. Den majestætiske natur og de daglige velsignelser ledte deres tanker til Gud, og fra ganske små lærte de at takke ham for hans gaver og velsignelser. {MBF 55.4}

Forældrene elskede deres børn alt for højt til at forvænne dem. Et liv med prøvelser og vanskeligheder, ja, måske martyrdøden ventede dem. Fra barnsben blev de vænnet til at tåle modgang og at adlyde, men samtidig til at tænke og handle selvstændigt. De lærte tidligt at tage et ansvar, at være forsigtige med, hvad de sagde og at forstå, når det kan være klogt at tie stille. Hvis de sagde et ubetænksomt ord i deres fjenders påhør, kunne det bringe ikke

blot deres eget, men hundreder af deres trosfællers liv i fare; for sandhedens fjender var som glubske ulve over for dem, der vovede at kræve religionsfrihed. {MBF 56.1}

Valdenserne havde givet afkald på deres jordiske velstand for sandhedens skyld og arbejdede tålmodigt og hårdt for det daglige brød. Hver eneste plet opdyrkelig jord mellem bjergene blev omhyggeligt passet. Både dalene og de mindre frugtbare bjergsider blev dyrket, så de kunne give udbytte. Børnenes eneste arv var den nøjsomhed og selvfornægtelse, de blev opdraget til. De lærte, at det er Guds hensigt, at livet skal være en skole, og at man kun kan skaffe sig, hvad man har brug for, ved personligt arbejde, tro og omtanke. Det var en slidsom og trættende vej, men det var sundt for dem, og det er netop, hvad mennesket trænger til efter syndefaldet. I denne skole ønsker Gud, at mennesket skal uddannes og udvikles. Men skønt der blev lagt megen vægt på at vænne de unge til hårdt arbejde, blev deres intellektuelle udvikling ikke forsømt. De lærte, at deres evner tilhørte Gud og skulle opøves og udvikles for at benyttes i hans tjeneste. {MBF 56.2}

Valdensermenighederne lignede apostelmenigheden i renhed og enkelhed. De afviste præsteskabets overhøjhed og betragtede Bibelen som den eneste og ufejlbarlige myndighed. I modsætning til de hovmodige præster i Rom fulgte valdensernes præster deres Mesters eksempel, han, der „ikke er kommet for at lade sig tjene, men for selv at tjene.“ De vogtede Guds hjord og ledte den til hans hellige ords grønne vange og levende vandkilder. Langt borte fra vidnesbyrdene om menneskelig pragt og stolthed mødtes de, ikke i prægtige kirker eller store katedraler, men i bjergenes skygge i alpedalene eller — når der var fare på færde — i en utilgængelig klippebastion for at lytte til sandhedens ord fra Kristi tjenere. Deres præster nøjedes ikke med at forkynde evangeliet; de besøgte også de syge, underviste børnene, formanede de vildfarne og søgte at bilægge stridigheder og fremme harmoni og broderkærlighed. I fredstid blev de understøttet af menighedens frivillige gaver, men ligesom teltmageren Paulus lærte de alle et håndværk, så de kunne brødføde sig selv, hvis det blev nødvendigt. {MBF 56.3}

De unge blev undervist af deres præster. Man søgte at bibringe dem almene kundskaber, men Bibelen var deres vigtigste lærebog. De lærte Matthæusog Johannesevangeliet og mange af de nytestamentlige breve udenad. De blev også sat til at afskrive Bibelen. Enkelte manuskripter indeholdt hele Bibelen, andre kun udvalgte, korte stykker med letfattelige forklaringer, skrevet af folk, der var i stand til at udlægge Skriften. Således kom de sandhedens skatte frem, som så længe havde været skjult af dem, som stræbte efter at ophøje sig selv over Gud. {MBF 57.1}

Ved tålmodigt, utrætteligt arbejde, sommetider i dybe, mærke jordhuler ved lys fra fakler, blev Den hellige Skrift afskrevet, vers for vers, kapitel for kapitel. Således skred arbejdet frem, og Guds åbenbarede vilje skinnede som det pure guld; hvor meget mere strålende, klart og magtfuldt på grund af de prøvelser, der var gennemgået i forbindelse hermed, kunne

kun de erkende, som var engageret i arbejdet. Engle fra himlen slog kreds om disse trofaste arbejdere. De pavelige præster havde på Satans tilskyndelse begravet sandhedens ord under vranglære og overtro, men i hele denne mørke tidsalder blev Guds ord bevaret uforfalsket på den forunderligste måde. Mennesker har været utrættelige i deres anstrengelser for at tilsløre Skriftens enkle, klare betydning og få den til at stå i modstrid med sit eget vidnesbyrd. Men ligesom arken på det oprørte hav har Guds ord modstået alle storme, der truede med at ødelægge det. Ligesom minen har rige årer af guld og sølv skjult under overfladen, så de, der vil finde frem til de kostelige skatte, må bore og grave, sådan har Skriften skatte, der kun afsløres for den, der søger med flid, ydmyghed og bøn. Gud har gjort Bibelen til en lærebog for hele menenskeheden, i barndom, ungdom og manddom til alle tider. Han gav mennesker sit ord som en åbenbaring af sig selv. Enhver nyopdaget sandhed er endnu en afsløring af giverens væsen. Studiet af Den hellige Skrift er det gudgivne middel til at bringe mennesker i en nærmere forbindelse med deres skaber og give dem en klarere forståelse af hans vilje. Skriften formidler kontakten mellem Gud og mennesket. {MBF 57.2}

Skønt valdenserne betragtede ærefrygten for Herren som visdommens begyndelse, var de ikke blinde for vigtigheden af kontakt med verden, kendskab til mennesker og det aktive liv for at udvikle og styrke sindet og opfattelsesevnen. Fra skolerne i bjergene blev nogle af de unge valdensere sendt til højere læreanstalter i franske eller italienske byer, hvor der var større mulighed for at studere, tænke og gøre iagttagelser end i deres hjem i Alperne. Disse unge mennesker blev udsat for fristelser; de blev vidner til laster og kom i berøring med Satans listige håndlangere, som søgte at få dem til at tro på det mest underfundige kætteri og de farligste vildfarelser. Men takket være deres opdragelse var de forberedt til at imødegå alt dette. {MBF 58.1}

I de skoler, de kom til, skulle de ikke gøre nogen til deres fortrolige. Deres klædedragt var syet, så de i den kunne gemme deres største skat — de værdifulde bibeldele. Frugten af måneders og års slid bar de på sig, og når de kunne komme til det uden at vække mistanke, fortalte de forsigtigt dem, hvis hjerter syntes åbne til at modtage sandheden, om dele af den. Fra de sad på mors knæ, var de unge valdensere opdraget med henblik på dette. De forstod deres opgave og løste den med troskab. På disse læreanstalter blev mange vundet for den sande tro, og dens principper kom ofte til at gennemtrænge hele skolen. Men de pavelige ledere kunne ikke med deres omhyggeligste undersøgelser spore dette såkaldte fordærvelige kætteri til dets kilde. {MBF 58.2}

Kristi ånd er en missionsånd. Det nyomvendte hjertes allerførste tilskyndelse er at føre andre til Frelseren. Det var denne ånd, der drev de kristne valdensere. De forstod, at Gud krævede mere af dem end at bevare den rene sandhed i deres egne menigheder, men at de også havde et højtideligt ansvar for at lade lyset skinne for dem, der sad i mørke. Med Guds ords vældige kraft søgte de at løse de lænker, som mennesker havde smedet. De valdensiske forkyndere blev uddannet til missionærer. Alle, der ønskede at blive prædikanter, skulle

først gennemgå en læretid som evangelister. Først efter tre år på en eller anden missionsmark fik man betroet en menighed derhjemme. Dette arbejde krævede selvfornægtelse og offervilje og var en passende forberedelse til en sjælesørgers liv i de tider, hvor mennesker blev så hårdt prøvet. De unge mænd, der blev ordineret til dette hellige embede, kunne ikke se frem til jordisk rigdom og ære, men til et liv med slid og farer, ja, måske martyrdøden. Missionærerne drog ud to og to ligesom Jesu disciple. Man sendte gerne en ung og en ældre, mere erfaren ud sammen. Den ældre skulle vejlede den unge og var ansvarlig for hans uddannelse, og den unge skulle lade sig belære af den ældre. De fulgtes ikke ad hele tiden, men mødtes ofte for at bede og rådslå sammen, så de kunne styrke hinandens tro. {MBF 58.3}

Hvis de havde røbet deres mission for nogen, ville den være slået fejl. Derfor skjulte de omhyggeligt, hvem de var. Prædikanterne var enten uddannet som handelsmænd eller håndværkere, og de udførte deres arbejde under dække af, at de havde borgerlige erhverv. De valgte sædvanligvis at komme som købmænd eller handelsrejsende. De forhandlede silkestoffer, juveler og andre ting, som man kun kunne købe på fjerne markeder på den tid — og hvor man ville have foragtet dem, hvis de var kommet som missionærer, bød man dem velkommen som købmænd.3Alt imens bad de Gud om visdom til at bringe mennesker en skat, som var mere kostbar end guld og ædelstene. De medbragte hemmeligt bibler og dele af bibler, og når de fik en anledning, viste de dem til deres kunder. Ofte lykkedes det dem at skabe interesse for Guds ord og de efterlod med glæde nogle skrifter hos dem, der ønskede at modtage sådanne. {MBF 59.1}

Det arbejde, som disse missionærer udførte, begyndte på sletterne og i dalene ved foden af de bjerge, hvor de boede, men det nåede langt videre. Barfodede og i grove, slidte klæder ligesom deres Herre, drog de gennem store byer og trængte frem til fjerne lande. Overalt spredte de den dyrebare sæd. Menigheder skød op i deres fodspor, og martyrers blod vidnede om sandheden. {MBF 59.2}

På Herrens dag vil det blive åbenbaret, at disse trofaste mænds arbejde har båret rige frugter i form af frelste sjæle. I det skjulte gik Guds ord sin stille gang gennem kristenheden og blev modtaget med glæde i menneskenes hjem og hjerter. {MBF 59.3}

Valdenserne betragtede ikke blot Skriften som en beretning om, hvordan Gud i fortiden havde handlet med mennesker, og en skildring af de ansvar og pligter, som hvilede på deres samtid, men også som en åbenbaring af fremtidige farer og kommende herlighed. De troede, at alle tings afslutning var nær, og når de under bøn og tårer læste Bibelen, gjorde dens dyrebare ord et dybt indtryk på dem, og det stod dem endnu mere klart, at det var deres pligt at gøre andre mennesker bekendt med dens frelsende sandheder. De så en tydelig skildring af frelsesplanen i den hellige bog og hentede trøst, håb og fred i troen på Jesus. Når lyset

trængte ind i deres eget sind og glædede deres hjerte, længtes de efter at bringe dette videre til de mennesker, som befandt sig i de pavelige vildfarelsers mørke. {MBF 59.4}

Under pavens og hans præsters ledelse søgte skarevis af mennesker forgæves at opnå syndsforladelse ved at pine deres legeme som bod for deres synder. De var oplært til at tro, at gode gerninger kunne frelse dem, og rettede hele tiden blikket indad mod sig selv. Deres tanker kredsede om deres egen syndighed. De følte, at Gud var vred på dem, og plagede hele tiden sjæl og legeme uden at finde fred. Samvittighedsfulde sjæle var bundet af romerkirkens læresætninger. Tusinder søgte forgæves at få fred i sindet ved at faste, piske sig, overvære natlige gudstjenester, ligge i timevis på kolde, fugtige sten i dystre celler, foretage lange pilgrimsrejser, udføre ydmygende bodshandlinger og pine sig selv på det grusomste. Nedbøjet af skyldfølelse og plaget af frygt for Guds vrede blev mange ved med at lide, indtil den menneskelige natur brød sammen og de sank i graven uden én eneste lysstråle. {MBF 60.1}

Valdenserne længtes efter at bryde livets brød for disse hungrende sjæle og efter at tolke fredsbudskabet i Guds løfter for dem og vise dem hen til Kristus som deres eneste håb om frelse. Efter deres opfattelse var læren om, at gode gerninger kan sone overtrædelse af Guds lov, et bedrag. Ved at stole på menneskets egne fortjenester fordunkler man Kristi ufattelige kærlighed. Jesus blev ofret for menneskets skyld, fordi den faldne menneskehed intet kan gøre for at vinde Guds gunst. Den korsfæstede og opstandne Frelsers fortjenester er grundlaget for den kristne tro. Sjælen er lige så afhængig af Kristus som lemmerne af legemet, og forbindelsen mellem sjælen og Kristus må være lige så nær som mellem grenene og vintræet. {MBF 60.2}

Pavens og præsternes lære havde fået mennesker til at se på Gud, ja selv på Kristus, som streng, skummel og frastødende. Frelseren blev fremstillet som i den grad blottet for medfølelse med det faldne menneske, at det var nødvendigt at påkalde præsters og helgeners mellemkomst. De, der var blevet oplyst af Guds ord, længtes efter at vise disse sjæle hen til Jesus som deres medfølende, kærlige frelser, der står med udbredte arme og indbyder alle til at komme til sig med de synder, der tynger dem, deres bekymringer og træthed. De længtes efter at rydde de forhindringer bort, som Satan havde opstillet, for at mennesker ikke skulle se Guds løfter og komme lige til ham, bekende deres synder og finde tilgivelse og fred. {MBF 60.3}

Med brændende iver forklarede den valdensiske missionær evangeliets vidunderlige sandheder for søgende sjæle. Meget forsigtigt tog han de omhyggeligt afskrevne bibelske skrifter frem fra deres skjulested. Hans største glæde var at fortælle, at der var håb for den, der tynget af sine synder betragtede Gud som en hævner, der stod parat til at fordømme. Med tårefyldte øjne læste han for sine brødre de dyrebare løfter, som viser synderen hen til hans eneste håb. På denne måde trængte sandhedens lys ind i formørkede sjæle, den sorte

sky blev fordrevet, og Retfærdighedens Sol skinnede ind i hjertet med lægedom under sine vinger. Ofte måtte de samme ord fra Skriften læses atter og atter, fordi den, som lyttede, ville være helt sikker på, at han havde hørt rigtigt. Folk blev aldrig trætte af at høre disse ord: „Jesu, hans søns, blod renser os for al synd.“4„Ligesom Moses ophøjede slangen i ørkenen, sådan skal Menneskesønnen ophøjes, for at enhver, som tror, skal have evigt liv i ham.“5 {MBF 60.4}

Der var mange, som ikke lod sig føre bag lyset af Roms krav. De indså, at mennesker eller engle umuligt kan mægle på synderens vegne. Når det sande lys trængte ind i deres hjerter, udbrød de med glæde: „Kristus er min præst; hans blod er mit offer, hans alter er min skriftestol.“ De satte hele deres lid til Jesus og gentog ordene: „Uden tro er det umuligt at behage ham.“6„Der er ikke givet mennesker noget andet navn under himlen, som vi kan blive frelst ved.“7 {MBF 61.1}

Nogle af disse stakkels sjæle, der var blevet kastet omkring som skibe på et stormfuldt hav, var ude af stand til at tro på forsikringen om Frelserens kærlighed. Så overvældede var de af det lys, som nåede dem, at de følte det, som var de kommet i himlen. De lagde tillidsfuldt deres liv i Kristi hånd, og fik fodfæste på den evige klippe. Al dødsfrygt forsvandt. Nu ville de med glæde vælge fængslet eller bålet, hvis de kunne ære deres forløsers navn ved det. {MBF 61.2}

Således blev Guds ord taget frem og læst på lønlige steder, somme tider kun for en enkelt, andre gange for nogle få, som længtes efter lys og sandhed. Ikke så sjældent varede disse møder hele natten. Tilhørerne var så grebne, at barmhjertighedens sendebud mange gange måtte gøre en pause for at give dem tid til at fatte frelsens budskab. Ofte hørtes ord som disse: „Vil Gud virkelig tage imod mit offer? Vil han tilgive mig ?“ Og svaret lød: „Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile.“8 {MBF 61.3}

I tro tog de imod dette løfte, og man hørte glade udbrud: „Ikke flere lange, møjsommelige pilgrimsrejser! Jeg kan komme til Jesus, som jeg er, syndig og vanhellig, og han vil ikke afvise min angergivne bøn“. „Dine synder forlades dig.“ „Selv mine synder kan blive tilgivet!“ {MBF 61.4}

En hellig glæde fyldte hjerterne, og Jesu navn hævedes til skyerne i pris og taksigelse. Disse lyksalige sjæle vendte tilbage til deres hjem for at sprede lys og fortælle de andre, så godt de kunne, om deres nye erfaring, at de havde fundet den sande og levende vej. Der lå i Skriftens ord en mærkelig og højtidsfuld kraft, der talte lige til hjertet hos dem, der længtes efter sandheden. Det var Guds røst, der overbeviste dem, der hørte den. {MBF 62.1}

Sandhedens sendebud fortsatte sin rejse, men folk talte ofte om hans beskedenhed, alvor og ægte fromhed. I mange tilfælde spurgte tilhørerne ham ikke, hvor han kom fra, eller hvor

han drog hen. De var blevet så overvældede af taknemmelighed og glæde, at de slet ikke tænkte på at spørge ham. Når de bad ham gå med hjem, svarede han, at han skulle besøge de fortabte får. Var det mon en engel fra himlen? spurgte de. {MBF 62.2}

I mange tilfælde så de aldrig missionæren igen. Han var rejst til andre lande, sad måske i et ukendt fængsel — eller havde ofret livet for sit vidnesbyrd. Men de ord, han havde talt, levede og virkede i menneskehjerter. Først på dommens dag vil deres velsignede frugter blive åbenbaret. {MBF 62.3}

Valdensermissionærerne trængte ind i Satans rige, og mørkets magter blev mere årvågne. Ondskabens fyrste lagde mærke til alle forsøg på at fremme sandhedens sag og satte frygt i sine redskaber. Pavens repræsentanter betragtede det arbejde, der blev udført af disse beskedne handelsfolk, som en fare for deres sag. Hvis sandhedens lys fik lov til at skinne uhindret, ville det fordrive de vildfarelsens tåger, som folket var indhyllet i. Menneskers tanker ville blive ledet til Gud alene, og så ville det være slut med romerkirkens overhøjhed. {MBF 62.4}

Den blotte eksistens af disse mennesker var et stadigt vidnesbyrd om romerkirkens frafald, fordi de holdt oldkirkens tro i hævd. Derfor blev de udsat for et bittert had og en skånselsløs forfølgelse. Romerkirken ville ikke tåle, at de nægtede at aflevere deres skrifter. Nu begyndte de frygtelige korstog mod Guds folk i deres hjem i bjergene. Undersøgelsesdommere blev sat på sporet af dem, og scenen, hvor den uskyldige Abel faldt for Kains morderhånd, gentoges atter og atter. {MBF 62.5}

Gang på gang blev deres frugtbare marker lagt øde og deres boliger og bedehuse jævnet med jorden, så der kun var en ørken tilbage, hvor et uskyldigt, flittigt folk før havde deres hjem og frugtbare marker. Og som rovdyrets raseri vokser, når det smager blod, gjorde ofrenes lidelser Roms repræsentanter endnu mere rasende. Mange af den sande tros vidner blev jaget op i bjergene og ned i dalene, hvor de fandt ly i de vældige skove og mellem klipperne. {MBF 62.6}

Det var ikke muligt at rejse anklage mod disse forfulgte menneskers moral. Selv deres fjender indrømmede, at de var fredelige og fromme mennesker. Deres store brøde var, at de ikke ville tjene Gud, som paven ønskede det. Det var på grund af denne forbrydelse, de blev gjort til genstand for alle de ydmygelser og pinsler, som mennesker og djævle kunne udtænke. {MBF 63.1}

Da romerkirken havde besluttet at udrydde den forhadte sekt, udstedte paven en bulle, der fordømte dem som kættere og dømte dem til døden (se noter). De blev ikke anklaget for at være lediggængere, bedragere eller urostiftere. Anklagen lød på, at de optrådte med en fromhed og en hellighed, som forførte „fårene i den sande hjord.“ Derfor befalede paven, at „den ondskabsfulde og afskyelige sekt skulle knuses som giftslanger, hvis de nægtede at

afsværge deres tro.“9Ventede den hovmodige magthaver mon at møde disse ord igen? Vidste han, at de blev nedskrevet i himlens bøger, og at de vil møde ham i dommen? „Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort imod mig,“10sagde Jesus. {MBF 63.2}

Pavens bulle opfordrede alle kirkens medlemmer til at deltage i korstoget mod kætterne. For at anspore dem til at deltage i denne grusomme gerning eftergav den alle kirkelige straffe, almindelige og specielle. Den fritog alle, der sluttede sig til korstoget, fra enhver ed, de måtte have aflagt. Den gav dem ret til beholde alt, hvad de måtte have erhvervet sig på ulovlig vis, og den lovede tilgivelse for alle synder til enhver, der dræbte en kætter. Den annullerede alle kontrakter, der var sluttet med valdensere, befalede deres tjenestefolk at forlade dem, forbød alle at yde dem nogen som helst hjælp, og bemyndigede alle til at tage deres ejendom i besiddelse.11Dette dokument viser med al ønskelig tydelighed, hvilken mesterhjerne der står bag det. Det er dragens brøl — ikke Kristi stemme, man hører. {MBF 63.3}

Pavekirkens ledere ville ikke indrette deres liv efter Guds lovs store forbillede. De opstillede en norm, som passede dem, og besluttede at tvinge alle til at rette sig efter den, fordi kirken ville det således. De frygteligste tragedier udspillede sig. Fordærvede præster og paver udførte den gerning, Satan havde givet dem. De var blottede for barmhjertighed. Den ånd, som korsfæstede Jesus, dræbte apostlene og fik den blodtørstige Nero til at dræbe de trofaste på hans tid, søgte at udrydde de mennesker, som Gud elskede. {MBF 63.4}

Disse gudfrygtige mennesker bar de forfølgelser, som rasede i flere århundreder, med en tålmodighed og standhaftighed, som ærede deres frelser. Skønt der blev sendt korstog imod dem og de blev nedsablet på den mest umenneskelige måde, fortsatte de med at sende missionærer ud med den dyrebare sandhed. De blev jaget til døde, men deres blod vandede den sæd, der var sået, og frugten udeblev ikke. På denne måde vidnede valdenserne om Gud flere hundrede år før Luthers fødsel. Spredt over mange lande såede de frøene til den reformation, der begyndte på Wicliffs tid, voksede sig stor og stærk på Luthers tid og skal fortsættes til verdens ende af dem, der er villige til at ofre alt for „Guds ords og Jesu vidnesbyrds skyld.“12 {MBF 64.1}

Kapitel 5—Sandhedens forkæmpere

Før reformationen fandtes der i visse perioder kun meget få eksemplarer af Bibelen. Men Gud tillod ikke, at hans ord blev fuldstændig tilintetgjort. Dets sandheder skulle ikke være skjult for evigt. Det var lige så let for ham at løse de lænker, der bandt Livets ord, som det var at åbne fængselsdøre for at frigive hans tjenere. I flere lande i Europa tilskyndede Guds ånd forskellige mænd til at søge efter sandheden som efter skjulte skatte. Forsynet ledte dem til Den hellige Skrift, som de læste med intens interesse. De var parate til at følge lyset, koste hvad det ville. Skønt de ikke så alt klart, lykkedes det dem at finde mange sandheder, som længe havde været skjult. Som himmelske sendebud drog de ud, og opfordrede mennesker, der så længe havde levet i slaveri, til at rejse sig og forsvare deres frihed. {MBF 65.1}

Når man ser bort fra valdenserne, havde Guds ord i flere tidsaldre været utilgængeligt på sprog, som kun de lærde forstod. Men nu var tiden kommet, da Skriften skulle oversættes og bringes ud til folket i de forskellige lande på deres modersmål. Verdens midnatstime var forbi. Nattemørket var ved at blive fortrængt, og i mange lande så man de første tegn på morgengry. {MBF 65.2}

I det fjortende århundrede fremstod „Reformationens Morgenstjerne“ i England. John Wicliff var ikke blot reformationens forløber i England, men i hele kristenheden. Den kraftige protest, han fik anledning til at rette imod romerkirken, skulle aldrig forstumme. Den gav stødet til den kamp, som førte til individernes, kirkernes og nationernes frigørelse. {MBF 66.1}

Wicliff fik en alsidig uddannelse, og for ham var ærefrygt for Gud begyndelsen til visdom. På universitetet var han kendt for sin inderlige gudsfrygt, sine fremragende evner og gode kundskaber. I sin kundskabstørst stræbte han efter at gøre sig bekendt med alle grene inden for videnskaben. Han havde foretaget studier i skolastisk filosofi, i de kirkelige kanoner og civilret, især sit eget lands civilret. Den uddannelse, han fik som ung, satte tydelige spor i hans senere virksomhed. Takket være sit grundige kendskab til samtidens spekulative filosofi var han i stand til at afsløre dens vildfarelser, og hans kendskab til kirkeretten og sit lands civile love havde forberedt ham til den store kamp for borgerlig og religiøs frihed. Foruden sin færdighed i at bruge de våben, som findes i Guds ord, besad han de intellektuelle kundskaber, han havde erhvervet sig i skolerne, og kendte skolastikernes taktik. Hans store begavelse og hans omfattende og grundige viden aftvang respekt hos både ven og fjende. Hans tilhængere bemærkede med tilfredshed, at deres leder indtog en førerstilling blandt landets åndelige elite, og hans fjender havde ingen mulighed for at ringeagte reformationens sag ved at henvise til dens leders uvidenhed eller svaghed. {MBF 66.2}

Allerede på universitetet kastede Wicliff sig over studiet af Skriften. Da Bibelen dengang kun fandtes på de klassiske sprog, var det forbeholdt de studerende at finde vej til sandhedens kilde, mens denne vej var spærret for dem, som ingen uddannelse havde. Vejen var således allerede banet for Wicliffs fremtid som reformator. Under studiet af Guds ord havde lærde mænd fundet den store sandhed om Guds uforskyldte nåde. I deres undervisning gjorde de andre bekendt med denne sandhed og tilskyndede dem til at studere det levende ord. {MBF 66.3}

Da Wicliffs opmærksomhed var blevet henledt på Skriften, gav han sig til at studere den med samme grundighed, som han havde viet sine øvrige studier. Han havde hidtil følt et stort savn, som de skolastiske studier og kirkens lære ikke havde formået at stille. Nu fandt han i Guds ord det, han hidtil forgæves havde søgt. Det var gennem Ordet, han lærte frelsesplanen at kende og så Kristus skildret som menneskets eneste talsmand. Fra nu af trådte han i Kristi tjeneste og besluttede at forkynde de sandheder, han havde fundet. {MBF 66.4}

I lighed med de senere reformatorer var Wicliff fra begyndelsen ikke klar over, hvad hans gerning ville føre til. Det var ikke hans hensigt at gå imod romerkirken; men kærlighed til sandhed kunne ikke andet end bringe ham i konflikt med usandhed. Jo klarere han erkendte pavedømmets vildfarelser, desto mere indtrængende forkyndte han Bibelens lære. Han blev klar over, at romerkirken havde ophøjet menneskelige traditioner på Guds ords bekostning. Han anklagede frygtløst præsteskabet for at have forvist Skriften og krævede, at Bibelen atter blev gjort tilgængelig for folket, og at kirken på ny anerkendte dens autoritet. Wicliff var en dygtig lærer og en veltalende prædikant og praktiserede selv de sandheder, han forkyndte, i sit daglige liv. Hans kendskab til Skriften, hans skarpe logik, hans rene vandel, hans retskaffenhed og hans ukuelige mod bevirkede, at han nød almindelig agtelse og tillid. Mange blev utilfredse med deres hidtidige tro, da de så de synder, som blev begået inden for romerkirken. De lagde ikke skjul på deres glæde over de sandheder, som Wicliff fremholdt. Men pavekirkens repræsentanter blev rasende, da de opdagede, at denne reformator var ved at få en indflydelse, der var større end deres egen. {MBF 67.1}

Wicliff havde et skarpt øje for vildfarelser, og han gik frygtløst i krig med mange af de misbrug, som romerkirkens ansvarlige ledere havde godkendt. Mens han var hofkapellan, indtog han dristigt standpunkt mod, at den engelske konge betalte skat til paven, og påviste, at den myndighed, som paven havde skaffet sig over de verdslige regenter, var i strid med både fornuften og åbenbaringen. Pavens krav havde vakt megen harme, og Wicliffs teorier bidrog til at påvirke indstillingen hos de ledende mænd i landet. Kongen og adelen var enige om at afvise pavens krav på verdslig overhøjhed og nægtede at betale skatten. Derved blev der rettet et stærkt slag mod pavens overherredømme i England. {MBF 67.2}

Et andet onde, som reformatoren førte en lang og beslutsom kamp imod, var tiggermunkeordenerne. Der var et mylder af disse tiggermunke i England, og de var en skamplet for rigets storhed og velstand. Erhverv, undervisning, moral, m.m., overalt mærkedes den ødelæggende påvirkning. Munkelivet i lediggang og tiggeri tærede hårdt på folkets midler og skabte foragt for nyttigt arbejde. Ungdommen blev demoraliseret og fordærvet. Munkenes indflydelse foranledigede mange til at gå i kloster og hengive sig til munkelivet, og dette skete ikke blot uden forældrenes tilladelse, men også uden deres vidende og i modstrid med deres vilje. {MBF 67.3}

En af de tidlige romerske kirkefædre gjorde stærkt gældende, at munkevæsenets krav gik frem for de forpligtelser og den kærlighed, børnene skyldte deres forældre. Han sagde: „Omend din far skulle ligge for din dør grædende og klagende, og din mor skulle vise den krop, der bar dig, og de bryster, der gav dig die, se til at du tramper dem ned under fod og går fremad, lige til Kristus.“ Med denne „afskyelige umenneskelighed,“ som Luther senere kaldte den, „der bar mere præg af ulven og tyrannen end af en kristen og af et menneske,“ sattes børnenes hjerter op mod deres forældre.1På denne måde satte pavens repræsentanter Guds bud ud af kraft med deres traditioner, ligesom i sin tid farisæerne. Børnene forlod hjemmet, og forældrene blev berøvet samværet med deres sønner og døtre. {MBF 68.1}

Selv studenter ved universiteterne lod sig føre bag lyset af munkenes bedrag og sluttede sig til deres ordener. Mange fortrød dette skridt, når det gik op for dem, at de havde ødelagt livet for sig selv og bragt deres forældre sorg; men når de først sad i fælden, var det umuligt for dem at få deres frihed tilbage. Mange forældre ville ikke sende deres sønner til universiteterne, fordi de var bange for munkene. Derfor faldt tilgangen af studerende ved de store uddannelsescentre, og uvidenheden bredte sig. {MBF 68.2}

Paven havde bemyndiget munkene til at tage folk til skrifte og give syndsforladelse, og det kom der meget ondt ud af. Munkene ville tjene så meget som muligt og var derfor så ivrige efter at give syndsforladelse, at de blev opsøgt af alle slags forbrydere. Dette resulterede i, at de værste laster bredte sig. De syge og fattige fik lov til at lide, og munkene fik de gaver, som burde have været brugt til at hjælpe de nødstedte. Under trusler afkrævede munkene folket almisser og fordømte dem som ugudelige, hvis de ikke ville skænke munkeordenerne deres penge. Skønt munkene foregav at være fattige, voksede deres rigdom stadig og deres prægtige bygninger og overdådige liv stod i stadig skarpere kontrast til landets fattigdom. Og mens tiggermunkene selv tilbragte tiden med luksus og fornøjelser, udsendte de uvidende mænd i deres sted, som kun kunne fortælle eventyrlige historier, legender og morsomheder for at underholde folket, som blev ført mere og mere bag lyset af munkene. {MBF 68.3}

Ikke desto mindre fortsatte munkene med at opretholde deres magt over de overtroiske masser og fik dem til at tro, at hele deres religiøse pligt bestod i at anerkende pavens

overhøjhed, tilbede helgenerne og give munkene gaver — og at dette var tilstrækkeligt til at sikre dem en plads i himlen. {MBF 69.1}

Lærde og fromme mænd havde forgæves søgt at reformere disse munkeordener, men Wicliff så klart på tingene og bekæmpede ondets rod, idet han erklærede, at selve systemet var forkert og burde afskaffes. Nu blev problemet sat under debat. Når munkene rejste gennem landet og solgte pavens afladsbreve, begyndte folk at spørge, om det nu også var muligt at købe tilgivelse for penge, og om det ikke var mere rigtigt at søge den hos Gud end hos paven (se noter). Mange følte sig ilde berørt af munkenes griskhed, der syntes umættelig. De sagde: „Roms munke og præster fortærer os som kræft. Gud må befri os — ellers går folket til grunde.“2For at dække over deres griskhed påstod tiggermunkene, at de fulgte Frelserens eksempel, og de hævdede at Jesus og hans disciple også blev underholdt af folkets gaver. Herved skadede de kun deres egen sag, for nu søgte folk til Bibelen for at finde ud af, hvad der var sandhed — og det var romerkirken mindst af alt interesseret i. Menneskers opmærksomhed blev henledt på sandhedens kilde, som pavekirken netop var opsat på at skjule. {MBF 69.2}

Wicliff begyndte at skrive og udgive traktater imod tiggermunkene. Hans hensigt var ikke så meget at komme i skænderi med dem, som at lede folkets opmærksomhed til Bibelen og dens forfatter. Han hævdede, at paven ikke har mere magt til at forlade synder eller lukke nogen ud af kirken end de almindelige præster — og at ingen for alvor er udelukket, medmindre han pådrager sig Guds fordømmelse. Han kunne ikke have fundet en mere effektiv metode til at omstyrte det åndelige og verdslige herredømmes kolossale bygningsværk, som paven havde opført, og hvor millioner af menneskesjæle blev holdt i fangenskab. {MBF 69.3}

På ny fik Wicliff til opgave at forsvare den engelske krones rettigheder over for Roms overgreb. Han blev udnævnt til kongelig gesandt og tilbragte to år i Nederlandene for at forhandle med de pavelige gesandter. Her kom han i forbindelse med gejstlige fra Frankrig, Italien og Spanien og fik lejlighed til at se bag kulisserne og skaffe sig oplysninger om mange forhold, som han ikke havde haft kendskab til i England. Han lærte meget, som gjorde hans senere arbejde mere effektivt. Mens han færdedes sammen med disse repræsentanter fra pavehoffet, blev han klar over hierarkiets sande karakter og hensigter. Da han kom tilbage til England, gentog han sine tidligere synspunkter mere åbenlyst og med større ildhu og erklærede, at begærlighed, stolthed og bedrag var Roms guder. I en af de traktater, han skrev om paven og hans pengeopkrævere, stod der: „De rejser ud af vort land med de penge, som fattige mennesker skulle leve af. Hvert år drager de af sted med mange tusind mark af kongens penge for sakramenter og åndelige ting, som er fordømt kætteri og simoni, og får hele kristenheden til at bifalde og understøtte dette. Ja, visselig, hvis der var et helt bjerg af guld i vort land, og der ikke var andre, der tog af det, end den stolte, verdslige præsts opkræver, ville dette bjerg i tidens løb svinde ind, for han tager bestandig

penge med sig ud af vort land og sender intet andet end Guds forbandelse tilbage for dette simoni.“3(Simoni: handel med gejstlige embeder). {MBF 69.4}

Kort efter at Wicliff var kommet tilbage til England, udnævnte kongen ham til præst i Lutterworth. Dette viste, at kongen i det mindste ikke havde taget anstød af hans utvetydige udtalelser. Wicliffs indflydelse satte sit præg på både hoffets handlinger og folkets tro. {MBF 70.1}

Det varede ikke længe, før paven sendte sine tordenkiler imod ham. Der blev sendt tre buller til England — én til universitetet, én til kongen og én til de gejstlige — og i dem alle tre blev det fordret, at der øjeblikkelig skulle træffes foranstaltninger til at bringe den kætterske lærer til tavshed (se noter).4 {MBF 70.2}

Før bullerne kom, havde biskopperne i deres iver stævnet Wicliff for deres domstol, men to af rigets mægtigste fyrster ledsagede ham til retssalen, og da folket slog kreds om bygningen og styrtede ind i den, blev dommerne bange; retssagen blev udsat, og Wicliff fik lov til at gå i fred. Kort efter døde Edward III, som på sine gamle dage af de gejstlige var blevet tilskyndet til at bekæmpe reformatoren. Og Wicliffs tidligere beskytter blev nu Englands konge. {MBF 70.3}

De pavelige buller pålagde på det bestemteste hele England at arrestere og fængsle kætteren. Disse ordrer pegede direkte mod bålet. Det så ud til, at Wicliff skulle blive offer for Roms hævn, men han, der engang i en fjern fortid sagde til et menneske: „Frygt ikke …, jeg er dit skjold!“5rakte atter sin hånd ud og beskyttede sin tjener. Det blev ikke reformatoren, men den pave, der havde dødsdømt ham, der døde. Da Gregor XI afgik ved døden, rejste de gejstlige, der var trådt sammen for at dømme Wicliff, hjem igen. {MBF 70.4}

Guds forsyn ledede stadig begivenhedernes gang, så der blev skabt mulighed for reformationens fortsættelse. Efter Gregors død blev der valgt to rivaliserende paver, som begge hævdede at være ufejlbarlige og krævede lydighed (se noter). Begge opfordrede deres tilhængere til at bekrige modparten, og begge understregede deres krav med frygtelige forbandelser over deres modstandere og løfter om belønninger i himlen til deres forbundsfæller. Dette bidrog stærkt til at svække pavemagten. De rivaliserende parter havde fuldt op at gøre med at angribe hinanden, og Wicliff fik fred indtil videre. Paverne slyngede bandlysninger og gensidige beskyldninger mod hinanden, og der blev udgydt strømme af blod for at støtte deres modstridende krav. Kirken blev oversvømmet af forbrydelser og skandaler. Mens alt dette stod på, levede reformatoren stille og roligt i sit sogn i Lutterworth og udfoldede de flittigste bestræbelser for at vise mennesker bort fra de stridende paver hen til Jesus, fredens fyrste. {MBF 70.5}

Splittelsen med al den ufred og korruption, den medførte, banede vejen for reformationen, da folket nu fik lejlighed til at se, hvad pavedømmet i virkeligheden stod for. I en traktat — „Pavernes splittelse“ — som Wicliff udgav, bad han folket overveje, om disse to paver talte sandt, når de fordømte hinanden som Antikrist. „Gud,“ sagde han, „kunne ikke længere tillade Satan at herske gennem en enkelt af den slags præster, og derfor … satte han to ind i stedet, så mennesker i Kristi navn kunne få nemmere ved at overvinde dem begge.“6 {MBF 71.1}

Som sin Mester prædikede Wicliff evangeliet for de fattige. Det var ham ikke nok, at lyset blev spredt i de beskedne hjem i hans eget sogn i Lutterworth. Han besluttede, at det skulle nå ud over hele England. For at nå dette mål organiserede han en gruppe prædikanter af beskedne, fromme mænd, som elskede sandheden og så det som deres højeste mål at udbrede den. De færdedes alle vegne. De underviste på torvene, på gaderne i de store byer og på landevejene. De opsøgte de gamle, de syge og de fattige og bragte dem det glade budskab om Guds nåde. {MBF 71.2}

I sin egenskab af professor i teologi ved Oxford prædikede Wicliff Guds ord i universitetets sale. Han prædikede sandhedens budskab for studenterne med en sådan trofasthed, at han fik titel af „evangeliedoktoren“. Men hans livs største indsats skulle blive oversættelsen af Skriften til det engelske sprog. I værket „Om Skriftens sandhed og betydning“ gav han udtryk for, at han agtede at oversætte Bibelen, så alle og enhver i England kunne læse om Guds underfulde gerninger på deres modersmål. {MBF 71.3}

Imidlertid blev han pludselig stoppet i sit arbejde. Skønt han endnu ikke var fyldt tres, havde hans uophørlige slid, hans studier og fjendernes angreb tæret stærkt på hans kæfter og gjort ham gammel før tiden. Han blev alvorligt syg. Nyheden forårsagede stor jubel hos munkene. Nu mente de, at han bittert ville angre det onde, han havde forvoldt kirken. De skyndte sig til hans sygeværelse for at høre ham skrifte. Der kom repræsentanter fra fire religiøse ordener samt fire embedsmænd fra de borgerlige myndigheder. Alle samledes omkring den tilsyneladende døende mand og sagde: „Du står på dødens tærskel. Fortryd dine fejl og tilbagekald i vor nærværelse alt, hvad du har sagt for at skade os.“ Reformatoren lyttede i tavshed. Derpå bad han sin tjener hjælpe sig op i siddende stilling. Han stirrede stift på dem, der stod og ventede på hans tilbagekaldelse, og sagde med samme myndige, sikre stemme, som så ofte havde fået dem til at skælve: „Jeg skal ikke dø, men leve og igen afsløre munkenes onde gerninger.“7Da han havde sagt det, skyndte munkene sig overraskede og beskæmmede ud af værelset. {MBF 72.1}

Wicliffs ord gik i opfyldelse. Han levede så længe, at han nåede at give sine landsmænd det kraftigste af alle våben imod romerkirken — Bibelen — himlens middel til at befri, oplyse og evangelisere folket. Der skulle overvindes mange og store forhindringer, før dette mål var nået. Wicliff var hæmmet af sit svigtende helbred. Han vidste, at han kun kunne

arbejde nogle få år endnu. Han var også klar over, at han ville møde megen modstand; men han gik uforfærdet videre opildnet af løfterne i Guds Ord. Ved Guds særlige forsyn var han forblevet i fuld besiddelse af sine åndsevner, og med sin rige erfaring var han til fulde forberedt på denne, sit livs største opgave. Mens hele kristenheden var i oprør, helligede reformatoren sig i præsteboligen i Lutterworth den opgave, han havde fået tildelt, uden at ænse det uvejr, som rasede udenfor. {MBF 72.2}

Til sidst var opgaven løst — den første engelske bibeloversættelse nogen sinde var færdig. Guds ord var blevet tilgængeligt for det engelske folk. Nu frygtede Wicliff hverken fængslet eller bålet. Han havde skænket det engelske folk et lys, som aldrig skulle blive slukket. Ved at give sine landsmænd Bibelen gjorde han mere for at bryde uvidenhedens og lastens lænker og for at befri og højne landet, end selv den mest strålende sejr på slagmarken nogen sinde havde gjort. {MBF 72.3}

Bogtrykkerkunsten var endnu ikke opfundet. Derfor var det en vanskelig og tidkrævende opgave at mangfoldiggøre Bibelen. Men interessen for bogen var så stor, at mange frivilligt tilbød at hjælpe med at skrive den af. Man havde det største besvær med at dække efterspørgslen. Nogle mere velhavende ønskede hele Bibelen; andre købte kun dele af den. I mange tilfælde skaffede flere familier sig et eksemplar i fællesskab, og Wicliffs bibel blev hurtigt spredt i hjemmene. {MBF 72.4}

Nu blev der appelleret til folks fornuft, og de underkastede sig ikke længere blindt pavens dogmer. Wicliff underviste nu i protestantismens karakteristiske læresætninger, nemlig frelse ved tro på Kristus og Skriftens ufejlbarlighed. De prædikanter, han havde sendt ud, udbredte Bibelen og reformatorens skrifter, og deres arbejde bar så rig frugt, at næsten halvdelen af den engelske befolkning antog den nye tro. {MBF 73.1}

De kirkelige myndigheder blev forfærdede, da den nye udgave af Bibelen forelå. Her stod de over for en magt, som var større end Wicliffs — og deres våben formåede kun lidt imod den. Dengang fandtes der ingen lov i England, som forbød Bibelen, da den aldrig før havde været udgivet på engelsk. Senere blev der udstedt en sådan lov, som blev strengt håndhævet. Men indtil videre var det muligt at udbrede Guds ord trods præsternes modstand. {MBF 73.2}

Pavens folk smededede nye rænker for at bringe Wicliff til tavshed. Han blev stævnet for tre forskellige domstole, men uden resultat. En synode af biskopper erklærede hans skrifter for kætterske. Det lykkedes dem at få den unge kong Richard II over på deres side, og der blev udstedt et kongeligt dekret, som idømte alle, der hyldede den forkætrede lære, fængselsstraf. {MBF 73.3}

Fra synoden appellerede Wicliff til parlamentet. Uden frygt anklagede han præstevældet for det nationale råd og krævede reformering af de enorme misligheder, som kirken

godkendte. Med så overbevisende styrke udmalede han pavestolens uretmæssige tilegnelser og korruption, at hans fjender blev forvirrede. Wicliffs venner og tilhængere var blevet tvunget til at give efter, og det var ventet, at reformatoren selv, i sin høje alder, alene og venneløs, ville bøje sig for kronens og kirkens forenede magt. Men det blev tværtimod de pavelige repræsentanter, der måtte se sig slået. Parlamentet lod sig påvirke af Wicliffs gribende appeller, tilbagekaldte ediktet om at Wiclif og hans tilhængere skulle forfølges, og reformatoren var fri igen. {MBF 73.4}

Under den tredie retssag blev Wicliff stillet for landets højeste gejstlige domstol. Her ville man ikke vise skånsel over for vranglære. Nu ville romerkirken endelig sejre, og reformatorens virksomhed ville blive bragt til ophør. Det mente pavens repræsentanter i al fald. Kunne de blot nå deres hensigt, ville Wicliff enten blive tvunget til at afsværge sin lære eller blive brændt på bålet. {MBF 73.5}

Men Wicliff tilbagekaldte intet. Uden at vakle holdt han fast ved sin lære og tilbageviste sine forfølgeres anklager. Han så fuldstændig bort fra sig selv, sin stilling og sine omgivelser. Han stævnede sine tilhørere for Guds domstol og stillede deres spidsfindigheder og bedrag op imod den evige sandhed. Man mærkede tydeligt Helligåndens nærværelse i retssalen. Tilhørerne sad som fastnaglet af Guds kraft. De syntes ude af stand til at flytte sig ud af stedet. Reformatorens ord gennemborede deres hjerter som pile fra Herrens kogger. De havde beskyldt Wicliff for kætteri. Nu slyngede han med overbevisende styrke denne beskyldning tilbage mod dem selv, idet han spurgte, hvordan de vovede at udbrede deres vildfarelser, og drive handel med Guds nåde? {MBF 74.1}

„Hvem mener I, I kæmper imod?“ spurgte han til slut, „mod en gammel mand på gravens rand? Nej! Mod sandheden — den sandhed, der er stærkere end jer, og som skal overvinde jer.“8Da han havde sagt det, trak han sig tilbage fra forsamlingen, og ikke en eneste af hans modstandere forsøgte at forhindre ham deri. {MBF 74.2}

Wicliffs gerning var næsten til ende. Det sandhedens banner, han så længe havde løftet, skulle snart falde ud af hans hånd. Men endnu engang skulle han vidne for evangeliet. Sandheden skulle forkyndes for selve vildfarelsens riges højborg. Wicliff blev indstævnet for den pavelige domstol i Rom, som så ofte havde udgydt de helliges blod. Han var ikke blind for den fare, som truede, men ville gerne være kommet, hvis en lammelse ikke havde forhindret ham i at rejse. Skønt hans stemme ikke kom til at lyde i Rom, kunne han give udtryk for sin mening i et brev, og det besluttede han at gøre. Fra sin præstegård sendte han paven et brev. Det var skrevet i en høflig tone og en kristelig ånd, men indeholdt en skarp kritik af den pomp, pragt og stolthed, som fandtes ved pavestolen. {MBF 74.3}

Han skrev: „Det er mig en sand glæde at bekende den tro, som jeg hylder, for hvert eneste menneske, og i særdeleshed for biskoppen af Rom. Da jeg anser denne tro for at være

sund og sand, vil han beredvilligt bekræfte denne min tro, men, hvis den skulle være forkert, rette på den. {MBF 74.4}

For det første tror jeg, at Kristi evangelium er hele summen af Guds lov. … Eftersom biskoppen af Rom er Kristi stedfortræder her på jorden, anser jeg ham for at være bundet til evangeliets lov frem for alle mennesker. For storheden blandt Kristi disciple bestod ikke i verdslig værdighed eller æresbevisninger, men i en inderlig og nøjagtig efterfølgelse af Kristus i liv og vandel. … Under sin vandring her var Kristus en meget fattig mand, som foragtede og forkastede alt verdsligt herredømme og al verdslig ære… {MBF 74.5}

Intet redeligt menneske bør følge hverken paven selv eller nogen af de hellige mænd på andre end de områder, hvor de har fulgt Herren Jesus Kristus; for Peter og Zebedæus' sønner vakte anstød, da de ønskede verdslig ære i strid med Kristi eksempel, og derfor bør man ikke følge disse vildfarelser. {MBF 75.1}

Paven burde overlade alt timeligt herredømme til de verdslige myndigheder og tillige vække og kraftigt formane hele sit præsteskab; for det gjorde Kristus, især ved sine apostle. Hvis jeg har taget fejl på nogle af disse punkter, vil jeg i ydmyghed lade mig tilrettevise, ja, om nødvendigt gå i døden. Hvis jeg kunne handle efter min egen vilje og mit eget ønske, ville jeg visselig fremstille mig for biskoppen i Rom; men Herren har på anden måde hjemsøgt mig, så dette ikke er muligt, og lært mig at adlyde Gud mere end mennesker." {MBF 75.2}

I sine afsluttende bemærkninger skrev han: „Lad os bede vor Gud om, at han således vil vække pave Urban VI op, at han sammen med sit præsteskab må efterfølge Herren Jesus Kristus i liv og vandel, og at de med styrke må oplære folket, så det også må følge dem trofast i dette."9 {MBF 75.3}

Således viste Wicliff Kristi ydmyghed og sagtmodighed over for paven og hans kardinaler. Han viste ikke blot dem, men hele kristenheden, hvilken forskel der var mellem dem og den Mester, hvis repræsentanter de bekendte sig til at være. {MBF 75.4}

Wicliff var fuldstændig klar over, at hans troskab kunne komme til at koste ham livet. Konge, pave og biskopper var enige om at komme ham til livs, og det syntes uundgåeligt, at han i løbet af få måneder ville blive ført til bålet. Men intet formåede at rokke hans mod. „Hvorfor taler du om at søge martyrkronen i det fjerne? Forkynd Kristi evangelium for de stolte prælater — og martyrdøden vil være dig sikker. Hvad! Skulle jeg leve og tie stille? … Aldrig! Lad blot slaget falde, jeg er rede."10 {MBF 75.5}

Men Gud beskyttede stadig sin tjener. Den mand, der tappert havde forsvaret sandheden hele sit liv og daglig været i fare, skulle ikke blive offer for sandhedens fjender. Wicliff havde aldrig søgt at beskytte sig selv, men Herren havde været hans værn. Da hans fjender mente, at de var sikre på deres bytte, bragte Gud ham uden for deres rækkevidde. Lige før

han skulle uddele nadveren i sin kirke i Lutterworth, blev han ramt af en lammelse, og kort efter udåndede han. {MBF 75.6}

Gud havde udpeget Wicliff til sin gerning. Han var den, der havde lagt sandhedens ord i hans mund og sat vagt omkring ham, for at hans ord skulle nå ud til folket. Hans ord blev bevaret og hans gerning fortsatte, indtil grunden var lagt til det store reformationsværk. {MBF 76.1}

Wicliff fremstod i middelalderens mørke. Han havde ingen forløber at tage ved lære af, da han arbejdede med sine reformer. Ligesom Johannes Døber stod han frem for at udføre en speciel gerning. Han indvarslede en ny tid. Og dog var den måde, han fremholdt sandheden på, præget af en fuldkommenhed, som ikke blev overgået af senere reformatorer, ja, nogle nåede ikke engang så langt hundreder af år senere. Grundvolden var solid og selve bygningen så stærk og sund, at det ikke var nødvendigt for dem, der kom efter ham, at bygge den om. {MBF 76.2}

Den store bevægelse, som Wicliff satte i gang, skulle frigøre tanke og samvittighed og befri de folkeslag, der så længe havde været spændt for Roms triumfvogn. Bevægelsen havde sit udspring i Bibelen. Her fandtes kilden til den strøm af velsignelser, der lige siden det fjortende århundrede fik sit forløb som en livgivende strøm ned gennem tiderne. Wicliff accepterede ubetinget Den hellige Skrift som den inspirerede åbenbaring af Guds vilje, den fornødne og fuldt tilstrækkelige rettesnor for tro og gerning. Han var opdraget til at betragte kirken som den guddommelige, ufejlbarlige myndighed, og til at acceptere tusind års etablerede læresætninger og skikke med kritikløs ærbødighed. Men han vendte sig bort fra alt dette for at lytte til Guds hellige ord. Det var denne overhøjhed, han så indtrængende bad folket om at anerkende. Han erklærede, at Guds stemme, som den lød gennem hans ord, var den eneste sande autoritet, og ikke kirken, som talte gennem paven. Han lærte, at Bibelen er en fuldkommen åbenbaring af Guds vilje, at Helligånden er dens eneste fortolker og at ethvert menneske selv må lære sin pligt af dens lære. {MBF 76.3}

På denne måde vendte han menneskers sind bort fra paven hen til Guds ord. {MBF 76.4}

Wicliff var en af de største reformatorer. Kun få af dem, der fulgte efter, kom op på siden af ham i begavelse, i tankens klarhed, i ufravigelig troskab over for sandheden og i mod til at forsvare den. Renhed i liv og vandel, utrættelig flid i granskning og arbejde, ubestikkelig retskaffenhed forenet med kristelig kærlighed og troskab i tjenesten kendetegnede denne første af reformatorerne. Og disse egenskaber havde han på trods af det åndelige mørke og den moralske fordærvelse, der omgav ham. {MBF 76.5}

Wicliffs karakter er et vidnesbyrd om Den hellige Skrifts evne til at udvikle og forvandle et menneske. Det var Bibelen, der gjorde ham til det, han var. De anstrengelser, et menneske udfolder for at fatte de store sandheder, som er åbenbaret i Bibelen, virker forfriskende og

styrkende på alle evner. At studere Bibelen forædler alle tanker og følelser og al stræben som intet andet studium. Det adler karakteren og helliger sjælen. Hvis Skriften blev læst flittigt og ærbødigt, så sindet kom i direkte berøring med den Eviges tanker, ville verden se mænd med klarere, mere aktive åndsevner og ædlere principper, end studiet af menneskelig filosofi nogen sinde har formået at frembringe. „Dine ord giver lys, når de åbner sig, og giver de uerfarne forstand.“11 {MBF 77.1}

Den lære, Wicliff havde udbredt, fortsatte med at spredes endnu et stykke tid. Hans tilhængere, som kaldtes lollarder, drog ikke blot gennem hele England, men rejste også til andre lande for at forkynde evangeliet. Efter deres leders bortgang gik prædikanterne med endnu større iver ind for sagen, og folk strømmede til i skarevis for at lytte til deres forkyndelse. Mange af adelen, ja, selv dronningen var blandt deres tilhængere. Iøjnefaldende reformer blev ofte indført i folks sæder og skikke, og katolicismens afgudssymboler blev fjernet fra kirkerne. Men det varede ikke længe, før forfølgelsens ubarmhjertige uvejr brød løs over dem, der vovede at vælge Bibelen som deres vejleder. De engelske konger var ivrige efter at styrke deres magt med Roms støtte og betænkte sig ikke på at bringe reformatorerne af vejen. For første gang i Englands historie brugte man bålet mod evangeliets tilhængere. Den ene efter den anden led martyrdøden. Sandhedens forkæmpere blev jaget og pint og kunne intet andet gøre end råbe til Herren. De blev forfulgt som fjender af kirken og forrædere mod landet, men fortsatte med at prædike på hemmelige steder. De skjulte sig i de fattiges beskedne hjem og gemte sig ofte i huler og grotter. {MBF 77.2}

Trods forfølgelsens rasen lød der gennem århundrederne fortsat en stilfærdig, alvorlig og tålmodig protest mod troens forvanskning. Datidens kristne kendte kun sandheden delvist, men de havde lært at elske og adlyde Guds ord, og de led tålmodigt for Ordets skyld. Mange fulgte de troendes eksempel fra apostlenes tid og gav afkald på deres jordiske ejendele for Kristi skyld. De, der fik lov til at blive boende i deres hjem, gav gerne deres forfulgte brødre husly, og når de selv blev forfulgt, fandt de sig med glæde i at blive udstødt. Det er sandt, at tusinder lod sig skræmme af forfølgernes raseri og sikrede sig friheden på bekostning af deres tro. Men der var heller ikke få — både af høj byrd og ringe stand — der frygtløst vidnede om sandheden i fængselsceller, i „Lollard-tårne“, i torturkamre og på bålet, De glædede sig over, at de blev regnet værdige til at dele Kristi lidelser. {MBF 77.3}

Det var ikke lykkedes pavens tilhængere at få deres vilje med Wicliff, mens han levede. Deres had blev ved med at ulme, så længe hans legeme hvilede uforstyrret i graven. På et kirkemøde i Konstanz blev det besluttet, at hans ben fyrre år efter hans død skulle graves op og brændes offentligt, og at asken skulle kastes i en bæk i nærheden. „Denne flod,“ siger en gammel skribent, „har ført hans aske ud i Avon, Avon i Severn, og Severn har ført den ud i Bristolkanalen, herfra er den blevet ført ud i det store hav, og således er Wicliffs aske et symbol på hans lære, som nu er udbredt over hele verden.“12 {MBF 78.1}

Det var ved at læse Wicliffs skrifter, at Johan Huss i Bøhmen blev tilskyndet til at forkaste mange af romerkirkens vildfarelser og gå i gang med sit reformarbejde. Således blev sandhedens sæd sået i disse to lande, der lå så langt fra hinanden. Fra Bøhmen bredte bevægelsen sig til andre lande. Menneskers tanker blev ledet til Guds ord, der så længe havde været glemt. En guddommelig hånd var ved at berede vejen for den store reformation. {MBF 78.2}

Kapitel 6—To Helte

Så tidligt som i det niende århundrede havde evangeliet fæstet rod i Bøhmen. Bibelen var oversat til folkets sprog, som også blev brugt ved gudstjenesten. Men pavens stigende magt fordunklede Guds ord. Gregor VII, der ville ydmyge de stolte konger, var lige så opsat på at gøre folkene til slaver. Han udstedte en bulle, som forbød, at der blev holdt offentlig gudstjeneste på bøhmisk. Paven erklærede, at „det behagede den Almægtige, at der blev holdt gudstjeneste på et ukendt sprog, og at mange vildfarelser var opstået af, at denne regel ikke var blevet overholdt.“1Således påbød Rom, at Ordets lys skulle slukkes og folket holdes nede i mørke. Men himlen havde andre midler til at bevare menigheden. Mange af de valdensere og albigensere, som var forfulgt i Frankrig og Italien, kom til Bøhmen, og de arbejdede nidkært i det skjulte. På denne måde blev den sande tro bevaret århundrede efter århundrede.

Før Huss' tid fordømte forskellige mænd i Bøhmen åbenlyst kirkens fordærvelse og folkets dårlige moral. Deres virksomhed skabte interesse viden om. Dette skræmte præstestanden, som iværksatte en forfølgelse af evangeliets tilhængere. Forfulgt af soldater måtte de holde gudstjeneste i skove og på bjerge — og mange blev dræbt. Senere blev alle, der ikke tilbad Gud efter Roms forskrifter, dømt til at brændes. Men når de kristne gik i døden, så de frem til den dag, da deres sag ville sejre. En af dem, der hævdede, „at man kun kan opnå frelse ved troen på den korsfæstede frelser,“ sagde i sin dødstime: „I dag sejrer sandhedens fjenders raseri over mig, men sådan vil det ikke blive ved med at være. Der skal fremstå én fra det jævne folk uden sværd og myndighed, og ham vil de ikke kunne besejre.“22 Luthers tid lå endnu langt forude, men der var ved at fremstå en, hvis tale mod Rom skulle bringe røre blandt folkene. {MBF 79.1}

Johan Huss kom af fattige kår. Hans far døde tidligt. Men hans gudfrygtige mor betragtede uddannelse og gudsfrygt som et menneskes højeste gode, og hun søgte at sikre sin søn denne arv. Efter den almindelige skole søgte han ind på universitetet i Prag, hvor han fik friplads. Hans mor fulgte ham til Prag. Hun kunne ikke give sin søn verdslig rigdom, men da de nærmede sig byen, knælede hun sammen med ham og bad Gud velsigne ham. Hun havde ingen anelse om, hvor vidunderligt hendes bøn skulle blive besvaret. {MBF 80.1}

Ved universitetet udmærkede Huss sig snart ved utrættelig flid og store fremskridt. Samtidig vandt han almindelig agtelse ved sit dadelfri liv og sit vindende væsen. Han var en oprigtig katolik og stræbte ivrigt efter de åndelige velsignelser, som romerkirken foregiver at kunne skænke. I anledning af en kirkelig jubelfest gik han til skrifte, betalte de sidste få skillinger, han ejede, og sluttede sig til optoget for at få den lovede syndsforladelse. Da han var færdig med sin uddannelse, blev han præst. Snart var han en anset mand og blev tilknyttet hoffet. Han blev udnævnt til professor, og senere rektor, ved det universitet, hvor

han var blevet uddannet. I løbet af få år var den uanselige fripladselev blevet sit lands stolthed, og hans navn var kendt i hele Europa. {MBF 80.2}

Men det var på et andet område, Huss' reformarbejde begyndte. Nogle år efter sin ordination blev han knyttet til Betlehemskapellet. Grundlæggeren af dette kapel havde hævdet, at det var af overordentlig stor betydning, at Skriften blev forkyndt på folkets eget sprog. Og trods Roms modstand var dette aldrig helt blevet afskaffet i Bøhmen. Dog herskede der megen uvidenhed angående Bibelen, og den moralske fordærvelse var stor. Huss fordømte dette strengt og viste hen til Bibelen for at indskærpe de sandhedens og renhedens principper, han fremholdt. {MBF 80.3}

En mand fra Prag havde ved sin hjemkomst fra England medbragt Wicliffs skrifter. Hans navn var Hieronymus, og han blev senere nært knyttet til Huss. Englands dronning, der havde antaget Wicliffs lære, var bøhmisk prinsesse, og derfor fik Wicliffs skrifter stor indflydelse i Bøhmen. Huss læste disse skrifter med stor interesse. Han anså forfatteren heraf for at være en oprigtig kristen og så med velvilje på de reformer, de foreslog. Uden selv at vide det var Huss slået ind på en vej, der skulle føre ham langt bort fra romerkirken. {MBF 80.4}

Omtrent på denne tid kom to fremmede fra England til Prag. De var lærde mænd, som selv havde taget imod lyset og kom for at bringe det til dette fjerne land. De rettede åbenlyse angreb på pavens overhøjhed, men myndighederne bragte dem hurtigt til tavshed. Så tyede de til andre midler og begyndte at gøre brug af deres kunstneriske evner. De tegnede to billeder på en offentlig plads. Det ene forestillede Jesu indtog i Jerusalem, „sagtmodig, ridende på et æsel."3 {MBF 81.1}

Han var ledsaget af sine fattigt klædte, barfodede disciple. Det andet billede forestillede en pavelig procession. Paven red på en flot udstyret hest og var iført prægtige klæder og sin tredobbelte krone. Foran ham gik trompetblæsere og bagefter fulgte kardinaler og prælater i al deres pragt. {MBF 81.2}

Det var en prædiken, som vakte opmærksomhed i alle befolkningslag. Ingen kunne undgå at opfatte moralen, og modsætningen mellem Mesterens ydmyghed og hans foregivne tjeners stolthed og hovmod gjorde virkelig indtryk på mange. Der blev stort røre i Prag, og snart måtte de fremmede forlade byen af hensyn til deres sikkerhed. Men deres undervisning blev ikke glemt. Billederne gjorde et dybt indtryk på Huss og fik ham til at studere Bibelen og Wicliffs skrifter grundigere. Han var endnu ikke parat til at godkende alle de reformer, som Wicliff slog til lyd for, men han havde fået et klarere indblik i pavedømmets sande væsen, og fordømte nidkært præsternes hovmod, ærgerrighed og korruption. {MBF 81.3}

Fra Bøhmen blev lyset bragt til Tyskland, da hundreder af tyske studenter rejste hjem på grund af uroligheder i Prag. Mange havde fået kendskab til Bibelen gennem Huss og forkyndte nu evangeliet i deres fædreland. {MBF 81.4}

Da man i Rom blev klar over, hvad der foregik i Prag, blev Huss indstævnet for paven. At efterkomme denne ordre var den visse død. Bøhmens konge og dronning og repræsentanter for universitet og adel anmodede paven om at lade Huss sende en stedfortræder til Rom. Men paven var besluttet på at få Huss stillet for retten og dømt. Derfor lyste han interdikt over Prag. {MBF 81.5}

Dengang var en sådan dom frygtet af alle. De ceremonier, som fulgte med interdiktet, kunne nok sætte skræk i folk, der troede, at paven repræsenterede Gud selv, havde Himlens og Helvedes nøgler og magt til at nedkalde både jordiske og åndelige straffe. Man troede, at himlens port var lukket for den egn, som var belagt med interdikt, og at de døde var udelukket fra himlen, indtil det behagede paven at ophæve interdiktet. Kirkerne blev lukket, og vielser foregik på kirkegården. De døde måtte ikke begraves i indviet jord, men blev uden ceremonier gravet ned i grøfter eller på marken. Ved sådanne midler søgte Rom at bevare magten over menneskers samvittighed. {MBF 81.6}

Der blev et vældigt røre i Prag. Mange gav Huss skylden for disse ulykker og krævede, at han skulle udleveres til Rom. For at få uvejret til at lægge sig trak Huss sig for en tid tilbage til sin fødeby. Han skrev til sine venner i Prag: {MBF 82.1}

„Når jeg har trukket mig tilbage, er det for at følge Jesu befaling og eksempel, så ildesindede mennesker ikke skal pådrage sig evig fordømmelse — og for ikke at bringe trængsel og forfølgelse over Guds børn. Det er også af frygt for, at ugudelige præster i længere tid skal forbyde, at Guds ord forkyndes iblandt jer, men jeg har ikke forladt jer for at fornægte den guddommelige sandhed. Med Guds hjælp er jeg villig til at dø for den.“4Huss afbrød ikke sit arbejde, men rejste omkring og prædikede for interesserede skarer. Og således blev pavens forholdsregler mod evangeliet et middel til dets udbredelse. „Vi formår ikke noget imod sandheden, men kun for den.“5 {MBF 82.2}

„Under denne fase af Johan Huss' levnedsløb må hans sind have været skueplads for en pinefuld strid. Skønt kirken forsøgte at overvælde ham med bulder og brag, havde han ikke forkastet dens autoritet. Han betragtede stadig romerkirken som Kristi brud og paven som Guds repræsentant og stedfortræder. Det, Huss kæmpede imod, var magtmisbrug, ikke selve princippet. Dette fremkaldte en frygtelig kamp mellem fornuftens og samvittighedens stemme. Hvis autoriteten var retfærdig og ufejlbarlig, som han mente den var, hvorfor så han sig da tvunget til at være ulydig mod den? Han anså det for at være en synd at adlyde, men hvorfor skulle lydighed mod en ufejlbarlig kirke medføre sådanne problemer? Dette problem kunne han ikke løse — og det var denne tvivl, der pinte ham time efter time. Den mest nærliggende løsning, han kunne finde, var, at der var sket det samme som på

Frelserens tid. Kirkens præster var blevet ugudelige mennesker, som brugte deres lovlige myndighed på ulovlig måde. Dette førte til, at han som rettesnor for sig selv — og gennem sin forkyndelse også for andre — antog den grundsætning, at Skriftens ord, der kommer til os gennem forstanden, skal vejlede samvittigheden — med andre ord, at Guds tale i Bibelen og ikke kirkens tale gennem præsteskabet er den eneste ufejlbarlige vejleder.“6 {MBF 82.3}

Da røret i Prag havde lagt sig, vendte Huss tilbage til Betlehemskapellet for at forkynde Guds ord med endnu større iver og frimodighed. Han havde mægtige fjender, men dronningen og mange adelige var hans venner, og en stor del af befolkningen var på hans side. Mange anså det for en ære at holde med Huss, når de sammenlignede hans ophøjede lære og rene vandel med de mægtige prælaters falske dogmer, griskhed og udskejelser. {MBF 83.1}

Indtil da havde Huss været alene om arbejdet, men nu fik han hjælp af Hieronymus, som havde antaget Wicliffs lære under sit ophold i England. Disse to mænd kom til at holde sammen resten af livet, og selv ikke i døden blev de skilt. Hieronymus besad en sjælden begavelse, veltalenhed og lærdom — netop egenskaber, som er velegnede til at vinde folket. Men Huss havde større karakterstyrke. Hans rolige omdømme lagde en dæmper på den impulsive Hieronymus, som med sand ydmyghed erkendte Huss’ store betydning og bøjede sig for hans råd. Ved deres forenede anstrengelser gik reformarbejdet hurtigt frem. {MBF 83.2}

Gud skænkede disse mænd stort lys og afslørede mange af Roms vildfarelser for dem. De fik dog ikke alt det lys, som skulle gives verden. Ved hjælp af disse tjenere førte Gud folket ud af romerkirkens mørke; men store hindringer skulle overvindes, og Herren ledte dem skridt for skridt, efterhånden som de kunne klare det. De var ikke parate til at få alt lyset på én gang. Havde de fået det, ville de blot have vendt sig bort fra det. Derfor åbenbarede Gud det for dem lidt efter lidt, efterhånden som folket blev i stand til at modtage det. Fra århundrede til århundrede skulle der fremstå andre trofaste mænd, som ville lede folket fremad på reformationens vej. {MBF 83.3}

Splittelsen inden for kirken fortsatte. Nu var der tre paver, der kæmpede om overmagten, og deres stridigheder fyldte kristenheden med forbrydelser og tumult. De nøjedes ikke med at slynge forbandelser mod hinanden, men greb også til regulære våben. Alle lagde de planer om at købe våben og hverve soldater. For at skaffe penge udbød de kirkens gaver, embeder og velsignelser til salg (se noter). Præsterne fulgte deres overordnedes eksempel. Ved simoni og krig søgte de at ydmyge deres modkandidater og styrke deres egen magt. Med stadig større dristighed tordnede Huss mod det forfærdelige, som skete i religionens navn, og folk sagde åbenlyst, at de romerske ledere var skyld i den elendighed, som overgik kristenheden. {MBF 83.4}

Prag syntes endnu engang at være på randen af en blodig strid. Og som i tidligere tider fik Guds tjener skyld for at „styrte Israel i ulykke.“7Endnu engang blev byen belagt med interdikt, og Huss vendte tilbage til sin fødeby. Nu var hans trofaste vidnesbyrd fra Betlehemskapellet afsluttet. Han skulle tale over en bredere front, til hele kristenheden, før han gav sit liv som vidne for sandheden. {MBF 84.1}

For at skaffe ro i Europa blev der indkaldt til et kirkerådsmøde i Konstanz. Kirkerådet blev på begæring af kejser Sigismund indkaldt af en af de tre rivaliserende paver, Johannes XXIII. Kravet om et kirkerådsmøde var langt fra blevet hilst velkommen af pave Johannes, hvis karakter og politik dårligt kunne klare en undersøgelse, selv ikke af prælater med så slap en moral, som den tids kirkefolk havde. Han vovede dog ikke at sætte sig op imod Sigismund (se noter). {MBF 84.2}

Kirkemødets hovedformål var at hele bruddet i kirken og udrydde kætteriet. Man indkaldte derfor de to andre paveemner og den førende talsmand for de nye ideer, Johan Huss. Af hensyn til deres sikkerhed mødte paverne ikke personligt, men lod sig repræsentere af befuldmægtigede. Og skønt pave Johannes var officiel indbyder til mødet, kom også han med bange anelser. Han havde mistanke om, at kejseren ville afsætte ham. Han var også bange for at blive krævet til regnskab for de forbrydelser, han havde begået for at sikre sig sit embede. Alligevel holdt han sit indtog i Konstanz med stor pragt ledsaget af en skare af gejstlige. Alle byens førende mænd fra kirke og stat samt en kolossal menneskemængde bød ham velkommen. Fire af de øverste embedsmænd bar en gylden tronhimmel over hans hoved. Foran ham bar man hostien, og kardinaler og adelsmænd i prægtige dragter kastede glans over optoget. {MBF 84.3}

I mellemtiden nærmede en anden rejsende sig Konstanz. Huss var sig helt bevidst om de farer, der truede ham. Han tog afsked med sine venner, som skulle han aldrig møde dem igen og tog af sted på sin rejse med følelsen af, at den førte ham til bålet. Skønt kongen af Bøhmen gav ham frit lejde, og kejseren gav ham et lejdebrev for rejsen, traf han alle forberedelser med den mulighed for øje, at han skulle dø. Til sine venner i Prag skrev han: „Mine brødre! … jeg rejser med lejdebrev fra kejseren for at møde mine talrige dødsfjender. {MBF 84.4}

… Jeg sætter hele min lid til den almægtige Gud. Jeg stoler på, at han vil høre jeres inderlige bønner og lægge sin visdom i min mund, så jeg kan stå dem imod, og at han vil skænke mig sin Helligånd for at styrke mig i sin sandhed, og give mig mod til at møde fristelser, fængsel og om nødvendigt en grusom død. Kristus led for dem, som han elskede. Det bør derfor ikke forundre os, at også vi med tålmodighed skal tåle alt for vor frelses skyld. Han er Herren, og vi er hans tjenere. Han er verdens hersker, vi er kun foragtelige, dødelige mennesker — men alligevel led han! Hvorfor skulle vi ikke også lide, især når lidelsen tjener til at lutre os? Derfor, I elskede, hvis min død bør bidrage til hans ære, så bed

om, at den må komme hurtigt, og at han vil hjælpe mig at bære alle mine trængsler med standhaftighed. Men hvis det er bedst, at jeg kommer tilbage til jer, så lad os bede Gud om, at jeg må vende uplettet tilbage — det vil sige, at jeg ikke må skjule et gran af evangeliets sandhed, men give mine brødre et godt eksempel til efterfølgelse. Det er nok sandsynligt, at I aldrig mere kommer til at se mig i Prag. Men skulle det være den Almægtiges vilje at lade mig komme tilbage til jer, så lad os med styrket hjerte gå fremad i kundskaben om og kærligheden til hans lov.“8 {MBF 85.1}

I et andet brev til en præst, som havde antaget evangeliet, skrev Huss med stor ydmyghed om sine egne fejl. Han skrev, at han „havde følt glæde ved at gå kostbart klædt, og at han havde brugt nogle timer med ligegyldige beskæftigelser.“ Han tilføjede disse rørende formaninger: „Måtte Guds ære og sjæles frelse optage dit sind og ikke besiddelse af godser og gods. Vogt dig for at pryde dit hus mere end din sjæl, og vis frem for alt omhu for din åndelige opbyggelse. Vær from og ydmyg over for de fattige, og hengiv dig ikke til frådseri. Hvis du ikke forbedrer dit liv og afstår fra overflødigheder, er jeg bange for, at du vil blive alvorligt straffet, ligesom jeg selv. … Du kender min lære, for du er blevet undervist af mig, siden du var barn, og jeg behøver derfor ikke at skrive mere til dig. Men jeg bønfalder dig for Guds skyld om ikke at efterligne mig i nogen af de forfængeligheder, du har set mig falde for.“ På brevomslaget tilføjede han: „Min ven, jeg beder dig om ikke at bryde dette segl, før du har fået vished om, at jeg er død.“9 {MBF 85.2}

På sin rejse så Huss vidnesbyrd om sin læres udbredelse. Folk strømmede til for at møde ham, og i nogle byer fulgte embedsmænd ham gennem gaderne. {MBF 85.3}

Da han ankom til Konstanz, blev han tilstået fuld frihed. Til kejserens lejdebrev føjede paven sin personlige garanti om beskyttelse. Men trods disse højtidelige erklæringer blev reformatoren i løbet af kort tid arresteret efter pavens og kardinalernes ordre og kastet i et modbydeligt fængsel. Senere blev han overført til en borg på den anden side af Rhinen og holdt fanget der. Paven fik intet ud af sin falskhed, idet han kort tid efter selv blev indsat i samme fængsel.10Over for kirkemødet havde han måttet erkende at have begået de nedrigste forbrydelser, ikke blot mord, simoni og hor, men også „synder, som ikke kan nævnes.“ Det var kirkemødets egen dom, og til sidst blev han frataget pavekronen og kastet i fængsel. Man afsatte også de konkurrerende paver og valgte en ny pave. {MBF 85.4}

Skønt selve paven havde gjort sig skyld i større forbrydelser, end Huss nogen sinde havde beskyldt præsterne for og krævet afskaffet, besluttede det samme kirkemøde, som afsatte paven, at tilintetgøre reformatoren. Huss’ fængsling vakte stor harme i Bøhmen. Mægtige adelsmænd indsendte kraftige protester til kirkemødet på grund af denne voldshandling. Kejseren ville ikke bryde sit ord til Huss og var modstander af, at der blev ført sag imod ham. Men de ondskabsfulde prælater ville ikke bøje sig. De spillede på kejserens fordomme og frygt og henviste til hans nidkærhed for kirken. De fremførte stærke

argumenter for at bevise, at „man ikke behøver at holde sit ord til personer, som mistænkes for kætteri, selv om de havde fået frit lejde fra kejseren og fra konger.“11På denne måde gennemtvang de deres vilje. {MBF 86.1}

Da Huss endelig blev ført frem for kirkemødet, var han svækket af sygdom og opholdet i fængslet. Den fugtige luft dér havde fremkaldt en feber, som nær havde kostet ham livet. Nu stod han i sine lænker foran kejseren, som havde givet sit æresord på at ville beskytte ham. Under den lange retssag holdt han urokkeligt fast ved sandheden, og i overværelse af de forsamlede standspersoner fra kirke og stat nedlagde han en højtidelig protest imod gejstlighedens korruption. Da han blev stillet over for valget mellem at tilbagekalde sin lære eller at lide døden, valgte han martyrens skæbne. {MBF 86.2}

I de kvalfulde uger, som gik, inden den endelige dom blev afsagt, holdt Guds nåde ham oppe og fyldte hans sjæl med himlens fred. Han skrev til en ven: „Dette brev skriver jeg i mit fængsel med lænket hånd. Jeg venter min dødsdom i morgen. … Når vi ved Kristi hjælp atter mødes i det tilkommende livs herlige fred, skal du få at vide, hvor barmhjertig Gud har været imod mig, og hvor kraftigt han har stået mig bi i alle mine fristelser og prøvelser.“12I sit skumle fængsel forudså Huss den sande tros sejr. I drømme var han i Prag og så paven og hans biskopper udviske de billeder af Kristus, som var malet på væggen. Dette syn pinte ham, men senere så han mange malere male endnu flere billeder i klare farver. Så snart de havde fuldført arbejdet, sagde malerne, der var omgivet af en vældig menneskemængde: „Lad nu paverne og biskopperne komme — de kan aldrig viske dem ud mere!“ Da Huss fortalte om sin drøm, sagde han: „Jeg hævder bestemt, at Kristi billede aldrig vil blive udvisket. De har ønsket at ødelægge det, men det vil blive malet på ny i alles hjerter af prædikanter, som er langt dygtigere end jeg.“13 {MBF 86.3}

Huss blev nu ført frem for kirkemødet for sidste gang. Det var en stor og prægtig forsamling. Her var kejseren, rigets fyrster, de kongelige udsendinge, kardinaler, biskopper, præster og en kolossal menneskemængde, der var kommet for at overvære dagens begivenheder. Fra alle dele af kristenheden var man kommet for at være vidne til, at denne mand faldt som det første store offer i den lange kamp, der skulle ende med samvittighedsfrihedens sejr. {MBF 87.1}

Da Huss blev opfordret til at give udtryk for sin endelige beslutning, erklærede han, at han ikke ville tilbagekalde. Idet han fæstede sit gennemtrængende blik på den monark, hvis løfte var blevet brudt på så skammelig en måde, sagde han: „Jeg besluttede af egen fri vilje at komme til stede ved dette kirkemøde under offentlig beskyttelse og med frit lejde fra kejseren, som er her til stede.“14Sigismund blev blussende rød i ansigtet, da alle tilstedeværende rettede blikket mod ham. {MBF 87.2}

Da dommen var afsagt, begyndte degraderingen. Biskopperne iførte deres fange præstedragten. Idet han tog den på, sagde han: „For at håne vor Herre Jesus Kristus kastede

man en hvid kappe over ham, da Herodes lod ham føre frem for Pilatus.“15Da han endnu engang blev opfordret til at tilbagekalde, svarede han, idet han vendte sig imod folket: „Hvordan ville mit ansigt se ud, når jeg så op imod himlen? Hvorledes skulle jeg kunne møde skarer, som jeg har forkyndt det rene evangelium for? Nej, jeg agter deres frelse højere end dette usle legeme, som nu er viet til døden.“ Præsteklæderne blev nu taget af ham stykke for stykke, mens hver enkelt biskop udtalte en forbandelse, idet han udførte sin del af ceremonien. Til sidst satte de en bispehue af papir på hans hoved. På den var malet frygtelige billeder af djævle, og foran stod „ærkekætter“ med store bogstaver. Huss sagde: „Jeg vil med glæde bære en smædekrone for din skyld, o Jesus, for du bar en tornekrone for min skyld.“ {MBF 87.3}

Efter at have udklædt ham således, sagde prælaterne: „Nu overlader vi din sjæl til Djævelen.“ Idet Huss så op mod himlen, svarede han: „Og jeg betror min ånd i dine hænder, o Herre Jesus, for du har genløst mig.“16 {MBF 87.4}

Han blev nu overgivet til de borgerlige myndigheder og ført til retterstedet fulgt af en vældig procession. Der var hundreder af soldater, præster og biskopper i kostbare dragter og endelig Konstanz’ indbyggere. Da Huss var bundet til pælen, og bålet skulle tændes, blev han endnu engang opfordret til at tilbagekalde sine vildfarelser. „Hvilke vildfarelser skal jeg tilbagekalde?“ spurgte Huss. „Jeg ved ikke af, at jeg er skyldig i nogen. Jeg kalder Gud til vidne på, at alt, hvad jeg har skrevet og talt, har haft til formål at frelse sjæle fra synd og fortabelse. Jeg vil derfor med glæde ofre mit liv for at bekræfte den sandhed, som jeg har skrevet og prædiket.“17Da flammerne slog op om ham, begyndte han at synge: „Jesus, du Davids søn, vær mig nådig.“ Han blev ved at synge, til hans røst forstummede for bestandig. {MBF 88.1}

Hans heltemodige optræden gjorde indtryk selv på hans fjender. En ivrig katolik, der beskrev, hvorledes Huss og lidt senere Hieronymus led martyrdøden, sagde: „De bevarede begge deres sjælsstyrke, da deres sidste time nærmede sig. De forberedte sig til at gå på bålet, som om de skulle til bryllupsfest. De udstødte intet smertensskrig. Da flammerne slog op omkring dem, begyndte de at synge salmer, og ildens heftighed formåede næppe at standse deres sang.“18 {MBF 88.2}

Da Huss’ legeme var helt fortæret, blev hans aske samlet op og kastet i Rhinen, som førte den ud i havet. Hans forfølgere tog fejl, da de troede, at de havde udryddet de sandheder, han forkyndte. De drømte ikke om, at den aske, der blev ført ud i havet, skulle blive som sædekorn, der blev udstrøet i alle verdens lande, og at den ville give en rig høst af sandhedsvidner i hidtil ukendte lande. Den stemme, som talte i rådssalen i Konstanz, gav genlyd i de kommende århundreder. Huss levede ikke mere, men de sandheder, han døde for, kunne aldrig gå til grunde. Hans eksempel på tro og standhaftighed har tilskyndet mangfoldige mennesker til at holde fast ved sandheden trods pinsler og død. Hans

henrettelse viste hele verden Roms forræderiske grusomhed. Sandhedens fjender havde uden at vide det fremmet den sag, som de forgæves søgte at tilintetgøre. {MBF 88.3}

Der skulle blive tændt endnu et bål i Konstanz. Endnu én skulle vidne om sandheden med sin død. Da Hieronymus tog afsked med Huss ved dennes afrejse til kirkemødet, formanede han ham til at vise mod og trofasthed. Han sagde til Huss, at hvis han kom i fare, ville han komme ham til undsætning. Og da han hørte, at Huss var blevet kastet i fængsel, gjorde han sig straks rede til at indfri sit løfte. Uden lejdebrev og med kun én ledsager begav han sig til Konstanz. Ved ankomsten dertil blev han klar over, at han intet kunne gøre for at befri Huss, men havde bragt sig selv i fare. Han flygtede, men blev på hjemvejen arresteret af nogle soldater og ført tilbage i lænker. {MBF 88.4}

Da han første gang blev ført frem for kirkemødet, blev hans forsøg på at besvare de anklager, som blev rettet imod ham, besvaret med råbet: „På bålet med ham!“19Han blev kastet i et fangehul, hvor han blev lænket på en meget pinefuld måde og kun fik brød og vand. Efter nogle måneders ophold her pådrog han sig en sygdom, som var lige ved at tage livet af ham. Hans fjender, der blev bange for, at han skulle dø for dem, behandlede ham nu med mindre strenghed, men lod ham blive i fængslet i mere end et år. {MBF 89.1}

Katolikkerne havde ikke opnået det, de ønskede, ved Huss' død. Det havde vakt en storm af harme, at hans lejde ikke blev respekteret. Derfor gik kirkemødet nu mere forsigtigt til værks. Man besluttede om muligt at tvinge Hieronymus til at tilbagekalde i stedet for at brænde ham. Han blev ført frem for forsamlingen og fik valget mellem at tilbagekalde eller dø på bålet. I begyndelsen af hans fængsling ville døden have været langt at foretrække for de frygtelige lidelser, han kom til at gennemgå. Men nu var han svækket af sygdom og plaget af ængstelse og uvished; han var skilt fra sine venner og nedbøjet af sorg over Huss' død. Hans sjælsstyrke svigtede, og han indvilgede i at bøje sig. Han lovede at holde fast ved den katolske tro og godkendte kirkemødets fordømmelse af Wicliffs og Huss' lære med undtagelse af de „hellige sandheder,“20som de havde forkyndt. {MBF 89.2}

Således søgte Hieronymus at døve samvittighedens stemme og undgå sin skæbne. Men da han kom tilbage til sin ensomme celle, blev han klar over, hvad han havde gjort. Han sammenlignede Huss' mod og troskab med sin egen fornægtelse af sandheden. Han tænkte på den guddommelige Mester, han havde lovet at tjene, som for hans skyld led døden på korset. Før sin tilbagekaldelse havde han fundet trøst i forvisningen om Guds velvilje; men nu pintes hans sjæl af samvittighedsnag og tvivl. Og han vidste, at han skulle tilbagekalde endnu mere, før han fik fred med Rom. Den vej, han var ved at slå ind på, kunne kun ende med fuldstændigt frafald. Så traf han sin beslutning. Han ville ikke fornægte sin Herre for at undgå en kort tids lidelse. Snart blev han atter fremstillet for kirkemødet. Dommerne havde ikke fundet hans tilbagekaldelse tilfredsstillende. De var blevet mere blodtørstige efter Huss' død og krævede nye ofre. Kun ved at give uforbeholdent afkald på sandheden kunne

Hieronymus redde livet. Men han havde besluttet at holde fast ved sin tro og følge Huss på bålet. {MBF 89.3}

Han frafaldt sin tidligere tilbagekaldelse og bad højtideligt om at få lov til at forsvare sig, inden han døde. Prælaterne frygtede for den virkning, hans ord kunne få, og krævede, at han blot skulle bekræfte eller benægte rigtigheden af de beskyldninger, som var blevet rettet imod ham. Hieronymus protesterede imod denne grusomme og uretfærdige behandling. „I har holdt mig indespærret i et rædselsfuldt fængsel i tre hundrede og fyrre dage omgivet af snavs og uhumskheder. Jeg har lidt mangel på det mest nødvendige. Og nu kalder I mig frem for jer og nægter at høre på mig, mens I låner øre til mine dødsfjender. … Hvis I virkelig er forstandige mænd, og hvis I er verdens lys, så vogt jer for at synde imod retfærdigheden. Jeg er kun et skrøbeligt menneske. Mit liv har kun ringe betydning, og når jeg formaner jer til ikke at afsige en uretfærdig dom, taler jeg mindre min egen sag end jeres.“2121 {MBF 90.1}

Til sidst blev hans forlangende imødekommet. I dommernes påsyn faldt Hieronymus på knæ og bad om, at Guds ånd måtte lede hans tanker og ord, så han ikke sagde noget, der var i strid med sandheden eller kunne vanære hans Mester. Den dag gik Guds løfte til de første disciple i opfyldelse for ham: {MBF 90.2}

„I vil blive stillet for statholdere og konger på grund af mig. … Men når de udleverer jer, så vær ikke bekymrede for, hvordan I skal tale, eller hvad I skal sige; for det skal blive givet jer i samme stund, hvad I skal sige.“22 {MBF 90.3}

Hieronymus’ ord vakte forbavselse og beundring, selv hos hans fjender. Han havde været indespærret under store fysiske lidelser og sjælelige anfægtelser uden at kunne læse eller blot se. Men til trods herfor fremførte han sine argumenter med en sådan klarhed og kraft, at man skulle tro, han havde haft anledning til uforstyrret studium. Han mindede sine anklagere om den lange række af hellige mænd, der var blevet dømt af uretfærdige dommere. I næsten hvert eneste slægtled var nogle blevet smædet og forkastet, fordi de søgte at højne deres samtid; men eftertiden har vist, at de burde have været hædret. Kristus selv blev fordømt som en forbryder af en uretfærdig domstol. Ved sin tilbagekaldelse havde Hieronymus indrømmet, at dommen over Huss var retfærdig. Nu udtrykte han sin anger og vidnede om hans uskyld og ædle karakter. Han sagde: „Jeg har kendt ham fra barndommen. Han var et ypperligt menneske, retfærdig og hellig; men han blev dømt på trods af sin uskyld. {MBF 90.4}

… Også jeg er rede til at dø. Jeg vil ikke vige tilbage for den pine, som mine fjender og falske vidner har beredt mig. De skal en dag aflægge regnskab for den store Gud for deres bedrageri, og han lader sig ikke føre bag lyset.“23 {MBF 91.1}

Hieronymus bebrejdede sig selv, at han havde fornægtet sandheden, og fortsatte: „Af alle de synder, jeg har begået fra min ungdom, er der ingen, der hviler så tungt på mit sind og piner min samvittighed så meget som den, jeg begik, da jeg bifaldt den uretfærdige dom, som blev fældet over Wicliff og den hellige martyr Johan Huss, min mester og ven. Jeg bekender af mit ganske hjerte og med gru, at jeg optrådte vanærende, da jeg af frygt for døden fordømte deres lære. Jeg bønfalder derfor den almægtige Gud om at tilgive mine synder — og da navnlig denne, den afskyeligste af dem alle.“ Idet han pegede på sine dommere, sagde han med fasthed: „I fordømte ikke Wicliff og Huss, fordi de havde rokket ved kirkens lære, men simpelt hen fordi de fordømte gejstlighedens forargelige livsførelse — dens pragt, dens stolthed og alle prælaternes og præsternes laster. Alt, hvad de har fremhævet, og som er uigendriveligt sandt, det er også min opfattelse, og det vil jeg fremføre, ligesom de gjorde det.“ {MBF 91.2}

Nu blev han afbrudt i sin tale. Prælaterne dirrede af raseri og råbte: {MBF 91.3}

„Hvorfor skal vi føre flere beviser? Vi ser med vore egne øjne den mest hårdnakkede af alle kættere!“ {MBF 91.4}

Uanfægtet udbrød Hieronymus; „Hvad! Tror I, jeg frygter at dø? I har holdt mig indespærret i et afskyeligt fængsel, værre end selve døden, i et helt år. I har behandlet mig grusommere end en tyrk, en jøde eller en hedning, og mit kød er bogstavelig talt rådnet på mine ben i levende live. Men det sømmer sig ikke for en modig mand at beklage sig. Men jeg kan ikke undlade at udtrykke min forundring over, at man viser så stor en grusomhed mod et kristent menneske.“24 {MBF 91.5}

Raseriet brød atter løs, og Hieronymus blev skyndsomst ført tilbage til fængslet. I forsamlingen var nogle blevet stærkt grebet af hans ord og ønskede at redde hans liv. Højtstående gejstlige besøgte ham og opfordrede ham til at bøje sig for kirkemødets vilje. Man stillede ham den mest strålende belønning i udsigt, hvis han ville standse sin kamp imod Rom. Men Hieronymus stod fast ligesom sin Mester, da denne fik tilbudt verdens herlighed. {MBF 91.6}

„Overbevis mig med Den hellige Skrift, at jeg tager fejl,“ sagde han, „så vil jeg afsværge det.“ {MBF 92.1}

„Skriften!“ udbrød en af dem, der fristede ham. „Skal alting da bedømmes ud fra den? Hvem kan forstå Skriften, før kirken har fortolket den?“ {MBF 92.2}

„Er menneskers overleveringer mere troværdige end vor frelsers evangelium?“ svarede Hieronymus. „Paulus formanede ikke til at lytte til menneskenes overleveringer, men han sagde: ‘Ransag Skrifterne.’“ {MBF 92.3}

„Kætter!“ lød svaret. „Jeg beklager, at jeg så længe har søgt at overtale dig. Jeg ser, at du er besat af Djævelen.“25 {MBF 92.4}

Kort efter blev dødsdommen afsagt. Hieronymus blev ført til samme sted, hvor Huss havde givet sit liv. Han gik syngende derhen, og hans ansigt lyste af glæde og fred. Han fæstede blikket på Kristus og frygtede ikke længere døden. Da bødlen trådte hen bag ham for at tænde bålet, råbte han: „Kom frit frem. Tænd ilden i mit påsyn. Havde jeg været bange, ville jeg ikke have været her.“ Da flammerne slog op om ham, råbte han: „Almægtige Fader, forbarm dig over mig og tilgiv mine synder. Du ved, at jeg altid har elsket din sandhed.“26 {MBF 92.5}

Hans røst forstummede, men hans læber blev ved med at bevæge sig i bøn. Da ilden havde fuldført sit værk, blev hans aske samlet op og kastet i Rhinen, ligesom tilfældet havde været med Johan Huss. {MBF 92.6}

Således omkom Guds trofaste lysbærere. Men lyset fra de sandheder, de havde forkyndt, og fra deres heltemodige eksempel kunne ikke slukkes. Mennesker kunne lige så godt forsøge at få solen til at gå baglæns på sin bane som at standse den morgenrøde, som allerede på det tidspunkt var ved at bryde frem over verden. {MBF 92.7}

Huss’ henrettelse havde vakt en storm af forfærdelse og harme i Bøhmen. Hele nationen følte, at han var blevet bytte for præsternes ondskab og kejserens forræderi. Han blev kaldt en trofast forkynder af sandheden, og det kirkemøde, som havde afsagt dødsdommen, blev anklaget for mord. Nu vakte hans lære større opmærksomhed end nogen sinde. De pavelige edikter havde dømt Wicliffs skrifter til at brændes — nu blev de af dem, som havde undgået ilden, taget frem fra deres gemmesteder og studeret sammen med de bibler eller dele af disse, man kunne få fat på. Og mange blev tilskyndet til at antage den reformerte tro. Huss’ mordere stod ikke stille og så på, at hans sag gik sin sejrsgang. Paven og kejseren sluttede sig sammen for at knuse bevægelsen, og Sigismunds hær blev sendt til Bøhmen. Men en befrier fremstod. Bøhmerne blev anført af Zizka, som kort efter krigens udbrud blev fuldstændig blind. Men han var en af sin samtids dygtigste hærførere. I tillid til Guds hjælp og deres sags retfærdighed klarede bøhmerne sig i kampen mod de største hære, man kunne sende imod dem. Gang på gang samlede kejseren nye hære og gjorde indfald i Bøhmen, blot for at lide det ene vanærende nederlag efter det andet. Hussitterne var hævet over frygten for døden, og ingen kunne stå sig imod dem. Få år efter krigens udbrud døde Zizka, men han blev erstattet af Prokopius, der var lige så tapper og dygtig som hærfører og i visse henseender mere fremragende som leder. {MBF 92.8}

Da bøhmernes fjender fik at vide, at Zizka var død, anså de tidspunktet for gunstigt til at genvinde det tabte. Paven proklamerede et korstog mod hussitterne, og en vældig hær blev igen sendt ind i Bøhmen, blot for at lide et frygteligt nederlag. Et nyt korstog blev proklameret. I alle Europas katolske lande samlede man mænd, penge og våben. Store

skarer flokkedes under pavens banner overbevist om, at det nu endelig skulle lykkes at gøre en ende på de hussittiske kættere. Sejrsikker drog den vældige hær ind i Bøhmen. Befolkningen sluttede sig sammen for at slå den tilbage. De to hære nærmede sig hinanden. Til sidst var der kun en flod imellem dem. „Korsfarernes hær var langt den største, men i stedet for at sætte over floden og begynde at kæmpe mod dem, de havde rejst så langt for at bekrige, stod de tavse og betragtede deres modstandere.“27Pludselig blev den store hær grebet af en mystisk rædsel. Uden at foretage et eneste angreb, opløstes og spredtes den som af en usynlig magt. Mange blev dræbt af hussitterne, der forfulgte de flygtende soldater, og sejrherrerne tog et meget stort bytte. Krigen gjorde bøhmerne rige i stedet for at forarme dem. {MBF 93.1}

Nogle få år senere blev et nyt korstog iværksat af en ny pave. Endnu engang blev der samlet mænd og midler i alle Europas katolske lande. Store løfter lokkede til at deltage i det farlige foretagende. Hver korsfarer fik fuld tilgivelse for de afskyeligste synder. Alle, der faldt, blev lovet en rig belønning i himlen, og de overlevende rigdom og hæder på valpladsen. En mægtig hær gjorde atter indfald i Bøhmen. De hussittiske styrker trak sig tilbage og lokkede fjenden længere og længere ind i landet. Til sidst standsede Prokopius' hær og gjorde front mod fjenden for at kæmpe. Korsfarerne, der indså deres fejltagelse, lå i lejr og afventede angrebet. Endnu inden hussitterne var at se, hørte fjenden lyden af en fremtrængende hær og blev grebet af panik. Fyrster, generaler og menige kastede deres våben og flygtede i alle retninger. Forgæves søgte den pavelige gesandt, som anførte hæren, at samle sine panikslagne styrker, og trods de største anstrengelser blev han revet med af de flygtende. Nederlaget var totalt — og atter denne gang faldt et vældigt bytte i hussitternes hænder. {MBF 93.2}

For anden gang var en mægtig hær af tapre krigere sendt af Europas mægtigste lande flygtet uden kamp for de soldater, som forsvarede et lille land, der hidtil havde været svagt. Dette var en åbenbarelse af Guds magt. Angriberne blev grebet af en overnaturlig frygt. Den Gud, der styrtede Faraos hær i Det røde Hav, slog Midians hære på flugt for Gideon og hans 300 mand og på én nat gjorde det af med det stolte Assyriens styrker, havde endnu engang rakt sin hånd ud for at lamme en undertrykkende magt. „Da skal de gribes af rædsel, hvor de ikke ventede rædsel, for Gud skal splitte dem.“28Pavekirkens ledere, som ikke længere gjorde sig håb om at sejre ved magt, søgte til det sidste at benytte sig af diplomati. Der blev indgået et kompromis, som tilsyneladende skaffede bøhmerne samvittighedsfrihed, men i virkeligheden forrådte dem i Roms hænder. Bøhmerne havde stillet fire betingelser for at slutte fred med Rom: Bibelen skulle forkyndes uhindret. Hele menigheden skulle have lov til at nyde både brød og vin ved nadveren. Modersmålet skulle benyttes ved gudstjenesten. Gejstligheden skulle udelukkes fra alle verdslige embeder og al verdslig myndighed, og i tilfælde af forbrydelser skulle de civile domstole dømme både gejstlige og lægfolk. Til sidst gik de pavelige myndigheder med til, „at hussitternes fire artikler blev anerkendt, men at

retten til at fortolke dem, dvs. forklare deres nøjagtige betydning, skulle tilkomme kirkemødet — med andre ord paven og kejseren.“29På dette grundlag blev der sluttet en traktat. Ved forstillelse og svig opnåede romerkirken, hvad den ikke havde opnået ved kamp. Når den selv skulle fortolke de hussittiske artikler, kunne den fordreje deres betydning, som det passede den. {MBF 94.1}

Mange i Bøhmen var klar over, at dette var at forråde deres frihed, og ville ikke gå ind på traktaten. Der opstod en splittelse, som førte til indbyrdes strid og blodsudgydelse. I denne strid faldt den ædle Prokopius — og bøhmerne mistede deres frihed. Sigismund, der havde forrådt Huss og Hieronymus, blev nu konge i Bøhmen. Uden hensyn til den ed, han havde aflagt på, at han ville respektere bøhmernes rettigheder, begyndte han at styrke pavedømmet. Men han fik ikke megen glæde af dette. Under den lange resultatløse krig var hans hær svundet ind og hans rigdomme opbrugt. Efter kun et år på tronen døde han, mens hans rige var på randen af en borgerkrig. Plettet af vanære gik hans navn over i historien. {MBF 94.2}

Uro, kamp og blodsudgydelse fortsatte. Fremmede hære gjorde indfald i Bøhmen, og landet var hærget af indre stridigheder. De, der var tro mod evangeliet, blev udsat for blodige forfølgelser. {MBF 95.1}

Da de, som sluttede pagt med Rom, blev smittet af romerkirkens vildfarelser, dannede deres tidligere brødre, der holdt fast ved troen, deres egen kirke og tog navnet „de bøhmiske brødre.“ De blev overøst med forbandelser fra alle sider, men lod sig ikke rokke. De måtte søge tilflugt i skove og huler, men vedblev at samles for at tilbede Gud og læse hans ord. {MBF 95.2}

Gennem budbringere, der hemmeligt blev sendt ud til forskellige lande, hørte de, at der her og der var „isolerede sandhedsbekendere, et par stykker i en by og nogle få i en anden, der, ligesom de selv, var udsat for forfølgelser; og at der i Alperne fandtes en gammel menighed, som byggede på Skriften og som protesterede mod Roms afgudsdyrkelse.“30Disse oplysninger blev modtaget med stor glæde, og man fik en brevveksling i gang med de valdensiske kristne. {MBF 95.3}

Bøhmerne holdt fast ved evangeliet og holdt ud i forfølgelsens nat. Selv i den mørkeste time holdt de blikket rettet mod horisonten som mænd, der spejder efter daggry. „Deres lod blev kastet i onde dage, men … de huskede, hvad først Huss sagde og Hieronymus senere gentog, at der skulle gå et århundrede, før dagen ville bryde frem.“ Disse ord var for hussitterne, hvad Josefs ord var for stammerne under trældommen: „Jeg skal snart dø, men Gud vil være med jer og bringe jer tilbage til jeres fædres land.“31 {MBF 95.4}

„Slutningen af det femtende århundrede blev vidne til brødremenighedernes langsomme, men sikre vækst. Skønt de stadig blev forulempet, nød de dog en forholdsvis fredelig tid. I

begyndelsen af det sekstende århundrede havde de to hundrede menigheder i Bøhmen og Mähren.“32„Så stor var den rest, der undgik ildens og sværdets ødelæggelse og fik lov til at se det daggry, som Huss havde forudsagt.“3333 {MBF 95.5}

Kapitel 7—En Revolution Bryder

Forrest blandt dem, der blev kaldet til at føre kirken fra pavevældets mørke ind i lyset af en renere tro stod Martin Luther. Han var nidkær og selvopofrende og kendte ingen anden frygt end gudsfrygt og anerkendte intet andet grundlag for den kristne tro end Den hellige Skrift. Luther var manden for sin tid. Gennem ham udrettede Gud et stort arbejde for kirkens reformation og verdens oplysning. {MBF 97.1}

Ligesom evangeliets første forkyndere stammede Luther fra fattige kår. Sine barneår tilbragte han i et beskedent tysk landbohjem. Hans far tjente til hans uddannelse ved dagligt slid som minearbejder. Det var hans ønske, at sønnen skulle blive jurist, men Guds hensigt var at gøre ham til medarbejder på det store tempel, der i århundredernes løb langsomt rejste sig. Genvordigheder, afsavn og en streng opdragelse var den skole, hvori den alvidende Gud forberedte Luther til hans livs vigtigste opgave. {MBF 97.2}

Luthers far var stærk og handlekraftig og meget karakterfast, ærlig og beslutsom. Han fulgte altid pligtens vej uanset følgerne. Hans sikre sunde fornuft fik ham til at betragte klostervæsnet med mistillid. Han var meget utilfreds med, at sønnen Martin uden hans samtykke lod sig optage i et munkekloster, og det varede to år, før de blev forsonede; men faderens opfattelse var stadig uændret. {MBF 97.3}

Luthers forældre var meget omhyggelige med deres børns opdragelse og uddannelse. De bestræbte sig på at oplære dem i gudsfrygt og kristne dyder. I Martins påhør bad hans far ofte om, at sønnen skulle huske Herrens navn og engang være med til at fremme hans sandhed. Trods et strengt arbejdsliv vogtede forældrene omhyggeligt over børnenes moralske og åndelige udvikling. De anstrengte sig alvorligt for at opdrage deres børn til et fromt og nyttigt liv. Måske var de somme tider for strenge. Men skønt Luther godt var klar over, at de i nogle henseender havde begået fejl, fandt han mere grund til at rose deres opdragelse end til at dadle den. {MBF 98.1}

I skolen, hvor han begyndte i en tidlig alder, blev Luther behandlet med barskhed og endog med vold. På grund af forældrenes fattigdom måtte han på sin vej til skole synge ved dørene for at få noget at spise, og til tider måtte han sulte. Datidens mørke, overtroiske forestilling om gudsfrygt fyldte ham med skræk. Han lå ofte vågen om natten og så frem til en mørk fremtid i stadig rædsel ved tanken om Gud som en streng, uforsonlig dommer, en grusom tyran, snarere end en kærlig himmelsk far. {MBF 98.2}

Trods mange, store hindringer stræbte Luther ihærdigt mod den høje moralske fuldkommenhed, som virkede dragende på hans sjæl. Han tørstede efter viden og foretrak det grundige og nyttige fremfor det prangende og overfladiske. Da han som attenårig kom ind på universitetet i Erfurt, var hans forhold blevet bedre. Hans forældre havde ved flid og sparsommelighed erhvervet sig et tilstrækkeligt udkomme, så de kunne give ham al

fornøden støtte, og kloge venners indflydelse havde gjort ham mindre tungsindig. Han studerede de bedste forfattere flittigt, gemte deres mest værdifulde tanker i sit hjerte og gjorde de vises visdom til sin. Selv under sine tidligere læreres strenge disciplin viste han tidligt tegn til at udmærke sig, og under gunstige indflydelser udviklede han sig hurtigt åndeligt. En pålidelig hukommelse, en livlig fantasi, god dømmekraft og utrættelig flid bragte ham snart frem i første række blandt hans kammerater. Åndelig disciplin modnede ham og vækkede en tankevirksomhed og en skarp opfattelsesevne, som gjorde ham velegnet til livets kampe. {MBF 98.3}

Luther havde en gudsfrygt, som satte ham i stand til at holde fast ved de mål, han havde sat sig, og til at vise dyb ydmyghed over for Gud. Han havde en aldrig svigtende følelse af sin afhængighed af guddommelig hjælp. Han glemte aldrig at begynde dagen med bøn. Bestandig bønfaldt han om ledelse og støtte. „At bede ret," sagde han ofte, „er mere end det halve af et studium."1 {MBF 98.4}

Da Luther en dag undersøgte bøgerne i universitetets bibliotek, opdagede han en latinsk bibel. Sådan en bog havde han aldrig set før. Han vidste ikke engang, at den eksisterede. Han havde hørt dele af evangelierne og brevene læst højt ved den offentlige gudstjeneste og troede, at det var hele Bibelen. Nu så han for første gang Guds ord i dets helhed. Med ærefrygt og undren vendte han de hellige blade, og med bankende hjerte læste han Livets ord, mens han nu og da udbrød: „O, om Gud ville skænke mig en sådan bog!"22 {MBF 99.1}

Himlens engle var ved hans side, og lysende stråler fra Guds trone åbnede sandhedens skatkammer for ham. Han havde altid frygtet for at krænke Gud, men nu blev han som aldrig før grebet af en dyb overbevisning om sin egen syndige tilstand. {MBF 99.2}

Et oprigtigt ønske om at blive befriet fra sin synd og finde fred med Gud fik ham til sidst til at gå i kloster. Her blev han blev sat til at udføre det groveste arbejde og sendt ud for at tigge. Han var i en alder, hvor man higer efter agtelse og påskønnelse, og disse ydmygende hverv sårede hans naturlige følelser dybt, men han holdt tålmodigt ud, fordi han troede, at ydmygelsen var nødvendig på grund af hans synder. {MBF 99.3}

Hvert eneste øjeblik, han kunne afse fra sine pligter, brugte han til studier, han sov og spiste meget lidt. Frem for alt glædede han sig over studiet af Guds ord. Han havde fundet en bibel lænket til en mur i klosteret og vendte stadig tilbage til den. Efterhånden som hans syndsbevidsthed blev dybere, søgte han at opnå fred og tilgivelse ved sine egne gerninger. Ved at faste, våge og plage sig selv fysisk søgte han at undertrykke sine dårlige tilbøjeligheder, som munkelivet ikke havde befriet ham for. Intet offer var ham for stort, hvis han derved kunne opnå et hjerte så rent, at Gud kunne godkende ham. Senere sagde han: „Jeg var i sandhed en from munk, og fulgte mine ordensregler strengere, end jeg kan udtrykke det. Hvis nogen munk nogen sinde ved munkegerninger kunne vinde en plads

himlen, ville jeg visselig være berettiget dertil. … Hvis det var blevet ved på den måde ret meget længere, ville mine spægelser snart være endt med døden.“3Som følge af den pinefulde selvtugt mistede han sine kræfter og kom til at lide af besvimelsesanfald, hvis eftervirkninger han aldrig rigtigt kom sig af. Men trods alle anstrengelser fandt hans tyngede sjæl ingen fred — og til sidst var han på fortvivlelsens rand. {MBF 99.4}

Men da alt forekom ham at være tabt, sendte Gud ham en ven og hjælper. Den fromme Staupitz åbnede Luthers sind for Guds ord og bød ham se bort fra sig selv, holde op med at tænke på den evige straf og se hen til Jesus, hans tilgivende frelser. „I stedet for at plage dig selv på grund af dine synder, skal du kaste dig i Frelserens arme. Stol på ham, på hans retfærdighed og på forsoningen ved hans død. … Lyt til Guds søn. Han blev menneske for at give dig forvisningen om Guds velvilje. … Elsk ham, som elskede dig først.“4Således talte dette nådens sendebud. Hans ord gjorde et dybt indtryk på Luther. Efter mange kampe mod længe nærede vildfarelser lykkedes det ham endelig at gribe sandheden, og hans forpinte sjæl fandt fred. {MBF 100.1}

Luther blev ordineret til præst og kaldet fra klostret til universitetet i Wittenberg. Her kastede han sig over studiet af Skrifterne på originalsprogene. Han begyndte at holde forelæsninger over Bibelen. Davids Salmer, evangelierne og Paulus’ breve blev udlagt forståeligt for skarer af glade tilhørere. Staupitz, hans ven og overordnede, tilskyndede ham til at bestige prædikestolen og forkynde Guds ord. Luther tøvede. Han følte sig uværdig til at tale til folket i Kristi sted. Først efter lang tids kamp gav han efter for sine venners opfordringer. Allerede nu var han godt kendt med Skriften, og Guds nåde hvilede over ham. Hans veltalenhed betog hans tilhørere. Den klarhed og kraft, hvormed han fremstillede sandheden, overbeviste dem, og hans glød og inderlighed gik dem til hjertet. {MBF 100.2}

Luther var stadig en loyal søn af pavekirken og drømte ikke om, at han nogen sinde skulle blive andet. Guds forsyn førte ham til Rom. Ved Guds forsyn blev han ledet til at besøge Rom. Han rejste til fods og overnattede undervejs i munkeklostre. I Italien undrede han sig meget over den pragt og overdådighed, han så. Munkene havde fyrstelige indtægter, boede i pragtfulde værelser, gik kostbart klædt og spiste overdådigt. Med bange anelser sammenlignede Luther dette med sit eget livs selvfornægtelse og trængsler. Han kom til at føle sig dybt forvirret og tvivlrådig. {MBF 100.3}

Da han endelig i det fjerne øjnede byen på de syv høje, kastede han sig dybt bevæget til jorden og udbrød: „Hellige Rom, jeg hilser dig!“5Han gik ind i byen, besøgte kirkerne, lyttede til præsternes og munkenes eventyrlige historier og udførte alle de foreskrevne ritualer. Men alle vegne så han ting, som fyldte ham med forundring og afsky. Han så, at synd og uret fandtes inden for alle præsteskabets grader. Han hørte sjofle vittigheder fra prælater og fyldtes med rædsel over deres frygtelige blasfemi, selv under messen. Lige meget hvorhen han vendte sig, fandt han vanhelligelse i stedet for fromhed. {MBF 100.4}

„Ingen kan forstille sig," skrev han, „hvad der bliver begået af synd og skændige gerninger i Rom. Det må man se og høre for at tro det. Således plejer de at sige: 'Hvis der findes et Helvede, så er Rom bygget over det; den er en afgrund, hvorfra enhver form for synd vælder op.'"6 {MBF 101.1}

Ved et nyligt dekret havde paven netop lovet aflad til alle, der på deres knæ ville kravle op ad „Pilatus' trappe." Man sagde, at Frelseren skulle være gået ned ad den, da han forlod den romerske retssal, og at den på underfuld måde var blevet ført til Rom fra Jerusalem. Luther klatrede en dag fromt op ad disse trin, da en tordenlignende røst pludselig syntes at sige til ham: „Den retfærdige skal leve af tro."7Han sprang op og skyndte sig bort, opfyldt af skam og rædsel. Denne bibeltekst mistede aldrig sin magt over hans sjæl. Han indså klarere end nogen sinde, hvilken vildfarelse det var at stole på, at egne gerninger kunne frelse, og nødvendigheden af bestandig at tro på Kristi fortjeneste. Hans øjne var blevet åbnet for pavevældets bedrag og skulle aldrig mere lukkes. Da han vendte sit ansigt bort fra Rom, var også hans hjerte vendt fra det, og fra da af blev adskillelsen større, indtil han afbrød al forbindelse med pavekirken. {MBF 101.2}

Efter sin hjemkomst til Wittenberg blev Luther doktor i teologi ved universitetet i denne by. Nu kunne han som aldrig før hellige sig studiet af de skrifter, han elskede. Han havde aflagt et højtideligt løfte om nøje at studere og med troskab at prædike Guds ord — ikke pavernes læresætninger — alle sit livs dage. Han var ikke længere kun munk eller lærer, men havde myndighed til at forkynde Bibelen og være hyrde for Guds hjord, der hungrede efter sandhed. Han erklærede med stor bestemthed, at kristne mennesker ikke burde tage imod nogen anden lære end den, som bygger på Den hellige Skrifts autoritet. Disse ord ramte selve grundvolden for pavens overhøjhed og var og blev reformationens væsentligste grundsætning. {MBF 101.3}

Luther så faren ved at ophøje menneskelige teorier over Guds ord. Uden frygt angreb han skolastikernes spekulative vantro og imødegik den filosofi og teologi, som så længe havde haft magt over folket. Han fordømte den slags studier som ikke blot værdiløse, men direkte skadelige, og søgte at vende sine tilhøreres sind fra filosoffernes og teologernes spidsfindigheder til de evige sandheder, som profeter og apostle havde forkyndt. {MBF 101.4}

Det var et vidunderligt budskab, han bragte de ivrige skarer, som lyttede til hans ord. Aldrig havde de hørt en sådan lære. Det glade budskab om Frelserens kærlighed og om tilgivelse og fred ved hans blod glædede dem inderligt og gav dem et udødeligt håb. I Wittenberg tændtes et lys, hvis stråler skulle nå ud til jordens fjerneste egne og vokse i klarhed til tidernes ende. {MBF 102.1}

Men lys og mørke kan ikke trives sammen. Mellem sandhed og vildfarelse er der en uophørlig strid. At forsvare den ene er at angribe og kuldkaste den anden. Jesus erklærede: „Jeg er ikke kommen for at bringe fred, men sværd.“8 {MBF 102.2}

Nogle år efter reformationens begyndelse sagde Luther: „Gud fører mig ikke, han skubber mig frem, han bærer mig af sted. Jeg er ikke min egen herre. Jeg vil gerne leve et fredeligt liv; men jeg bliver kastet lige ud i oprør og revolutioner.“9Og nu var han ved at blive drevet ud i kampen. {MBF 102.3}

Romerkirken havde gjort Guds nåde til en handelsvare. Vekselerernes borde var igen blevet stillet op ved siden af altrene,10og luften genlød af køberes og sælgeres råb. Under foregivende af at skaffe penge til opførelsen af Peterskirken i Rom blev der med pavens bemyndigelse udbudt afladsbreve til salg. Et tempel til Guds ære skulle opføres for prisen for forbrydelser! Men netop de midler, der skulle bidrage til Roms ophøjelse, fremkaldte det mest dødbringende slag mod dets magt. De vakte pavemagtens mest afgjorte og handlekraftige modstandere og førte til den strid, der skulle ryste romerkirken i dens grundvold og skubbe til den tredobbelte krone på pavens hoved. {MBF 102.4}

Den mand, som skulle lede salget af afladsbreve i Tyskland — Tetzel hed han — var dømt for de laveste forbrydelser mod samfundet og Guds lov. Men han slap for den straf, han havde fortjent, og blev udset til at fremme pavens samvittighedsløse forretningsplaner. Han gentog frækt de mest skamløse løgne for at narre det uvidende, godtroende og overtroiske folk. Havde de kendt Guds ord, havde de ikke således ladet sig narre. For at de skulle blive under pavedømmets kontrol og stadig forøge dets ærgerrige lederes magt og rigdom, havde man holdt Bibelen borte fra folket.11 {MBF 102.5}

Når Tetzel kom til en by, gik der et sendebud i forvejen og råbte: „Guds og den hellige faders nåde er ved jeres porte.“12Folket hilste den blasfemiske hykler velkommen, som var han Gud selv. Den skændige handel foregik i kirken, og fra prædikestolen hævede Tetzel afladshandlen til skyerne som Guds kostelige gave. Han erklærede, at afladsbrevet havde kraft til at tilgive alle de synder, som køberen senere måtte ønske at begå, og at „det ikke engang var nødvendigt at angre.“13Han erklærede, at afladsbrevene også kunne frelse de døde: „Når pengene i kisten klinger, straks sjælen ud af skærsilden springer!“14Dengang troldkarlen Simon tilbød at afkøbe apostlene deres magt til at udføre mirakler, svarede Peter: „Gid dit sølv må forgå og du selv med, når du tror, at du kan købe Guds gave for penge.“15Men Tetzels tilbud blev ivrigt grebet af tusinder. Guld og sølv strømmede ind i hans kasse. Det var lettere at få en frelse, der kunne købes for penge, end en, som krævede anger, tro og alvorlige bestræbelser for at modstå og overvinde synden. {MBF 102.6}

Læren om afladen var blevet imødegået af lærde, fromme mænd inden for romerkirken, og der var mange, som ikke troede på et forehavende, der var stik imod både fornuften og Den hellige Skrift. Ingen gejstlige turde dog hæve røsten mod denne skændige handel. Men

mennesker var ved at blive både forvirrede og bekymrede, og mange spurgte ivrigt, om Gud dog ikke ville sende hjælp for at rense sin kirke. {MBF 103.1}

Skønt Luther stadig var troende katolik, blev han grebet af rædsel over den gudsbespottelige afladshandel. Mange af hans egen menighed havde købt afladsbreve, og snart begyndte de at komme til deres præst for at skrifte og få absolution — ikke fordi de angrede, men på grund af afladen. Luther nægtede dem absolution og sagde, at hvis de ikke angrede og omvendte sig, måtte de dø i deres synder. I den største forvirring gik de til Tetzel og klagede over, at deres skriftefader afviste hans afladsbreve. Munken blev rasende og fremkom med de frygteligste forbandelser. Han lod tænde bål på torvene og erklærede, at han „havde fået befaling fra paven om at brænde alle kættere, der vovede at modsætte sig hans allerhelligste aflad.“16 {MBF 103.2}

Nu begyndte Luther frimodigt sin gerning som sandhedens forsvarer. Hans stemme lød fra prædikestolen med alvorlige, højtidelige advarsler. Han fremholdt syndens modbydelighed for folket og lærte dem, at mennesket ikke ved sin egen kraft kan formindske skylden eller undgå straffen. Kun anger og omvendelse til Gud og tro på Kristus kan frelse synderen. Kristi nåde kan ikke købes; den er en gave. Han rådede folk til ikke at købe afladsbreve, men til i tro at se hen til den Korsfæstede. Luther berettede om sine egne smertefulde erfaringer, da han forgæves søgte frelsen ved ydmygelse og bod, og forsikrede sine tilhørere om, at det var ved at se bort fra sig selv og tro på Kristus, at han fandt fred og glæde. {MBF 103.3}

Da Tetzel fortsatte med sin handel og sit ugudelige hykleri, besluttede Luther sig for at fremkomme med en mere virkningsfuld protest mod disse himmelråbende misbrug. Der bød sig snart en lejlighed. Slotskirken i Wittenberg havde en mængde relikvier, som på visse helligdage blev fremvist for folk. Fuld tilgivelse blev lovet alle, som da besøgte kirken og skriftede. Derfor kom der på disse dage mange mennesker. Nu nærmede en af de vigtigste dage, „allehelgensdag“, sig. Dagen før havde Luther sluttet sig til skaren, der samledes omkring kirken, og havde på kirkedøren opslået et dokument med 95 teser imod læren om aflad. Han erklærede, at han næste dag på universitetet ville forsvare disse mod enhver, som ville angribe dem. {MBF 104.1}

Luthers påstande vakte stor opmærksomhed. De blev læst igen og igen og gentaget alle vegne. Der blev et voldsomt røre på universitetet og i byen. Disse teser gjorde det klart, at magten til at give syndsforladelse aldrig var overdraget til paven eller noget andet menneske. Det hele var et kunstgreb for at fravriste folk penge ved at spille på deres overtro — et påfund af den Onde for at fordærve alle sjæle, som troede på disse løgnagtige påstande. Det fremgik også tydeligt, at Kristi evangelium er kirkens dyrebareste skat, og at Guds nåde frit skænkes til alle, som søger den ved omvendelse og tro. {MBF 104.2}

Luthers teser blev ivrigt diskuteret, men ingen vovede at tage udfordringen op. I løbet af få dage spredtes de spørgsmål, han havde forelagt, over hele Tyskland, og i løbet af få uger havde de givet genlyd over hele kristenheden. Mange fromme katolikker, som havde sørget dybt over det forfærdelige, som foregik i kirken, men ikke havde vidst, hvordan man skulle standse det, læste Luthers teser med stor glæde. De hørte Guds røst i dem. De følte, at Herren nådigt havde udrakt sin hånd for at standse den hastigt voksende bølge af fordærvelse, som udgik fra pavestolen i Rom. Fyrster og myndigheder glædede sig hemmeligt over, at der ville blive sat en bremse på den hovmodige magt, som nægtede alle ret til indsigelse mod dens beslutninger. {MBF 104.3}

Men de overtroiske masser, som elskede synden, blev forfærdet, da de spidsfindigheder, som havde dulmet deres samvittighed, blev fejet bort. Snu gejstlige, der blev afbrudt i deres godkendelse af forbrydelser og så deres indtægter truet, blev rasende og sluttede sig sammen for at opretholde deres ubeviste påstande. De kom med hårde anklager. Nogle beskyldte Luther for at handle overilet. Andre anklagede ham for ikke at have ladet sig lede af Gud, men at have handlet frækt og hovmodigt. Hertil svarede Luther: „Ved ikke alle, at en mand sjældent fremsætter nye tanker, uden at det i nogen grad forekommer hovmodigt, og uden at blive beskyldt for at ophidse til tumulter? {MBF 104.4}

… Hvorfor blev Kristus og alle martyrerne dræbt? Fordi de syntes at være hovmodige foragtere af deres tids visdom, og fordi de fremkom med noget nyt uden først ydmygt at søge råd hos de gamle meningers orakel.“ {MBF 105.1}

Og igen erklærede han: „Hvad jeg gør, det gør jeg ikke ifølge menneskelig klogskab, men efter Guds råd. Hvis ikke, hvem kan så fremme det? Ikke min vilje, ikke deres, ikke vor vilje, men din, hellige Fader, som er i himlen.“17 {MBF 105.2}

Skønt Luther af Guds ånd var blevet drevet til at begynde sit værk, skulle han ikke komme til at føre det igennem uden hård kamp. Fjendernes dadel, deres forvanskning af hans hensigter og deres uretfærdige og ondsindede kritik af hans person og bevæggrunde skyllede ind over ham som en mægtig strøm, og det var ikke uden virkning. Han havde stolet på, at folkets ledere både i kirke og skole med glæde ville forene sig med ham i hans bestræbelser for at reformere. Opmuntrende ord fra højtstående mennesker havde indgivet ham håb og glæde. Han havde allerede forudset en lysere dag for kirken. Men opmuntringen var blevet forvandlet til bebrejdelser og fordømmelse. Mange ledere inden for kirke og stat var overbevist om sandheden i hans teser. Men de indså snart, at hvis disse blev godkendt, ville det medføre store forandringer. Skulle man oplyse og reformere folket, ville det i virkeligheden være det samme som at undergrave Roms myndighed og standse tusinder af de kilder, som nu strømmede ind i Roms skatkammer, og således i høj grad begrænse de pavelige lederes ødselhed og luksus. Og desuden: at lære folket at tænke og handle ansvarligt ville omstøde pavens trone — og muligvis deres egen myndighed. Derfor afslog

de at modtage den kundskab, som Gud tilbød dem, og sluttede sig sammen mod Kristus og sandheden ved deres modstand mod den mand, som Gud havde sendt for at oplyse dem. {MBF 105.3}

Luther skælvede ved at se sig selv — ene mand mod de stærkeste magter på jorden. Somme tider tvivlede han på, at han virkelig var blevet ført af Gud til at sætte sig op mod kirkens myndighed. „Hvem var jeg," skriver han, „at jeg skulle sætte mig op mod pavens overhøjhed, … som jordens konger og hele verden skælvede for? Ingen kan ane, hvad mit hjerte led i disse første to år, og hvilket mismod, eller i hvilken fortvivlelse jeg var nedsunken."18Men han skulle ikke fuldstændigt tabe modet. Da mennesker svigtede, vendte han sig mod Gud alene og lærte, at han med fuldkommen sikkerhed kunne støtte sig til den Almægtiges arm. {MBF 105.4}

Til en ven af reformationen skrev han: „Vi kan ikke nå til fuld forståelse af Skriften ved studier eller forstand. Din første pligt er at begynde med bøn. Bønfald Herren om i sin store nåde at skænke dig den sande forståelse af sit ord. Der findes ingen anden fortolker af Guds ord end forfatteren af dette ord. Han har selv sagt: 'Alle dine børn blev oplært af Herren.' Gør dig ikke håb om noget ved dit eget slid eller din egen forståelse. Stol kun på Gud og hans ånds medvirken. Tro dette på en mands ord, som har gjort sine erfaringer."19 {MBF 106.1}

Dette er en lektie af livsvigtig betydning for dem, der føler, at Gud har kaldet dem til at meddele andre denne tids alvorlige sandheder. Disse sandheder vil vække fjendskab hos Satan og hos de menensker, der elsker hans opdigtede historier. I kampen mod onde magter behøves der meget mere end tankens kraft og menneskelig visdom. {MBF 106.2}

Når Luthers fjender påberåbte sig skikke og overleveringer eller pavens påstande og autoritet, imødegik Luther dem med Bibelen — og Bibelen alene. Her var argumenter, som de ikke kunne imødegå; derfor krævede formalismens og overtroens slaver højlydt hans blod, ligesom jøderne havde krævet Jesu blod. „Han er kætter!" råbte de katolske fanatikere. „Det er højforræderi mod kirken at tillade en så uhyrlig kætter at leve én eneste time længere. Lad skafottet straks blive rejst for ham!"20Men Luther blev ikke bytte for deres raseri. Gud havde en gerning til ham at gøre, og himlens engle blev udsendt for at beskytte ham. Alligevel blev mange, som gennem ham havde modtaget det kostelige lys, ofre for Satans raseri. De blev pint eller henrettet for sandhedens skyld. {MBF 106.3}

I hele Tyskland blev tænkende mennesker opmærksomme på Luthers tanker. Fra hans prædikener og skrifter udgik der stråler af lys, der vækkede og oplyste tusinder. En levende tro trådte i stedet for den døde formalisme, som længe havde præget kirken. Dag for dag mistede folket tilliden til romerkirkens overtroiske forestillinger. Fordommenes skranker var ved at give efter for Guds ord, ved hvilket Luther prøvede enhver læresætning. Guds ord var som et tveægget sværd, der skar sig ind til folkets hjerter. Overalt vågnede ønsket om

åndelig fremgang. Der var en hungren og tørst efter retfærdighed, som man ikke havde kendt i lange tider. Folkets øjne, som så længe havde været rettet mod menneskelige ritualer og mellemmænd, vendte sig nu i tro til den Korsfæstede. {MBF 106.4}

Denne udbredte interesse vakte i endnu højere grad de pavelige myndigheders frygt. Luther fik tilsigelse om at komme til Rom for at imødegå anklagen for kætteri. Hans venner blev forfærdede. De kendte udmærket de farer, der truede ham i den fordærvede by, der havde udgydt så mange martyrers blod. Vennerne protesterede mod, at han skulle rejse til Rom og forlangte, at han måtte blive forhørt i Tyskland. {MBF 107.1}

Dette blev endeligt bestemt, og paven udnævnte en legat til at overvære retssagen. Denne fik besked om, at Luther allerede var erklæret for kætter. Derfor blev det pålagt ham „uden tøven at anklage og tvinge." Hvis Luther forblev standhaftig, og det ikke lykkedes legaten at knække ham, blev han bemyndiget til „at erklære ham fredløs i hele Tyskland, samt at forbande og bandlyse alle, der har sluttet sig til ham."21For helt at udrydde denne kætterske pest befalede paven sin legat at bandlyse alle uanset stilling, kejseren alene undtaget, der undlod at gribe Luther og hans tilhængere og udlevere dem til Roms hævn. {MBF 107.2}

Her viste pavekirken sin sande ånd. Intet spor af kristne principper, eller blot almindelig retfærdighed er at finde i dette dokument. Luther var langt fra Rom; han havde ikke haft lejlighed til at forklare eller forsvare sin stilling — og dog blev han, før hans sag var undersøgt, kort og godt erklæret for kætter af den selvbestaltede, hellige fader, den eneste, øverste, ufejlbarlige myndighed inden for kirke og stat! {MBF 107.3}

På dette tidspunkt, hvor Luther så hårdt trængte til en sand ven, blev Melanchton ved Guds forsyn sendt til Wittenberg. Skønt ung af år og frygtsom af væsen nød Melanchton på grund af sin strålende begavelse, sunde dømmekraft, store kundskaber og vindende veltalenhed i forbindelse med sin rene og retskafne karakter almindelig beundring og agtelse. Han blev snart en oprigtig discipel af evangeliet og Luthers mest betroede ven og værdifulde støtte. Hans blidhed, forsigtighed og nøjagtighed passede godt sammen med Luthers dristighed og energi. Deres samarbejde gav reformationen styrke og var til stor opmuntring for Luther. {MBF 107.4}

Man havde bestemt Augsburg til at være skueplads for retssagen — og Luther begav sig af sted til fods. På grund af åbenlyse trusler om, at han ville blive pågrebet og myrdet undervejs, nærede man alvorlig frygt for hans sikkerhed. {MBF 107.5}

Hans venner bad ham indtrængende om ikke at rejse, men for en tid forlade Wittenberg og søge tilflugt hos dem. Men han ville ikke forlade den post, Gud havde sat ham på. Han udtrykte det sådan: „Ligesom Jeremias er jeg en kampens mand; men jo mere man truer mig, jo større er min glæde. … De har allerede ødelagt min ære og mit rygte. Kun mit elendige legeme står tilbage; lad dem kun tage det. De vil kun forkorte mit liv med nogle få

timer. Men min sjæl kan de ikke tage. Den, som vil forkynde Kristi ord, må vente døden hvert øjeblik.“22 {MBF 108.1}

Efterretningen om Luthers ankomst til Augsburg var en stor tilfredsstillelse for den pavelige legat. Nu syntes denne besværlige kætter, som vakte hele verdens opmærksomhed, at være i Roms magt. Legaten besluttede, at han ikke skulle få lov at undslippe! Luther havde ikke søgt frit lejde for sig selv. Hans venner advarede ham mod at fremstille sig uden et sådant og påtog sig at skaffe et lejdebrev fra kejseren. Det var legatens hensigt om muligt at tvinge Luther til at tilbagekalde sine ord, eller, hvis det ikke lykkedes, at føre ham til Rom for at dele skæbne med Huss og Hieronymus. Derfor forsøgte han gennem sine forbindelser at overtale Luther til at træde frem uden sikkert lejde og stole på hans barmhjertighed. Dette afslog Luther bestemt. Først da han havde modtaget det dokument, der tilsagde ham kejserens beskyttelse, trådte han frem for den pavelige udsending. {MBF 108.2}

De romersk-katolske gejstlige havde bestemt sig for at prøve på at vinde Luther ved at foregive mildhed. Legaten foregav stor venlighed, men krævede, at Luther ubetinget skulle bøje sig for kirkens autoritet og uden drøftelse eller spørgsmål give efter på alle punkter. Men han forstod ikke at vurdere karakteren hos den mand, han havde med at gøre. Luther udtrykte sin ærbødighed for kirken og sit ønske om at holde sig til sandheden. Han var rede til at besvare alle indvendinger mod sin lære, og underkaste den visse ledende universiteters afgørelse. Men han protesterede mod kardinalens forlangende om, at han skulle tilbagekalde, uden at det var bevist, at han tog fejl. {MBF 108.3}

Det eneste svar var: „Tilbagekald! Tilbagekald!“ Luther vidste, at hans standpunkt havde støtte i Skriften, og erklærede bestemt, at han ikke kunne fornægte sandheden. Kardinalen kunne ikke imødegå Luthers bevisførelse, men overvældede ham med bebrejdelser og smiger samt citater fra kirkefædrenes overleveringer og udtalelser, uden at lade reformatoren komme til orde. Da Luther indså, at forhandlinger på denne måde ville være fuldstændigt værdiløse, opnåede han endelig en modstræbende tilladelse til at svare skriftligt. {MBF 108.4}

„Ved at gøre dette,“ udtalte han i et brev til en ven, „opnår den undertrykte en dobbelt fordel: For det første kan det skrevne underkastes andres dom, og for det andet har man bedre mulighed for at benytte sig af frygten, om end ikke af samvittigheden, hos en hovmodig, plaprende despot, der ellers vil overvælde én med sit bydende, overmodige sprog.“23 {MBF 109.1}

Ved det næste møde fremlagde Luther en klar, kortfattet og overbevisende fremstilling af sine synspunkter, underbygget af mange citater fra Bibelen. Efter at have læst den højt rakte han sit manuskript til kardinalen. Denne kastede det foragteligt til side, idet han erklærede, at det var en mængde tomme ord og uvedkommende citater. Nu blev Luther for alvor

opildnet og mødte den hovne prælat på hans egen grund — kirkens traditioner og lære — og omstyrtede hans påstande helt og aldeles. {MBF 109.2}

Da legaten indså, at Luthers argumenter var umulige at imødegå, mistede han fuldstændigt besindelsen og råbte i raseri: „Tilbagekald det, eller jeg skal sende dig til Rom, så du kan blive stillet for de dommere, der har fuldmagt til at tage sig af din sag. Jeg skal lyse dig i band, dig og alle dine tilhængere og enhver, der på noget tidspunkt yder dig støtte, og kaste dem ud af kirken.“ Til slut erklærede han i en hovmodig og truende tone: „Tilbagekald, eller vis dig ikke igen!“24 {MBF 109.3}

Luther trak sig straks tilbage sammen med sine venner — fra ham skulle man ikke vente nogen tilbagekaldelse! Kardinalen havde smigret sig med, at han ved sin voldsomme fremfærd kunne skræmme Luther til underkastelse. Nu stod han tilbage med sine egne tilhængere, dybt krænket over sin uventede fiasko. {MBF 109.4}

Luthers anstrengelser ved denne lejlighed havde givet den store forsamling anledning til at sammenligne de to mænd og dømme om den ånd, som boede i dem, og om deres standpunkters styrke og sandfærdighed. Hvilken kontrast var der ikke imellem dem! Luther, ligefrem, beskeden, men sikker, trådte frem i Guds kraft, fordi han havde sandheden på sin side. Pavens repræsentant, hovmodig, dominerende og urimelig, havde ikke et eneste argument fra Skriften, men alligevel råbte han lidenskabeligt: „Tilbagekald, eller jeg sender dig til Rom til afstraffelse.“ {MBF 109.5}

Skønt der var lovet Luther frit lejde, pønsede katolikkerne på at gribe og fængsle ham. Hans venner foreholdt ham, at det var nytteløst for ham at forlænge sit ophold, han burde vende tilbage til Wittenberg omgående og udvise den yderste omhu med at skjule dette. Derfor forlod han Augsburg før daggry, kun ledsaget af en fører, som fredsdommeren havde skaffet ham. Med bange anelser begav han sig hemmeligt gennem de mørke og stille gader. Vagtsomme og grusomme fjender ønskede at dræbe ham. Med ængstelse og inderlig bøn nåede han ud ad en lille låge i bymuren og undslap sammen med sin fører. I sikkerhed uden for byen skyndte de sig af sted på deres flugt. Og før legaten fik nys om Luthers afrejse, var han uden for sine forfølgeres rækkevidde. Satan og hans udsendinge havde tabt slaget. Den mand, de mente at have i deres magt, var undsluppet som en fugl af fuglefængerens snare. {MBF 109.6}

Da legaten hørte om flugten, blev han overvældet af forbavselse og raseri. Han havde regnet med at blive rost og æret for den klogskab og fasthed, hvormed han havde optrådt over for denne kirkens fredforstyrrer; men hans håb var blevet skuffet. Han skrev et harmdirrende brev til kurfyrst Frederik af Sachsen, hvori han bittert anklagede Luther og forlangte, at fyrsten skulle sende ham til Rom eller forvise ham fra Sachsen. {MBF 110.1}

Luther hævdede, at legaten eller paven ud fra Bibelen måtte påvise hans vildfarelser — og han lovede højtideligt at frafalde sine læresætninger, hvis de kunne bevise, at de var i modstrid med Skriften. Han gav også udtryk for sin taknemmelighed mod Gud, fordi han var agtet værdig til at lide for så hellig en sag. {MBF 110.2}

Kurfyrsten kendte kun lidt til reformationens læresætninger, men Luthers oprigtighed, kraft og klarhed gjorde dybt indtryk på ham, og han besluttede at beskytte ham, indtil det kunne bevises, om Luther havde taget fejl. I sit svar på legatens anmodning skrev han: „Siden doktor Martin er mødt frem for Eder i Augsburg, burde I være tilfreds. Vi havde ikke ventet, at I ville prøve på at få ham til at tilbagekalde uden at have overbevist ham om hans vildfarelser. Ingen af de lærde i mit fyrstendømme har underrettet mig om, at doktor Martins lære er ugudelig, antikristelig eller kættersk.“ Fyrsten afslog tillige at sende Luther til Rom eller at forvise ham fra sine riger.25 {MBF 110.3}

Kurfyrsten så, at der var et almindeligt forfald i samfundets moral, og at et stort reformarbejde var tiltrængt. De besværlige og kostbare foranstaltninger for at hindre og straffe forbrydelser ville være unødvendige, hvis mennesker blot erkendte og adlød Guds krav og det, en oplyst samvittighed bød dem. Han så, at Luther arbejdede for at gennemføre dette, og glædede sig i stilhed over, at en bedre påvirkning var ved at trænge frem inden for kirken. Han så også, at Luther i højeste grad havde held med sig som lærer ved universitetet. Der var kun gået ét år, siden reformatoren opslog sine teser på slotskirken, men der var allerede stor tilbagegang i antallet af de pilgrimme, som besøgte kirken ved allehelgensfesten. Rom havde mistet tilhængere og offergaver; nu var det en anden slags mennesker, som kom til Wittenberg. Det var ikke pilgrimme, der kom for at tilbede relikvier, men studenter, der kom for at fylde byens kollegier. Alle vegne havde Luthers skrifter vakt ny interesse for Den hellige Skrift. Ikke blot fra alle dele af Tyskland, men fra andre lande, flokkedes studerende ved universitetet. Unge mænd, der for første gang fik Wittenberg i sigte, løftede deres hænder og priste Gud, fordi han havde ladet sandhedens lys skinne fra denne by, ligesom i gamle dage fra Zion, hvorfra det spredtes til selv de fjerneste lande.26 {MBF 110.4}

Endnu var Luther kun delvis omvendt fra Roms vildfarelser. Men når han sammenlignede Guds ord med de pavelige forordninger, fyldtes han med undren. Om dette skrev han: „Når jeg læser pavernes forordninger, ved jeg ikke, om paven selv er Antikrist eller hans apostel, så forkert som Kristus bliver fremstillet og korsfæstet i dem.“27Men endnu på dette tidspunkt var Luther tilhænger af romerkirken og havde ingen planer om at forlade den. {MBF 111.1}

Luthers skrifter nåede ud til alle kristne nationer. Arbejdet bredte sig i Schweiz og Holland. Kopier af hans skrifter fandt vej til Frankrig og Spanien. I England blev de

modtaget som selve livets ord. Tusinder vågnede op fra en dødlignende sløvhed til glæden og håbet ved et liv i tro. {MBF 111.2}

Rom blev mere og mere forbitret over Luthers angreb, og nogle af hans mest fanatiske modstandere, selv doktorer ved katolske universiteter, erklærede, at den, som dræbte den oprørske munk, ikke syndede ved at gøre det. En dag nærmede en fremmed sig reformatoren med en pistol skjult under kappen og spurgte ham, hvorfor han gik så alene. „Jeg er i Guds hænder," svarede Luther. „Han er min styrke og mit skjold. Hvad kan mennesker gøre mig?"28Ved disse ord blev den fremmede bleg og flygtede, som om han havde været stillet ansigt til ansigt med himlens engle. {MBF 111.3}

Rom var fast besluttet på at knuse Luther, men Gud var hans forsvarer. Hans lære hørtes alle vegne — „i hytter og klostre, … i adelens borge, på universiteter og i kongernes paladser," og fra alle sider stod der ædle mænd frem for at støtte hans anstrengelser.29 {MBF 111.4}

Det var omkring denne tid, at Luther ved at læse Johan Huss' værker opdagede, at den store sandhed om retfærdiggørelse ved tro var blevet fremholdt af den bøhmiske reformator på samme måde som han selv søgte at gøre det på. „Vi har alle," sagde Luther, „Paulus, Augustin og jeg selv, uden at vide det, været hussitter." Og han fortsatte: „Gud vil sikkert straffe verden fordi den sandhed, der blev prædiket for den for hundrede år siden, blev brændt!"3030 {MBF 112.1}

I en appel til kejseren og den tyske adel om hjælp til kristenhedens reformation skrev Luther angående paven: „Det er frygteligt at se den mand, som kalder sig Kristi stedfortræder, udfolde en pragt, som ingen kejser kan opvise magen til. Er dette at ligne den fattige Jesus eller den ydmyge Peter? Man siger, han er verdens herre! Men Kristus, hvis stedfortræder han praler af at være, har sagt: 'Mit rige er ikke af denne verden.' Kan en stedfortræders besiddelser være større end hans herres?"3131 {MBF 112.2}

Om universiteterne skrev han: „Jeg er bange for, at universiteterne vil vise sig at være de store porte til Helvede, med mindre de flittigt arbejder på at udlægge Den hellige Skrift og indskrive den i ungdommens hjerte. Jeg råder ingen til at sende deres børn til et sted, hvor Skrifterne ikke sættes over alt andet. Enhver institution, hvor mennesker ikke uophørligt studerer Guds ord, må blive fordærvet."32 {MBF 112.3}

Denne henvendelse cirkulerede hurtigt i hele Tyskland og øvede en vældig indflydelse på folket. Hele nationen blev rusket op, og tusinder samlede sig om reformationens sag. Luthers hævntørstige modstandere tilskyndede paven til at knuse ham. Hele hans lære blev øjeblikkelig fordømt. Hvis Luther og hans tilhængere ikke inden tres dage højtideligt havde tilbagekaldt, skulle de alle lyses i band. {MBF 112.4}

For reformationen var dette en frygtelig krise. I århundreder havde Roms bandbulle slået mægtige herskere med rædsel og fyldt vældige riger med kval og ødelæggelse. Den, der var bandlyst, blev betragtet med rædsel. Han var afskåret fra samkvem med andre og blev behandlet som en fredløs, der frit kunne jages og myrdes. Luther var ikke blind for den storm, der var ved at bryde løs over ham, men han stod fast i tillid til, at Kristus var hans skjold og værn. Med en martyrs mod og tro skrev han: „Hvad der nu vil ske, ved jeg ikke og bryder mig heller ikke om at vide det. Lad slaget blot falde; jeg frygter ikke. Der falder ikke så meget som et blad uden vor faders vilje. Hvor meget mere vil han ikke sørge for os! Det er en let sag at dø for Ordets skyld, da det Ord, som blev kød, selv døde. Hvis vi dør med ham, skal vi leve med ham; og når vi gennemgår det, som han har gennemgået før os, skal vi være hos ham for evigt.“33 {MBF 112.5}

Da pavens bandbulle nåede Luther, sagde han: „Jeg lader hånt om den og angriber den som ugudelig og falsk. …Det er Kristus selv, der fordømmes i den. Jeg fryder mig over at måtte tåle så meget ondt for den bedste sag. Jeg føler mig allerede fri i mit hjerte, for nu ved jeg endelig, at paven er Antikrist, og at hans trone er selve Satans trone.“34 {MBF 113.1}

Roms fordømmelse var ikke uden virkning. Fængsel, tortur og sværd var våben, der havde magt til at tvinge til lydighed. De svage og overtroiske skælvede for pavens dekret, og skønt der var almindelig sympati for Luther, syntes mange, at det var for meget at vove livet. Reformatorens værk syntes at være afsluttet. {MBF 113.2}

Men Luther var stadig uden frygt. Rom havde slynget sine bandlysninger imod ham, og verden så til uden at tvivle på, at han ville omkomme eller blive tvunget til at give efter. Men med frygtelig kraft slyngede han fordømmelsen tilbage mod Rom selv og bekendtgjorde offentligt sin beslutning om at forlade romerkirken for altid. I overværelse af studenter, doktorer og borgere fra alle samfundslag brændte han pavens bulle sammen med kirkelove, dekreter og skrivelser, som støttede den pavelige magt. {MBF 113.3}

„Ved at brænde mine bøger,“ sagde han, „har mine fjender kunnet skade sandhedens sag hos det jævne folk og nedbryde deres sjæle. Af denne grund har jeg til gengæld tilintetgjort deres bøger. En alvorlig strid er netop begyndt. Hidtil har jeg kun leget med paven. I Guds navn har jeg begyndt dette arbejde; det vil blive fuldført uden mig og ved hans kraft.“35 {MBF 113.4}

Når hans fjender hånede ham, fordi hans sag stod svagt, svarede Luther: „Hvem ved, om ikke Gud har udvalgt og kaldet mig, og om de ikke burde frygte for, at de ved at foragte mig foragter Gud selv? Moses var alene ved udgangen af Egypten; Elias var alene, da kong Akab regerede; Esajas var alene i Jerusalem, Ezekiel alene i Babylon. Gud har aldrig valgt hverken ypperstepræsten eller nogen anden stormand til sin profet. Som regel valgte han de ringe og foragtede, engang endog hyrden Amos. I alle tidsaldre har de hellige mænd været nødt til at dadle de store — både fyrster, præster og vismændmed fare for deres liv. Jeg siger

ikke, at jeg er en profet; men jeg siger, at de burde frygte, netop fordi jeg er alene, og de er så mange. Ét er jeg sikker på: at Guds ord er med mig, og at det ikke er med dem.“36 {MBF 113.5}

Alligevel var det ikke uden en voldsom kamp med sig selv, at Luther besluttede sig til den endelige adskillelse fra kirken. Ved denne tid skrev han: {MBF 114.1}

„For hver dag føler jeg mere og mere, hvor vanskeligt det er at lægge betænkeligheder til side, man har indsuget i sin barndom. O, hvor har det voldt mig megen smerte, skønt jeg havde Skriften på min side, at retfærdiggøre for mig selv, at jeg skulle vove at træde op mod paven og omtale ham som Antikrist! Hvilke trængsler har mit hjerte ikke gennemgået! Hvor mange gange har jeg ikke med bitterhed stillet mig dette spørgsmål, som så ofte lød fra katolikkernes læber: ‘Er du alene klog? Er det muligt, at alle andre tager fejl? Hvordan vil det gå, hvis det, når alt kommer til alt, er dig, der har uret og drager så mange sjæle, som vil blive evigt fordømt for det, med dig i din vildfarelse?’ Således kæmpede jeg med mig selv og med Satan, indtil Kristus ved sit eget ufejlbarlige ord styrkede mit hjerte mod sådan tvivl.“37 {MBF 114.2}

Pavens trussel om at bandlyse Luther, hvis han ikke tilbagekaldte, blev nu fuldbyrdet. En ny bulle erklærede ham for endeligt udelukket af den romerske kirke, fordømte ham som forbandet af himlen og inkluderede alle, der tog imod hans lære, i samme fordømmelse. Den vældige strid var i fuld gang. {MBF 114.3}

Alle de mennesker, som Gud bruger til at udbrede sandheder, som i særlig grad vedrører deres tid, må være indstillet på at møde modstand. I Luthers dage var der en sandhed, som særlig gjaldt hans tid. Der findes også en sandhed, som på en særlig måde har bud til menigheden i dag. Han, som udvirker alt i overensstemmelse med sin egen vilje, har haft glæde af at anbringe mennesker under forskellige omstændigheder og at pålægge dem pligter specifikt rettet mod de tider, de levede i, og de forhold, de levede under. Hvis de værdsatte det lys, der blev givet dem, blev et mere vidtstrakt syn på sandheden åbnet for dem. Men sandheden er ikke mere eftertragtet af flertallet i dag, end den var af de katolikker, der modarbejdede Luther. Den samme tilbøjelighed til at antage menneskers teorier og traditioner i stedet for Guds ord råder også i dag. Den, der forkynder sandheden for denne tid, skal ikke forvente at blive modtaget med større velvilje end tidligere tiders reformatorer. Den store strid mellem sandhed og vildfarelse, mellem Kristus og Satan, vil blive stadig mere intens indtil afslutningen på denne verdens historie. {MBF 114.4}

Som Jesus sagde til sine disciple: „Var I af verden, ville verden elske jer som sit eget; nu er I ikke af verden, derfor hader verden jer. Husk det ord, jeg sagde til jer: En tjener er ikke større end sin herre. Har de forfulgt mig, vil de også forfølge jer; har de holdt fast ved mit ord, vil de også holde fast ved jeres.“38 {MBF 115.1}

På den anden side erklærede Jesus også ligeud: „Ve jer, når alle taler godt om jer. Således behandlede deres fædre også de falske profeter.“39Verdens ånd stemmer ikke mere overens med Kristi ånd i dag end i tidligere tider, og de, der prædiker Guds ords rene sandhed, vil ikke blive bedre modtaget nu end dengang. {MBF 115.2}

Modstanden mod sandheden kan forme sig forskelligt; fjendskabet kan være mindre åbent, mere spidsfindigt — men den samme modstand eksisterer stadig og vil give sig til kende lige til tidernes ende. {MBF 115.3}

Kapitel 8—For Retten

En ny kejser, Karl V, havde besteget Tysklands trone, og Roms udsendinge skyndte sig at overbringe deres lykønskninger og samtidig foranledige monarken til at bruge sin magt mod reformationen. Fra den anden side bad kurfyrsten af Sachsen, hvem Karl i høj grad kunne takke for sin krone, ham om ikke at foretage noget skridt imod Luther, før han havde hørt på ham. Det var en meget forvirrende og ubehagelig situation for kejseren. Katolikkerne ville ikke lade sig nøje med mindre end et kejserligt edikt, der dømte Luther til døden. Kurfyrsten havde med stor bestemthed erklæret, at „hverken Hans kejserlige Majestæt eller nogen anden havde bevist, at Luthers skrifter var blevet gendrevet.“ Derfor anmodede han om, „at dr. Luther måtte få frit lejde, så han kunne fremstilles for et råd af lærde, fromme og upartiske dommere.“1Alle parters opmærksomhed blev nu rettet mod den forsamling fra de tyske stater, som var trådt sammen i Worms, kort efter at Karl var blevet kejser. Det var vigtige politiske spørgsmål og interesser, der skulle overvejes i dette råd. For første gang skulle Tysklands fyrster møde deres unge hersker i en rådgivende forsamling. Fra alle kanter af landet kom der rangspersoner inden for kirke og stat. {MBF 117.1}

Fornemme og magtfulde verdslige herrer, emsigt vågende over deres nedarvede rettigheder; kirkefyrster, opstemte i bevidstheden om deres overlegenhed i rang og magt; høviske riddere med deres bevæbnede følge og gesandter fra fjerne fremmede lande — alle forsamledes i Worms. Og dog var det emne, som vakte denne store forsamlings dybeste interesse, den sachsiske reformators sag. {MBF 118.1}

Kejseren havde i forvejen befalet kurfyrsten at tage Luther med til rigsdagen, garanteret ham sin beskyttelse og lovet ham en fri diskussion om de omstridte spørgsmål med kompetente personer. Skønt Luthers helbred ikke var det bedste, skrev han alligevel til kurfyrsten: „Hvis jeg ikke kan tage til Worms ved godt helbred, vil jeg lade mig bære derhen, syg som jeg er. Når kejseren kalder mig, kan jeg ikke være i tvivl om, at det er Guds egen kaldelse. Hvis de ønsker at bruge vold imod mig, og det er meget muligt (for det er ikke for at blive belært af mig, at de beder mig komme), så overlader jeg sagen i Herrens hænder. Han, som bevarede de tre unge mænd i den gloende ovn, han lever og råder endnu. Hvis han ikke vil bevare mig, har mit liv kun lidt at sige. Lad os kun forhindre, at evangeliet udsættes for de ondes hån, og lad os udgyde vort blod for det, så de ikke kommer til at sejre. Det står ikke til mig at afgøre, om det er mit liv eller min død, der skal bidrage mest til alles frelse. {MBF 118.2}

… I kan vente alt fra min side, blot ikke flugt og tilbagekaldelse. Flygte kan jeg ikke, og langt mindre tilbagekalde.“2 {MBF 118.3}

Rygtet om, at Luther skulle stilles for rigsdagen, vakte almindelig ophidselse i Worms. Aleander, pavens legat, som havde fået denne sag særlig betroet, blev forfærdet og rasende.

Han forudså, at resultatet ville blive katastrofalt for pavens sag. På ny at undersøge en sag, i hvilken paven allerede havde udtalt sin fordømmelse, ville være foragt for pavens myndighed. Han var også bange for, at Luthers veltalende, mægtige argumenter skulle få mange af fyrsterne til at forkaste pavens sag. Legaten gjorde derfor de mest indtrængende indvendinger over for Karl V imod, at Luther kom til Worms. Den bulle, som erklærede Luther for bandlyst, var netop blevet offentliggjort — og dette sammen med legatens indvendinger, fik kejseren til at give efter. Han skrev til kurfyrsten, at Luther måtte blive i i Wittenberg, hvis han ikke ville tage sine ord i sig igen. {MBF 118.4}

Aleander var ikke tilfreds med denne sejr, men arbejdede af al magt og listighed på at udvirke Luthers dødsdom. Han bestormede fyrster og prælater med anklager mod Luther, som han beskyldte for „tilskyndelse til oprør,

ugudelighed og blasfemi.“ Men netop hans store heftighed afslørede tydeligt hans motiv. „Han lader sig mere lede af had og hævntørst end af nidkærhed og fromhed,“3sagde man. De fleste af rigsdagens medlemmer var mere end nogen sinde tilbøjelige til at se velvilligt på Luthers sag. {MBF 118.5}

Aleander foreholdt ivrigt kejseren hans pligt til at bringe de pavelige edikter til udførelse. Men efter tysk lov kunne dette ikke ske uden fyrsternes medvirken, og til sidst bad kejseren den påtrængende legat forelægge sin sag for rigsdagen. „Det var en stolt dag for den pavelige gesandt. Forsamlingen var stor, men sagen var endnu større. Aleander skulle tale Roms sag, kirkens moders og herskerindes sag.“ Han skulle forsvare Peters fyrsteværdighed over for de forsamlede fyrster. „Han havde veltalenhedens gave, og han voksede med opgaven. Forsynet havde villet, at Roms sag skulle føres af den dygtigste af dens store talere og i nærværelse af den mest ophøjede rådsforsamling, før dommen blev fældet.“4De, der var på Luthers side, så frem til Aleanders tale med bange anelser. Kurfyrsten af Sachsen var ikke til stede, men havde sendt nogle af sine rådsherrer til mødet for at lytte og tage notater af Aleanders tale. {MBF 119.1}

Med hele sin lærdoms og veltalenheds styrke gik Aleander i gang med at omstyrte sandheden. Han slyngede den ene anklage efter den anden mod Luther, som han kaldte en fjende af kirke og stat, af levende og døde, af gejstlige og lægfolk, af rådsforsamlinger og den enkelte kristne. Han erklærede, at „i Luthers vildfarelser findes der nok til at berettige, at hundrede tusinde kættere kastes på bålet.“ {MBF 119.2}

Til slut prøvede han at skabe foragt for reformationens tilhængere: „Hvad er disse lutheranere for mennesker? En flok frække skolemestre, demoraliserede præster, udsvævende munke, uvidende jurister og fornedrede adelsmænd, foruden de jævne mennesker, som de har vildledt og forført. Hvor højt hævet over dem står ikke det katolske parti i antal, duelighed og styrke! En enstemmig kendelse fra denne højbårne forsamling vil oplyse de enfoldige, advare de skamløse, styrke de vaklende og de svage.“5 {MBF 119.3}

Med den slags våben er sandhedens forkæmpere blevet angrebet til alle tider. De samme argumenter bruges stadig mod dem, som i modstrid mod de fastslåede vildfarelser vover at komme med Guds ords tydelige lære. „Hvem er dog disse, som prædiker en ny lære?“ udbryder tilhængerne af en folkelig religion. „De er ulærde, fåtallige og hører til de lavere klasser. Og dog hævder de at eje sandheden og at være Guds udvalgte folk. De er uvidende og har ladet sig narre. Hvor er dog vor kirke langt overlegen i antal og indflydelse! Hvor mange store og lærde findes der ikke iblandt os! Hvor langt større magt er der ikke på vor side!“ Sådanne argumenter har stor indflydelse på verden, men de er ikke mere afgørende i dag, end de var på Luthers tid. {MBF 119.4}

Reformationen endte ikke med Luther, som mange synes at mene. Den skal fortsætte til afslutningen af denne verdens historie. Luther havde en mægtig gerning at gøre ved at genspejle det lys, Gud havde ladet skinne for ham. Og dog modtog han ikke alt det lys, som skulle gives verden. Siden den tid og frem til vore dage er der bestandig faldet nyt lys over Skriften, og nye sandheder er blevet åbenbaret. {MBF 120.1}

Legatens tale gjorde dybt indtryk på rigsdagen. Der var ingen Luther til stede, som med Guds ords tydelige, overbevisende sandheder kunne gendrive pavens forkæmper. Der blev ikke gjort noget forsøg på at forsvare reformatoren. Der syntes at være almindelig stemning for ikke blot at fordømme både ham og hans lære, men om muligt at rykke kætteriet op med rode. Rom havde valgt den bedste lejlighed til at forsvare sig. Alt, hvad der kunne siges for at retfærdiggøre Rom, var blevet sagt. Men den tilsyneladende sejr var signalet til et nederlag. Fra nu af ville kontrasten mellem sandhed og vildfarelse vise sig endnu mere tydeligt, fordi de måtte rykke ud i åben kamp. Fra denne dag ville Rom aldrig mere komme til at stå så sikkert som før. {MBF 120.2}

Skønt de fleste af rigsdagens medlemmer ikke ville have tøvet med at overgive Luther til Roms hævn, så beklagede mange af dem den herskende fordærvelse inden for kirken og ønskede at afskaffe de misbrug, som det tyske folk led under på grund af gejstlighedens korruption og begærlighed. Legaten havde fremstillet pavens styre i det mest gunstige lys. Nu bevægede Herren et medlem af rigsdagen til at give en sandfærdig skildring af følgerne af pavens tyranni. Med ædel fasthed rejste hertug Georg af Sachsen sig og opregnede med stor nøjagtighed pavekirkens vederstyggeligheder og deres skrækkelige virkninger. Til slut sagde han: {MBF 120.3}

„Nogle af disse misligheder råber til himlen mod Rom. Man har bidt hovedet af al skam, og deres eneste formål er penge, penge, penge. De præster, der skulle forkynde sandheden, kommer ikke med andet end løgne; og de bliver ikke blot tålt, men belønnet, for jo større deres løgne er, jo større er gevinsten. Det er fra denne stinkende kilde, der flyder den slags forgiftet vand! Udskejelser og havesyge rækker hånden til griskhed. … Ak, det er

den forargelse, som præsterne vækker, der styrter så mange stakkels sjæle i evig fortabelse. Der må iværksættes en gennemgribende reform!“6 {MBF 120.4}

En mere kyndig og kraftig fordømmelse af de pavelige misbrug kunne end ikke Luther selv have fremsat — og den kendsgerning, at taleren var en afgjort fjende af reformationen, gav hans ord forøget vægt. {MBF 121.1}

Hvis forsamlingens øjne var blevet åbnet, ville de have set Guds engle sprede lys iblandt dem gennem vildfarelsens mørke og åbne deres sind og hjerte for sandheden. Det var sandhedens og visdommens Gud, som styrede selv reformationens modstandere og således beredte vejen for sit store værk. Martin Luther var ikke til stede, men en større stemme end hans havde ladet sig høre i forsamlingen. {MBF 121.2}

Rigsdagen udpegede straks en komité, der skulle opregne de pavelige undertrykkelsesmetoder, der hvilede så tungt på det tyske folk. En liste, der omfattede et hundrede og et punkter, blev overrakt kejseren med bøn om, at han snarest ville tage forholdsregler mod disse misligheder. Ansøgerne skrev: {MBF 121.3}

„Hvilket tab af kristne sjæle, hvilke plyndringer, hvilken udsugning på grund af den forargelse, som kristenhedens åndelige overhoved er omgivet af! Det er vor pligt at forhindre vort folks ødelæggelse og vanære. Af denne grund beder vi ydmygt, men indtrængende om at påbyde almindelig reformation og sørge for, at den bliver gennemført.“7 {MBF 121.4}

Nu forlangte rådet, at Luther skulle fremstilles for dem. Trods Aleanders bønner, protester og trusler gav kejseren sit samtykke. Man indkaldte Luther og sendte ham samtidig et lejdebrev, som sikrede hans tilbagerejse til et sikkert sted. Disse breve blev bragt til Wittenberg af en herold, som også havde fået pålæg om at bringe Luther til Worms. {MBF 121.5}

Luthers venner blev forfærdede. De kendte den fjendtlige stemning imod ham og frygtede, at ikke engang hans lejdebrev ville blive respekteret. De bønfaldt ham om ikke at bringe sit liv i fare. Han svarede: „Katolikkerne ønsker ikke, at jeg skal komme til Worms, men kun at jeg skal dømmes og dø. Det har ingen betydning. Bed ikke for mig, men for Guds ord. … Kristus vil skænke mig sin ånd, så jeg kan overvinde disse vildfarelsens tjenere. Hele mit liv har jeg foragtet dem. Ved min død skal jeg besejre dem. I Worms har de travlt med at prøve på at tvinge mig til at tilbagekalde mine ord, og dette skal være min tilbagekaldelse: Jeg har før sagt, at paven var Kristi stedfortræder. Nu vil jeg hævde, at han er vor Herres modstander og Djævelens apostel.“8 {MBF 121.6}

Luther kom ikke til at foretage sin farefulde rejse alene. Foruden den kejserlige udsending besluttede tre af hans nærmeste venner at ledsage ham. Melanchton ønskede oprigtigt at følge med. Han var inderligt knyttet til Luther og brændte efter at følge ham,

selv til fængsel og død. Men hans bønner blev afvist. Hvis Luther skulle dø, samlede reformationens håb sig om hans unge medarbejder. Ved sin afsked med ham sagde Luther: „Hvis jeg ikke kommer tilbage, og mine fjender lader mig dræbe, så bliv ved med at lære og holde fast ved sandheden. Arbejd i mit sted. Hvis du stadig lever, vil min død kun betyde lidt.“9Studenter og borgere, der havde samlet sig for at overvære Luthers afrejse, var dybt bevægede. En stor skare, hvis hjerter var blevet grebet af evangeliet, bød ham grædende farvel. Således drog reformatoren og hans ledsagere af sted fra Wittenberg. {MBF 122.1}

På rejsen mærkede de folks bange anelser. I nogle byer viste man dem ingen ære. Et sted, hvor de gjorde ophold for natten, udtrykte en venligsindet præst sin frygt ved at vise Luther billedet af en italiensk reformator, som havde lidt martyrdøden. Næste dag fik de at vide, at Luthers skrifter var blevet lyst i band i Worms. Kejserlige udsendinge pålagde folk at aflevere de forbudte skrifter til myndighederne. Kejserens herold frygtede for Luthers sikkerhed og spurgte derfor, om han stadig ville fortsætte rejsen. Han svarede: „Om jeg så bliver belagt med interdikt i hver eneste by, vil jeg dog fortsætte.“10 {MBF 122.2}

I Erfurt blev Luther modtaget med æresbevisninger. Omgivet af beundrende skarer gik han gennem de gader, hvor han så ofte havde gået med tiggerposen. Han besøgte sin klostercelle og tænkte på de kampe, hvor det lys, som nu overstrømmede Tyskland, først havde omstrålet ham. Han blev indstændigt opfordret til at prædike. Og skønt det var blevet forbudt, gav herolden ham tilladelse, og den munk, som engang havde været klostrets slave, besteg nu prædikestolen. {MBF 122.3}

For en stor forsamling talte han ud fra Jesu ord: „Fred være med jer!“ „Filosoffer, doktorer og skribenter,“ sagde han, „har forsøgt at lære mennesker, hvordan de skal opnå et evigt liv, og det er ikke lykkedes for dem. Nu skal jeg fortælle jer hvordan: Gud har oprejst et menneske fra de døde, vor Herre Jesus Kristus, for at han skulle overvinde døden, udrydde synden og lukke Helvedes porte. Dette er frelsens værk. Kristus har sejret! Dette er det glade budskab, og vi er frelst ved ham og ikke ved vore egne gerninger. Vor Herre Jesus Kristus sagde: ‘Fred være med jer! Se mine hænder.’ Det vil sige: Se, o menneske, at det er mig, mig alene, som har borttaget din synd og løskøbt dig; og nu har du fred, siger Herren.“ {MBF 122.4}

Han fortsatte, idet han viste dem, at sand tro vil vise sig i et helligt liv. „Da Gud nu har frelst os, så lad os leve sådan, at han kan godkende det. Er du rig? Så lad din rigdom blive brugt til at dække de fattiges fornødenheder. Er du fattig? Så lad din tjeneste være nyttig for de rige. Hvis dit arbejde kun gavner dig selv, er den tjeneste, du foregiver at vise Gud, en løgn.“11 {MBF 123.1}

Folk lyttede som tryllebundne. Livets brød blev uddelt til disse hungrende sjæle. Kristus blev hævet højt over paver og præster, kejsere og konger. Luther talte ikke om sin egen

farefulde stilling. Han havde tabt sig selv af syne og søgte kun at fremstille Jesus som synderes frelser. {MBF 123.2}

På reformatorens videre rejse flokkedes ivrige skarer omkring ham, og venlige stemmer advarede: „De vil brænde dig, som de brændte Johan Huss. Og der bliver kun en smule aske tilbage af dig.“ Luther svarede: „Ville de end tænde bål hele vejen fra Worms til Wittenberg, ville jeg dog i Herrens navn vandre gennem ilden. Jeg ville gå ind i dette uhyres gab og knuse dets tænder, mens jeg bekendte vor Herre Jesus Kristus.“12 {MBF 123.3}

Meddelelsen om, at Luther nærmede sig Worms, vakte stort røre. Hans venner skælvede for hans sikkerhed; hans fjender frygtede, at deres sag ikke skulle lykkes. Man frarådede ham ihærdigt at gå ind i byen. Efter tilskyndelse fra katolikkerne blev han indtrængende bedt om at trække sig tilbage til en venligsindet ridders borg, hvor man erklærede, at alle vanskeligheder kunne blive ordnet i mindelighed. Venner forsøgte at vække hans frygt ved at beskrive de farer, der truede ham. Men Luther var stadig urokkelig og erklærede: {MBF 123.4}

„Selv om der skulle være lige så mange djævle i Worms, som der er tagsten på husene, vil jeg alligevel drage ind i byen.“13 {MBF 123.5}

I Worms var en stor menneskemængde samlet for at byde ham velkommen. Ikke engang kejseren selv var blevet hilst af så mange. Ophidselsen var umådelig, og midt inde fra sværmen lød en gennemtrængende, klagende stemme, der sang en begravelsessang, som skulle advare Luther om den skæbne, der ventede ham. „Gud vil være mit skjold,“ sagde han, idet han steg ud af vognen. Katolikkerne havde ikke troet, at Luther virkelig ville vove at vise sig i Worms, og hans ankomst fyldte dem med rædsel. Kejseren kaldte straks sine rådgivere sammen for at overveje, hvilken kurs man skulle følge. En nidkær katolsk biskop erklærede: „Vi har længe nok drøftet denne sag! {MBF 123.6}

Eders kejserlige Majestæt burde straks skaffe sig af med denne mand. Lod ikke Sigismund Johan Huss brænde? Vi har ingen forpligtelse til hverken at give eller respektere et lejdebrev til en kætter.“ „Nej,“ svarede kejseren, „vort løfte må vi holde.“14Man besluttede derfor at høre, hvad Luther havde at sige. {MBF 124.1}

Alle i byen ville se denne mærkelige mand, og snart var hans bolig fyldt med en sværm af gæster. Luther var knap kommet til kræfter efter en nylig overstået sygdom. Han var træt efter den to uger lange rejse og måtte forberede sig til morgendagens vigtige møde. Men ønsket om at se ham var så stort, at han kun havde nydt nogle få timers hvile, da adelsmænd, præster og borgere ivrigt flokkedes om ham. Blandt dem var mange af de adelsmænd, der så modigt havde bedt kejseren om at skride ind over for gejstlighedens udskejelser, og som, efter hvad Luther sagde, „alle var blevet frigjort ved mit evangelium.“15Både venner og fjender kom for at se den uforfærdede munk. Han modtog dem med største ro og besvarede

alle spørgsmål værdigt og klogt. Han optrådte fast og modigt. Hans magre, blege ansigt havde et venligt og glad udtryk, skønt det var præget af arbejde og sygdom. Hans ords højtidelighed og dybe alvor gjorde et dybt indtryk, selv på hans fjender. Både venner og fjender undrede sig. Nogle følte sig overbevist om, at en guddommelig kraft kom ham til hjælp, andre erklærede ligesom farisæerne om Jesus: „Han er besat af Djævelen!“ {MBF 124.2}

Næste dag blev Luther tilsagt til at møde for rigsdagen. En kejserlig embedsmand skulle føre ham til audienssalen, men det var kun med vanskelighed, at han nåede derhen. Hver eneste gade var tætpakket med folk, der ønskede at se den munk, som havde vovet at sætte sig op mod pavemagten. {MBF 124.3}

Lige før han skulle træde frem for sine dommere, sagde en hæderkronet gammel general venligt til ham: „Stakkels munk, arme munk, du skal nu kæmpe for en ædlere sag, end jeg nogen sinde har gjort i de blodigste kampe. Men hvis din sag er retfærdig, og du er overbevist om det, så gå frem i Guds navn og frygt intet. Gud vil ikke svigte dig!“16 {MBF 124.4}

Endelig stod Luther foran rådet. Kejseren sad på sin trone omgivet af rigets mægtigste mænd. Aldrig har noget menneske stået foran en mere imponerende forsamling end den, Martin Luther skulle forsvare sin tro over for. „Dette fremmøde var i sig selv et tegn på sejr over pavedømmet. Paven havde lyst ham i band og afskåret ham fra alt samkvem med andre. Alligevel var han i et høfligt sprog blevet indkaldt og modtaget af den mest ærefrygtindgydende forsamling. Paven havde dømt ham til evig tavshed, og nu skulle han tale til tusinder af opmærksomme tilhørere, der var kaldt sammen fra de fjerneste dele af verden. Han havde således udvirket en enestående omvæltning. Rom var allerede på vej ned af tronen, og det var en almindelig munks stemme, som var årsag til denne ydmygelse.“17 {MBF 124.5}

I nærværelse af denne mægtige og fornemme forsamling virkede reformatoren, som var født under beskedne kår, frygtsom og forlegen. Flere af fyrsterne, der havde bemærket hans sindsbevægelse, gik hen til ham, og en af dem hviskede: „Frygt ikke dem, der dræber legemet, men ikke kan dræbe sjælen.“ En anden sagde: „Når I bliver ført for landshøvdinger og konger for min skyld, skal det ved jeres Faders ånd gives jer, hvad I skal sige.“ Verdens store mænd brugte således Kristi ord for at styrke hans tjener i prøvelsens time. {MBF 125.1}

Luther blev ført hen foran kejserens trone. En dyb tavshed sænkede sig over den store forsamling. Så rejste en kejserlig embedsmand sig, pegede på en samling af Luthers skrifter og bad reformatoren besvare to spørgsmål — om han erkendte, at de var hans, og om han ville tilbagekalde de meninger, han havde fremsat i dem. Da bøgernes titler var blevet oplæst, svarede Luther, at med hensyn til det første spørgsmål erkendte han, at bøgerne var

hans. „Hvad angår det andet spørgsmål,“ fortsatte han, „hvor det drejer sig om tro og sjæles frelse, og om Guds ord, den største og mest værdifulde skat i himlen og på jorden, ville jeg handle ubesindigt, hvis jeg svarede uden nærmere overvejelse. Jeg kunne komme til at bekræfte mindre, end omstændighederne kræver, eller mere end troen fordrer, og derved komme til at synde mod Kristi ord: {MBF 125.2}

‘Men den, der fornægter mig over for mennesker, vil jeg også fornægte over for min Fader, som er i himlene.’18Af denne årsag beder jeg i største ydmyghed Eders kejserlige Majestæt om at indrømme mig tid, så jeg kan svare uden at synde imod Guds ord.“19 {MBF 125.3}

Luther handlede klogt ved at komme med denne anmodning. Det overbeviste forsamlingen om, at han ikke handlede ubesindigt eller i vrede. En sådan ro og selvbeherskelse havde man ikke ventet fra én, der havde vist sig så dristig og ubøjelig. Det gav hans ord større vægt og satte ham i stand til senere at svare med en forsigtighed, bestemthed, klogskab og værdighed, som overraskede og skuffede hans modstandere — og dadlede deres hovmod og stolthed. {MBF 125.4}

Dagen efter skulle han afgive sit endelige svar. En overgang sank hjertet i ham ved tanken om de kræfter, der havde sluttet sig sammen imod sandheden. Hans tro vaklede og han frygtede og bævede, når han tænkte på de farer, der tårnede sig op foran ham. Det var, som skulle hans fjender triumfere og mørkets magter få overhånd. Mørke skyer samlede sig om ham og syntes at skille ham fra Gud. Han higede efter en forvisning om, at Hærskarers Herre ville være med ham. I sin sjælekval kastede han sig ned med ansigtet mod jorden og udøste sit hjerte i afbrudte, hjerteskærende råb, som ingen uden Gud forstår fuldt ud. {MBF 125.5}

„O, almægtige og evige Gud,“ tryglede han. „Hvor frygtelig er ikke denne verden! Se, den åbner sin mund for at opsluge mig, og min tillid til dig er så svag. Hvis jeg kun har denne verdens styrke at sætte min lid til, er alt tabt. — Min sidste time er kommet, dommen er afsagt over mig. O Herre, stå mig bi, hjælp mig mod al verdens visdom. Gør det — du alene — for dette er ikke mit værk, men dit. Jeg har intet at gøre her, intet at kæmpe for mod denne verdens store. Men det er din sag — og det er en retfærdig og evig sag. O Gud, hjælp mig! Trofaste og uforanderlige Gud, jeg sætter ikke min lid til noget menneske. Alt menneskeværk, er usikkert. … Du har udvalgt mig til denne gerning. Stå mig bi for din elskede søns, Jesu Kristi skyld, han, som er mit forsvar, mit skjold og min faste borg.“20 {MBF 126.1}

Et alvidende forsyn havde fået Luther til at erkende den overhængende fare, han befandt sig i, at han ikke skulle stole på sin egen styrke og overmodigt styrte sig ud i fare. Dog var det ikke frygten for personlig lidelse, tortur og døden, der syntes så nært forestående, som overvældede ham med rædsel. Han stod over for en krise og følte, at han ikke magtede at

bestå prøven. Sandhedens sag kunne komme til at lide skade på grund af hans svaghed! Det var ikke for sin egen sikkerhed, men for evangeliets sejr, han kæmpede med Gud. Hans sjæleangst og strid kunne sammenlignes med Jakobs natlige kamp ved den ensomme bæk — og ligesom Jakob sejrede han. I hans fuldkomne hjælpeløshed blev hans tro på den mægtige frelser styrket. Han fik kraft ved forvisningen om, at han ikke skulle stå alene for rådet. Hans sjæl fik atter fred, og han frydede sig over, at han skulle få lov til at bære Guds ord frem for folkets herskere. {MBF 126.2}

Med sit sind hvilende i Gud beredte Luther sig til den forestående kamp. Han overvejede, hvordan han skulle svare, undersøgte steder i sine skrifter og fandt i Den hellige Skrift beviser, som understøttede hans standpunkter. Idet han lagde sin venstre hånd på den hellige bog, som lå opslået foran ham, og løftede den højre mod himlen, svor han „at forblive tro mod evangeliet og frit bekende sin tro, om han så skulle komme til at besegle sit vidnesbyrd med sit blod.“21 {MBF 126.3}

Da han på ny blev ført frem for rigsdagen, bar hans ansigt intet spor af frygt eller forvirring. Roligt og fredfyldt, men ædel og tapper stod han som et vidne for Gud mellem denne verdens store. Den kejserlige embedsmand forlangte nu hans afgørelse med hensyn til, om han ønskede at tilbagekalde sine læresætninger. Luther svarede dæmpet og beskedent. Han optrådte ærbødigt og uden selvsikkerhed, men udviste alligevel en glæde og tillidsfuldhed, som overraskede forsamlingen: {MBF 127.1}

„Allernådigste kejser, berømmelige fyrster, nådige herrer,“ svarede Luther. „Jeg står her foran jer i dag i henhold til den befaling, jeg modtog i går, og for Guds barmhjertigheds skyld beder jeg indstændigt Eders Majestæt og Eders højheder om nådigt at lytte til forsvaret for en sag, som jeg er overbevist om er retfærdig. Hvis jeg af uvidenhed skulle komme til at forsynde mig mod, hvad der er skik og brug ved hoffet, beder jeg Eder tilgive mig, for jeg er ikke oplært i kongers slotte, men i klostrets ensomhed.“22 {MBF 127.2}

Derefter gik han over til selve spørgsmålet og erklærede, at hans værker ikke alle var af samme art. I nogle af dem havde emnet været tro og gode gerninger, og selv hans fjender havde erklæret dem for ikke blot uskadelige, men nyttige. At tilbagekalde disse ville være at fordømme sandheder, som alle parter var enige om. Den næste kategori bestod af skrifter, som afslørede pavevældets fordærvelse og misbrug. At tilbagekalde disse skrifter ville styrke Roms tyranni og bane vejen for endnu mere ugudelighed. I den tredie slags bøger havde han angrebet personer, som havde forsvaret bestående onder. Han indrømmede åbent, at han nok havde været mere voldsom, end det var passende. Han hævdede ikke at være fejlfri, men selv disse bøger kunne han ikke tilbagekalde. Gjorde han det, ville sandhedens fjender blive dristigere og underkue Guds folk med endnu større grusomhed. {MBF 127.3}

„Men jeg er jo kun et almindeligt menneske og ikke Gud,“ fortsatte han, „og jeg må derfor forsvare mig ligesom Kristus: ‘Har jeg sagt noget forkert, så bevis, at det er forkert.’“

… For Guds skyld besværger jeg Eder, højbårne kejser, og Eder, høje fyrster, og alle mennesker i alle stillinger om ud fra profeternes og apostlenes skrifter at bevise, at jeg har fejlet. Så snart jeg er blevet overbevist om dette, vil jeg tilbagekalde enhver vildfarelse og være den første til at beslaglægge mine bøger og kaste dem på bålet. {MBF 127.4}

Jeg håber, at hvad jeg lige har sagt, tydeligt viser, at jeg omhyggeligt har overvejet de farer, jeg udsætter mig for. Men langt fra at være forfærdet glæder jeg mig over, at evangeliet nu som før giver anledning til uro og uenighed. Sådan er Guds ords natur, sådan er dets skæbne. Jesus sagde: 'Tro ikke, at jeg er kommet for at bringe fred på jorden. Jeg er ikke kommet for at bringe fred, men sværd.' Guds råd er underfulde og frygtelige. Vogt Eder, at I ikke for at undertrykke meningsforskelle, kommer til at forfølge Guds hellige ord og nedkalde en frygtelig syndflod af uovervindelige farer, af ulykker her og fortvivlelse hinsides. … Jeg kunne fremføre mange eksempler fra Guds ord. Faraonerne, Babylons og Israels konger, hvis anstrengelser aldrig bidrog mere til deres egen ødeæggelse, end når de ville styrke deres magt ved de råd, som forekom dem at være de klogeste. 'Gud flytter bjerge, og de ved ikke af det.'23 {MBF 128.1}

Luther havde talt på tysk. Nu blev han bedt om at gentage sin tale på latin. Skønt han var udmattet, holdt han atter sin tale med samme kraft og klarhed som første gang. Det var Guds forsyn, som stod bag dette. Mange af fyrsterne var så forblindede af vildfarelse og overtro, at de ikke første gang så styrken i Luthers argumenter, men gentagelsen bevirkede, at de tydeligt fattede hovedpunkterne i det, han havde sagt. {MBF 128.2}

De, der stædigt lukkede øjnene for lyset og ikke ville lade sig overbevise af sandheden, blev rasende over myndigheden i Luthers ord. Da han holdt op med at tale, sagde ordføreren for rigsdagen vredt: „Du har ikke besvaret det stillede spørgsmål. … Der forlanges et klart og utvetydigt svar af dig. Vil du kalde det tilbage, eller vil du ikke?" {MBF 128.3}

Reformatoren svarede: „Da Eders højærværdige Majestæt og Eders Stormægtigheder kræver et utvetydigt svar, vil jeg give Eder det, og det lyder således: Jeg kan ikke gøre min tro afhængig af hverken paven eller kirkefædrene, fordi det er klart som dagen, at de ofte er faret vild og har modsagt hinanden. Hvis jeg ikke overbevises af Skriftens vidnesbyrd eller af den klareste bevisførelse — hvis ikke jeg bliver overbevist ved de tekster, jeg har citeret, og man således binder min samvittighed ved Guds ord, kan og vil jeg ikke kalde noget tilbage, for det er ikke ret for en kristen at tale mod sin samvittighed. Her står jeg! Jeg kan ikke andet! Gud hjælpe mig! Amen."24 {MBF 128.4}

Således stod denne retskafne mand på Guds ords sikre grundvold. Himlens lys strålede fra hans ansigt. Alle kunne se hans sinds storhed og retskaffenhed, hans hjertes fred og glæde, idet han vidnede mod vildfarelsens magt og viste, hvor mægtig den tro er, som overvinder verden. {MBF 129.1}

En tid var hele forsamlingen målløs af forbavselse. I sit første svar havde Luther talt med dæmpet stemme og optrådt ærbødigt, næsten ydmygt. Katolikkerne havde troet, at hans mod var ved at svigte. De havde anset hans anmodning om udsættelse for et tegn på, at han ville tilbagekalde. Kejseren havde foragteligt bemærket Luthers hærgede ydre og simple dragt, og erklæret: „Denne munk får aldrig gjort mig til kætter!“ Det mod og den fasthed, han nu viste, og hans bevæggrundes kraft og klarhed, overraskede alle parter. Kejseren udbrød beundrende: „Denne munk taler af et uforfærdet hjerte og et urokkeligt mod!“ Mange af de tyske fyrster betragtede med stolthed og glæde denne repræsentant for deres folk. {MBF 129.2}

Roms tilhængere var besejret. Deres sag var kommet i et meget ugunstigt lys. De søgte nu at opretholde deres magt — ikke ved at henvise til Skriftens ord, men ved trusler, Roms aldrig svigtende argument. Som rigsdagens ordfører sagde: „Hvis I ikke tilbagekalder, vil kejseren og rigets stater rådslå om, hvad man skal gøre med en uforbederlig kætter.“ {MBF 129.3}

Luthers venner, som med den største glæde havde lyttet til hans værdige forsvarstale, skælvede ved disse ord, men doktoren sagde roligt: „Så må Gud være min hjælper, for jeg kan intet tilbagekalde.“25 {MBF 129.4}

Han fik besked på at trække sig tilbage, mens fyrsterne rådslog. Man følte, at sagen var kommet til et vigtigt vendepunkt. Luthers bestemte afslag på at underkaste sig kunne få betydning for kirkens historie gennem århundreder. Man besluttede at give ham endnu en mulighed for at tilbagekalde. For sidste gang blev han ført ind for forsamlingen. Atter spurgte man, om han ville tilbagekalde sine læresætninger. Han svarede: „Jeg kan ikke give noget andet svar end det, jeg allerede har givet.“ Det var tydeligt, at hverken løfter eller trusler kunne få ham til at give efter for Roms befaling. {MBF 129.5}

De pavelige repræsentanter ærgrede sig over, at deres magt, der havde fået konger og adel til at skælve, blev ringeagtet således af en ganske almindelig munk. De længtes efter at pine ham til døde. Men Luther, der forstod den fare, han befandt sig i, havde talt med kristen ro og værdighed. Hans ord var blottet for hovmod, vrede og usandhed. Han havde tabt sig selv af syne og tænkte heller ikke på de fornemme mænd, som omgav ham, men følte, at han stod over for én, som var uendelig højt hævet over paver, prælater, kejsere og konger. Gennem Luthers vidnesbyrd havde Kristus talt med en kraft og storhed, som indgød både venner og fjender ærefrygt og undren. Guds ånd havde været til stede og gjort indtryk på rigets ledere. Flere af fyrsterne erkendte dristigt, at Luthers sag var retfærdig. Mange var blevet overbevist om sandheden, men hos nogle var dette indtryk ikke varigt. Andre, som dengang ikke gav udtryk for deres overbevisning, blev, da de selv havde undersøgt Skriften, reformationens uforfærdede forkæmpere. {MBF 129.6}

Kurfyrst Frederik havde med ængstelse set frem til Luthers møde for rigsdagen og med dyb bevægelse lyttet til hans tale. Med glæde og stolthed var han vidne til doktorens mod, fasthed og selvbeherskelse — og hans beslutning om at tage ham i forsvar blev styrket. Han sammenlignede de stridende parter og så, at pavers, kongers og prælaters visdom var blevet gjort til intet ved sandhedens magt. Romerkirken havde lidt et nederlag, som ville føles blandt alle folkeslag og i al fremtid. {MBF 130.1}

Da pavens udsending blev klar over den virkning, Luthers tale havde gjort, frygtede han som aldrig før for den romerske kirkes magtstilling og besluttede med alle midler at udvirke reformatorens fald. Med hele den veltalenhed og den diplomatiske snilde, som han i sjælden grad udmærkede sig ved, foreholdt han den unge kejser, hvor tåbeligt og farligt det ville være for en ubetydelig munks skyld at ofre den mægtige pavestols venskab og støtte. {MBF 130.2}

Hans ord var ikke uden virkning. Dagen efter at Luther havde havde givet sit svar, forelagde kejser Karl rigsdagen et budskab, hvori han kundgjorde sin beslutning om ligesom sine forgængere at opretholde og beskytte den katolske religion. Da Luther havde afslået at opgive sine vildfarelser, skulle der tages de kraftigste forholdsregler imod ham og de kætterske lærdomme, han fremsatte. Kejseren sagde: „En enkelt munk, der er vildledt af sin egen dårskab, har gjort oprør mod kristenhedens tro. For at standse en sådan ugudelighed vil jeg ofre mine riger, mine skatte, mine venner, mit legeme, mit blod, min sjæl og mit liv. Jeg vil sende augustinermunken Luther bort med forbud mod at forårsage den ringeste uro blandt folk. Derefter vil jeg forfølge ham og hans tilhængere som hårdnakkede kættere med udelukkelse af kirken, med interdikt og alle midler, som er egnet til deres udryddelse. Jeg opfordrer medlemsstaterne til at optræde som tro kristne.“26Ikke desto mindre erklærede kejseren, at Luthers lejdebrev måtte respekteres, og at han skulle have tilladelse til at vende hjem i sikkerhed, før der kunne indledes nogen proces imod ham. {MBF 130.3}

Nu fremkom to modstridende meninger fra rigsdagens medlemmer. Pavens repræsentanter krævede, at der ikke skulle tages hensyn til Luthers lejdebrev. {MBF 131.1}

„I Rhinen,“ sagde de, „burde hans aske kastes, som tilfældet havde været med Johan Huss’ aske for hundrede år siden.“27Men skønt de tyske fyrster var katolikker og åbent erklærede sig for Luthers fjender, protesterede nogle af dem mod et sådant offentligt tillidsbrud og kaldte det en plet på nationens ære. De gjorde opmærksom på de ulykker, som fulgte efter Huss’ død, og erklærede, at de ikke vovede at nedkalde en gentagelse af disse forfærdelige onder over Tyskland eller deres unge kejser. {MBF 131.2}

Som svar på det nedrige forslag sagde Karl selv: „Skulle end ære og tro være forvist fra hele verden, burde de dog finde tilflugt i fyrsternes hjerter.“28 {MBF 131.3}

De bitreste af Luthers pavelige fjender tilskyndede ham stadig til at behandle Luther som Sigismund, der overlod Huss til kirken på nåde og unåde. Men Karl V genkaldte sig den scene, hvor Huss i offentlighedens påsyn havde mindet monarken om hans højtidelige løfte, og erklærede: „Jeg ønsker ikke at rødme som Sigismund.“29 {MBF 131.4}

Alligevel havde kejseren med fuldt overlæg forkastet de sandheder, som Luther fremholdt. „Jeg er fast besluttet på at følge mine forfædres eksempel,“ skrev monarken.30Han havde besluttet ikke at vige fra skik og brug — ikke engang for at følge sandhedens og retfærdighedens vej. Som sine fædre ville også han opretholde pavevældet med dets grusomhed og fordærv. Således nægtede han at tage imod noget lys, som hans forfædre ikke havde modtaget, eller at påtage sig nogen pligt, de ikke havde påtaget sig. {MBF 131.5}

Også i dag klamrer mange sig til deres fædres vaner og traditioner. Når Herren sender dem nyt lys, afslår de at modtage det, fordi det ikke blev skænket til og modtaget af deres fædre. Vi står ikke, hvor vore fædre stod; vore pligter og vort ansvar er ikke de samme som deres. Det vil ikke vinde Guds bifald, hvis vi gør vore fædres eksempel til målestok for vor pligt i stedet for selv at søge i Sandhedens ord. Vort ansvar er større end vore forfædres. Vi er ansvarlige for det lys, som de modtog og gav os i arv, men vi er også ansvarlige for det lys, som nu skinner på os fra Guds ord. {MBF 131.6}

Til de vantro jøder sagde Jesus: „Var jeg ikke kommet og havde talt til dem, havde de ikke haft synd; men nu har de ingen undskyldning for deres synd.“31Den samme guddomskraft havde talt gennem Luther til Kejseren og de tyske fyrster. Idet lyset fra Guds ord strålede frem, talte Ånden for sidste gang til mange i den forsamling. Ligesom Pilatus århundreder tidligere havde ladet trangen til popularitet lukke hans hjerte for verdens frelser — og som den skælvende Felix bød sandhedens sendebud: „Nu er det nok, du kan gå! Når jeg får tid, vil jeg sende bud efter dig,“ og som den stolte Agrippa indrømmede: „Det er lige ved, at du overtaler mig til at blive kristen,“32således havde Karl V på grund af verdslig stolthed og politik besluttet at forkaste sandhedens lys. {MBF 131.7}

Rygtet om angrebene på Luther spredtes viden om og vakte stor ophidselse i byen. Reformatoren havde fået mange venner, som kendte Roms forræderiske grusomhed mod alle, der vovede at afsløre dets fordærvelse. De besluttede, at han ikke skulle blive offer for denne grusomhed. Hundreder af adelsmænd forpligtede sig til at beskytte ham. {MBF 132.1}

Ikke så få erklærede åbenlyst, at det kejserlige budskab var et bevis på underkastelse under Roms magt. Der blev opslået plakater på porte og torve. Nogle fordømte Luther — andre støttede ham. På én af dem stod den vise mands ord: „Ve dig, land, der har en dreng som konge!“33Den almindelige begejstring for Luther overbeviste både kejseren og

rigsdagen om, at enhver uretfærdighed mod ham ville true rigets fred, ja selv tronens sikkerhed. {MBF 132.2}

Frederik af Sachsen indtog en tilstræbt reserveret holdning, uden at afsløre sine virkelige følelser over for reformatoren, mens han samtidig med utrættelig vagtsomhed overvågede ham og vogtede på alle hans fjenders bevægelser. Men mange søgte ikke at skjule deres sympati for Luther. Folk af alle klasser besøgte ham. „Doktorens lille stue," skrev Spalatin, „kunne ikke rumme alle de gæster, der meldte sig."34 {MBF 132.3}

Folk stirrede på ham, som var han mere end et menneske. Selv de, der ikke havde tiltro til hans lære, kunne ikke lade være med at beundre den ophøjede retskaffenhed, der fik ham til hellere at trodse døden end at handle mod sin samvittighed. {MBF 132.4}

Der blev gjort store anstrengelser for at få Luther til at indgå forlig med Rom. Man foreholdt ham, at hvis han blev ved med at sætte sig op mod kirkens vilje, ville han blive forvist fra landet, og så var intet forsvar muligt. Hertil svarede Luther: „Kristi evangelium kan ikke forkyndes uden at vække anstød. … Skulle frygt for fare skille mig fra Herren og fra det guddommelige ord, som alene er sandhed? Nej, hellere vil jeg give mit legeme, mit blod og mit liv."35 {MBF 132.5}

Man trængte stadig ind på ham for at få ham til at underkaste sig kejserens dom, så ville han ikke have noget at frygte. Han svarede: „Jeg giver af hele mit hjerte mit samtykke til, at kejseren, fyrsterne og selv de ringeste kristne skal kunne undersøge og dømme mine skrifter; men på én betingelse: at de tager Guds ord til rettesnor! Mennesker har intet andet at gøre end at adlyde det! Øv ikke vold mod min samvittighed. Den er lænket og bundet til Den hellige Skrift."36 {MBF 133.1}

Til en anden opfordring sagde han: „Jeg samtykker i at give afkald på mit lejde. Jeg overgiver mig selv og mit liv i kejserens hænder — men Guds ord — aldrig!"37Han erklærede sig villig til at underkaste sig afgørelsen fra et almindeligt kirkemøde, men kun på den betingelse, at der skulle kræves af det, at afgørelsen skulle stemme med Skriftens ord. „Hvad Guds ord og troen angår," tilføjede han, „er enhver kristen en lige så god dommer, som paven kan være, om han så støtter sig til millioner af kirkeråd."38Til sidst blev både venner og fjender overbevist om, at yderligere forsøg på forsoning ville være nytteløse. {MBF 133.2}

Hvis Luther havde givet efter på ét eneste punkt, ville Satan og hans hær have sejret. Det var hans urokkelige fasthed, der var midlet til at frigøre kirken og indlede en ny og bedre tid. Denne ene mand, som vovede at tænke og handle selvstændigt i religiøse spørgsmål, skulle få indflydelse på kirken og verden, ikke blot i sin egen tid, men i alle fremtidige generationer. Lige til tidernes ende vil hans fasthed og troskab styrke alle, der må gøre

lignende erfaringer. Guds magt og majestæt hævede sig over menneskers råd og Satans væltige magt. {MBF 133.3}

På kejserens foranledning fik Luther snart befaling om at vende hjem, og han vidste, at en fordømmelse ville følge hurtigt efter denne befaling. Truende skyer hang over hans vej, men da han forlod Worms, var hans hjerte fuldt af lovsang. „Det var Djævelen selv," sagde han, „der vogtede pavens borg, men Kristus har slået en stor breche i muren — og Satan må indrømme, at Herren er stærkere end han."39 {MBF 133.4}

Luther ønskede stadig, at hans fasthed ikke fejlagtigt skulle antages for oprørskhed, og han skrev efter sin afrejse til kejseren: „Gud, som ransager hjerterne, er mit vidne, at jeg er rede til af ganske hjerte at adlyde Eders Majestæt i ære eller i vanære, i liv eller i død, og uden anden undtagelse end Guds ord, ved hvilket mennesket lever. I alle dette livs forehavender skal min troskab være urokkelig; for at tabe eller vinde er her uden betydning for frelsen. Men når det drejer sig om evighedens anliggender, vil Gud ikke, at et menneske skal underkaste sig et andet menneske. For sådan underkastelse i åndelige sager er sand dyrkelse og bør ikke tilkomme andre end Skaberen."40 {MBF 133.5}

På rejsen fra Worms var modtagelsen af Luther endnu mere smigrende, end da han rejste dertil. Højtstående gejstlige bød den bandlyste munk velkommen, og de civile myndigheder ærede den mand, som kejseren havde fordømt. Han blev indtrængende opfordret til at prædike, og på trods af kejserens forbud gjorde han det. Han sagde: „Jeg har aldrig forpligtet mig til at lænkebinde Guds ord og vil heller ikke gøre det nu."41 {MBF 134.1}

Kort efter at Luther havde forladt Worms, lagde papisterne pres på kejseren for at få ham til at udstede et edikt imod ham. I dette blev Luther beskrevet som „Satan selv i menneskeskikkelse, forklædt som munk."42Det blev befalet, at hans arbejde skulle standses, så snart hans lejdebrev udløb. Det blev forbudt alle at huse ham, at give ham mad og drikke eller i ord eller gerning, offentligt eller privat at hjælpe eller støtte ham. Han skulle pågribes og udleveres til myndighederne, hvor han end var. Hans tilhængere skulle også fængsles og deres ejendomme konfiskeres. Hans skrifter skulle tilintetgøres — og alle, som vovede at handle imod dette edikt, blev fordømt. Kurfyrsten af Sachsen og de fyrster, som var Luther mest venligt stemt, havde forladt Worms kort efter hans afrejse, og kejserens dekret blev stadfæstet af rigsdagen. Nu jublede katolikkerne! De anså reformationens skæbne for at være beseglet. {MBF 134.2}

I farens time havde Gud beredt sin tjener en udvej. Et vågent øje fulgte Luthers bevægelser, og et trofast og ædelt hjerte havde besluttet at redde ham. Det var tydeligt, at Rom ikke ville lade sig nøje med mindre end hans død. Kun ved at blive skjult kunne han reddes fra løvens gab. Gud gav Frederik af Sachsen visdom til at udtænke en plan for at frelse Luther. Denne plan blev udført ved trofaste venners hjælp, og Luther blev grundigt skjult for både venner og fjender. På hjemrejsen blev han grebet, skilt fra sine ledsagere og i

største hast ført gennem skoven til slottet Wartburg, en ensomt beliggende klippefæstning. Både hans pågribelse og hans skjulested var i den grad omgivet af hemmelighedsfuldhed, at selv kurfyrsten i lang tid ikke vidste, hvor han var. Og det var ikke tilfældigt, for så længe han ikke kendte Luthers opholdssted, kunne han ikke røbe noget. Det var ham nok at vide, at reformatoren var i sikkerhed! {MBF 134.3}

Forår, sommer og efterår gik — det blev vinter, og Luther var stadig i fangenskab. Aleander og hans tilhængere frydede sig, da evangeliets lys syntes udslukt. Men Luther fyldte sin lampe fra sandhedens forrådskammer, og snart skulle dens lys stråle endnu klarere. {MBF 135.1}

Bag Wartburgs venlige mure glædede Luther sig en tid over at være befriet fra kampens hede. Men i længden kunne han ikke stille sig tilfreds med stilhed og ro. Han var vant til et liv med aktivitet og stærk konflikt og kunne dårligt holde ud at forholde sig inaktiv. „Ak! Der er ingen på denne Guds vredes sidste dag, der kan stå som en mur for Herren og frelse Israel!“43 {MBF 135.2}

Han blev bange for at blive beskyldt for fejhed, fordi han havde trukket sig ud af kampen. Og han bebrejdede sig selv for dovenskab og nydelsessyge, skønt han udrettede mere, end det syntes muligt for et enkelt menneske. Hans pen hvilede aldrig. {MBF 135.3}

Hans fjender smigrede sig med, at han var bragt til tavshed; men de blev forbavsede og forvirrede over de håndgribelige beviser på, at han stadig var aktiv. En mængde traktater, som stammede fra hans pen, cirkulerede i hele Tyskland. Han udførte også et meget betydningsfuldt arbejde for sine landsmænd ved at oversætte Det Nye Testamente til tysk. Næsten et helt år vedblev han fra sin klippeborg at forkynde evangeliet og dadle tidens synder og vildfarelser. {MBF 135.4}

Men det var ikke kun for at bevare Luther fra sine fjenders vrede eller skaffe ham ro til disse vigtige arbejder, at Gud havde fjernet sin tjener fra det offentlige livs skueplads. Der skulle opnås mere værdifulde resultater. I sin ensomhed og ubemærkethed var Luther fjernet fra jordisk bistand og menneskelig ros. {MBF 135.5}

Således blev han reddet fra den stolthed og selvtilfredshed, der ofte følger med succes. Gennem lidelse og ydmygelse blev han atter forberedt til igen at vandre sikkert på de svimlende højder, som han så pludseligt var blevet hævet til. {MBF 135.6}

Når mennesker fryder sig over den frihed, som sandheden bringer dem, er de tilbøjelige til at ophøje dem, som Gud har brugt til at bryde vildfarelsens og overtroens lænker. Satan søger at vende menneskets tanker og kærlighed fra Gud til hans menneskelige redskaber; han leder dem til at ære redskabet og glemme den hånd, som leder alle ting. Alt for ofte taber religiøse ledere, der bliver rost og æret, deres afhængighed af Gud af syne, og begynder at at stole på sig selv. Som et resultat heraf prøver de at gøre sig til herre over

tanker og følelser hos dem, der er tilbøjelige til at se op til dem som deres ledere i stedet for at se op til Gud. Reformarbejdet bliver ofte sinket på grund af denne indstilling hos dem, der støtter det. Gud ønskede at vogte reformationens sag for denne fare. Han ønskede, at dette arbejde skulle præges af ham selv — ikke af et menneske. De menneskelige øjne var blevet rettet mod Luther som sandhedens fortolker. Han blev fjernet, for at alle øjne måtte blive rettet mod sandhedens evige ophav. {MBF 135.7}

Kapitel 9—Reformation i Schweiz

I valget af redskaber til at reformere kirken kan man se den samme guddommelige plan som ved kirkens grundlæggelse. Den himmelske Lærer forbigik de store og de rige, som var vant til at blive hyldet som folkets ledere. De var så stolte og selvtilfredse i deres brovtende overhøjhed, at de ikke kunne have medfølelse med deres medmennesker og samarbejde med den ydmyge mand fra Nazaret. Det var til ulærde, hårdt arbejdende fiskere, Jesus sagde: „Kom og følg mig, så vil jeg gøre jer til menneskefiskere.“1Disse disciple var ydmyge og lærevillige. Jo mindre påvirkede de var af tidens falske lære, des lettere kunne Jesus undervise og uddanne dem. Sådan var det også på reformationens tid. De store reformatorer var jævne mænd. De var blottede for klassestolthed og upåvirkede af religiøst rænkespil. Gud brugte ydmyge redskaber til at opnå store resultater. For da er det ikke mennesker, der får æren, men den, som arbejder gennem dem efter sin vilje. {MBF 137.1}

Få uger efter at Luther var født i en minearbejders hytte i Sachsen, kom Ulrich Zwingli til verden i en kvægvogters hytte i Alperne. Omgivelserne i Zwinglis barndom og hans første oplæring var med til at forberede ham til hans senere mission. Livet midt i naturens storhed, skønhed og ophøjethed bevirkede, at han tidligt fornemmede Guds storhed, magt og majestæt. Beretningerne om tapre bedrifter, der var blevet udført i hans hjemlands bjerge, vakte hans ungdommelige forhåbninger, og hos sin fromme bedstemor lyttede han til de få bibelske beretninger, som hun havde opsnappet fra kirkens legender og traditioner. Med stor iver hørte han om patriarkers og profeters store gerninger, om hyrderne, der vogtede deres hjorde på Palæstinas høje, hvor engle talte til dem, og om barnet i Betlehem og manden på Golgata. {MBF 137.2}

Ligesom Luthers far ønskede også Zwinglis far, at hans søn skulle have en god uddannelse, og drengen blev i en tidlig alder sendt hjemmefra. Han var højt begavet, og snart blev det vanskeligt at finde lærere, som var i stand til at undervise ham. Tretten år gammel blev han sendt til Bern, som havde den tids bedste skole. Men her skete der noget, som let kunne have forandret hele hans liv. Munkene gjorde alt for at få ham til at gå i kloster. Dominikanerog franciskanermunke kappedes om folkets gunst. De søgte at blive populære ved deres kirkers pompøse udsmykning, deres ceremoniers pragt, ved berømte relikvier og undergørende helgenbilleder. {MBF 138.1}

Dominikanerne i Bern så, at de ville opnå både økonomisk fremgang og ære, hvis de kunne sikre sig den begavede student. Hans ungdom, hans evner som taler og skribent og hans store talent for musik og poesi ville langt bedre end al pomp og pragt kunne trække folk til deres gudstjenester og forøge deres ordens indtægter. Ved smiger og bedrag forsøgte de at lokke Zwingli til at blive munk. Mens Luther studerede, havde han begravet sig i en klostercelle, og han ville være gået tabt for verden, hvis Gud ikke havde sørget for, at han kom ud. Zwingli undgik denne fare. Hans far hørte om munkenes planer og ønskede ikke, at

hans søn skulle føre en munks ørkesløse tilværelse. Han indså, at hele sønnens fremtid stod på spil og befalede ham straks at komme hjem. {MBF 138.2}

Han adlød, men blev hurtigt ked af at være hjemme, og genoptog sine studier i Basel. Her hørte han for første gang evangeliet om Guds frie nåde. Thomas Wyttenbach, som underviste i antikke sprog, havde fattet stor interesse for Den hellige Skrift, mens han studerede græsk og hebraisk, og gennem ham trængte stråler af guddommeligt lys ind i de studerendes sind. Wyttenbach hævdede, at der fandtes en sandhed, som var langt ældre og mere værdifuld end de teorier, som skolastikere og filosoffer forfægtede. For Zwingli var disse ord som det første lysskær før solopgang. {MBF 139.1}

Han forlod snart Basel for at begynde sin livsgerning. Hans første arbejdsmark var et alpesogn i nærheden af hjemegnen. Da Ulrich Zwingli var blevet præst, hengav han sig af hele sit hjerte til at søge efter den guddommelige sandhed. Han var klar over, at den, hvem Kristi hjord er betroet, må vide meget.2Jo mere han granskede Bibelen, des tydeligere så han modsætningen mellem dens sandheder og Roms vranglære. Selv bøjede han sig kun for Bibelen som den eneste ufejlbarlige målestok. Han forstod, at Bibelen må være sin egen tolk og vovede ikke at udlægge den for at støtte en forudfattet teori eller læresætning. Han anså det for sin pligt at forkynde Bibelens direkte og umiskendelige lære. Han søgte på alle måder at få en korrekt forståelse af dens mening, og han påkaldte Helligånden, som han sagde ville åbne Guds ord for alle, som søgte oprigtigt og med bøn. {MBF 139.2}

„Den hellige Skrift," sagde Zwingli, „kommer fra Gud, ikke fra mennesker, og den Gud, som giver oplysning, vil også lade dig forstå, at talen kommer fra ham. Guds ord kan ikke svigte. Det forkynder og åbenbarer sig selv; det giver sjælen frelse, nåde og trøst. Det ydmyger den, så den glemmer sig selv og omfavner Gud." Han havde selv erfaret sandheden i disse ord og skrev senere herom: „Da jeg først studerede Den hellige Skrift, begyndte filosofi og (skolastisk) teologi altid at komme til mig med indvendinger. Til sidst nåede jeg så vidt, at jeg tænkte: 'Du må lade alt dette ligge og udelukkende lære Guds mening af hans eget klare ord alene.' 'Så begyndte jeg at bede Gud give mig mere lys, og Den hellige Skrift syntes mig meget lettere at forstå.' "3 {MBF 139.3}

Zwingli havde ikke fået den lære, han forkyndte, fra Luther. Det var Kristi lære. „Hvis Luther forkynder Kristus," sagde den schweiziske reformator, „så gør han det samme som jeg. Han har ført mange flere til Kristus end jeg. Men det betyder intet. Jeg vil ikke vedkende mig nogen anden end Kristus. Jeg er hans soldat, og han er min eneste leder. Jeg har aldrig skrevet til Luther, og han har aldrig skrevet til mig. Og hvorfor? … For at det kunne bevises, i hvor høj grad Guds ånd er i harmoni med sig selv, siden vi begge uden at kende hinanden forkynder Kristi lære så ens."4 {MBF 139.4}

I 1516 blev Zwingli kaldet til at blive præst ved klostret i Einsiedeln. Her fik han nøjere kendskab til romerkirkens fordærvelse. Og herfra kom han til at øve en indflydelse som

reformator, der skulle sprede sig langt ud over hans lands grænser. I Einsiedeln fandtes et Mariabillede, om hvilket man sagde, at det var undergørende. Over porten til klostret stod der: „Her kan erhverves fuldstændig syndsforladelse.“5På alle tider af året kom pilgrimme til dette billede, og til den årlige fest til ære for det kom store menneskemængder fra alle dele af Schweiz samt fra Frankrig og Tyskland. Zwingli var dybt bedrøvet ved dette syn og benyttede lejligheden til at forkynde evangeliets frihed for disse overtroens slaver. {MBF 139.5}

„Tro ikke,“ sagde han, „at Gud er i dette tempel frem for i nogen anden del af det, han har skabt. Hvor I end bor, er Gud hos jer og hører jer. … Kan unyttige gerninger, lange pilgrimsrejser, offergaver, helgenbilleder, påkaldelse af Maria eller af helgener sikre jer Guds nåde? … Hvad nytter de mange ord, vi smykker vore bønner med? Hvad nytter fine klæder og guldbroderede sko? Gud ser på hjertet, og vore hjerter er langt borte fra ham.“ „Kristus, som engang blev ofret på korset, er den, som i al evighed har gjort fyldest for de troendes synder.“6 {MBF 140.1}

Ikke alle syntes om disse ord. Mange var bittert skuffede over at høre, at deres lange rejse havde været forgæves. De forstod ikke den tilgivelse, som frit blev dem tilbudt ved Kristus. De var godt tilfredse med den vej til himlen, Rom havde anvist. Det var lettere at betro præsterne og paven ansvaret for deres frelse end selv at søge hjertets renhed. {MBF 140.2}

Men andre hørte forkyndelsen om frelse ved Kristus med stor glæde. De regler og ceremonier, som Rom lærte, havde ikke givet dem fred i sjælen, og disse mennesker anerkendte i tro Frelserens blod som deres forsoning. I deres hjemegn fortalte de andre, hvad de havde lært. Således blev sandheden spredt fra sted til sted, og der kom langt færre pilgrimme til det undergørende Mariabillede. Der blev også givet færre offergaver, og Zwinglis indtægter mindskedes, for han blev lønnet med en del af disse gaver. Dette var ham dog kun en glæde, for det var et tegn på, at overtroens magt var ved at blive brudt. {MBF 140.3}

Kirkens ledere var ikke blinde for det arbejde, Zwingli udførte, men foreløbig afholdt de sig fra at gribe ind. De håbede stadig at vinde ham for deres sag, og forsøgte at lokke ham ved smiger. Imidlertid fik sandheden stadig stærkere tag i det menige folks hjerter. {MBF 140.4}

Zwinglis arbejde i Einsiedeln havde gjort ham egnet til at udføre et mere betydningsfuldt arbejde, som snart skulle begynde. Efter tre år dér blev han udnævnt til præst ved domkirken i Zürich. Denne by var den vigtigste i hele det schweiziske statssamfund, og indflydelsen fra den ville kunne mærkes viden om. De gejstlige, som havde opfordret Zwingli til at komme til Zürich, ønskede imidlertid ikke, at der skulle indføres noget nyt, og gik straks i gang med nøje at instruere ham om hans pligter: {MBF 140.5}

„Du må ikke sky nogen anstrengelse for at samle domkapitlets indtægter ind," sagde de, „uden at overse den mindste smule. Du må formane de troende, både fra prædikestolen og ved skriftemål, til at betale tiende og alle afgifter, og til at vise deres hengivenhed for kirken ved deres offergaver. Du må må være omhyggelig med at forøge indtægterne fra de syge, fra messerne, og i det hele taget fra enhver kirkelig anordning." „Med hensyn til forvaltning af sakramenterne, forkyndelsen og omsorg for menigheden," tilføjede hans læremestre, „hører dette også ind under præstens pligter; men her kan du gøre brug af en vikar, navnlig til forkyndelsen. Du må kun uddele sakramentet til betydningsfulde personer, og kun efter anmodning. Det forbydes dig at gøre dette uden persons anseelse."7 {MBF 141.1}

Zwingli lyttede til disse formaninger i tavshed. Han takkede for den ære, man havde vist ham ved at give ham et så fornemt embede. Derpå gjorde han rede for den kurs, han havde tænkt at anlægge. „Kristi liv," sagde han „har alt for længe været holdt skjult for folket. Jeg har i sinde at prædike over hele Matthæusevangeliet. Jeg vil kun øse af Den hellige Skrifts kilder, lodde dens dybder, sammenligne afsnit med afsnit og søge at forstå dem gennem uafladelige og inderlige bønner. Jeg vier min gerning til Guds ære, til hans søns pris, til sjælenes sande frelse og til deres opbyggelse i den sande tro."8Skønt nogle af de gejstlige misbilligede hans plan og søgte at få ham på andre tanker, holdt han fast ved sit og erklærede, at han ikke ville indføre nye metoder, men bruge den gamle metode, som kirken havde benyttet i tidligere og renere dage. {MBF 141.2}

Der var allerede stor interesse for de sandheder, han forkyndte, og folk strømmede til for at høre ham prædike. Mange, som for længst var holdt op med at gå i kirke, begyndte igen at komme. Han begyndte sin prædiken med at slå op i evangeliet og læse og forklare den inspirerede beretning om Jesu liv, lære og død. Ligesom i Einsiedeln understregede han, at Guds ord var den eneste ufejlbare autoritet, og at Kristi død var det eneste fyldestgørende offer. {MBF 141.3}

„Det er til Kristus, jeg ønsker at føre jer," sagde han „til Kristus, den sande frelseskilde."9 {MBF 141.4}

Omkring hans prædikestol flokkedes der folk fra alle samfundslag, lige fra statsmænd og lærde til håndværkere og bønder. De lyttede til hans ord med dybeste interesse. Han nøjedes ikke med at forkynde tilbudet om en fri frelse, men angreb frygtløst tidens ondskab og fordærvelse. Mange lovpriste Gud, når de forlod domkirken. „Denne mand," sagde de, „forkynder sandheden. Han skal være vor Moses og føre os ud af det egyptiske mørke."10 {MBF 141.5}

Men skønt man fra begyndelsen var begejstret for hans arbejde, varede det ikke længe, før han mødte modstand. Munkene søgte at forhindre hans gerning og fordømte hans forkyndelse. Mange hånede og spottede ham — andre kom med trusler og uforskammede

bemærkninger. Men han bar det tålmodigt og sagde: „Hvis vi ønsker at lede de gudløse til Jesus Kristus, må vi lukke øjnene for mangt og meget.“11 {MBF 142.1}

Omkring dette tidspunkt begyndte endnu én at arbejde for reformationens fremme. I Basel boede der en tilhænger af den reformerte tro, og han sendte en mand ved navn Lucian til Zürich med nogle af Luthers skrifter og foreslog, at salget af disse skulle bidrage til at sprede lyset. „Prøv at se,“ skrev han til Zwingli, „om denne mand er forsigtig og dygtig nok. Hvis det er tilfældet, bør De lade ham bringe Luthers skrifter og især hans udlægning af Fadervor, skrevet for lægfolk, fra by til by, fra landsby til landsby, ja, fra hus til hus. Jo større kendskabet bliver til dem, des flere købere vil de finde.“112 Således trængte lyset frem. {MBF 142.2}

Når Gud vil bryde uvidenhedens og overtroens hæmmende bånd, gør Satan sig særlig umage for at indhylle mennesker i mørke og lænke dem endnu fastere. Da mænd i forskellige lande trådte frem og tilbød folk tilgivelse og retfærdiggørelse ved Kristi blod, tog Rom fat med fornyet energi på at åbne sit marked i hele kristenheden ved at tilbyde syndsforladelse for penge. {MBF 142.3}

Hver synd havde sin pris, og selv forbrydere kunne slippe fri for straf, hvis kirkens skatkammer blev fyldt tilstrækkeligt. Sådan var fremgangsmåden for de to bevægelser — den ene tilbød syndstilgivelse for penge, den anden tilgivelse ved Kristi blod. Romerkirken gav bevilling til at synde og gjorde synden til en indtægtskilde; reformatorerne fordømte synden og viste hen til Kristus som forsoner og befrier. {MBF 142.4}

I Tyskland var salget af afladsbreve lagt i hænderne på dominikanermunkene. En af de bedst kendte afladskræmmere var den berygtede Tetzel. I Schweiz var det franciskanerne under ledelse af den italienske munk Samson, der fik virksomheden betroet. Samson havde allerede været til stor nytte for kirken ved at skaffe enorme summer fra Tyskland og Schweiz til pavens skatkammer. Nu rejste han rundt i Schweiz, samlede store skarer omkring sig, plyndrede de fattige bønder for deres spareskillinger og afpressede de rige store pengegaver. Men reformationens indflydelse gjorde sig allerede gældende, og salget af afladsbreve dalede, selv om det ikke helt hørte op. Zwingli var endnu i Einsiedeln, da Samson kort efter sin ankomst til Schweiz falbød sine varer i en nærliggende by. Da reformatoren hørte om hans mission, besluttede han straks at modarbejde ham. De to mænd mødtes ikke, men Zwingli afslørede hans forehavende så effektivt, at han blev nødt til hurtigst muligt at rejse andetsteds hen. {MBF 142.5}

I Zürich tordnede Zwingli mod afladskræmmerne, og da Samson nærmede sig byen, blev han modtaget af en udsending fra byens myndigheder, som lod ham forstå, at han var uønsket i Zürich. Ved list lykkedes det ham dog at komme ind i byen, men han blev sendt bort uden at have solgt ét eneste afladsbrev, og kort tid efter forlod han Schweiz. {MBF 143.1}

Da pesten, Den sorte Død, hærgede Schweiz i 1519, kom det til at betyde et vældigt fremstød for reformationen. Mange mennesker følte ansigt til ansigt med døden, at de afladsbreve, de havde købt, var værdiløse og begyndte at længes efter et sikrere grundlag for deres tro. Zwingli fik selv pest og var så syg, at man havde opgivet håbet om, at han skulle komme sig. Rygtet gik, at han allerede var død. I prøvelsens stund satte han sin lid til Golgatas kors og stolede på den mægtige Forsoner. Da han vendte tilbage fra dødens port, begyndte han at forkynde evangeliet med endnu større kraft end før, og hans ord vakte genklang. Folk tog imod deres elskede præst med stor glæde; han var så at sige vendt tilbage til dem fra gravens rand. De havde selv plejet de syge og døende og forstod som aldrig før evangeliets betydning og værdi. {MBF 143.2}

Zwingli var kommet til en dybere forståelse af evangeliets sandheder og havde personlig erfaret dets fornyende kraft. Syndefaldet og Guds plan for menneskets frelse var de emner, han dvælede ved. Han sagde: „I Adam er vi alle døde og nedsunket i fordærv og fordømmelse, men Kristus har skaffet os en evig frelse.“13„Kristus … har købt os en evig genløsning. Hans lidelse er et evigt offer, som for altid er i stand til at helbrede; de tilfredsstiller for altid det guddommelige krav om retfærdighed til bedste for dem, som stoler fast og urokkeligt på det.“ Han understregede samtidig, at Guds nåde absolut ikke tillader mennesker at fortsætte med at synde. „Gud er, hvor der er tro på Gud; og hvor Gud er, er der en magt, som tilskynder mennesker til at gøre gode gerninger.“1414 {MBF 143.3}

Interessen for Zwinglis forkyndelse var så stor, at domkirken var stuvende fuld, når han prædikede. Efterhånden som hans tilhørere blev i stand til at følge ham, åbenbarede han mere og mere af sandheden for dem. I begyndelsen undgik han omhyggeligt at berøre emner, som kunne forskrække dem og skabe fordomme. Hans opgave var at vinde deres hjerte for Kristi lære, at blødgøre det ved hans kærlighed og få dem til at betragte Kristi eksempel. Når de først forstod evangeliets principper, ville de utvivlsomt give slip på deres overtro. {MBF 144.1}

Skridt for skridt gik reformationen fremad i Schweiz. Dens modstandere blev forfærdede og kæmpede imod den. Et år før havde munken fra Wittenberg sagt nej til paven og kejseren i Worms, og nu tydede alt på, at der også i Zürich ville blive sagt nej til de pavelige krav. Der blev rettet mange angreb mod Zwingli. I de katolske kantoner skete det, at evangeliets disciple blev brændt på bålet, men det var ikke nok for Zwinglis fjender; han måtte selv bringes til tavshed. Derfor sendte biskoppen af Konstanz tre deputerede til myndighederne i Zürich. De beskyldte Zwingli for at tilskynde folk til at overtræde kirkens love og bringe ro og orden i fare. De hævdede, at hvis kirkens autoritet blev tilsidesat, ville resultatet blive almindeligt anarki. Zwingli svarede, at han i fire år havde forkyndt evangeliet i Zürich, „som var mere fredelig end nogen anden by i forbundet.“ „Er kristendommen så ikke det bedste værn for den offentlige sikkerhed?“ tilføjede han.1515 {MBF 144.2}

Udsendingene formanede rådsforsamlingens medlemmer til at forblive i kirken, „uden for hvilken der ikke fandtes frelse.“ Zwingli svarede: „Lad ikke denne påstand gøre indtryk på jer. Kirkens grundlag er den samme klippe, den samme Kristus, som gav Peter hans navn, fordi han trofast bekendte sig til ham. I hvert folk er enhver, som af hele sit hjerte tror på vor Herre Jesus, kærkommen for Gud. Her er i sandhed den kirke, uden for hvilken ingen kan blive frelst.“16Resultatet af mødet var, at en af biskoppens udsendinge gik over til den reformerte tro. {MBF 144.3}

Da rådet nægtede at foretage sig noget mod Zwingli, gav romerkirken sig til at forberede et nyt angreb. Da reformatoren hørte om dette, udbrød han: „Lad dem blot komme, jeg er ikke mere bange for dem, end den udhængende klippe for de bølger, der tordner mod dens fod.“17Gejstlighedens forsøg på at skade Zwingli førte kun til at fremme den sag, de søgte at sætte en stopper for. I Tyskland, hvor protestanterne havde været nedtrykte over Luthers forsvinden, fattede man nyt mod, da man så, at evangeliet havde fremgang i Schweiz. {MBF 144.4}

I Schweiz så man tydeligt reformationens frugter ved, at lasterne blev afskaffet, og ro og orden indført. „Freden har bosat sig i vor by,“ skrev Zwingli. „Her er ingen strid, intet hykleri og ingen misundelse. En sådan enighed kan kun komme fra Herren og fra vor lære, som fylder os med fred og fromhed,“18 {MBF 145.1}

De sejre, reformationen vandt, fik katolikkerne til at gøre endnu kraftigere forsøg på at tilintetgøre den. Da de ikke havde opnået noget ved at forbyde Luthers skrifter i Tyskland, besluttede de nu at forsøge at slå reformationen med dens egne våben. De ville holde en offentlig diskussion med Zwingli — og da de selv skulle stå for arrangementet, kunne de sikre sig sejren, ikke alene ved at vælge det sted, hvor slaget skulle stå, men også de dommere, der skulle dømme parterne imellem. Fik de først Zwingli i deres magt, skulle de nok sørge for, at han ikke slap fra dem igen. Når lederen var bragt til tavshed, ville bevægelsen hurtigt kunne knuses. Men denne hensigt holdt de dog omhyggeligt skjult. {MBF 145.2}

Diskussionen skulle finde sted i Baden, men Zwingli mødte ikke op. Zürichs byråd fattede mistanke om katolikkernes planer, ikke mindst på grund af de kætterbål, der stadig brændte i de katolske kantoner. Derfor forbød rådet Zwingli at udsætte sig for så stor en risiko. I Zürich kunne han møde alle de deputerede, kirken ville sende, men at tage til Baden, hvor der for ganske nylig var blevet udgydt martyrblod, ville være den visse død. Oecolampadius og Haller blev udset til at repræsentere de reformerte, mens den berømte dr. Eck, som blev støttet af en skare lærde doktorer og prælater, skulle repræsentere romerkirken. {MBF 145.3}

Skønt Zwingli ikke selv var til stede i Baden, var hans indflydelse umiskendelig. Alle sekretærer blev udvalgt af katolikkerne, og ingen andre måtte tage notater. Enhver, der

gjorde det, ville blive dømt til døden. Ikke desto mindre fik Zwingli hver dag en omfattende rapport over, hvad der blev sagt i Baden. En ung studerende, som overværede diskussionen, skrev hver aften en rapport over de argumenter, der var fremsat i dagens løb. Disse papirer blev bragt til Zürich af to andre studerende sammen med de daglige breve fra Oecolampadius til Zwingli. Om natten skrev Zwingli så et brev fuldt af gode råd og forslag, og næste morgen bragte de unge mænd det til Baden. For at narre de vagter, som stod ved byporten, medbragte disse kurérer kurve med fjerkræ, og derved lykkedes det dem at få adgang til byen. {MBF 145.4}

Således ledede Zwingli slaget mod de snu modstandere. „Han arbejdede mere," skrev Myconius, „med sine overvejelser, sine søvnløse nætter og de gode råd, han har sendt til Baden, end han kunne have gjort ved personligt at disputere med sine fjender."19Katolikkerne, der følte sig sikre på deres sejr, var kommet til Baden iført deres kostbareste kåber og strålende af juveler. Deres borde bugnede af de dyreste delikatesser og de mest udsøgte vine. Deres gejstlige pligter blev lettet af munterhed og vellevned. De dannede en skarp modsætning til reformatorerne, som folket nærmest betragtede som en flok tiggere. De var klædt meget enkelt og indtog hurtigt deres beskedne måltider. Oecolampadius' vært, som benyttede anledningen til at iagttage ham på hans værelse, fandt ham altid i færd med at studere eller bede. Dette havde undret ham meget, og han sagde, at kætteren i hvert fald var „meget gudfrygtig." {MBF 146.1}

Ved konferencen „besteg Eck en talerstol, hovmodig og prægtigt pyntet, mens den ydmyge Oecolampadius i simpelt tøj blev tvunget til at sætte sig på en groft udskåret taburet over for sin modstander."20Ecks kraftige stemme og store selvsikkerhed svigtede ikke et øjeblik. Hans nidkærhed var stimuleret af håbet om guld og ære, for troens forsvarer skulle belønnes med en betydelig sum penge. Da bedre argumenter svigtede, tog han sin tilflugt til fornærmelser, ja endog til eder. {MBF 146.2}

Den beskedne Oecolampadius, der ganske manglede selvtillid, havde ikke ønsket at deltage i diskussionen. Han begyndte sit indlæg med disse ord: {MBF 146.3}

„Jeg anerkender intet andet domsgrundlag end Guds ord."21Han var blid og høflig, men alligevel uforfærdet og ubøjelig. Da katolikkerne som sædvanlig hævdede de kirkelige skikkes autoritet, holdt deres modstander standhaftigt fast ved Bibelens ord. „Skik og brug," erklærede han, „er uden betydning i Schweiz, med mindre de stemmer overens med grundloven. I trosspørgsmål er Bibelen vor grundlov."22 {MBF 146.4}

Kontrasten mellem de to disputerende var ikke uden virkning. Reformatorens blidhed og beskedenhed og hans rolige, klare ræsonnementer gjorde et dybt indtryk på alle dem, som følte sig ilde berørt af Ecks pralende, højrøstede optræden. {MBF 146.5}

Diskussionen varede i atten dage. Da den omsider var forbi, gjorde katolikkerne med stor selvtillid krav på at have sejret. De fleste af de deputerede tog da også parti for dem, og landdagen erklærede reformatorerne for slået og udstødt af kirken sammen med deres leder Zwingli. Men resultaterne af dysten viste, hvem der havde vundet ved den. Den protestantiske bevægelse fik stor fremgang, og det varede ikke længe, før de to meget betydningsfulde byer Bern og Basel erklærede sig for reformationen. {MBF 146.6}

Kapitel 10—Reformationens fremgang i Tyskland

Luthers hemmelighedsfulde forsvinden vakte bestyrtelse i hele Tyskland. Alle vegne spurgte man efter ham. Der gik de vildeste rygter, og mange troede, at han var blevet myrdet. Der blev sørget dybt, ikke blot af dem, der havde erklæret sig for hans venner, men af tusinder, som ikke åbenlyst havde taget standpunkt for reformationen. Mange forpligtede sig ved en højtidelig ed til at hævne hans død. {MBF 149.1}

Katolikkerne så med skræk, hvor meget følelserne imod dem var vokset. Skønt de til at begynde med havde jublet over Luthers formodede død, ønskede de snart, at de kunne skjule sig for folkets vrede. Luthers fjender havde ikke været nær så bekymrede over hans dristige handlinger, mens han var iblandt dem, som de nu var over hans forsvinden. De, der i raseri havde søgt at tilintetgøre den modige reformator, var fulde af frygt, nu da han var blevet en hjælpeløs fange. En af dem sagde: „Den eneste måde vi nu kan redde os på, er med lys og lygte at lede efter Luther i hele verden, og give ham tilbage til det folk, der råber på ham.“1Kejserens edikt syntes at være magtesløst. De pavelige legater var harmfulde, da de så, at det vakte langt mindre opmærksomhed end Luthers skæbne. Meddelelsen om at han var i sikkerhed, skønt fange, beroligede folkets frygt og vakte i endnu højere grad deres begejstring for ham. Hans skrifter blev læst med større iver end nogen sinde før. Stadig flere sluttede op om den modige mand, der havde kæmpet en så ulige kamp for at forsvare Guds ord. Reformationen bredte sig stadig. Den sæd, Luther havde sået, spirede frem alle vegne. Hans fravær udrettede noget, som hans nærværelse ikke ville have været i stand til. Hans medarbejdere følte et nyt ansvar, nu da deres store leder var borte. Med fornyet tro og alvor gik de fremad og gjorde alt, hvad der stod i deres magt, for at det værk, som var begyndt så herligt, ikke skulle standses. {MBF 149.2}

Men Satan spildte ikke tiden. Nu forsøgte han, som han har gjort det ved enhver reformatorisk bevægelse, at narre og ødelægge mennesker ved at prakke dem en efterligning på i stedet for den ægte vare. Ligesom der i den kristne kirkes første århundrede var falske Messias’er, fremstod der falske profeter i det l6. århundrede. {MBF 150.1}

Nogle mænd, som var dybt betaget af røret i den religiøse verden, bildte sig ind at have modtaget særlige åbenbaringer fra himlen og hævdede, at de have fået guddommeligt pålæg om at fuldføre den reformation, som efter deres udsagn kun var begyndt i det små af Luther. I virkeligheden ødelagde de det arbejde, han havde udført. De forkastede den store grundsætning, som var selve reformationens grundvold — at Guds ord er den eneste gyldige rettesnor for troen og dens udøvelse — og erstattede denne ufejlbarlige vejviser med deres egne følelsers foranderlige og usikre målestok. Da den store prøvesten for falskhed og vildfarelser var tilsidesat, var vejen åben for, at Satan kunne herske over sjælene, som han ønskede. {MBF 150.2}

En af disse profeter hævdede, at han var blevet undervist af englen Gabriel. En student, som sluttede sig til ham, holdt op med sine studier og erklærede, at Gud selv havde givet ham visdom til at udlægge hans ord. Andre med tilbøjelighed til fanatisme sluttede sig til dem. Disse sværmeres optræden skabte ikke ringe ophidselse. Luthers prædiken havde alle vegne vakt mennesker, så de følte nødvendigheden af en reform, og nu blev ærlige mennesker vildledt af de nye profeters falske lære. {MBF 150.3}

Bevægelsens ledere kom til Wittenberg og bestormede Melanchton med deres krav. De sagde: „Vi er sendt af Gud for at belære folket. Vi har fortrolige samtaler med Herren; vi ved, hvad der skal ske. Vi er apostle og indanker vor sag for doktor Luther.“2Reformatorerne blev forbavsede og forvirrede. De var aldrig stødt på noget lignende og vidste ikke, hvad de skulle gøre. Melanchton sagde: „Der er i sandhed en usædvanlig ånd i disse mennesker, men hvad er det for en ånd? På den ene side må vi vogte os for ikke at udslukke Guds Ånd, og på den anden for ikke at lade os vildlede af Satans ånd.“33 {MBF 150.4}

Den nye læres frugter viste sig snart. Mennesker blev forledt til at forsømme Bibelen, eller helt at tilsidesætte den. Studenter afviste diciplin med foragt og forlod universitetet. De mænd, som mente sig kvalificerede til at genoplive og lede reformationen, bragte den til ødelæggelsens rand. Nu genvandt katolikkerne deres selvtillid og sagde begejstret: „Endnu en sidste kraftanstrengelse, og sejren er vor!“4 {MBF 151.1}

På Wartburg hørte Luther, hvad der var sket, og sagde dybt bekymret: „Jeg har altid ventet, at Satan ville sende os denne pest.“5Han gennemskuede disse foregivne profeter og så den fare, som truede sandhedens sag. Hverken pavens eller kejserens modstand havde voldt ham så stor bekymring og sorg som det, han nu erfarede. Af reformationens erklærede venner var dens værste fjender opstået. Netop de sandheder, som havde bragt ham så stor glæde og trøst, blev nu benyttet til at skabe strid og forvirring i kirken. {MBF 151.2}

Guds Ånd havde ført Luther videre i reformarbejdet, end han havde tænkt sig. Det havde ikke været hans hensigt at indtage den stilling, han gjorde, eller at foretage så radikale forandringer. Han havde kun været et redskab i den Almægtiges hånd. Alligevel bævede han for resultatet af sit værk. Han havde engang sagt: „Hvis jeg vidste, at min lære skadede ét eneste menneske, hvor ringe og ukendt han end var — men det kan den ikke, for den er selve evangeliet — ville jeg hellere dø ti gange end lade være med at tilbagekalde den.“6 {MBF 151.3}

Og nu var selve Wittenberg, reformationens egentlige midtpunkt, ved at bukke under for fanatismens og lovløshedens magt. Denne frygtelige tilstand var ikke frugten af Luthers lære. Men i hele Tyskland gav hans fjender ham skylden for den. I sit hjertes bitterhed spurgte han undertiden: „Skal reformationens store værk virkelig ende på denne

måde?“7Men når han så havde kæmpet med Gud i bøn, strømmede freden atter ind i hans sjæl. {MBF 151.4}

„Denne gerning er ikke min, men din egen. Du vil ikke tillade, at den fordærves af overtro eller fanatisme,“ sagde han. Men tanken om at holde sig ude af kampen i en sådan krisesituation blev ham uudholdelig. Han besluttede at vende tilbage til Wittenberg. Uden at tøve begav han sig ud på sin farefulde færd. Han var bandlyst. Hans fjender kunne frit tage hans liv, og det var forbudt hans venner at hjælpe eller huse ham. Myndighederne traf de strengeste forholdsregler mod hans tilhængere. Men han så, at Ordets gerning var i fare — og i Guds navn drog han frygtløs ud for at kæmpe for sandheden. {MBF 151.5}

I et brev til kurfyrsten skrev Luther, efter at have meddelt ham sin hensigt om at forlade Wartburg: „Eders Højhed skal vide, at jeg drager til Wittenberg under en langt stærkere beskyttelse, end fyrster kan give mig. Jeg ønsker ikke at bede om Eders Højheds støtte, og det er så langt fra mig at begære Eders beskyttelse, at jeg hellere selv ville beskytte Eder. Hvis jeg vidste, at Eders Højhed kunne eller ville beskytte mig, ville jeg slet ikke drage til Wittenberg. Der findes intet sværd, som kan fremme denne sag. Gud alene må udrette alt uden menneskers hjælp eller medvirken. Den, der har den stærkeste tro, er den, som bedst er i stand til at beskytte.“8 {MBF 152.1}

I et andet brev skrevet på vej til Wittenberg tilføjede Luther: „Jeg er rede til at pådrage mig Eders Højheds mishag og hele verdens vrede. Er wittenbergerne ikke mine får? Har Gud ikke betroet mig dem? Og hvis det er nødvendigt, bør jeg så ikke vove livet for deres skyld? Desuden frygter jeg for, at der skal komme et frygteligt oprør i Tyskland som en straffedom fra Gud.“9 {MBF 152.2}

Med stor forsigtighed og ydmyghed, men dog fast og beslutsomt begyndte han sit arbejde. „Ved Ordets kraft må vi omstyrte det, som er bygget op med vold. Jeg vil ikke bruge magt over for de overtroiske og vantro. Ingen må tvinges. Frihed er selve indbegrebet af tro,“ sagde han.10 {MBF 152.3}

Snart rygtedes det i Wittenberg, at Luther var kommet tilbage for at prædike. Folk kom alle vegne fra, og Kirken var fyldt til bristepunktet. Fra prædikestolen formanede og dadlede Luther med visdom og mildhed. Han berørte også fremgangsmåden hos nogle, der havde brugt voldsomme midler for at afskaffe messen. Han sagde: {MBF 152.4}

„Messen bør afskaffes. Gerne så jeg den i hele verden erstattet med evangeliets nadver. Men ingen bør rives bort fra den med vold. Vi må lægge sagen i Guds hånd. Det er hans ord og ikke os, der skal handle. Og hvorfor det? vil I måske spørge. Fordi jeg ikke holder menneskers hjerter i min hånd, som pottemageren holder leret. Vi har ret til at prædike, men vi har ikke ret til at handle. Lad os prædike — resten er Guds sag. Hvad ville jeg vinde, hvis jeg brugte magt? Grimasser, ydre former, efterligninger, menneskelige forordninger og

hykleri. Men der ville ikke være nogen hjertets oprigtighed, ej heller tro og kærlighed. Hvis disse tre mangler, mangler alt, og jeg vil ikke give en pærestilk for et sådant resultat. Gud virker mere ved sit ord alene end I og jeg og hele verden ved forenede kræfter. Gud griber hjertet, og når det er vundet, er alt vundet.“ {MBF 152.5}

„Jeg vil prædike, drøfte og skrive, men jeg vil ikke tvinge nogen, for tro er noget frivilligt. Se, hvad jeg har gjort. Jeg trådte op mod paven, mod afladsbreve og katolikker, men uden voldsomhed og uroligheder. Jeg fremlagde Guds ord; jeg prædikede og skrev — og det var alt hvad jeg gjorde. Og alligevel har det ord, jeg har prædiket, besejret pavevældet, mens jeg sov — hverken fyrsterne eller kejseren har gjort det så stor skade. Og dog gjorde jeg intet — Ordet alene udrettede alt. Hvis jeg havde ønsket at bede jordiske magter om hjælp, havde hele Tyskland måske været oversvømmet af blod. Men hvad ville resultatet være blevet? Undergang og ødelæggelse for både legeme og sjæl. Derfor forholdt jeg mig rolig og overlod til Ordet alene at fare ud i verden.“11 {MBF 153.1}

Dag efter dag i en hel uge vedblev Luther at prædike for lydhøre skarer. Guds ord brød den fanatiske ophidselses trolddom. Evangeliets magt førte de vildledte tilbage til sandhedens vej. Luther ønskede ikke at møde de sværmere, som havde været årsag til så meget ondt. Han vidste, at de havde en usund dømmekraft og utøjlede lidenskaber, mens de hævdede at være oplyst af himlen, og at de ikke ville tåle den mindste modsigelse eller selv de venligste bebrejdelser eller råd. De tiltog sig selv den højeste myndighed og krævede, at alle uden at stille spørgsmål skulle gå ind på deres krav. Men da de forlangte at mødes med ham, indvilligede han, og det lykkedes ham så grundigt at afsløre dem, at de straks måtte forlade Wittenberg. {MBF 153.2}

Fanatismen var dæmpet for en tid; men nogle år senere brød den atter ud med endnu større voldsomhed og med frygtelige resultater. Om lederne af denne bevægelse sagde Luther: „For dem er Den hellige Skrift kun døde bogstaver. De giver sig alle til at råbe: ‘Ånden! Ånden!’ Men ét er sikkert: Jeg vil ikke følge derhen, hvor deres ånd fører dem. Måtte Gud i barmhjertighed bevare mig fra en kirke, hvori der ikke findes andet end helgener. Jeg ønsker at bo hos de ringe, de svage, de syge, som kender og føler deres synder og stadig råber inderligt til Gud om hjælp og trøst.“12 {MBF 153.3}

Den mest aktive sværmer, Thomas Münzer, havde betydelige evner, som rigtigt anvendt ville have hjulpet ham til at gøre meget godt; men han havde ikke lært de første principper for sand gudstro. Han var besat af ønsket om at reformere verden og glemte som alle fanatikere, at reformationen måtte begynde med ham selv.13Han stræbte efter lederstilling og indflydelse og var uvillig til at være nummer to, selv efter Luther. Han erklærede, at ved at erstatte pavens myndighed med Skriftens ord oprettede man en anden slags katolsk lære. Han hævdede, at han selv havde fået guddommelig befaling til at indføre den sande

reformation og sagde: „Den, som har denne ånd, ejer den sande tro, om han så aldrig i sit liv skulle få Skriften at se.“14 {MBF 153.4}

Disse fanatiske lærere lod sig beherske af indskyldelser og anså enhver tanke eller impuls for at være Guds røst — og derfor gik de til farlige yderligheder. Nogle brændte endog deres Bibler, mens de råbte: „Bogstaven ihjelslår, men Ånden gør levende.“ Münzers lære talte til menneskers trang til noget vidunderligt og tilfredsstillede deres hovmod, fordi den i virkeligheden satte menneskers tanker og meninger over Guds. Og Tusinder tog imod denne lære. Snart fordømte han al orden inden for den offentlige gudstjeneste og erklærede, at lydighed mod fyrster var et forsøg på at tjene både Gud og Belial. {MBF 154.1}

Mennesker, som var begyndt at frigøre sig fra pavens åg, var også ved at blive utålmodige over de borgerlige myndigheders tvang. Münzers revolutionære lære, som han hævdede var stadfæstet af Gud, forledte dem til at bryde alle bånd og give fordomme og lidenskaber frit løb. Resultatet var oprør og strid, og Tysklands jord blev gennemvædet af blod. {MBF 154.2}

Den sjæleangst, Luther så længe havde følt i Erfurt, knugede ham med dobbelt styrke, nu da reformationen fik skylden for følgerne af sværmeriet. Mange troede på den usandfærdige katolske påstand, at opstanden var en følge af Luthers lære. Skønt denne anklage savnede ethvert grundlag, voldte den Luther stor sorg. At sandhedens sag skulle vanæres ved at ligestilles med den usleste fanatisme, var næsten mere end han kunne bære. Opstandens ledere hadede Luther, som ikke blot havde modsagt deres lære og benægtet, at den var guddommeligt inspireret, men erklæret dem for oprørere mod de borgerlige myndigheder. Det så ud, som om han havde fået både fyrsterne og folket til fjender. {MBF 154.3}

Katolikkerne var begejstrede og forudså reformationens fald. De anklagede Luther for netop de vildfarelser, han så energisk havde forsøgt at rette. Sværmernes parti havde vundet mange for deres sag ved løgnagtigt at hævde, at de var blevet meget uretfærdigt behandlet. Og som det ofte går dem, der vælger det forkerte, blev de anset for martyrer. Og således blev de mennesker, som satte alt ind på at skade reformationen, lovprist som var de ofre for en grusom undertrykkelse. Det hele var Satans værk — resultat af den samme oprørsånd, som viste sig i himlen. {MBF 154.4}

Den onde prøver til stadighed at bedrage mennesker og få dem til at kalde synd for retfærdighed — og retfærdighed for synd. Og hvor ofte lykkes det ikke for ham! Urettens tjenere bliver rost, ja endog betragtet som martyrer, mens de, der burde æres for deres troskab mod Gud, står alene og bliver mistænkt. {MBF 155.1}

Forloren fromhed bedrager stadig mange. I forskellige skikkelser afleder den ligesom på Luthers tid tankerne fra Guds ord og får mennesker til at følge deres egne indskydelser i

stedet for at rette sig efter Guds lov. Dette er et af Satans bedste påfund for at vanære det, som er rent og sandt. {MBF 155.2}

Luther forsvarede frygtløst evangeliet mod de angreb, som kom fra alle sider. Guds ord viste sig at være et mægtigt våben. Med det førte han krig mod pavens selvbestaltede myndighed og skolastikkernes rationalistiske filosofi, mens han stod fast som en klippe mod de sværmere, der søgte at forene sig med reformationen. {MBF 155.3}

Hvert eneste af disse modstridende elementer ville på hver sin måde tilsidesætte Skriften og ophøje menneskelig visdom til at være kilden til religiøs sandhed. Rationalismen har fornuften til afgud og gør denne til religionens kendemærke. Katolicismen, som hævder at dens pavelige overhoveds inspiration i lige linje er arvet fra apostlene og er uforanderlig til alle tider, skjuler al slags fordærvelse under det apostolske embedes ukrænkelighed. Og den inspiration, som Münzer og hans disciple hævdede at have, var kun et fantasifoster, men dens indflydelse var nedbrydende for såvel guddommelig som menneskelig myndighed. Sand kristendom anerkender Guds ord som det største skatkammer for åndelig sandhed og som prøvestenen for al inspiration. {MBF 155.4}

Hjemkommet fra Wartburg fuldendte Luther sin oversættelse af Det Nye Testamente. Den blev modtaget med stor glæde af alle, som elskede sandheden — men med foragt afvist af dem, som foretrak menneskers overleveringer og bud. {MBF 155.5}

Præsterne var forfærdede ved tanken om, at jævne mennesker nu ville blive i stand til at diskutere Guds ords forskrifter med dem — og at deres egen uvidenhed skulle afsløres. Deres verdslige tankegang var magtesløs over for Guds ord. Rom søgte med alle midler at hindre Skriftens udbredelse; men bandlysning og tortur hjalp ikke. Jo mere Rom fordømte Bibelen, des ivrigere blev folk efter at vide, hvad den egentlig lærte. Enhver, som kunne læse, studerede selv Bibelen. De læste den atter og atter og lærte store dele af den udenad. Da Luther så, med hvilken glæde Det Nye Testamente blev modtaget, begyndte han straks på en oversættelse af Det Gamle Testamente og udgav de enkelte dele, så snart han fik dem færdige. {MBF 155.6}

Luthers skrifter blev modtaget med lige stor glæde alle vegne. Hvad han og hans venner forfattede, satte andre i omløb. Munke, som var overbevist om, at munkeløfterne var ulovlige og ønskede at ombytte et langt liv i dovenskab med travl virksomhed, men var for uvidende til selv at forkynde Guds ord, rejste rundt i provinserne og besøgte små landsbyer, hvor de solgte Luthers og hans venners bøger. Snart vrimlede det med disse modige kolportører i Tyskland.15 {MBF 156.1}

Disse bøger blev studeret med dyb interesse af rig og fattig, lærd og ulærd. Ved nattetid læste landsbyskolernes lærere dem højt for små grupper ved den hjemlige arne. Hver eneste

gang blev nogle overbevist om sandheden, og når de med glæde havde modtaget Ordet, fortalte de det gode budskab til andre. {MBF 156.2}

Man erfarede opfyldelsen af disse inspirerede: „Dine ord giver lys, når de åbner sig, og giver de uerfarne forstand.“16Studiet af Skriften bevirkede en mægtig forandring i folkets sjæl og hjerte. Pavedømmet havde lagt et jernåg på sine undersåtter og holdt dem nede i uvidenhed og nedværdigelse. Man havde bevaret en overtroisk overholdelse af ydre former, men i hele den katolske gudstjeneste havde hjertet og forstanden kun haft ringe plads. Luthers forkyndelse af Guds ords ligefremme sandheder havde sammen med Ordet, som blev lagt i jævne menneskers hænder, vakt deres slumrende kræfter og ikke blot renset og forædlet deres åndelige natur, men også styrket deres forstand. {MBF 156.3}

Mennesker fra alle samfundslag forsvarede med Bibelen i hånd reformationens lære. Katolikkerne, som havde overladt studiet af Skriften til præster og munke, forlangte nu, at de skulle gendrive den nye lære. Men disse, der var lige så uvidende om Guds magt som om Skriften, blev fuldstændig slået af marken af dem, de havde erklæret for ulærde og kætterske. En katolsk forfatter sagde: „Ulykkeligvis havde Luther overtalt sine tilhængere til ikke at have tillid til nogen anden visdomskilde end Den hellige Skrift.“17 {MBF 156.4}

Store skarer samledes for at høre sandheden udlagt af mænd uden megen uddannelse, ja, for at høre dem diskutere den med lærde og veltalende teologer. {MBF 156.5}

De sidstnævntes skammelige uvidenhed blev afsløret, når deres argumenter blev imødegået med Guds ords enkle lære. Arbejdere, soldater og kvinder, ja, selv børn kendte mere til Bibelens lære end præster og lærde doktorer. {MBF 157.1}

Modsætningen mellem evangeliets disciple og dem, der holdt fast ved den katolske overtro, viste sig ikke mindre tydeligt blandt de studerende. I modsætning til præstevældets gamle forkæmpere, der havde forsømt at studere sprog og litteratur, var der ædle unge mænd, der studerede flittigt, ransagede Skriften og var fortrolige med antikkens mesterværker. Disse unge, der havde en levende forstand og et uforfærdet hjerte, erhvervede sig snart en sådan viden, at ingen i lange tider kunne måle sig med dem. Når de ungdommelige forsvarere af reformationen traf de katolske doktorer, angreb de dem med en sådan lethed og sikkerhed, at disse uvidende mænd blev forvirrede og udsat for en foragt, som alle fandt vel fortjent.18 {MBF 157.2}

Da de katolske præster så, at deres menigheder svandt ind, påkaldte de myndighedernes hjælp og forsøgte med alle midler at få deres tilhørere tilbage. Men folk havde i den nye lære fundet det, som tilfredsstillede deres hjertes trang, og vendte sig bort fra dem, der så længe havde givet dem overtroens og traditionernes værdiløse avner. {MBF 157.3}

Da forfølgelserne brød løs over sandhedens lærere, huskede de Jesu ord: „Når de forfølger jer i en by, så flygt til den næste.“19Et eller andet sted åbnede en gæstfri dør sig,

og så prædikede de Kristus — om muligt i kirken, eller, hvis det blev dem nægtet, i private hjem eller under åben himmel. Sandhedens ord spredtes med uimodståelig kraft. Forgæves påkaldte man både gejstlige og borgerlige myndigheder for at knuse kætteriet. Forgæves tog man sin tilflugt til fængsel, pinsler, ild og sværd. Tusinder beseglede deres tro med deres liv, men reformationen gik videre. Forfølgelse tjente kun til sandhedens udbredelse; og den fanatisme, som Satan prøvede at knytte sammen med reformationen, gjorde kun forskellen mellem hans og Guds værk endnu mere tydelig. {MBF 157.4}

Kapitel 11—Fyrsternes protest

Et af de ædleste vidnesbyrd for reformationen var de kristne fyrsters protest ved rigsdagen i Speyer i 1529. Disse gudfrygtige mænds mod, tro og fasthed sikrede de efterfølgende tidsaldre frihed for tanke og samvittighed. Det var deres protest, som gav den nye kirke navnet den protestantiske; og dens principper er „selve protestantismens kerne.“1 {MBF 159.1}

Det var en mørk og truende tid for reformationen. Trods ediktet fra Worms, som havde erklæret Luther fredløs og forbudt tro på eller udbredelse af hans læresætninger, havde religiøs tolerance således været vidt udbredt i riget. Guds forsyn havde holdt de kræfter, der modarbejdede sandheden, i skak. Karl V var fast besluttet på at knuse reformationen, men han blev ofte tvunget til at tilbagekalde sine planlagte aktioner. Den øjeblikkelige tilintetgørelse af enhver, der vovede at sætte sig op imod Rom, forekom gentagne gange uundgåelig; men i det afgørende øjeblik dukkede enten de tyrkiske hære op ved den østlige grænse, eller den franske konge eller endog paven selv erklærede krig af misundelse over kejserens voksende magt. På denne måde fik reformationen under nationernes stridigheder lejlighed til at vokse i styrke og brede sig yderligere. {MBF 159.2}

Men til sidst indstillede de katolske herskere deres fejder for at gøre fælles sag imod reformatorerne. Rigsdagen i Speyer havde i 1526 givet landene fuld frihed i religiøse anliggender, indtil et nyt kirkemøde trådte sammen. Men aldrig så snart var de farer, der havde sikret denne indrømmelse, overstået, før kejseren indkaldte til en ny rigsdag i Speyer i 1529 for at knuse kætteriet. Fyrsterne skulle, om muligt med fredelige midler, formås til at tage parti imod reformationen. Men hvis det slog fejl, var Karl V parat til at gribe til våben. {MBF 160.1}

Katolikkerne hoverede. De mødte talrigt frem i Speyer og viste åbenlyst deres fjendskab mod reformatorerne og alle, som holdt med dem. Melanchton sagde: „Vi er verdens udskud og fejeskarn, men Kristus vil se ned til sit stakkels folk og bevare det.“2Det blev endog forbudt de reformerte fyrster, som deltog i rigsdagen, at lade evangeliet forkynde i deres boliger. Men Speyers indbyggere tørstede efter Guds ord, og trods forbudet flokkedes tusinder ved de gudstjenester, som blev holdt i kurfyrsten af Sachsens kapel. {MBF 160.2}

Dette fremskyndede krisen. Kejseren lod kundgøre for rigsdagen, at da den resolution, der tillod samvittighedsfrihed, havde forvoldt megen uorden, forlangte han den annulleret. Dette vakte de reformerte kristnes harme og forfærdelse. En af dem sagde: „Kristus er igen faldet i Pilatus’ og Kajfas’ hænder!“ Katolikkerne optrådte stadigt voldsommere. En af dem erklærede: „Tyrkerne er bedre end lutheranerne, for de overholder fastedage, men lutheranerne overtræder dem. Skulle vi vælge mellem Den hellige Skrift og kirkens gamle vildfarelser, måtte vi forkaste den første.“ Melanchton sagde: {MBF 160.3}

„Hver eneste dag kaster Faber en eller anden ny sten efter os evangeliske.“3 {MBF 160.4}

Der var ved lov indført tolerance i religionsspørgsmål, og de protestantiske stater var fast besluttede på at modsætte sig enhver krænkelse af deres rettigheder. Luther var stadig bandlyst og havde ikke lov til at være til stede i Speyer, men han blev repræsenteret af sine medarbejdere og de fyrster, som Gud havde kaldet til at forsvare sin sag i denne farlige situation. Den ædle Frederik af Sachsen var død, men hans bror og efterfølger, hertug Johan, havde med glæde budt reformationen velkommen, og som en fredens ven lagde han stor energi og stort mod for dagen i alle sager med relation til troens interesser. {MBF 160.5}

Præsterne krævede, at de stater, der havde antaget reformationen, ubetinget skulle underkaste sig Roms jurisdiktion. Modsat gjorde reformatorerne krav på den frihed, de tidligere havde fået. De kunne ikke gå med til, at Rom atter skulle beherske stater, som med så stor glæde havde modtaget Guds ord. {MBF 160.6}

Som et kompromis blev det til sidst foreslået, at Worms-ediktet skulle håndhæves strengt, „hvor reformationen ikke var blevet indført, og at der, hvor folket var afveget fra det, og hvor det ikke uden fare for opstand kunne indrette sig efter det, måtte man i det mindste ikke fremkalde nogen ny reform. Man måtte ikke komme ind på omstridte hovedspørgsmål eller modsætte sig, at der blev holdt messe. Man måtte ikke tillade nogen katolik at antage Luthers lære.“4Dette lovforslag blev vedtaget af rigsdagen til de pavelige prælaters store tilfredshed. {MBF 161.1}

Hvis dette edikt blev håndhævet, „kunne reformationen hverken brede sig, hvor den endnu var ukendt, eller få en sikker stilling, hvor den allerede fandtes.“5Der kom forbud mod talefrihed! Ingen omvendelser ville være tilladt. Og man krævede, at reformationens venner straks skulle underkaste sig disse restriktioner og forbud. Det var, som skulle verdens håb slukkes! {MBF 161.2}

„Genoprettelse af det romerske præstevælde ville uvægerlig føre til de gamle misbrug, og der kunne hurtigt findes en anledning til at fuldende nedbrydningen af et arbejde, der allerede var så voldsomt rystet af fanatisme og uenighed.“6 {MBF 161.3}

Da det protestantiske parti mødtes for at rådslå, så man på hinanden med utilsløret forfærdelse. Fra den ene til den anden lød spørgsmålet: „Hvad skal der gøres?“ Vægtige stridspunkter for verden stod på spil. Skulle reformationens ledere underkaste sig og rette sig efter ediktet? Hvor let kunne reformatorerne ikke i denne krise, der i sandhed var forfærdelig, have argumenteret sig ind på en forkert kurs! Hvor mange plausible påskud og gode grunde til at underkaste sig kunne de ikke have fundet! De lutherske fyrster var garanteret fri udøvelse af deres religion. Den samme gunst omfattede også de af deres undersåtter, som allerede havde antaget den reformerte tro. Burde dette ikke være nok?

Hvilke farer ville eftergivenhed ikke fri dem for! Og hvilke ukendte farer og konflikter ville modstand ikke resultere i! Hvem vidste, hvilke muligheder fremtiden ville bringe? Lad os gribe den oliegren, Rom rækker os, og læge Tysklands sår. Med argumenter som disse kunne reformatorerne have retfærdiggjort deres valg af en kurs, som med sikkerhed i løbet af kort tid havde resulteret i en ødelæggelse af deres sag. {MBF 161.4}

„Heldigvis så de, efter hvilket princip denne overenskomst var udformet, og de handlede i tro. Og hvilket princip var det? Det var Roms ret til at tvinge samvittigheden og forbyde fri oplysning. Men skulle da ikke både de selv og deres protestantiske undersåtter nyde religiøs frihed? Jo, som en gunst, der var særligt betinget i denne ordning, men ikke som deres ret. Hvad alt uden for overenskomsten angik, skulle det store myndighedsprincip gælde. Samvittigheden skulle der ikke tages hensyn til. Roms ufejlbarlige dom skulle adlydes. Hvis den foreslåede overenskomst var blevet godkendt, ville det have betydet, at religionsfriheden havde været begrænset til det reformerte Sachsen. For hele den øvrige kristenhed skulle fri oplysning og det, at bekende sig til den reformerte tro, være forbrydelser, der skulle bekæmpes med fængsling og bål. Kunne de give deres samtykke til at begrænse religionsfriheden? Til at bekendtgøre, at reformationen havde vundet sin sidste tilhænger? At den havde underlagt sig det sidste stykke land? Og at hvor Rom i denne time herskede, skulle dets herredømme vare for evigt? Kunne reformatorerne have hævdet, at de var uskyldige i de hundreders og tusinders blod, der som følge af denne overenskomst ville komme til at ofre livet i de katolske lande? Dette ville have været i den afgørende time at forråde evangeliets sag og kristenhedens frihed!“7„Hellere ville de ofre alt, selv deres riger, deres kroner og deres liv.“8 {MBF 161.5}

„Lad os forkaste dette dekret,“ sagde fyrsterne. „Hvor det drejer sig om samvittigheden, har flertallet ingen magt.“ De erklærede: „Det er dekretet fra 1526, vi kan takke for den fred, riget nyder, og hvis det ophæves, vil splittelse og ulykke ramme Tyskland. Rigsdagen er ikke kompetent til at gøre andet end at bevare religionsfriheden, indtil kirkemødet træder sammen.“9Det er statens pligt at beskytte samvittighedsfriheden, og det er grænsen for dens myndighed i religionsspørgsmål. Den verdslige regering, der prøver på at regulere eller påtvinge overholdelse at religiøse ceremonier, prisgiver det princip, som de protestantiske kristne har kæmpet så tappert for. {MBF 162.1}

Katolikkerne besluttede at undertrykke det, som de kaldte „forvoven stædighed“. Først forsøgte de at skabe splittelse blandt reformationens beskyttere og at skræmme alle, som ikke åbenlyst havde erklæret sig for den. Til slut blev fristædernes repræsentanter indkaldt for rigsdagen og opfordret til at tilkendegive, om de ville tiltræde forslagets betingelser. De anmodede om udsættelse, men forgæves. Da de skulle svare, tog næsten halvdelen reformatorernes parti. De, der nægtede af ofre samvittigheden og retten til selv at dømme, vidste udmærket, at de udsatte sig for kritik, fordømmelse og forfølgelse, men en af dem sagde: „Vi må enten fornægte Guds ord — eller lade os brænde.“10 {MBF 162.2}

Kong Ferdinand, kejserens repræsentant på rigsdagen, indså, at forordningen ville skabe alvorlig splittelse, hvis man ikke kunne formå fyrsterne til at støtte den. Vel vidende at brugen af magt over for sådanne mænd blot ville styrke deres beslutning, forsøgte han overtalelsens kunst. Han bad indtrængende fyrsterne om at godkende dekretet og forsikrede dem, at kejseren ville være overordentlig tilfreds med dem. Men disse tro mænd anerkendte en myndighed, som var hævet over jordiske herskeres, og svarede: „Vi vil adlyde kejseren i alt, hvad der kan bidrage til at opretholde freden og Guds ære.“11 {MBF 163.1}

Til sidst meddelte kongen dem i rigsdagens påhør, at ediktet var ved at blive affattet i form af et kejserligt dekret, og at den eneste mulighed var at bøje sig for flertallet. Da han havde sagt det, trak han sig tilbage uden at give reformationens tilhængere mulighed for at svare. Det hjalp ikke, at man sendte en deputation til kongen for at trygle ham om at komme tilbage. Hans eneste svar på deres indvendinger var: „Sagen er afgjort! Der mangler kun, at man underkaster sig!“12 {MBF 163.2}

Det kejserlige parti var overbevist om, at de kristne fyrster ville holde sig til Den hellige Skrift og betragte den som hævet over alle menneskelige læresætninger og krav. Og de vidste, at hvor som helst dette princip blev godkendt, ville pavedømmet til sidst blive væltet. Men som tusinder af andre efter deres tid, der kun ser på „de synlige ting,“ smigrede de sig med, at kejserens og pavens sag var stærk og reformationens svag. Havde reformatorerne kun været afhængige af menneskers hjælp, ville de have været netop så magtesløse, som katolikkerne formodede. Men skønt de var få og i strid med Rom, havde de deres egen styrke. „De indankede deres sag fra rigsdagens afgørelse til Guds ord, og fra kejser Karl V til kongernes Konge og herrernes Herre.“13 {MBF 163.3}

Da Ferdinand havde nægtet at tage hensyn til deres overbevisning, besluttede fyrsterne ikke at tage hensyn til hans fravær, men uden tøven at fremsætte deres protest for det nationale råd. Der blev affattet en højtidelig erklæring, som blev overrakt rigsdagen. {MBF 163.4}

„Vi protesterer herved for Gud, vor eneste skaber, beskytter, forsoner og frelser, som engang skal være vor dommer — såvel som for alle mennesker — mod, at vi på egne eller vort folks vegne på nogen som helst måde går ind for den foreslåede forordning på noget punkt, der er i modstrid med Gud, hans hellige ord og med vor samvittighed og vore sjæles frelse. {MBF 163.5}

Hvorledes! Skulle vi stadfæste denne forordning? Skulle vi hævde, at når den almægtige Gud kalder et menneske til at kende sig, skulle dette menneske ikke modtage denne kundskab? Der findes ingen anden pålidelig kundskab, end den, der stemmer overens med Guds ord. Herren forbyder enhver anden lære. Den hellige Skrift bør udlægges anderledes tydeligt. I alt, hvad en kristen behøver, er den hellige bog let forståelig og velegnet til at sprede mørket. Det er vor beslutning ved Guds nåde at bevare den rene og uforfalskede

forkyndelse af hans ord, som det findes i Det Gamle og Det Nye Testamente — uden dertil at føje noget, som kan være i modstrid med det. Dette ord er den eneste sandhed; det er den sikre rettesnor for al lære og alt liv, og det kan aldrig svigte eller bedrage os. Den, der bygger på denne grundvold, skal modstå alle Helvedes magter, mens al menneskelig forfængelighed, som sætter sig op mod den, skal falde for Guds ansigt. {MBF 163.6}

Af denne grund afviser vi det åg, man vil lægge på os. Vi forventer, at hans kejserlige Majestæt vil handle mod os som en kristen fyrste, der elsker Gud over alle ting; og vi erklærer os rede til at yde ham, såvel som eder, nådige herrer, al den hengivenhed og lydighed, som er vor rette og lovlige skyldighed.“14 {MBF 164.1}

Dette gjorde dybt indtryk på rigsdagen. De fleste blev både forbavsede og forskrækkede over protestens dristighed. Fremtiden forekom dem stormfuld og usikker. Strid og blodsudgydelse syntes uundgåelige. Men reformatorerne, der var overbeviste om deres sags retfærdighed og stolede på den Almægtiges støtte, var fulde af mod og beslutsomhed. {MBF 164.2}

Grundsætningerne i denne berømte protest danner selve protestantismens kerne, idet den modsætter sig to former for menneskeligt misbrug i trosspørgsmål. For det første de borgerlige myndigheders indblanding, og for det andet kirkens vilkårlige autoritet. Protestantismen sætter Guds ord over myndighederne — og dette ords myndighed over kirkens. Den siger: ‘Man bør adlyde Gud mere end mennesker.’ Over for Karl V’s krone løfter den Jesu Kristi krone! Men den går endnu videre. Den hævder det princip, at al menneskelig lære må underordne sig Guds ords visdom.15Protestanterne hævdede også deres ret til frit at fremsætte deres overbevisning om sandheden. De ville ikke kun tro og adlyde, men også lære andre, hvad Guds ord siger, og de benægtede, at præst eller dommer havde nogen ret til at blande sig heri. Protesten i Speyer var et højtideligt vidnesbyrd mod religiøs intolerance og hævdede alle menneskers ret til at dyrke Gud ud fra deres egen samvittighed. {MBF 164.3}

Erklæringen var afgivet! Den blev indprentet i tusinders erindring og indskrevet i himlens bøger, hvor ingen menneskelig magt kan udslette den. Hele det protestantiske Tyskland vedtog den som et udtryk for sin tro. Alle vegne så man i denne erklæring løftet om en ny og bedre tid. I Speyer sagde en af fyrsterne til protestanterne: „Måtte den Almægtige, som har givet jer nåde til kraftigt og frygtløst at bekende jeres tro, bevare jer urokkelige til evighedens dag.“16 {MBF 165.1}

Hvis reformationen efter at have haft en vis fremgang var gået ind på at tilpasse sig for at sikre sig verdens gunst, ville den have været utro over for både Gud og sig selv og således have sikret sin egen undergang. De ædle fyrsters erfaring rummer en lære for alle senere tider. Den måde, hvorpå Satan modarbejder Gud og hans Ord, har ikke ændret sig. Han er stadig lige så meget imod, at Skriften gøres til rettesnor for livet, som i det sekstende

århundrede. I vore dage er man kommet langt bort fra Skriftens lære, og det er hårdt tiltrængt at vende tilbage til det store protestantiske princip: Bibelen og Bibelen alene er afgørende for vor tro og pligt! Satan arbejder stadig med alle midler for at tilintetgøre religionsfriheden. Den antikristelige magt, som protestanterne forkastede i Speyer, søger nu med fornyet styrke at genoprette sit tabte herredømme. Det eneste håb om en reformering i dag er den samme aldrig svigtende troskab over for Guds ord, som viste sig i dette for reformationen så afgørende øjeblik. {MBF 165.2}

Det var en farlig situation for protestanterne — men Guds hånd var udstrakt for at beskytte dem. Det var omkring dette tidspunkt, at „Melanchton hastigt førte sin ven, Simon Grünæus, gennem Speyers gader til Rhinen. Dette hastværk forbavsede Grünæus. Melanchton sagde: 'En gammel mand, jeg ikke kendte, men som så meget alvorlig og højtidelig ud, kom hen til mig og sagde: Om et øjeblik vil Ferdinand sende retsbetjente hen for at arrestere Grünæus!' " {MBF 165.3}

Samme dag var Grünæus blevet forarget over en prædiken af Faber, en ledende katolsk universitetsdoktor. Da denne var færdig med at tale, bebrejdede han ham, at han forsvarede „visse afskyelige vildfarelser." Faber skjulte sin vrede, men gik straks derefter til kongen, hvor han opnåede en fængslingskendelse på den besværlige lærer fra Heidelberg. Melanchton var ikke i tvivl om, at Gud havde frelst ham ved at sende en engel for at advare ham. „Han ventede ubevægelig ved Rhinens bred, til floden havde skilt hans ven fra hans forfølgere. 'Endelig,'; udbrød Melanchton, da han så ham på den modsatte bred, 'endelig er han revet ud af gabet på dem, der tørster efter uskyldigt blod.'; Da Melanchton kom hjem, fik han at vide, at betjente, som var kommet efter Grünæus, havde undersøgt huset fra kælder til kvist."17Reformationen skulle blive endnu mere iøjnefaldende fremstillet for denne verdens mægtige. Kong Ferdinand havde afslået at høre på de reformerte fyrster, men der blev tilstået dem en lejlighed til at fremstille deres sag for kejseren og de højeste embedsmænd inden for stat og kirke. For at skabe ro om den strid, som forstyrrede rigets fred, sammenkaldte Karl V ret snart efter protesten i Speyer en rigsdag i Augsburg, hvor han personlig ville præsidere. De protestantiske ledere blev indkaldt. {MBF 165.4}

Store farer truede reformationen, men dens forkæmpere satte deres lid til Gud og forpligtede sig til at holde fast ved evangeliet. Kurfyrsten af Sachsen blev rådet til ikke at vise sig ved rigsdagen. Man sagde, at kejseren forlangte fyrsternes tilstedeværelse for at lokke dem i en fælde. Ville det ikke være at sætte alt på spil at lukke sig inde sammen med en mægtig fjende bag en bys mure? Men andre erklærede dristigt: „Lad kun fyrsterne optræde modigt, så er Guds sag reddet!" „Gud er trofast! Han vil ikke svigte os,"18sagde Luther. Kurfyrsten drog med sit følge til Augsburg. Enhver var klar over de farer, som truede ham, og mange rejste med tungt hjerte. Luther, som ledsagede dem til Coburg, satte nyt liv i deres svigtende tro ved at synge den salme, han skrev på denne rejse: „Vor Gud han

er så fast en borg.“ Mange bange anelser blev fordrevet af dens inspirerende strofer. {MBF 166.1}

De reformerte fyrster havde besluttet i systematisk form at fremsætte en redegørelse for deres synspunkter og sammen med vidnesbyrd fra Skriften fremlægge den for rigsdagen. Det forberedende arbejde var betroet Luther, Melanchton og deres medarbejdere. Protestanterne godkendte denne konfession som en fremstilling af deres tro, og de samledes for at skrive under på dette vigtige dokument. Det var et højtideligt og vanskeligt øjeblik. Reformatorerne var bekymrede for, at deres sag skulle blive sammenblandet med politiske spørgsmål. De følte, at reformationen ikke burde udøve nogen anden indflydelse, end den der stammede fra Guds ord. Da de kristne fyrster gik hen for at underskrive konfessionen, lagde Melanchton sig imellem og sagde: „Det passer sig bedre for præster og teologer at forelægge disse ting; lad os gemme de mægtiges myndighed til andre sager.“ Johan af Sachsen svarede: „Gud forbyde, at I skulle udelukke mig! Det er min faste beslutning at gøre, hvad ret er, uden at bekymre mig om min krone. Min kurfyrstelige hat og min hermelinskåbe er mig ikke så dyrebare som Kristi kors.“ Da han havde sagt dette, skrev han sit navn under. En anden fyrste sagde: „Hvis min Herres, Jesu Kristi ære kræver det, er jeg rede til at give afkald på mit gods og mit liv. Jeg vil hellere frasige mig mine undersåtter og mine lande, hellere forlade mine fædres jord med stav i hånd end godkende nogen anden lære end den, som rummes i denne konfession.“19En sådan tro og dristighed havde disse Guds mænd. {MBF 166.2}

Nu kom den fastsatte tid til at træde frem for kejseren. Karl V sad på tronen omgivet af sine fyrster og gav audiens for de protestantiske reformatorer. Deres trosbekendelse blev oplæst. I denne ærefrygtindgydende forsamling blev evangeliets sandheder klart fremsat — og pavekirkens vildfarelser blev påvist. Med rette er denne dag blevet kaldt „reformationens største dag og en af de herligste i kristenhedens og menneskeslægtens historie.“20 {MBF 167.1}

Kun få år tidligere stod munken fra Wittenberg alene foran rigsdagen i Worms. Nu stod i hans sted de ædleste og mægtigste fyrster i hele riget! Det var blevet Luther forbudt at vise sig i Augsburg, men ved sine ord og sine bønner havde han været til stede. Han skrev: „Jeg er lykkelig over, at jeg har oplevet denne time, da Kristus offentligt er blevet ophøjet af så højbårne bekendere og i en så berømmelig forsamling.“21Således gik Skriftens ord i opfyldelse: „Jeg vil tale om dine formaninger til konger uden at blive til skamme.“22 {MBF 167.2}

Paulus forkyndte for Roms fyrster og fornemme mænd det evangelium, han sad fængslet for. Og nu blev det, som kejseren havde forbudt at sige fra prædikestolen, forkyndt for konger og fyrster af kronede hoveder. Det, der af mange var blevet anset for at være uskikket for tjenestefolks ører, blev nu med undren påhørt af rigets øverste mænd.

Tilhørerne var konger og stormænd. Prædikanterne var kronede hoveder. „Siden apostlenes dage er der aldrig sket en større gerning eller aflagt en mere storslået bekendelse,“23siger en forfatter. {MBF 167.3}

„Vi kan ikke nægte, at alt, hvad lutheranerne har sagt, er sandhed,“ erklærede en katolsk biskop. „Kan I med vægtige beviser gendrive kurfyrstens og hans forbundsfællers konfession?“ spurgte en anden den katolske doktor Eck. {MBF 167.4}

„Med apostlenes og profeternes skrifter — nej!“ lød svaret. „Men med kirkefædrenes — ja!“ „Jeg forstår — efter jeres opfattelse står lutheranerne inden for Skriften, og vi står udenfor!“24 {MBF 167.5}

Nogle af de tyske fyrster blev vundet for reformationen. Selv kejseren erklærede, at de protestantiske trosartikler var sandhed. Konfessionen blev oversat til mange sprog og udbredt over hele Europa — og i de følgende generationer er den af millioner blevet godkendt som udtryk for deres tro. Guds trofaste tjenere arbejdede ikke alene. Da „ondskabens åndemagter i himmelrummet“ sluttede sig sammen imod dem, svigtede Herren ikke sit folk. Hvis deres øjne var blevet åbnet, ville de have fået et lige så tydeligt bevis på, at englene var til stede, som det, der i gamle dage blev skænket en profet. Da Elisas tjener så den fjendtlige hær, der omgav dem, bad profeten: „Herre, åbn øjnene på ham, så han kan se! …Og han så, at bjerget var fuldt af ildheste og ildvogne rundt om Elisa.“25På samme måde vogtede englene dem, der arbejdede for reformationens store sag. {MBF 168.1}

Et af de principper, som Luther med den største fasthed håndhævede, var, at man aldrig skulle tage sin tilflugt til verdslig magt for at støtte reformationen eller gribe til våben for at forsvare den. Han frydede sig over, at evangeliet blev bekendt af rigets fyrster, men da de foreslog at samles i en forsvarsliga, erklærede han, at evangeliets lære burde forsvares af Gud alene. Jo mindre mennesker blandede sig i værket, jo mere tydeligt ville Guds indgriben til gavn for det vise sig. Alle de politiske forsigtighedsregler, man foreslog, kunne i hans øjne kun tilskrives uværdig frygt og syndig mistillid.26 {MBF 168.2}

Da mægtige fjender forenede sig for at kuldkaste den reformerte tro, og tusinder af sværd syntes at skulle drages imod den, skrev Luther: „Satan opbyder hele sit raseri; ugudelige paver lægger råd op, og man truer os med krig. Forman folket til tappert at kæmpe for Herrens trone i tro og bøn, så vore fjender bliver overvundet af Guds ånd og tvinges til fred. Vort største behov, vort vigtigste arbejde er bøn! Lad folket vide, at de er udsat for sværdets æg og Satans raseri, og lad dem bede!“27 {MBF 168.3}

Da Luther senere talte om det forbund, de protestantiske fyrster over-vejede at danne, erklærede han, at det eneste våben der skulle anvendes i denne kamp, var „Åndens sværd“. Han skrev til kurfyrsten af Sachsen: „Vi kan for vor samvittigheds skyld ikke give vort bifald til den foreslåede alliance. Jeg vil hellere dø ti gange, end at vort evangelium skal

være årsag til, at én eneste blodsdråbe bliver udgydt. Det tilkommer os at være som slagtefår. {MBF 168.4}

Kristi kors skal bæres. Eders Højhed kan være uden frygt. Vi skal udrette mere med vore bønner end alle vore fjender med deres pralende ord. Lad blot ikke Eders hænder plettes af Eders brødres blod. Hvis kejseren kræver, at vi skal udleveres til hans domstol, er vi rede til at komme. I kan ikke forsvare vor tro; enhver af os må tro på eget ansvar og egen risiko.“28 {MBF 169.1}

Fra bønnens lønkammer kom den kraft, som rystede verden ved den store reformation. Guds tjenere satte med hellig tillid deres fødder på hans forjættelses klippe. Under striden i Augsburg lod Luther „ikke én dag gå hen, hvor han ikke i det mindste brugte tre timer til bøn. Og det var den tid, som var bedst egnet til at studere i.“ Man hørte ham udøse sin sjæl for Gud i ord fulde af tilbedelse, frygt og håb, som når man taler med en ven: „Jeg ved, at du er vor Fader og vor Gud, og at du vil adsprede dem, der forfølger dine børn — for du kommer selv i fare sammen med os. Hele denne sag er din egen, og det er kun på dit bud, at vi har rakt hånd til den. Så forsvar os da, o Fader!“29Til Melanchton, der var overvældet af ængstelse og frygt, skrev Luther: „Nåde og fred i Kristus — ja, i Kristus, siger jeg, og ikke i verden! Amen. Jeg hader med et stort had disse overdrevne bekymringer, som fortærer dig. Hvis denne sag er uretfærdig, så forlad den; men hvis den er retfærdig, hvorfor skulle vi da gøre hans løfter til skamme, som befaler os at sove uden frygt? Kristus vil ikke svigte arbejdet for retfærdighed og sandhed. Han lever! Han regerer! Hvad skal vi da frygte for?“30 {MBF 169.2}

Gud hørte sine tjeneres råb. Han gav fyrster og præster nåde og mod til at holde fast ved sandheden. Herren siger: „Se, i Zion lægger jeg en hjørnesten, udvalgt og kostbar. Den, der tror på ham, skal ikke blive til skamme.“3131 De protestantiske reformatorer havde bygget på Kristus, og Helvedes porte fik ikke overhånd over dem. {MBF 169.3}

Kapitel 12—Den franske reformation

Efter protesten i Speyer og den augsburgske konfession, som markerede reformationens sejr i Tyskland, fulgte år præget af strid og mørke. Protestantismen var svækket af uenighed mellem sine tilhængere, den blev angrebet af stærke fjender og syntes forudbestemt til fuldstændig tilintetgørelse. Tusinder beseglede deres vidnesbyrd med deres blod. Der udbrød borgerkrig; den protestantiske sag blev forrådt af en af sine ledende tilhængere; de ædleste af de reformerte fyrster faldt i kejserens hænder og blev slæbt som fanger fra by til by. Men netop som det så ud, som om kejseren havde sejret, led han nederlag. Han så byttet blive vristet ud af sin hånd, og blev omsider tvunget til at tolerere de lærdomme, som det havde været hans livs mål at tilintetgøre. Han havde sat sit kejserdømme, sine skatte og sit liv ind på at knuse kætteriet. Nu så han sine hære hærget af kamp, sine skatkamre tømt og sine mange kongeriger truet af oprør, mens den tro, han forgæves havde forsøgt at undertvinge, bredte sig overalt. {MBF 171.1}

Karl V havde kæmpet mod den Almægtiges styrke. Gud havde sagt: „Der blive lys!“ men kejseren havde forsøgt at bevare mørket. Hans hensigt var slået fejl. Alt for tidligt ældet og udslidt af den lange kamp fraskrev han sig tronen og begravede sig i et kloster. {MBF 171.2}

I Schweiz kom der ligesom i Tyskland mørke dage for reformationen. Mens mange kantoner antog den reformerte tro, holdt andre hårdnakket fast ved Roms lære. Deres forfølgelse af dem, der ønskede at tage imod sandheden, førte til sidst til borgerkrig. Zwingli og mange af hans tilhængere faldt på den blodige slagmark ved Kappel. Oecolampadius, der var fortvivlet over disse frygtelige ulykker, døde kort efter. Rom triumferede og syntes mange steder at være lige ved at genvinde alt, hvad der var tabt. Men han, der råder for evigheden, havde hverken svigtet sin sag eller sit folk. Hans hånd skulle befri dem. I andre lande havde han oprejst arbejdere, der skulle føre reformationen videre. {MBF 172.1}

I Frankrig var det allerede begyndt at lysne, før Luther blev kendt som reformator. En af de første, der fangede lyset, var den gamle Lefèvre, en meget lærd mand, der var professor ved universitetet i Paris og en oprigtig og nidkær katolik. Under sine studier af klassisk litteratur blev han opmærksom på Bibelen, og han indførte studiet af den blandt sine studenter. {MBF 172.2}

Lefèvre var en entusiatisk beundrer af alle helgener og havde påtaget sig at skrive historien om helgener og martyrer på grundlag af kirkens legender. Dette var et værk, som krævede en enorm arbejdsindsats, men han havde allerede gjort betydelige fremskridt med det, da han begyndte at studere Bibelen, som han mente kunne være en værdifuld hjælp. Her fandt han i sandhed helgener levende beskrevet, men ikke den slags, der fandtes i den romerske kalender. En strøm af himmelsk lys trængte ind i hans sind. Med forbavselse og

afsky vendte han sig fra sin selvbestaltede opgave og helligede sig studiet af Guds ord. De dyrebare sandheder, som han opdagede der, begyndte han snart at undervise i. {MBF 172.3}

I 1512, endnu før både Luther og Zwingli havde påbegyndt deres arbejde for reformationen, skrev Lefèvre: „Det er Gud, som ved troen giver os den retfærdighed, der alene ved nåde retfærdiggør til evigt liv.“1Dvælende ved frelsens mysterium udbrød han: „Hvilken usigelig storhed i dette bytte — den skyldfri fordømmes, og den skyldige går fri; den velsignede bærer forbandelsen, og den forbandede velsignes; livet dør, og den døde lever; herligheden indhylles i mørke, og den, som ikke kendte andet end forvirring, iklædes herlighed.“2 {MBF 172.4}

Han forkyndte, at frelsens herlighed alene tilhører Gud, men sagde også, at mennesket har pligt til at være lydig. „Hvis du er medlem af Kristi kirke, er du et af hans legemes lemmer; hvis du er en del af hans legeme, er du fuld af guddommelig natur. Kunne mennesker blot forstå dette privilegium — hvor ville deres liv blive rent, kysk og helligt! De ville foragte denne verdens herlighed, når de sammenlignede den med den indre herlighed, som kødelige øjne ikke kan se.“3 {MBF 173.1}

Der var nogle stykker blandt Lefévres elever, som lyttede ivrigt til hans ord, og som skulle komme til at fortsætte med at forkynde sandheden, længe efter at lærerens stemme var blevet bragt til tavshed. Blandt dem var Guillaume Farel. Som søn af gudfrygtige forældre og opdraget til med uforbeholden tro at stole på kirkens lære kunne han ligesom apostlen Paulus have sagt om sig selv: „Som farisæer har jeg levet efter den strengeste retning i vor religion.“44 {MBF 173.2}

Han var en nidkær katolik og brændte efter at tilintetgøre enhver, der vovede at modsige kirken. „Jeg skar tænder som en rasende ulv,“ sagde han senere, når han talte om denne periode i sit liv, „når jeg hørte nogen tale imod paven.“5 {MBF 173.3}

Han var utrættelig i sin tilbedelse af helgenerne og havde sammen med Lefèvre besøgt alle Paris’ kirker, bedt ved altrene og lagt gaver på helgenskrinene. Men disse ceremonier bragte ham ingen sjælefred. Syndsbevidstheden nagede ham, og alle hans bodsøvelser, kunne ikke forjage den. Lefèvres ord var som en røst fra himlen: „Frelsen gives af nåde. Den uskyldige fordømmes, og den skyldige frikendes. Kristi kors alene kan åbne himlens port og lukke Helvedes port.“6 {MBF 173.4}

Farel tog imod sandheden med glæde. På samme måde som Paulus vendte han sig fra overleveringens trældom til Guds børns frihed. „I stedet for den glubende ulvs morderiske hjerte,“ sagde han, „kom jeg tilbage så rolig som et blidt og uskadeligt lam, med hjertet helt vendt bort fra paven og givet til Jesus Kristus.“7 {MBF 173.5}

Mens Lefèvre fortsatte med at udbrede lyset blandt sine studenter, gav Farel sig til at forkynde sandheden offentligt — lige så nidkær i Kristi tjeneste som han havde været i

pavens. Biskoppen af Meaux, en af kirkens højtstående mænd, sluttede sig snart til dem. Andre lærde og dygtige lærere fulgte hans eksempel. De begyndte at forkynde evangeliet, som vandt tilhængere i alle samfundslag, lige fra bønder og håndværkere til hofmænd. En søster til kong Frans I antog den reformerte tro. Selv kongen og enkedronningen syntes i nogen tid at se med venlige øjne på troen, og reformatorerne så frem til en tid, hvor Frankrig ville være vundet for evangeliet. {MBF 173.6}

Deres håb skulle ikke blive opfyldt. Prøvelser og forfølgelser ventede Kristi disciple. Men dette var barmhjertigt skjult for deres øjne. Først kom der en fredelig tid, hvor reformationen gjorde hurtige fremskridt, og de kunne samle kræfter til at møde stormen. Biskoppen af Meaux arbejdede i sit eget stift med megen iver på at undervise både gejstligheden og folket. Uvidende og umoralske præster blev fjernet og så vidt muligt erstattet med lærde, fromme mænd. Biskoppen ønskede inderligt, at folket skulle få adgang til Guds ord, og dette ønske blev snart opfyldt. Lefévre påtog sig at oversætte Det Nye Testamente, og netop da Luthers tyske Bibel udkom i Wittenberg, udkom Det Nye Testamente på fransk i Meaux. Biskoppen sparede ingen ulejlighed eller udgift for at give det til sine sognebørn, og i løbet af kort tid var bønderne i Meaux i besiddelse af Den hellige Skrift. {MBF 174.1}

Disse mennesker modtog Himlens budskab ligesom rejsende, der er ved at omkomme af tørst, hilser et kildevæld velkommen. Arbejderne på marken og håndværkerne på værkstedet fattede nyt mod i deres daglige slid ved at tale om Bibelens kostelige sandheder. Om aftenen samledes de ikke længere på vinstuen, men i hjemmene for at læse Guds ord og bede sammen. Snart skete der en stor forandring i disse sogne. Skønt de var uoplyste og hårdt arbejdende bønder, blev deres liv præget af den guddommelige nådes forvandlende og opløftende magt. Ydmyge og kærlige stod de som eksempler på, hvad evangeliet kan gøre for den, der modtager det i alvor og oprigtighed. {MBF 174.2}

Det lys, som var blevet tændt i Meaux, sendte sine stråler vidt omkring. For hver dag, der gik, voksede de omvendtes antal. I nogen tid blev gejstlighedens raseri holdt i skak af kongen, som foragtede munkenes skinhellighed; men til sidst sejrede de katolske ledere. Nu blev bålene tændt. Biskoppen af Meaux, der blev tvunget til at vælge mellem bålet og tilbagekaldelse, valgte den nemmeste udvej, men trods lederens frafald forblev hans menighed standhaftig. Mange vidnede om sandheden, mens flammerne slikkede op om dem. Disse ydmyge kristne vidnede ved deres tapperhed og troskab for tusinder, som i fredens dage aldrig ville havde hørt deres vidnesbyrd. {MBF 174.3}

Det var ikke kun de ydmyge og fattige, der trods lidelse og forhånelse vovede at vidne for Kristus. I slotte og paladser var der ædle sjæle, der vurderede sandheden højere end rigdom og rang — ja end selve livet. Under den kongelige rustning gemte der sig en mere ophøjet og standhaftig ånd end under biskoppens kåbe. Louis de Berquin var af adelig byrd.

Han var en modig og beleven ridder, belæst, med udsøgte manerer og en ulastelig moral. „Han var," siger en skribent, „en ivrig tilhænger af den katolske kirke, gik ofte til messe og nærede den største afsky for Luthers lære." Men da forsynet ledte ham til Bibelen, var han forbavset over der at finde: „Ikke Roms læresætninger, men Luthers."8Derefter ofrede han sig helt og fuldt for evangeliets sag. {MBF 174.4}

Han var betegnet som „den lærdeste af Frankrigs adelsmænd." Hans begavelse og veltalenhed, hans ukuelige mod og heroiske nidkærhed sammen med hans indflydelse ved hoffet — for han var en af kongens yndlinge — fik mange til at betragte ham som den, der skulle være sit lands reformator. „Berquin havde været en anden Luther," sagde Beza, „hvis han i Frans I havde fundet en anden kurfyrste." „Han er værre end Luther!" råbte katolikkerne.9Han var i alle tilfælde mere frygtet af Frankrigs katolikker. De beskyldte ham for at være kætter og kastede ham i fængsel; men kongen befriede ham. Kampen fortsatte i årevis. Kong Frans, som vaklede mellem romerkirken og reformationen, fandt sig nogle gange i munkenes voldsomme nidkærhed — andre gange bekæmpede han den. Tre gange blev Berquin fængslet af de gejstlige myndigheder, men hver gang befriet af kongen, som beundrede hans geni og ædle karakter og ikke ville lade ham blive offer for præsternes ondskab. {MBF 175.1}

Berquin blev ofte advaret mod de farer, som truede ham i Frankrig, og opfordret til som så mange andre ved frivillig landflygtighed at bringe sig i sikkerhed i udlandet. Den frygtsomme og holdningsløse Erasmus, som trods sine store kundskaber ikke havde moralsk mod til at sætte sandheden over liv og ære, skrev til Berquin: „Bed om at blive sendt som ambassadør til et fremmed land eller rejs til Tyskland. I kender Beda og hans lige — han er et tusindhovedet uhyre, som sprøjter gift i alle retninger. Eders fjender er utallige. De vil ikke lade Eder undslippe. Stol ikke for sikkert på kongens beskyttelse. Under alle omstændigheder, bring ikke mig i fare ved det teologiske fakultet."10 {MBF 175.2}

Berquins nidkærhed voksede med faren. I stedet for at følge Erasmus' snedige råd besluttede han at optræde endnu mere dristigt. Han ville ikke blot forsvare sandheden, men angribe vildfarelserne. Den beskyldning for kætteri, som katolikkerne rettede mod ham, ville han rette mod dem selv. Hans mest aktive og bitre modstandere var de lærde doktorer og munke ved det teologiske fakultet i det store universitet i Paris — en af landets højeste gejstlige autoriteter. Fra disse doktorers skrifter valgte han tolv læresætninger, som han offentligt erklærede for at være „i modstrid med Bibelen og kætterske," og han appellerede til kongen om at være dommer i denne meningsudveksling. {MBF 175.3}

Kongen havde intet imod at stille de fjendtlige parters styrke og skarpsindighed op mod hinanden og var glad for en lejlighed til at ydmyge de hovmodige munke. Han befalede katolikkerne at forsvare deres sag på grundlag af Bibelen. De vidste godt, at dette våben ikke ville være dem til stor nytte. Fængsling, tortur og bål var våben, de bedre forstod at

bruge. Nu var der vendt op og ned på situationen, og de var nær ved at falde i den grav, de havde håbet at styrte Berquin i. Forbløffede så de sig om efter en udvej. {MBF 176.1}

„Netop i de dage blev der på et gadehjørne skamferet et helgenbillede af Jomfru Maria.“ Det vakte stor ophidselse i byen. Folk strømmede til stedet og gav udtryk for vrede og sorg. Også kongen var dybt bevæget. Nu havde munkene en gunstig anledning, og de var ikke sene til at udnytte den. „Dette er et resultat af Berquins lære,“ råbte de. „Alt skal omstyrtes — religionen, lovene, ja selv tronen — af denne lutheranske sammensværgelse.“11 {MBF 176.2}

Berquin blev atter fængslet. Kongen forlod Paris, og således fik munkene frit spil. Reformatoren blev stillet for retten og dømt til døden, og for at kongen ikke igen skulle frelse ham, blev dødsdommen fuldbyrdet samme dag, den blev afsagt. Klokken 12 middag blev Berquin ført til retterstedet. En vældig menneskemængde havde samlet sig for at overvære begivenheden, og mange var både forbavsede og bedrøvede over, at ofret stammede fra en af Frankrigs bedste og modigste adelsslægter. Forundring, harme, foragt og bittert had stod at læse i mængdens ansigter. Men Berquins tanker var langt borte. Han følte kun Herrens nærhed. {MBF 176.3}

Han ænsede hverken den usle kærre, han blev kørt i, sine forfølgeres vrede ansigter eller den frygtelige død, som ventede ham. Han, som lever og var død, som lever evigt og har dødsrigets nøgler, var ved hans side. Berquins ansigt lyste af himmelsk fred. Han havde iført sig smukke klæder, og bar en „kappe af fløjl, en vest af satin og damask og gyldne benklæder.“12Han skulle snart vidne om sin tro i kongernes Konges og hele universet nærvær, og intet tegn på sorg skulle fordunkle hans glæde. {MBF 176.4}

Mens processionen langsomt bevægede sig frem ad de tætpakkede gader, bemærkede folk med forundring den afklarede fred og sejrssikre glæde, der var over hele hans udseende og holdning. „Han ligner en,“ sagde de, „der sidder i et tempel og tænker på hellige ting.“13 {MBF 176.5}

Ved bålet søgte Berquin at henvende nogle ord til folket, men munkene, der frygtede resultatet, begyndte at råbe op, mens soldaterne raslede med deres våben. I denne larm druknede martyrens stemme. Således skulle den højeste litterære og kirkelige myndighed i det kultiverede Paris i 1529 „sætte den store hob i 1793 et dårligt eksempel på, hvordan man undertrykker den døendes sidste hellige ord på skafottet.“14 {MBF 177.1}

Berquin blev kvalt og hans legeme fortæret af flammerne. Hans død vakte stor sorg hos alle reformationens venner i Frankrig. Men hans gode eksempel havde stor betydning. Mange andre vidnede: „Også vi er rede til at møde døden med glæde, idet vi retter blikket mod det kommende liv.“15 {MBF 177.2}

Under forfølgelsen i Meaux blev den reformerte tros forkyndere frataget deres bevilling til at prædike og begav sig til andre egne. Lefèvre begav sig til Tyskland, og Farel vendte tilbage til sin fødeby i det østlige Frankrig for at sprede lyset i sin hjemegn. Der havde man hørt, hvad der skete i Meaux, og mange lyttede til den sandhed, han forkyndte med stor nidkærhed. Inden længe besluttede myndighederne at bringe ham til tavshed og forviste ham fra byen. {MBF 177.3}

Skønt han ikke mere kunne arbejde offentligt, rejste han fra landsby til landsby og underviste i private hjem og på afsides liggende egne. Han fandt ly i skovene og i de klippehuler, hvor han havde leget som dreng. Gud forberedte ham til større prøvelser. „Det har ikke manglet på de forfølgelser og Satans rænker, som jeg er blevet advaret om," sagde han. „og de er langt værre, end jeg kunne have udholdt i egen kraft. Men Gud er min Fader. Han har altid givet og vil altid give mig den styrke, jeg behøver."16 {MBF 177.4}

Forfølgelserne havde, ligesom i apostlenes dage, „snarest ført til fremgang for evangeliet."17Fordrevet fra Paris og Meaux drog de omkring og forkyndte evangeliet.18Således fandt lyset vej til mange af Frankrigs fjerne provinser. {MBF 177.5}

Gud forberedte stadig arbejdere til at fremme sin sag. I en parisisk skole havde en tankefuld, stilfærdig ung mand allerede bevist, at han havde en skarp hjerne. Han udmærkede sig lige så meget ved sit dadelfri liv, som ved sin åndelige spændvidde og sin oprigtige tro. Hans geni og flid gjorde ham snart til kollegiets stolthed, og alle regnede med, at Jean Calvin skulle blive en af den katolske kirkes bedste forsvarere. Men selv gennem de mure af skolastik og overtro, som omgav Calvin, trængte en guddommelig lysstråle ind. Han hørte med gysen om den nye lære og tvivlede ikke om, at kætterne fortjente at blive brændt. Men uden selv at vide det blev han bragt ansigt til ansigt med kætteriet og tvunget til at afprøve den katolske teologis evne til at bekæmpe den protestantiske lære. {MBF 177.6}

En fætter til ham, der havde sluttet sig til reformationen, kom til Paris. De to unge mænd diskuterede ofte det, som bragte forstyrrelse i kristenheden. Protestanten Olivetan sagde: „I hele verden findes der kun to religioner. Den ene har mennesker opfundet, og ifølge den frelser mennesket sig selv ved ceremonier og gode gerninger. Den anden er den religion, som åbenbares i Bibelen og lærer mennesket at søge frelse alene af Guds nåde." „Jeg vil ikke høre om din nye lære!" udbrød Calvin. „Mener du, at jeg har levet i vildfarelse alle mine dage?"19 {MBF 178.1}

Men i hans sind var der vakt tanker, som han ikke kunne fordrive. Alene i sit kammer tænkte han på sin slægtnings ord. Han følte, at han var en synder og så sig selv stå foran en hellig og retfærdig dommer. Helgenernes forbøn, gode gerninger og kirkens ceremonier kunne ikke sone nogen synd. Han så kun den evige fortvivlelses mørke. Forgæves søgte kirkens doktorer at lindre hans kvaler. Forgæves gik han til skrifte og gjorde bodsøvelser. Det forsonede ikke hans sjæl med Gud. {MBF 178.2}

Mens Calvin var optaget af denne frugtesløse kamp, overværede han tilfældigvis, at en kætter blev brændt på bålet. Han var fuld af forundring over martyrens fredfyldte ansigt. Trods de frygtelige pinsler og kirkens forbandelse viste han en tro og et mod, som den unge studerende med smerte sammenlignede med sin egen fortvivlelse, skønt han levede i streng lydighed mod kirkens påbud. Han vidste, at kætternes tro byggede på Bibelen, og besluttede sig til at studere den og forsøge at finde kilden til deres glæde. {MBF 178.3}

I Bibelen fandt han Kristus. „Åh, Fader!“ råbte han, „hans offer har slukket din vrede; hans blod har renset mig for synd; hans kors har båret min forbandelse; hans død har løskøbt mig. Vi har selv fundet på mange tåbeligheder, men du har sat dit ord foran mig som en fakkel. Du har rørt mit hjerte, så jeg kan afsky alle andre fortjenester og holde mig til Jesus.“20 {MBF 178.4}

Calvin var uddannet til præst. Kun 12 år gammel var han blevet udnævnt til kapellan ved en lille kirke og kronraget af biskoppen efter kirkens skik. {MBF 178.5}

Han var dog aldrig blevet præsteviet og udførte heller ikke en præsts gerning, men han var et lønnet medlem af præstestanden. {MBF 179.1}

Nu følte han, at han aldrig kunne blive præst. Han begyndte at studere jura, men opgav snart dette for at vie sit liv til evangeliet. Han tøvede dog med at stå offentligt frem som lærer og forkynder. Han var frygtsom af natur og tynget af følelsen af det ansvar, en sådan stilling medførte. Han ønskede stadig at studere. Det endte dog med, at han gav efter for sine venners indtrængende bønner. „Hvor vidunderligt er det ikke,“ sagde han, „at et menneske af så ringe herkomst kan blive ophøjet til så stor en værdighed.“21 {MBF 179.2}

Calvin begyndte stilfærdigt at arbejde, og hans ord var som duggen, der kvæger jorden. Han havde forladt Paris og opholdt sig nu i en provinsby under beskyttelse af prinsesse Marguerite, der elskede evangeliet og beskyttede dets disciple. Calvin var stadig ung, blid og beskeden af væsen. Hans arbejde begyndte i hjemmene. Han læste højt af Bibelen og forklarede frelsens sandheder. De, der hørte budskabet, bragte det videre til andre, og snart forlod deres lærer byen og gik til de nærliggende landsbyer. Han fik adgang til både slot og hytte. Han fortsatte sin gerning og lagde grundstenen til menigheder, som senere vidnede frygtløst om sandheden. {MBF 179.3}

Få måneder senere var han igen i Paris. Der var et usædvanligt røre blandt lærere og studenter. Studiet af de klassiske sprog havde ført mennesker til Bibelen, og mange, som var uberørte af dens sandheder, diskuterede ivrigt med dem og stredes endog med katolicismens forkæmpere. Calvin var en dygtig stridsmand på den teologiske slagmark; men han havde en højere mission end at diskutere med de højrøstede lærde. Folk var ved at vågne op, og nu var tiden inde til at åbne sandheden for dem. Mens universitetet genlød af teologisk ordstrid,

gik Calvin fra hus til hus, åbnede Bibelen for folk og talte til dem om Kristus og hans korsfæstelse. {MBF 179.4}

Det var Guds vilje, at Paris endnu engang skulle indbydes til at tage imod evangeliet. Lefèvre og Farel var blevet afvist, men nu lød budskabet atter til alle samfundsklasser i den store by. Kongen var påvirket af politiske hensyn, men havde endnu ikke helt taget parti for Rom. Marguerite klyngede sig stadig til håbet om, at den protestantiske tro ville sejre i Frankrig. Hun besluttede, at den skulle forkyndes i Paris. I kongens fravær befalede hun en protestantisk præst at prædike i byens kirker. Da de katolske biskopper forbød dette, åbnede hun paladsets døre. En af salene blev indrettet til kapel, og det blev bekendtgjort, at der hver dag på et bestemt tidspunkt ville blive holdt en prædiken, og at alle var velkomne uanset stand og stilling. Hver eneste dag samledes tusinder — adelsmænd, statsmænd, sagførere, handlende og håndværkere. Ikke blot kapellet, men forgemakker og sale var tæt pakkede. I stedet for at forbyde disse møder befalede kongen, at to af Paris' kirker skulle åbnes. Aldrig havde Guds ord gjort så dybt indtryk på byen. Afholdenhed, orden og flid afløste drikfældighed, strid og dovenskab. {MBF 179.5}

Men de katolske gejstlige sad ikke med hænderne i skødet. Kongen nægtede at standse forkyndelsen, og derfor vendte de sig til folket. Med alle midler søgte de at vække de overtroiske massers frygt, fordomme og fanatisme. Pariserne fulgte blindt de falske hyrder. I to år blev Guds ord prædiket i Paris. Mange tog imod det, men flertallet forkastede det. Kong Frans havde kun spillet tolerant for at fremme sine egne interesser, og det lykkedes katolikkerne at genvinde herredømmet. Kirkerne blev atter lukket for protestanterne, og martyrbålene flammede. {MBF 180.1}

Calvin var stadig i Paris og forberedte sig ved studier og bøn til sin fremtidige gerning. Han fortsatte med at udbrede lyset. Til sidst blev mistanken rettet imod ham. Myndighederne besluttede at overgive ham til flammerne. Han havde følt sig sikker i sin afsondrethed, da nogle gode venner i hast opsøgte ham for at meddele, at officerer var på vej for at arrestere ham. I samme øjeblik blev der dundret på gadedøren. Der var ingen tid at spilde. Venner opholdt officererne ved døren, mens andre firede Calvin ned fra vinduet. Han skyndte sig til byens udkant, og forklædt som arbejder slap han bort. Han drog sydpå og fandt igen tilflugt i Marguerites besiddelser.22 {MBF 180.2}

Her blev han i nogle måneder og studerede uforstyrret under indflydelsesrige venners beskyttelse. Men hans hjerte var opfyldt af ønsket om, at evangeliet skulle prædikes i Frankrig — han kunne ikke i længere tid forblive uvirksom. Så snart stormen havde lagt sig lidt, tog han til universitetsbyen Poitiers, hvor den nye lære allerede havde vundet adskillige tilhængere. Folk af alle samfundslag lyttede med glæde til evangeliets forkyndelse — ikke offentligt, men i dommerens hjem, i Calvins logi og somme tider i en offentlig park forkyndte han livets ord for dem, som ønskede at lytte. Snart var der så mange tilhørere, at

man mente, det var mere sikkert at mødes uden for byen. En hule i en dyb kløft under træer og klippefremspring blev valgt til mødested. Folk forlod byen i små grupper og kom ad forskellige veje. På dette afsides sted blev Bibelen læst og forklaret. Og her holdt Frankrigs protestanter nadver for første gang. Adskillige trofaste evangelister blev udsendt fra denne lille menighed. {MBF 180.3}

Endnu engang vendte Calvin tilbage til Paris. Selv nu kunne han ikke opgive håbet om, at hele Frankrig skulle tage imod reformationen. Men han fandt næsten alle døre lukkede. At forkynde evangeliet var at gå den lige vej til bålet, og omsider besluttede han at rejse til Tyskland. Næppe var han rejst, før uvejret atter brød løs over protestanterne. Var han blevet i Frankrig, ville han utvivlsomt være gået til grunde sammen med de andre. {MBF 181.1}

De franske reformatorer, der ønskede, at deres land skulle holde trit med Tyskland og Schweiz, besluttede at rette et modigt slag mod romerkirkens overtro — et slag, der skulle vække hele nationen. Plakater, der angreb messen, blev i løbet af én nat slået op overalt i landet. I stedet for at fremme reformationen bragte dette dristige men uovervejede kup ødelæggelse, ikke alene over ophavsmændene, men over den reformerte tros tilhængere overalt i Frankrig. Katolikkerne fik et længe ønsket påskud til at kræve kætterne fuldstændig tilintetgjort, fordi de måtte betragtes som agitatorer, der var farlige for troens sikkerhed og nationens fred. {MBF 181.2}

En eller anden — det blev aldrig opklaret, om det var en ubetænksom ven eller en lumsk fjende — havde slået en af plakaterne op på døren til kongens private gemak. Kongen blev rædselsslagen. Denne plakat indeholdt hårde angreb på former for overtro, som i menneskealdre var blevet betragtet med ærbødighed. Den enestående dristighed, hvormed disse utvetydige og foruroligende udtalelser var bragt kongen for øje, vakte hans vrede. Af lutter forbavselse stod han et øjeblik tavs. Så fandt hans raseri udtryk i disse frygtelige ord: „Lad alle uden undtagelse, som mistænkes for lutheranisme, pågribe. Jeg vil udrydde dem alle.“23Terningen var kastet. Kongen havde stillet sig helt på romerkirkens side. {MBF 181.3}

Der blev straks gjort forberedelser til at arrestere alle lutheranere i Paris. En fattig håndværker, der var tilhænger af den reformerte tro og plejede at kalde de troende til deres hemmelige møder, blev grebet. Under trussel om straks at blive brændt på bålet, hvis han ikke adlød, befalede man ham at føre pavens udsending til samtlige protestanter i byen. Han blev forfærdet over dette skammelige forslag, men frygten fik overtaget, og han gik ind på at forråde sine brødre. Med hostien i spidsen og omgivet af en hærskare af præster, munke og soldater gik den kongelige opdager, Morin, sammen med den ulykkelige, langsomt gennem byens gader. Det blev kaldt en demonstration til ære for „det hellige sakramente“ — som soning for den krænkelse, protestanterne havde tilføjet messen. Men der skjulte sig en morderisk hensigt under dette optog. Når de kom til et hus, som tilhørte en lutheraner,

gjorde forræderen et tegn, men der blev ikke mælet et ord. Processionen gjorde holdt, nogle trængte ind i huset, familien blev slæbt ud og lagt i lænker. Og så gik det frygtelige optog videre for at søge nye ofre. De „skånede intet hus, stort eller lille, ikke engang Pariser-universitetets kollegier. … Morin fik hele byen til at skælve. … Det var et rædselsregimente.“24 {MBF 181.4}

Ofrene blev dræbt under grusom tortur. Efter særlig ordre blev ilden dæmpet for at gøre pinslerne særlig langvarige. Men de sejrede i døden. Deres standhaftighed var urokkelig og deres fred uforstyrret. Deres forfølgere var ude af stand til at knække dem og følte sig besejrede. „Skafotterne blev rejst overalt i Paris, og dag efter dag fandt henrettelser sted. Hensigten var at forøge rædslen for kætteri, men i den sidste ende var det evangeliet, der fik fordel af det. Hele Paris fik at se, hvilken slags mennesker den nye tro kunne skabe. Ingen prædikestol kunne måle sig med martyrbålet. Den ophøjede glæde, der oplyste disse menneskers ansigter, når de kom gående til bålet, deres heltemod, når de stod mellem flammerne og deres ydmyge tilgivelse af deres fjender forvandlede i mange tilfælde vrede til medlidenhed, had til kærlighed og talte uimodståeligt til gunst for evangeliet.“25 {MBF 182.1}

Præsterne var ivrige efter at holde pøbelens raseri ved lige. De kom med de forfærdeligste beskyldninger mod protestanterne. De blev beskyldt for at planlægge at myrde katolikkerne, vælte regeringen og dræbe kongen. De kunne dog ikke komme med så meget som skyggen af et bevis for deres påstande. Men disse onde profetier skulle gå i opfyldelse — dog under helt andre omstændigheder. De grusomheder, katolikkerne begik mod uskyldige protestanter, lagde grunden til en vrede, som i følgende århundreder fremkaldte den undergang, de havde forudsagt ville blive kongens, regeringens og undersåtternes skæbne. Men den blev forårsaget af vantro og af katolikkerne selv. Det var ikke protestantismen, men undertrykkelse af den, der knap tre hundrede år senere bragte disse ulykker over Frankrig. {MBF 182.2}

Mistro og rædsel fyldte mennesker af alle klasser. Midt i al uroen så man, hvilket fast greb Luthers lære havde fået i mænd, som særlig udmærkede sig ved kundskab, indflydelse og en fremragende karakter. Høje og betroede stillinger stod pludselig ledige. Håndværkere, bogtrykkere, lærere, professorer og forfattere, ja selv hofmænd forsvandt. Mange hundrede flygtede fra Paris og forlod af egen fri vilje deres fædreland. På denne måde tilkendegav de, at de var tilhængere af den reformerte tro. Katolikkerne blev højlig forbløffede over, hvilke kættere de uden at vide det havde tålt iblandt sig uden at mistænke dem. Deres raseri gik ud over de mange, mindre fornemme ofre, der var i deres magt. Fængslerne var overfyldte, og selve luften syntes formørket af røgen fra martyrbålene. {MBF 182.3}

Frans I havde smigret sig med at være blandt lederne af den store bevægelse for videnskabens genoplivelse i begyndelsen af det 16. århundrede. Det havde været hans glæde

at samle videnskabsmænd og forfattere fra alle lande ved sit hof. Hans tolerance over for reformationen skyldtes delvis hans kærlighed til videnskaben og hans foragt for munkenes uvidenhed og overtro. Nu var videnskabens beskytter så opfyldt af iver for at tilintetgøre kætteriet, at han udstedte en lov, som forbød bogtrykning i hele Frankrig. Frans I er et af talrige eksempler på, at videnskabelig dannelse ikke er noget bolværk mod religiøs intolerance og grusomhed. {MBF 183.1}

Ved en højtidelig offentlig ceremoni forpligtede Frankrig sig til at tilintetgøre protestantismen. Præsterne krævede, at den krænkelse, som var tilføjet himlen, da messen blev angrebet, blev sonet med blod, og at kongen offentligt på sit folks vegne godkendte denne skrækkelige plan. {MBF 183.2}

Den frygtelige ceremoni skulle finde sted den 21. januar 1535. Hele nationens overtroiske frygt og skinhellige had var blevet vakt. Paris' gader var tæt pakket med folk fra byen og omegnen. En imponerende procession skulle indlede dagen. Husene langs ruten var behængt med sørgeflor. Foran hver gadedør var der anbragt en tændt fakkel til ære for „det hellige sakramente." Før daggry udgik optoget fra kongeslottet med de forskellige sognes faner og kors i spidsen. Derefter fulgte borgerne to og to med tændte fakler i hænderne. Så fulgte de fire munkeordener. Efter dem kom et stort optog af berømte relikvier. Bag dem red højtstående gejstlige, der strålede af juveler og silke og frembød et imponerende skue. {MBF 183.3}

„Paris' biskop bar hostien under en prægtig baldakin … båret af fire prinser af blodet. … Efter hostien gik kongen, Frans I, som den dag ikke bar nogen krone eller kåbe." Med „blottet hoved, blikket rettet mod jorden og en tændt kerte i hånden," så man Frankrigs konge „i den bodfærdige rolle."26Ved hvert alter bøjede han sig ydmygt — ikke på grund af det uskyldige blod, som besudlede hans hænder, men som bod for den utilgivelige synd nogle af hans undersåtter havde begået ved at fordømme messen. Efter ham fulgte dronningen og de højeste embedsmænd to og to. Også de bar tændte fakler. {MBF 183.4}

En af dagens ceremonier bestod i, at kongen skulle tale til rigets højeste embedsmænd i den store sal i biskoppens palads. Med sorgfuldt ansigt og stor veltalenhed beklagede han „den forbrydelse, gudsbespottelse, den sorgens ogvanærens dag," som nationen måtte opleve. Han opfordrede alle sine trofaste undersåtter til at hjælpe med at udrydde det dødbringende kætteri, som truede Frankrig med tilintetgørelse. „Så sandt som jeg er jeres konge," sagde han, „hvis jeg vidste, at et af mine egne lemmer var smittet af denne afskyelige råddenskab, ville jeg bede jer hugge det af. … Og hvis jeg så, at et af mine børn var besmittet af den, ville jeg ikke spare det. … Jeg ville selv udlevere det og ofre det til Gud." Tårer kvalte hans stemme, alle de tilstedeværende græd og råbte: „Vi vil leve og dø for den katolske tro!"27 {MBF 184.1}

Et frygteligt mørke indhyllede den nation, som havde vraget sandhedens lys. Efter at Frankrig havde set Guds nådes magt, og tusinder var blevet tiltrukket af evangeliets guddommelige skønhed, havde franskmændene foretrukket mørket for lyset. De havde nægtet at modtage den himmelske gave. De havde kaldt det onde godt og det gode ondt og var blevet ofre for deres forsætlige selvbedrag. Selv om de nu muligvis troede, at de tjente Gud ved at forfølge hans børn, kunne denne tro ikke frikende dem. Det lys, som ville have frelst dem fra bedrag og fra at vanære deres sjæle med blodskyld, havde de forsætligt vraget. {MBF 184.2}

Et højtideligt løfte om at tilintetgøre kætteriet blev aflagt i den store domkirke, hvor „fornuftens gudinde“ næsten tre hundrede år senere skulle sættes på tronen af et folk, der havde glemt den levende Gud. Optoget drog videre, og Frankrigs repræsentanter gik for at begynde det, de havde svoret at gøre. „Med korte mellemrum var der rejst skafotter, hvor visse protestantiske kristne skulle brændes levende. Risknipper blev antændt i det øjeblik kongen kom til syne, og processionen skulle gøre holdt og overvære henrettelsen.“28Detaljerne i de pinsler, disse Kristi vidner måtte lide, er så sindsoprivende, at de unddrager sig omtale, men ofrene vaklede ikke. … Da en af dem blev opfordret til at afsværge sin tro, svarede han: „Jeg tror kun på det, profeterne og apostlene engang forkyndte. Min tro indbefatter en tillid til Gud, som kan modstå alle helvedes magter.“29 {MBF 184.3}

Gang på gang gjorde optoget holdt ved torturstederne. Da processionen nåede tilbage til sit udgangspunkt ved det kongelige slot, spredtes mængden, og kongen og prælaterne trak sig tilbage. De var godt tilfredse med dagens dåd og lykønskede hinanden. Det arbejde, som nu var begyndt, skulle fortsættes, indtil kætteriet var fuldstændig udryddet. {MBF 185.1}

Det fredens evangelium, som Frankrig havde vraget, blev kun alt for snart udryddet, og resultatet var forfærdeligt. Den 21. januar 1793, nøjagtig 250 år efter den dag, da Frankrig forpligtede sig til at forfølge de reformerte, skred en anden procession med et helt andet formål gennem Paris’ gader. På ny var det kongen, der spillede hovedrollen; på ny var der tumult og skrig; på ny hørtes kravet om flere ofre; på ny var der sorte skafotter, på ny skulle dagens optrin slutte med uhyggelige henrettelser. Ludvig XVI, der satte sig til modværge med de bare næver mod sine vogtere og bødler, blev slæbt til blokken og holdt nede med magt, indtil øksen faldt og skilte hovedet fra kroppen, så det rullede ned på skafottet.30Kongen var ikke det eneste offer; i samme kvarter blev to tusind og otte hundrede mennesker guillotineret i rædselsregimets blodige dage. {MBF 185.2}

Reformationen havde rakt verden en åben bibel, der åbenbarede Guds lovs forskrifter og appellerede til folkets samvittighed om at adlyde dem. Gud havde i sin store kærlighed vist menneskene himlens principper og sagt: {MBF 185.3}

„I skal følge dem omhyggeligt! Så vil andre folk få øjnene op for jeres visdom og indsigt, for når de hører om alle disse love, vil de sige: 'Hvor dette store folk dog er et klogt og forstandigt folk!' "31Da Frankrig nægtede at modtage himlens gave, såede det lovløshedens og ødelæggelsens sæd; og det uundgåelige resultat blev revolutionen og rædselsregimet. {MBF 185.4}

Længe før den forfølgelse begyndte, som skyldtes plakaterne, havde den modige og nidkære Farel været nødt til at flygte fra sit land. Han søgte ly i Schweiz, hvor han arbejdede sammen med Zwingli og bidrog til at vende stemningen til gunst for reformationen. Han tilbragte resten af sit liv i Schweiz, men vedblev at øve betydelig indflydelse på reformationen i Frankrig. I sin udlændigheds første år, bestræbte han sig især på at udbrede evangeliet i sit fædreland. Han brugte megen tid på at prædike for sine landsmænd i nærheden af grænsen, hvor han med utrættelig vagtsomhed fulgte kampen og hjalp sine venner med opmuntrede ord og kloge råd. Andre landflygtige oversatte de tyske reformatorers skrifter til fransk. De blev — sammen med den franske bibel — trykt i store oplag og solgt i Frankrig af kolportører. Kolportørerne fik dem ganske billigt, og den fortjeneste, de kunne opnå, gjorde det muligt for dem at fortsætte arbejdet. {MBF 185.5}

Farel begyndte sit arbejde i Schweiz som skolelærer. Han slog sig ned i et afsides liggende sogn, hvor han viede sin tid til at undervise børn. Foruden de almindelige fag lærte han børnene nogle af Bibelens sandheder, i håb om at få forældrene i tale gennem børnene. Nogle troede på hans forkyndelse, men præsterne besluttede at sætte en stopper for hans arbejde og fik den overtroiske landbefolkning lokket til at blive Farels modstandere. „Dette kan ikke være Kristi evangelium," hævdede præsterne, „eftersom forkyndelsen af det ikke bringer fred, men krig."32Ligesom de første disciple flygtede Farel for forfølgelsen fra by til by. Han gik til fods, led sult og kulde og var i stadig livsfare. Han prædikede på markeder, i kirker og somme tider fra domkirkers prædikestole. Undertiden fandt han kirken tom, og til andre tider blev hans forkyndelse afbrudt af skrål og spot. Mere end én gang blev han overfaldet af pøbelen og pryglet halvt ihjel. Men han gav ikke op. Skønt han ofte blev afvist, prøvede han igen og igen med utrættelig energi. Og én efter én åbnede store og små byer, der engang havde været katolicismens faste borge, deres porte for evangeliet. Det varede ikke længe, før det lille sogn, hvor han først arbejdede, antog den reformerte tro. Byerne Morat og Neuchâtel gav også slip på de katolske ritualer og fjernede afgudsbillederne fra deres kirker. {MBF 186.1}

Farel havde længe ønsket at plante den protestantiske fane i Genève. Hvis denne by blev vundet, ville den blive et centrum for reformationen i Frankrig, Schweiz og Italien. Med dette mål for øje fortsatte han sit arbejde, indtil mange af de omliggende byer var erobret. Så tog han ind i Genève, kun med én ven som ledsager. Men han fik kun lov til at holde to prædikener. Præsterne, som forgæves havde forsøgt at få de civile myndigheder til at forvise ham, indkaldte ham for et gejstligt råd. De kom med våben skjult under præstekjolen i den

bestemte hensigt at myrde ham. En rasende pøbel havde samlet sig bevæbnet med køller og sværd, fast besluttet på at slå ham ihjel, hvis det skulle lykkes ham at slippe fra rådet. Men nogle civile embedsmænd og en deling soldater frelste ham. Tidligt næste morgen blev han og hans ven sejlet til et sikkert sted på den anden side af søen. Således endte hans første forsøg på at evangelisere Genève. {MBF 186.2}

Til det næste forsøg blev der valgt et mere ydmygt redskab — en ung mand af så beskedent udseende, at han selv af reformationens venner blev køligt modtaget. Hvad kunne sådan en udrette på et sted, hvor Farel var blevet forkastet? Hvordan kunne en mand med så lidt mod og erfaring modstå et uvejr, som selv de modigste og stærkeste havde måttet flygte for? „Ikke ved magt og ikke ved styrke, men ved min ånd, siger Hærskarers Herre!“33„Det, som er dårskab i verden, udvalgte Gud for at gøre de vise til skamme.“ „For Guds dårskab er visere end mennesker og Guds svaghed er stærkere end mennesker.“34 {MBF 187.1}

Froment begyndte som skolelærer. De sandheder, han lærte børnene i skolen, gentog de i hjemmene. Snart kom forældrene for at få Bibelen forklaret, og efterhånden fyldtes klasseværelset med opmærksomme tilhørere. Eksemplarer af Det Nye Testamente og traktater blev udleveret gratis og nåede ud til mange, der ikke turde komme selv og lytte til den nye lære. Efter nogen tid blev også Froment tvunget til at flygte, men de sandheder, han havde forkyndt, havde fæstet rod i folkets sind. Reformationen var blevet plantet, og den fortsatte med at vokse. Forkynderne vendte tilbage, og takket være deres gerning endte det med, at Genève blev protestantisk. {MBF 187.2}

Byen havde allerede taget parti for reformationen, da Calvin efter lange vandringer og mange omskiftelser kom til dens porte. Han havde aflagt et sidste besøg på sit fødested og var på vej til Basel, da han opdagede, at den direkte vej var besat af Karl V’s tropper, så han blev nødt til at tage en længere vej, der førte gennem Genève. {MBF 187.3}

Farel så Guds ledelse i dette. Skønt Genève havde antaget den reformerte tro, var der stadig meget at udrette i byen. Det er ikke som samfund, men som enkeltpersoner, mennesker omvendes til Gud. Genfødelsens gerning må ske i hjertet og samvittigheden ved Helligåndens indflydelse — ikke ved rådsforsamlingers afgørelse. Genèves indbyggere havde ganske vist forkastet romerkirkens myndighed, men de var ikke helt så villige til at give afkald på de laster, som havde floreret under denne kirkes regime. At indføre evangeliets rene principper og forberede dette folk til værdigt at indtage den plads, som forsynet syntes at have beredt det, var ikke nogen let opgave. {MBF 187.4}

Farel var sikker på, at han i Calvin havde fundet en, han kunne samarbejde med om dette. Han bønfaldt højtideligt den unge evangelist om at blive og arbejde i Genève. Calvin trak sig forskrækket tilbage. Frygtsom og fredselskende som han var, gøs han for at komme i berøring med genfernes tapre, uafhængige og til tider voldsomme temperament. Hans svage helbred og hans ønske om at bruge det meste af sin tid til studier fik ham til at foretrække et

liv i ensomhed. Han mente, at han kunne tjene reformationens sag bedst ved hjælp af sin pen og ønskede derfor at finde et fredeligt sted, hvor han kunne studere og gennem det skrevne ord undervise og opbygge menighederne. Men han opfattede Farels højtidelige anmodning som et budskab fra himlen og turde ikke sige nej. Han sagde, at Guds hånd var rakt ned fra himlen, havde grebet ham og holdt ham uigenkaldeligt fast på det sted, han var så ivrig efter at forlade.35 {MBF 187.5}

På dette tidspunkt truede store farer den protestantiske sag. Pavens bandlysning tordnede imod Genève, og mægtige nationer truede med at ødelægge byen. Hvordan skulle den lille by modstå det mægtige hierarki, som så ofte havde undertvunget konger og kejsere? Hvordan skulle den modstå verdens største erobreres hære? {MBF 188.1}

I hele kristenheden var protestantismen truet af frygtelige fjender. Efter reformationens første sejre havde romerkirken samlet nye tropper og håbede nu på at tilintetgøre den. På denne tid blev jesuitterordenen oprettet, den grusomste, mest hensynsløse og magtfulde af alle katolicismens munkeordener. Løst fra alle jordiske bånd og menneskelige interesser, døve for den naturlige kærligheds krav og med fornuft og samvittighed bragt til tavshed kendte jesuitterne ingen anden regel og intet andet bånd end deres ordens — og deres eneste pligt var at udvide dens magt (se noter). Kristi evangelium havde sat sine tilhængere i stand til at udholde lidelse, kulde, sult, slid og fattigdom — og at holde sandhedens fane højt trods trusler om fængsling, tortur og døden på bålet. For at besejre disse kræfter indpodede jesuitterne deres tilhængere en fanatisme, som satte dem i stand til at udholde lignende farer og bekæmpe sandhedens magt med alle bedragets våben. Ingen forbrydelse var dem for stor, intet bedrag for gement, og ingen forklædning for vanskelig at anlægge. De havde aflagt løfte om evig fattigdom og ydmyghed, men deres virkelige mål var at sikre sig rigdom og magt og at sætte alt ind på at tilintetgøre protestantismen og genoprette pavens overherredømme. {MBF 188.2}

Når de optrådte som medlemmer af deres orden, var de tilsyneladende fromme. De besøgte fængsler og hospitaler, hjalp de syge og fattige og foregav at have givet afkald på verden. De bar Jesu hellige navn — han, som drog omkring og gjorde vel. Men under det ulastelige ydre skjulte de mest forbryderiske og dødbringende planer sig ofte. Det var ordenens grundlæggende princip, at hensigten helliger midlet. Ud fra dette princip var tyveri, løgn, mened og mord ikke blot tilgivelige, men prisværdige, når de blot kunne gavne kirkens interesser. I forskellige forklædninger trængte jesuitter ind i statens kontorer. Det lykkedes dem at blive kongers rådgivere og deltage i udformningen af landenes politik. De optrådte som tjenere for at udspionere deres herrer. De oprettede kollegier for sønner af fyrster og adelsmænd og skoler for børn af det jævne folk — og sådan blev børn af protestantiske forældre forledt til at overholde katolske ritualer. Al den pomp og pragt, som omgav den katolske gudstjeneste, blev brugt til at forvirre sindet og blænde fantasien; og således blev den frihed, som fædrene havde lidt for, forrådt af deres sønner. Jesuitterne

bredte sig hurtigt over hele Europa, og hvor de kom, blussede katolicismen op på ny. {MBF 188.3}

For at give jesuitterne større magt blev der udstedt en bulle, som genindførte inkvisitionen (se noter). Trods den almindelige afsky, man selv i katolske lande betragtede denne frygtelige domstol med, blev den genoprettet af de katolske ledere. Og grusomheder, der var for frygtelige til at tåle dagens lys, blev gentaget i hemmelige fangekældre. I mange lande blev tusinder af nationens bedste mænd, de reneste og ædleste, de klogeste og bedst uddannede, fromme og nidkære præster, flittige og patriotiske borgere, fremragende videnskabsmænd, talentfulde kunstnere og dygtige håndværkere myrdet eller tvunget til at flygte til andre lande. {MBF 189.1}

Sådanne midler benyttede romerkirken for at slukke reformationens lys, fratage mennesker Bibelen og genindføre middelalderens uvidenhed og overtro. Men takket være Guds velsignelse og det arbejde, der blev udført af de ædle mænd, som han lod følge efter Luther, blev protestantismen ikke knust. Den kunne ikke takke fyrsters gunst eller hære for sin styrke. De mindste lande og de fattigste og svageste nationer blev dens faste borge. Det var den lille by Genève, der var omgivet af mægtige fjender, som pønsede på dens ødelæggelse; det var Holland på sine sandbanker ved Nordsøen, som kæmpede mod det tyranniske Spanien — det største og rigeste af alle kongerigerne — og det var det kolde, ufrugtbare Sverige, som vandt sejre for reformationen. {MBF 189.2}

I næsten 30 år arbejdede Calvin i Genève — først for at oprette en menighed, som holdt fast ved Bibelens morallære — senere for at udbrede reformationen i hele Europa. Hans karriere som offentlig leder var ikke pletfri, og hans

læresætninger var ikke fejlfri, men han medvirkede til at udbrede sandheder af særlig betydning for sin tid, til at bevare protestantismens principper mod den hurtigt voksende katolske modstand og til i de reformerte kirker at fremme en ren og enkel livsførelse i stedet for det hovmod og den fordærvelse, som den katolske lære fostrede. {MBF 190.3}

Fra Genève udgik der skrifter og lærere, som udbredte den reformerte lære. De forfulgte i alle lande fik undervisning, gode råd og opmuntring fra Genève. Calvins by blev tilflugtssted for forfulgte reformatorer fra hele Vesteuropa, som flygtede for de forfærdelige storme, der varede i århundreder. Forsultne, sårede og berøvet hjem og slægtninge blev de budt hjerteligt velkommen og fik omhyggelig pleje. Der fandt de et hjem, og de berigede den by, der havde taget imod dem og givet dem husly, med deres dygtighed, lærdom og fromhed. Mange, som havde søgt et fristed her, vendte tilbage til deres egne lande for at bekæmpe romerkirkens tyranni. John Knox, den tapre skotske reformator, en del engelske puritanere, de hollandske og spanske protestanter og de franske huguenotter førte sandhedens fakkel fra Genève for at sprede mørket i deres fædrelande. {MBF 190.1}

Kapitel 13—Nederlandene og Skandinavien

I Nederlandene fremkaldte pavens tyranni allerede tidligt en resolut protest. Syv hundrede år før Luthers tid blev den romerske pave således frygtløst anklaget af to biskopper, der var blevet sendt med et gesandtskab til Rom og dér havde erfaret „den hellige stols“ sande natur: Gud „har sørget for kirken, sin dronning og brud, med en ædel, evigtvarende forsyning til dens familie, en medgift, som er uvisnelig og uforgængelig, og givet hende en evig krone og et evigt scepter, … alle disse velgerninger tilraner I jer som en tyv! I indretter jer i Guds tempel. I stedet for at være hyrde er I blevet en ulv blandt fårene. … I vil gerne lade os tro, at I er blevet den øverste biskop, men I optræder snarere som en tyran. … Mens I burde være blevet tjenernes tjener, som I kalder jer, stræber I efter at blive herrernes Herre! I bringer Guds bud i vanry! … Det er Helligånden, der opbygger alle kirker, så langt jorden rækker. … Vor Guds stad, hvis borgere vi er, når ud til alle himlens egne, og den er større end den by, som af de hellige profeter kaldes Babylon — den, som foregiver at være guddommelig, hæver sig selv til skyerne og praler af, at dens sjæl er udødelig; og endelig — skønt uden grund — af, at den aldrig har taget fejl eller nogen sinde kan gøre det.“1Ned gennem tiderne stod andre frem og gentog denne protest. Disse fortidens lærere, som rejste gennem forskellige lande og var kendt under forskellige navne, var åndsbeslægtede med de valdensiske missionærer. Alle vegne udbredte de kendskabet til evangeliet. De nåede også til Nederlandene, og deres lære bredte sig hurtigt. De oversatte den valdensiske bibel til hollandsk. „Den var til megen nytte,“ sagde de. „Der var ingen spøg, ingen opdigtede historier, ingen falskhed — kun sandhedens ord. Hist og her var skallen ganske vist lidt hård, men man opdagede let marven og sødmen i det, som var godt og helligt.“2 {MBF 191.1}

„Nu begyndte Roms forfølgelser, men trods bål og pinsler blev de troende stadig flere og erklærede standhaftigt, at Bibelen er den eneste ufejlbare religiøse myndighed, og at ingen bør tvinges til tro, men bør vindes ved forkyndelse.“3 {MBF 192.1}

Luthers lære faldt i frugtbar jord i Nederlandene, og alvorlige, trofaste mænd stod frem for at prædike evangeliet. Fra en hollandsk provins kom Menno Simmons. Skønt han var opdraget som katolik og ordineret til præst, var han fuldstændig uvidende med hensyn til Bibelen og turde ikke læse den af frygt for, at den skulle forlede ham til kætteri. Han kom til at tvivle på forvandlingslæren (messen), men anså det for en fristelse fra Satan og søgte ved bøn og skriftemål at bringe samvittighedens anklagende stemme til tavshed ved at deltage i vidtløftige optrin. Efter en tid begyndte han at studere Det Nye Testamente, og sammen med læsning af Luthers skrifter førte det ham til at antage den reformerte tro. Kort tid efter var han i en naboby vidne til, at en mand blev halshugget, fordi han var blevet gendøbt. Det fik ham til at undersøge spørgsmålet om barnedåb i Bibelen. Han kunne ikke finde noget

grundlag for den i Skriften, men så derimod, at der alle vegne krævedes anger og tro som betingelsen for at blive døbt. {MBF 192.2}

Menno trak sig tilbage fra romerkirken og viede resten af sit liv til at lære andre de sandheder, han selv havde fundet. Både i Tyskland og i Nederlandene var der opstået fanatikere, som forfægtede meningsløse og oprørske læresætninger, der krænkede orden og sømmelighed og resulterede i vold og oprør. Menno så, hvilke forfærdende resultater, disse bevægelser uundgåeligt ville føre til, og modarbejdede af alle kræfter fanatikernes falske lære og vilde planer. Der var imidlertid mange, som havde været vildledt af disse fanatikere, men igen havde opgivet deres fordærvelige lære, og der var stadig mange efterkommere tilbage af de gamle kristne menigheder — frugten af valdensernes undervisning. Blandt disse mennesker arbejdede Menno med iver og godt resultat. {MBF 192.3}

I 25 år rejste han sammen med sin hustru og sine børn, led ofte nød og afsavn og var tit i livsfare. Han rejste gennem Nederlandene og Nordtyskland og arbejdede hovedsagelig blandt de lavest stillede, men fik indflydelse i vide kredse. Ganske vist var hans uddannelse begrænset, men han var af naturen veltalende. Han var usvigeligt retskaffen, ydmyg og venlig, og hans fromhed var oprigtig og inderlig. Hans eget liv var et eksempel på det, han lærte andre, og han vandt folkets tillid. Hans efterfølgere blev spredt og undertrykt. De led meget under at blive forvekslet med Thomas Münzers fanatiske tilhængere. Men mange blev omvendt ved Mennos arbejde. {MBF 193.1}

Ingen andre steder blev den reformerte lære mere almindeligt udbredt end i Nederlandene. Og få andre steder måtte dens tilhængere udholde en mere frygtelig forfølgelse. I Tyskland havde Karl V forbudt reformationen og ville med glæde have sendt alle dens tilhængere på bålet, men fyrsterne rejste sig mod hans tyranni. I Nederlandene var hans magt større, og den ene forfølgelse fulgte efter den anden. At læse Bibelen, at høre eller prædike den eller blot omtale den var ensbetydende med at risikere døden på bålet. Der var også dødsstraf for at bede hemmeligt til Gud, at synge en salme eller at undlade at bøje sig for et helgenbillede. Selv de, der var villige til at afsværge deres vildfarelse, blev dømt — mænd til at halshugges, kvinder til at begraves levende. Tusinder omkom under Karl V's og Filip II's regering. {MBF 193.2}

Engang blev en hel familie ført for inkvisitorerne, anklaget for at være udeblevet fra messen og for at have holdt gudstjeneste hjemme. Da den yngste søn blev forhørt om, hvad det var, de hemmeligt foretog sig, svarede han: „Vi knæler og beder om, at Gud vil oplyse vort sind og tilgive vore synder. Vi beder for vor hersker, at hans regering og hans liv må blive lykkeligt. Vi beder for vor øvrighed, at Gud vil bevare den."4Nogle af dommerne var dybt bevægede, men alligevel blev faderen og en af sønnerne dømt til bålet. {MBF 193.3}

Men martyrernes tro kunne måle sig med deres forfølgeres raseri. Ikke blot mænd, men blide kvinder og unge piger viste et ubøjeligt mod. „Hustruerne plejede at stille sig ved

deres mænds bål, og mens han pintes af ilden, hviskede de trøstende ord eller sang salmer for at styrke ham. Unge piger lagde sig levende i graven, som om de havde lagt sig til at sove i deres soveværelse, eller de gik på skafottet eller bålet klædt i deres fineste tøj, som skulle de til deres bryllup.“5 {MBF 193.4}

Ligesom i de dage, da hedenskabet søgte at udrydde evangeliet, var de kristnes blod evangeliets udsæd.6Forfølgelsen bidrog til at forøge de troendes antal. År efter år fremturede regenten i sine grusomheder, næsten drevet til vanvid af folkets uovervindelige standhaftighed, men det var forgæves. Under den ædle Vilhelm af Oranien bragte revolutionen endelig Holland frihed til at dyrke Gud. {MBF 194.1}

I Piemontes bjerge, på Frankrigs sletter og på Hollands kyster var det tilhængernes blod, der markerede evangeliets fremgang. Men i de nordiske lande fik reformationen et mere fredeligt forløb. Studenter, som vendte hjem fra Wittenberg, bragte reformationen til Skandinavien. Udgivelsen af Luthers skrifter spredte lys, og Nordens jævne og hårdføre folk vendte sig fra Roms fordærvelse og overtro for at byde renheden, enkelheden og Bibelens livgivende sandheder velkommen. {MBF 194.2}

„Danmarks reformator“, Hans Tausen, var bondesøn. Drengen viste tidligt tegn på en særlig god forstand. Han tørstede efter en uddannelse, men forældrenes kår hindrede ham i at få en sådan, og han blev sat i kloster. Her vandt hans rene liv, flid og troskab priorens bevågenhed. En eksamen viste, at hans begavelse gjorde ham egnet til en fremtid i kirkens tjeneste. Man besluttede at give ham en uddannelse ved et tysk eller hollandsk universitet, og han fik selv lov at vælge hvilket. Dog med ét forbehold: Han måtte ikke rejse til Wittenberg. Kirkens discipel skule ikke udsættes for kætteriets fare, sagde munkene. {MBF 194.3}

Tausen rejste til Køln, der på den tid, ligesom nu, var en af katolicismens højborge. Han fik fat i Luthers skrifter, som han læste med undren og glæde, og han ønskede brændende at blive undervist af Luther selv. Men for at opnå dette måtte han risikere at krænke sin prior og gå glip af hans støtte. Han var dog ikke længe om at tage sin beslutning, og inden længe var han indskrevet som student ved universitetet i Wittenberg. {MBF 194.4}

Ved hjemkomsten til Danmark vendte han tilbage til sit kloster. Endnu mistænkte ingen ham for at være lutheraner. Han røbede ikke sin hemmelighed, men forsøgte uden at vække sine kammeraters fordomme at føre dem til en renere tro og et mere helligt liv. Han åbnede Bibelen og forklarede dens sande betydning. Han prædikede Kristus for dem som synderens retfærdiggørelse og eneste håb om frelse. Stor var priorens harme, da han jo havde gjort sig store forhåbninger om at se Tausen som Roms forkæmper. Straks blev Hans Tausen flyttet fra sit eget kloster til et andet og spærret inde i sin celle under streng bevogtning. {MBF 194.5}

Til hans nye vogteres rædsel erklærede flere af munkene sig snart for omvendt til protestantismen. Gennem sin celles gitter havde Tausen fortalt sin kammerater om sandheden. Havde disse danske munke været mere øvede i kirkens behandling af kætteri, ville man aldrig mere have fået Tausens røst at høre. Men i stedet for at spærre ham inde i et underjordisk fangehul udviste de ham af klosteret. Nu var de magtesløse. En netop udstedt kongelig forordning beskyttede forkyndere af den nye lære. {MBF 195.1}

Tausen begyndte at prædike. Kirkerne åbnedes for ham, og folk stimlede sammen for at høre ham. {MBF 195.2}

Også andre forkyndte Guds ord. Det Nye Testamente blev oversat til dansk og fik stor udbredelse. Papisternes bestræbelser for at sætte en stopper for arbejdet bevirkede kun, at det fik større udbredelse, og det varede ikke længe, inden Danmark antog den lutherske lære. {MBF 195.3}

I Sverige var det også unge mænd, der havde drukket af Wittenbergs brønd, som bragte livets vand til deres landsmænd. To af den svenske reformations førende skikkelser, Olaus og Laurentius Petri, der var sønner af en grovsmed i Örebro, studerede under Luther og Melanchthon, og de forkyndte flittigt de sandheder, de havde lært. På samme måde som den store reformator vakte Olaus folket ved sin nidkærhed og veltalenhed, mens Laurentius ligesom Melanchthon var den lærde, tænksomme og stilfærdige. De var begge besjælet af en glødende fromhed, højt begavede teologer, der forkyndte sandheden med urokkeligt mod. Der manglede ikke modstand fra papisternes side. De katolske præster ophidsede det uvidende og overtroiske folk. Olaus Petri blev ofte angrebet af pøbelen, og ved flere lejligheder slap han kun med nød og næppe fra det med livet i behold. Men reformatorerne nød kongens gunst og beskyttelse. {MBF 195.4}

Under romerkirkens styre var befolkningen sunket ned i fattigdom og underkuelse. De var blottet for kendskab til skriften og havde en religion, der kun bestod af tegn og ceremonier, som ikke på nogen måde oplyste dem. De tog derfor deres tilflugt til deres hedenske forfædres overtroiske anskuelser og skikke. Folket var delt i stridende grupper, hvis stadige kampe kun bragte lidelser og ulykker over alle. Kongen besluttede, at såvel stat som kirke skulle reformeres, og han tog med glæde imod disse dygtige hjælpere i kampen mod Rom. {MBF 195.5}

I overværelse af kongen og Sveriges førende skikkelser forsvarede Olaus Petri med stor dygtighed den lutherske tros læresætninger mod romerkirkens forkæmpere. Han erklærede, at fædrenes lære kun kunne godtages, når den var i overensstemmelse med den hellige skrift; at de afgørende trossætninger kunne læses i Bibelen på en klar og tydelig måde, så alle kunne forstå dem. Kristus sagde: „Min lære er ikke min egen, men hans, som har sendt mig.“7 {MBF 196.1}

Og Paulus erklærede, at han ville være forbandet, hvis han forkyndte evangeliet i strid med det, han havde modtaget.8„Hvordan," sagde reformatoren, „kan så andre formaste sig til at indføre trossætninger efter behag og pålægge folket dem som noget, der er nødvendigt for at blive frelst?"9Han påpegede, at kirkens bud ikke har nogen betydning, når de strider imod Guds bud, og fremhævede den protestantiske grundsætning, at „Bibelen og kun Bibelen" er troens og udøvelsens lov. {MBF 196.2}

Selv om denne strid førtes på en forholdsvis upåagtet scene, tjener den til at vise os, „hvad det var for mænd, der stod som menige soldater i reformationens hær. De var ikke uvidende, sekteriske, højttalende debattører — nej, langtfra, det var mænd, der havde læst Guds ord, og som vidste, hvordan de skulle bruge de våben, Bibelens våbenkammer forsynede dem med. Med hensyn til lærdom var de forud for deres tid. Når vi retter opmærksomheden mod så fremragende skoler som Wittenberg og Zürich og mod så berømte navne som Luther og Melanchthon, Zwingli og Oecolampadius, får vi at vide, at de var bevægelsens ledere, og antager, at de havde en uhyre magt og fremragende fortjenester til forskel fra de andre. Men sådan var det ikke. Vender vi tilbage til det upåagtede Sverige og til de ydmyge Olaus og Laurentius Petri — fra lærerne til eleverne — finder vi, at de var kyndige teologer; mænd, der forstod evangeliets sandhed til bunds, og som vandt en let sejr over de pavelige skolers hårkløvere og rangspersoner."10 {MBF 196.3}

Efter denne ordstrid antog den svenske konge den protestantiske tro, og ikke længe efter udtalte den lovgivende forsamling sin godkendelse af den. Olaus Petri havde oversat Det Nye Testamente til svensk, og de to brødre påtog sig efter kongens ønske at oversætte hele Bibelen. Derved fik det svenske folk for første gang Guds ord på deres eget sprog. Rigsdagen bestemte, at præsterne over hele landet skulle udlægge skriften, og at børnene skulle lære at læse i Bibelen i skolen. Støt og sikkert veg uvidenheds og overtros mørke for evangeliets velsignede lys. Efter befrielsen fra den romerske undertrykkelse vandt nationen en styrke og en storhed, den aldrig tidligere havde kendt. Sverige blev et af protestantismens bolværker. Hundrede år senere kom denne lille og hidtil svage nation Tyskland til hjælp under stor fare i den frygtelige trediveårskrig, som det eneste land i Europa, der turde række en hjælpende hånd. Hele Nordeuropa var igen ved at komme ind under Roms tyranni. Det var de svenske hære, der gjorde det muligt for Tyskland at vende krigslykken og at sejre over de pavelige styrker og sikre fred og fordragelighed for protestanterne — calvinister såvel som lutheranere — og at oprette trosfrihed i de lande, der havde accepteret reformationen. {MBF 196.4}

Kapitel 14—Senere engelske reformatorer

Mens Luther åbnede en lukket bibel for det tyske folk, blev Tyndale af Guds ånd tilskyndet til at gøre det samme for det engelske. Wicliffs bibel var blevet oversat fra den latinske tekst, som indeholdt mange fejl. Den var aldrig blevet trykt, og håndskrevne eksemplarer var så dyre, at kun nogle få velhavende mennesker eller adelige kunne anskaffe sig den. Da den tilmed var strengt forbudt af kirken, havde den kun ret ringe udbredelse. I 1516, året før Luthers teser kom, havde Erasmus udgivet Det Nye Testamente på græsk og latin, og dermed var Guds ord for første gang trykt på originalsproget. I dette værk var mange af fejlene i de tidligere oversættelser rettet, og meningen var mere klart gengivet. Det hjalp mange i de veluddannede klasser til en bedre viden om sandheden og satte på ny skub i reformarbejdet. Men det jævne folk var stadig for en stor del udelukket fra Guds ord. Tyndale skulle fuldende Wicliffs arbejde ved at give Bibelen til sine landsmænd. {MBF 199.1}

Som flittig studerende og oprigtig sandhedssøgende havde han modtaget evangeliet gennem Erasmus' græske Testamente. Frygtløst prædikede han efter sin overbevisning og fremhævede, at alle læresætninger skulle prøves ved Skriftens ord. Den katolske kirke hævdede, at det var kirken, som havde givet Bibelen, og at den alene kunne udlægge den. Hertil svarede Tyndale: {MBF 199.2}

„Ved I, hvem der har lært ravnene at finde deres føde? Den samme Gud lærer sine sultne børn at finde deres fader i hans ord. Så langt fra at have givet os Skriften er det netop jer, der har skjult den for os. Det er jer, som brænder dem, der underviser i den, og hvis I kunne, ville I brænde selve Skriften."1 {MBF 200.1}

Tyndales prædikener vakte stor interesse, og mange tog imod sandheden. Men præsterne var på vagt, og ikke så snart havde han forladt et sted, før de med trusler og fordrejelser søgte at ødelægge hans arbejde. Kun alt for ofte havde de held med dette. „Hvad skal vi gøre?" udbrød han. „Mens jeg sår på det ene sted, hærger fjenden den mark, jeg lige har forladt. Jeg kan jo ikke være alle vegne! Åh, om de kristne bare ejede Den hellige Skrift på deres eget sprog! Så kunne de selv imødegå spidsfindighederne. Uden Bibelen er det umuligt at grundfæste lægfolk i sandheden."2 {MBF 200.2}

Tyndale så en ny opgave for sig. Han sagde: „Det var på Israels sprog, salmerne blev sunget i Jahves tempel. Skulle evangeliet så ikke tale Englands sprog blandt os? … Burde kirken have mindre lys ved middagstid end ved morgengry? … Kristne skal kunne læse Det Nye Testamente på deres modersmål." Kirkens præster og lærde er indbyrdes uenige. Kun ved Bibelens hjælp kan mennesker nå til sandheden. „Den ene holder fast ved denne lærer, den anden ved hin. Men alle disse lærde modsiger hinanden. Hvordan skal vi da bedømme,

hvem der siger det rette, og hvem der siger det forkerte? … Hvordan? … Sandelig ved Guds ord.“3 {MBF 200.3}

En lærd katolsk doktor indledte kort tid efter en ordstrid med ham og sagde: „Vi må hellere undvære Guds love end pavens.“ Tyndale svarede: „Jeg vil trodse paven og alle hans love; og hvis Gud vil spare mit liv, skal jeg sørge for, at den dreng, som går bag ploven, inden mange år ved mere om Skriften end I!“4Han havde sat sig for at give folket Det Nye Testamente på deres eget sprog og begyndte straks på arbejdet. Da han blev fordrevet fra sit hjem, tog han til London og fortsatte en tid uforstyrret sit arbejde dér. Men katolikkernes forfølgelse tvang ham igen til at flygte. Hele England syntes lukket for ham, og han besluttede at søge ly i Tyskland. Her påbegyndte han trykningen af Det Nye Testamente på engelsk. To gange blev hans arbejde standset, men når det blev ham forbudt at trykke i én by, rejste han til en anden. Til sidst nåede han til Worms, hvor Luther få år i forvejen havde forsvaret evangeliet over for rigsdagen. I denne by havde reformationen mange venner, og her fortsatte Tyndale sit arbejde uhindret. Snart var de første tre tusind eksemplarer af Det Nye Testamente færdige, og senere på året fulgte endnu et oplag. {MBF 200.4}

Med stor alvor og udholdenhed fortsatte han sit arbejde. Skønt de engelske myndigheder bevogtede havnene strengt, blev Guds ord på forskellig måde bragt til London og derfra spredt ud over landet. Katolikkerne prøvede at undertrykke sandheden, men forgæves. Biskoppen af Durham købte hos en boghandler, der var Tyndales ven, på én gang hele hans lager af bibler for at tilintetgøre dem i den tro, at det ville forhindre arbejdet. Men for de penge, han betalte, blev der købt materiale til en ny og bedre udgave, som ellers ikke kunne være udgivet. Da Tyndale senere blev fængslet, tilbød man ham friheden på den betingelse, at han skulle røbe navnene på dem, som havde hjulpet ham at dække udgifterne ved trykningen af biblerne. Han svarede, at biskoppen af Durham havde gjort mere for ham end nogen anden. Ved at betale en høj pris for de resterende bøger havde han gjort det muligt for ham at fortsætte med godt mod. {MBF 201.1}

Tyndale blev forrådt i sine fjenders hænder og var engang fængslet i mange måneder. Til sidst vidnede han for sin tro ved martyrdøden; men de våben, han smedede, har gjort det muligt for andre at kæmpe sig frem gennem de kommende århundreder helt op til vore dage. {MBF 201.2}

Latimer hævdede fra prædikestolen, at Bibelen burde læses på folkets eget sprog. „Forfatteren af Den hellige Skrift,“ sagde han, „er Gud selv,“ og denne skrift er mægtig og evig som dens ophav. „Der er ingen konge, kejser, øvrighed eller hersker, … som ikke er forpligtet til at adlyde hans hellige ord.“ „Lad os ikke gå omveje, men lad Guds ord vise os vej, lad os ikke gå i vore forfædres fodspor, eller søge efter det, de gjorde, men efter det, de burde have søgt.“55 {MBF 201.3}

Barnes og Frith, Tyndales trofaste venner, stod frem for at forsvare sandheden. Efter dem fulgte Ridleyerne og Cranmer. Disse førerskikkelser i den engelske reformation var lærde mænd, og de fleste af dem havde inden for den katolske kirke været højt agtede for deres iver og fromhed. Deres modstand mod pavedømmet skyldtes, at de kendte „den hellige stols" vildfarelser. Og netop dette gav deres vidnesbyrd større kraft. {MBF 201.4}

„Nu vil jeg gerne stille et underligt spørgsmål," sagde Latimer. „Hvem er den flittigste biskop og prælat i hele England? … Jeg ser, I lytter og spidser øre, at jeg skal sige jer hans navn. … Jeg skal sige jer det, det er Djævelen! … Han er aldrig borte fra sit bispedømme, … kald på ham, når I vil, han er altid hjemme. … Han har altid hånden på ploven. … Jeg garanterer jer, I finder ham aldrig uvirksom. Hvor Djævelen bor, … dér hedder det: bort med bøgerne og frem med kerterne, bort med biblerne og frem med rosenkransen; bort med evangeliets lys og frem med de tændte lys, selv ved højlys dag! … Ned med Kristi kors og frem med skærsildens lommetyv. … Ikke noget med at klæde de nøgne, de fattige og hjælpeløse, men pynte helgenbilleder og stok og sten med rige og strålende klæder. Frem med menneskers overleveringer og love, ned med Guds overleverings allerhelligste ord. O, om vore prælater var lige så flittige til at så den gode læres sæd, som Satan er til at så klinte og giftigt rajgræs!"6 {MBF 201.5}

Det store princip, disse reformatorer hævdede — det samme, som var blevet hævdet af valdenserne, Wicliff, Johan Huss, Luther, Zwingli og deres tilhængere — var Bibelens ufejlbarlige myndighed som rettesnor for tro og praksis. De benægtede, at paver, kirkemøder, kirkefædre og konger havde ret til at herske over samvittigheden i religiøse spørgsmål. Bibelen var den højeste myndighed, og ud fra den bedømte de alle læresætninger og påstande. Troen på Gud og hans ord holdt disse fromme mænd oppe, når de ofrede deres liv på bålet. Da flammerne slog op om Latimer, råbte han til sin lidelsesfælle: „Vær ved godt mod! Ved Guds nåde skal vi i dag tænde et sådant lys i England, at det aldrig nogen sinde skal slukkes."7 {MBF 202.1}

I Skotland var den sandhedens sæd, som var sået af Columba og hans medarbejdere, aldrig helt blevet udryddet. Århundreder efter at Englands kirker havde bøjet sig for Rom, havde skotterne bevaret deres frihed. Men i det tolvte århundrede fik pavekirken også magten i Skotland, og i intet andet land havde den et mere uindskrænket herredømme. Intet sted var mørket tættere. Dog trængte lysstråler gennem mørket med løfter for kommende tider. Lollarderne kom fra England med Bibelen og Wicliffs lære og gjorde meget for at bevare kendskabet til Bibelen, og hvert århundrede havde sine vidner og martyrer. {MBF 202.2}

Samtidig med den store reformations begyndelse udkom Luthers skrifter og derpå Tyndales engelske Nye Testamente. Uden at præsterne opdagede det, vandrede disse sendebud i stilhed over bjerg og dal og tændte nyt liv i sandhedens fakkel, som var nær ved

at slukkes, så den igen kom til at lyse op i Skotland og gøre ende på den undertrykkelse, Rom havde udøvet i fire hundrede år. {MBF 202.3}

Nu gav martyrernes blod bevægelsen ny drivkraft. De katolske ledere, som pludselig blev klar over den fare, der truede deres sag, bragte nogle af Skotlands ædleste sønner på bålet. Men derved rejste de blot en prædikestol, hvorfra de døendes ord hørtes over hele landet og fyldte folks sjæle med et ukueligt forsæt om at ryste Roms lænker af sig. {MBF 203.1}

De ædle fyrster Hamilton og Wishart ofrede sammen med mange ukendte livet på bålet. Men fra Wisharts bål kom der én, som flammerne ikke skulle komme til at bringe til tavshed — én, som ved Guds hjælp skulle få dødsklokkerne til at ringe over pavevældet i Skotland. {MBF 203.2}

John Knox havde vendt sig fra kirkens traditioner og mystik til Guds ords sandheder, og Wisharts undervisning styrkede hans beslutning om at forlade romerkirken og slutte sig til de forfulgte reformatorer. {MBF 203.3}

Venner tilskyndede ham til at blive præst, men han veg med bæven tilbage for dette ansvar. Først efter flere dages ensom, pinefuld kamp med sig selv indvilligede han. Men da han først havde taget imod kaldet, ilede han fremad med ukueligt mod og beslutsomhed, så længe han levede. Denne oprigtige reformator frygtede ingen mennesker. Martyrbålene, som blussede omkring ham, forstærkede blot hans iver. Med tyrannens økse hængende over hovedet uddelte han kraftige slag til højre og venstre for at nedbryde afgudsdyrkelsen. {MBF 203.4}

Da han blev stillet ansigt til ansigt med dronningen af Skotland, der havde kuet mange protestantiske ledere, aflagde John Knox uden at vakle sit vidnesbyrd om sandheden. Han lod sig hverken vinde ved venlighed eller skræmme af trusler. Dronningen anklagede ham for kætteri og erklærede, at han havde lært folket at antage en religion, som staten havde forbudt, og derved overtrådt Guds befaling om, at undersåtter skal adlyde deres fyrster. Uden at betænke sig svarede Knox: {MBF 203.5}

„Da den rette gudsdyrkelse ikke fik sin oprindelige styrke eller myndighed fra denne verdens fyrster, men fra den evige Gud, er undersåtter ikke forpligtede til at indrette deres gudsdyrkelse efter fyrsternes smag. For det sker ofte, at fyrster er de mest uvidende af alle med hensyn til Guds sande religion. … Hvis alle Abrahams efterkommere havde antaget Faraos religion, fordi de længe havde været hans undersåtter, gad jeg nok vide, høje frue, hvilken religion der ville have været i verden. Eller hvis alle mennesker i apostlenes dage havde antaget de romerske kejseres religion, hvilken religion ville der så have været på denne jord? Deraf kan I se, at undersåtter ikke er bundet til deres fyrsters religion, skønt det er dem befalet at vise dem lydighed.“ {MBF 203.6}

Dronningen svarede: „I fortolker Skriften på den ene måde, og de andre (de romersk-katolske lærere) på en anden måde. Hvem skal jeg tro, og hvem skal kunne dømme om dette?“ {MBF 204.1}

„I skal tro Gud, som taler tydeligt i sit ord,“ svarede John Knox, „og udover hvad Ordet lærer Eder, skal I hverken tro den ene eller den anden. Guds ord taler tydeligt for sig selv; og hvis det nogen steder skulle synes dunkelt, vil Helligånden, som aldrig modsiger sig selv, andre steder forklare det samme mere klart, så der ikke kan herske nogen tvivl, undtagen for dem, som absolut vil vedblive at være uvidende.“8 {MBF 204.2}

Sådan lød de sandhedsord, som den frygtløse reformator med fare for sit liv talte til dronningen. Med det samme ukuelige mod holdt han fast ved sit mål og bad og kæmpede for Herrens sag, indtil Skotland blev befriet for pavevældet. {MBF 204.3}

Da England indførte protestantismen som statsreligion, aftog forfølgelsen noget, men standsede ikke helt. Skønt man havde givet afkald på mange af Roms læresætninger, var ikke så få af dens skikke bevaret. Man forkastede pavens overhøjhed, men ophøjede i stedet kongen til kirkens overhoved. Og i kirkens gudstjeneste var der stadig store afvigelser fra evangeliets renhed og enkelhed. Endnu forstod man heller ikke det store princip om religionsfrihed. Skønt de protestantiske regenter kun sjældent tog deres tilflugt til så frygtelige grusomheder mod kætteri som Rom, indrømmede man ikke mennesker ret til at dyrke Gud efter deres egen samvittighed, men krævede, at alle skulle antage den lære og overholde den form for gudstjeneste, som var foreskrevet af statskirken. De, der havde en afvigende mening, blev mere eller mindre forfulgt i de følgende århundreder. {MBF 204.4}

I det syttende århundrede blev tusinder af præster afsat fra deres embeder. Med trusler om store bøder, fængsel og forvisning blev det forbudt folk at overvære nogen anden form for religiøse møder end dem, der var godkendt af kirken. De trofaste, som ikke kunne afholde sig fra at samles for at tilbede Gud, var tvunget til at mødes i mørke gyder, på skumle kvistkamre og på nogle tider af året ude i skoven midt om natten. I dette tempel, som Gud selv havde bygget, samledes de forfulgte Guds børn for at bede og lovsynge ham. Men trods al forsigtighed måtte mange lide for deres tro. Fængslerne var overfyldte, og familier blev splittede. Mange blev landsforvist. Men alligevel var Gud hos sine børn, og forfølgelsen magtede ikke at bringe deres vidnesbyrd til tavshed. Mange blev fordrevet over havet til Amerika, hvor de lagde grunden til den borgerlige og religiøse frihed, som har været dette lands hæder og bolværk. {MBF 204.5}

Ligesom i apostlenes dage blev forfølgelsen et middel til at fremme evangeliet. I et afskyeligt fængsel, der vrimlede med forbrydere og lastefulde personer, indåndede John Bunyan himlens rene luft, og her skrev han sin vidunderlige allegori om en pilgrims rejse fra fordærvelsens land til den himmelske stad. I mere end to hundrede år har denne stemme fra fængslet i Bedford med betagende kraft lydt til menneskers hjerter. Bunyans

„Pilgrimsvandringen“ og „John Bunyans levned fortalt af ham selv“ har ført mange ind på livets vej. {MBF 205.1}

Baxter, Flavel, Alleine og andre begavede og dannede mænd med en dyb kristen erfaring stod frem og forsvarede tappert den tro, som en gang var ble-vet overgivet de hellige. Det, der blev udrettet af disse mænd, som var dømt fredløse af denne verdens herskere, kan aldrig udslettes. Flavels „Livets kilde“ og „Nådens metode“ har lært tusinder, hvordan de skal overgive deres sjæl til Kristus. Baxters „Reformed Pastor“ har været en velsignelse for mange, som ønsker at genoplive Guds værk, og hans „De helliges evige hvile“ har ført sjæle til den sabbatshvile, som venter Guds børn. {MBF 205.2}

Hundrede år senere, i en tid med stort åndeligt mørke, trådte Whitefield og brødrene Wesley frem som lysbærere for Gud. Under statskirkens styre var et engelske folk sunket ned i en tilstand af religiøst forfald, som næppe var til at skelne fra hedenskab. Gejstligheden studerede ivrigt naturfilosofi, som rummede det meste af deres teologi. De højere klasser gjorde nar af fromhed og pralede af at være hævet over, hvad de kaldte fanatisme. De lavere klasser var groft uvidende og et bytte for laster, mens kirken ikke mere havde hverken mod eller tro til at støtte sandhedens sag, som var sunket så dybt. {MBF 205.3}

Den vigtige læresætning om retfærdiggørelse ved tro, som Luther havde fremsat så klart, var næsten tabt af syne. Og det katolske princip, at stole på at gode gerninger kan frelse, havde indtaget dens plads. Whitefield og brødrene Wesley, der var medlemmer af statskirken, søgte oprigtigt at vinde Guds velbehag, og man havde lært dem, at dette kunne opnås ved at leve et retskaffent liv og ved at overholde religiøse ceremonier. {MBF 205.4}

Da Charles Wesley engang var syg og mente, at døden nærmede sig, blev han spurgt, hvad han byggede sit håb om evigt liv på. Han svarede: „Jeg har af bedste evne søgt at tjene Gud.“ Da vennen, som havde stillet spørgsmålet, ikke syntes at være helt tilfreds med svaret, tænkte Wesley: „Jamen, er mine bestræbelser ikke et tilstrækkeligt grundlag for mit håb? Vil han tage min stræben fra mig? Jeg har jo intet andet at stole på!“9Så tæt et mørke havde lejret sig over kirken, skjult forsoningen og vendt mennesker bort fra deres eneste håb om frelse — den korsfæstede frelsers blod. {MBF 205.5}

Det blev klart for Wesley og hans venner, at sand fromhed bor i hjertet, og at Guds lov gælder både tanker, ord og gerninger. Overbeviste om, at hjertets renhed var mere nødvendig end at forbedre sig i det ydre, tog de med dyb alvor fat på at leve et nyt liv. Ved flittige bestræbelser og megen bøn prøvede de at kue det naturlige hjertes ondskab. De levede et liv i selvfornægtelse, barmhjertighed og ydmyghed og overholdt strengt alt, hvad de mente kunne hjælpe dem til at opnå det, de mest af alt ønskede — den fromhed, som skulle sikre dem Guds velbehag. Men de opnåede ikke det, de søgte. Forgæves prøvede de at frigøre sig fra syndens forbandelse eller bryde dens magt. Det var den samme kamp,

Luther havde oplevet i sin celle i Erfurt. Det var det samme spørgsmål, som plagede hans sjæl: „Hvordan kan et menneske være retfærdigt over for Gud?“10 {MBF 206.1}

Den guddommelige sandheds ild, som næsten var blevet slukket på protestantismens altre, skulle atter tændes ved den gamle fakkel, som ved de bøhmiske kristnes hjælp var gået fra hånd til hånd ned gennem tiderne. Efter reformationen var protestantismen i Bøhmen blevet trampet ned af de romerske horder. Alle, der nægtede at afsværge sandheden, måtte flygte. Nogle af dem, der havde søgt tilflugt i Sachsen, opretholdt dér den gamle tro. Det var fra efterkommere af disse kristne, at lyset nåede Wesley og hans venner. {MBF 206.2}

Da John og Charles Wesley var ordineret som præster, blev de udsendt til Amerika. Om bord på det skib, de rejste med, var der en flok mähriske brødre. Skibet kom ud for voldsomme storme, og John Wesley følte ansigt til ansigt med døden, at han ikke havde forvisning om fred med Gud. Tyskerne derimod viste en ro og tryghed, som han ikke selv havde. {MBF 206.3}

„Jeg havde allerede længe,“ siger han, „lagt mærke til deres alvorlige optræden. De havde til stadighed bevist deres ydmyghed ved uden betaling at udføre det mest underordnede arbejde, som ingen englænder ville gøre, for de andre passagerer. De ønskede ingen betaling for det, men sagde, at det var sundt for deres hovmodige hjerter, og at deres kærlige frelser havde gjort mere for dem. De udviste hver dag en usvigelig sagtmodighed, som ingen krænkelse kunne rokke. Hvis de blev skubbet, slået eller væltet omkuld, rejste de sig blot og gik deres vej, men klagede aldrig. Nu skulle det vise sig, om de var lige så frigjorte for frygt som for hovmod og vrede. Midt i den salme, de indledte deres gudstjeneste med, flængede en mægtig bølge storsejlet og vandet strømmede ind over dækkene. Det var, som havde dybet allerede opslugt os. Englænderne gav sig til at skrige forfærdeligt. Tyskerne sang roligt videre. Bagefter spurgte jeg en af dem: ‘Var I ikke bange?’ Han svarede: ‘Nej, Gud ske lov!’ Jeg spurgte: ‘Var jeres kvinder og børn da ikke bange?’ Han svarede stille: ‘Nej, vore kvinder og børn er ikke bange for at dø.’ “11 {MBF 206.4}

Efter ankomsten til Savannah boede Wesley en kort tid hos folkene fra Mähren, og blev dybt betaget af deres kristne væremåde. Om en af deres gudstjenester, som var en slående modsætning til den engelske kirkes døde formalisme, skrev han: „Den store enkelhed og højtid, der var over det hele, fik mig til næsten at glemme de sytten hundrede år, der lå imellem, og tænke mig, at jeg var til stede ved en af disse sammenkomster, hvor form og stat ikke eksisterede, men hvor teltmageren Paulus og fiskeren Peter førte ordet under Helligåndens ledelse.“12 {MBF 207.1}

Da Wesley vendte hjem til England, var han ved en mährisk prædikants belæring nået til en klarere forståelse af bibelsk tro. Han var blevet overbevist om, at han måtte forkaste al tillid til, at hans egne gerninger kunne frelse ham og fuldt ud stole på „Guds lam, som bærer

verdens synd.“ Ved et møde hos de mähriske brødre i London blev der læst en udtalelse af Luther, der beskrev den forandring, som Guds ånd bevirker i den troendes hjerte. Mens Wesley lyttede, tændtes troens flamme i hans sjæl. Han siger: „Jeg følte, at mit hjerte på en mærkelig måde blev varmt, at jeg stolede på Kristus alene som min frelser, og der blev givet mig en forvisning om, at han havde borttaget mine synder, ja selv mine synder, og frelst mig fra syndens og dødens lov.“13Gennem lange år med møjsom stræben — med streng selvfornægtelse, selvbebrejdelser og ydmydelse — havde Wesley standhaftigt holdt fast ved sit eneste mål: at søge Gud. Nu havde han fundet ham, og han opdagede, at den nåde, han havde kæmpet for at vinde ved bønner og faste, var en fri gave, uden penge og uden betaling. {MBF 207.2}

Da han endelig var blevet befæstet i troen på Kristus, brændte hans sjæl for alle vegne at udbrede sin viden om evangeliets frie nåde. „Jeg betragter hele verden som mit sogn, og hvor jeg end befinder mig, anser jeg det for passende, rigtigt og min absolutte pligt at forkynde det glade budskab om frelse for alle, som er villige til at høre det.“14 {MBF 207.3}

Han levede stadig samme strenge, selvfornægtende liv — nu ikke som grundlag for, men som resultat af tro, ikke som fromhedens rod, men som dens frugt. Guds nåde i Kristus er grundlaget for den kristnes håb, og denne nåde må vise sig i lydighed. Wesleys liv var viet til at forkynde de store sandheder, han selv havde modtaget: retfærdiggørelse ved tro på Kristi forsonende blod og Helligåndens fornyende magt over hjertet, der omskaber livet efter Kristi billede. {MBF 208.1}

Whitefield og brødrene Wesley var blevet beredt til deres gerning gennem en lang og stærk personlig overbevisning om deres egen fortabte tilstand. Og for at kunne udholde trængsler som gode forkæmpere for Kristus havde de været udsat for en ildprøve af foragt, spot og forfølgelse, både på universitetet og da de blev præster. Sammen med nogle meningsfæller blev de af gudløse medstuderende foragteligt kaldt metodister — et navn, som i dag er blevet den ærefulde betegnelse for et af Englands og Amerikas største kirkesamfund. {MBF 208.2}

De var som medlemmer af den engelske statskirke stærkt knyttet til dens form for gudstjeneste, men gennem sit ord havde Herren vist dem noget større. Helligånden tilskyndede dem til at prædike Kristus som korsfæstet. Den Højestes kraft ledsagede deres gerning. Tusinder blev overbevist og virkelig omvendt. Det var nødvendigt, at disse får blev beskyttet mod glubende ulve. Wesley havde ikke haft nogen tanke om at stifte et nyt kirkesamfund, men han organiserede dem i det fællesskab, som i dag er blevet den højt respekterede Metodistkirke. {MBF 208.3}

Det var en mærkelig og prøvende modstand, disse prædikanter mødte fra statskirken. Men i sin visdom styrede Gud alting, så reformationen tog sin begyndelse inden for selve

kirken. Var den kommet helt udefra, ville den ikke være trængt igennem, hvor der var så hårdt brug for den. Men da disse vækkelsesprædikanter var kirkens egne mænd og arbejdede inden for kirkens rammer, hvor de på nogen måde kunne finde lejlighed til det, havde sandheden adgang, hvor dørene ellers ville have været lukkede. Nogle af præsterne blev vækket af deres åndelige sløvhed og blev nidkære prædikanter i deres egne sogne. Menigheder, der var stivnet i formalisme, blev genfødt til nyt liv. {MBF 208.4}

På Wesleys tid, som til alle andre tider i kirkens historie, udrettede mænd

med forskellig begavelse hver sin særlige gerning. De var ikke enige om alle spørgsmål, men lod sig alle lede af Guds ånd og var forenede i det altoverskyggende mål: at vinde sjæle for Kristus. På et tidspunkt truede forskellighederne mellem Whitefield og brødrene Wesley med at skabe en kløft imellem dem, men de havde lært ydmyghed i Kristi skole og blev forsonede i kærlighed. De havde ikke tid til at skændes, mens det vrimlede med vildfarelser og synd alle vegne, og syndere gik deres undergang i møde. {MBF 209.5}

Det var en stenet vej, Guds tjenere måtte gå. Lærde og indflydelsesrige mænd modarbejdede dem. Efter nogen tid lagde mange af præsterne en udpræget fjendtlig holdning for dagen, og kirkedørene blev lukket for den sande tro og for dem, som forkyndte den. At gejstligheden nægtede dem adgang til prædikestolen, kaldte mørke, uvidenhed og uretfærdighed til live. Atter og atter undgik John Wesley døden ved et mirakel af Guds nåde. Når mængdens raseri var blevet optændt imod ham, og der ikke syntes at være nogen mulighed for at undslippe, stod en engel i menneskeskikkelse ved hans side, og Guds tjener kom sikkert bort fra det farlige sted. {MBF 209.1}

Wesley fortalte hvordan han var blevet befriet fra den rasende pøbel: „Mange forsøgte at kaste mig til jorden, mens vi gik ned mod byen ad en glat og fedtet sti. De mente nok, at hvis jeg først lå på jorden, kunne jeg næppe rejse mig igen. Men jeg snublede ikke en eneste gang og kom heller ikke til at glide, før jeg var sluppet helt fri af dem. … Mange prøvede på at gribe fat i mit tøj for at trække mig ned, men kunne ikke få ordentligt fat. Kun én fik tag i mit ene vesteskøde, men stod snart efter med det i hånden; det andet skøde, i hvis lomme der lå en pengeseddel, blev kun halvt revet af. … En kraftig mand slog flere gange efter mig med en stor egekæp. Havde han blot én gang rammig i nakken, kunne han have sparet sig yderligere ulejlighed; men hver gang blev slaget drejet til side, jeg ved ikke hvordan, for jeg kunne ikke flytte mig hverken til højre eller venstre. — En anden kom farende gennem trængslen og løftede armen til slag, men lod den pludselig falde og klappede mig på hovedet, idet han sagde: ‘Sikken et blødt hår, han har!’ {MBF 209.2}

De allerførste, der blev omvendt, var byens ‘helte’ de, som ved alle lejligheder anførte det værste pak. En af dem havde været professionel bokser på markeder. {MBF 209.3}

Med hvilke midler forbereder Gud os ikke til sin gerning! For to år siden strejfede et stykke af en mursten min skulder. Året efter ramte en sten mig mellem øjnene. Forrige måned fik jeg ét slag og nu i aften to, det ene, før vi kom ind i byen, og det andet, efter at vi var gået ud; men begge var for intet at regne. Skønt en mand slog mig i brystet af alle kræfter og en anden på munden med en sådan kraft, at blodet strømmede ud, følte jeg ikke mere smerte ved nogen af slagene, end hvis de havde rørt mig med et strå.“15 {MBF 209.4}

Både lægfolk og prædikanter i den første metodistmenighed måtte tåle latterliggørelse og forfølgelse fra såvel kirkens medlemmer som fra de åbenlyst irreligiøse, der var opflammet af andres falske fremstilling. De blev stillet for retten, men retfærdighed var der ikke meget af ved den tids domstole. Ofte led de overlast fra deres forfølgere. Pøbelen gik fra hus til hus, ødelagde møbler og ejendele, plyndrede og mishandlede brutalt både mænd, kvinder og børn. I nogle tilfælde blev der opslået plakater, som opfordrede enhver, der ville være med til at knuse vinduer og plyndre metodisternes huse, til at møde på de anførte tider og steder. Disse åbne brud på menneskelige såvel som guddommelige love skete, uden at nogen gjorde indsigelse. Det var en systematisk forfølgelse af mennesker, hvis eneste brøde var, at de søgte at lede syndere ind på frelsens vej. {MBF 210.1}

John Wesley sagde om de anklager, der blev rettet mod ham og hans meningsfæller: „Nogle hævder, at disse mænds lære er falsk og sværmerisk; at den er ny og indtil for nylig helt ukendt; at den er kvækertro, fanatisme, papisme! Hele dette hykleri er allerede grundigt afsløret. Det har tydeligt vist sig, at denne lære i alle henseender er Skriftens almindelige lære, som vor egen kirke fortolker den. Derfor kan den hverken være falsk eller fejlagtig, hvis Skriften taler sandhed.“ „Andre siger: ‘Deres lære er alt for streng; de gør vejen til himlen for trang.’ Og dette er netop den oprindelige indvending; i nogen tid har det været næsten den eneste. Denne indvending er den hemmelige grund til tusinder af andre indvendinger, som kommer frem i forskellige skikkelser. Men gør de mon vejen til himlen trangere, end vor Herre og hans apostle gjorde den? Er deres lære strengere end Bibelens? Overvej blot nogle få tydelige skriftord: ‘Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele din styrke og af hele dit sind.’ ‘Men jeg siger jer: På dommens dag skal mennesker aflægge regnskab for ethvert tomt ord, de har talt.’ ‘Enten I altså spiser eller drikker, eller hvad I end gør, skal I gøre alt til Guds ære.’“ {MBF 210.2}

„Hvis deres lære er strengere end denne, bør de dadles, men jeres samvittighed siger jer, at det er den ikke. Og hvem kan være en smule mindre streng uden at forvanske Guds ord? Kan nogen husholder over Guds hemmeligheder findes tro, hvis han forandrer noget som helst i hans hellige ord? Nej! Han kan intet ophæve eller afsvække; det er hans pligt at forkynde for alle mennesker: ‘Det er ikke muligt for mig at indrette Skriften efter jeres smag! I må leve op til den eller gå til grunde for evigt.’ Dette er den virkelige årsag til den anden almindelige klage, som gælder ‘disse menneskers fordømmende holdning.’ Men er de da virkelig ubarmhjertige? ‘Nej, det er ikke i den retning, de forsømmer noget, men de er så

ubarmhjertige i deres dom! De mener, at ingen kan blive frelst uden deres ligesindede.'"16 {MBF 210.3}

Det åndelige frafald i England lige før Wesleys tid skyldtes i høj grad den lovfjendtlige lære. Mange påstod, at Kristus havde afskaffet moralloven, og at kristne derfor ikke var forpligtede til at overholde den — at den, der tror, er fritaget for „de gode gerningers trældom." Skønt andre indrømmede, at loven er evig, erklærede de, at det var unødvendigt, at præsterne formanede folket til lydighed mod lovens forskrifter, da de, som Gud havde udvalgt til frelse, „ved Guds uimodståelige tilskyndelse ville blive ført til at udøve fromhed og dyd," mens de, som var fordømt til evig fortabelse, „ikke havde kraft til at adlyde den guddommelige lov." {MBF 211.1}

Atter andre holdt på, at „de udvalgte ikke kan miste nåden eller Guds velbehag," men kom til den endnu mere afskyelige slutning, at „de slette handlinger, de begår, ikke er virkelig syndige og heller ikke kan anses for overtrædelse af Guds lov. Derfor har de ingen grund til hverken at bekende og angre deres synder eller at ophøre med dem."17De erklærede, at selv de skammeligste synder, „der i hele verden anses for at være en grov overtrædelse af Guds lov, ikke i Guds øjne er nogen synd," hvis den bliver begået af en af de udvalgte, „fordi det er et af de væsentlige og særegne kendetegn for de udvalgte, at de ikke kan gøre noget, som mishager Gud eller er forbudt ved hans lov." {MBF 211.2}

Denne uhyrlige lære er i væsentlig grad den samme, som senere blev fremført af populære pædagoger og teologer — at der ikke findes nogen uforanderlig Guds lov som retfærdighedens rettesnor, men at moralsk målestok angives af samfundet selv og tit er blevet forandret. Alle disse tanker har deres oprindelse hos ham, som allerede blandt himlens syndfri beboere begyndte sit forsøg på at nedbryde Guds lovs retfærdige skranker. {MBF 211.3}

Læren om en guddommelig forudbestemmelse, som fastsætter menneskers karakter, så den ikke kan ændres, har fået mange til helt at forkaste Guds lov. Wesley opponerede kraftigt mod de lovfjendtlige læreres vildfarelser og viste, at de var i strid med Skriften. „Guds nåde er blevet åbenbaret til frelse for alle mennesker."18„Det er godt og værdsat hos Gud, vor frelser, som vil, at alle mennesker skal frelses og komme til erkendelse af sandheden. For der er én Gud og én formidler mellem Gud og mennesker, mennesket Kristus Jesus, som gav sig selv som løsesum for alle."19Mennesker går glip af frelsen ved selv trodsigt at afvise livets gave. {MBF 211.4}

Som svar til dem, der hævdede, at de ti bud var blevet ophævet ved Kristi død sammen med ceremoniloven, sagde Wesley: „Moralloven, som den findes i de ti bud og indskærpes af profeterne, blev ikke ophævet af Kristus. Det var ikke hensigten med hans komme at tilbagekalde noget som helst af loven. Dette er en lov, som aldrig kan brydes, men 'står fast som det trofaste vidne i himlen.' Den har været til fra verdens begyndelse og er skrevet,

'ikke på stentavler,' men i hjertet hos alle mennesker, når de fremkommer af Skaberens hænder. Og skønt det, som engang blev skrevet af Guds finger, nu i høj grad er vansiret af synd, kan det dog aldrig helt udslettes, så længe vi har nogen fornemmelse af, hvad der er godt, og hvad der er ondt. Hver eneste del af denne lov må bevare sin gyldighed for hele menneskeheden og for alle tider; den er hverken afhængig af tid eller sted eller af nogen andre forhold, som er tilbøjelige til at forandres, men af Guds natur og af menneskets natur og deres uforanderlige forbindelse med hinanden. {MBF 212.1}

'Jeg er ikke kommet for at nedbryde, men for at fuldkomme.' … Uden tvivl er Jesu mening her (som det fremgår af alt, hvad der går forud, og hvad der følger efter): 'Jeg er kommet for at genoprette den i hele sin fylde trods alle menneskelige kommentarer! Jeg er kommet for at kaste det klareste lys over, hvad der var mørkt og dunkelt i loven! Jeg er kommet for at forkynde den fulde betydning af hver enkelthed — for at vise længden og bredden, og den fulde udstrækning af hvert eneste bud, som den indholder, og højden og dybden, den ufattelige renhed og åndelige fylde i alle dens forgreninger.' "20 {MBF 212.2}

Wesley forkyndte den fuldkomne harmoni mellem loven og evangeliet. „Der er den snævrest mulige forbindelse mellem loven og evangeliet. På den ene side baner loven stadig vej for evangeliet og peger hen imod dette. På den anden side lærer evangeliet os bestandig en mere fuldstændig opfyldelse af loven. Loven byder os for eksempel at elske Gud, at elske vor næste, at være sagtmodige, ydmyge og fromme. Vi føler, at vi ikke er i stand til dette, ja, at for mennesker er det umuligt; men vi ser, at Gud lover at give os denne kærlighed og at gøre os sagtmodige, ydmyge og fromme. Vi holder fast ved dette evangelium, ved dette glade budskab, og det sker os efter vor tro, og 'lovens krav opfyldes i os' ved troen på Jesus Kristus." {MBF 212.3}

„Forrest blandt Kristi evangeliums fjender," sagde Wesley, „står de, som åbenlyst 'dømmer loven' og 'taler ondt om loven', som lærer mennesker at bryde (at opløse, at udelade, at løse forpligtelsen mod) ikke blot ét bud, enten det mindste eller det største, men alle budene under ét. … Den mest overraskende af alle omstændigheder, der knytter sig til dette store bedrag, er, at de, som overgiver sig til det, virkelig mener, at de ærer Kristus ved at nedbryde hans lov, og at de herliggør hans tjeneste, mens de omstyrter hans lære! Ja, de ærer ham på samme måde som Judas gjorde, da han sagde: 'Vær hilset, rabbi!' og kyssede ham. Og med samme ret kan Kristus sige til hver eneste af dem: {MBF 213.1}

'Forråder du Menneskesønnen med et kys?' Det er intet mindre end at forråde ham med et kys, når man taler om hans blod, men tager hans krone bort; regner hver enkelthed i hans lov for intet — under foregivende af at fremme hans evangelium. Ingen, der prædiker troen på en sådan måde, kan undgå denne anklage, hvis han direkte eller indirekte tilsidesætter kravet om lydighed — hvis han prædiker Kristus for at ophæve eller på anden måde svække det mindste af Guds bud."21 {MBF 213.2}

Til dem, der hævdede, at „prædiken af evangeliet opfylder alle lovens formål," svarede Wesley: „Det benægter vi absolut. Det opfylder ikke lovens allerførste formål, nemlig at overbevise mennesker om synd, at vække dem, der stadig sover på grænsen til Helvede. Paulus erklærer, at 'det, der kommer ved loven, er jo syndserkendelse,' og først når et menneske er overbevist om synd, kan det virkelig føle sit behov for Kristi forsonende blod. … 'De raske har ikke brug for læge, men de syge,' siger Herren selv. Det er altså urimeligt at tilbyde læge til dem, der er raske, eller bilder sig ind at være det. Først må de overbevises om, at de er syge; ellers vil de ikke takke dig for dine anstrengelser. Lige så urimeligt er det at tilbyde Kristus til dem, hvis hjerte er rask, fordi det endnu aldrig har været knust."22 {MBF 213.3}

Mens Wesley således prædikede Guds nådes evangelium, søgte han ligesom sin Mester at „løfte loven til højhed og ære". Med troskab udrettede han den gerning, Gud havde givet ham, og vidunderlige var de resultater, han fik lov at se. Ved afslutningen af sit mere end firs år lange liv — over et halvt århundrede heraf tilbragt som rejsemissionær — talte hans erklærede tilhængere mere end en halv million. Men de fleste af dem, der gennem hans gerning blev hævet op fra syndens ødelæggelse og nedværdigelse til et renere liv, vil aldrig blive kendt, før de frelstes store skare engang skal samles i Guds rige. Hans liv blev en uvurderlig lære for alle kristne. Gid denne Kristi tjeners tro og ydmyghed, utrættelige nidkærhed og selvopofrelse måtte genspejles i kirkerne i dag! {MBF 213.4}

Kapitel 15—Den franske revolution

I det sekstende århundrede havde reformationen med fremlæggelsen af en åben biblel prøvet at vinde indpas i alle Europas lande. Nogle nationer hilste den velkommen som et sendebud fra himlen. I andre lande lykkedes det næsten pavedømmet at forhindre den i at trænge ind, og de opløftende virkninger af kendskab til Bibelen blev næsten helt lukket ude. I ét land blev lyset, skønt det fik indpas, ikke forstået af mørket. I århundreder kæmpede sandhed og vildfarelse om magten. Til sidst sejrede ondskaben, og himlens sandhed blev lukket ude. „Og dette er dommen, at lyset er kommet til verden, og menneskene elskede mørket frem for lyset.“1Nationen blev overladt til at høste resultaterne af det valg, den havde foretaget. Påvirkningen fra Guds ånd blev fjernet fra et folk, som havde foragtet hans nåde. Ondskaben fik lov til at udfolde sig fuldt ud — og hele verden så resultatet af forsætlig afvisning af lyset. {MBF 215.1}

Århundreders krig mod Bibelen i Frankrig kulminerede i revolutionen. Dette frygtelige oprør var ikke andet end et resultat af romerkirkens undertrykkelse af Den hellige Skrift (se noter). Det var den mest slående illustration, verden nogensinde har set, af resultatet af Roms politik — en illustration af de resultater, som den romerske kirkes lære havde haft kurs mod gennem mere end 1.000 år. Profeterne havde forudsagt, at Bibelen ville blive undertrykt i perioden med pavens overherredømme. Og Åbenbaringens Bog henviser til de frygtelige resultater, der ville hobe sig op og især ramme Frankrig som følge af „lovløshedens menneskes“ herredømme {MBF 215.2}

Herrens engel sagde: „De skal nedtrampe den hellige by i toogfyrre måneder. Og jeg vil sætte mine to vidner til at profetere i tolv hundrede og tres dage, klædt i sæk. … Når de har fuldført deres vidnesbyrd, skal dyret, der stiger op af afgrunden, føre krig mod dem og sejre over dem og dræbe dem. Og deres lig skal ligge på gaden i den store by, hvis åndelige navn er Sodoma og Egypten, … Og de, der bor på jorden, skal glæde sig over det og juble og sende hinanden gaver; for disse to profeter havde været en plage for dem, der bor på jorden.“2 {MBF 216.1}

De perioder, som nævnes her — 42 måneder og 1.260 dage — er identiske og repræsenterer det tidsrum, da Kristi menighed skulle undertrykkes af romerkirken. De 1260 år, i hvilke paven havde magten, begynder i 538 og måtte derfor ende i 1798 (se noter). På det tidspunkt trængte en fransk hær ind i Rom og tog paven til fange, og han døde i landflygtighed. Skønt der snart efter blev valgt en ny pave, har det pavelige hierarki aldrig senere været i stand til at udøve sin tidligere magt. {MBF 216.2}

Forfølgelsen af menigheden fortsatte ikke gennem alle de 1.260 år. Gud havde medlidenhed med menneskene og afkortede denne prøvelse. Da Jesus forudsagde den „store trængsel“, som menigheden ville blive udsat, for sagde han: „Hvis de dage ikke afkortedes,

blev intet menneske frelst, men for de udvalgtes skyld vil de dage blive afkortet.“3På grund af reformationen blev forfølgelsen bragt til ophør før 1798. {MBF 216.3}

Om de to vidner siger profeten: „Vidnerne er de to oliventræer og de to lysestager, som står foran jordens Herre.“ Og Salomo siger: „Dine ord er en lygte for min fod, et lys på min sti.“4De to vidner repræsenterer skrifterne i Det Gamle og Det Nye Testamente. Begge er betydningsfulde vidnesbyrd om Guds lovs oprindelse og stadige gyldighed. Og begge er vidner om frelsesplanen. Det Gamle Testamentes symboler, ofre og profetier peger frem mod en kommende Frelser. Det Nye Testamentes evangelier og breve beretter om en Frelser, som kom på nøjagtig den måde, det var blevet forudsagt ved symboler og profetier. {MBF 216.4}

„Jeg vil sætte mine to vidner til at profetere i tolv hundrede og tres dage, klædt i sæk.“ I størstedelen af denne tid forblev Guds vidner i mørke. Pavemagten forsøgte at skjule Sandhedens Ord for folket og fremførte falske vidner, der modsagde sandheden (se noter). Da Bibelen blev forbudt af religiøse og verdslige myndigheder; da dens vidnesbyrd blev forvansket, og der blev gjort alle tænkelige forsøg, som mennesker og dæmoner kunne opfinde, på at lede folkets interesse bort fra den; da de, der vovede at forkynde dens hellige sandheder, blev forfulgt, pint og dræbt for deres tros skyld — eller tvunget til at flygte op i bjergene eller til huler og grotter i jorden, da profeterede de trofaste vidner klædt i sæk. Alligevel fortsatte deres vidnesbyrd gennem alle de 1260 år. Men selv i de mørkeste tider fandtes der fromme mænd, som elskede Guds ord og vågede over hans ære. Disse trofaste tjenere gav Gud visdom, kraft og myndighed til at forkynde hans sandhed i al den tid. {MBF 217.1}

„Hvis nogen vil gøre dem fortræd, står der ild ud af deres mund og fortærer deres fjender; hvis nogen vil gøre dem fortræd, er det sådan, han skal dræbes.“5Mennesker kan ikke ustraffet trampe på Guds ord. Betydningen af denne frygtelige fordømmelse er anført i Åbenbaringens sidste kapitel: „Jeg vidner for enhver, der hører profetordene i denne bog: Føjer nogen noget til dem, vil Gud tilføje ham de plager, der er skrevet om i denne bog, og trækker nogen noget fra ordene i denne profetiske bog, vil Gud fratage ham hans del i livets træ og i den hellige by, som der er skrevet om i denne bog.“6 {MBF 217.2}

Sådanne advarsler har Gud givet for at bevare mennesker fra på nogen måde at forandre det, han har åbenbaret eller befalet. Disse højtidelige advarsler er rettet mod alle, som i kraft af deres indflydelse forleder mennesker til at ringeagte Guds lov. De burde få dem, der letsindigt erklærer, at det er ligegyldigt, om vi adlyder Guds lov eller ej, til at skælve af frygt. Alle, der sætter deres egne meninger højere end guddommelige åbenbaringer, alle, der prøver på at forandre Bibelens tydelige mening til deres egen behagelighed eller for at være i overensstemmelse med verden, påtager sig et frygteligt ansvar. Det skrevne ord, Guds lov,

måler ethvert menneskes karakter og fordømmer alle, som ved denne ufejlbarlige prøve erklæres for mangelfuld. {MBF 217.3}

„Når de har fuldført deres vidnesbyrd.“ Den periode, hvor de to vidner skulle profetere klædt i sæk, endte i 1798. Da de var ved at afslutte deres arbejde i mørke, skulle der føres krig imod dem af den magt, der omtales som „dyret, der stiger op afgrunden“. I mange europæiske lande havde kirkens og statens magthavere i århundreder været ledet af Satan med Romerkirken som mellemmand. Men her ser vi en ny tilkendegivelse af satanisk magt. {MBF 217.4}

Det havde været Romerkirkens politik under påskud af ærefrygt for Bibelen at holde den på et ukendt sprog og således utilgængelig for folket. Under pavedømmets regime profeterede vidnerne „klædt i sæk“. Men en anden magt — dyret fra afgrunden — skulle stige op for at føre åbenlys krig mod Guds ord. {MBF 218.1}

Den „store by“, i hvis gader vidnerne blev dræbt, og hvor deres døde kroppe lå, er „i åndelig forstand“ Egypten. Af alle de nationer, som Bibelen omtaler, var Egypten den, der dristigst fornægtede den levende Guds eksistens og mest hårdnakket satte sig op imod hans bud. Ingen hersker vovede et så åbenlyst oprør mod himlens myndighed som Egyptens konge. Da budskabet blev bragt Farao af Moses i Herrens navn, svarede han stolt: „Hvem er Herren, som jeg skulle adlyde så jeg lod israelitterne gå? Jeg kender ikke Herren, og jeg vil ikke lade israelitterne gå!“7Dette er ateisme, og den nation, hvis åndelige navn er Egypten, ville på lignende måde i vantro og trods fornægte den levende Guds krav. Den „store stad“ sammenlignes også „åndeligt“ med Sodoma. Fordærvelsen i Sodoma, som var et brud på Guds lov, manifesterede sig især som usædelighed. Denne synd skulle også være et fremherskende træk i den nation, som skulle svare til beskrivelserne i dette skriftsted. {MBF 218.2}

Ifølge profetien skulle en magt af satanisk oprindelse kort før året 1798 rejse sig og føre krig mod Bibelen — og det land, hvor Guds to vidner skulle blive bragt til tavshed, skulle være præget af Faraos ateisme og Sodomas usædelighed. {MBF 218.3}

Denne profeti er på den mest slående måde blevet opfyldt i Frankrig. Under revolutionen i 1793 „hørte verden for første gang en forsamling af mænd, der var født og opvokset i et civiliseret land og påtog sig at regere en af Europas mest fremragende nationer, forene deres stemmer for at fornægte den højtideligste sandhed, menneskesjælen modtager, og enstemmigt forkaste troen på og dyrkelsen af en guddom.“8 {MBF 218.4}

„Frankrig er det eneste land i verden, om hvilket der foreligger det autentiske vidnesbyrd, at det som en nation løftede sin hånd i åbent oprør mod universets Skaber. Der har været og vil stadig være mange gudsbespottere og vantro i England, Tyskland, Spanien og andre lande, men Frankrig indtager en særstilling i verdenshistorien som den eneste stat, der efter

den lovgivende forsamlings påbud erklærede, at der ikke fandtes nogen Gud, og hvis hele befolkning i hovedstaden og et stort flertal uden for denne, kvinder såvel som mænd, dansede og sang af glæde over at modtage denne erklæring.“9 {MBF 218.5}

Også det kendetegn, som tidligere havde været typisk for Sodoma, passede på Frankrig. Under revolutionen var der en moralsk fordærvelse, som kunne måle sig med den, der bragte ødelæggelse over Sodoma og de omliggende byer. Også historikerne omtaler Frankrigs ateisme og usædelighed som beskrevet i profetien: „Nært knyttet til disse love om religionen var den lov, som reducerede ægteskabet — den helligste forpligtelse mennesker kan påtage sig, og hvis varighed sikrest fører til stabilitet i samfundet — til en kortvarig borgerlig kontrakt, som to mennesker kunne indgå og ophæve efter forgodtbefindende. … Hvis djævle havde forsøgt at finde det bedste middel til at tilintetgøre alt, hvad der er smukt og varigt i hjemlivet og samtidig sikre, at den fortræd, de ville gøre, skulle overføres fra det ene slægtled til det andet, kunne de ikke have udtænkt en bedre plan end denne fornedrelse af ægteskabet. … Sophie Arnould, som var berømt for sit vid, beskrev det republikanske ægteskab som ‘utroskabens sakramente.’ “10 {MBF 219.1}

„Hvor også deres Herre blev korsfæstet.“ Denne del af profetien blev også opfyldt i Frankrig. I intet andet land havde fjendskabet mod Kristus vist sig mere tydeligt. Under den forfølgelse, som Frankrig havde iværksat mod evangeliets forkyndere, blev Kristus korsfæstet i sine disciples skikkelse. {MBF 219.2}

I århundreder var de helliges blod blevet udgydt. Mens valdenserne døde på Piemontes bjerge som vidner om „Guds ord og Jesu Kristi vidnesbyrd,“ havde Frankrigs albigensere aflagt et lignende vidnesbyrd om sandheden. Under reformationen var de blevet dræbt under frygtelige pinsler. Konger og adelige, kvinder af fornem byrd, nationens fornemste havde frydet sig over martyrernes lidelser. De tapre huguenotter, der kæmpede for de rettigheder, som menneskehjertet værdsætter højest, havde udgydt deres blod på mange slagmarker, protestanterne blev betragtet som fredløse, der blev sat en pris på deres hoved, og de blev jaget som vilde dyr. {MBF 219.3}

„Menigheden i ørkenen,“ de få efterkommere af de tidligere kristne, som stadig boede i Frankrig i det attende århundrede og skjulte sig i de sydlige bjerge, holdt stadig fast ved deres fædres tro. Hvis de vovede ved nattetid at mødes på en bjergside eller en ensom hede, blev de jaget af dragoner og slæbt bort til et livsvarigt slaveri i galejerne. De ædleste og mest intelligente franskmænd blev lagt i lænker og torteret sammen med røvere og mordere.1111 Andre fik en mere barmhjertig behandling, idet de koldblodigt blev skudt, når de ubevæbnede og hjælpeløse faldt på knæ for at bede. Hundreder af gamle mænd, forsvarsløse kvinder og uskyldige børn blev efterladt døde på mødestederne. Den, som rejste gennem de bjergegne og skove, hvor de plejede at mødes, kunne ofte finde „grønsværen plettet af lig for hvert fjerde skridt, og døde kroppe hængende i træerne.“ Deres land, der var

lagt øde af sværdet, øksen og bålet, var forvandlet til et stort, skummelt vildnis. „Disse grusomheder blev ikke begået i en uoplyst tid, men i Ludvig XIV strålende epoke. Videnskaben var nået langt, litteraturen blomstrede, teologerne ved hoffet var lærde og veltalende mænd, der foregav at være ydmyge og næstekærlige. “12 {MBF 219.4}

Den frygteligste forbrydelse, den mest djævelske gerning i alle disse rædselsfulde århundreder, var Bartholomæusnatten. Verden mindes endnu med gru dette feje, grusomme overfald. Ansporet af det katolske præsteskab gav Frankrigs konge tilladelse til denne udåd. En klokke, som begyndte at ringe midt om natten gav tegn til blodbadets begyndelse. Tusinder af protestanter, som i tillid til kongens æresord sov fredeligt i deres senge, blev uden varsel slæbt bort og myrdet med koldt blod. {MBF 220.1}

Ligesom Kristus var sit folks usynlige fører på vejen fra den egyptiske trældom, var Satan den usynlige fører i denne udåd, som mangfoldiggjorde antallet af martyrer. I Paris fortsatte blodbadet i syv dage. De første tre var præget af en ufattelig vildskab. Og det var ikke indskrænket til selve byen. På kongens udtrykkelige befaling blev det udvidet til at omfatte alle de provinser og byer, hvor der fandtes protestanter. Der blev ikke taget hensyn til alder eller køn. Hverken den uskyldige nyfødte eller den grånende olding blev skånet. Adelsmænd og bønder, unge og gamle, mødre og børn blev hugget ned. I to måneder fortsatte slagteriet. 70.000 af nationens ædleste mennesker omkom. „Da nyheden om blodbadet nåede Rom, kendte gejstlighedens begejstring ingen grænser. Kardinalen af Lorraine belønnede budbringeren med tusind dukater; Sankt Angelos kanoner dundrede en glædessalut; allekirkeklokker kimede; festbål forvandlede natten til dag; og Gregor XIII gik ledsaget af alle sine kardinaler og andre kirkefyrster i procession til Sankt Ludvigs kirke, hvor kardinalen af Lorraine messede et Te Deum. … Der blev slået en medalje til minde om blodbadet, og i Vatikanet kan man stadig se tre kalkmalerier af Vasari, der beskriver angrebet på admiralen, kongen i rådet, der planlægger udåden og selve blodbadet. Pave Gregor sendte kong Karl Den gyldne Rose, og fire måneder efter blodbadet … lyttede kongen selvtilfreds til en fransk præsts prædiken om den lykkelige og glædelige dag, da den hellige fader modtog nyheden og gik i højtidelig procession for at takke Gud og Sankt Ludvig.“13 {MBF 220.2}

Den mesterhjerne, som arrangerede Bartholomæusnatten, førte også an i begivenhederne ved revolutionen. Jesus Kristus blev erklæret for forræder, og de vantro franskmænds kampråb lød: „Knus niddingen!“ De mente Kristus. Himmelråbende gudsbespottelse og afskyelig ondskab gik hånd i hånd. De mest grusomme og lastefulde mennesker indtog de højeste stillinger. Alt dette var en hyldest til Satan, mens Kristus i sin karakteristik som sandhed, renhed og uselvisk kærlighed blev korsfæstet. {MBF 221.1}

„Dyret, der stiger op af afgrunden, (skal) føre krig mod dem og sejre over dem og dræbe dem.“ Den ateistiske magt, som regerede i Frankrig under rædselsherredømmet, førte

virkelig en krig mod Gud, som verden aldrig havde set magen til. Nationalforsamlingen forbød gudstjenester. Bibler blev beslaglagt og offentligt brændt under udvisning af den største foragt. Guds lov blev trampet under fode. Bibelens forordninger blev afskaffet. Den ugentlige hviledag blev tilsidesat — i stedet blev hver tiende dag brugt til svir og gudsbespottelse. Dåb og nadver blev forbudt, og plakater, som var opslået ved indgangen til kirkegårdene forkyndte, at døden var en evig søvn. {MBF 221.2}

Gudsfrygt, hed det sig, var langt fra kilden til visdom, tværtimod var den galskabs begyndelse. Al religiøs tilbedelse med undtagelse af tilbedelsen af friheden og fædrelandet blev forbudt. „Biskoppen af Paris spillede hovedrollen i den frækkeste og mest skandaløse farce, som nogen sinde er blevet opført for en nationalforsamling. … Han blev sat til i fuld procession at erklære over for konventet, at den religion, han havde forkyndt i mange år, i enhver henseende var opfundet af præster og hverken havde rod i historien eller i hellig sandhed. Han afsvor i højtidelige og klare udtryk eksistensen af den guddom, som han var blevet viet til at tjene — og viede sig til for fremtiden at hylde frihed, lighed, dyd og moral. Derefter lagde han tegnene på sin værdighed som biskop på bordet og blev broderligt omfavnet af konventets formand. Adskillige frafaldne præster fulgte denne prælats eksempel.“14 {MBF 221.3}

„Og de, der bor på jorden, skal glæde sig over det og juble og sende hinanden gaver; for disse to profeter havde været til plage for dem.“ Det vantro Frankrig havde bragt Guds to irettesættende vidner til tavshed. Sandhedens ord lå dødt på Frankrigs gader, og de, der hadede Guds lovs restriktioner, jublede. Mennesker trodsede åbenlyst himlens Konge. De råbte som svundne tiders syndere: „Hvordan skulle Gud få det at vide? Mon den Højeste har indsigt?“15 {MBF 221.4}

Med en næsten utrolig gudsbespottelig dristighed sagde en af den nye ordens præster: „Gud, hævn dit krænkede navn, hvis du eksisterer! Jeg udfordrer dig! Du forbliver tavs; du tør ikke slippe din torden løs. Hvem vil herefter tro på, at du er til?“16Disse ord lyder som et ekko af Faraos: „Hvem er Herren, som jeg skulle adlyde? … Jeg kender ikke Herren.“ {MBF 222.1}

„Tåberne siger ved sig selv: ‘Gud er ikke til!’“ Herren siger om dem, der fordrejer sandheden: „Det skal blive klart for alle, hvor vanvittige de er.“17 {MBF 222.2}

Kort efter at Frankrig var holdt op med at tilbede den levende Gud, nedlod det sig til vanærende afgudsdyrkelse ved at tilbede fornuftens gudinde i skikkelse af en ryggesløs kvinde. Og dette foregik i nationalforsamlingen i overværelse af landets højeste myndigheder! Historikeren fortæller: „En af denne sindssyge tids ceremonier er enestående med hensyn til meningsløshed og ugudelighed. Døren til konventet blev åbnet for et orkester, og med dette i spidsen gik byrådets medlemmer ind i højtidelig procession, mens de sang en hymne til frihedens pris. De medbragte en tilsløret kvinde, som de fremtidig

skulle tilbede. De kaldte hende fornuftens gudinde. Da hun var kommet inden for skranken, blev hendes slør højtideligt fjernet, og hun blev anbragt ved formandens højre side. De fleste genkendte hende som en danserinde fra operaen. … Denne person var valgt som den bedste repræsentant for den fornuft, de tilbad, og blev offentligt hyldet af Frankrigs nationalkonvent. {MBF 222.3}

Dette ugudelige og latterlige narrespil dannede mode. Fornuftens gudinde blev kåret og tilbedt overalt i Frankrig, hvor indbyggerne ønskede at vise, at de var på højde med revolutionen.“18 {MBF 222.4}

En taler introducerede fornuftens tilbedelse med disse ord: „Lovgivere! Fanatismen har måttet vige for fornuften. Dens svage øjne kunne ikke tåle lysets klarhed. I dag har en mægtig forsamling samlet sig under disse gotiske hvælvinger, hvor sandheden for første gang høres. Her har det franske folk fejret den eneste sande tilbedelse — nemlig af friheden og fornuften. Her har vi udtalt vore ønsker om fremgang for republikkens hære. Her har vi erstattet ubesjælede afguder med fornuften, med dette besjælede billede, naturens vidunder.“19 {MBF 222.5}

Da gudinden var blevet ført ind i konventet, tog taleren hende ved hånden, og idet han vendte sig mod forsamlingen sagde han: „Dødelige, hold op med at skælve for den magtesløse torden fra en Gud, som er skabt af jeres frygt. Anerkend fra nu af ingen anden gud end fornuften. Jeg viser jer dens ædleste og reneste billede. Hvis I ikke kan undvære afguder, bør I i hvert fald kun ofre til afguder som denne. … Knæl for Frihedens høje Senat, o fornuftens slør! Fornuftens slør! {MBF 223.1}

Efter at præsidenten havde omfavnet gudinden, blev blev hun sat på en pragtfuld vogn og ledsaget af en uhyre menneskemængde kørt til domkirken, Notre Dame, for at indtage Guddommens plads. I kirken blev hun løftet op på højalteret for at modtage alle de tilstedeværendes hyldest.“20 {MBF 223.2}

Ikke længe efter blev Bibelen brændt offentligt. En dag gik medlemmer af „La société populaire du Muséum“ ind i byrådssalen under råbet „Vive la Raison!“ (Leve fornuften!) De medbragte en stage med halvt forbrændte bønneog messebøger sammen med eksemplarer af Det Gamle og Nye Testamente, som „i et stort bål,“ sagde museets formand, „har sonet alle de tåbeligheder, som de har fået menneskeheden til at begå.“21 {MBF 223.3}

Det var pavedømmet, der havde begyndt det arbejde, som ateismen fuldførte. Romerkirkens politik havde skabt de sociale, politiske og religiøse forhold, som hurtigt resulterede i Frankrigs undergang. Forfattere, der beskriver revolutionens rædsler, siger, at disse udskejelser må tilskrives tronen og kirken (se noter). Retfærdigvis bør de tilskrives kirken. Pavedømmet havde forgiftet kongernes sind mod reformationen og kaldt den en fjende af kronen og et uenighedens element, som ville være skæbnesvangert for nationens

fred og harmoni. Det var romerkirkens ånd, som på denne måde inspirerede til de værste grusomheder og den mest hadefulde undertrykkelse, som udgik fra tronen. {MBF 223.4}

Frihedens ånd kom med Bibelen. Overalt, hvor evangeliet blev modtaget, vågnede folkets sjæl. De begyndte at afkaste de lænker, der havde gjort dem til slaver af uvidenhed, laster og overtro. De begyndte at tænke og handle som mennesker. Fyrsterne så det og skælvede for deres enevoldsmagt. {MBF 223.5}

Romerkirken tøvede ikke med at opflamme deres frygt. I 1525 sagde paven til Frankrigs regent: „Denne mani (protestantismen) vil ikke blot forvirre og tilintetgøre religionen, men også tilintetgøre al fyrstemagt, alle adelige, alle love og enhver rangstilling.“22Få år senere sagde en pavelig nuntius advarende til kongen: „Herre konge, lad Dem ikke bedrage. Protestanterne vil omstøde enhver borgerlig og religiøs orden. … Tronen svæver i lige så stor fare som alteret. … Indførelse af en ny tro må nødvendigvis føre til dannelsen af en ny regering.“23Og teologer appellerede til menigmands fordomme ved at erklære, at den protestantiske lære „forleder mennesker til noget nyt og tåbeligt; den berøver kongen undersåtternes kærlighed og lægger både kirke og stat i ruiner.“ Således lykkedes det Rom at gøre Frankrig til reformationens modstander. „Det var for at bevare kongemagten, beskytte adelen og opretholde lovene, at forfølgelsens sværd først blev draget i Frankrig.“24 {MBF 223.6}

Landets herskere forudså ikke resultaterne af denne skæbnesvangre politik. Bibelens forkyndelse ville i folkets sind og hjerte have sået de retfærdighedens, afholdenhedens, sandhedens og næstekærlighedens principper, som er selve grundlaget for en nations fremgang. „Retfærdighed ophøjer et folk.“ „Ved retfærdighed grundfæstes tronen.“25„Retfærdighed skaber fred, retfærdighed bringer ro og tryghed til evig tid.“26Den, der adlyder Guds lov, vil også respektere sit lands love. Den, som frygter Gud, vil ære kongen, når han udøver retfærdig og lovlig myndighed. Men det ulykkelige Frankrig forbød Bibelen og lyste dens disciple i band. I århundreder måtte principfaste og retsindige mænd med stor intelligens og høj moral, som havde mod til at vedkende sig deres overbevisning og tro, lide for sandheden, arbejde som slaver på galejerne, dø på bålet eller rådne op i fængsler. Tusinder og atter tusinder reddede sig ved flugt. Og dette fortsatte i 250 år efter reformationens begyndelse. {MBF 224.1}

„I denne lange periode fandtes der næppe et slægtled af franskmænd, som ikke så evangeliets disciple flygte for forfølgerens ubændige raseri og medbringe den intelligens, kunstfærdighed, flid og orden, de som regel udmærkede sig ved — og som berigede de lande, hvor de fandt et fristed. I samme udstrækning som de gav andre lande disse gaver, blev deres eget land berøvet dem. Hvis de landflygtiges flid og dygtighed i disse tre hundrede år havde dyrket Frankrigs jord; hvis deres kunstneriske forstand havde forbedret Frankrigs varer; hvis deres skabende kraft og evne havde beriget Frankrigs litteratur og

videnskab; hvis deres visdom havde været ledetråd for Frankrigs politik; hvis deres tapperhed havde udkæmpet Frankrigs krige; hvis deres retfærdighed havde præget Frankrigs love, og hvis Bibelens religion havde styrket franskmændenes intelligens og ledet deres samvittighed, ville denne tid have tjent Frankrig til uvisnelig hæder! Det ville have været et stort, rigt og lykkeligt land — et eksempel for alle andre nationer. {MBF 224.2}

Men blind og ubønhørlig fanatisme jog enhver dydens forkynder, enhver forkæmper for orden og enhver ærlig forsvarer af troen bort. De mænd, der ville have gjort deres land berømt i hele verden, fik valget mellem bålet og landflygtighed. Til sidst var landets ruin fuldstændig; der var ingen samvittighed tilbage, som kunne forbydes, ingen tro, som kunne slæbes til bålet, ingen fædrelandskærlighed, der kunne drives i landflygtighed.“27Og revolutionen og alle dens rædsler blev det skrækkelige resultat. {MBF 225.1}

Efter huguenotternes flugt fulgte almindelig tilbagegang for Frankrig. Blomstrende fabriksbyer sygnede hen; frugtbare områder blev til ødemarker; åndelig sløvhed og moralsk forfald fulgte en periode med usædvanlige fremskridt. Paris blev ét stort fattighus. Man mener, at 200.000 fattiglemmer ved revolutionens udbrud havde krav på kongens understøttelse. Kun jesuitterne blomstrede i den smuldrende nation. De regerede med frygteligt tyranni over kirker og skoler, fængsler og galejer. {MBF 225.2}

Evangeliet ville have skænket Frankrig løsningen på alle disse politiske og sociale problemer, som var for store for gejstlighed, konge og lovgivere og til sidst styrtede landet ud i lovløshed og ruin. Men under romerkirkens herredømme havde folket mistet Frelserens velsignede lære om selvopofrelse og uselvisk kærlighed. De var blevet vænnet af med at vise selvfornægtelse til gavn for andre. Man havde ikke bebrejdet de rige, at de undertrykte de fattige, som ikke fik nogen hjælp i deres nedværdigelse og trældom. De riges og mægtiges egoisme voksede til et tyngende åg. Adelens grådighed og lastefuldhed resulterede i en skånselsløs udsugelse af bønderne. De rige gjorde de fattige uret, og de fattige hadede de rige. {MBF 225.3}

I mange provinser tilhørte godserne adelen, og de arbejdende klasser var kun fæstere; de var i godsejernes magt og måtte finde sig i deres urimelige krav. Det var middelstanden og de lavere klasser, som måtte understøtte kirken og staten og betale høje skatter både til de civile myndigheder og til gejstligheden. Adelens ønsker var højeste lov; undertrykkerne var ligeglade, om bønderne døde. — Folket var tvunget til altid at lade godsejerens interesser gå forud for alt andet. Landarbejderne sled sig syge, men ingen hjalp dem; hvis de dristede sig til at beklage sig, blev det behandlet med uforskammet foragt. Domstolene holdt altid med adelen; det var almindelig kendt, at dommerne tog mod bestikkelse; og aristokratiets mindste luner var lov på grund af den almindelige korruption. Af de skatter, som blev aftvunget den jævne befolkning — dels af de verdslige myndigheder og dels af gejstligheden — fandt mindre end halvdelen vej til kongens eller biskoppens skatkammer.

Resten blev forødt i et ryggesløst liv. De mænd, som udsugede deres medmennesker, var selv fritaget for skat, og loven eller skik og brug berettigede dem til alle offentlige stillinger. De privilegerede klasser talte ca. 150.000 personer, og millioner af mennesker var dømt til en håbløs og nedværdigende tilværelse, for at de kunne leve højt (se noter). {MBF 225.4}

Hoffet hengav sig til luksus og tøjlesløshed. Der var ringe tillid mellem folket og regenterne. Regeringens forholdsregler blev betragtet med mistro og stemplet som udspekulerede og egoistiske. I mere end et halvt århundrede før revolutionen var tronen besat af Ludvig XV, som — selv i disse fordærvede tider — udmærkede sig som en ugidelig, overfladisk og vellysten monark. Med et depraveret og grusomt aristokrati og en forarmet og uvidende underklasse, en vaklende statsøkonomi og et forbitret folk, krævede det ikke noget profetisk blik at forudse det frygtelige oprør, der truede. Når kongens rådgivere advarede ham, svarede han gerne: „Prøv at få det hele til at glide, så længe jeg lever. Efter min død kan det gå, som det vil.“ Forgæves sagde man til ham, at en reform var nødvendig. Han kunne godt se det, men havde hverken mod eller magt til at gøre noget ved det. Den undergang, som ventede Frankrig, kom kun alt for tydeligt til udtryk i hans ugidelige og selviske svar: „Efter mig kommer syndfloden!“ {MBF 226.1}

Ved at spille på kongernes og de herskende klassers skinsyge og misundelse havde romerkirken fået dem til at holde folket nede i trældom, vel vidende at staten derved ville blive svækket, og med det formål at fastholde både herskere og folk som sine slaver. I sin fremsynethed indså romerkirken, at man for at slavebinde menneskene effektivt måtte lænke dem åndeligt; at den sikreste måde at forhindre dem i at undslippe deres slaveri var at gøre dem ude af stand til at være frie. Tusind gange værre end de fysiske lidelser, der var en følge af Roms politik, var det moralske forfald. Uden kendskab til Bibelen og prisgivet hykleriets og selviskhedens lære var folket hyllet i uvidenhed og overtro og nedsunket i laster, så de var helt ude af stand til at regere sig selv. {MBF 226.2}

Men resultatet af dette blev vidt forskelligt fra, hvad romerkirken havde haft til hensigt. I stedet for at holde masserne i blind lydighed mod kirkens dogmer fik denne politik dem til at blive vantro og revolutionære. De foragtede katolicismen, som de anså for præstelige intriger, og de betragtede gejstligheden som medskyldig i deres underkuelse. Den eneste gud, de kendte, var romerkirkens gud, og romerkirkens lære var deres eneste religion. De betragtede kirkens grådighed og grusomhed som det naturlige resultat af Bibelens lære — og de ville intet have med den at gøre. {MBF 227.1}

Romerkirken havde fordrejet Guds karakter og perverteret hans krav, og nu vragede menneskene både Bibelen og dens forfatter. Kirken havde krævet blind tro på sine dogmer under foregivende af Skriftens billigelse. Som reaktion forkastede Voltaire og hans meningsfæller Guds ord og sådede vantroens giftige sæd overalt. Romerkirken havde søgt at knuse folket under sin jernhæl, men nu tilsidesatte de nedværdigede og forråede masser

ethvert hensyn idet de frigjorde sig fra kirkens tyranni. Opfyldt af raseri mod den juvelglitrende bedrager, de så længe havde måttet vise ærefrygt, forkastede de både sandhed og løgn. Og idet de forvekslede tøjlesløshed med frihed, jublede lastens slaver over deres indbildte frihed. {MBF 227.2}

Da revolutionen brød ud, gik kongen med til, at folket blev repræsenteret i et antal, der overgik adelens og gejstlighedens repræsentanter tilsammen. Magten lå nu i folkets hænder, men det var ikke modent til at bruge den klogt og mådeholdent. I deres iver for at hævne den uret, de havde lidt, besluttede de at omskabe samfundet. Opfyldt af bitre minder om gammel uret besluttede et rasende folk at gøre en ende på den elendighed, som var blevet uudholdelig, og hævne sig på dem, som det mente var skyld i dets lidelser. De undertrykte fulgte tyrannernes eksempel og undertrykte deres tidligere undertrykkere. {MBF 227.3}

I blod høstede det ulykkelige Frankrig den sæd, det havde sået. Resultaterne af dets lydighed mod romerkirken var forfærdelige. Der, hvor Frankrig under katolicismens indflydelse ved reformationens begyndelse havde tændt det første martyrbål, opstillede revolutionen den første guillotine. Netop på det sted, hvor den protestantiske tros første martyrer var blevet brændt i det sekstende århundrede, blev de første ofre guillotineret i det attende. Ved at vrage evangeliet, der ville have reddet landet, havde Frankrig åbnet døren for vantro og undergang. Da mennesker ikke ville adlyde Guds lov, viste det sig, at deres egne love var ude af stand til at holde de menneskelige lidenskaber i tømme,

og landet fyldtes med oprør og lovløshed. Krigen mod Bibelen indvarslede en æra, som i verdenshistorien kaldes „rædselsherredømmet“. Fred og lykke blev forjaget fra hjemmene og fra menneskers hjerter. Ingen følte sig sikker. Den mand, som triumferede i dag, blev i morgen mistænkt og dømt. Vold og begær herskede uindskrænket. {MBF 227.4}

Konge, gejstlighed og adel var tvunget til at underkaste sig et ophidset og forbitret folks grusomhed. Kongens henrettelse forøgede kun deres hævntørst; og de, der havde dømt ham til døden, fulgte ham snart på skafottet. Det blev besluttet at foretage en almindelig nedslagtning af alle, som var mistænkt for at nære fjendtlige følelser mod revolutionen. På et tidspunkt sad over 200.000 i de overfyldte fængsler. I alle byer udspilledes rædselsscener; ét parti revolutionære var modstandere af et andet parti, og Frankrig blev en slagmark for stridende folkemasser, der var helt i deres lidenskabers vold. {MBF 228.1}

„I Paris fulgte den ene tumult efter den anden, og borgerne var opdelt i et utal af kliker, som tilsyneladende kun var opsat på at udrydde hinanden.“ For at gøre elendigheden endnu større blev landet trukket ind i en langvarig ødelæggende krig med Europas største magter. „Landet var på fallittens rand. Soldaterne fik ikke deres sold og gjorde højlydt indsigelse. Pariserne sultede, provinserne blev plyndret af røvere, og civilisationen gik næsten under i lovløshed og laster.“ {MBF 228.2}

Folket havde kun alt for godt lært den lektion i grusomhed, som romerkirken så flittigt havde givet undervisning i. Gengældelsens time var endelig kommet. Nu var det ikke de kristne, som blev fængslet og brændt; de var forlængst omkommet eller drevet i landflygtighed. Den skånselsløse romerkirke fik nu at mærke, at den dødbringende magt tilhørte dem, den selv havde lært at fryde sig over blodsudgydelse. Det eksempel på forfølgelse, som den franske gejstlighed i mange menneskealdre havde sat, blev nu voldsomt gengældt. Skafotterne flød af præsternes blod. Galejer og fængsler, som tidligere var fyldt med huguenotter, var nu fyldt med deres forfølgere. Lænket til bænken og arbejdende ved årerne oplevede den katolske gejstlighed alle de lidelser, som deres kirke så ødselt havde tildelt de fredelige kættere (se noter). {MBF 228.3}

Så oprandt de dage, da de mest barbariske af alle love blev administreret af det mest barbariske af alle tribunaler; da intet menneske kunne hilse på sine naboer eller bede sine bønner … uden at risikere at begå en stor forbrydelse; da spioner lurede ved hvert gadehjørne; da fængslerne var lige så overfyldte som lasten i et slaveskib; da rendestenene skummede af blod, som løb ud i Seinen. …Mens de daglige vognladninger af ofre blev ført gennem Paris' gader til henrettelsesstederne, hengav prokonsulerne, som det øverste råd havde sendt ud i provinserne, sig til et orgie af grusomheder, som overgik selv det i hovedstaden. Guillotinens kniv var for langsom for dem. Lange rækker af fanger blev skudt ned. Overfyldte pramme blev boret i sænk. Lyon blev forvandlet til en ørken. I Arras blev fangerne endog nægtet en hurtig døds grusomme barmhjertighed. Langs hele Loirefloden holdt store flokke af krager og glenter festmåltid på nøgne lig, der var sammenslynget i uhyggelig omfavnelse. Man tog intet hensyn til køn eller alder. Hundredvis af drenge og piger i sytten års alderen blev myrdet af den vederstyggelige regering. Småbørn blev revet fra deres mødres bryst og kastet fra lansespids til lansespids langs jacobinernes rækker (se noter). I løbet af ti år omkom et enormt antal mennesker. {MBF 228.4}

Alt dette var netop, hvad Satan i menneskealdre havde arbejdet hen imod. Hans politik består i bedrag fra først til sidst, og det er hans urokkelige forsæt at nedkalde ulykke og elendighed over menneskene, at ødelægge og besudle Guds værk, at gribe forstyrrende ind i hans kærlige planer og således vække sorg i himlen. Derefter forblinder han ved sin forføreriske kunst menneskene og får dem til at tro, at al deres elendighed er et resultat af Guds planer. Og han forleder dem, der er blevet forrået af hans djævelske magt, til at gå til yderligheder i grusomhed, når de har fået frihed. Derefter bliver dette billede på tøjlesløse friheder af tyranner og undertrykkere fremhævet som en illustration af resultaterne af frihed. {MBF 229.1}

Når vildfarelse i én forklædning er blevet gennemskuet, ifører Satan den blot en ny forklædning — og utallige mennesker lader sig atter narre. Da folket opdagede, at katolicismen var et bedrag, og Satan ikke længere ved dette middel kunne få dem til at

overtræde Guds lov, fik han dem til at betragte al religion som svindel og Bibelen som en myte. De forkastede Guds love og hengav sig til laster og tøjlesløs syndighed. {MBF 229.2}

Den skæbnesvangre fejl, der førte til så store ulykker for det franske folk, var tilsidesættelsen af denne ene store sandhed: At sand frihed ligger inden for forskrifterne i Guds lov. „Gid du ville lytte til mine befalinger, så blev din fred som en flod og din retfærdighed som havets bølger.“28„De gudløse har ikke fred, siger Herren.“ „Men den, der adlyder mig, bor trygt og lever uforstyrret uden frygt for ulykker.“29 {MBF 229.3}

Ateister, vantro og frafaldne bekæmper og fornægter Guds lov, men resultaterne af deres indflydelse viser, at menneskets vel er forbundet med dets lydighed mod de guddommelige love. De, der ikke vil lære denne lektie af Guds ord, må lære den af verdenshistorien. {MBF 230.1}

Da Satan benyttede romerkirken som et middel til at forføre mennesker til ulydighed, skete det så hemmelighedsfuldt, at ingen forstod, at den nedværdigelse og elendighed, som blev resultatet, skyldtes ulydighed mod loven. Og hans magt blev så kraftigt modarbejdet af Guds ånd, at det forhindrede hans hensigter i helt at blive fuldbyrdet. Folk forbandt ikke virkning og årsag for at finde årsagen til deres elendighed. Men under revolutionen tilsidesatte nationalkonventet åbenlyst Guds lov — og under det følgende rædselsherredømme blev alle i stand til at forstå årsag og virkning. {MBF 230.2}

Da Frankrig offentligt forkastede Gud og vragede Bibelen, frydede onde mennesker og mørkets ånder sig over, at de havde opnået, hvad de så længe havde ønsket — et rige, der var befriet for begrænsningerne i Guds lov. „Fordi der ikke hurtigt fældes dom over den onde handling, er menneskers hjerte fuldt af lyst til at handle ondt.“30Men ulydighed mod en retfærdig lov må uundgåeligt føre til elendighed og undergang. Skønt menneskenes ondskab ikke straks blev straffet, ville de ikke undgå deres straf. {MBF 230.3}

Århundreders frafald og forbrydelser havde ophobet vrede til gengældelsens dag, og da gudsforagternes misgerninger var fuldtallige, indså de for sent, at det er forfærdeligt at trække for store veksler på Guds tålmodighed. Guds ånd, som holder Satans grusomme magt i skak, indstillede en stor del af sin virksomhed, og han, hvis eneste glæde er menneskenes elendighed, fik tilladelse til at handle, som han ville. De, der havde valgt at gå i oprørernes tjeneste, måtte høste oprørets frugter. Landet var fuldt af forbrydelser, der var så frygtelige, at de ikke kan beskrives. Fra hærgede provinser og ødelagte byer lød et forfærdeligt smertensskrig. Frankrig var som rystet af et jordskælv. Religionen, lovene, samfundsordenen, familien, staten og kirken var blevet knust af den respektløse hånd, som havde løftet sig imod Guds lov. I sandhed sagde vismanden: „Den uretfærdige fældes af sin uretfærdighed.“ Menneskenes hjerte er „fuldt af lyst til at handle ondt, for en synder kan handle ondt hundrede gange og dog leve længe. Men jeg må også erkende, at det kan gå dem godt, som frygter Gud, fordi de frygter ham, og at det ikke går den uretfærdige

godt.“31„De hadede kundskab og valgte ikke Herrens frygt. … Lad dem nyde frugten af deres færd og mætte sig med det, de har planlagt!“32 {MBF 230.4}

Guds trofaste vidner, der blev dræbt af den blasfemiske magt, som „steg op af afgrunden,“ skulle ikke forblive tavse i lang tid. „Men efter de tre og en halv dags forløb kom der livsånde fra Gud ind i dem; og de rejste sig op på deres fødder, og der kom stor frygt over dem, der så dem.“33Det var i 1793, at de dekreter, som afskaffede den kristne religion og forkastede Bibelen, blev vedtaget af det franske nationalkonvent. Tre og et halvt år senere blev en lov, som omstødte disse dekreter og derved tillod Bibelen, vedtaget af den samme forsamling. Verden var forfærdet over de frygtelige synder, som forkastelsen af Den hellige Skrift havde ført til, og indså, at tro på Gud og hans Ord var en forudsætning for dyd og moral. Herren sagde: „Hvem er det, du hånede og spottede, hvem er det, du råbte op imod? Du løftede øjnene mod himlen, mod Israels Hellige!“34„Men nu skal jeg vise dem, ja denne gang skal jeg vise dem min magt og min styrke; så skal de forstå, at mit navn er Jahve!“35 {MBF 231.1}

Om de to vidner siger profeten yderligere: „De hørte en høj røst fra himlen sige til dem: ‘Kom herop!’ Og de steg op til himlen i skyen, mens deres fjender så på det.“36Siden Frankrig førte krig mod Guds to vidner, har de nydt større ære end nogen sinde før. I 1804 blev Det Britiske og Udenlandske Bibelselskab stiftet. Senere blev der oprettet lignende organisationer og adskillige filialer på Europas fastland. I 1816 stiftedes Det Amerikanske Bibelselskab. Da Det Britiske Bibelselskab blev oprettet, var Bibelen trykt og udkommet på halvtreds forskellige sprog. Siden da er den blevet oversat til mange hundrede sprog og dialekter (se noter). {MBF 231.2}

I de halvtreds år, som gik forud for 1792, var der ikke megen interesse for at drive mission. Der blev ikke stiftet nye selskaber, og der fandtes kun få kirker, som forsøgte at udbrede kristendommen til hedenske lande. Men i slutningen af det 18. århundrede skete der en stor forandring på dette område. Menneskene blev utilfredse med rationalismens resultater og indså nødvendigheden af guddommelige åbenbaringer og en religion, der føres ud i livet. Fra da af gik det udenlandske missionsarbejde fremad med hidtil ukendt hastighed (se noter). {MBF 231.3}

Bogtrykkerkunstens udvikling havde sat ny fart i Bibelens udbredelse. De forbedrede samfærdselsmuligheder mellem de forskellige lande, nedbrydning af gamle skranker, fordomme og national selvtilstrækkelighed og pavens tab af verdslig magt havde banet vejen for udbredelsen af Guds ord. I flere år havde man frit kunnet sælge Bibelen på Roms gader, og den er nu blevet udbredt til alle dele af kloden. {MBF 231.4}

Ateisten Voltaire pralede engang: „Jeg er led og ked af at høre folk gentage, at tolv mænd oprettede den kristne religion. Jeg vil bevise, at én mand er nok til at udrydde den.“ Der er gået adskillige generationer, siden han døde. Millioner sluttede sig til kampen mod Bibelen.

Men den er langt fra at blive tilintetgjort, og hvor der på Voltaires tid var hundrede bibler, er der nu ti tusind, ja, hundrede tusind eksemplarer af Guds bog. „Bibelen er en ambolt, der har slidt mange hamre op.“ Herren sagde: „Intet våben, der dannes imod dig, skal nå sit mål; hver tunge, der rejser sig imod dig, skal du dømme skyldig i retten.“37 {MBF 232.1}

„Vor Guds ord forbliver til evig tid.“ „Alle hans forordninger er pålidelige, urokkelige for evigt og altid, fastlagt i sandhed og retskaffenhed.“38Alt, hvad der er bygget på menneskers myndighed, vil blive omstyrtet; men det, som hviler på Guds ords uforanderlige klippe, skal bestå for evigt. {MBF 232.2}

Kapitel 16—Frihedens land

De engelske reformatorer fornægtede romerkirkens læresætninger, men holdt fast ved mange af dens formaliteter. Skønt man fornægtede katolicismens autoritet og trosbekendelse, blev en ikke ubetydelig del af dens skikke og ceremonier bevaret i den engelske statskirkes gudstjeneste. Man hævdede, at disse skikke og ceremonier ikke var et samvittighedsspørgsmål, og at de ikke i sig selv var noget ondt. Ganske vist var de ikke påbudt i Bibelen; derfor var de ikke af væsentlig betydning — men de var på den anden side heller ikke forbudt. Overholdelsen af disse skikke formindskede det svælg, der skilte de reformerte kirker fra romerkirken, og man hævdede, at dette kunne bidrage til, at katolikkerne efterhånden gik over til protestantismen. {MBF 233.1}

For de konservative og for dem, der var villige til at gøre indrømmelser, var disse argumenter afgørende. Men der var andre, som havde en anden opfattelse. Den kendsgerning, at disse skikke „måske kunne slå bro over svælget mellem romerkirken og reformationen,“1var efter deres mening tilstrækkelig grund til at afskaffe dem. De anså dem for symboler på det slaveri, de var blevet udfriet fra og ikke ønskede genindført. De hævdede, at Gud i Bibelen har givet regler for gudstjenestens form, og at mennesker ikke har lov til at ændre disse regler. Det store frafald begyndte netop med, at man havde forsøgt at supplere Guds autoritet med kirkens. Romerkirken begyndte med at påbyde det, som Gud ikke havde forbudt, og endte med at forbyde det, som Gud udtrykkelig havde påbudt. {MBF 233.2}

Mange ønskede oprigtigt at vende tilbage til den renhed og enkelhed, der havde præget den første kristne kirke. De betragtede mange af den engelske statskirkes skikke som en form for afgudsdyrkelse og kunne ikke med god samvittighed følge dem. Men kirken, som fik de civile myndigheders støtte, ville ikke tillade nogen afvigelse fra formaliteterne. Loven krævede, at man skulle overvære gudstjenesten, og det var forbudt at holde private gudstjenester. Overtrædelse af forbudet blev straffet med fængsel, landsforvisning eller henrettelse. {MBF 234.1}

I begyndelsen af det 17. århundrede erklærede kongen, der lige havde besteget Englands trone, at han havde besluttet „at gøre puritanerne lydige eller forjage dem fra landet — eller noget endnu værre.“2Jagede, forfulgte og fængslede kunne de ikke se noget håb om en bedre fremtid, og mange kom til den overbevisning, „at for mennesker, der ønskede at tjene Gud, som deres samvittighed bød dem, var England for bestandig ophørt at være et beboeligt sted.“3Nogle besluttede at søge ly i Holland. De mødte vanskeligheder, mistede deres penge og blev fængslet. Mange af dem blev forrådt til deres fjender. Men stædig udholdenhed sejrede omsider, og de fandt ly på den hollandske republiks venlige kyster. {MBF 234.2}

De havde forladt deres huse, deres ejendele og deres levebrød. De var fremmede i et land, hvor folket talte et andet sprog og havde andre skikke. De var nødt til at påtage sig ting, de aldrig før havde prøvet, for at tjene til livets ophold. Midaldrende mænd, som hele deres liv havde været landbrugere, måtte lære et håndværk. Men de fandt sig uden at klage i forholdene og spildte ikke tiden med lediggang eller selvmedlidenhed. Skønt de fleste var fattige, takkede de Gud for de goder, de havde, og glædede sig over deres uforstyrrede åndelige fællesskab. „De vidste, at de var pilgrimme og lagde ikke større vægt på det timelige, men løftede blikket mod himlen, deres kæreste land, og bevarede deres sindsro.“4 {MBF 234.3}

Skønt de var landflygtige og havde mange vanskeligheder, voksede deres kærlighed og tro sig stærk. De stolede på Herrens løfter, og han svigtede dem ikke i nødens stund. Hans engle trøstede og opmuntrede dem. Og da Guds hånd syntes at vise dem vej over havet til et land, hvor de måske selv kunne grundlægge en stat og efterlade deres børn trosfrihedens værdifulde arv, begav de sig af sted uden at tøve. {MBF 234.4}

Ved prøvelser havde Gud forberedt dem til at iværksætte hans gode planer. Menigheden var blevet fornedret for at kunne blive ophøjet. Gud ville vise sin magt til gunst for den og endnu engang vise verden, at han ikke svigter dem, der stoler på ham. Han havde ledet begivenhederne sådan, at Satans vrede og onde mænds anslag tjente til at kaste hæder over hans navn og føre hans folk til et sikkert sted. Forfølgelser og landflygtighed åbnede vejen til friheden. {MBF 235.1}

Da puritanerne blev nødt til at forlade den engelske statskirke, sluttede de sig ved en højtidelig pagt sammen som Herrens frie folk, „der skulle følge alle de veje, han havde vist eller ville vise dem.“5Dette var protestantismens sande ånd og vitale princip. Med dette formål for øje forlod de Holland for at søge et hjem i den nye verden. Deres præst, John Robinson, som var forhindret i at tage med dem, sagde i sin afskedstale: {MBF 235.2}

„Brødre, nu skal vi snart skilles, og kun Herren ved, om jeg skal opleve at gense jer. Men enten det er hans vilje eller ej, pålægger jeg jer for Guds åsyn ikke at følge mig længere, end jeg har fulgt Kristus. Hvis Gud åbenbarer jer noget gennem et andet af sine redskaber, bør I modtage det lige så ivrigt, som I modtog de sandheder, jeg har forkyndt jer; for jeg føler mig overbevist om, at Herren vil åbenbare flere sandheder og mere lys fra sit hellige ord.“6 {MBF 235.3}

„Jeg kan ikke nok beklage de reformerte kirkers tilstand, disse kirker, som er kommet til religiøs stilstand og ikke foreløbig vil gå længere end redskaberne til deres reformation. Lutheranerne kan ikke overtales til at gå ud over, hvad Luther så, … calvinisterne sidder, som I ved, fast dér, hvor denne store Guds tjener, som dog ikke så alt, efterlod dem. Dette er yderst beklageligt; for skønt de var skinnende lys på deres tid, fattede de dog ikke alle Guds

planer; og hvis de havde levet nu, ville de være lige så villige til at tage imod mere lys, som de var til at tage imod det lys, de allerede havde fået skænket.“7 {MBF 235.4}

„Husk jeres kirkepagt, i hvilken I har lovet at følge alle de veje, Herren har vist eller vil vise jer. Husk jeres løfte til Gud og til hverandre om at tage imod det lys og den sandhed, som vil blive åbenbaret for jer fra hans skrevne ord. Men først og fremmest pålægger jeg jer at sammenligne det, som I modtager som sandhed, med andre skrevne sandheder, før I antager det. For det er ikke muligt, at den kristne verden, som for så kort tid siden er kommet ud af et uigennemtrængeligt, antikristeligt mørke, straks skulle nå til en fuldstændig kundskab.“8 {MBF 235.5}

Det var ønsket om trosfrihed, som fik pilgrimmene til at trodse den lange sørejses farer, udholde genvordighederne i vildnisset og med Guds velsignelse grundlægge en mægtig nation på Amerikas kyst. Men skønt de var ærlige og gudfrygtige, forstod de endnu ikke trosfrihedens fundamentale princip. Den frihed, de selv var parate til at ofre så meget for, var de ikke lige så villige til at give andre. „Kun meget få, selv blandt det 17. århundredes ypperste tænkere og moralister, havde en rigtig opfattelse af det storartede princip — et produkt af Det Nye Testamente — der anerkender Gud som den menneskelige tros eneste dommer.“9Den læresætning, at Gud har givet kirken ret til at herske over samvittigheden og definere og straffe kætteri, er en af de mest rodfæstede pavelige vildfarelser. Skønt reformatorerne forkastede romerkirkens trosbekendelse, var de ikke helt fri for dens intolerance. Det dybe mørke, hvori katolicismen i sin lange regeringstid havde indhyllet hele den kristne verden, var endnu ikke helt splittet. En ledende præst i kolonien ved Massachusetts Bay sagde: „Det var tolerancen, som gjorde verden antikristen; og kirken tog aldrig skade af at straffe kættere.“10Kolonisterne vedtog, at kun medlemmer af menigheden skulle have stemmeret i borgerrådet. De oprettede en slags statskirke. Alle skulle betale kirkeskat, og øvrigheden skulle bekæmpe kætteri. Den verdslige magt kom således til at ligge i kirkens hænder. Og det varede ikke længe, før disse forholdsregler førte til det uundgåelige resultat — forfølgelser. {MBF 236.1}

Elleve år efter den første kolonis grundlæggelse kom Roger Williams til den nye verden. Ligesom de første pilgrimme kom han for at sikre sig trosfrihed, men i modsætning til dem indså han — hvad så få dengang havde indset — at denne frihed var en rettighed, som tilkom alle, uden hensyn til derestro. Han søgte alvorligt efter sandhed og mente ligesom Robinson, at det var utænkeligt, at alt lys fra Guds ord allerede var blevet åbenbaret. Williams „var den første i den moderne kristne verden, som oprettede et civilt styre på grundlag af læren om trosfrihed og lighed for loven.“11Han erklærede, at det var øvrighedens pligt at forhindre forbrydelser, men at den aldrig skulle herske over menneskers samvittighed. Han sagde: „Myndighederne kan afgøre, hvad det ene menneske skylder det andet; men hvis de forsøger at foreskrive et menneskes pligter over for Gud, går de ud over deres beføjelser, og så kan ingen vide sig sikker; for det siger sig selv, at en embedsmand,

hvis han har magten, i dag kan foreskrive én mening eller tro og i morgen en anden, som det så ofte før er blevet gjort af forskellige konger og dronninger i England og af forskellige paver og kirkemøder inden for romerkirken. På den måde ville troen blive én stor forvirring.“12 {MBF 236.2}

Den, der udeblev fra den autoriserede kirkes gudstjeneste, blev idømt bøde eller fængsel. „Williams fordømte denne lov. Den dårligste bestemmelse i hele den engelske lov var den, som krævede, at enhver skulle overvære gudstjenesten i sit sogns kirke. At tvinge mennesker til at samles med dem, der havde en anden trosbekendelse, betragtede han som en krænkelse af deres naturlige rettigheder; at tvinge de irreligiøse og uvillige til at deltage i de offentlige gudstjenester var at befale hykleri. … Ingen skulle tvinges til at deltage i gudstjeneste mod sin vilje. Hans modstandere, som ikke forstod hans grundsætninger, svarede: ‘Er arbejderen ikke sin løn værd?’ ‘Jo,’ svarede Williams, ‘han skal lønnes af dem, der har taget ham i deres tjeneste.’“13 {MBF 237.1}

Roger Williams var respekteret og elsket som en god præst, et begavet menneske og en både retskaffen og menneskekærlig mand. Men hans stadige benægtelse af, at de civile myndigheder havde ret til at herske over kirken, og hans krav om trosfrihed kunne ikke tolereres. Man hævdede, at hvis disse principper blev ført ud i livet, ville de „omstyrte landet og dets regering.“14Han blev forvist fra kolonierne og måtte midt om vinteren flygte ud i skovene. {MBF 237.2}

Han fortæller selv: „I 14 uger måtte jeg flakke om i vinterkulden og havde hverken brød eller seng. Men ravnene gav mig føde i vildnisset.“ Han fandt ofte ly i et hult træ.15Han fortsatte sin møjsommelige flugt gennem sneen og den vejløse skov, indtil han fandt tilflugt hos en indianerstamme, hvis tillid og kærlighed han havde vundet, da han tidligere havde forsøgt at lære dem evangeliets sandheder. {MBF 237.3}

Efter mange måneders strabadser nåede han frem til Narragansettbugten, hvor han grundlagde den første moderne stat, som fuldt ud anerkendte trosfrihed. Det grundlæggende princip i Roger Williams koloni var, „at alle mennesker skulle have ret til at tilbede Gud i overensstemmelse med deres egen samvittighed.“16Hans lille stat, Rhode Island, blev et tilflugtssted for de undertrykte. Den trivedes og voksede i velstand, indtil dens hovedprincipper — borgerlig og religiøs frihed — blev den amerikanske republiks hovedhjørnesten. {MBF 237.4}

I uafhængighedserklæringen — dette prægtige gamle dokument, i hvilket Amerikas fædre formulerede de grundlæggende menneskerettigheder — hed det: „Vi betragter det som en selvindlysende sandhed, at alle mennesker er skabt lige, og at de af deres skaber har fået visse umistelige rettigheder, hvortil hører liv, frihed og retten til at søge lykken.“ I de mest utvetydige vendinger garanterer forfatningen samvittighedens ukrænkelighed: „Ingen religiøs prøve skal nogen sinde kræves som forudsætning for at kunne indtage en offentlig

stilling i De forenede Stater.“ „Kongressen må ikke udstede nogen lov, hvorved der oprettes en religion, eller hvorved den frie religionsudøvelse forbydes.“ {MBF 238.1}

„De mænd, der formulerede forfatningen, anerkendte det evige princip, som siger, at menneskets forhold til Gud er hævet over menneskeskabte love, og at dets trosfrihed er ukrænkelig. Der kræves ingen argumenter for at fastslå denne sandhed; vi erkender den i vort eget hjerte. Det er denne erkendelse, der har holdt så mange martyrer oppe i pinsler og flammer. De følte, at deres pligt over for Gud gik forud for menneskelige forordninger, og at mennesker ikke havde ret til at bestemme over deres samvittighed. Det er et medfødt princip, som intet kan ophæve.“17 {MBF 238.2}

Da man i Europa hørte om en stat, hvor enhver havde ret til at nyde frugten af sit arbejde og i trosspørgsmål at følge sin samvittighed, begav tusinder sig til den nye verden. Der opstod hurtigt en række nye kolonier. {MBF 238.3}

„I Massachusetts blev der vedtaget en ny lov, som sikrede gratis hjælp til kristne af alle nationaliteter, der flygtede over Atlanten for at ‘undgå krig, hungersnød eller undertrykkelse.’ Således blev flygtninge og underkuede ved lov gjort til statens gæster.“1820 år efter den første landgang ved Plymouth havde 20.000 pilgrimme bosat sig i New England. {MBF 238.4}

For at opnå den frihed, de søgte, „var de villige til at leve et nøjsomt og flittigt liv. De forlangte ikke andet af jorden end et rimeligt udbytte af deres arbejde. Ingen store forventninger lokkede dem … De var tilfredse med deres samfunds langsomme men støtte fremgang, og fandt sig tålmodigt i de afsavn, de måtte lide i vildnisset. De vandede frihedens træ med deres tårer og deres sved, til det slog dybe rødder i landet.“ De betragtede Bibelen som troens grundvold, visdommens kilde og frihedens dokument. Dens principper blev flittigt fremholdt i hjem, skole og kirke — og frugterne viste sig i sparsommelighed, fornuft, renhed og mådehold. Man kunne bo i årevis i de puritanske kolonier „uden at se en beruset person, høre en ed eller møde en tigger.“19 {MBF 238.5}

Her blev det bevist, at Bibelens principper er den bedste garanti for national storhed. De svage og isolerede kolonier voksede til en sammenslutning af mægtige stater, og med forundring så verden den fred og velstand, som prægede „en kirke uden pave og en stat uden konge.“ {MBF 239.1}

Stadig flere søgte til Amerikas kyster, men nu kom mange af grunde, der var vidt forskellige fra de første pilgrimmes. Skønt troen øvede stor indflydelse, blev denne mindre og mindre, fordi der stadig kom flere, som kun søgte verdslige fordele. {MBF 239.2}

De første kolonisters vedtagelse af, at kun menighedsmedlemmer kunne stemme og have et embede, førte til højst uheldige resultater. Loven havde haft til hensigt at beskytte statens renhed, men i virkeligheden førte den til korruption inden for kirken. For at have stemmeret

eller opnå et embede måtte man være eller foregive at være religiøs, og mange, som kun lod sig lede af rent verdslige motiver, blev menighedsmedlemmer uden at være omvendt, og således kom menighederne til for en stor del at bestå af uomvendte. Selv blandt præsterne var der nogle, som ikke blot forkyndte falske læresætninger, men også var uvidende om Helligåndens fornyende kraft. Som så ofte før i kirkehistorien lige siden Konstantins tid så man de dårlige resultater af at forsøge at opbygge kirken ved statens hjælp og bede verdslige magter om at støtte evangeliet om ham, som sagde: „Mit rige er ikke af denne verden.“20 {MBF 239.3}

Forening af kirke og stat kan synes at bringe verden nærmere kirken, men i virkeligheden bringer den kirken nærmere verden. {MBF 239.4}

Det princip, som så ædelt blev forfægtet af Robinson og Roger Williams, at sandheden åbenbares gradvis, og at kristne mennesker bør være rede til at tage imod alt det lys, som udgår fra Guds hellige ord, blev glemt af deres efterkommere. {MBF 239.5}

De protestantiske kirker i Amerika og Europa havde nydt godt af reformationens velsignelser, men forsømt at gå videre ad reformens vej. Skønt enkelte gudfrygtige mænd fremstod og forkyndte nye sandheder og afslørede fejlagtige fortolkninger, var de fleste, ligesom jøderne på Jesu tid og katolikkerne på Luthers tid, godt tilfredse med at tro, som deres fædre havde troet, og leve som de havde levet. Derfor forfaldt religionen til formalisme. Man bevarede vildfarelser og overtroiske forestillinger, som ville være blevet forkastet, hvis kirken var fortsat med at vandre i lyset fra Guds ord. Den ånd, som reformationen havde skabt, uddøde gradvis, og til sidst var der næsten lige så stort behov for en reform i de protestantiske kirker som i romerkirken på Luthers tid. Der herskede samme verdslighed og åndelige sløvhed og samme ærbødighed for menneskers meninger. Menneskelige teorier erstattede Guds ords lære. {MBF 239.6}

Bibelens udbredelse i begyndelsen af det 19. århundrede og det klare lys, som derved blev udgydt over verden, blev ikke ledsaget af en tilsvarende fremgang i kendskab til åbenbarede sandheder eller sand religion. Satan kunne ikke som tidligere holde Guds ord borte fra mennesker. Det var kommet inden for alles rækkevidde; men han forledte mange til kun at sætte ringe pris på det. Mennesker forsømte at granske Bibelen, og derfor fortsatte de med at godtage falske fortolkninger og holde fast ved læresætninger, som ikke havde rod i Den hellige Skrift. {MBF 240.1}

Da Satan indså, at han ikke kunne knuse sandheden ved forfølgelser, benyttede han igen den plan, som havde ført til det store frafald og romerkirkens oprettelse. Han forledte de kristne til at slutte sig sammen med dem, hvis kærlighed til denne verden viste, at de var afgudsdyrkere i lige så høj grad som de mennesker, der tilbad udskårne billeder. Resultatet af denne forbindelse var ikke mindre katatastrofalt end i fortiden. Stolthed og ødselhed næredes under religionens kappe, og kirkerne blev fordærvede. Satan fortsatte med at

fordreje Bibelens lære, mens traditioner, som skulle ødelægge millioner af mennesker, vandt hævd. Kirken støttede og forsvarede disse traditioner i stedet for at kæmpe for „den tro, som én gang for alle er blevet overgivet de hellige.“ Således blev de principper forvansket, som reformatorerne havde arbejdet og lidt så meget for. {MBF 240.2}

Kapitel 17—Tegn på Herrens genkomst

En af Bibelens højtideligste og skønneste sandheder er løftet om Kristi genkomst for at fuldføre den store frelsesgerning. For Guds pilgrimsfolk, der så længe har måttet vandre i dødens skyggedal, ligger der et vidunderligt og glædeligt håb i løftet om, at han, som er „opstandelsen og livet," vil komme for at føre sine landflygtige børn hjem. Læren om Kristi genkomst er selve grundprincippet i Den hellige Skrift. Fra den dag, da det første menneskepar med sorg måtte forlade Eden, har troens børn ventet på, at den lovede frelser skulle komme, knuse fjendens magt og føre dem tilbage til det tabte Paradis. Fortidens hellige mænd har længtes efter, at Messias skulle komme i herlighed og derved opfylde deres højeste ønske. Enok, der tilhørte den syvende generation efter Adam og i tre hundrede år vandrede med sin Gud på jorden, fik lov til på afstand at se Befrierens komme. „Se," sagde han, „Herren kommer omgivet af sine titusinder af hellige for at holde dom over alle."1Og midt i sine lidelser erklærede patriarken Job med urokket tro: „Dog ved jeg, at min løser lever, til sidst skal han stå frem, … når mit kød er tæret bort, skal jeg skue Gud; ham skal jeg skue, ham og ingen anden skal mine øjne se."2 {MBF 241.1}

Kristi genkomst, der skal indvarsle retfærdighedens styre, har inspireret de hellige forfattere til de mest ophøjede og dybfølte udtalelser. Bibelens forfattere og profeter har dvælet ved den og omtalt den i ord med himmelsk glød. Om Israels Guds magt og majestæt sang salmisten: „Fra Zion, skønhedens krone, træder Gud frem i stråleglans, vor Gud kommer, han tier ikke. … Han indkalder himlen deroppe og jorden, han vil holde dom over sit folk."3„Himlen skal glæde sig, jorden juble … for Herren; for han kommer, han kommer for at holde dom over jorden, han holder dom over verden med retfærdighed og over folkene i sin trofasthed."4 {MBF 242.1}

Profeten Esajas sagde: „Dine døde bliver levende, deres lig står op. I, der ligger i jorden, skal vågne og juble. For din dug er lysets dug, og jorden bringer dødninge til live." „Døden opsluges for evigt. Gud tørrer tårerne af hvert et ansigt, han fjerner spotten mod sit folk fra hele jorden, for Herren har talt. På den dag skal man sige: Han er vor Gud, vi satte vort håb til ham, og han frelste os. Han er Herren, ham håbede vi på, lad os juble og glæde os over hans frelse."5 {MBF 242.2}

I et helligt syn så Habakkuk Herrens tilsynekomst: „Gud kommer fra Teman, den Hellige fra Parans bjerge. Sela. Hans herlighed dækker himlen; jorden er fuld af hans pris; glansen er som lyset, stråler udgår fra hans hånd." {MBF 242.3}

„Hvor han træder, ryster jorden; hvorhen han ser, skælver folkene. De ældgamle bjerge slår revner, de evige høje synker sammen. Her går hans vej fra ældgammel tid. … Du rider frem på dine heste, og dine stridsvogne bringer sejr." „Bjergene ser dig og skælver, skybruddene raser, og havdybet løfter sin røst. Solen glemmer at sende sine stråler, månen

bliver i sin bolig; de flygter for lyset fra dine pile, for lysskæret fra dit lynende spyd.“ „Du drager ud for at frelse dit folk, for at frelse din salvede.“6 {MBF 242.4}

Kort før Jesus skulle skilles fra sine disciple, trøstede han dem i deres sorg med forsikringen om, at han ville komme igen. „Jeres hjerte må ikke forfærdes! … I min faders hus er der mange boliger; hvis ikke, ville jeg så have sagt, at jeg går bort for at gøre en plads rede for jer? Og når jeg er gået bort og har gjort en plads rede for jer, kommer jeg igen og tager jer til mig.“7„Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed, og alle englene med ham, da skal han tage sæde på sin herligheds trone. Og alle folkeslagene skal samles foran ham.“8 {MBF 242.5}

De engle, som blev tilbage på Oliebjerget efter Jesu himmelfart, gentog løftet om hans genkomst: „Den Jesus, som er blevet taget fra jer op til himlen, skal komme igen på samme måde, som I har set ham fare op til himlen.“9Apostlen Paulus skrev: „For Herren selv vil, når befalingen lyder, når ærkeenglen kalder og Guds basun gjalder, stige ned fra himlen.“10Og fra Patmos vidner Johannes: „Se, han kommer med skyerne, og hvert øje skal se ham.“11 {MBF 242.6}

Hans genkomst indleder de tider, „da alt det genoprettes, som Gud fra fordums tid har forkyndt gennem sine hellige profeters mund.“12Da skal ondskabens langvarige herredømme omstyrtes. „Verdensherredømmet er nu vor Herres og hans salvedes, og han skal være konge i evighedernes evigheder.“13„Herrens herlighed skal åbenbares, og alle mennesker skal se den.“ „Sådan lader Gud Herren retfærdighed spire og lovsang gro frem for alle folkenes øjne.“ „På den dag bliver Hærskarers Herre en herlig krone, en prægtig krans for sit folks rest.“14 {MBF 243.1}

Da skal Messias’ fredfyldte og længe ventede rige oprettes. „Herren trøster Zion, trøster alle hendes ruiner, han gør hendes ørken som Eden, det øde land som Herrens have.“ „Den får Libanons herlighed, Karmels og Sarons pragt.“ „Du skal ikke længere hedde Den Forladte, og dit land ikke længere Den Forstødte. Men du skal kaldes Elsket, og dit land kaldes Hustru. … Som en brudgom fryder sig over sin brud, fryder din Gud sig over dig.“15 {MBF 243.2}

Herrens genkomst har altid været hans sande efterfølgeres håb. Frelserens afskedsløfte på Oliebjerget om, at han ville komme igen, oplyste hans disciples fremtid og fyldte dem med en glæde og et håb, som ingen sorg eller prøvelse kunne kue. I lidelse og forfølgelse var „den store Gud og vor Frelsers Jesu Kristi herlige tilsynekomst“ det „salige håb.“ Da de thessaloniske kristne med sorg begravede deres kære, som havde håbet at opleve Herrens genkomst, henviste Paulus dem til den opstandelse, som skal ske ved Jesu genkomst. „For Herren selv vil, når befalingen lyder, når ærkeenglen kalder og Guds basun gjalder, stige ned fra himlen, og de, der er døde i Kristus, skal opstå først. Så skal vi, der lever og endnu

er her, rykkes bort i skyerne og sammen med dem for at møde Herren i luften, og så skal vi altid være sammen med Herren. Trøst derfor hverandre med disse ord.“16 {MBF 243.3}

På klippeøen Patmos fik den højt elskede discipel dette løfte: „Ja, jeg kommer snart!“ Og hans længselsfulde svar er menighedens evige bøn: „Amen, kom Herre Jesus!“17 {MBF 243.4}

Fra fangekældre, bålpladser og skafotter, hvor hellige og martyrer vidnede om sandheden, lyder de ord, der tolkede deres tro og håb. „I overbevisning om Kristi opstandelse og dermed om deres egen ved Kristi genkomst,“ siger en af disse kristne, „lod de hånt om døden og blev hævet over den.“18De var villige til at stige ned i graven, så de kunne „opstå i frihed.“19De så hen til „Herren, der skulle komme fra himlen i skyerne med Faderens herlighed,“ og „bringe de retfærdige riget.“ Valdenserne havde den samme tro.20Wicliff så frem til Frelserens genkomst som menighedens håb.21 {MBF 243.5}

Luther sagde: „Jeg er fuldt overbevist om, at der ikke er tre hundrede år til dommedag. Gud vil ikke og kan ikke tillade denne onde verden meget længere.“ „Den store dag, hvor vederstyggelighedernes herredømme skal omstyrtes, kommer nærmere og nærmere.“22 {MBF 244.1}

„Denne gamle verden skal snart forgå,“ sagde Melanchton. Calvin siger til de kristne, at de „uophørligt, brændende skal bede om Kristi snarlige komme som det lykkeligste af alt;“ og han siger, at „hele de trofastes familie må holde sig denne dag for øje.“ „Vi må tørste efter Kristus, vi må søge, vi må se hen til denne store dags oprindelse,“ siger han, „da Herren fuldt ud vil åbenbare sit riges herlighed.“23 {MBF 244.2}

„Har vor Herre Jesus ikke båret vort kød til himlen?“ sagde den skotske reformator Knox, „og skal han ikke vende tilbage? Vi ved, at han kommer igen og det snart.“ Ridley og Latimer, som ofrede deres liv for sandheden, så tillidsfuldt frem til Herrens komme. Ridley skrev: „Der er ingen tvivl om — og det tror jeg, og derfor siger jeg det — at verden nærmer sig sin afslutning. Lad os i vort hjerte sammen med Guds tjener Johannes af hjertet bønfalde vor frelser: Kom, Herre Jesus, kom!“24 {MBF 244.3}

„Tanken om Herrens komme,“ sagde Baxter, „er min kæreste og lykkeligste tanke.“25„Det er troens gerning og hans helliges kendertegn at elske hans komme og se fremad i dette velsignede håb.“ „Hvis døden er den sidste fjende, der skal overvindes ved opstandelsen, forstår vi, hvor inderligt de troende skulle længes efter og bede om Kristi genkomst, når denne fulde og endelige sejr skal vindes.“26— „Denne er dagen, alle troende længes efter og håber og venter på som deres forløsnings fuldbyrdelse og opfyldelsen af alle deres sjæls ønsker og mål.“ „Fremskynd, o Herre, denne velsignede dag!“27Dette håb havde den apostolske menighed, „menigheden i ørkenen“ og reformatorerne. {MBF 244.4}

Profetierne nøjes ikke med at meddele hensigten med Kristi komme, men oplyser også, hvordan mennesker kan vide, når tiden nærmer sig. Jesus sagde: „Der skal ske tegn i sol og måne og stjerner.“28„I de dage … skal solen formørkes og månen ikke skinne og stjernerne falde ned fra himlen og i himlen rystes. Og de skal se Menneskesønnen komme i skyerne med megen magt og herlighed.“29Åbenbaringens forfatter beskriver de første tegn på Kristi genkomst således: „Da kom der et stort jordskælv, og solen blev sort som en sæk, og hele månen blev som blod.“30 {MBF 244.5}

Disse tegn blev observeret før udgangen af det attende århundrede. I 1755 blev denne profeti opfyldt ved alle tiders voldsomste jordskælv. Det kaldes i almindelighed jordskælvet i Lissabon, men det strakte sig over størstedelen af Europa, Afrika og Amerika. Man mærkede det på Grønland, på De Vestindiske Øer og på Madeira, i Norge, Sverige, Storbritannien og Irland. Det strakte sig over et område på ikke mindre end ti millioner km2. I Afrika var rystelserne næsten lige så voldsomme som i Europa. En stor del af byen Algier blev ødelagt, og en by i nærheden af Marokko, der havde 8-10.000 indbyggere, blev simpelt hen opslugt. En mægtig flodbølge fejede ind over Spaniens og Nordafrikas kyster. Den opslugte byer og anrettede store ødelæggelser. {MBF 245.1}

Størst var jordskælvets virkninger i Spanien og Portugal. Den flodbølge, som ramte Cadiz, skal have været næsten 20 meter høj. „Nogle af de højeste bjerge i Portugal blev bogstavelig talt rystet i deres grundvold. Nogle af dem åbnede sig i toppen, der revnede på forunderlig måde og sendte vældige klippeblokke ned i de omliggende dale. Det siges, at der stod flammer op fra disse bjerge.“31 {MBF 245.2}

I Lissabon hørtes „en tordnende lyd nede i jorden; straks efter omstyrtede en voldsom jordrystelse det meste af byen. På ca. seks minutter omkom 60.000 mennesker. Havet trak sig først tilbage og lod kysten ligge tør, men kom så brusende som en flodbølge, der var mere end femten meter over normal vandstand.“ „Blandt de usædvanlige begivenheder, der fandt sted i Lissabon under jordskælvet, var sammenstyrtningen af en ny kaj, som var bygget af marmor og havde været umådelig kostbar. En mængde mennesker havde søgt tilflugt på kajen for ikke at blive ramt af nedstyrtende murbrokker, men pludselig forsvandt hele kajen i vandet sammen med alle dem, der stod på den. Ikke én af dem, der forsvandt, kom nogen sinde op til overfladen igen.“32 {MBF 245.3}

Jordskælvet „bevirkede, at alle kirker og klostre, næsten alle store offentlige bygninger og mere end en fjerdedel af husene sank i grus. Et par timer efter jordskælvet udbrød der ild forskellige steder. I næsten tre døgn rasede den så voldsomt, at byen blev fuldstændig tilintetgjort. Jordskælvet indtraf på en helligdag, hvor kirker og klostre havde mange besøgende. Kun få af disse reddede livet.33Folks rædsel var ubeskrivelig. Ingen græd; denne gru kunne ikke finde udløsning i tårer. Sanseløse af skræk og forundring løb de frem og tilbage, slog sig for brystet og råbte: ‘Barmhjertighed! Dette er verdens undergang!’

Mødre glemte deres børn og gik omkring med krucifikser. Uheldigvis søgte mange tilflugt i kirkerne; men forgæves blev sakramentet vist frem; forgæves klyngede de stakkels mennesker sig til altrene; helgenbilleder, præster og befolkning blev begravet sammen.“ Man mener, at 90.000 mistede livet på denne skæbnesvangre dag. {MBF 245.4}

Femogtyve år senere indtraf det næste af alle de tegn, som omtales i profetien — formørkelsen af sol og måne. Det var så meget mere påfaldende, som tidspunktet for profetiens opfyldelse var blevet nøjagtigt forudsagt. Da Jesus på Oliebjerget for sine disciple beskrev kirkens lange trængselstid — de 1260 års forfølgelse, som han lovede skulle blive forkortet — og derefter omtalte forskellige begivenheder, som skulle gå forud for hans genkomst, angav han, på hvilket tidspunkt den første skulle finde sted: „I de dage, efter den trængsel, skal solen formørkes og månen ikke skinne.“34De 1260 dage (eller år) udløb i 1798. Et kvart århundrede tidligere var forfølgelserne næsten ophørt. Efter denne trængselstid skulle solen, ifølge Kristi ord, formørkes. Den 19. maj 1780 gik denne profeti i opfyldelse. {MBF 246.1}

„Som et af de mærkeligste og indtil dato uopklarede fænomener … står den mørke dag den 19. maj 1780 — en højst uforklarlig formørkelse af hele den synlige himmel og atmosfære over New England.“35 {MBF 246.2}

Et øjenvidne, som boede i Massachusetts, har beskrevet begivenheden således: „Om morgenen skinnede solen klart, men snart blev den dækket af sorte, truende skyer. Det lynede og tordnede, og der faldt lidt regn. Ved nitiden blev skyerne tyndere og fik et messingeller kobberagtigt skær. Jord, klipper, træer, huse, vand og mennesker så forandrede ud i dette mærkelige, overnaturlige lys. Få minutter senere bredte en tyk, sort sky sig over hele himlen undtagen en smal kant langs horisonten, og det blev lige så mørkt som normalt en sommeraften klokken ni. … {MBF 246.3}

Ængstelse, rædsel og ærefrygt greb menneskers sind. Kvinder stod i døren og stirrede ud på det mørke landskab; mænd vendte hjem fra deres arbejde på marken; tømreren forlod sit værksted, smeden sin esse og købmanden sin disk. Skolerne lukkede, og skræmte børn skyndte sig hjem. Rejsende søgte ly i nærmeste gård. ‘Hvad vil der ske?’ spurgte alle med skælvende læber og bævende hjerte. Det var, som skulle en orkan bryde løs — eller som om alle tings ende var nær. {MBF 246.4}

Der blev tændt lys, og kaminilden blussede lige så klart, som på en måneløs efterårsaften. … Hønsene satte sig på deres pinde og faldt i søvn. Kvæget samlede sig ved hegnene og brølede, frøerne kvækkede, fuglene sang deres aftensang, og flagermus tumlede sig i luften. Men menneskene vidste, at det ikke var nat.“ {MBF 247.1}

„Dr. Nathanael Whittaker, der var præst i Salem, holdt en gudstjeneste i forsamlingshuset. I sin prædiken sagde han, at mørket var overnaturligt. Menigheder mødtes

mange andre steder. Teksten for de improviserede prædikener var alle vegne et af de skriftsteder, der syntes at vise, at mørket stemte overens med Bibelens profetier. Mørket var tættest kort efter klokken elleve.“36„I de fleste egne af landet var mørket hele dagen så tæt, at man ikke kunne se på uret, hvad klokken var. Man kunne hverken spise eller arbejde uden at tænde lys… {MBF 247.2}

Mørkets udstrækning var usædvanlig. Mod øst nåede det Falmouth og mod vest den fjerneste del af Connecticut og Albany. Mod syd nåede det kysterne og mod nord så langt de amerikanske besiddelser strækker sig.“37 {MBF 247.3}

En time eller to før aften blev dagens dybe mørke afløst af en delvis klar himmel, og solen kom til syne, men var formørket af en tæt tågedis. „Efter solnedgang blev himlen atter overskyet, og det blev meget hurtigt mørkt.“ {MBF 247.4}

„Nattens mørke var ikke mindre usædvanligt og skrækindjagende end dagens. Skønt det næsten var fuldmåne, var det umuligt at skelne noget uden kunstigt lys. Når man så dette fra nabohusene eller på afstand, kunne man kun skelne det gennem en slags egyptisk mørke, der syntes næsten uigennemtrængeligt for lysstrålerne.“38Et øjenvidne til begivenheden udtalte: „Jeg kunne ikke lade være med at tænke på, at mørket ikke kunne være tættere, hvis hvert lysende legeme i universet havde været hyllet i uigennemtrængelige skygger, eller helt udryddet.“39Skønt det var fuldmåne den aften ved ni-tiden, „kunne den ikke sprede de dødlignende skygger.“ Efter midnat forsvandt mørket, og da månen blev synlig igen, så den ud som blod. Den 19. maj 1780 kaldes i historien „den mørke dag.“ Siden Moses’ tid har man ingen optegnelser om en mørketid så lang, så tæt og så udbredt. Den beskrivelse, øjenvidner har givet af denne hændelse, er kun et ekko af Herrens ord, som profeten Joel har nedskrevet femogtyve hundrede år, før de gik i opfyldelse: „Solen forvandles til mørke og månen til blod, før Herrens store og frygtelige dag kommer.“40 {MBF 247.5}

Jesus havde befalet sine børn at holde øje med tegnene på hans genkomst og glæde sig, når de så varslerne om hans komme. „Når disse ting begynder at ske, så ret jer op og løft jeres hoved, for jeres forløsning nærmer sig.“ Han pegede på træerne, der var fulde af knopper, og fortsatte: „Så snart I ser dem springe ud, ved I af jer selv, at sommeren allerede er nær. Sådan skal I også vide, når I ser dette ske, at Guds rige er nær.“41 {MBF 248.1}

Men da kirkens ydmyge, kærlige ånd veg pladsen for stolthed og formalisme, blev kærligheden til Jesus og troen på hans genkomst svækket. De, der kaldte sig Guds børn, var så optaget af denne verden og af forlystelser, at de glemte Frelserens undervisning angående tegnene på hans genkomst. Læren om genkomsten blev forsømt; de skriftsteder, som viste hen til den, blev tolket, så de blev uklare og til sidst næsten helt glemt. Det var især tilfældet i kirkerne i Amerika. Den frihed og komfort, som kom alle samfundsklasser til gode, den ærgerrige higen efter rigdom og luksus, der medførte en altopslugende lyst til at tjene penge, og det ivrige kapløb om popularitet og magt, som alle syntes at kunne opnå, fik mennesker

til at samle deres interesse og håb om denne verdens goder og skyde den dag langt ud i fremtiden, da den nuværende tingenes tilstand skal ophøre. {MBF 248.2}

Da Frelseren fortalte sine disciple om tegnene på sin genkomst, forudsagde han også det frafald, der ville ske i tiden op til genkomsten. Som i Noas dage skulle menneskene være travlt optaget af verdslige ting og fornøjelser — køb, salg, agerdyrkning, byggeri, indgåelse af ægteskab. Man ville glemme Gud og det fremtidige liv. Kristi formaning til dem, der lever i denne tid, lyder: {MBF 248.3}

„Tag jer i agt, så jeres hjerte ikke sløves af svir og drukkenskab og dagliglivets bekymringer, så den dag pludselig kommer over jer som en snare.“ „Våg altid, og bed om, at I må få styrke til at undslippe alt det, som skal ske, og til at stå foran Menneskesønnen.“42 {MBF 248.4}

Kirkens tilstand på dette tidspunkt beskrives i Frelserens ord i Åbenbaringen: „Du har ord for at leve, men er død.“ Og til dem, som nægter at lade sig vække af deres ubekymrede tryghed, rettes følgende alvorlige advarsel: „Hvis du ikke våger, kommer jeg som en tyv, og du ved ikke, hvilken time jeg kommer over dig.“43 {MBF 248.5}

Det var nødvendigt, at mennesker fik øjnene op for den fare, som truede dem, så de kunne tage sig sammen til at forberede sig på de alvorlige begivenheder i forbindelse med nådetidens ophør. Guds profet siger: „Stor er Herrens dag, frygtelig er den! Hvem kan udholde den?“ Hvem kan bestå, når han kommer, hvis „øjne er for rene til at se på ondskaben“ og ikke „roligt kan se på ulykken?“44For dem, der råber: „Vor Gud! Vi kender dig!“ men alligevel har brudt hans pagt, valgt en anden gud, skjult urenhed i hjertet og elsket synden, er Herrens dag „mørke, ikke lys, mulm uden lysskær.“45„Til den tid,“ siger Herren, „gennemsøger jeg Jerusalem med lygter, og jeg straffer de mænd, der slår sig til ro i deres vinrus og siger ved sig selv: ‘Herren gør hverken godt eller ondt.’“46„Jeg straffer verden for dens ondskab og de ugudelige for deres synd; jeg gør ende på de overmodiges stolthed og ydmyger voldsmændenes hovmod.“47„Deres sølv og guld kan ikke redde dem.“ „Deres rigdom bliver plyndret, deres huse lægges øde.“48 {MBF 249.1}

Idet profeten Jeremias så frem til denne frygtelige tid, udbrød han: „Mit hjerte skælver, jeg kan ikke tie. Jeg hører lyden af horn og krigsråb. Der meldes om nederlag på nederlag.“49 {MBF 249.2}

„En vredens dag er denne dag, en dag med nød og trængsel, en dag med ødelæggelse og undergang, en dag med mulm og mørke, en dag med skylag og mørke skyer, en dag med hornklang og krigsråb.“50„Herrens dag kommer med gru … for at lægge jorden øde og udrydde dens syndere.“51 {MBF 249.3}

Med henblik på denne store dag formaner Guds ord i højtidelige og indtrængende vendinger de troende til at vågne op af deres åndelige sløvhed og søge Gud med anger og

ydmyghed: „Stød i hornet på Zion, opløft krigsråb på mit hellige bjerg, så alle landets indbyggere skælver, for Herrens dag kommer! Mulmets og mørkets dag er nær.“ „Udråb en hellig faste, udråb en sørgefest! I skal samle folket og hellige forsamlingen; I skal bringe de ældste sammen og samle børn og spæde. Brudgommen må forlade kammeret, bruden sit brudekammer. Mellem forhallen og alteret skal præsterne, Herrens tjenere, græde.“ {MBF 249.4}

„Selv nu siger Herren: Vend om til mig af hele jeres hjerte med faste, gråd og klage! Sønderriv jeres hjerte og ikke jeres klæder, vend om til Herren, jeres Gud! For han er nådig og barmhjertig, sen til vrede og rig på troskab; han kan fortryde ulykken.“52 {MBF 249.5}

For at forberede et folk til at bestå på Herrens dag, skulle et stort arbejde med reformer gennemføres. Gud så, at mange af dem, som foregav at tro på ham, ikke „byggede på“ evigheden, og i sin nåde ville han sende dem en advarsel, der kunne vække dem af deres sløvhed og få dem til at forberede sig på Herrens komme. {MBF 250.1}

Denne advarsel finder vi i Johannes’ Åbenbarings 14. kapitel. Her er et trefoldigt budskab, der forkyndes af engle — og straks derefter kommer Menneskesønnen for at høste „jordens høst.“ Den første af disse advarsler forkynder den forestående dom. Profeten så en engel flyve „midt oppe under himlen; den havde et evigt evangelium at forkynde for dem, der bor på jorden, og for alle folkeslag og stammer, tungemål og folk, og englen sagde med høj røst: Frygt Gud og giv ham ære; for timen er kommet, da han dømmer. Tilbed ham, som har skabt himmel og jord og hav og kilder.“53 {MBF 250.2}

Dette budskab erklæres at være en del af „det evige evangelium.“ At forkynde evangeliet er ikke overladt til engle, men til mennesker. Hellige engle har ledet de store bevægelser for at frelse mennesker; men selve forkyndelsen er blevet overladt til Kristi tjenere på jorden. {MBF 250.3}

Gudfrygtige mænd skulle i lydighed mod Guds befalinger og læren af hans ord forkynde denne advarsel for verden. De havde givet agt på „profeternes tale,“ den „lampe, der skinner på et mørkt sted, indtil dagen bryder frem, og morgenstjernen stiger op i jeres hjerter.“54De havde søgt kundskab om Gud mere end skjulte skatte, „for det er bedre at erhverve den end sølv, og den giver større udbytte end guld.“55Og Herren åbenbarede dem store ting om sit rige. „De, der frygter Herren, har fællesskab med ham, gennem sin pagt vejleder han dem.“56 {MBF 250.4}

Det var ikke de lærde teologer, der havde forståelse for denne sandhed og påtog sig at forkynde den. Havde de været trofaste vægtere og gransket Bibelen flittigt under bøn, ville de have vidst, hvilken time på natten det var. Profetierne ville have belært dem om de forestående begivenheder. Men de indtog ikke en sådan stilling, og budskabet blev forkyndt af mere ydmyge mænd. Jesus sagde: „I skal vandre, mens I har lyset, for at ikke mørket skal

gribe jer.“57De, der vender sig bort fra det lys, Gud har skænket, eller forsømmer at søge det, mens det er inden for rækkevidde, bliver efterladt i mørke. Men Frelseren siger: „Den, der følger mig, skal aldrig vandre i mørke, men have livets lys.“58Enhver, der for alvor søger at gøre Guds vilje og omhyggeligt retter sig efter det lys, de allerede har fået, vil få mere lys. Til en sådan vil der blive sendt en stråle af himmelsk lys, der vil lede ham til hele sandheden. {MBF 250.5}

Ved tiden for Kristi fødsel kunne Jerusalems præster og skriftkloge have tydet tidernes tegn og forkyndt den lovede frelsers komme. Mikas profeti angiver hans fødested; Daniel opgiver tiden for hans komme.59Gud havde betroet de jødiske ledere disse profetier; de havde ingen undskyldning for ikke at vide eller forkynde, at Messias’ komme var nær. Deres uvidenhed skyldtes, at de havde forsømt at studere Guds ord. Jøderne byggede mindesmærker over Guds profeter, som de havde slået ihjel, mens de af ærbødighed for verdens store hyldede Satans tjenere. De var så optaget af deres ærgerrige stræben efter ære og magt, at de tabte de æresbevisninger, som himlens konge tilbød dem, af syne. {MBF 251.1}

Israels ældste burde med dyb, ærbødig interesse have studeret stedet, tiden for og omstændighederne ved den største begivenhed i verdenshistorien — Guds søns komme for at forløse menneskene. Hele folket burde have våget og ventet for at være blandt de første, som bød verdens frelser velkommen. Men ak, i Betlehem må to trætte rejsende fra Nazaret forgæves søge ly for natten. Ingen dør bliver åbnet for dem. Til sidst må de søge ly i et usselt læskur, beregnet til kvæget — og her fødes verdens frelser. {MBF 251.2}

Himlens engle havde set den herlighed, som Guds søn delte med Faderen, før verden blev skabt. De havde med dyb interesse set frem til hans komme til jorden som en begivenhed, der indebar den største glæde for alle mennesker. Engle skulle overbringe det glade budskab til dem, der var rede til at modtage det og forkynde det for jordens beboere. Kristus havde nedværdiget sig til at påtage sig menneskets natur. Han skulle udholde en uendelig smerte, idet han gav sin sjæl som et syndoffer; men englene ønskede, at den Højestes søn selv i sin ydmygelse skulle vise sig for menneskene med en værdighed og herlighed, der svarede til hans karakter. Ville jordens stormænd samles i Israels hovedstad for at hilse ham velkommen? Skulle hærskarer af engle føre ham frem for de ventende skarer? {MBF 251.3}

En engel besøger jorden for at se, hvem der er rede til at byde Jesus velkommen. Men englen ser ingen tegn på forventning. Han hører ingen tak og pris, fordi Messias nu skal komme. Englen dvæler lidt over den udvalgte by og det tempel, hvor Gud i menneskealdre har åbenbaret sin nærværelse. Men selv her ser han samme ligegyldighed. De prægtigt klædte, stolte præster bringer vanhellige ofre i templet. Farisæerne henvender sig højrøstet til folket eller fremsiger pralende bønner på gadehjørnerne. I kongernes slotte, i filosoffernes forsamlinger, i rabbinernes skoler, ingen steder er der nogen, der skænker den vidunderlige

kendsgerning en tanke, den kendsgerning, som har fyldt hele himlen med fryd og glæde — at menneskers frelser nu snart kommer til jorden. {MBF 251.4}

Intet tyder på, at menneskene venter Kristi komme. Der er ikke gjort forberedelser til at modtage Livets Fyrste. Fuld af undren er det himmelske sendebud lige ved at vende tilbage med dette sørgelige budskab, da han i det samme får øje på hyrder, der holder nattevagt over deres hjord. De ser op mod den stjernebesatte himmel, mens de tænker på profetien om den kommende Messias, og de længes efter verdens frelsers komme. Her er nogle, som er rede til at tage imod det himmelske budskab. Pludselig viser Herrens engel sig og forkynder det glade budskab. En himmelsk herlighed oplyser stedet, en utallig engleskare kommer til syne — og som om glæden er for stor til at forkyndes af ét himmelsk sendebud, løfter tusinder af stemmer sig til den hymne, som de frelste fra alle folkeslag engang skal synge: „Ære være Gud i det højeste og på jorden! Fred til mennesker med Guds velbehag.“60 {MBF 252.1}

Hvilken lærdom rummer ikke denne vidunderlige beretning fra Betlehem! Hvor den dog irettesætter vor vantro, vor stolthed og selvtilstrækkelighed. Hvor den dog formaner os til at være agtpågivende, så vi ikke på grund af syndig ligegyldighed overser tidernes tegn og ikke kender vor besøgelsestid. {MBF 252.2}

Det var ikke kun på Judæas høje og blandt fattige hyrder, at englene fandt mennesker, der afventede Messias' komme. Også blandt hedningerne var der nogle, som ventede på ham. Det var Østens filosoffer, kloge, rige, ædle mænd, naturforskere, som havde set Gud i hans hænders værk. De havde i de hebraiske skrifter læst om den stjerne, som skulle opgå af Jakob, og ventede længselsfuldt på ham, der ikke kun skulle blive „Israels trøst,“ men „et lys, til åbenbaring for hedninger,“ og blive „til frelse til jordens ende.“61De søgte lys, og lyset fra Guds trone oplyste deres vej. Mens Jerusalems præster og rabbinere, der skulle vogte og udlægge sandheden, var hyllet i mørke, ledte stjernen fra himlen disse fremmede til den nyfødte konges fødested. {MBF 252.3}

Det er „for dem, som venter på ham,“ at Kristus „anden gang vil komme til syne, ikke for syndens skyld, men for at frelse.“62Heller ikke budskabet om Frelserens genkomst blev betroet til folkets religiøse ledere. De havde undladt at bevare deres forbindelse med Gud og nægtet at tage imod lys fra himlen; derfor var de ikke blandt dem, som Paulus beskriver: „Men I, brødre! er ikke i mørke, så dagen skulle kunne overraske jer som en tyv. I er jo alle lysets børn og dagens børn. Vi tilhører ikke natten, og heller ikke mørket.“63 {MBF 252.4}

Vægterne på Zions mure burde have været de første til at forstå budskabet om Frelserens komme, de første til at hæve deres stemmer for at forkynde, at han var nær og de første til at formane folket til at forberede sig på hans komme. Men de drømte ubekymrede om fred og tryghed, mens folket sov i deres synder. Jesus så sin menighed som et goldt figentræ med prangende løv, men uden frugt. Troens udvendige former blev iagttaget, men sand ydmyghed, anger og tro — som alene kunne gøre gudsdyrkelsen velbehagelig for Gud —

manglede. I stedet for Åndens dyder fandt han hovmod, ydre former, forfængelighed, egoisme og undertrykkelse. En frafalden menighed lukkede øjnene for tidernes tegn. Gud havde ikke svigtet dem — hans troskab var uændret, men de havde forladt ham og skilt sig selv fra hans kærlighed. Og fordi de nægtede at overholde betingelserne, blev Guds løfte ikke opfyldt for dem. {MBF 253.1}

Således er det sikre resultat af at undlade at påskønne og bygge videre på det lys og de privilegier, Gud skænker os. Hvis menigheden ikke vil tage imod hver eneste lysstråle og påtage sig de pligter, der bliver vist den, vil religionen uvægerligt blive til noget rent formelt, og den sande gudsfrygt vil forsvinde. Kirkens historie bekræfter igen og igen denne sandhed. Gud kræver, at hans folk viser deres tro og lydighed i gerninger, der svarer til de velsignelser, han skænker det. Lydighed kræver ofre og medfører kors. Og derfor nægtede så mange af dem, som foregav at være Kristi disciple, at tage imod lyset fra himlen og kendte, ligesom de gamle jøder, ikke deres besøgelsestid.64På grund af deres hovmod og vantro gik Herren dem forbi og åbenbarede sin sandhed for dem, der ligesom hyrderne på marken og Østens vismænd havde været opmærksomme på det lys, de havde modtaget. {MBF 253.2}

Kapitel 18—En amerikansk reformator

En retskaffen, og helt igennem hæderlig landmand, som var kommet til at tvivle på Skriftens guddommelige autoritet, men som oprigtigt ønskede at kende sandheden, var den mand, som Gud specielt udvalgte til at lede forkyndelsen af Kristi genkomst. Som mange andre reformatorer havde William Miller i sin ungdom kæmpet med fattigdom og derved lært arbejdsomhed og selvfornægtelse. Han kom fra en uafhængig, frihedselskende familie, præget af udholdenhed og stor patriotisme — træk, der også var fremherskende i hans egen karakter. Hans far var kaptajn i revolutionshæren, og de trange kår i Millers opvækst kan muligvis skyldes de ofre, faderen bragte i denne stormfulde periodes kampe og lidelser. {MBF 255.1}

William Miller var sund og kraftig, og allerede i barndommen viste han tegn på en intelligens ud over det sædvanlige. Dette blev endnu tydeligere, efterhånden som han voksede til. Han havde en aktiv og veludviklet forstand og en betydelig kundskabstørst. Skønt han ikke fik en akademisk uddannelse, gjorde hans forkærlighed for at studere og hans eftertænksomhed og opmærksomme, kritiske indstilling ham til et menneske med sund dømmekraft og stort overblik. Han var i besiddelse af en uangribelig moral og et misundelsesværdigt omdømme, idet han var almindeligt værdsat for integritet, sparsommelighed og menneskekærlighed. Ved hjælp af energi og flid erhvervede han tidligt kompetencer, men han opretholdt sine studier som hidtil. Han bestred talrige civile og militære hverv med anerkendelse, og vejen til rigdom og ære syntes åben for ham. {MBF 255.2}

Hans mor var en from og gudfrygtig kvinde, og i sin barndom blev han religiøst påvirket. Allerede i ungdommen kom han imidlertid i selskab med deister, hvis indflydelse var meget stor, fordi de for størstedelen var gode borgere og havde en human og menneskekærlig indstilling. Da de levede midt iblandt kristne institutioner, var deres karakter til en vis grad formet heraf. De stod i gæld til Bibelen for deres gode egenskaber, som vandt dem agtelse og tillid — og dog blev disse gode gaver fordrejet, så de kom til at virke imod Guds ord. Ved at omgås disse venner kom Miller til at dele deres synspunkter. Den almindelige fortolkning af Skriften frembød vanskeligheder, der forekom ham uoverstigelige; men når han lagde Bibelen til side, havde hans nye tro intet bedre at byde ham i stedet, og han følte sig langtfra tilfreds. Alligevel holdt han fast ved disse anskuelser i næsten tolv år. Men da han var 34, blev han ved Helligåndens påvirkning bevidst om sin tilstand som synder. I sin tidligere tro fandt han ingen forvisning om lykke og glæde hinsides graven. Fremtiden forekom ham mørk og uhyggelig. Han fortæller senere om sine følelser i denne periode: {MBF 256.1}

„Tilintetgørelse var en kold og gysende tanke, og slutregnskabet alles undergang. Himlen var som kobber over mit hoved og jorden som jern under mine fødder. Evigheden — hvad

var det? Og døden — hvorfor var den til? Jo mere jeg spekulerede, des længere kom jeg fra et resultat. Jo mere jeg tænkte, jo mere usammenhængende blev mine slutninger. Jeg forsøgte at holde op med at tænke, men mine tanker ville ikke lystre mig. Jeg var i sandhed elendig, men fattede ikke hvorfor. Jeg knurrede og beklagede mig, men vidste ikke over hvem. Jeg vidste, at der var noget galt, men ikke hvordan eller hvor jeg skulle finde det rette. Jeg sørgede, men uden håb.“ {MBF 256.2}

Denne tilstand varede i flere måneder. „Pludselig,“ siger han, „stod Frelserens skikkelse levende for mig. Det forekom mig, at der måske fandtes én, der var så god og medlidende, at han selv ville sone vore overtrædelser og derved frelse os fra at lide syndens straf. Jeg følte straks, hvor elskelig en sådan frelser måtte være, og forestillede mig at jeg kunne kaste mig i hans arme og stole på hans barmhjertighed. Men så rejste det spørgsmål sig: Hvordan kan det bevises, at der findes en sådan frelser? Bortset fra Bibelen kunne jeg ikke finde noget vidnesbyrd om, at der fandtes en sådan frelser, eller at der kunne være tale om et liv efter dette… {MBF 256.3}

Jeg så, at Bibelen netop viste mig den frelser, som jeg behøvede. Det forvirrede mig, at en ikke inspireret bog kunne beskrive noget, der passede så godt til en falden verdens behov. Jeg var nødt til at indrømme, at Skriften måtte være en åbenbaring fra Gud. Den blev min lykke, og jeg fandt en ven i Jesus. Frelseren blev for mig den herligste blandt titusinder, og Skriften, der før var dunkel og selvmodsigende, blev nu lygten for min fod og lyset på min sti. Mit oprørte sind faldt til ro. Jeg fandt, at Herren var en klippe midt i livets hav. Bibelen blev mit vigtigste studieobjekt, og jeg kan med sandhed sige, at jeg studerede den med stor glæde. Jeg opdagede, at ingen havde fortalt mig mere end halvdelen. Jeg undrede mig over, at jeg ikke før havde set skønheden og herligheden i den, og forstod ikke at jeg nogen sinde kunne afvise den. Jeg fandt, at den gav mig alt, hvad mit hjerte kunne begære, og lægedom for alle sjælens sygdomme. Jeg tabte lysten til al anden læsning og satte mit hjerte ind på at få visdom fra Gud.“1 {MBF 257.1}

Miller bekendte offentligt sin tro på den religion, han før havde foragtet. Men hans vantro venner var ikke sene til at komme med alle de beviser mod Skriftens guddommelige autoritet, som han selv så ofte havde brugt. På det tidspunkt var han ikke forberedt på at svare dem; men han tænkte, at Bibelen, hvis den er en åbenbaring fra Gud, også må være i overensstemmelse med sig selv. Og hvis den var givet til menneskers oplysning, måtte den også være til at forstå. Han besluttede selv at studere Skriften og finde ud af, om alle tilsyneladende modsigelser ikke alligevel stemte overens. {MBF 257.2}

Han forsøgte at se bort fra alle forudfattede meninger og lade alle kommentarer ude af betragtning. Uden at benytte fortolkninger sammenlignede han det ene skriftsted med det andet ved hjælp af henvisningerne under versene og en bibelordbog. Han studerede nu på en regulær og metodisk måde, idet han begyndte med Første Mosebog. Han læste vers for vers

og gik ikke hurtigere frem, end at betydningen af de enkelte passager stod helt klar for ham. Når noget forekom ham dunkelt, sammenlignede han det med alle andre tekster, der så ud til at handle om den pågældende sag. Hvert ord fik lov at have sin egen tilknytning til tekstens emne, og hvis hans opfattelse af det stemte overens med alle sideløbende skriftsteder, var der ikke længere nogen vanskelighed. Hver gang han kom til et stykke, der var svært at forstå, fandt han således forklaringen et andet sted i Skriften. Han studerede med oprigtig bøn om Guds vejledning, og det, der før havde forekommet ham dunkelt og uforståeligt, blev gjort klart for ham. Han erfarede sandheden i salmistens ord: „Dine ord giver lys, når de åbner sig, og giver de uerfarne forstand.“2 {MBF 257.3}

Med stor interesse studerede han Daniels Bog og Åbenbaringen, idet han brugte samme fremgangsmåde ved fortolkningen som ved Skriftens andre bøger, og han fandt til sin store glæde, at de profetiske symboler var forståelige. Han så, at når profetierne var blevet opfyldt, var det sket på en ganske bogstavelig måde. Han fandt, at alle de forskellige billeder, symboler og lignelser osv. enten blev forklaret i deres umiddelbare sammenhæng, eller at de forskellige udtryk var defineret andre steder, og at de efter sådanne forklaringer skulle forstås helt bogstaveligt. „Jeg var således forvisset om,“ sagde han, „at Bibelen er et system af åbenbarede sandheder, fremsat så klart og ligetil, at selv den simple vandringsmand ikke kan misforstå dem.“3Led efter led af sandhedens kæde blev føjet til og belønnede hans anstrengelser, efterhånden som han fandt de store linjer i profetierne. Himlens engle ledte hans tanker og åbnede Skriften for ham. {MBF 258.1}

Ved at bruge den måde, hvorpå profetierne hidtil var gået i opfyldelse, som målestok for bedømmelse af de profetier, der angik fremtiden, fandt han, at den almindelige opfattelse af Kristi åndelige herredømme — som et tusindårsrige før verdens undergang — ikke kunne bekræftes af Guds ord. Denne lære, der viste hen til tusinde års retfærdighed og fred før Herrens personlige komme, skød Herrens dags rædsler langt ud i fremtiden. Hvor tiltalende dette end måtte være, er det i strid med, hvad Kristus og hans apostle lærte os, at hveden og klinten skulle vokse sammen indtil høsten — verdens ende, at „onde mennesker og bedragere vil komme længere og længere ud i det onde,“ at „i de sidste dage skal der komme hårde tider,“ og at mørkets rige skal vedvare indtil Herrens genkomst og skal fortæres med et åndepust af hans mund og tilintetgøres ved hans synlige komme.4 {MBF 258.2}

Læren om verdens omvendelse og Kristi åndelige herredømme fandtes ikke i apostelmenigheden. Den blev ikke almindeligt accepteret af kristne før omkring begyndelsen af det attende århundrede. Og som enhver anden vildfarelse var dens følger onde. Denne lære fik mennesker til at se langt ud i fremtiden efter Herrens komme og afholdt dem fra at være opmærksomme på de tegn, der forkyndte hans genkomst. Den indgød dem en følelse af tillid og sikkerhed, der ikke var velbegrundet, og fik mange til at negligere den forberedelse, der var nødvendig for at kunne møde deres Herre. {MBF 258.3}

Miller fandt, at Kristi bogstavelige, personlige genkomst var klart angivet i Skriften. Paulus siger: „For Herren selv vil, når befalingen lyder, når ærkeenglen kalder og Guds basun gjalder, stige ned fra himlen.“5Og Frelseren selv siger: „De skal se Menneskesønnen komme på himlens skyer med magt og meget herlighed.“ „For som lynet kommer fra øst og lyser helt om i vest, sådan skal også Menneskesønnens komme være.“6Han vil være ledsaget af hele himlens hær. „Menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham.“7„Og han skal sende sine engle ud med høj basunklang, og de skal samle hans udvalgte.“8 {MBF 259.1}

Ved hans komme skal de retfærdige døde opstå, og de retfærdige, som lever, skal forvandles. „Vi skal ikke alle sove hen,“ siger Paulus, „men vi skal alle forvandles, i ét nu, på et øjeblik, ved den sidste basun; for basunen skal lyde, og de døde skal opstå som uforgængelige, og vi skal forvandles. For dette forgængelige skal iklædes uforgængelighed, og dette dødelige skal iklædes udødelighed.“9Og i sit brev til thessalonikerne siger han, efter at have beskrevet Herrens komme: „De, der er døde i Kristus, skal opstå først. Så skal vi, der lever og endnu er her, rykkes bort i skyerne sammen med dem for at møde Herren i luften, og så skal vi altid være sammen med Herren.“10 {MBF 259.2}

Først ved Kristi personlige genkomst kan hans folk modtage Riget. Herren sagde: „Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham, da skal han tage sæde på sin herligheds trone. Og alle folkeslagene skal samles foran ham, og han skal skille dem, som en hyrde skiller fårene fra bukkene; fårene skal han stille ved sin højre side og bukkene ved sin venstre. Da skal kongen sige til dem ved sin højre side: Kom, I som er min Faders velsignede, og tag det rige i arv, som er bestemt for jer, siden verden blev grundlagt.“11Vi har set af de her citerede skriftsteder, at når Menneskesønnen kommer, skal de døde opstå uforkrænkelige, og de levende forvandles. Ved denne store forvandling beredes de til at modtage Riget. For som Paulus siger: „Kød og blod kan ikke arve Guds rige, og det forgængelige arver ikke det uforgængelige.“12Mennesket er i sin nuværende tilstand dødeligt og forkrænkeligt, men Guds rige skal være uforkrænkeligt og vare evigt. Derfor kan mennesket, som det er nu, ikke komme ind i Guds rige. Men når Jesus kommer, tildeler han sit folk udødelighed, og derefter kalder han dem til at arve det rige, som de hidtil kun har været arvinger til. {MBF 259.3}

Disse og andre skriftsteder overbeviste Miller om, at de begivenheder, som man almindeligvis regnede med at opleve før Kristi genkomst, såsom det verdensomspændende fredsrige, eller oprettelsen af Guds rige her på jorden, først skulle finde sted efter genkomsten. Dertil kom, at alle tidernes tegn og verdens tilstand svarede til den profetiske beskrivelse af de sidste dage. Studiet af Skriften alene tvang ham til den slutning, at den tid, der var afsat til jordens forbliven i dens nuværende tilstand, var ved at rinde ud. {MBF 260.1}

„En anden form for bevis, der gjorde et dybt indtryk på mig," siger han, „var Skriftens tidsberegning. … Jeg fandt, at forudsagte hændelser, der havde fundet sted i fortiden, ofte skete inden for et givet tidsrum. De et hundrede og tyve år til syndfloden,13de syv dage, der skulle gå forud for den, og de fyrre dage, det skulle regne,14de fire hundrede år, Abrahams afkom skulle bo i et fremmed land,15de tre dage i mundskænkens og bagerens drømme,16de syv år i Faraos drøm,17de fyrre år i ørkenen,18tre og et halvt års hungersnød,19halvfjerds års fangenskab,20Nebukadnesars syv tider,21og de syv uger, de toogtresindstyve uger og en uge, i alt halvfjerds uger, der var fastsat over jøderne,22de begivenheder, disse tidsrum gjaldt, var engang rene profetier; men de gik i opfyldelse, som det var forudsagt."23 {MBF 260.2}

Da han ved at studere Bibelen fandt forskellige tidsperioder, som efter hans opfattelse angik Kristi genkomst, kunne han ikke andet end betragte dem som „bestemte tider," som var fastsat og af Gud åbenbaret for hans tjenere. Moses siger: „De skjulte ting hører Herren vor Gud til; de åbenbare hører for evigt os og vore børn til." Og Gud siger ved profeten Amos, at {MBF 260.3}

Herren „gør ikke noget, førend han har åbenbaret sine planer for sine tjenere, profeterne."24Den, der gransker Guds ord, kan altså tillidsfuldt forvente, at den største begivenhed, der skal ske i menneskehedens historie, er tydeligt udpeget i Sandhedens Skrifter. {MBF 260.4}

„Jeg var fuldt overbevist om," siger Miller, „'at ethvert skrift, der er indblæst af Gud, også er nyttigt,'25at 'aldrig har nogen profeti lydt i kraft af et menneskes vilje, men blev skrevet af hellige mænd, der var drevet af Helligånden,'26og blev skrevet 'for at vi skal lære af det, så vi med udholdenhed og med den trøst, som Skrifterne giver os, kan fastholde håbet.'27Jeg kunne derfor kun opfatte de tidsmæssige dele i Bibelen som en del af Guds ord, der fortjente vor alvorlige opmærksomhed i lige så høj grad som enhver anden tekst. Derfor følte jeg, at jeg i min stræben efter at forstå, hvad Gud i sin nåde havde åbenbaret for os, ikke havde nogen ret til at springe de profetiske tidsperioder over."28 {MBF 260.5}

Den profeti, der klarest syntes at åbenbare tidspunktet for Kristi genkomst, stod i Daniel 8,14: „2.300 aftener og morgener! Derefter skal helligdommen få sin ret tilbage." (renses, eng. bibel). Miller fulgte sin sædvanlige fremgangsmåde ved at lade Skriften fortolke sig selv og blev klar over, at en dag i det profetiske billedsprog betyder et år29og han så, at de 2.300 profetiske dage eller i bogstavelig forstand 2.300 år, ville gå langt ud over den jødiske verdensordens ophør, så det kunne ikke angå denne helligdomstjeneste. Miller gik ud fra det almindeligt anerkendte synspunkt, at i den kristne kirkes tid er jorden helligdommen, og derfor havde han den opfattelse, at den renselse af helligdommen, som er forudsagt i Dan 8,14, var et billede på jordens renselse med ild ved Kristi genkomst. Hvis man derfor kunne finde udgangspunktet for de 2300 år, ville man også hurtigt kunne finde tidspunktet for

genkomsten. Tidspunktet for den store fuldbyrdelse kunne fastslås — tiden, da den nuværende verdensorden med al dens hovmod og magt, pragt og forfængelighed, ondskab og undertrykkelse, skulle ophøre, hvor forbandelsen skulle borttages fra jorden, døden ophøre og Gud „skal give løn til sine tjenere profeterne, og til de hellige og til dem, der frygter hans navn … og ødelægge dem, der ødelægger jorden.“30 {MBF 261.1}

Med ny og større alvor fortsatte Miller at granske profetierne. Han brugte både nætter og dage til at studere det, som nu forekom af så vældig betydning og enestående interesse. I det ottende kapitel hos Daniel kunne han ikke finde nøglen til udgangspunktet for de 2.300 dage. Skønt englen Gabriel havde fået befaling om at gøre synet forståeligt for Daniel, gav han ham kun en delvis udlægning. Da den frygtelige forfølgelse, der skulle overgå menigheden, blev oprullet for profetens øjne, svigtede hans fysiske kræfter. Han kunne ikke tage mere, og englen forlod ham for en tid. „Daniel blev ramt af sygdom i nogen tid.“ „Jeg var grebet af undren over synet, som jeg ikke forstod.“ Men Gud havde befalet sit sendebud: „Forklar ham synet!“ Denne befaling måtte adlydes. Og derfor kom englen efter nogen tid tilbage til Daniel og sagde: „Daniel, nu er jeg kommet for at give dig indsigt og forståelse.“ „Giv agt på ordet, så du forstår synet.“31Der var et vigtigt punkt i synet i kapitel 8, som ikke var blevet udlagt, nemlig det, der angik tiden — de 2.300 dage. Derfor beskæftiger englen sig hovedsagelig med tidsspørgsmålet i sin fortsatte udredning: „Halvfjerds uger er fastsat for dit folk og for din hellige by. … Du skal vide og forstå: Fra den tid ordet om at genopbygge Jerusalem udgik, og indtil der kommer en salvet fyrste er der syv uger. I 62 uger skal det stå genopbygget med torve og gader. Men det er trængselstider! Når de 62 uger er gået, bliver en salvet fjernet uden dom.“ „Han vil slutte en stærk pagt med de mange i én uge. Men midt i ugen vil han bringe slagtoffer og afgrødeoffer til ophør.“32 {MBF 261.2}

Englen var blevet sendt til Daniel i den udtrykkelige hensigt at forklare ham det punkt, han ikke havde kunnet fatte i synet i det 8. kapitel — redegø relsen angående den profetiske tid — „2.300 aftener og morgener! Derefter skal helligdommen renses.“ Efter at have befalet Daniel: „Giv agt på ordet, så du forstår synet,“ var englens allerførste ord: „Halvfjerds uger er fastsat for dit folk og for din hellige by.“ Det ord, som her oversættes ved „fastsat,“ betyder bogstaveligt „afskåret.“ 70 uger, svarende til 490 år, skal efter englens forklaring afskæres som særligt hørende til jøderne. Men hvad skulle de skæres fra? Da de 2.300 dage er den eneste tidsperiode, der omtales i det 8. kapitel, måtte det være denne tidsperiode, de halvfjerds uger skulle afskæres fra. De halvfjerds uger måtte derfor være en del af de 2.300 dage, og de to perioder måtte begynde samtidig. Englen forkyndte, at de halvfjerds uger skulle regnes fra ordet om Jerusalems genrejsning og opbyggelse. Hvis man kunne finde tidspunktet for, hvornår denne befaling udgik, så havde man udgangspunktet for den store tidsperiode på 2.300 dage. {MBF 262.1}

I Ezras Bog, kapitel 7, vers 12-26, finder vi denne befaling. Den blev i sin fuldstændige form udstedt af Persiens konge Artaxerxes, år 457 f.Kr. Men i Ezra 6,14 hedder det, at Herrens hus i Jerusalem blev bygget „på befaling af perserkongerne Kyros, Darios og Artaxerxes.“ Disse tre konger, der udstedte, atter bekræftede og fuldendte befalingen, bragte den derved til den opfyldelse, som profetien krævede for at markere 2.300 års begyndelse. Tager man det år, forordningen blev fuldført, dvs. år 457 f.Kr. som det tidspunkt, hvor ordet udgik, synes alle profetiens enkeltheder at være gået i opfyldelse. {MBF 262.2}

„Fra den tid ordet om at genopbygge Jerusalem udgik, og indtil der kommer en salvet fyrste, er der syv uger. I 62 uger skal det stå genopbygget med torve og gader. Men det er trængselstider! Når de 62 uger er gået, bliver en salvet fjernet uden dom.“ Syv uger og 62 uger er 69 uger eller 483 år. Artaxerxes' forordning trådte i kraft i efteråret 457 f.Kr. Fra dette tidspunkt rækker 483 år til efteråret 27 e.Kr. (se noter). Ved denne tid blev profetien opfyldt. Om efteråret 27 blev Kristus døbt af Johannes og modtog Åndens salvelse. Apostlen Peter siger: „Gud salvede Jesus fra Nazaret med Helligånd og kraft.“33Og selv siger Jesus: „Herrens ånd er over mig, fordi han har salvet mig. Han har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige.“34Efter sin dåb drog Jesus til Galilæa, prædikede Guds evangelium og sagde: „Tiden er inde!“35 {MBF 262.3}

PROFETIEN OM DE 2.300 DAGE/ÅR

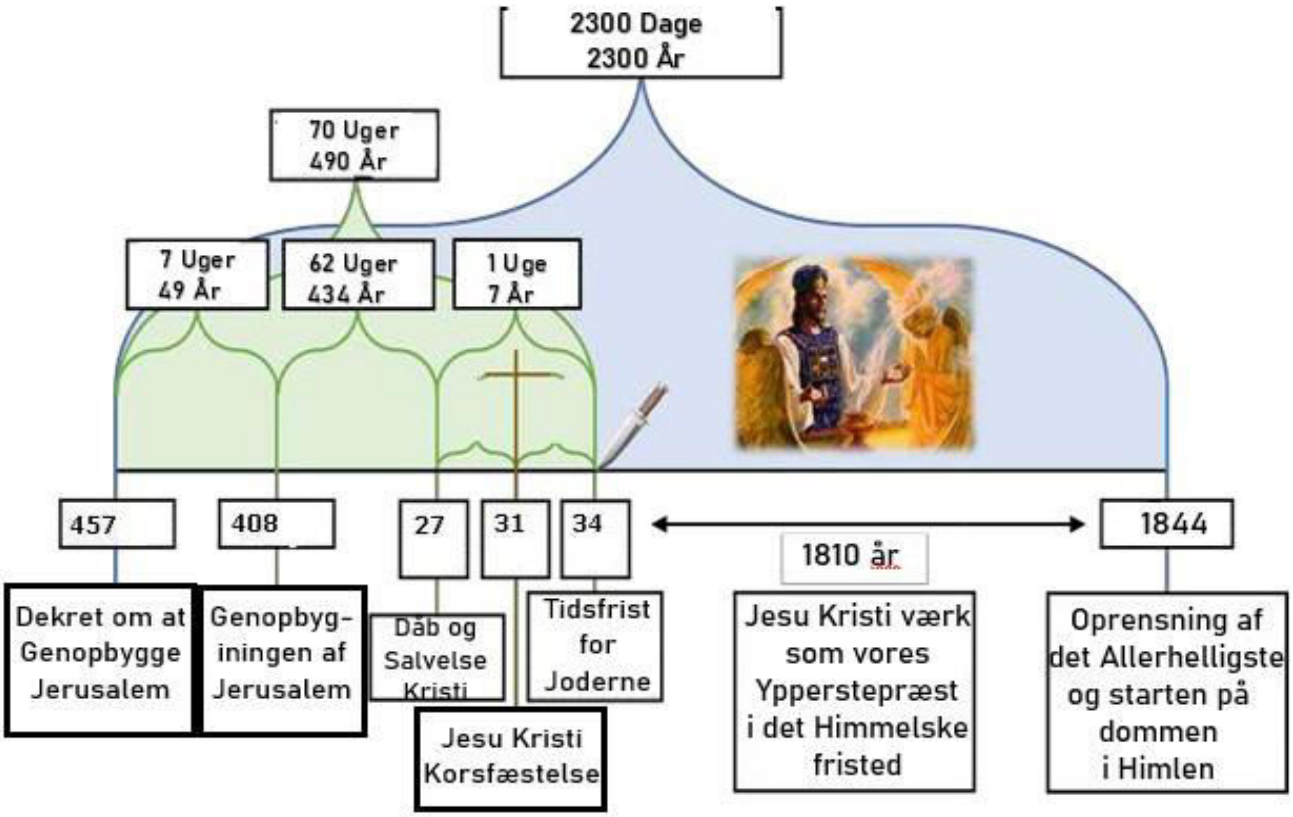

En profetisk dag = Et bogstaveligt år

34 Som I brugte fyrretyve Dage til at undersøge Landet, således skal I undgælde for eders Misgerninger i fyrretyve År, eet År for hver Dag, og således få mit Mishag at føle. (4 Mosebog 14:34) **6** Og når de er til Ende, læg dig så på din højre Side og bær Judas Huss Misgerning 40 Dage; for hvert År giver jeg dig en Dag (Ezekiel 4:6)

457 F.KR. – 1844 E.KR = 2300 dage / år. **14** Han svarede: "2300 Aftener og Morgener; så skal Helligdommen komme til sin Ret igen!". (Daniel 8:14) **24** Halvfjerdsindstyve Uger er fastsat over dit Folk og din hellige By, indtil Overtrædelsen er fuldendt, Syndens Målfuldt, Misgerningen sonet, evig Retfærdighed hidført, Syn og Profet beseglet og en højhellig Helligdom salvet. 490 dage / år. (Daniel 9:24)

457 F.KR. = Dekretet om at genopbygge Jerusalem (Kommando over Artaxerxes). **25** …Og du skal vide og forstå: Fra den Tid Ordet om Jerusalems Genrejsning og Opbyggelse udgik, indtil en Salvet, en Fyrste, kommer, er der syv Uger; og i to og tresindstyve Uger skal det genrejses og opbygges med Torve og Gader under Tidernes Trængsel.. (Daniel 9:25)

408 F.KR. = Genopbygningen af Jerusalem

27 E.KR. = Dåb og salvelse af Jesus Kristus, Messias). **27** Og pagten skal ophæves for de mange i een Uge, og i Ugens sidste Halvdel skal Slagtoffer og Afgrødeoffer ophøre, og Ødelæggelsens Vederstyggelighed skal sættes på det hellige Sted, indtil den fastsatte Undergang udøser sig over Ødelæggeren (Daniel 9:27)

31 E.KR. = Jesu Kristi Korsfæstelse. Og pagten skal ophæves for de mange i een Uge, og i Ugens sidste Halvdel skal Slagtoffer og Afgrødeoffer ophøre (Daniel 9:27)

34 E.KR. = Stening af Stephen [Slutningen af termen for jøder og evangeliet forkyndes for hele verden] **14** Og dette Rigets Evangelium skal prædikes i hele Verden til et Vidnesbyrd for alle Folkeslagene; og da skal Enden komme. (Matthæus 24:14) **46** Men Paulus og Barnabas talte frit ud og sagde: "Det var nødvendigt, at Guds Ord først skulde tales til eder; men efterdi I støde det fra eder og ikke agte eder selv værdige til det evige Liv, se, så vende vi os til Hedningerne. (Apostelenes gerninger 13:46)

70 E.KR. = Ødelæggelsen af Jerusalem **1** Og Jesus gik ud, bort fra Helligdommen, og hans Disciple kom til ham for at vise ham Helligdommens Bygninger. **2** Men han svarede og sagde til dem: "Se I ikke alt dette? Sandelig, siger jeg eder, her skal ikke lades Sten på Sten, som jo skal nedbrydes." (Matthæus 24:1,2) **15** Når I da se Ødelæggelsens Vederstyggelighed, hvorom der er talt ved Profeten Daniel, stå på hellig Grund, (den, som læser det, han give Agt!) (Matthæus 24: 15, 21)

1844 E.KR. = Oprensning af det allerhelligste og starten på dommen i himlen.

1810 dage / år = Jesu Kristi værk som vores ypperstepræst i det himmelske fristed. [14] Efterdi vi altså have en stor Ypperstepræst, som er gået igennem Himlene, Jesus, Guds Søn, da lader os holde fast ved Bekendelsen! **[15]** Thi vi have ikke en Ypperstepræst, som ej kan have Medlidenhed med vore Skrøbeligheder, men en sådan, som er fristet i alle Ting i Lighed med os, dog uden Synd. **[16]** Derfor lader os træde frem med Frimodighed for Nådens Trone, for at vi kunne få Barmhjertighed og finde Nåde til betimelig Hjælp (Hebræerne 4:14-16)

„Han vil slutte en stærk pagt med de mange i én uge.“ Den uge, som her omtales, er den sidste af de halvfjerds. Den er de syv sidste år af den periode, der var tildelt jøderne. Det var i løbet af denne tid, der strækker sig fra år 27 til år 34, at Jesus, først personligt og senere ved sine disciple, rettede evangeliets indbydelse specielt til jøderne. Da apostlene drog ud med det glade budskab om Guds rige, lød Frelserens anvisning: „Følg ikke vejen til hedningerne, og gå ikke ind i samaritanernes byer; men gå derimod til de fortabte får af Israels hus.“36 {MBF 263.1}

„Men midt i ugen vil han bringe slagtoffer og afgrødeoffer til ophør.“ Det var år 31 e.Kr. — tre og et halvt år efter sin dåb — at Kristus blev korsfæstet. Med det store offer, der bragtes på Golgata, ophørte det offersystem, der i fire tusinde år havde peget fremad mod Guds lam. Symbolhandlingen var blevet virkeliggjort, og alle det ceremonielle systems slagtofre og afgrødeofre skulle nu ophøre. {MBF 263.2}

Som vi har set, sluttede de halvfjerds uger eller 490 år, der specielt var afsat til jøderne, i året 34 e.Kr. Da beseglede folket sin forkastelse af evangeliet gennem det jødiske råds aktion, idet de stenede Stefanus og forfulgte Kristi disciple. Derefter blev frelsens budskab ikke længere begrænset til det udvalgte folk, men givet videre til verden. Disciplene, der ved forfølgelse var blevet tvunget til at flygte fra Jerusalem, „begyndte nu at drage rundt og forkynde ordet. Filip tog ned til … Samaria og prædikede for dem om Kristus.“ Ledet af Guds ånd bragte Peter evangeliet til den gudfrygtige Kornelius, der var høvedsmand i Kæsarea. Og den nidkære Paulus fik, efter at han var vundet for Kristus, betroet den opgave at bringe det glade budskab „til folkeslag langt borte.“37 {MBF 263.3}

Så langt er hver eneste enkelthed i profetien opfyldt med påfaldende nøjagtighed, og begyndelsen af de halvfjerds uger kan uden mindste tvivl sættes til år 457 f.Kr. og deres ophør til år 34 e.Kr. Efter disse oplysninger er det ikke svært at regne ud, hvornår de 2.300 dage udløber. Når man trækker de halvfjerds uger — 490 dage — fra de 2.300, bliver der 1.810 dage til rest. Efter udløbet af de 490 dage skulle der så gå endnu 1.810 dage. 1810 år til år 34 e.Kr. giver år 1844. Efter Guds engels vidnesbyrd skal „helligdommens renselse“ finde sted, når dette store profetiske tidsrum er forbi. Tidspunktet for helligdommens renselse — som man næsten overalt troede skulle ske ved Kristi genkomst — kunne endelig fastslås. {MBF 264.1}

Først troede Miller og hans tilhængere, at de 2.300 dage skulle udløbe i foråret 1844, hvorimod profetien peger hen til efteråret samme år (se noter). Misforståelsen på dette punkt skulle medføre skuffelse og forvirring for dem, der var blevet enige om det tidlige tidspunkt for Herrens genkomst. Men det svækkede ikke i mindste måde styrken af det argument, som viste, at de 2.300 dage endte i 1844 — og at den store begivenhed, der omtales som helligdommens renselse, skulle ske i det år. {MBF 264.2}

Da Miller begyndte at studere Skrifterne på sin måde for at bevise, at det drejede sig om åbenbaringer fra Gud, drømte han ikke om at nå frem til den slutning, han nu var kommet til. Han kunne knap selv tro på resultaterne af sin undersøgelse. Men Skriftens vidnesbyrd var for klare og kraftige til, at de kunne afvises. {MBF 264.3}

To år havde han helliget til studiet af Bibelen, da han i 1818 nåede til den højtidelige overbevisning, at om ca. 25 år ville Kristus komme for at forløse sit folk. „Jeg behøver ikke," siger Miller, „at fortælle om den glæde, der fyldte mit hjerte ved denne frydefulde forventning, eller om min sjæls brændende længsel efter at få del i de frelstes glæde. Bibelen var blevet en helt ny bog for mig. Den var i sandhed en nydelse for ens tænkeevne. Alt det, der tidligere var mørkt og mystisk og skummelt for mig, svandt for det klare lys, der nu strømmede mig i møde fra de hellige sider, og hvor klar og strålende var sandheden ikke! Alle de modsigelser og uoverensstemmelser, jeg før havde fundet i Ordet, var nu borte, og skønt der stadig var mange ting, jeg ikke helt forstod, udgik der dog så meget lys fra Den Hellige Skrift til at oplyse min tidligere formørkede sjæl, at jeg følte en glæde ved studierne, som jeg ikke tidligere havde drømt om at få ud af dens forkyndelse."38 {MBF 264.4}

„Efter at jeg var nået til den dybe overbevisning, at Skriften forudsagde så betydningsfulde begivenheder, der skulle ske i løbet af så kort tid, var der et spørgsmål, der trængte ind på mig med stor kraft: Hvad var min pligt over for verden efter det vidnesbyrd, der havde rørt min egen sjæl?"39Miller kunne kun føle sig forpligtet til at give andre del i det lys, han selv havde modtaget. Han ventede at møde modstand fra de gudløse, men var sikker på, at alle kristne ville fryde sig i håbet om at møde den frelser, som de sagde, at de elskede. {MBF 265.1}

Dog var han bange for, at mange i deres store glæde ved udsigten til den vidunderlige udfrielse, der skulle komme så snart, ville modtage læren uden at overbevise sig om sandheden i den ved at læse i Skriften. Derfor tøvede han med at komme frem med den af frygt for, at han måske tog fejl og kunne komme til at lede andre på vildspor. Beviserne for de slutninger, han var kommet til, måtte han gennemgå endnu en gang og omhyggeligt overveje enhver vanskelighed, han måtte støde på. Han fandt, at alle indsigelser forsvandt som dug for solen i lyset af Guds ord. Fem år brugte han på dette, og så var han fuldt overbevist om, at han havde ret. {MBF 265.2}

Pligten til at lade andre vide, hvad han mente fremgik så tydeligt af Skriften, trængte med fornyet styrke ind på ham. „Når jeg var beskæftiget med mit arbejde," sagde han, „ringede det stadig for mine ører: 'Gå ud og fortæl verden om den fare, den svæver i.' Hele tiden faldt denne tekst mig ind: {MBF 265.3}

'Når jeg siger til den uretfærdige: Du skal dø! og du ikke taler til den uretfærdige og advarer ham mod hans vej, så skal den uretfærdige dø på grund af sin skyld, men hans blod vil jeg kræve af din hånd. Hvis du derimod advarer den uretfærdige for at få ham til at vende om fra sin vej, og han ikke vender om, skal han dø på grund af sin skyld, men du har reddet dit liv.'40Jeg følte, at hvis de gudløse for alvor blev advaret, ville mange af dem omvende sig, og hvis de ikke blev advaret, ville deres blod blive krævet af min hånd."41 {MBF 265.4}

Han begyndte at fremsætte sine synspunkter privat, når han fik lejlighed til det, og bad Gud om, at en eller anden præst måtte få øjnene op for deres styrke og vie sig til at udbrede dem. Men han kunne ikke frigøre sig fra den overbevisning, at det var hans personlige pligt at give advarslen. Disse ord kom stadig i hans tanker: „Gå ud og sig det til verden! Jeg vil kræve deres blod af din hånd!" I ni år ventede han, mens byrden stadig tyngede hans sjæl, indtil han i 1831 for første gang gav offentligt udtryk for sin tro. {MBF 265.5}

Ligesom Elisa blev kaldet fra sine okser på marken for at modtage den kappe, der skulle indvie ham til gerningen som profet, blev William Miller kaldet til at forlade sin plov for at åbenbare Guds riges hemmeligheder for folket. Med bæven begyndte han skridt for skridt at lede sine tilhørere gennem de profetiske tidsperioder til Kristi genkomst. Hans styrke og mod voksede, da han så den store interesse, hans ord vakte. {MBF 266.1}

Kun på opfordring af sine trosbrødre, i hvis ord han hørte Guds kald, indvilgede Miller i offentligt at fremsætte sine synspunkter. Han var halvtreds år gammel, ikke vant til at tale offentligt og tynget af en følelse af at være uegnet til den gerning, der lå foran ham. Men fra første færd velsignedes hans anstrengelser til frelse for mange sjæle. Efter hans første foredrag fulgte en religiøs vækkelse, hvor hele tretten familier med undtagelse af to personer blev omvendt. Han blev straks opfordret til at tale andre steder, og næsten alle steder bevirkede hans arbejde, at Guds gerning blev genoplivet. Syndere blev omvendt, kristne blev vakt til større fromhed, og deister og vantro førtes til anerkendelse af sandheden i Bibelen og den kristne religion. Vidnesbyrdet fra dem, han arbejdede iblandt, var: „Han når ud til en klasse mennesker, som ingen andre har indflydelse på."42Hans forkyndelse var lagt an på at vække folks opmærksomhed for det store i kristendommen og på at lægge en dæmper på tidens voksende verdslighed og sanselighed. {MBF 266.2}

I næsten hver by var der snese, ja, nogle steder hundreder, der blev omvendt ved hans forkyndelse. Protestantiske kirker af næsten alle retninger åbnedes for ham, og indbydelser kom som regel fra de forskellige menigheders præster. Han gjorde det til en regel ikke at

arbejde noget sted, hvor han ikke var blevet indbudt, men snart var det ham alligevel ikke muligt at efterkomme blot halvdelen af de opfordringer, der strømmede ind til ham. Mange, som ikke delte hans opfattelse af det nøjagtige tidspunkt for genkomsten, blev overbevist om, at Kristi genkomst var sikker og nært forestående, og at de måtte forberede sig på den. I nogle af de større byer gjorde hans gerning et dybt indtryk. Spiritushandlere opgav deres erhverv og omdannede deres butikker til mødelokaler; spillebuler blev lukket; vantro, deister, universalister, ja selv de mest lastefulde blev omvendt — mange af dem havde ikke sat deres ben i en kirke i årevis. Der blev arrangeret bedemøder af forskellige grupper rundt omkring næsten hver time på dagen. Forretningsfolk mødtes midt på dagen til bøn og lovprisning. Der var ingen overdreven ophidselse, men en almindelig højtid over menneskers sind. Ligesom for de første reformatorers vedkommende tog hans arbejde snarere sigte på at overbevise forstanden og vække samvittigheden end på blot at oppiske en stemning. {MBF 266.3}

I 1833 fik Miller tilladelse til at prædike af baptistkirken, som han tilhørte. Mange af præsterne i hans kirkesamfund bifaldt hans arbejde, og det var med deres formelle billigelse, han fortsatte sit arbejde. Han rejste og prædikede ustandselig, skønt hans personlige gerning hovedsagelig var i New England og de mellemste stater. I adskillige år betalte han selv alle sine udgifter, og senere fik han aldrig nok til at dække sine rejseomkostninger. Hans offentlige arbejde var langt fra at give en økonomisk fordel. Det gjorde tværtimod et betydeligt indhug i hans formue, der blev mindre og mindre i disse år af hans liv. Han havde en stor familie, men da alle var sparsommelige og flittige, ydede hans gård tilstrækkeligt til både deres og hans eget underhold. {MBF 267.1}

I 1833, to år efter at Miller var begyndt offentligt at fremsætte beviserne for Kristi snarlige genkomst, viste det sidste af de tegn sig, som Frelseren havde lovet som et varsel om sit andet komme. Jesus havde sagt: „Stjernerne (skal) falde ned fra himlen.“43Og i Åbenbaringen forudsagde Johannes, da han i et syn så de begivenheder, der skulle bebude Herrens dag: „Himlens stjerner faldt ned på jorden, som et figentræ taber sine frugter, når stormen rusker i det.“44Denne profeti fik en slående og imponerende opfyldelse i den store stjerneregn den 13. november 1833. Det var det mest udbredte og forunderlige skue af faldende stjerner, der nogen sinde er berettet om. „Hele himmelrummet over alle De forenede Stater var i flammende bevægelse i timevis. Der er aldrig i dette land siden dets første kolonisation forekommet et himmelfænomen, som er blev betragtet med så intens beundring, og af andre med så stor frygt og uro.“ {MBF 267.2}

„Mange husker endnu det storslåede og ærefrygtindgydende syn. … Regnen er aldrig faldet tættere end meteorerne, der faldt mod jorden; i øst, i vest, i syd og i nord, det samme overalt. Hele himlen lod til at være i oprør. … Det vældige skuespil, som professor Silliman beskriver det, kunne ses over hele Nordamerika. … Fra klokken to til højlys dag, hvor

himlen var klar og skyfri, var der over hele himlen et uopholdeligt skuespil med strålende klare lysvirkninger.“45 {MBF 267.3}

„Ingen ord er stærke nok til at beskrive dette vidunderlige skues pragt. … Ingen, som ikke har været vidne til det, kan gøre sig et virkeligt begreb om hvort pragtfuldt det var. Det var, som om hele stjernehimlen havde samlet sig i ét punkt nær zenit og på én gang skød frem med lynets vildskab mod hele horisonten. Men ikke nok med det — i tusindvis fulgte de hurtigt efter hinanden, som var de skabt til lejligheden.“46Et mere korrekt billede end et figentræ, der kaster sine frugter, når stormen ryster det, kan man ikke forestille sig.47 {MBF 267.4}

New Yorks Journal of Commerce bragte den 14. november 1833 en lang artikel om fænomenet, hvori der bl.a. stod: „Jeg tror ikke, nogen filosof eller videnskabsmand har berettet om en begivenhed som den, der fandt sted i går morges. For atten hundrede år siden forudsagde en profet den ganske nøje, hvis vi vil gøre os den ulejlighed at forstå stjerner, der faldt, som stjerneskud, … den eneste betydning, hvori det kan være bogstavelig sandt.“ Således indtraf det sidste af de tegn på Jesu genkomst, om hvilket han sagde til sine disciple: „Sådan skal I også vide, når I ser alt dette, at han står lige for døren.“48Efter disse tegn så Johannes som den næste store begivenhed, at himlen forsvandt som en bogrulle, der rulles sammen, mens jorden skælvede, bjerge og øer flyttedes fra deres plads, og de gudløse søgte i rædsel at flygte fra Menneskesønnen.49 {MBF 268.1}

Mange, der havde overværet stjerneregnen, betragtede den som budskab om en kommende dom — „et frygteligt billede, en sikker forløber, et nådens tegn på den store og forfærdelige dag.“50Således blev folks opmærksomhed rettet mod profetiens opfyldelse, og det fik mange til at blive opmærksomme på budskabet om Herrens genkomst. {MBF 268.2}

I året 1840 vakte en anden bemærkelsesværdig opfyldelse af en forudsigelse opmærksomhed i vide kredse. To år før havde Josiah Litch, en af de førende blandt de præster, der prædikede om genkomsten, udgivet en forklaring til Åbenbaringen 9, der forudsagde det ottomanske riges fald. Efter hans udregning skulle dette rige omstyrtes „i året 1840, engang i løbet af august måned.“ Kun et par dage før det skete, skrev han: „Regner vi med, at den første tidsperiode, 150 år, er nøjagtigt udløbet, før Deacozes besteg tronen med tyrkernes billigelse, og at de 391 år og femten dage begyndte i slutningen af den første periode, vil den slutte den 11. august 1840, hvor man må vente, at den ottomanske magt i Konstantinopel bliver brudt. Og jeg tror, at dette vil vise sig at være tilfældet.“5151 {MBF 268.3}

På netop det angivne tidspunkt tog Tyrkiet gennem sine gesandter imod et tilbud om beskyttelse fra Europas allierede magter og stillede sig således under de kristne nationers kontrol. Denne begivenhed opfyldte forudsigelsen helt nøjagtigt (se noter). Da dette blev kendt, blev mange overbevist om rigtigheden af den fortolkning af profetierne, som Miller

og hans meningsfæller benyttede, og det satte et vidunderligt skub i adventbevægelsen. {MBF 268.4}

Lærde og indflydelsesrige mænd gik sammen med Miller, både i at prædike og offentliggøre hans synspunkter, og arbejdet skred hurtigt frem fra 1840 til 1844. {MBF 269.1}

William Miller var i besiddelse af stor åndelig styrke disciplineret gennem tænkning og studium. Dertil føjede han den himmelske visdom ved at være i stadig forbindelse med visdommens kilde. Han var et prægtigt menneske, der kun kunne vinde respekt og agtelse, hvor man værdsatte en retskaffen karakter og høj moral. Han forenede hjertets godhed med kristen ydmyghed og stærk selvbeherskelse. Han var agtpågivende og imødekommende over for alle, rede til at lytte til andres meninger og at vurdere deres argumenter. Uden affekt og ophidselse prøvede han alle teorier og lærdomspunkter efter Guds ord, og hans sunde fornuft og indgående kendskab til Skriftens ord gjorde det muligt for ham at gendrive fejl og afsløre falskhed. {MBF 269.2}

Alligevel kunne han ikke fortsætte sit arbejde uden bitter modstand. Ligesom det var gået tidligere reformatorer, blev de sandheder, han fremkom med, ikke velvilligt modtaget af religionens populære lærere. Da de ikke kunne forsvare deres standpunkter ud fra Skriften, var de tvunget til at tage deres tilflugt til menneskers udtalelser og læresætninger og kirkefædrenes overleveringer. Men Guds ord var det eneste vidnesbyrd, som forkynderne af Kristi genkomst kunne godkende. „Bibelen og Bibelen alene“ var deres motto. Deres modstanderes mangel på bibelske argumenter blev erstattet med latterliggørelse og hån. Tid, penge og evner blev brugt på at skade dem, hvis eneste forseelse var, at de med glæde så hen til Herrens genkomst, bestræbte sig på at leve et helligt liv og formanede andre til at berede sig for hans komme. {MBF 269.3}

Der blev gjort alvorlige anstrengelser for at forhindre folk i at beskæftige sig med Herrens genkomst. Man fremstillede det som en synd og som noget, man burde skamme sig over, hvis man studerede de profetier, der viser hen til Kristi genkomst og verdens ende. Således underminerede de præster, som folket så op til, troen på Guds ord. Deres lære gjorde mennesker vantro, og mange benyttede anledningen til at følge deres syndige lyster. Og derefter gav de, der var årsag til ondet, de adventtroende skylden for det alt sammen. {MBF 269.4}

Mens Miller samlede fulde huse af intelligente og opmærksomme tilhørere, blev hans navn sjældent omtalt i den kirkelige presse, undtagen når det blev latterliggjort eller fordømt. Opmuntret af de religiøse lederes indstilling kom de letsindige og gudløse med hånlige tilnavne og blasfemiske vittigheder for at skabe foragt for ham og hans arbejde. Den gråhårede mand, der havde forladt sit gode hjem for på egen bekostning at rejse fra by til by, fra landsby til landsby, og ustandselig havde arbejdet for at bringe verden den alvorlige

advarsel om dommens nærhed, blev spottende erklæret for en fantast, løgner, og en udspekuleret kæltring. {MBF 270.1}

Den latterliggørelse og de falske beskyldninger, han blev overøst med, fremkaldte indignerede protester, selv fra den verdslige presse. „At behandle en sag af så overvældende storhed og med så frygtelige konsekvenser“ overfladisk og hånligt blev af verdslige mennesker erklæret for „ikke alene at drive løjer med dens forkynderes og forkæmperes følelser,“ men også „at drive spot med dommedag, at spotte Vorherre selv, og foragte hans dommes alvor.“52 {MBF 270.2}

Ophavsmanden til alt ondt søgte ikke kun at modarbejde virkningerne af adventbudskabet, men også at ødelægge budbringeren. Miller rettede en direkte henvendelse til sine tilhøreres hjerter med Skriftens sandhed, bebrejdede dem deres synder og rokkede deres selvtilfredshed, og hans enkle og skarpe ord vakte deres fjendskab. Kirkefolkets modstand mod hans budskab opmuntrede de lavere klasser til at gå endnu videre, og nogle af hans fjender lagde råd op om at tage hans liv, når han forlod mødelokalet. Men i folkemængden var der hellige engle. En af dem tog i menneskelig skikkelse Herrens tjeners arm og førte ham sikkert bort fra den rasende pøbel. Hans gerning var endnu ikke fuldendt, og Satan og hans udsendinge måtte se deres forehavende mislykkes. {MBF 270.3}

Trods al modstand voksede interessen for adventbevægelsen stadig. Fra nogle snese og hundreder var forsamlingerne vokset til mange tusind. De forskellige menigheder havde haft stor tilgang; men efter en tids forløb rettedes modstanden også mod disse nyomvendte, og og man begyndte at tage disciplinære skridt mod dem, der havde antaget Millers synspunkter. Dette kaldte et svar frem fra hans pen i en henvendelse til alle kristne uanset trosretning, hvori han bad dem vise ham ud fra Skriften, hvori hans læresætninger var falske. {MBF 270.4}

„Hvad er der i vor tro,“ sagde han, „som Guds ord ikke har befalet os at tro, det ord, I selv indrømmer, er den eneste sande rettesnor for vor tro og vore gerninger? Hvad har vi gjort, der nedkalder så voldsomme anklager og fordømmelser mod os fra prædikestol og presse, og som giver jer en gyldig grund til at udelukke os (adventtroende) fra jeres menigheder og fællesskab?“ „Hvis vi tager fejl, så beder vi jer vise os, hvori vor fejl består. Vis os ud fra Guds ord, at vi tager fejl. Vi er blevet latterliggjort nok, det kan aldrig overbevise os om, at vi har uret. Kun Guds ord kan ændre vort syn. Vi har draget vore slutninger med roligt overlæg og under bøn ud fra Skriftens vidnesbyrd.“53 {MBF 271.1}

Til alle tider er de advarsler, Gud har sendt verden ved sine tjenere, blevet modtaget med samme vantro og mistillid. Da menneskenes ugudelighed før syndfloden fik Gud til at sende en vandflod over jorden, advarede han dem først om sin hensigt, for at de kunne få lejlighed til at omvende sig fra deres ondskab. I hundrede og tyve år blev de stadig opfordret til at omvende sig, så Guds vrede ikke skulle udløses og ødelægge dem. Men budskabet forekom

dem som tom snak, og de troede ikke på det. Opflammet af deres ondskab gjorde de nar af Guds sendebud, lod hånt om hans indtrængende ord og beskyldte ham endog for formastelse. Hvordan turde en enkelt mand gå imod alle verdens stormænd? Hvis Noas budskab var sandt, hvorfor kunne hele verden så ikke se og forstå det? Én mands påstand mod alle verdens stormænd? Én mands påstand mod tusinders visdom! De ville ikke regne med advarslen og heller ikke søge ly i arken. {MBF 271.2}

Spottere pegede på naturforholdene, på årstidernes regelmæssige vekslen, på den blå himmel, hvorfra der aldrig var faldet regn, de grønne marker, der blev vederkvæget af nattens milde dug — og de råbte: „Taler han ikke i gåder?“ Foragteligt kaldte de retfærdighedens forkynder for en vild fanatiker, og de fortsatte med større iver end nogen sinde med deres fornøjelser og deres onde livsførelse. Men deres vantro forhindrede ikke den forudsagte begivenhed. Gud bar længe over med deres ondskab og gav dem rigelig anledning til at omvende sig; men til den fastsatte tid hjemsøgte hans straffedomme dem, der havde forkastet hans nåde og barmhjertighed. {MBF 271.3}

Kristus sagde, at der ville herske en lignende vantro i forbindelse med hans genkomst. Ligesom menneskene i Noas dage „ikke vidste noget, før syndfloden kom og rev dem alle bort. Sådan skal også Menneskesønnens komme være,“ siger vor frelser.54Når de, der bekender sig til at være Guds børn, går sammen med verden og lever, som den lever, og sammen med den tager del i forbudte glæder; når menigheden efterligner verdens nydelsessyge; når bryllupsklokkerne kimer og alle ser frem til mange år i verdslig lykke — da kommer pludselig som et lynglimt enden på alle deres lyse syner og falske håb. {MBF 271.4}

Ligesom Gud sendte sin tjener for at advare verden om syndfloden, sendte han udvalgte sendebud for at forkynde, hvor nær den sidste dom var. Og ligesom Noas samtidige lo og foragtede retfærdighedens forkynders forudsigelser, var der på Millers tid mange, selv af dem, der kaldte sig kristne, som spottede hans advarende ord. {MBF 272.1}

Hvorfor var læren om Kristi genkomst så uvelkommen for kirkerne? Mens Herrens komme bringer de gudløse sorg og fortvivlelse, bringer det de retfærdige glæde og håb. Denne store sandhed har gennem tiderne været Guds trofaste børns trøst. Hvorfor var denne sandhed og den, der fremsatte den, blevet „en anstødssten, en klippe til at snuble over,“ for dem, der bekendte sig til ham? Det var Herren selv, der lovede sine disciple: „Når jeg er gået bort og har gjort en plads rede for jer, kommer jeg igen og tager jer til mig.“55 {MBF 272.2}

Det var den kærlige frelser, der forudså sine tilhængeres ensomhed og sorg, som sendte engle for at trøste dem med forsikringen om, at han ville komme igen på samme måde, som han steg op til himlen. Mens disciplene stod og stirrede intenst for at fange det sidste glimt af deres elskede Mester, blev deres opmærksomhed fanget af disse ord: „Hvorfor står I og

ser op mod himlen, galilæere? Den Jesus, som er blevet taget fra jer op til himlen, skal komme igen på samme måde, som I har set ham fare op til himlen.“56Englenes budskab vakte nyt håb. „Fyldt med glæde vendte de tilbage til Jerusalem, og de var hele tiden i templet og lovpriste Gud.“57De glædede sig ikke over, at Jesus havde forladt dem, og at de skulle kæmpe med verdens prøvelser og fristelser, men over englenes forsikring om, at han ville komme igen. {MBF 272.3}

Forkyndelsen om Kristi komme burde i dag, ligesom dengang englene bragte det til hyrderne ved Betlehem, være et budskab om en stor glæde. De, der virkelig elsker Frelseren, kan kun hilse det budskab med glæde, der grunder sig på Guds ord om, at han, som er midtpunktet for deres håb om evigt liv, kommer igen. Ikke for at blive hånet, foragtet og vraget, som da han kom første gang, men i kraft og herlighed for at udfri sit folk. Det er dem, der ikke elsker Frelseren, der ønsker, at han skal blive borte. Og der kan ikke tænkes noget mere afgørende bevis på, at kirkerne var veget bort fra Gud, end den irritation og det had, dette himmelsendte budskab fremkaldte. {MBF 272.4}

De, der tog imod læren om Kristi genkomst, blev vækket op til at indse nødvendigheden af anger og ydmygelse for Gud. Mange havde længe vaklet mellem Kristus og verden. Nu forstod de, at tiden var inde til at tage standpunkt. „Spørgsmålet om evigheden, og hvad den angik, blev nu en uvant virkelighed for dem. Himlen kom dem nærmere, og de følte sig skyldige for Gud.“58 {MBF 273.1}

Kristne følte sig ansporet til nyt åndeligt liv. De forstod, at tiden var kort, og at det, de burde gøre for deres medmennesker, måtte gøres hurtigt. Det jordiske kom på afstand, evigheden syntes at åbne sig for dem, og det syntes, som om tanken om sjælen og alt, hvad der angår dens evige ve og vel, overstrålede alt det jordiske. Guds ånd hvilede over dem og styrkede deres inderlige appel til deres brødre, såvel som til alle syndere, om at forberede sig til Herrens dag. Deres daglige livs tavse vidnesbyrd var en stadig bebrejdelse mod de medlemmer af kirken, der overholdt ydre former uden at være helliggjort. Disse ønskede ikke at blive forstyrret i deres nydelsessyge, deres optagethed af at tjene penge, og deres ærgerrighed efter verdslig hæder. Deraf kom deres modstand og fjendtlighed mod adventtroen og dem, der forkyndte den. {MBF 273.2}

Da det viste sig, at beviserne for de profetiske tidsperioder ikke kunne modsiges, forsøgte modstanderne at afholde folk fra at granske disse emner ved at sige, at profetierne var lukkede og forseglede. Således fulgte protestanterne i romerkirkens spor. Mens pavekirken nægter at give folket Bibelen (se noter), hævdede de protestantiske kirker, at en betydelig del af det hellige ord — netop den del, som særlig kaster lys over de sandheder, der gælder vor tid — er uforståelig. {MBF 273.3}

Både folket og præsterne erklærede, at profetierne i Daniels Bog og Åbenbaringen var uforståelige mysterier. Men Jesus henledte sine disciples opmærksomhed på profeten

Daniels ord om de begivenheder, der skulle foregå i deres egen tid, idet han sagde: „Den, der læser dette, skal mærke sig det!“59Og påstanden om, at Åbenbaringen er et uforståeligt mysterium, modsiges af selve bogens indledning: „Jesu Kristi åbenbaring, som Gud gav ham for at vise sine tjenere, hvad der snart skal ske. … Salig er den, som læser op, og de, som hører profetiens ord og holder fast ved det, der står skrevet i den; for tiden er nær.“60 {MBF 273.4}

Profeten siger: „Salig er den, som læser op,“ — der er dem, der ikke vil læse; det er ikke dem, der prises salige. „Og de, som hører,“ — der er også nogle, som nægter at høre noget, der angår profetierne; heller ikke disse mennesker gælder velsignelsen. „Og holder fast ved det, der står skrevet i den.“ — Der er mange, som nægter at ænse de advarsler og den vejledning, Åbenbaringen indeholder. Ingen af disse kan gøre krav på den lovede velsignelse. Alle, der latterliggør det, profetien handler om, og gør nar ad de tegn, den indeholder; alle, der nægter at lægge deres liv om og forberede sig på Menneskesønnens genkomst, får ikke nogen velsignelse. {MBF 274.1}

I betragtning af dette vidnesbyrd på inspiration, hvordan tør mennesker så belære om, at Åbenbaringen er et mysterium, der ligger over menneskelig fatteevne? Den er et åbenbaret mysterium, en bog, der er lukket op. Læsningen af Åbenbaringen leder tanken hen på Daniels profetier. Begge dele udgør den vigtigste vejledning, Gud har givet mennesker, om de begivenheder, der skal ske ved afslutningen af denne verdens historie. {MBF 274.2}

For Johannes blev der åbenbaret scener fra hændelser i kirkelivet af dyb og betagende interesse. Han så Guds folks stilling, farer, kampe og endelige befrielse. Han nedskriver de afsluttende budskaber, der skal modne jordens høst — enten som neg til den himmelske lade eller som halmknipper til ødelæggelsens ild. {MBF 274.3}

Emner af den enorm vigtighed åbenbaredes for ham, især for den sidste menighed, så de, der ville vende sig fra vildfarelse til sandhed, kunne belæres om de farer og kampe, der ligger foran dem. Ingen behøver at leve i mørke med hensyn til det, der skal overgå jorden. Hvorfor da denne udbredte uvidenhed om en betydningsfuld del af Den hellige Skrift? Hvorfor denne almindelige modvilje mod at udforske dens lære? Den er resultatet af mørkets fyrstes velberegnede indsats for at skjule det for mennesker, der afslører hans bedrag. Kristus, den store åbenbarer, der forudså den kamp, der ville blive ført mod studiet af Åbenbaringen, udtalte derfor en velsignelse til alle, der ville læse, høre og holde fast ved profetiens ord. {MBF 274.4}

Kapitel 19—„Guds rige er kommet nær“

Fra den ene tidsalder til den anden viser Guds arbejde på jorden en slående lighed i enhver stor reformation eller religiøs bevægelse. Principperne i Guds handlemåde over for mennesker er til enhver tid de samme. Nutidens vigtige bevægelser har deres parallel i fortidens, og menighedens erfaringer i tidligere tider rummer megen værdifuld belæring for vor egen tid. {MBF 275.1}

Ingen sandhed vises mere tydeligt i Bibelen, end at Gud ved sin Helligånd i særlig grad leder sine tjenere på jorden i de store bevægelser for at fremme frelsens værk. Mennesker er som redskaber i Guds hånd og benyttes af ham til at udføre hans nådige og barmhjertige planer. Enhver har sin del at udføre; enhver har fået tildelt et vist mål af lys, der er afpasset efter tidens behov og tilstrækkeligt til at gøre det muligt for ham at udføre den gerning, som Gud har givet ham at gøre. Men intet menneske, hvor hædret det end er blevet af himlen, er nogen sinde nået til den fulde forståelse af den store frelsesplan — eller blot af den guddommelige hensigt med arbejdet i hans egen tid. Mennesker forstår ikke helt, hvad det er, Gud vil udrette ved den gerning, han har givet dem at gøre. De fatter ikke den fulde betydning af det budskab, de forkynder i hans navn. „Kan du finde frem til det dybeste i Gud? Kan du finde ind til det inderste i den Almægtige?“ „For jeres planer er ikke mine planer, og jeres veje er ikke mine veje, siger Herren; for så højt som himlen er over jorden, er mine veje højt over jeres veje, og mine planer over jeres.“ „For Gud er jeg, der er ingen anden, jeg er Gud, der er ingen som jeg. Fra begyndelsen har jeg forkyndt fremtiden, i fortiden det, der endnu ikke var sket.“1 {MBF 275.2}

Selv profeterne, der i særlig grad var velsignet med Åndens lys, forstod ikke helt, hvor betydningsfulde de åbenbaringer var, der blev dem betroet. Deres betydning skulle afsløres gennem tiderne, efterhånden som Guds folk fik brug for den belæring, de rummede. {MBF 276.1}

Skønt profeterne ikke fik fuld forståelse af de ting, som blev åbenbaret for dem, søgte de alligevel alvorligt at opnå alt det lys, som det havde behaget Gud at tilkendegive. De „granskede og grundede“ over, hvornår og hvordan den tid ville komme, som Kristi ånd i dem pegede på. Hvilken undervisning for Guds børn i den kristne tidsalder, for hvis skyld disse profetier blev givet til hans tjenere! „Det blev åbenbaret for dem, at det ikke var sig selv, men jer, de tjente med profetierne.“ Betragt disse hellige mænd, mens de grundede over åbenbaringer, som de havde fået til hjælp for endnu ufødte generationer. {MBF 276.2}

Sammenlign deres hellige nidkærhed med den sløve ligegyldighed, hvormed senere tiders begunstigede mennesker behandler denne himlens gave. Hvilken fordømmelse af de ligegyldige, der elsker denne verdens goder, og slår sig til ro med at erklære, at profetierne er uforståelige! {MBF 276.3}

Skønt menneskers begrænsede forstand ikke magter at trænge ind i den evige Guds råd eller fuldt ud at fatte, hvordan hans planer skal bringes til udførelse, er det ofte på grund af en vildfarelse eller forsømmelse fra deres egen side, at de kun svagt fatter de himmelske budskaber. Ikke sjældent er menneskers, ja selv Guds tjeneres tanker så forblindede af menneskelige meninger, traditioner og falsk lære, at de kun delvis er i stand til at fatte de store ting, han åbenbarer i sit ord. Dette var også tilfældet med Jesu disciple — selv da han personlig var hos dem. Deres sind var gennemsyret af den almindelige opfattelse af Messias som en verdslig fyrste, der skulle ophøje Israel til hersker over alle verdens riger — og de fattede ikke meningen i hans forudsigelse om sin lidelse og død. {MBF 276.4}

Jesus havde selv udsendt dem med dette budskab: „Tiden er inde, Guds rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet!“3Dette budskab var baseret på profetien i Daniels Bog 9. Englen havde forkyndt, at de 69 uger skulle vare, indtil „en salvet fyrste“ kom, og med lyse forhåbninger og glade forventninger så disciplene hen til oprettelsen af Messias' rige i Jerusalem, hvorfra det skulle herske over hele jorden. {MBF 277.1}

De forkyndte det budskab, Kristus havde betroet dem, skønt de selv misforstod dets mening. Skønt deres forkyndelse byggede på Dan 9,25, lagde de ikke mærke til, at der i næste vers i samme kapitel står, at Messias skulle bortrives. Lige fra de blev født, havde de set frem til et jordisk riges forventede herlighed, og det gjorde dem blinde for profetiens enkeltheder og Kristi ord. {MBF 277.2}

De udførte deres pligt ved at bringe det jødiske folk tilbudet om nåde, men netop da de ventede at se deres Herre sætte sig på Davids trone, blev han grebet som en forbryder, pisket, hånet, dømt og korsfæstet. Hvilken fortvivlelse og angst pinte ikke disciplenes hjerter hele den dag, da deres Herre hvilede i graven! {MBF 277.3}

Kristus var kommet på nøjagtig den tid og den måde, som var forudsagt i profetien. Skriftens vidnesbyrd var i hans gerning blevet opfyldt i enhver henseende. Han havde prædiket frelsens budskab, og „han talte med myndighed.“ Hans tilhørere havde følt i deres hjerte, at det kom fra himlen. Ordet og Guds ånd bekræftede Sønnens guddommelige gerning. {MBF 277.4}

Disciplene klyngede sig med ubrydelig kærlighed til deres elskede Mester. Og alligevel var deres bevidsthed sløret af usikkerhed og tvivl. I deres smerte huskede de ikke Kristi ord om sin lidelse og død. Hvis Jesus af Nazaret havde været den sande Messias, ville de da være blevet kastet ud i en sådan sorg og skuffelse? Dette spørgsmål pinte dem, mens Frelseren lå i sin grav i de håbløse timer på den sabbat, der lå imellem hans død og opstandelse! {MBF 277.5}

Skønt sorgens mørke hvilede tæt over Jesu disciple, var de ikke forladt. Profeten siger: „Jeg bor i mørke, men Herren er mit lys. … Han vil lede mig ud i lyset, så jeg ser hans

retfærdighed.“ „Så er mørket ikke mørke for dig, natten er lys som dagen, mørket er som lyset.“ „For de retskafne bryder lys frem i mørket.“ „Jeg fører de blinde ad veje, de ikke kender, jeg leder dem ad stier, de ikke kender. Jeg gør mørket foran dem til lys, det bakkede land til slette. Det vil jeg gøre, og jeg opgiver det ikke.“4 {MBF 277.6}

Den forkyndelse, disciplene havde udbredt i Herrens navn, var korrekt i alle enkeltheder, og de begivenheder, som den viste hen til, var allerede dengang ved at finde sted. „Tiden er kommet, og Guds rige er kommet nær,“ — havde deres budskab været. Ved udløbet af „tiden,“ — de 69 uger hos Daniel 9, der skulle vare indtil Messias, den „salvede,“ — var Kristus blevet salvet med Ånden, efter at Johannes havde døbt ham i Jordan. Og det „Guds rige,“ som ifølge deres forkyndelse var kommet nær, blev oprettet ved Kristi død. Det var ikke, som man havde lært dem, et jordisk rige. Det var heller ikke det fremtidige, evige rige, der skal oprettes, når „kongedømmet, herredømmet og magten i alle kongeriger under himlen bliver givet til den Højestes helliges folk,“ det evige rige, hvor „alle magter skal tjene og lyde det.“5Når Bibelen bruger udtrykket „Guds rige,“ kan det betyde både nådens rige og herlighedens rige. Nådens rige fremstilles af Hebræerbrevets forfatter. Efter at have henvist til Kristus, vor talsmand, som har „medfølelse med vore skrøbeligheder,“ siger han: „Lad os altså med frimodighed træde frem for nådens trone, for at vi kan få barmhjertighed og finde nåde til hjælp i rette tid.“6Nådens trone er et udtryk for nådens rige, fordi det, at der findes en trone, forudsætter, at der findes et rige. I mange af sine lignelser bruger Jesus udtrykket „Himmeriget“, når han vil beskrive den guddommelige nådes virke med menneskers hjerter. {MBF 278.1}

Herlighedens trone er et billede på herlighedens rige, det som Frelseren henviser til, når han siger: „Når Menneskesønnen kommer i sin herlighed og alle englene med ham, da skal han tage sæde på sin herligheds trone. Og alle folkeslagene skal samles foran ham.“7Dette rige er endnu fremtidigt. Det skal ikke oprettes før Kristi genkomst. {MBF 278.2}

Nådens rige blev indstiftet straks efter menneskets fald, da der blev udtænkt en plan til frelse for den syndige slægt. Dengang eksisterede det i kraft af Guds hensigt og ved hans løfter; og ved tro kunne mennesker få del i det. Men det blev ikke til virkelighed før Kristi død. Selv efter at Frelseren var begyndt på sin gerning på jorden, kunne han, udmattet af menneskers stivsindethed og utaknemmelighed, være veget tilbage for offeret på Golgata. {MBF 278.3}

I Getsemane skælvede smertens kalk i hans hånd. Selv da kunne han have tørret den blodige sved af sin pande og overladt den syndige slægt til at dø i sine misgerninger. Hvis han havde gjort det, ville der ikke have været nogen frelse for faldne mennesker. Men da Frelseren ofrede sit liv og med sit sidste åndedrag udbrød: „Det er fuldbragt!“ var opfyldelsen af frelsesplanen sikret. Det løfte om frelse, der var blevet givet til det syndige par i Edens Have, var blevet stadfæstet. Nådens rige, som tidligere havde eksisteret ved

Guds forjættelse, var nu oprettet. Det var således Kristi død — netop den begivenhed, disciplene havde betragtet som den endelige tilintetgørelse af deres håb — der for evigt stadfæstede dette håb. Skønt den havde bragt dem en frygtelig skuffelse, blev den det største bevis for, at deres tro havde været berettiget. Det var den begivenhed, der fyldte dem med sorg og fortvivlelse, der åbnede håbets dør for alle Adams børn — og den var midtpunkt for det fremtidige liv og den evige lykke for alle Guds trofaste i alle tidsaldre. {MBF 278.4}

Den evige barmhjertigheds formål blev opfyldt netop ved disciplenes skuffelse. Skønt deres hjerter var blevet vundet ved hans læres guddommelige nåde og kraft — for „aldrig har noget menneske talt, som dette menneske taler," — var deres kærlighed til Jesus dog blandet med verdslig stolthed og selviske ambitioner. Selv ved påskemåltidet, i den højtidelige stund, da deres Mester allerede var ved at gå ind i Getsemanes skygge, kom de „i strid om, hvem af dem der skulle regnes for den største."8De så kun tronen, kronen og herligheden, mens skammen og dødsangsten i haven, retssalen og Golgatas kors lå lige foran dem. Det var deres stolthed og tørst efter jordisk ære, der fik dem til så stædigt at klamre sig til deres tids falske lære og lade Frelserens ord, der viste hen til hans riges sande natur og pegede frem mod hans lidelse og død, passere uænset forbi. Og disse vildfarelser førte til den hårde, men nødvendige prøvelse, der blev tilladt, for at irettesætte dem. Skønt disciplene ikke havde forstået betydningen af deres budskab eller hvad der ventede dem, havde de alligevel prædiket den advarsel, Gud havde givet dem, og Herren ville lønne deres tro og lydighed. Det skulle blive dem betroet at forkynde deres opstandne Herres herlige evangelium for alle folkeslag. For at forberede dem til denne gerning, tillod Gud, at de gennemgik denne bitre erfaring. {MBF 279.1}

Efter sin opstandelse viste Jesus sig for sine disciple på vejen til Emmaus, „og han begyndte med Moses og alle profeterne og udlagde for dem, hvad der stod om ham i alle Skrifterne."9Det greb disciplenes hjerter. Troen blev atter vakt. De blev genfødt til „et levende håb," endnu før Jesus gav sig til kende for dem. Det var hans hensigt at oplyse deres forstand og styrke deres tro på det sikre profetiske ord. Han ville, at sandheden skulle slå dybe rødder i deres sind, ikke blot fordi den blev støttet af hans personlige vidnesbyrd, men på grund af de uimodsigelige beviser, der fremgik af symboler og skyggebilleder i symbolloven og profetierne i Det Gamle Testamente. Det var nødvendigt for Kristi efterfølgere at have en forstandig tro — ikke blot for deres egen skyld, men for at de kunne bringe sandheden om Kristus til verden. Som det allerførste skridt til at give dem denne viden henviste Jesus til „Moses og alle profeterne." Sådan et vidnesbyrd gav den opstandne Frelser om værdien og vigtigheden af Det Gamle Testamente. {MBF 279.2}

Hvilken forandring skete der ikke med disciplenes hjerter, da de endnu engang så ind i deres Mesters elskede ansigt!10Nu havde de virkelig fundet ham, som Moses i loven og profeterne havde skrevet om! Uvished, angst og fortvivlelse veg pladsen for fuldkommen vished og urokkelig tro. Hvor vidunderligt, at de efter hans himmelfart „stadig var i

helligdommen og priste Gud.“ Folket, der kun kendte til Frelserens vanærende død, ventede at se sorg og forvirring i deres ansigter, men de så kun glæde og sejr. Hvilken forberedelse havde disse disciple ikke fået til den gerning, der lå foran dem! De havde gennemlevet den største prøvelse, det var dem muligt at opleve. De havde set, hvordan Guds ord havde sejret og var gået i opfyldelse, når alt menneskeligt set var tabt. Hvad ville herefter kunne kue deres tro eller kølne deres brændende kærlighed? I den dybeste sorg havde de en „sikker trøst“ og et håb, der „er som et anker for sjælen; det er urokkeligt og sikkert.“11De havde set Guds visdom og magt, og de var sikre på, „at hverken død eller liv eller engle eller magter, eller noget nuværende eller noget kommende eller kræfter eller noget i det høje eller i det dybe eller nogen anden skabning“ ville kunne skille dem fra „Guds kærlighed i Kristus Jesus, vor Herre.“ „Men i alt dette mere end sejrer vi ved ham, som har elsket os.“12„Herrens ord forbliver til evig tid.“13 {MBF 280.1}

„Hvem vil fordømme? Kristus Jesus er død, ja endnu mere, han er opstået, sidder ved Guds højre hånd og går i forbøn for os.“14 {MBF 280.2}

Herren havde sagt: „Mit folk skal aldrig blive gjort til skamme.“15„Om aftenen slår gråden sig ned, om morgenen er der jubel.“16Da disciplene mødte Frelseren på opstandelsens dag og deres hjerter brændte i dem, mens de lyttede til hans ord; da de så det hoved, og de hænder og fødder, der var blevet såret for deres skyld; da Jesus, før han steg op til himlen, førte dem ud til Betania og idet han løftede sine hænder til velsignelse bød dem: „Gå ud i alverden og fortæl evangeliet for hele skabningen,“ og tilføjede: „Og se, jeg er med jer alle dage;“17da den lovede talsmand kom på pinsedagen og kraften fra det høje blev givet dem, og de troendes sjæle bævede ved at mærke deres himmelfarne Herres nærværelse — ville de da, skønt deres vej ligesom hans førte dem gennem ofre og martyrium, have byttet forkyndelsen af hans nådes evangelium og „herlighedens uvisnelige sejrskrans,“ som de skulle få ved hans komme, med en jordisk trones herlighed — sådan som det havde været deres håb på et tidligere tidspunkt? „Han, som formår med sin kraft, der virker i os, at gøre langt ud over alt, hvad vi beder eller forstår,“ havde foruden fællesskabet med ham i hans lidelser givet dem del i sin glæde — glæden ved at „føre mange sønner til herlighed,“ en usigelig glæde, en „evig vægt at herlighed,“ med hvilken „vore lette trængsler her i tiden“ ikke kan sammenlignes. {MBF 280.3}

Den erfaring, disciplene fik, da de prædikede evangeliet om Riget ved Kristi første komme, havde sit modstykke i erfaringen hos dem, som forkyndte budskabet om hans andet komme. Ligesom disciplene gik de ud og prædikede: „Tiden er kommet, og Guds rige er kommet nær,“ sådan forkyndte Miller og hans medarbejdere, at den længste og sidste profetiske tidsperiode, som Bibelen omtaler, var ved at udløbe, at dommen var nær forestående, og at det evige rige skulle begynde. Med hensyn til tidspunktet var disciplenes prædiken baseret på de 70 uger i Daniel 9. Millers budskab forkyndte ud fra Daniel 8,14 afslutningen på de 2.300 dage, som de 70 uger er en del af. I begge tilfælde var forkyndelsen

baseret på opfyldelsen af hver sin forskellige del af den samme profetiske tidsperiode. {MBF 281.1}

Ligesom de første disciple forstod Miller og hans medarbejdere ikke fuldt ud betydningen af det budskab, de bragte. Vildfarelser, som havde været etableret i kirken i lang tid, hindrede dem i at nå til den korrekte fortolkning af et vigtigt punkt i profetien. Skønt de forkyndte det budskab, Gud havde pålagt dem at bringe verden, blev de skuffede, fordi de misforstod dets betydning. {MBF 281.2}

Når Miller, som tidligere omtalt, tydede Daniel 8,14: „2.300 aftener og morgener! Derefter skal helligdommen renses," gik han ud fra den almindelige anskuelse, at jorden er helligdommen og troede, at renselsen af helligdommen var et billede på jordens renselse med ild ved Herrens genkomst. Da han opdagede, at det var forudsagt, at afslutningen på de 2.300 dage ville indtræffe på et ganske bestemt tidspunkt, drog han derfor den slutning, at dette var tidspunktet for Herrens genkomst. Hans fejltagelse skyldtes, at han havde godtaget den sædvanlige opfattelse af, hvad der er helligdommen. {MBF 281.3}

I det symbolske ritual, der var skyggebillede af Kristi offer og præstegerning, var renselsen af helligdommen ypperstepræstens sidste handling i den årlige tjeneste. Den var afslutningen på forsoningen — en fjernelse af Israels synder. Den symboliserede den afsluttende del af vor himmelske ypperstepræsts gerning med at fjerne og udslette sit folks synder, der er nedskrevet i himlens bøger. Denne gerning rummer både en forundersøgelse og en domfældelse og finder sted umiddelbart før Kristi genkomst i himlens skyer med kraft og megen herlighed — for når han kommer, er ethvert menneskes sag afgjort. Jesus siger: „Ja, jeg kommer snart og med mig min løn, for at gengælde enhver, som hans gerning er."18Det er denne domshandling, der foregår lige før genkomsten, som forkyndes i den første engels budskab i Åb 14: „Frygt Gud og giv ham ære, for timen er kommet, da han dømmer."19 {MBF 282.1}

De, der havde forkyndt denne advarsel, kom med det rette budskab på det rette tidspunkt. Men ligesom de første disciple forkyndte: „Tiden er kommet, og Guds rige er kommet nær," på grundlag af profetien i Daniel 9, uden at lægge mærke til, at Kristi død var forudsagt i det samme skriftsted, prædikede Miller og hans medarbejdere det budskab, der er baseret på Dan 8,14 og Åb 14,7, uden at opdage, at Åbenbaringen 14 indeholdt flere budskaber, der skulle forkyndes før Herrens komme. Ligesom disciplene tog fejl med hensyn til det rige, som skulle oprettes ved afslutningen af de 70 uger, sådan tog adventisterne fejl med hensyn til den begivenhed, der skulle finde sted ved afslutningen af de 2.300 dage. I begge tilfælde blev sandheden fordunklet af, at man godkendte eller snarere holdt fast ved almindeligt udbredte fejltagelser. I begge tilfælde opfyldte man Guds vilje ved at bringe det budskab, han ønskede forkyndt, og begge blev skuffede, fordi de misforstod budskabet. {MBF 282.2}

Alligevel gennemførte Gud sit eget godgørende formål ved at lade advarslen om dommen blive givet på netop denne måde. Den store dag var nær, og hans forsyn satte mennesker på prøve med hensyn til et bestemt tidspunkt, for at de selv kunne se, hvad der boede i deres hjerter. Budskabet havde til hensigt at prøve og rense menigheden. Mennesker skulle bringes til at se, om deres kærlighed gjaldt denne verden eller Kristus og himlen. De bekendte sig til at elske Frelseren — nu skulle de bevise deres kærlighed. Var de rede til at give slip på deres jordiske forhåbninger og ærgerrighed og med glæde byde

deres Herre velkommen? Budskabet skulle gøre det muligt for dem at erkende deres virkelige åndelige tilstand; det blev sendt af nåde for at få dem til at vågne op og søge Gud med anger og ydmyghed. {MBF 283.3}

Skønt skuffelsen var en følge af deres egen fejlfortolkning af det budskab, de forkyndte, skulle den dog tjene til deres bedste. Den skulle teste dem, som havde foregivet at modtage advarslen. Ville de på grund af skuffelsen ubesindigt forkaste deres erfaring og opgive deres tillid til Guds ord? Eller ville de i bøn og ydmyghed søge at erkende, hvor de havde misforstået profetiens betydning? Hvor mange havde ladet sig lede af frygt, eller af indskydelse og ophidselse. Hvor mange var lunkne eller vantro? Mangfoldige menensker hævdede at elske Herrens genkomst. Ville de fornægte troen, når de måtte se sig stillet over for verdens spot og bebrejdelser. Ville de forkaste de sandheder, der byggede på hans ords klareste vidnesbyrd, fordi de ikke straks forstod Guds handlemåde med dem? {MBF 283.1}

Denne prøve skulle vise styrken hos dem, der i sand tro havde adlydt, hvad de anså for Ordets og Guds ånds lære. Den ville lære dem, som kun en sådan erfaring kunne, hvor farligt det er at godtage menneskers teorier og fortolkninger i stedet for at lade Bibelen være sin egen fortolker. Den sorg og rådvildhed, der opstod som følge af de troendes fejl og vildfarelse, skulle tjene som en nødvendig irettesættelse. De skulle ledes til et mere indgående studium af det profetiske ord. De skulle lære at undersøge grundlaget for deres tro med større omhu, og afvise alt, der ikke havde rod i Skriftens sandhed, uanset hvor anerkendt det end måtte være af den kristne verden. {MBF 283.2}

For disse troende, som for de første disciple, skulle det, der i prøvelsens time forekom dem uforståeligt, senere gøres klart for dem. Når de så, hvorledes Herren ville lade det ende, ville de forstå, at trods den prøvelse, der udsprang af deres fejltagelser, havde hans kærlige hensigter med dem hele tiden været på vej til at blive fuldført. De ville blive velsignet med erkendelsen af, at han er nådig og barmhjertig, at „Herrens stier er altid godhed og troskab for dem, der holder hans pagt og hans lov.“20 {MBF 283.3}

Kapitel 20—En stor religiøs vækkelse

I profetien om den første engels budskab i Åbenbaringens 14 kapitel forudsiges der en stor religiøs vækkelse under forkyndelsen af Kristi nært forestående genkomst. Profeten så en engel flyve „midt oppe under himlen; den havde et evigt evangelium at forkynde for dem, der bor på jorden, og for alle folkeslag og stammer, tungemål og folk.“ „Med høj røst“ forkyndte han dette budskab: „Frygt Gud og giv ham ære, for timen er kommet, da han dømmer. Tilbed ham, som har skabt himmel og jord og hav og kilder.“1 {MBF 285.1}

Den kendsgerning, at en engel siges at være budbringer af denne advarsel, er bemærkelsesværdig. Gud har i sin visdom symboliseret den ophøjede gerning, der skulle udføres ved dette budskab, og den magt og herlighed, som skulle ledsage det, ved et himmelsk sendebuds renhed, herlighed og kraft. At englen flyver „midt oppe under himlen“ og forkynder sit budskab „med høj røst,“ og at det skal nå ud til alle „dem, der bor på jorden,“ — til „alle folkeslag og stammer, tungemål og folk“ — er et vidnesbyrd om dette budskabs hurtige udbredelse over hele verden. {MBF 285.2}

Budskabet i sig selv kaster lys over det tidspunkt, hvor denne bevægelse skal finde sted. Det erklæres at være et „evigt evangelium,“ og det bebuder dommens begyndelse. Frelsesbudskabet er blevet forkyndt til alle tider, men dette budskab er en del af evangeliet, som først kunne forkyndes i de sidste dage — for først da kunne det med rette siges, at dommens time var kommet. Profetierne skildrer en række begivenheder, der fører frem til dommens begyndelse. Dette gælder navnlig Daniels Bog. Men Daniel fik besked om, at „ordene holdes skjult og er forseglede indtil endens tid.“ Det var først ved endens tid, der kunne forkyndes et budskab om dommen, baseret på en opfyldelse af disse profetier. Men profeten siger, at ved endens tid skal mange granske og „kundskaben skal blive stor.“2 {MBF 285.3}

Apostlen Paulus advarede menigheden mod at vente Kristi genkomst i hans levetid. „Først skal nemlig frafaldet komme og lovløshedens menneske åbenbares.“3Vi kan først vente Herrens genkomst efter det store frafald og „lovløshedens menneskes“ lange herredømme. „Lovløshedens menneske“, der også kaldes „lovløshedens hemmelighed,“ „fortabelsens søn“ og „den lovløse,“ er en betegnelse for pavedømmet, der — som forudsagt i profetierne — skulle bevare sin overhøjhed i 1260 år. Denne periode sluttede i 1798. Før kunne Kristi komme ikke finde sted. Paulus’ advarsel spænder altså over hele den kristne tidsalder frem til 1798. Det er på denne side af dette år, budskabet om Kristi andet komme skal forkyndes. {MBF 286.1}

Der har aldrig lydt et sådant budskab i de tidligere århundreder. Som vi har set, forkyndte Paulus det ikke. Han sagde til sine brødre, at de skulle vente Herrens genkomst i en fjern fremtid. Reformatorerne forkyndte heller ikke dette budskab. Martin Luther mente, at

dommen ville indtræffe i løbet af omkring 300 år. Men efter 1798 er seglet på Daniels Bog blevet brudt, kendskabet til profetierne er øget, og mange har forkyndt det alvorsfulde budskab om dommens nærhed. {MBF 286.2}

Ligesom den store reformation i det 16. århundrede opstod adventbevægelsen på samme tid i forskellige kristne lande. Både i Europa og Amerika blev troende og bedende mænd tilskyndet til at studere profetierne, og idet de fordybede sig i de inspirerede skrifter, fandt de overbevisende vidnesbyrd om, at alle tings ende var nær. I forskellige lande levede der isolerede grupper af kristne, som alene ved at studere Skriften kom til det resultat, at Frelserens komme var nær. {MBF 286.3}

I 1821 — tre år efter, at Miller havde udlagt de profetier, der henviste til dommens tid — begyndte dr. Joseph Wolff, „verdens missionær," at forkynde budskabet om Herrens nært forestående genkomst. Wolff var født i Tyskland. Hans forældre var jøder, og faderen var rabbiner. Allerede mens han var ganske ung, blev han overbevist om, at den kristne tro var sand. Han var opvakt og videbegærlig og lyttede ivrigt til de samtaler, der blev ført i hans hjem, når fromme jøder daglig samledes for at tale om deres folks håb og forventning om Messiastidens herlighed og Israels genrejsning. Da drengen en dag hørte Jesus af Nazaret nævnt, spurgte han, hvem det var. „En højt begavet jøde," lød svaret, „men da han foregav at være Messias, dømte den jødiske domstol ham til døden." Drengen spurgte videre: „Hvorfor er Jerusalem ødelagt, og hvorfor lever vi i fangenskab?" „Ak, ak," svarede hans far, „fordi jøderne myrdede profeterne." Øjeblikkelig slog den tanke ned i barnet: „Jesus var måske også en profet, som jøderne dræbte, skønt han var uskyldig."4Han var så stærkt grebet af denne tanke, at han ofte stod uden for en kristen kirke og lyttede til prædikenen. Det var blevet ham forbudt at gå ind. {MBF 286.4}

Han var kun syv år gammel, da han over for en kristen nabo pralede af Israels fremtidige sejr ved Messias' komme. Den gamle mand sagde venligt: „Min kære dreng, nu skal jeg sige dig, hvem den virkelige Messias var: Det var Jesus af Nazaret, … som dine forfædre korsfæstede, ligesom de gjorde med profeterne i gamle dage. Gå hjem og læs det 53. kapitel i Esajas' Bog, så vil du blive overbevist om, at Jesus Kristus er Guds søn."5— Han blev øjeblikkelig overbevist, gik hjem og læste i Skriften og blev forundret, da han så, hvor nøjagtigt alt var gået i opfyldelse på Jesus af Nazaret. Var det sandt, hvad den kristne mand sagde? Drengen bad sin far forklare denne profeti, men blev mødt med en så isnende tavshed, at han aldrig vovede at berøre emnet igen. Dette gjorde ham endnu mere opsat på at få mere at vide om den kristne tro. {MBF 287.1}

I det jødiske hjem sørgede man omhyggeligt for, at han ikke fik de oplysninger, han søgte; men kun 11 år gammel forlod han hjemmet og drog du i verden for selv at skaffe sig en uddannelse og vælge sin religion og sin livsgerning. Han boede en tid hos landsmænd, men det varede ikke længe, før de jog ham bort som en frafalden, og nu måtte han klare sig

blandt fremmede uden en øre på lommen. Han rejste fra sted til sted, studerede flittigt og tjente til sit underhold ved at undervise i hebraisk. Han kom i forbindelse med en katolsk lærer, antog den romersk-katolske tro og besluttede, at han ville være missionær for sit eget folk. Med dette mål for øje rejste han nogle få år senere til Rom for at optage sine studier ved propaganda-kongregationens kollegium i Rom. Her blev han beskyldt for kætteri, fordi han tænkte selvstændigt og sagde tingene lige ud. Han angreb åbenlyst kirkens misbrug og hævdede, at der burde indføres reformer. Skønt de pavelige embedsmænd i begyndelsen behandlede ham yderst elskværdigt, blev han efter nogen tids forløb sendt bort fra Rom. Under kirkens opsyn rejste han fra sted til sted, men til sidst blev man klar over, at man aldrig ville få ham til at underkaste sig romerkirkens åg. Man erklærede ham for uforbederlig og lod ham rejse, hvorhen han ville. Han tog til England, antog den protestantiske tro og sluttede sig til den engelske kirke. Efter to års studier drog han i 1821 ud på sin mission. {MBF 287.2}

Wolff anerkendte den store sandhed om Kristi første komme som „en smerternes mand, kendt med sygdom," men han så også, at profetien talte lige så tydeligt om Kristi andet komme i kraft og herlighed. Samtidig med at han søgte at føre mennesker til Jesus af Nazaret, Herrens Forjættede, og fremhævede hans første komme i ydmyghed som et offer for menneskenes synd, lærte han dem også om hans andet komme som konge og befrier. {MBF 288.1}

„Jesus af Nazaret var den sande Messias," sagde han. „Hans hænder og fødder blev gennemboret, og som et lam blev han ført hen for at slagtes. Han var en smerternes mand og kendt med sygdom og kom første gang, efter at scepteret var taget fra Juda. Han skal komme anden gang i himlens skyer og med ærkeenglens basun.6Han skal stå på Oliebjerget, og det herredømme over skaberværket, der engang blev overgivet til Adam, men som Adam tabte retten til,7skal overdrages til Jesus. Han skal være konge over hele jorden. Skabningens smertelige klage skal ophøre. I stedet skal der være fryd og lovsang. … Når Jesus kommer i sin faders herlighed med sine hellige engle, skal de, der døde i troen, opstå først.8Da skal dyreriget forandre natur9og underlægges Jesus.10Og der skal være fred overalt.11Og Herren skal atter se ned på jorden og sige: 'Se, alt er såre godt.'"12 {MBF 288.2}

Wolff troede, at Herrens komme var nært forestående, og i sin fortolkning af de profetiske tidsperioder havde han fastsat denne store begivenhed til et tidspunkt, som kun afveg nogle få år fra den tid, som Miller pegede på. Når folk citerede dette skriftord: „Den dag eller time er der ingen, der kender," og hævdede, at mennesker intet vil få at vide om Herrens kommes nærhed, svarede Wolff: „Sagde vor Herre, at den dag og time aldrig ville blive kendt? Gav han os ikke tidernes tegn, så vi i det mindste kan vide, når hans komme nærmer sig, ligesom man ved, at sommeren er nær, når figentræet får blade?13Vil vi aldrig komme til at kende dette tidspunkt, skønt han selv opfordrede os til ikke blot at læse,

men at forstå profeten Daniels Bog? Netop denne bog, hvori der står, at ordene holdes skjult og er forseglet indtil endens tid (hvilket var tilfældet på hans tid), og at mange skal granske i den (oversat fra et hebraisk udtryk for at iagttage og tænke på tiden), og 'kundskaben (angående denne tid) skal blive stor.'14Desuden er det ikke Herrens hensigt hermed at sige, at tidens nærhed ikke skal kendes, men at den 'nøjagtige dag og time kender ingen.' Han siger, at vi ved hjælp af tidernes tegn skal vide tilstrækkeligt til, at det skal tilskynde os til at berede os for hans komme, ligesom Noa beredte sig ved at bygge arken."15 {MBF 288.3}

Angående den almindelige måde at fortolke eller fejltolke Skriften på, skrev Wolff: „Størstedelen af den kristne kirke er afveget fra Skriftens tydelige lære og følger den samme fantasifulde metode som buddhisterne, der mener, at menneskenes fremtidige lykke vil bestå i at bevæge sig rundt i luften. De mener, at når der står jøder, skal det betyde hedninger, når der står Jerusalem, skal det forstås som kirke, og når der står jorden, betyder det luften; når der står Herrens komme, opfatter de det som missionsselskabernes fremgang, og når der tales om at gå op til Herrens hus' bjerg, mener de, at det betyder et stort metodiststævne."16 {MBF 289.1}

I de 24 år fra 1821 til 1845 rejste Wolff vidt omkring. Han var i Afrika, hvor han besøgte Egypten og Etiopien — og i Asien gennemrejste han Palæstina, Syrien, Persien, Bokhara og Indien. Han besøgte også De Forenede Stater og prædikede på rejsen derover på øen Sct. Helena. Han ankom til New York i august 1837. Da han havde talt her, prædikede han i Philadelphia og i Baltimore og tog derfra til Washington. Han siger herom: „Efter ekspræsident Quincy Adams' forslag fik jeg efter enstemmig tilslutning tilladelse til at benytte kongressalen til et foredrag, som jeg holdt en lørdag, hvor alle kongressens medlemmer, biskoppen af Virginia og gejstlige og borgere i Washington var til stede. Samme ære blev vist mig af regeringsmedlemmer i New Jersey og Pennsylvanien. For dem holdt jeg nogle foredrag om min forskning i Asien og om Jesu Kristi personlige herredømme."17 {MBF 289.2}

Dr. Wolff rejste i de mest uciviliserede lande uden de europæiske myndigheders beskyttelse. Han mødte mange vanskeligheder og utallige farer. Han blev slået under fødderne med stokke, sultet, solgt som slave og dødsdømt tre gange. Han blev forfulgt af røvere og var somme tider nær ved at dø af tørst. Engang blev han frarøvet alt, hvad han ejede, og måtte vandre flere hundrede kilometer til fods i bjergene, med sneen piskende i ansigtet, og hans bare fødder blev følelsesløse af at gå på den frosne jord. {MBF 289.3}

Når man advarede ham mod ubevæbnet at færdes mellem vilde, fjendtlige stammer, svarede han, at han „var vel bevæbnet" — „bøn, nidkærhed for Kristus og tillid til hans hjælp var hans våben." „I mit hjerte har jeg kærlighed til Gud og til min næste, og jeg har Bibelen i min hånd."18Overalt, hvor han kom, medbragte han Bibelen på hebraisk og

engelsk. Om en af sine sidste rejser fortæller han; „Jeg holdt Bibelen åben i min hånd. Jeg følte, at min styrke lå i denne bog, og at dens kraft ville holde mig oppe.“19 {MBF 290.1}

Således fortsatte han sin gerning, indtil budskabet om dommen var bragt ud til store dele af jordens beboede egne. Blandt jøder, tyrkere, persere, hinduer og mange andre folkeslag og racer udbredte han Guds ord på deres eget sprog og forkyndte alle vegne Messias' kommende herredømme. {MBF 290.2}

På sine rejser i Bokhara opdagede han, at en afsides boende gruppe mennesker troede på Herrens nært forestående komme. Han siger også, at araberne i Yemen „er i besiddelse af en bog, som de kalder Seera. Den omtaler Kristi andet komme og hans herlige rige. De venter, at store begivenheder skal indtræffe i 1840.“20„I Yemen tilbragte jeg seks dage sammen med Rekabs børn. De drikker ikke vin, planter ingen vingårde, sår ingen sæd, bor i telte og husker den gode, gamle Jonadab, Rekabs søn; i deres selskab fandt jeg børn af Israel, af Dans stamme, der ligesom Rekabs børn forventer Messias' nært forestående komme i himlens skyer.“21 {MBF 290.3}

En anden missionær opdagede, at der levede mennesker med en lignende tro blandt de tatariske folkeslag. En tatarisk præst spurgte missionæren, hvornår Kristus ville komme anden gang. Da denne svarede, at han intet vidste om det, blev præsten højligt forbavset over en sådan uvidenhed hos et menneske, som foregav at undervise i Bibelens lære. Den tatariske præst sagde, at han selv på grundlag af profetien troede, at Kristus ville komme igen omkring 1844. {MBF 290.4}

Så tidligt som i 1826 begyndte forkyndelsen af adventbudskabet i England. Bevægelsen blev ikke så velorganiseret som i USA, og det nøjagtige tidspunkt for genkomsten blev ikke så almindeligt forkyndt, men de store sandheder om Kristi nært forestående komme i kraft og herlighed blev alligevel udbredt i vide kredse — ikke kun blandt mennesker uden for statskirken. En engelsk skribent ved navn Mourant Brock oplyser, at henved 700 præster i den engelske statskirke forkyndte „dette evangelium om riget.“ Det budskab, som fastsatte tidspunktet for Herrens komme til 1844, blev også forkyndt i England. Der blev sendt litteratur om Kristi genkomst fra USA, og den fandt vid udbredelse. Bøger og tidsskrifter blev optrykt i England. I 1842 rejste den engelskfødte Robert Winter, der havde antaget adventtroen i USA, tilbage til sit fædreland for at forkynde budskabet om Herrens komme. Mange forenede sig med ham i dette arbejde, og budskabet om dommens time blev forkyndt rundt omkring i England. {MBF 290.5}

Midt i Sydamerikas barbari og præstevælde studerede en spansk jesuit ved navn Lacunza Skriften og fandt sandheden om Kristi snarlige genkomst. Da han følte sig tilskyndet til at forkynde denne advarsel, men ville undgå romerkirkens fordømmelse, offentliggjorde han sine anskuelser under pseudonymet „Rabbi-Ben-Ezra,“ for at man skulle tro, at han var en omvendt jøde. Lacunza levede i det 18. århundrede, men det var først i 1825, at hans bog,

der var nået til London, blev oversat til engelsk. Dens udgivelse bidrog til at stimulere den interesse for Jesu genkomst, der allerede var ved at blive vakt i England. {MBF 291.1}

I Tyskland var denne lære blevet fremført i det 18. århundrede af Bengel. Han var præst i den lutherske kirke og en anset bibelforsker og kritiker. Da Bengel var færdig med sin uddannelse, „helligede han sig det teologiske studium, hvilket passede godt med hans alvorlige, religiøse indstilling, som blev styrket af hans opdragelse. Som andre tænkende unge mænd både før og efter ham måtte han kæmpe med tvivl og vanskeligheder af religiøs natur, og han omtaler meget følelsesbetonet de 'mange pile, som gennemborede hans stakkels hjerte og gjorde hans ungdom til en svær tid.'" Da han blev medlem af kirkerådet i Württemberg, gjorde han sig til talsmand for religionsfrihed. {MBF 291.2}

„Samtidig med at han forsvarede kirkens rettigheder og privilegier, hævdede han, at man skulle tilstå mennesker, som af samvittighedsgrunde følte, at de burde forlade kirken, al rimelig frihed."22De gode resultater af denne fremgangsmåde gør sig stadig gældende i hans fødeegn. {MBF 291.3}

Det var under udarbejdelsen af en prædiken over det 21. kapitel i Åbenbaringens Bog til første søndag i advent, at lyset angående Kristi andet komme brød frem i Bengels sind. Åbenbaringens profetier åbnede sig for ham som aldrig før. Tanken om de overmåde betydningsfulde og herlige begivenheder, som profeten skildrer, overvældede ham i den grad, at han i nogen tid helt måtte afholde sig fra at beskæftige sig med emnet. På prædikestolen trådte det på ny levende og kraftigt frem for ham. Fra da af helligede han sig studiet af profetierne, især i Åbenbaringens Bog, og han kom snart til den overbevisning, at de handlede om Kristi andet komme, og at dette var nært forestående. Den tid, han satte for Kristi genkomst, afveg kun nogle få år fra den, som Miller senere fremholdt. {MBF 291.4}

Bengels skrifter har fundet udbredelse i hele kristenheden. Hans syn på profetierne blev almindeligt antaget i hans hjemstat Württemberg, og til en vis grad i andre dele af Tyskland. Bevægelsen levede videre efter hans død, og adventbudskabet blev forkyndt i Tyskland, samtidig med at det vakte opmærksomhed i andre lande. På et tidligt tidspunkt rejste nogle af de troende til Rusland, hvor de dannede kolonier, og de tyske menigheder i dette land holder stadig fast ved troen på Kristi snarlige genkomst. {MBF 292.1}

Lyset skinnede også i Frankrig og Schweiz. I Genève, hvor Farel og Calvin havde forkyndt reformationens sandhed, prædikede Gaussen budskabet om Kristi andet komme. I sin studietid havde Gaussen stiftet bekendtskab med rationalismen, som gennemtrængte hele Europa i sidste halvdel af det 18. og begyndelsen af det 19. århundrede, og da han blev præst, var han ikke alene uvidende om den sande tro, men hældede til skepticismen. I sin ungdom blev han interesseret i studiet af profetierne. Da han havde læst Rollins Ancient History (Oldtidshistorie), blev hans opmærksomhed henledt på Daniels Bogs 2. kapitel, og han blev slået af forundring over den vidunderlige nøjagtighed, hvormed profetien var

blevet opfyldt, som det fremgik af historikerens skildring. Dette vidnesbyrd om Skriftens inspiration var som et anker for ham i de farer, han senere blev udsat for. Rationalismens teorier tilfredsstillede ham ikke, men ved at studere Bibelen og søge efter klarere lys kom han efter nogen tid til en personlig og positiv tro. {MBF 292.2}

Under sine fortsatte studier af profetierne kom Gaussen til den overbevisning, at Herrens komme var nær. Grebet af denne store sandheds alvor og betydning længtes han efter at fremsætte den for folket. {MBF 292.3}

Men den almindeligt udbredte opfattelse, at Daniels profetier er hemmeligheder, som ingen kan forstå, var en alvorlig hindring for ham. Til sidst besluttede han at gøre som Farel, da denne evangeliserede Genève. Han ville begynde med børnene og håbede, at det ved deres hjælp skulle lykkes at vække forældrenes interesse. {MBF 292.4}

Senere sagde han om sin hensigt med at gøre dette: „Jeg vil gerne, at man skal forstå, at det ikke skyldtes sagens ringe betydning, men tværtimod dens store vigtighed, at jeg ønskede at forelægge den på denne utvungne måde og fortælle det til børnene. Jeg ønskede at blive hørt og frygtede, at jeg ikke ville blive det, hvis jeg først henvendte mig til de voksne. Derfor besluttede jeg mig til at gå til de yngste. Jeg samler en flok børn. Hvis gruppen vokser og det viser sig, at de hører efter, er interesserede, forstår emnet og kan forklare det, er jeg sikker på, at jeg snart får endnu en gruppe, og efterhånden vil også de voksne indse, at det er umagen værd at sætte sig ned og studere. Når vi er nået så langt, er sagen vundet.“23 {MBF 293.1}

Hans anstrengelser blev kronet med held. Når han talte til børnene, kom der også voksne for at lytte. Bænkene i hans kirke blev fyldt af opmærksomme tilhørere. Der kom fremtrædende og lærde mænd og udlændinge, som besøgte Genève. På den måde blev budskabet bragt videre til andre egne. {MBF 293.2}

Gaussen blev opmuntret af det gode resultat og udgav sine belæringer i håb om, at det ville fremme studiet af de profetiske bøger i menighederne blandt den fransktalende befolkning. Han siger: „At udgive belæringer, der er beregnet for børn, er det samme som at sige til de voksne, som alt for ofte undlader at læse de profetiske bøger under det falske påskud, at de er så dunkle: {MBF 293.3}

‘Hvordan kan de være dunkle, når jeres børn forstår dem?’“ Han tilføjer: „Jeg nærer et brændende ønske om at gøre profetierne almindeligt kendte i vore menigheder, hvis det er muligt. Efter min mening findes der intet studium, der bedre opfylder tidens behov. Det er på den måde, vi skal berede os for den trængsel, som snart vil komme, og våge og vente på Jesus Kristus.“ {MBF 293.4}

Skønt Gaussen var en af de dygtigste og mest afholdte af de fransktalende prædikanter, blev han snart afsat fra sit embede. Hans største forseelse var, at han i sin undervisning af de

unge havde benyttet Bibelen i stedet for kirkens katekismus, som var en tør, rationalistisk håndbog — næsten blottet for levende tro. Senere blev han lærer ved en teologisk skole, men han fortsatte med om søndagen at tale til børnene og undervise dem i Bibelen. I sit lærerembede, gennem pressen og i sin yndlingsbeskæftigelse som lærer for børn øvede han i mange år en betydelig indflydelse, og takket være hans arbejde blev mange menneskers opmærksomhed henledt på studiet af de profetier, som viste, at Herrens komme var nær. {MBF 293.5}

Også i Skandinavien blev adventbudskabet forkyndt, og det vakte stor interesse. Mange vågnede op af deres ligegyldighed, bekendte og afstod fra deres synder og søgte tilgivelse i Kristi navn. Statskirkens præster modsatte sig bevægelsen, og på deres foranledning blev nogle af budskabets forkyndere sat i fængsel. Men mange af de steder, hvor forkynderne af Herrens snarlige genkomst blev bragt til tavshed, lod Gud på mirakuløs måde budskabet lyde ved hjælp af børn. Fordi de var mindreårige, var de ikke omfattet af lovforbudet, men fik lov til at tale uhindret. {MBF 293.6}

Bevægelsen vandt især tilhængere blandt den jævne befolkning, som samledes i deres beskedne hjem for at lytte til advarslen. Børneprædikanterne var mest fattige husmandsbørn, og nogle af dem var kun 6-8 år gamle. Deres liv vidnede om, at de elskede Frelseren og søgte at leve efter Guds hellige lovs krav, men hvad intelligens og evner angår, var de som andre børn på deres alder. Når de stod frem for folket, var det tydeligt, at de var under en indflydelse, som ikke skyldtes deres naturlige evner. Deres stemme og optræden blev forandret, og med højtidelig alvor fremførte de advarslen om dommen med selve Skriftens ord: „Frygt Gud og giv ham ære; for timen er kommet, da han dømmer.“ De irettesatte folk for deres synder og fordømte ikke kun umoral og uhæderlighed, men også verdslighed og frafald og formanede tilhørerne til at flygte for den kommende vrede. {MBF 294.1}

Folk lyttede med bæven. Guds ånd talte overbevisende til deres hjerter. Mange blev tilskyndet til at ransage Skriften med ny og større interesse; drukkenbolte og umoralske omvendte sig, andre holdt op med at være uærlige — der skete så bemærkelsesværdige ting, at selv statskirkens præster måtte indrømme, at Guds hånd ledede bevægelsen. {MBF 294.2}

Det var Guds vilje, at budskabet om Frelserens komme skulle forkyndes i de skandinaviske lande, og da hans tjeneres stemme blev bragt til tavshed, udgød han sin Ånd over børnene, så hans værk kunne blive fuldført. Da Jesus nærmede sig Jerusalem midt i en jublende skare, der svingede med palmegrene og triumferende forkyndte, at han var Davids søn, forlangte de misundelige farisæere, at han skulle få folket til at tie; men Jesus svarede, at dette var en opfyldelse af profetien, og hvis disse tav, ville stenene råbe. Præsternes og rådsherrernes trusler skræmte folket til at holde op med deres glade råb, da de drog ind gennem Jerusalems porte; men lidt senere råbte også børnene i tempelgården, mens de

svingede deres palmegrene: „Hosianna, Davids søn!“24Farisæerne var meget misfornøjede og sagde til Jesus: „Hører du ikke, hvad de siger?“ Jesus svarede: „Jo, har I aldrig læst: ‘Af børns og spædes mund har du beredt dig lovsang?’“ Ligesom ved Kristi første komme, benyttede Gud også børnene til at forkynde hans andet komme. Der står i Guds ord, at Frelserens genkomst skal forkyndes for alle folkeslag, stammer og tungemål, og dette skulle gå i opfyldelse. {MBF 294.3}

William Miller og hans medarbejdere fik betroet at forkynde advarselsbudskabet i USA, og dette land blev centrum for den store adventbevægelse. Det var her, profetien om den første engels budskab fik sin mest direkte opfyldelse. Millers og hans medarbejderes skrifter blev bragt til fjerne lande. Det glade budskab om Kristi nært forestående genkomst nåede ud til alle steder på jorden, hvor der var missionærer. Vidt og bredt lød det evige evangeliums budskab: „Frygt Gud og giv ham ære, for timen er kommet, da han dømmer.“ {MBF 295.1}

Mennesker blev alvorligt grebet af vidnesbyrdet om de profetier, der syntes at varsle Kristi komme i 1844. Idet det gik fra stat til stat, vakte budskabet stor interesse overalt. Mange blev overbevist om, at de argumenter, som byggede på de profetiske perioder, var rigtige. De lagde ydmygt deres egne meninger til side og tog med glæde imod sandheden. Nogle prædikanter opgav deres forudfattede meninger og forlod deres lønnede stillinger og deres menigheder for at slutte sig til dem, der forkyndte Jesu komme. Dog antog kun forholdsvis få prædikanter budskabet, og derfor blev det for størstedelen betroet til ydmyge lægmænd. Landmænd forlod deres marker, håndværkere deres værktøj, købmænd deres varer og ansatte deres stillinger — og alligevel var antallet af arbejdere lille i forhold til den opgave, der skulle løses. Tilstanden i en gudløs kristenhed og en ond verden hvilede tungt på de sande vægteres sjæle, og de veg ikke tilbage for hårdt arbejde, afsavn og lidelser for at lede mennesker til omvendelse og frelse. Trods den ondes modstand gik værket støt fremad, og mange tusinder antog adventsandheden. {MBF 295.2}

Alle vegne lød det ransagende vidnesbyrd, og syndere både blandt verdens mennesker og i menighederne blev formanet til at flygte for den kommende vrede. Ligesom Kristi forløber, Johannes Døber, lagde prædikanterne øksen ved træets rod og opfordrede alle til at bære frugt, som var omvendelsen værdig. Deres gribende appeller stod i skarp kontrast til de forsikringer om fred og ingen fare, der lød fra prædikestolene i almindelighed. Overalt, hvor budskabet blev forkyndt, blev mennesker grebet af det. Skriftens enkle, tydelige vidnesbyrd bragte ved Helligåndens kraft en overbevisning med sig, som de færreste helt kunne modstå. Bekendende kristne blev vækket af deres falske tryghed og indså deres frafald, verdslighed, vantro, stolthed og egoisme. Mange søgte Gud med anger og ydmyghed. Deres interesse, der så længe havde hængt ved de jordiske ting, blev nu rettet mod himlen. Guds ånd hvilede over dem, og de istemte råbet: „Frygt Gud og giv ham ære, for timen er kommet, da han dømmer.“ {MBF 295.3}

Syndere spurgte grædende: „Hvad skal jeg gøre for at blive frelst?“ De uærlige var ivrige efter at yde erstatning. Alle, der fandt fred i Kristus, længtes efter, at andre skulle få del i velsignelsen. Forældres hjerte blev vendt til deres børn og børnenes hjerte til forældrene. Stolthedens og tilbageholdenhedens skranker blev fjernet. Der blev aflagt dybtfølte bekendelser, og i hjemmene arbejdede man på at frelse sine nærmeste og kæreste. Ofte hørtes alvorlig forbøn. Overalt bad mennesker til Gud i dyb sjæleangst. Mange kæmpede hele natten i bøn for at blive forvisset om, at deres synder var forladt, eller for at bede om, at deres slægtninge eller naboer måtte blive omvendt. {MBF 296.1}

Fra alle samfundsklasser strømmede folk til adventistmøderne. Rig og fattig, høj og lav var af forskellige årsager ivrige efter at høre budskabet om Kristi genkomst. Herren holdt modstanden i skak, mens hans tjenere gjorde rede for deres tro. Det menneskelige redskab var undertiden svagt, men Guds ånd gav sandheden styrke. Man mærkede, at der var hellige engle til stede i disse forsamlinger, og der blev daglig føjet mange til de troende. Store skarer lyttede i åndeløs tavshed, når de højtidelige beviser for Kristi snare komme blev gentaget. Himmel og jord syntes at komme hinanden nærmere. Guds kraft virkede på gamle, unge og midaldrende. På hjemvejen priste folk Gud højlydt — deres glade udbrud gav genlyd i den stille nat. Ingen, der overværede disse møder, kan nogen sinde glemme disse bevægende oplevelser. At der blev fastsat et bestemt tidspunkt for Kristi komme vakte stor modstand hos mange i alle samfundslag, lige fra præsten på prædikestolen til den mest ligeglade, forhærdede synder. De profetiske ord blev opfyldt, som siger: „I de sidste dage vil der komme spottere, som følger deres egne lyster, og som hånligt siger: ‘Hvad bliver der af løftet om hans komme? Siden vore fædre døde, er alting jo blevet ved at være, som det var fra skabelsens begyndelse.’“25Blandt dem, der bekendte sig til at elske Frelseren, var der mange, der sagde, at de ikke havde noget at indvende mod læren om hans genkomst. De gjorde blot indsigelse imod, at man fastsatte et bestemt tidspunkt. Men Guds altseende øje gennemskuede deres hjerter. De ville ikke høre tale om, at Kristus skulle komme for at dømme verden med retfærdighed. Deres gerninger kunne ikke tåle at blive undersøgt af den Gud, som ransager hjerterne, og de frygtede for at møde Herren. De havde det ligesom jøderne ved Kristi første komme; de var ikke rede til at byde Jesus velkommen. De afslog ikke blot at lytte til de tydelige argumenter fra Bibelen, men drev spot med dem, der ventede på Herren. Satan og hans engle jublede og hånede Kristus og hans engle med, at de mennesker, der bekendte sig til at tro på ham, havde så lidt kærlighed til ham, at de ikke ønskede, at han skulle komme igen. {MBF 296.2}

Det argument, der oftest blev benyttet af dem, der forkastede adventtroen, var, at „den dag eller time er der ingen, der kender, hverken englene i himlene eller Sønnen, men alene Faderen.“26De, der ventede Herren, udlagde dette skriftsted klart og logisk og viste tydeligt, at modstanderne brugte det forkert. Jesus udtalte disse ord i sin mindeværdige samtale med disciplene på Oliebjerget, efter at han havde forladt templet for sidste gang. Disciplene

havde spurgt: „Hvad er tegnet på dit komme og verdens ende?“ Jesus omtalte tegnene og sagde derpå: „Sådan skal også I vide, når I ser alt dette, at han står lige for døren.“27Man må ikke lade én udtalelse af Jesus gøre en anden til intet. Skønt ingen kender dagen eller timen for Kristi komme, har vi dog fået oplysninger, der forpligter os til at vide, når det er nær. Vi er også blevet undervist om, at det er lige så skæbnesvangert for os ikke at lytte til hans advarsel og benægte eller undlade at forstå, at hans komme er nær, som det var for dem, der levede på Noas tid at være uvidende om syndflodens komme. En lignelse i det samme kapitel viser modsætningen mellem den tro og den utro tjener og dømmer den mand, der sagde i sit hjerte: „Min herre lader vente på sig.“ Denne lignelse viser, hvordan Kristus vil betragte og belønne dem, der våger og forkynder hans komme, og dem, der benægter, at han vil komme igen. Han siger: „Våg derfor. … Salig den tjener, som hans herre finder i færd med at gøre det.“28„Hvis ikke du våger, kommer jeg som en tyv, og du ved ikke, hvilken time jeg kommer over dig.“29 {MBF 297.1}

Paulus omtaler en kategori af mennesker, som er uforberedt, når Herren kommer. „Herrens dag kommer som en tyv om natten. Når folk siger: ‘Fred og ingen fare!’ da er undergangen pludselig over dem, … og de skal ikke undslippe.“ Men han tilføjer med henblik på dem, der giver agt på Frelserens advarsel: „Men I, brødre, er ikke i mørke, så dagen skulle kunne overraske jer som en tyv. I er jo alle lysets børn og dagens børn. Vi tilhører ikke natten og heller ikke mørket.“30 {MBF 297.2}

Sådan blev det påvist, at Skriften ikke giver mennesker nogen ret til at være uvidende om, at Kristi komme er nær. Men de, der kun var interesseret i at finde et påskud til at forkaste sandheden, vendte det døve øre til denne forklaring, og hårdnakkede spottere, ja, selv de, der bekendte sig til at være Kristi tjenere, blev ved at gentage: „Den dag eller time er der ingen, der kender.“ Da folket vågnede op og begyndte at spørge efter frelsens vej, stillede religiøse ledere sig imellem dem og sandheden og forsøgte at dæmpe deres frygt ved en fejlagtig fortolkning af Guds ord. Utro vægtere forenede sig med den store forfører og råbte: Fred, Fred! når Gud ikke havde sagt, at der ville blive fred. Mange bar sig ad ligesom farisæerne på Kristi tid. De vil ikke selv gå ind i himlen, og de mennesker, som ønskede at gøre det, forhindrede de i det. Disse menneskers blod vil blive krævet af deres hånd. {MBF 298.1}

De mest gudhengivne og ydmyge i kirkesamfundene var som regel de første til at tage imod budskabet. De mennesker, der selv studerede Bibelen, kunne ikke undgå at se, at det almindelige syn på profetierne var ubibelsk, og alle vegne, hvor folk ikke var behersket af gejstlighedens indflydelse, og på steder, hvor folk selv læste Guds ord, var det tilstrækkeligt for dem at sammenligne adventsandheden med Skriften for at konstatere, at der stod guddommelig autoritet bag den. {MBF 298.2}

Mange blev forfulgt af deres vantro brødre. Nogle gik med til at fortie deres håb for at beholde deres plads i menigheden — men andre følte, at troskab mod Gud forpligtede dem til ikke at skjule de sandheder, som han havde betroet dem. Ikke så få blev udelukket af deres menighed, fordi de talte om deres tro på Kristi genkomst. De, der blev udsat for denne trosprøve, fandt trøst i disse ord: „Således siger jeres brødre, der hader jer, og som støder jer bort for mit navns skyld: 'Lad Herren vise sig i herlighed, så vi kan se jeres glæde;'men de skal blive til skamme."31 {MBF 298.3}

Guds engle iagttog med den dybeste interesse resultatet af advarslen. De vendte sig bedrøvet bort, når hele menigheder forkastede budskabet. Men der var endnu mange, som ikke var blevet stillet på prøve med hensyn til sandheden i budskabet om genkomsten. Mange blev vildledt af deres mænd, hustruer, forældre eller børn og overtalt til at tro, at blot det at lytte til den vranglære, der blev forkyndt af adventisterne, var synd. Engle fik befaling om at våge over disse sjæle. Der skulle skinne mere lys på dem fra Guds trone. {MBF 298.4}

De, der havde antaget budskabet, ventede med usigelig længsel på Frelserens komme. Nu nærmede det tidspunkt sig, da de forventede at se ham. De havde inderligt fælllesskab med Gud — en forsmag på den fred, de ville få i den lyse fremtid. Ingen af dem, der oplevede dette håb og denne tillidsfuldhed, kunne glemme denne dyrebare ventetid. I de sidste uger før det store øjeblik ophørte de for det meste med verdsligt arbejde. De ransagede omhyggeligt hver tanke og følelse i deres hjerte, som lå de på dødslejet og skulle lukke deres øjne for alt jordisk få timer senere. Der blev ikke syet „himmelfartsklæder" (se noter), men alle følte et behov for en indre vished om, at de var beredt til at møde Frelseren. Deres hvide klæder bestod i sjælens renhed — en karakter, der var renset for synd i Kristi blod. Gid de, der bekender sig til at være Guds folk, stadig følte samme behov for hjerteransagelse og stadig ejede den samme urokkelige tro! Hvis de var blevet ved med at ydmyge sig for Herren og trænge frem for nådetronen med deres bønner, ville de have haft en langt rigere erfaring, end de har nu. Der bedes for lidt, der findes for lidt virkelig overbevisning om synd — og som følge af mangel på levende tro er mange blottet for den nåde, som vor genløser i så rigt mål har tilvejebragt. {MBF 299.1}

Gud ville stille sit folk på prøve. Hans hånd skjulte en fejltagelse i beregningen af de profetiske tidsperioder. Hverken adventisterne eller de lærdeste blandt deres modstandere opdagede fejlen. De sidstnævnte sagde: „Jeres beregning af de profetiske tidsperioder er korrekt. Der forestår en eller anden stor begivenhed, men det er ikke den, som Miller forudsiger. Det er verdens omvendelse og ikke Kristi andet komme" (se noter). {MBF 299.2}

Ventetiden udløb, og Kristus kom ikke for at befri sit folk. De mennesker, der i oprigtig tro og kærlighed havde ventet på deres Frelser, oplevede en bitter skuffelse. Men Herren

nåede sin hensigt. Han stillede de mennesker, der bekendte sig til at vente på hans komme, på prøve for at se, hvad der boede i deres hjerter. For mange havde ren og skær frygt været det eneste motiv. Den tro, de bekendte sig til, øvede ingen indflydelse på deres hjerte og liv. Da den ventede begivenhed ikke indtraf, sagde disse mennesker, at de ikke var skuffede; De havde aldrig troet, at Kristus ville komme. Og de var blandt de første til at drive spot med de sande troendes sorg. {MBF 299.3}

Men Jesus og hele himlens hær så med kærlighed og medlidenhed på de prøvede og trofaste, der var blevet skuffede. Kunne det slør, der skiller den synlige og den usynlige verden, være blevet trukket til side, ville mange have set engle holde sig nær ved disse standhaftige sjæle og beskytte dem mod Satans pile. {MBF 299.4}

Kapitel 21—En advarsel forkastet

William Miller og hans medarbejdere havde kun ét formål med deres forkyndelse af Kristi genkomst. De ønskede at få mennesker til at vågne op og være forberedte på dommens dag. De havde forsøgt at få dem, der kaldte sig kristne, til at få øjnene op for menighedens sande håb og deres deres eget behov for en dybere indsigt i den kristne tro. De havde også arbejdet på at få de uomvendte til at indse, at de straks burde angre deres synder og omvende sig. De prøvede ikke på at oprette en sekt eller et religiøst parti. De arbejdede i alle menigheder og sekter uden at blande sig i deres organisation eller lære. {MBF 301.1}

Miller sagde: „I hele min gerning har jeg aldrig ønsket eller tænkt på at oprette et nyt trossamfund eller at lade et af de eksisterende nyde særlige fordele på bekostning af de andre. Min hensigt var at gøre dem alle godt. Hvis alle kristne ville glæde sig til Kristi genkomst, og hvis de, der ikke delte min opfattelse, alligevel ville elske dem, der tror på genkomsten, kan jeg ikke indse, at det ville være nødvendigt at holde separate møder. Mit eneste formål var at omvende sjæle til Gud, at underrette verden om den kommende dom, og at få mine medmennesker til at forberede sig, så de kunne møde deres Gud i fred. Langt de fleste af dem, der blev omvendt, sluttede sig til et af de allerede eksisterende trossamfund.“1 {MBF 301.2}

Da Millers arbejde syntes at styrke de forskellige menigheder, blev det i nogen tid betragtet med velvilje. Men da de religiøse ledere tog afstand fra læren om genkomsten og ønskede at undertrykke al forkyndelse af dette emne, nøjedes de ikke med at angribe den fra prædikestolen, men forbød deres menigheds medlemmer at overvære prædikener om genkomsten og at tale om deres håb ved menighedens møder. De troende kom derved i en situation præget af stor prøvelse og rådvildhed. De elskede deres menigheder og ville meget nødig skilles fra dem. Men da de så, at Guds ords vidnesbyrd blev undertrykt, og man nægtede dem retten til at granske profetierne, følte de, at troskab mod Gud forbød dem at adlyde. De kunne ikke betragte dem, der søgte at udelukke Guds ords vidnesbyrd, som Kristi menighed, „sandhedens søjle og grundvold“. Derfor følte de sig berettigede til at forlade de menigheder, de tidligere havde tilhørt. I sommeren 1844 meldte omtrent 50.000 sig ud af de forskellige trossamfund. {MBF 302.1}

Omkring dette tidspunkt sås en markant forandring i de fleste trossamfund i USA. Der var gennem mange år opstået en gradvis men støt stigende konformitet med verdslige sæder og skikke og en tilsvarende svækkelse af det åndelige liv, men i 1844 blev der konstateret en pludselig og markant tilbagegang i næsten alle landets menigheder. Skønt ingen kunne forklare årsagen, blev selve kendsgerningen ivrigt diskuteret både i aviserne og af gejstligheden. {MBF 302.2}

På et møde, der blev afholdt af presbyterforsamlingen i Philadelphia, udtalte pastor Barnes, der havde udgivet en vidt udbredt bibelfortolkning og var præst ved en af byens største kirker, at „han havde været præst i 20 år, og at han indtil sidste altergang aldrig havde uddelt nadveren uden at føre nogle ind i menigheden. Men nu er der ingen vækkelser, ingen omvendelser og tilsyneladende ingen åndelig vækst hos bekendende kristne, og ingen opsøger ham for at tale med ham om deres sjæls frelse. De lyse udsigter for handel og industri har gjort verdsligheden større. Og sådan er det inden for alle trossamfund.“2 {MBF 302.3}

I februar 1844 sagde professor Finney, der var ansat ved Oberlin College: „Vi må erkende, at de fleste protestantiske trossamfund i vort land enten var ligeglade eller direkte fjendske over for alle tidens moralske reformer. Der er undtagelser, men de er så få, at det ikke rokker ved den almindelige kendsgerning. Vi må også erkende, at menighederne næsten overalt savner vækkelsens ånd. Dyb åndelig sløvhed præger så at sige alle trossamfund, og det bekræftes af hele den religiøse presse. … Menighedernes medlemmer bliver i vid udstrækning mere og mere verdslige, de omgås de gudløse i selskaber, på baller og ved festlige lejligheder. … Vi behøver ikke at komme nærmere ind på dette sørgelige emne. Det må være nok at sige, at det bliver mere og mere tydeligt, at de fleste trossamfund er ved at blive sørgeligt degenereret. De er gået langt bort fra Herren, og han har trukket sig tilbage fra dem.“ {MBF 302.4}

Et indlæg i „The Religious Telescope“ erklærede: „Man har aldrig før været vidne til et religiøst forfald som det nuværende. Kirken bør i sandhed vågne op og søge efter årsagerne til denne sot — for enhver, som elsker Zion, må betragte det som en sot. Når vi tænker på, hvor sjældent nogen bliver omvendt, og på, hvor næsten utroligt frække og forhærdede synderne er, må vi uvilkårligt spørge: ‘Har Gud glemt at være nådig? Er nådens dør lukket?’“ En sådan tilstand findes aldrig, uden at der er en årsag i selve trossamfundet. Det åndelige mørke, der sænker sig over lande, menigheder og enkeltpersoner, skyldes ikke, at Gud vilkårligt lukker sin nådes kilder, men at mennesker ignorerer eller vrager det guddommelige lys. Vi finder et slående eksempel på dette i beretningen om jødefolket på Jesu tid. Jøderne elskede verden og havde glemt Gud og hans ord — derfor var deres fatteevne blevet svækket og deres hjerte syndigt og sanseligt. Derfor vidste de intet om Messias’ komme, og i hovmod og vantro forkastede de Frelseren. Selv da afskar Gud dem ikke fra at kende og få del i frelsens goder. Men de, der forkastede sandheden, mistede ethvert ønske om at få del i himlens gave. De havde „gjort lys til mørke og mørke til lys“, indtil det lys, der var i dem, blev til mørke — og hvor stort var ikke dette mørke! {MBF 303.1}

Det passer Satan udmærket, når mennesker opretholder religionens ydre former, blot den sande gudfrygtigheds ånd har forladt dem. Da jøderne havde forkastet evangeliet, fortsatte de nidkært med at holde fast ved deres gamle ritualer og deres afvisende holdning over for

andre nationer, skønt de måtte indrømme for sig selv, at der ikke længere fandtes tegn på, at Gud var iblandt dem. Daniels profeti viste med stor tydelighed hen til Messias' komme og forudsagde hans død så utvetydigt, at jøderne rådede hinanden fra at læse den, og til sidst udtalte rabbinerne en forbandelse over alle, som forsøgte at beregne tiden. I blindhed og forstokkethed har Israels folk i de efterfølgende århundreder været ligeglade med de nådige tilbud om frelse, uopmærksomme på evangeliets velsignelser og dermed været en alvorlig og skræmmende advarsel om faren ved at afvise lyset fra Himlen. {MBF 303.2}

Hvor årsagen end måtte være — resultaterne vil være de samme. Det menneske, der med vilje nægter at følge sin samvittighed, fordi dets pligt er i modstrid med dets ønsker, mister efterhånden evnen til at skelne mellem sandhed og løgn. Forståelsen fordunkles, samvittigheden sløves, hjertet forhærdes og sjælen er adskilt fra Gud. Når budskabet om guddommelig nåde ringeagtes eller vrages, sænker mørket sig over menigheden; troen og kærligheden kølnes, og der opstår uenighed og strid. Menighedens medlemmer samler deres opmærksomhed om verdslige ting, og syndere bliver forhærdede i deres manglende anger. {MBF 304.1}

Den første engels budskab i Åbenbaringen 14 bekendtgør timen for Guds dom og formaner mennesker til at frygte og tilbede ham. Dette budskab skulle adskille Guds børn fra verdens ødelæggende indflydelse og få dem til at se, at de var på gale, verdslige veje. Budskabet var en advarsel fra Gud til menigheden, og hvis det var blevet modtaget, ville det have rettet på de onder, der skilte dem fra Gud. Havde de taget imod budskabet fra himlen og ydmygt forberedt sig på at stå foran Gud, ville hans ånd og kraft være blevet åbenbaret iblandt dem. Og menigheden ville atter have opnået den enhed, tro og kærlighed, som fandtes i apostlenes dage, da de troende „var ét i hjerte og sind" og „forkyndte Guds ord med frimodighed", og da Herren hver dag „føjede nogle til, som blev frelst."3 {MBF 304.2}

Hvis de mennesker, der bekender sig til at være Guds børn, ville modtage det lys, der skinner på dem fra Guds ord, ville de opnå den enhed, som Jesus bad om, og som Paulus beskriver således: „Åndens enhed med fredens bånd: ét legeme og én ånd, ligesom I jo også blev kaldet til ét håb; én Herre, én tro, én dåb."4 {MBF 304.3}

De, der tog imod adventbudskabet, opnåede netop sådanne vidunderlige velsignelser. De kom fra forskellige trossamfund, men de sekteriske skranker, som skilte dem, forsvandt sammen med religiøse stridsspørgsmål. Det ubibelske håb om et jordisk tusindårsrige blev skrinlagt, fejlagtige meninger om genkomsten blev berigtiget, stolthed og verdslighed blev fejet bort, uret blev gjort god igen, hjerter blev forenet i et inderligt venskab, og kærlighed og glæ rådede. Når denne lære kunne udrette alt dette for de få, der anerkendte den, kunne den have gjort det samme for alle, hvis alle ville have anerkendt den. {MBF 304.4}

Men kirkesamfundene anerkendte generelt ikke advarslen. Præsterne, der som „vægtere for Israels hus" burde have været de første til at tyde tegnene på Jesu komme, havde forsømt

at lære sandheden af profetiens vidnesbyrd og tidernes tegn. Fordi de var opfyldt af verdslige forhåbninger og ambitioner, var kærligheden til Gud og troen på hans ord kølnet, og da læren om genkomsten blev forkyndt, vakte den kun fordom og vantro. Adventbudskabet blev i stor udstrækning forkyndt af lægmænd, og det benyttede dets modstandere som et argument imod det. Ligesom tidligere blev den jævne forkyndelse af Guds ord mødt med spørgsmålet: „Har måske nogen af rådsherrerne troet på ham, eller nogen af farisæerne?“ Da man indså, hvor vanskeligt det var at gendrive de argumenter, der var baseret på de profetiske tidsperioder, var der mange, som formanede folk til ikke at studere profetierne, idet de sagde, at de profetiske bøger var forseglede og ikke kunne forstås. Tusinder, der nærede ubetinget tillid til deres præster, ville ikke lytte til advarslen. Andre turde ikke tilstå, at de var blevet overbevist om sandheden, fordi de var bange for at blive „udelukket af synagogen“. Det budskab, Gud havde givet for at prøve og rense menigheden, åbenbarede kun alt for tydeligt, hvor mange der elskede verden mere end Kristus. De bånd, der bandt dem til jorden, var stærkere end de bånd, der bandt dem til himlen. De foretrak at lytte til den verdslige visdoms røst og vendte sig bort fra sandhedens hjerteransagende budskab. {MBF 305.1}

Idet de nægtede at lytte til den første engels advarsel, afviste de det middel, som himlen havde tilvejebragt til deres frelse. Med foragt afviste de den nådige budbringer, der ville have rådet bod på de synder, som skilte dem fra Gud — og med endnu større iver søgte de verdens venskab. Dette var årsagen til den frygtelige verdslighed, det frafald og den åndelige død, der prægede kirkesamfundene i 1844. {MBF 305.2}

I Åbenbaringen 14 efterfølges den første engel af en anden, der siger: „Faldet, ja, faldet er det store Babylon, som skænkede op for alle folkeslagene af sin utugts harmes vin.“5Ordet „Babylon“ er afledt af Babel og betyder forvirring. Det bruges i Bibelen som betegnelse for falsk eller frafalden tro. I Åbenbaringen 17 fremstilles Babylon som en kvinde — en skikkelse, der i Bibelen bruges som symbol på menigheden, idet en dydig kvinde symboliserer en ren menighed og en utugtig kvinde en frafalden menighed. {MBF 305.3}

I Bibelen symboliseres den hellige og varige forbindelse, der eksisterer mellem Kristus og hans menighed, ved ægteskabet. Herren har forenet sig med sit folk ved en højtidelig pagt; han har lovet at være deres Gud, og de har lovet kun at tilhøre ham. Han siger: „Jeg forlover mig med dig for evigt; jeg forlover mig med dig i ret og retfærdighed, i godhed og barmhjertighed.“6og videre: „Det er mig, der er jeres Herre.“7 {MBF 306.1}

Paulus bruger det samme udtryk, når han siger: „Jeg har trolovet jer med Kristus, og kun med ham, for at føre jer til ham som en ren jomfru.“8 {MBF 306.2}

Den troløshed, menigheden har vist over for Kristus ved at vende sin tillid og kærlighed fra ham og lade kærlighed til alt det verdslige opfylde sjælen, sammenlignes med brud på

ægteskabsløftet. Den synd, Israel begik ved at fjerne sig fra Herren, symboliseres ved ægteskabsbrud, og Guds vidunderlige kærlighed, som de foragtede, beskrives med disse gribende ord: „Jeg gav dig min ed og indgik en pagt med dig, så du blev min, siger Gud Herren.“ „Du blev meget smuk, du fik kongelig værdighed. Blandt folkene fik du ry for din skønhed, som var fuldendt ved al den pragt, jeg havde iført dig. … men i tillid til din skønhed og dit ry gav du dig til at hore.“ „Men som en kvinde er troløs mod sin elskede, var I troløse mod mig, Israels hus, siger Herren.“9 {MBF 306.3}

I Det Nye Testamente rettes en lignende udtalelse til dem, der kalder sig kristne, men foretrækker verdens venskab for Guds. Apostlen Jakob siger: „I utro, ved I ikke, at venskab med verden er fjendskab med Gud? Den, der vil være ven med verden, står som en fjende af Gud.“10 {MBF 306.4}

Den kvinde (Babylon), der omtales i Åb 17, beskrives således: „Kvinden var klædt i purpur og skarlagen og pyntet med guld og ædelsten og perler; i hånden holdt hun et guldbæger fyldt med afskyeligheder og hendes utugts urenheder. På panden var der skrevet et navn, en hemmelighed: ‘Det store Babylon, moder til skøgerne og jordens afskyeligheder.’“ Profeten siger: „Og jeg så, at kvinden var beruset af de helliges blod og af Jesu vidners blod.“ Det siges videre, at Babylon er „den store by, som har herredømme over jordens konger.“11Den magt, som i mange hundrede år bevarede sit despotiske herredømme over de kristne monarker, er romerkirken. Purpur og skarlagen, guld, ædelstene og perler er et udtryk for den rigdom og mere end kongelige pragt, som de høje gejstlige i Rom omgav sig med. Og ingen anden magt kunne med samme sandhed kaldes „beruset af de helliges blod“ som den kirke, der så grusomt havde forfulgt Kristi tilhængere. Babylon beskyldes også for at have et utilbørligt forhold til „jordens konger“. Den jødiske kirke blev en skøge, fordi den forlod Herren og sluttede forbund med hedningerne. På lignende måde nedværdigede romerkirken sig ved at søge de verdslige magters støtte; og den blev fordømt på samme måde. {MBF 306.5}

Babylon beskyldes for at være „moder til skøgerne.“ Hendes døtre må være de kirker, som holder fast ved hendes læresætninger og traditioner og følger hendes eksempel ved at ofre sandheden og Guds billigelse for at slutte en ulovlig pagt med verden. Budskabet i Åb 14, der forkynder Babylons fald, må være møntet på de trossamfund, der engang var rene, men er blevet fordærvede. Da budskabet følger efter advarslen om dommen, må det forkyndes i de sidste dage. Derfor kan det ikke udelukkende gælde romerkirken, for den har været falden i mange århundreder. I Åb 18 opfordres Guds folk yderligere til at drage ud af Babylon. I henhold til dette skriftsted må mange af Guds børn stadig være i Babylon. Og i hvilke trossamfund findes flertallet af Kristi tilhængere i dag? Utvivlsomt i de forskellige kirker, der bekender sig til den protestantiske tro. Da disse kirker blev grundlagt, stod de på Guds og sandhedens side, og Gud velsignede dem. Selv den vantro verden blev tvunget til at anerkende de gode resultater af at anerkende evangeliets principper. Dette udtrykker

profeten således til Israel: „Blandt folkene fik du ry for din skønhed, som var fuldendt ved al den pragt, jeg havde iført dig, siger Herren.“ Men de faldt på grund af den attrå, som også har været Israels forbandelse og ruin — ønsket om at efterligne de gudløse og vinde verdens venskab. „Men i tillid til din skønhed og dit ry gav du dig til at hore.“12 {MBF 307.1}

Mange af de protestantiske trossamfund følger romerkirkens eksempel og har et usømmeligt forhold til „jordens konger“ — statskirkerne ved deres usømmelige forhold til regeringerne — andre trossamfund ved at søge verdens gunst. Navnet „Babylon“ — forvirring — kan med rette hæftes på disse samfund, der alle hævder, at de har fået deres læresætninger fra Bibelen, men alligevel er opdelt i næsten utallige sekter med modstridende trosbekendelser og teorier. {MBF 307.2}

De trossamfund, der skilte sig ud fra romerkirken, har ikke blot et syndigt forhold til verden — de har også andre træk fælles med denne. {MBF 307.3}

I et katolsk skrift står der: „Hvis romerkirken har gjort sig skyldig i afgudsdyrkelse i forhold til helgenerne, har dens datter, den engelske statskirke, lige så meget at bebrejde sig, for den har ti kirker, der er viet til Jomfru Maria, for hver én, der er viet til Kristus.“13 {MBF 307.4}

Og Dr. Hopkins siger i „A Treatise on the Millennium“ (En afhandling om tusindårsriget): „Der er ingen grund til at tro, at den antikristelige ånd og praksis kun findes i den kirke, der kaldes romerkirken. De protestantiske kirker rummer meget antikristeligt og er langtfra reformeret fra … fordærv og ondskab.“14 {MBF 308.1}

Om den presbyterianske kirkes adskillelse fra romerkirken skriver dr. Guthrier: „For 200 år siden marcherede vor kirke med en bibel på sit banner og med mottoet ‘Ransag Bibelen’ ud gennem romerkirkens porte. Og derefter stiller han det betydningsfulde spørgsmål: ‘Kom de rene ud af Babylon?’“15 {MBF 308.2}

Og Spurgeon siger: „Den engelske statskirke synes at være fuldstændigt gennemsyret af sakramentalisme (højkirkelige tendenser inden for protestantismen), mens de kirkesamfund, der har forladt den, synes at være lige så langt ude i filosofisk vantro. Mange, af hvem vi ikke havde ventet det, vender sig bort fra troens grundlæggende principper. Jeg tror helt bestemt, at selve Englands hjerte er undermineret af en forkastelig vantro, der stadig drister sig til at bestige prædikestolen og kalde sig for kristen.“ {MBF 308.3}

Hvad var årsagen til det store frafald? Hvorledes tog kirken fra første færd afstand fra evangeliets enkelhed? Ved at rette sig efter hedenske traditioner for at gøre det lettere for hedningerne at antage den kristne tro. Selv apostlen Paulus sagde: „Allerede nu virker lovløshedens hemmelighed.“16Så længe apostlene levede, forblev kirken forholdsvis ren, men „hen imod slutningen af det andet århundrede fik de fleste menigheder en ny form. Den oprindelige enkelhed forsvandt, og da de gamle disciple gik bort, trådte deres børn og

nyomvendte … lige så stille frem og omskabte sagen.“17For at opnå omvendelser blev den kristne tros høje standard sænket, og resultatet blev, at „en hedensk flod strømmede ind i kirken og medførte sine egne skikke, ritualer og afguder.“18„Da den kristne kirke opnåede de verdslige magthaveres yndest og støtte, blev den nominelt accepteret af masserne — men mens mange tilsyneladende var kristne, forblev de inderst inde hedninger, som i løndom tilbad deres afguder.“19 {MBF 308.4}

Har den samme proces ikke gentaget sig i næsten alle de trossamfund, som kalder sig protestantiske? Når de grundlæggere, der havde den rette reformatoriske ånd, dør, træder deres efterkommere til og „omskaber sagen“. Mens reformatorernes børn blindt klamrer sig til deres fædres trosbekendelse og nægter at godkende nogen sandhed, deres fædre ikke har accepteret, er de vidt forskellige fra deres fædre med hensyn til ydmyghed, selvfornægtelse og forsagelse af verden. Således „forsvinder den oprindelige enkelhed.“ En verdslig flod strømmer ind i kirken og medfører „sine egne skikke, ritualer og afguder.“ {MBF 308.5}

Ak, Kristi bekendende efterfølgere dyrker i en forfærdelig udstrækning det venskab med verden, som er „fjendskab mod Gud“. Hvor har de populære kristne kirker fjernet sig langt fra den bibelske standard for ydmyghed, selvfornægtelse, beskedenhed og gudfrygtighed! John Wesley sagde om den rette brug af penge: „Brug intet som helst af så kostelig en gave til at opfylde øjets ønske om overflødig eller kostbar pynt eller unyttige prydelser. Brug den ikke til at udsmykke jeres huse, til overflødige, kostbare møbler, billeder eller forgyldning. … Brug ikke penge for at kunne prale med jordisk gods eller for at opnå menneskers beundring og ros. … Så længe du gør godt mod dig selv, vil mennesker tale godt om dig. Så længe du er ‘fint klædt og lever i overflod hver dag’, vil man utvivlsomt komplimentere dig for din gode smag, din ædelmodighed og din gæstfrihed. Men køb ikke denne beundring for så høj en pris. Vær hellere tilfreds med den ros, der kommer fra Gud.“20I mange af vor tids menigheder tages der ikke hensyn til denne lære. {MBF 309.1}

Det er blevet populært i denne verden at bekende sig til en eller anden religion. Regenter, politikere, jurister, læger og forretningsfolk slutter sig til kirken for at opnå andres respekt og tillid og for at fremme deres egne verdslige interesser. De forsøger at skjule alle deres urigtige forehavender under en kristen maske, og de forskellige trossamfund, der er blevet understøttet af disse døbte verdensbørns rigdom og indflydelse, søger endnu mere ivrigt efter popularitet og beskyttelse. Pragtfulde, ødselt udstyrede kirker opføres på de fineste gader. Menigheder klæder sig dyrt i nøje overensstemmelse med modens forskrifter. Den præst, der kan underholde og tiltrække folk, får en høj løn. Hans prædikener må ikke fordømme populære synder — de skal være milde og venlige, så de kan behage fornemme folk. Fornemme syndere optages i menigheden, og fornemme syndere skjuler sig under kristendom. {MBF 309.2}

I en artikel om de foregivne kristnes holdning over for verden skriver et førende sekulært medie: „Kirken har ganske ubemærket givet efter for tidens ånd og afpasset sin gudsdyrkelse efter de moderne krav. Kirken bruger alle tænkelige midler for at gøre religionen tiltrækkende.“ Og i en artikel i New York-bladet The Independent står følgende om metodismen: „Skillelinjen mellem de religiøse og de gudløse er forvandlet til en slags halvskygge, og nidkære folk på begge sider forsøger ihærdigt at udslette al afvigelse mellem deres måder at handle og fornøje sig på.“ „Religionens popularitet bidrager i høj grad til at forøge antallet af dem, der gerne vil have del i dens goder uden at påtage sig dens pligter.“ {MBF 309.3}

Howard Crosby siger: „Det er yderst foruroligende, at Kristi kirke i så ringe grad opfylder sin Herres hensigt. Ligesom de gamle jøder lod samkvemmet med de afgudsdyrkende folkeslag stjæle deres hjerte fra Gud, opgiver Jesu kirke nu på grund af sit falske fællesskab med den vantro verden sit sande livs guddommelige principper og overtager et gudløst samfunds farlige, men bestikkende skikke, bruger argumenter og kommer til slutninger, der er i modstrid med Guds åbenbarelser og direkte fjendtlige mod al åndelig vækst.“21 {MBF 310.1}

I denne bølge af verdslighed og forlystelsessyge forsvinder så at sige al selvfornægtelse og offervilje for Kristi skyld. „Nogle af de mænd og kvinder, der nu tager aktiv del i vore menigheders arbejde, blev som børn opdraget til at bringe ofre for at kunne gøre noget for Kristi sag. Men, hvis man nu behøver penge, må ingen opfordres til at give — absolut ikke! Hold auktion, spil amatørkomedie eller hold en middag — hvad som helst, der kan more folk.“ {MBF 310.2}

I sin nytårstale 09.01.1873 sagde guvernør Washburn fra Wisconsin: „Vi mangler love, der kan forbyde skoler, hvor der uddannes spillere. De findes overalt. Selv kirken går nu og da — sikkert uden selv at vide det — i Djævelens tjeneste. Velgørenhedskoncerter og fester, der skal understøtte religiøse og velgørende formål — men som ofte har mindre ophøjede formål — lotterier, tombolaer osv. er forskellige midler til at få penge for lidt eller intet. Intet er så demoraliserende eller berusende, især for de unge, som at erhverve penge eller andre værdier uden at yde noget arbejde for det. Når agtværdige mennesker deltager i disse lykkespil og beroliger deres samvittighed med, at pengene går til et godt formål, er det ikke mærkeligt, at vore unge tilegner sig de dårlige vaner, som avles af hasardspillets spænding.“ Verdslighedens ånd er trængt ind i så at sige alle menigheder i den kristne verden. I en prædiken holdt i London tegner Robert Atkins et mørkt billede af den åndelige nedgang, der præger England: „De virkelig retfærdige er blevet få på jorden, og ingen synes at begræde det. De bekendende kristne i alle menigheder i vor tid elsker verden, følger dens skikke, elsker materielle nydelser og higer efter andres agtelse. De er kaldet til at lide med Kristus, men gyser tilbage for ethvert ubehag. Frafald, frafald, frafald står prentet over alle

kirkedøre. Hvis de vidste og følte det, var der endnu håb, men ak, de siger: 'Vi er rige og mangler intet.'"22 {MBF 310.3}

Den store synd, som Babylon beskyldes for, er, at hun „skænkede op for alle folkeslagene af sin utugts harmes vin." Det berusende bæger, hun rækker verden, symboliserer de falske læresætninger, hun har antaget som et resultat af sin uretmæssige forbindelse med denne verdens store. Venskab med verden fordærver hendes tro — og selv øver hun en ødelæggende indflydelse på verden ved at forkynde læresætninger, der er i strid med Den hellige Skrifts utvetydige udtalelser. {MBF 311.1}

Romerkirken nægtede folket at læse Bibelen og forlangte, at alle skulle anerkende kirkens lære i stedet for Bibelens. Ved reformationen blev Guds ord givet tilbage til menneskene; men er det ikke kun alt for sandt, at mennesker i vor tid lærer at basere deres tro mere på deres kirkes trosbekendelse end på Bibelen? I sin omtale af de protestantiske kirker siger Charles Beecher: „De gyser tilbage for ethvert barsk ord mod trosbekendelser med samme følsomhed som den, hvormed kirkefædrene ville have reageret på et barsk ord mod den voksende ærefrygt for helgener og martyrer, som de selv opelskede. … De protestantiske trossamfund har i den grad bundet hinandens og deres egne hænder, at ingen kan blive præst ved en protestantisk kirke uden at anerkende mindst én bog foruden Bibelen. Det er ikke for meget sagt, at trosbekendelsens magt nu begynder at forbyde Bibelen i lige så høj grad som romerkirken gjorde det, men på en mere snedig måde."23 {MBF 311.2}

Når trofaste lærere fortolker Guds ord, sker det ofte, at lærde mænd eller præster, der hævder at forstå Bibelen, træder frem og erklærer, at en fuldt korrekt læresætning er kætteri — med det resultat at sandhedssøgende mennesker stødes bort. Hvis verden ikke var håbløst beruset af Babylons vin, ville utallige mennesker blive overbevist og omvendt af Guds ords utvetydige og overbevisende sandheder. Men troen synes at være så forvirret og i strid med sig selv, at folk ikke aner, hvad de skal betragte som sandhed. Kirken bærer skylden for verdens mangel på anger. {MBF 311.3}

Da den anden engels budskab fra Åbenbaringen 14 først blev forkyndt i sommeren 1844, tog det mere direkte sigte på de amerikanske kirker, hvor advarslen om dommens dag i særlig grad var blevet forkyndt og som oftest forkastet, og hvor forfaldet inden for kirken havde været særlig voldsomt. Men den anden engels budskab blev ikke helt opfyldt i 1844. Dengang skete der et moralsk forfald i kirkerne, fordi de ikke ville tage imod adventbudskabet, men dette forfald var ikke fuldstændigt. Men fordi de er fortsat med at forkaste de særlige sandheder, der gælder for vor tid, er de faldet dybere og dybere. Dog kan det endnu ikke siges, at „faldet er det store Babylon, som skænkede op for alle folkeslagene af sin utugts harmes vin! Hun har endnu ikke gjort dette for alle folkeslag. Verdsligheden og ligegyldigheden over for de prøvende sandheder for vor tid har fået fodfæste inden for de protestantiske kirker i alle verdens kristne lande, og den anden engels alvorsfulde og

frygtelige trussel er også møntet på disse kirker. Men frafaldet har endnu ikke nået sit højdepunkt. {MBF 311.4}

Bibelen fortæller os, at før Herrens genkomst vil Satan arbejde ‘med al kraft og med løgnetegn og løgneundere og med al uretfærdighedens bedrag.’ Og de, som ‘ikke har taget imod kærlighed til sandheden, så de kunne blive frelst,’ skal overlades til en vildfarelsens magt, ‘så de tror på løgnen’.“24Først når denne tilstand er nået, og når kirkens forening med verden er fuldbyrdet i hele kristenheden, vil Babylons fald være en realitet. Forandringen sker gradvis, og den fuldstændige opfyldelse af profetien i Åb 14,8 ligger endnu ude i fremtiden. {MBF 312.1}

Til trods for det åndelige mørke og den adskillelse fra Gud, der præger de kirker, som Babylon symboliserer, findes de fleste af Kristi sande tilhængere stadig i disse kirker. Mange af dem har aldrig hørt om de specielle sandheder, som gælder for vor tid. Ikke så få er utilfredse med den nuværende situation og længes efter mere lys. De søger forgæves efter Kristi billede i de kirker, de tilhører. Når disse trosamfund fjerner sig mere og mere fra sandheden og knytter sig tættere til verden, vil forskellen mellem de to klasser blive stadig større og til sidst føre til adskillelse. Den tid vil komme, da de, der elsker Gud højere end noget andet, ikke kan opretholde forbindelsen med dem, der „vil elske nydelser højere end Gud“, og „i det ydre har gudsfrygt, men fornægter dens kraft.“25 {MBF 312.2}

Åbenbaringens 18. kapitel viser hen til den tid, da kirken, fordi den har kastet vrag på den trefoldige advarsel, som vi finder i Åb 14,6-12, helt har nået den tilstand, som er forudsagt af den anden engel — og da de af Guds børn, som stadig befinder sig i Babylon, opfordres til at forlade den. Dette er det sidste budskab, der nogen sinde vil blive givet verden, og det vil fuldføre sit værk. Når de, „der ikke er kommet til tro på sandheden, men fandt behag i uretfærdigheden.“26overlades til vildfarelsens magt, „så de tror på løgnen“, vil sandhedens lys skinne pa dem, hvis hjerte er rede til at modtage det, og alle Guds b¢rn, der stadig er i Babylon, vi! f¢lge opfordringen: „Drag ud fra hende, mit folk!“27 {MBF 312.3}

Kapitel 22—Opfyldte profetier

Man havde først ventet Herrens genkomst i foråret 1844. Da tiden var overskredet, fulgte en periode med tvivl og usikkerhed for dem, som tillidsfuldt havde ventet. Mens verden anså dette for et afgørende nederlag og mente, at de havde klynget sig til et bedragerisk håb, var Guds ord stadig deres trøst. Mange fortsatte med at studere Bibelen. For at få mere indsigt granskede de atter omhyggeligt de profetier, de havde bygget deres tro på. Det syntes helt uimodsigeligt, at Bibelen indeholdt beviser på, at deres tro var korrekt. Tegn, som ikke kunne fejltolkes, viste, at Kristi komme var nær. Guds særlige velsignelse, der havde vist sig i synderes omvendelse og fornyet åndeligt liv hos de kristne, havde bevist, at budskabet virkelig kom fra himlen. Skønt de troende ikke kunne give nogen forklaring på deres skuffelse, følte de sig overbevist om, at det var Gud, der havde ledet dem i deres hidtidige erfaring. {MBF 315.1}

Sammenvævet med de profetier, som de havde betragtet som hørende til tiden for genkomsten, var der en vejledning, der specielt var tilpasset deres tilstand af usikkerhed og spænding. Det opmuntrede dem til at vente tålmodigt i tro på, at det, der nu var uforståeligt, ville blive forklaret i rette tid. {MBF 315.2}

En af disse profetier findes hos profeten Habakkuk: „Jeg vil stå på min post, jeg vil stille mig på vagt og spejde for at se, hvad han vil sige til mig, hvad jeg får som svar på min klage. Herren svarede mig: ‘Skriv synet tydeligt på tavler, så det er let at læse. For synet gælder først den fastsatte tid, det vidner om enden, og det bedrager ikke. Hvis det trækker ud, så vent, for det kommer, det udebliver ikke. Se, den overmodige er uden retskaffenhed, men den retfærdige skal leve i tro.’“1 {MBF 316.1}

Allerede i 1842 havde befalingen til at skrive „tydeligt på tavler, så det er let at læse,“ fået Charles Fitch til at udarbejde et profetisk kort, der viste Daniels og Åbenbaringens syner. Udgivelsen af dette kort blev betragtet som en opfyldelse af denne befaling til Habakkuk. Men ingen havde dengang lagt mærke til, at der åbenbart omtaltes en forsinkelse af synets virkeliggørelse — en ventetid — i den samme profeti. Efter skuffelsen syntes dette skriftsted uhyre betydningsfuldt: „Synet gælder først den fastsatte tid, det vidner om enden, og det bedrager ikke. Hvis det trækker ud, så vent, for det kommer, det udebliver ikke. … den retfærdige skal leve i tro.“ {MBF 316.2}

Også hos profeten Ezekiel var der styrke og trøst for de troende: „Herrens ord kom til mig: Menneske, hvad er det for et ordsprog, I bruger om Israels land: ‘Tiden går, og alle syner slår fejl’? Sig derfor til dem: Dette siger Gud Herren: … tiden er inde, og alle syner går i opfyldelse. … Jeg er Herren. Det, jeg taler, skal gå i opfyldelse. Det varer ikke længe!“ „Hør, hvad israelitterne siger: ‘Han ser syner om fremtiden, profeterer om fjerne tider.’ Sig

derfor til dem: Dette siger Gud Herren: Nu varer det ikke længe! Alt, hvad jeg taler, skal gå i opfyldelse.“2 {MBF 316.3}

De ventende glædede sig, for de troede, at han, som kender enden fra begyndelsen, havde set deres skuffelse og skænket dem opmuntrende ord, der kunne give dem nyt håb. Havde det ikke været for disse bibelord, der formanede til at være tålmodige og holde fast ved deres tillid til Guds ord, ville deres tro have vaklet i denne prøvelsens time. {MBF 316.4}

Lignelsen om de ti brudepiger i Matt 25 illustrerer også adventfolkets erfaring. I kap. 24 havde Jesus som svar på disciplenes spørgsmål om tegn på hans genkomst og verdens ende omtalt nogle af de mest betydningsfulde begivenheder i verdens og kirkens historie mellem hans første og andet komme, nemlig Jerusalems ødelæggelse, menighedens trængselstid under hedningernes og pavedømmets forfølgelser, solog måneformørkelsen og stjerneregnen. {MBF 316.5}

Derefter talte han om sit komme i sit rige og de to slags tjenere, der ventede på hans komme. Det 25. kapitel begynder med disse ord: „Da skal Himmeriget ligne ti brudepiger, som tog deres lamper og gik ud for at møde brudgommen. Fem af dem var tåbelige, og fem var kloge. De tåbelige tog deres lamper med, men ikke olie. De kloge tog både deres lamper med og olie i deres kander. Da brudgommen lod vente på sig, blev de alle sammen døsige og faldt i søvn. Men ved midnat lød råbet: Brudgommen kommer, gå ud og mød ham!“ {MBF 317.1}

Man mente, at Kristi genkomst, som blev forkyndt ved den første engels budskab, var symboliseret ved brudgommens komme. Den store vækkelse, der fandt sted under forkyndelsen af Kristi nært forestående genkomst, svarede til, at brudepigerne gik ud for at tage imod brudgommen. Både i denne lignelse og i lignelsen i Matt 24 omtales to forskellige typer. Alle brudepigerne havde taget deres lampe, Bibelen, med, og ved dens lys var de gået ud for at møde brudgommen. De tåbelige tog deres lamper, men ikke olie med sig. Men de kloge tog både deres lamper og olie i deres kander. De sidstnævnte havde modtaget Guds nåde og Helligåndens genfødende, oplysende kraft, som gør hans Ord til en lygte for deres fod og et lys på deres sti. De havde i gudsfrygt studeret Den hellige Skrift for at lære sandheden at kende og alvorligt søgt at opnå renhed i hjerte og liv. De havde en personlig oplevelse og en tro på Gud og hans Ord, der ikke svigtede ved skuffelse og forsinkelse. De andre „tog deres lamper, men ikke olie“ med sig. De havde handlet impulsivt. Det højtidelige budskab havde vakt deres frygt, men de havde stolet på deres brødres tro og været tilfredse med de gode følelsers flakkende lys uden virkelig at forstå sandheden eller erfare nådens gerning i hjertet. De var gået ud for at møde Herren fulde af håb ved tanken om en hurtig belønning, men de var ikke forberedt på at møde forsinkelse og skuffelse. Da prøvelserne kom, svigtede deres tro, og deres lys brændte kun svagt. {MBF 317.2}

„Da brudgommen lod vente på sig, blev de alle sammen døsige og faldt i søvn.“ Brudgommens forsinkelse symboliserer den tid, da Herren var ventet — skuffelsen og den tilsyneladende udsættelse af genkomsten. I denne vanskelige tid begyndte de overfladiske og lunkne snart at vakle og give op — men de, hvis tro byggede på et personligt kendskab til Bibelen, stod på en klippe, som skuffelsens bølger ikke kunne rokke. De blev „alle døsige og faldt i søvn.“ Den ene type var ubekymret og opgav deres tro, mens den anden type tålmodigt ventede på mere lys. I prøvelsens stund syntes de sidstnævnte dog i nogen grad at miste deres nidkærhed og iver. De lunkne og overfladiske kunne ikke længere støtte sig til deres brødres tro. Enhver måtte klare sig selv. {MBF 317.3}

På dette tidspunkt begyndte fanatisme at komme frem. Nogle, der havde foregivet at tro fuldt og fast på budskabet, fornægtede nu, at Guds ord er den eneste pålidelige rettesnor. Idet de hævdede at være under Helligåndens ledelse, lod de sig lede af deres egne følelser, indtryk og fantasier. Nogle fordømte med blind nidkærhed alle, som ikke godkendte deres adfærd. Deres fanatiske ideer og opførsel vakte modvilje hos det store flertal af adventister, men de bidrog til at bringe skam over sandhedens sag. {MBF 318.1}

Satan forsøgte på denne måde at modarbejde og tilintetgøre Guds værk. Adventbevægelsen havde gjort stort indtryk på mennesker, tusinder af syndere var blevet omvendt, og gudfrygtige mænd ofrede al deres tid på at forkynde sandheden, selv da genkomsten alligevel ikke fandt sted. Ondskabens fyrste mistede mange af sine tilhængere, og for at bringe Guds sag i vanry forsøgte han at friste nogle af dem, der foregav at tro, til at gå til yderligheder. Og så var hans redskaber parat til at gøre folk opmærksomme på enhver vildfarelse, fejltagelse eller upassende handling for at sætte adventisterne og deres tro i det værste lys. Jo flere han kunne få til at udtale deres tro på genkomsten, skønt hans magt beherskede deres hjerte, des større fordel ville han opnå ved at henvise til dem som repræsentanter for alle de troende. {MBF 318.2}

Satan er „vore brødres anklager,“ og det er hans ånd, der får mennesker til at holde regnskab med Guds børns fejl og mangler og henlede andres opmærksomhed på dem, mens der ikke tales om deres gode gerninger. Han har altid travlt, når Gud arbejder på menneskers frelse. Når Guds sønner kommer for at fremstille sig for Herren, er Satan iblandt dem. Han er parat til ved enhver vækkelse at få nogle med, hvis hjerte ikke er helliggjort, og hvis sind er ude af balance. Når de har antaget en del af sandheden og sluttet sig til de troende, forsøger han gennem dem at indføre teorier, som vil bedrage de uforsigtige. At et menneske befinder sig i kirken eller ved Herrens bord, er intet bevis for, at det er en sand kristen. Selv ved de mest højtidelige anledninger er Satan ofte til stede personificeret ved dem, som han kan bruge som sine redskaber. {MBF 318.3}

Ondskabens fyrste kæmper for hver tomme jord, som Guds børn tilbagelægger på deres rejse mod den himmelske by. Der er aldrig i kirkens historie blevet gennemført en

reformation uden betydelig modstand. Sådan var det også på Paulus' tid. Hver gang han grundlagde en menighed, var der nogle, der påstod, at de var blevet troende, men samtidig indførte vranglære, som, hvis den blev modtaget, ville ende med at fortrænge kærligheden til sandheden. Også Luther havde mange vanskeligheder og bekymringer på grund af fanatikere, der hævdede, at Gud talte direkte gennem dem, og satte deres egne meninger højere end Bibelens vidnesbyrd. Mange, som manglede tro og erfaring, men havde stor selvtillid og elskede at høre eller fortælle nyt, lod sig bedrage af de nye læreres store ord og forenede sig med Satans redskaber i at nedrive det, som Gud havde tilskyndet Luther til at opbygge. Brødrene Wesley og andre, hvis indflydelse har været til velsignelse for verden, mødte ustandselig Satans rænker, idet han gjorde overdrevent nidkære, ubalancerede mennesker mere eller mindre fanatiske. {MBF 318.4}

William Miller nærede en dyb modvilje mod alt, hvad der førte til fanatisme. Ligesom Luther erklærede han, at enhver ånd bør prøves ved Guds Ord. Han sagde: „Djævelen har i vore dage stor magt over sindene. Og hvordan skal vi vide, hvilken slags ånd de er af? Bibelen giver svaret: 'På deres frugter kan I kende dem.' Mange ånder er gået ud i verden, og vi har fået befaling om at prøve ånderne. Den ånd, der ikke får os til at leve ædrueligt, gudfrygtigt og retfærdigt i denne verden, er ikke Kristi ånd. Jeg bliver mere og mere sikker på, at Satan har meget at gøre med disse vilde bevægelser. … Mange blandt os, der foregiver at være helliggjorte, følger menneskers traditioner og er åbenbart lige så uvidende om sandheden som andre, der ikke gør krav om at være fuldkomne."3„Vildfarelsens ånd vil føre os bort fra sandheden, og Guds ånd vil føre os ind i sandheden. Men, siger du, et menneske kan tage fejl og alligevel tro, at det har ret. Hvad så? Vort svar er, at Ånden og Ordet stemmer overens. Hvis et menneske dømmer sig selv efter Guds ord og finder fuld overensstemmelse med hele Ordet, må det tro, at det har fundet sandheden. Men hvis det ser, at den ånd, det ledes af, ikke stemmer overens med hovedindholdet i Guds lov eller Guds bog, bør det udvise stor forsigtighed, så det ikke bliver fanget i Djævelens snare."4„Jeg har ofte fundet mere bevis på sand gudsfrygt i en tårevædet kind og en grådkvalt stemme end i al den larm, der findes i kristenheden."5 {MBF 319.1}

På reformationens tid beskyldte dens fjender alle dem for fanatisme, som arbejdede mest ihærdigt på at bekæmpe fanatismen. Adventbevægelsens modstandere brugte samme taktik. Det var dem ikke nok at fordreje og overdrive de yderliggåendes vildfarelser. På grund af fordom og had spredte de ondskabsfulde rygter, der var helt grundløse. Deres ro var blevet forstyrret af budskabet om Kristi nært forestående genkomst. De var bange for, at det måske kunne være sandt, men håbede, at det ikke passede, og netop det var hemmeligheden bag deres angreb på adventisterne og deres tro. {MBF 319.2}

Det lykkedes nogle få fanatikere at bane sig vej ind i adventisternes rækker, men det berettiger ikke til at hævde, at bevægelsen ikke kom fra Gud — lige så lidt som fanatikere i kirken på Paulus' og Luthers tid berettiger til at fordømme disse to mænds indsats. Gid

Guds folk virkelig ville vågne op af sin slummer og angre og reformere for alvor. Gid de ville granske Bibelen og lære sandheden at kende, som den er i Jesus og vie sig til Gud! Men der vil aldrig mangle beviser på, at Satan stadig er aktiv og på vagt. Han vil vise sin magt ved alle former for bedrag og kalde alle de faldne engle til hjælp. {MBF 320.1}

Det var ikke forkyndelsen af genkomsten, der skabte fanatisme og splittelse. De kom først i sommeren 1844, da adventisterne gennemgik en tid med tvivl og ængstelse og endnu ikke havde fundet deres rette ståsted. Forkyndelsen af den første engels budskab og „midnatsråbet“ tjente netop til at modarbejde fanatisme og splittelse. De, der deltog i denne højtidelige bevægelse, var enige. Deres hjerter var fulde af kærlighed til hinanden og til Jesus, som de ventede snart at se. Én tro og ét saligt håb hævede dem over menneskelig indflydelse og var et skjold mod Satans angreb. {MBF 320.2}

„Da brudgommen lod vente på sig, blev de alle sammen døsige og faldt i søvn. Men ved midnat lød råbet: Brudgommen kommer, gå ud og mød ham! Da vågnede alle pigerne og gjorde deres lamper i stand.“6I sommeren 1844, midtvejs mellem det tidspunkt, hvor man først mente, at de 2300 dage var udløbet, og samme års efterår, som man senere opdagede, at dagene nåede til, blev budskabet forkyndt med Bibelens egne ord: „Brudgommen kommer!“ Årsagen til denne bevægelse var, at man havde opdaget, at Artaxerxes’ befaling, der var udgangspunktet for de 2300 dage, blev givet om efteråret 457 f. Kr. og ikke i begyndelsen af året, som man først havde troet. Når man regner fra efteråret 457 udløber de 2300 dage om efteråret 1844 (se noter). {MBF 320.3}

Også i symbolerne i Det Gamle Testamente fandt man holdepunkter for, at den begivenhed, der symboliseres ved „helligdommens renselse,“ måtte finde sted om efteråret. Dette blev meget tydeligt, da man blev opmærksom på, hvordan forudsigelserne om Kristi første komme var gået i opfyldelse. {MBF 320.4}

PROFETIEN OM DE 2.300 DAGE/ÅR

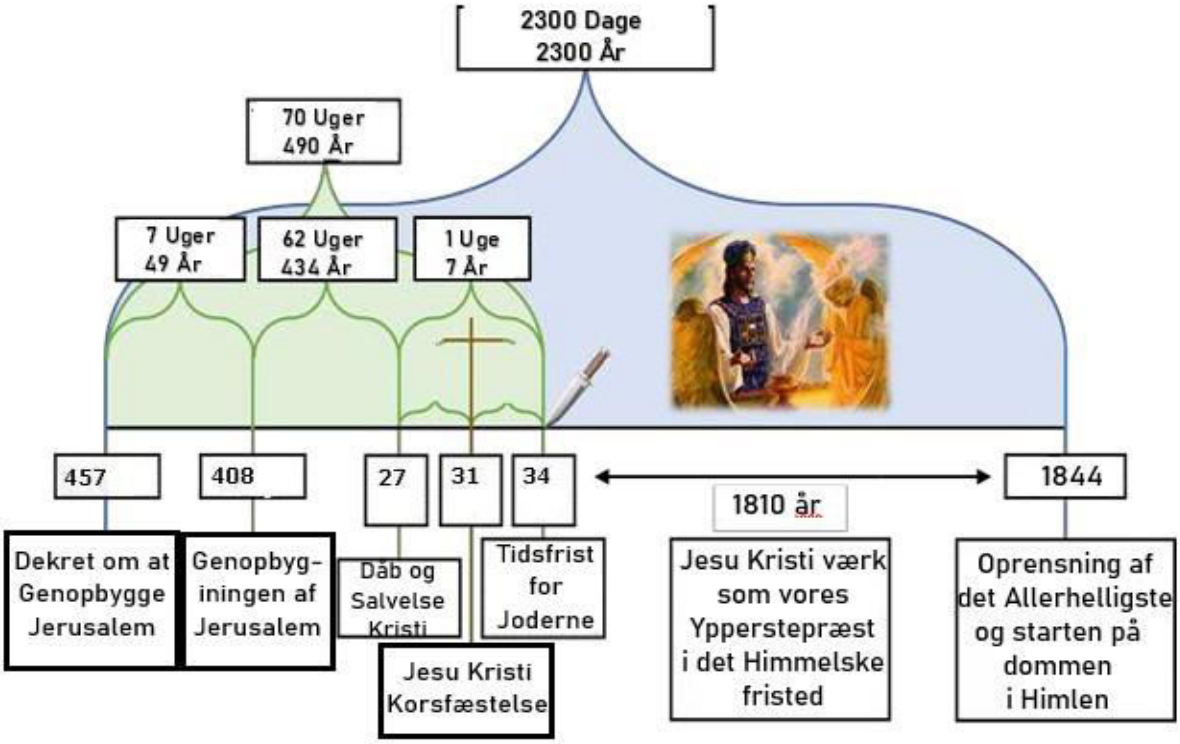

En profetisk dag = Et bogstaveligt år

34 Som I brugte fyrretyve Dage til at undersøge Landet, således skal I undgælde for eders Misgerninger i fyrretyve År, eet År for hver Dag, og således få mit Mishag at føle. (4 Mosebog 14:34) **6** Og når de er til Ende, læg dig så på din højre Side og bær Judas Huss Misgerning 40 Dage; for hvert År giver jeg dig en Dag (Ezekiel 4:6)

457 F.KR. – 1844 E.KR = 2300 dage / år. **14** Han svarede: "2300 Aftener og Morgener; så skal Helligdommen komme til sin Ret igen!". (Daniel 8:14) **24** Halvfjerdsindstyve Uger er fastsat over dit Folk og din hellige By, indtil Overtrædelsen er fuldendt, Syndens Målfuldt, Misgerningen sonet, evig Retfærdighed hidført, Syn og Profet beseglet og en højhellig Helligdom salvet. 490 dage / år. (Daniel 9:24)

457 F.KR. = Dekretet om at genopbygge Jerusalem (Kommando over Artaxerxes). **25** …Og du skal vide og forstå: Fra den Tid Ordet om Jerusalems Genrejsning og Opbyggelse udgik, indtil en Salvet, en Fyrste, kommer, er der syv Uger; og i to og tresindstyve Uger skal det genrejses og opbygges med Torve og Gader under Tidernes Trængsel.. (Daniel 9:25)

408 F.KR. = Genopbygningen af Jerusalem

27 E.KR. = Dåb og salvelse af Jesus Kristus, Messias). **27** Og pagten skal ophæves for de mange i een Uge, og i Ugens sidste Halvdel skal Slagtoffer og Afgrødeoffer ophøre, og

Ødelæggelsens Vederstyggelighed skal sættes på det hellige Sted, indtil den fastsatte Undergang udøser sig over Ødelæggeren (Daniel 9:27)

31 E.KR. = Jesu Kristi Korsfæstelse. Og pagten skal ophæves for de mange i een Uge, og i Ugens sidste Halvdel skal Slagtoffer og Afgrødeoffer ophøre (Daniel 9:27)

34 E.KR. = Stening af Stephen [Slutningen af termen for jøder og evangeliet forkyndes for hele verden] **14** Og dette Rigets Evangelium skal prædikes i hele Verden til et Vidnesbyrd for alle Folkeslagene; og da skal Enden komme. (Matthæus 24:14) **46** Men Paulus og Barnabas talte frit ud og sagde: "Det var nødvendigt, at Guds Ord først skulde tales til eder; men efterdi I støde det fra eder og ikke agte eder selv værdige til det evige Liv, se, så vende vi os til Hedningerne. (Apostelenes gerninger 13:46)

70 E.KR. = Ødelæggelsen af Jerusalem 1 Og Jesus gik ud, bort fra Helligdommen, og hans Disciple kom til ham for at vise ham Helligdommens Bygninger. **2** Men han svarede og sagde til dem: "Se I ikke alt dette? Sandelig, siger jeg eder, her skal ikke lades Sten på Sten, som jo skal nedbrydes." (Matthæus 24:1,2) **15** Når I da se Ødelæggelsens Vederstyggelighed, hvorom der er talt ved Profeten Daniel, stå på hellig Grund, (den, som læser det, han give Agt!) (Matthæus 24: 15, 21)

1844 E.KR. = Oprensning af det allerhelligste og starten på dommen i himlen.

1810 dage / år= Jesu Kristi værk som vores ypperstepræst i det himmelske fristed. 14 Efterdi vi altså have en stor Ypperstepræst, som er gået igennem Himlene, Jesus, Guds Søn, da lader os holde fast ved Bekendelsen! **15** Thi vi have ikke en Ypperstepræst, som ej kan have Medlidenhed med vore Skrøbeligheder, men en sådan, som er fristet i alle Ting i Lighed med os, dog uden Synd. **16** Derfor lader os træde frem med Frimodighed for Nådens Trone, for at vi kunne få Barmhjertighed og finde Nåde til betimelig Hjælp (Hebræerne 4:14-16)

Slagtningen af påskelammet var et symbol på Kristi død. Paulus siger: „Også vort påskelam er slagtet, Kristus.“7Det førstegrødeneg, der i påsken skulle svinges for Herren, symboliserede Kristi opstandelse. Paulus siger om Herrens og hans folks opstandelse: „Kristus som førstegrøden, dernæst, når han kommer, de som hører Kristus til.“8Ligesom svingningsneget var det første modne korn, der blev samlet før høsten, er Kristus førstegrøden af den udødelige høst af frelste, der ved den fremtidige opstandelse skal samles i Guds forrådskammer. {MBF 321.1}

De begivenheder, der på forhånd var skildret i symboler, indtraf til tiden. På den fjortende dag i den første jødiske måned, den dag, på hvilken påskelammet i hele 1500 år var blevet slagtet, indstiftede Jesus efter at have spist påskelammet med sine disciple den højtid, der skulle være et minde om hans død som „Guds lam, som bærer verdens synd.“ Samme nat blev han pågrebet af onde mennesker for at blive korsfæstet — og som svingningsnegets modbillede stod Herren op fra de døde på den tredie dag „som førstegrøde

af dem, der er sovet hen," et eksempel på alle de opstandne retfærdige hvis „fornedrede legeme" skal forvandles og få samme „skikkelse som hans herliggjorte legeme."9På samme måde skulle de begivenheder, der var skildret i symboler, som hentydede til genkomsten, indtræffe på det tidspunkt, der var angivet i den symbolske tjeneste. I det mosaiske system fandt helligdommens renselse eller den store forsoningsdag sted på den tiende dag i den syvende jødiske måned,10da ypperstepræsten, efter at have skaffet hele Israel soning og således fjernet alle folkets synder fra helligdommen, kom ud og velsignede folket. Derfor troede man, at Kristus, vor store Ypperstepræst, skulle komme og rense jorden ved at tilintetgøre synden og synderne — og skænke sit ventende folk udødelighed. Man mente, at Herren ville komme igen på den tiende dag i den syvende måned — på det tidspunkt, da helligdommen skulle renses. Denne dag faldt i 1844 på den 22. oktober. Dette stemte med den kendsgerning, at de 2300 dage ville udløbe om efteråret. Den slutning forekom uomstødelig. {MBF 321.2}

I lignelsen i Matt 25 følges ventetiden og søvnen af brudgommens komme. Dette stemte overens med de beviser, som netop er fremholdt — både ud fra profetien og symbolerne. Mange var overbevist om sandheden i dette, og „midnatsråbet" blev forkyndt af tusinder af troende. {MBF 321.3}

Bevægelsen fejede som en flodbølge hen over landet. Den gik fra by til by, fra landsby til landsby og til de fjerneste flækker, indtil Guds ventende born var helt vækket op. Fanatismen forsvandt for denne forkyndelse, som frost for solens stråler. De troendes hjerte fyldtes af håb og mod — tvivl og forvirring forsvandt. Værket var befriet for de yderligheder, som altid viser sig, når menneskelig ophidselse ikke holdes i ave af Guds ånd. Det var af samme karakter som det, der skete i det gamle Israel, når de ydmygede sig for Herren, efter at han havde revset folket ved en af sine tjenere. Værket havde det præg, som Guds værk altid har. Der var ingen ekstatisk glæde, men inderlig selvransagelse, syndsbekendelse og forsagelse af verden. Forpinte sjæle beredte sig til at møde Herren. Der blev bedt oprigtigt, og man helligede sig uforbeholdent til Herren. {MBF 321.4}

Miller beskriver denne tid således: „Der lyder ingen glædesudbrud; det er, som bliver de gemt til en senere anledning, da himmel og jord skal fryde sig sammen i en ubeskrivelig lyksalighed. Ingen råber — man venter, til råbet fra himlen skal lyde. Sangerne er tavse — de venter, til de skal synge sammen med det himmelske englekor. … Der er ingen følelsesmæssige konflikter; alle er fuldstændig enige."11 {MBF 322.1}

En anden, der var med i bevægelsen, sagde: „Alle vegne var der inderlig hjerteransagelse og ydmygelse for himlens Gud. Interessen blev vendt fra det, der hører denne verden til; al strid og fjendskab blev bilagt, alle forurettelser tilstået, og angrende, bodfærdige hjerter bad Gud om tilgivelse. Der var en sjælens ydmyghed, hvis lige vi aldrig før havde set. Gennem Joel havde Gud befalet, at når hans store dag var nær, skulle mennesker sønderrive deres

hjerter og ikke deres klæder og omvende sig til ham med faste og gråd. Som Gud havde lovet gennem Zakarias, udgød han nådens og bønnens ånd over sine børn. De tænkte på ham, som de havde gennemboret. De, som afventede Herrens komme, ydmygede sig for ham.“12 {MBF 322.2}

Af alle store religiøse bevægelser siden apostlenes dage har ingen været mere fri for menneskelig ufuldkommenhed og Satans bedrag end denne bevægelse i efteråret 1844. Selv efter mange års forløb følte alle, der deltog i den og ikke siden var veget fra sandhedens grund, dette værks hellige indflydelse og vidnede om, at det var Guds værk. Da midnatsråbet lød: „Brudgommen kommer, gå ud og mød ham!“ vågnede de ventende og „gjorde deres lamper i stand.“ De studerede Guds ord med en hidtil ukendt interesse. Engle blev sendt fra himlen for at vække dem, der havde mistet modet, og gøre dem rede til at tage imod budskabet. Det var ikke menneskers visdom, men Guds kraft der ledede værket. Det var ikke de mest begavede, men de mest ydmyge og gudfrygtige, der var de første til at høre og adlyde kaldet. Landmænd lod deres korn stå på marken, håndværkere lagde deres værktøj fra sig — med tårer i øjnene og glæde i hjertet drog de ud for at forkynde advarslen. De, som tidligere havde været de ledende, var de sidste, der sluttede sig til denne bevægelse. De fleste kirker lukkede døren for budskabet, og mange af dem, der antog det, afbrød deres forbindelse med kirkerne. Ifølge Guds forsyn forenede denne bevægelse sig med den anden engels budskab, og hans kraft ledsagede arbejdet. {MBF 322.3}

Budskabet: „Brudgommen kommer!“ var ikke så meget et spørgsmål om bevisførelse, skønt det bibelske bevis var klart og uimodsigeligt. Det var ledsaget af en betvingende magt, som rørte sjælen. Der var ingen tvivl, ingen tøven. Da Kristus holdt sit indtog i Jerusalem, drog de, der var kommet fra alle dele af landet for at fejre påske, til Oliebjerget. Da de sluttede sig til den skare, der ledsagede Jesus, blev de grebet en af øjeblikkelig inspiration og råbte: {MBF 323.1}

„Velsignet være han, som kommer i Herrens navn!“13På samme måde følte de vantro, der flokkedes ved adventisternes møder — nogle af nysgerrighed, andre blot for at gøre nar — den overbevisende kraft, der udgik fra budskabet: „Brudgommen kommer!“ {MBF 323.2}

På den tid fandtes en tro, som bragte svar på bøn — en tro, der var sikker på at blive belønnet. Som regn på den tørstige jord, kom Nådens ånd til dem, der søgte sandheden. De, der ventede snart at stå ansigt til ansigt med Frelseren, følte en usigelig, højtidelig glæde. Helligåndens milde, betvingende magt smeltede hjerterne, da velsignelsen i rigt mål blev udgydt over de trofaste ventende. {MBF 323.3}

De, som modtog budskabet, kom forsigtigt og højtideligt nærmere til det tidspunkt, hvor de håbede at møde deres Herre. Hver morgen følte de, at deres første pligt var at forvisse sig om, at de var antaget af Gud. Deres hjerter var forenede, og de bad meget for og med

hinanden. De mødtes på ensomme steder for at være i Guds nærhed, og forbønnen steg op mod himlen fra marker og lunde. Forvisningen om Frelserens velbehag betød mere for dem end det daglige brød, og hvis en sky formørkede deres sind, hvilede de ikke, før den var fordrevet. Idet de følte den tilgivende nåde, længtes de efter at se ham, som de elskede af hele deres hjerte. {MBF 323.4}

Men endnu engang blev de skuffede. Frelseren kom ikke til den ventede tid. De havde set frem til hans komme med fuldkommen tillid, og nu følte de som Maria, da hun fandt Jesu grav tom og grædende udbrød: „De har flyttet min Herre, og jeg ved ikke, hvor de har lagt ham.“14 {MBF 323.5}

En følelse af ærefrygt, en angst for, at budskabet muligvis kunne være sandt, havde i nogen tid holdt den vantro verden i skak. Selv efter at timen for genkomsten var overskredet, forsvandt denne følelse ikke straks. Først turde man ikke hovere over dem, der var blevet skuffet. Men da der ikke viste sig noget tegn på Guds vrede, forlod angsten dem, og de begyndte at håne de troende. Mange, der havde bekendt sig til at tro på Herrens genkomst, forkastede deres tro. Nogle, som havde været helt sikre i deres tro, blev så dybt såret i deres stolthed, at de helst ville være sunket i jorden. Ligesom Jonas rettede de anklager imod Gud og ville hellere dø end leve. De, der havde bygget på andres meninger i stedet for på Guds ord, var nu parat til at skifte mening igen. Spotterne vandt de svage og kujonagtige over på deres side, og de blev enige om, at nu var der hverken grund til at frygte eller håbe. Tidspunktet var overskredet, Herren var ikke kommet, og verden kunne forblive uforandret i tusinde år. {MBF 324.1}

De oprigtigt troende havde givet afkald på alt for Kristi skyld og følt hans nærhed som aldrig før. De havde troet, at de gav verden den sidste advarsel, og da de havde ventet snart at blive modtaget af deres himmelske Herre og hans engle, havde de trukket sig en hel del tilbage fra dem, der ikke havde taget imod budskabet. Med inderlig længsel havde de bedt: {MBF 324.2}

„Kom, Herre Jesus, kom snart!“ Men han var ikke kommet. Og nu var det en frygtelig prøve for deres tro og tålmodighed at genoptage livets byrder og udholde verdens hån og spot. {MBF 324.3}

Og dog var denne skuffelse ikke så stor som den, disciplene oplevede på Kristi tid. Da Jesus holdt sit sejrrige indtog i Jerusalem, troede hans tilhængere, at han ville sætte sig på Davids trone og befri Israel for dets undertrykkere. Fulde af håb og forventning kappedes de om at ære deres Konge. Mange strøede palmegrene eller lagde deres klæder som et tæppe på hans vej. Begejstret råbte de: „Hosianna, Davids søn!“ Da farisæerne vrede og foruroligede over dette opfordrede Jesus til at irettesætte sine disciple, svarede han: „Hvis de tier, vil stenene råbe.“15Profetien måtte opfyldes. Disciplene opfyldte Guds hensigt, og dog skulle de lide en bitter skuffelse. Få dage senere måtte de se Frelseren lide en grufuld død og blive

begravet. Deres forventninger var ikke blevet virkeliggjort, og deres håb døde sammen med Jesus. Først da Herren sejrrig forlod graven, forstod de, at alt var forudsagt i profetierne, og at „Kristus måtte lide og stå op fra de døde.“16 {MBF 324.4}

500 år tidligere havde Herren ved profeten Zakarias sagt: „Bryd ud i jubel, Zions datter, råb af fryd, Jerusalems datter! Se, din konge kommer til dig, retfærdig og sejrrig, sagtmodig, ridende på et æsel, på en æselhoppes føl.“17Hvis disciplene havde forstået, at Kristus skulle blive dømt og dø, kunne de ikke have opfyldt denne profeti. {MBF 325.1}

På lignende måde opfyldte Miller og hans medarbejdere profetien og bragte det budskab, som Guds ord havde forudsagt skulle bringes til verden. Men dette budskab kunne de de ikke have bragt, hvis de helt havde forstået de profetier, der forudsagde deres skuffelse og indeholdt endnu et budskab, som skulle forkyndes for alle folkeslag før Herrens genkomst. Både den første og den anden engels budskab blev bragt rettidigt og udrettede det, som Gud ville, de skulle. {MBF 325.2}

Verden havde set til og ventet, at hele adventtroen ville blive opgivet, hvis Kristus ikke kom. Men skønt mange i denne svære prøvelse opgav deres tro, var der nogle, der stod fast. Den ydmyghed, hjerteransagelse, forsagelse af verden og det nye liv i de kristne menigheder, der havde ledsaget adventbevægelsen, viste, at den kom fra Gud. De turde ikke benægte, at Helligåndens magt havde ledsaget forkyndelsen om genkomsten — og de kunne ikke finde nogen fejl i deres beregning af de profetiske tidsperioder. Selv deres dygtigste modstandere havde ikke kunnet finde nogen fejl i deres fortolkning af profetierne. Uden beviser fra Guds ord kunne de ikke gå med til at opgive resultater, de med brændende hjerter var nået til under bøn, bibelstudium og Guds ånds indflydelse. Disse resultater havde modstået den skarpeste kritik og den bitreste modstand fra populære religiøse lærere og verdenskloge mænd. De havde stået urokkelig fast over for lærdommens og veltalenhedens forenede styrke og spot og foragt fra gode og onde. {MBF 325.3}

Den ventede begivenhed var ganske vist ikke indtruffet, men selv det kunne ikke rokke deres tro på Guds ord. Da Jonas i Nineve forkyndte, at byen skulle ødelægges efter 40 dage, godtog Herren indbyggernes ydmyghed og forlængede deres nådetid. Alligevel var Jonas' budskab sendt fra Gud, og Nineve blev sat på prøve, som Gud ville. Adventisterne troede, at Gud på lignende måde havde ført dem til at bringe advarslen om dommen. De sagde: „Dette budskab har prøvet hjerterne hos alle, der har hørt det, og enten vakt kærlighed til Herrens genkomst eller fremkaldt et mere eller mindre åbenlyst had, som Gud kender. Det har skabt en skillelinje, så de, der ville ransage deres eget hjerte, kunne vide, på hvilken side de ville have stået, hvis Herren var kommet dengang — om de ville have råbt: 'Han er vor Gud, vi satte vort håb til ham, og han frelste os!' eller de ville råbe til klipperne og bjergene om at falde over dem og skjule dem for Lammets vrede. Vi tror, at Gud på denne måde har prøvet

sine børns tro og set, om de i prøvelsens time ville opgive den stilling, han ville sætte dem i — eller om de ville give afkald på denne verden i fuld tillid til Guds ord.“18 {MBF 325.4}

Følelserne hos dem, der stadig troede, at Gud havde ledet dem i deres erfaring, er udtrykt i William Millers ord: „Hvis jeg skulle leve mit liv om og stadig havde de samme beviser, som jeg havde dengang, måtte jeg for at være ærlig over for Gud og mennesker gøre, hvad jeg har gjort.“ „Jeg håber, at jeg har tvættet mine klæder for andres blod. Jeg føler, at jeg så godt, det var mig muligt, har friet mig for skyld i deres fordømmelse. Skønt jeg er blevet skuffet to gange, er jeg hverken modløs eller fortvivlet. Mit håb om Kristi genkomst er stadig lige levende. Jeg har kun gjort, hvad jeg efter års alvorlig overvejelse anså for min hellige pligt. Hvis jeg har fejlet, er det sket på grund af kærlighed til mine medmennesker og en overbevisning om mit ansvar over for Gud.“ {MBF 326.1}

„Én ting ved jeg: jeg har kun forkyndt, hvad jeg selv troede på, og Gud har været med mig. Hans kraft har ledsaget værket, og det har udrettet meget godt. Menneskeligt set har forkyndelsen af genkomsten fået tusinder til at studere Den hellige Skrift, så de ved tro og Kristi blod er blevet forsonet med Gud.“19„Jeg har aldrig søgt de stoltes velvilje eller tabt modet over verdens vrede. Heller ikke nu vil jeg søge deres gunst eller forlade pligtens vej for at udfordre deres had. Jeg vil aldrig bede dem skåne mit liv og håber, at jeg ikke skal vige tilbage for at miste det, hvis det er Guds vilje.“20 {MBF 326.2}

Gud svigtede ikke sit folk. Hans ånd hvilede stadig over dem, der ikke overilet fornægtede det lys, de havde fået, og forlod adventbevægelsen. I Hebræerbrevet findes opmuntrende og advarende ord til dem, der blev prøvet i denne krise: „Kast altså ikke jeres frimodighed bort, den bærer en stor løn i sig. For I har brug for udholdenhed, så I kan gøre Guds vilje og få det, han har lovet. For nu varer det kun en ganske kort tid, så kommer han, som skal komme, og han udebliver ikke; og mine retfærdige skal leve af tro, men viger han tilbage fra det, har min sjæl ikke behag i ham. Men vi hører ikke til dem, der viger tilbage, så vi fortabes, men til dem, der tror, så vore sjæle frelses.“21 {MBF 326.3}

At denne formaning er rettet til menigheden i de sidste dage, fremgår af de ord, der taler om genkomstens nærhed: „Nu varer det kun en ganske kort tid, så kommer han, som skal komme, og han udebliver ikke.“ Det er tydeligt underforstået, at der skal være en tilsyneladende forsinkelse af Herrens genkomst. Den formaning, der gives her, tager specielt sigte på adventisterne i denne tid. De mennesker, der her tales til, stod i fare for at lide skibbrud på troen. De havde adlydt Gud og fulgt hans ånd og hans ord, men de kunne ikke forstå Guds hensigt med den erfaring, de havde gennemgået, eller skelne den vej, der lå foran dem — og de var fristet til at tvivle på, at det virkelig var Gud, der havde ledet dem. Her passede ordene: „Mine retfærdige skal leve af tro.“ Da midnatsråbets klare lys havde skinnet på deres vej og de havde set profetierne blive åbnet og den hurtige opfyldelse af de tegn, der viste, at Kristi komme var nær, havde de set alt så klart. Nu var de nedslåede af

skuffede forhåbninger og kunne kun holde sig oppe ved troen på Gud og hans Ord. Verden sagde spottende: „I er blevet bedraget. Opgiv jeres tro og indrøm, at adventbevægelsen var Satans værk.“ Men Guds ord sagde: „Viger han tilbage, har min sjæl ikke behag i ham.“ Hvis de nu fornægtede deres tro og den Helligåndens magt, der havde ledsaget budskabet, ville det være at gå fortabelsen i møde. De hentede mod og styrke i disse ord fra Hebræerbrevet: „Kast altså ikke jeres frimodighed bort. … I har brug for udholdenhed, så I kan gøre Guds vilje. … Nu varer det kun en ganske kort tid, så kommer han, som skal komme, og han udebliver ikke.“ Det eneste, de trygt kunne gøre, var at værne om det lys, Gud allerede havde givet dem, holde fast ved hans løfter, fortsætte med at studere Skriften og tålmodigt vente på at få mere lys. {MBF 327.1}

Kapitel 23—Hvad er helligdommen?

Skriftstedet: „2.300 aftener og morgener! Derefter skal helligdommen få sin ret tilbage“ (renses, eng. bibel)1havde været grundlaget for og den bærende pille i adventtroen. Alle, der troede på Herrens nært forestående komme, var fortrolige med disse ord. Denne profeti havde lydt fra tusinder som et udtryk for deres tro. Alle følte, at deres lyseste forventninger og kæreste håb var knyttet til de begivenheder, der var forudsagt her. De mente at kunne se, at disse profetiske dage ville slutte i efteråret 1844. I lighed med resten af kristenheden troede adventisterne dengang, at jorden eller en del af den var helligdommen. De troede, at helligdommens renselse var jordens renselse med ild på den yderste dag — og at dette ville ske ved Kristi genkomst. Og derfor kom de til det resultat, at Kristus ville komme i 1844. {MBF 329.1}

Men den fastsatte tid var overskredet, og Herren var ikke kommet. De troende vidste, at Guds ord ikke kunne slå fejl; deres fortolkning af profetien måtte have været forkert. Men hvor lå fejlen? Mange løste ubesindigt det vanskelige spørgsmål ved at benægte, at de 2.300 dage endte i 1844. Der kunne ikke gives nogen anden grund for et sådant standpunkt, end at Kristus ikke var kommet, da de havde ventet ham. De hævdede, at hvis de profetiske dage var endt i 1844, ville Kristus være vendt tilbage for at rense helligdommen med ild — og da han ikke var kommet, kunne disse dage ikke være endt. {MBF 329.2}

At godkende denne slutning var ensbetydende med at forkaste den tidligere beregning af de profetiske tidsperioder. Man var kommet til det resultat, at de 2.300 dage begyndte, da Artaxerxes’ dekret om Jerusalems genopbyggelse trådte i kraft i efteråret 457 f.Kr. Når man benyttede dette som udgangspunkt, passede alle de begivenheder, som blev forudsagt i forklaringen af denne tidsperiode i Dan 9,25-27, nøjagtigt. 69 uger eller de første 483 år af de 2.300 dage skulle nå til Messias, den Salvede. Da Kristus blev døbt og salvet med Helligånden i år 27 e.Kr., var det en nøjagtig opfyldelse af denne forudsigelse. Midt i den halvfjerdsindstyvende uge skulle Messias fjernes uden dom. 3 1/2 år efter sin dåb — i foråret 31 — blev Jesus korsfæstet. De 70 uger eller 490 år angik særlig jøderne. Ved denne tidsperiodes afslutning beseglede jødefolket sin forkastelse af Kristus ved at forfølge hans disciple, og apostlene vendte sig til hedningerne i år 34. Da de første 490 år var gået, var der 1810 år tilbage. Regnet fra år 34 e.Kr. fører 1810 år til 1844. „Derefter skal helligdommen få sin ret tilbage,“ sagde englen. Der var ingen tvivl om, at alle forudgående enkeltheder i profetien var gået nøjagtigt i opfyldelse til den anførte tid. {MBF 330.1}

Ved denne beregning var der fuldstændig overensstemmelse på alle punkter med den undtagelse, at der ikke i 1844 var indtruffet nogen begivenhed, der svarede til helligdommens renselse. At benægte, at dagene sluttede på det tidspunkt, ville være at skabe forvirring om hele sagen og forkaste standpunkter, der var blevet bevist ved profetiens umiskendelige opfyldelse. {MBF 330.2}

Men Gud havde ledet sit folk i den store adventbevægelse. Hans kraft og herlighed havde ledsaget den, og han ville ikke tillade den at ende i mørke og skuffelse, beskyldt for at være falsk, fanatisk ophidselse. Hans ord skulle ikke betragtes med tvivl og uvished. Skønt mange opgav deres tidligere beregning af de profetiske tidsperioder og sagde, at den bevægelse, der byggede på dem, var falsk, var der andre, som ikke ville give slip på synspunkter og erfaringer, der fandt støtte i Skriften og var bevidnet af Guds ånd. De mente, at de havde brugt sunde principper i deres fortolkning af profetierne, og at det var deres pligt at holde fast ved de sandheder, de allerede havde fundet, og vedblive at bruge samme metode, når de studerede Bibelen. Under alvorlig bøn tog de deres standpunkt op til fornyet overvejelse, idet de studerede Skriften omhyggeligt for at finde deres fejl. Da de ikke kunne se nogen fejl i deres udregning af de profetiske tidsperioder, begyndte de at undersøge spørgsmålet om helligdommen nærmere. {MBF 330.3}

Under studiet af dette emne blev de klar over, at der ikke i Skriften findes støtte for den gængse og populære anskuelse, at jorden er helligdommen. I Bibelen fandt de en fuldstændig forklaring på emnet helligdommen, dens natur og beliggenhed og den tjeneste, der foregik i den. De hellige forfatteres vidnesbyrd var så tydelige og udførlige, at spørgsmålet var hævet over enhver tvivl. I Hebræerbrevet hedder det: „Nu havde også den første pagt sine forskrifter for gudstjenesten og sin jordiske helligdom. For der var indrettet et forreste rum, hvori lysestagen og bordet og skuebrødene var; det kaldtes det Hellige. Bag det andet forhæng var det rum, som kaldtes det Allerhelligste. Det indeholdt et røgelseofferalter af guld og pagtens ark, der var beslået med guld over det hele; i den var der en guldkrukke med manna og Arons stav, som havde skudt friske skud, og pagtens tavler. Og oven over arken var herlighedens keruber, som overskyggede sonedækket.“2 {MBF 331.1}

Den helligdom, som her omtales, var det tabernakel, som Moses på Guds befaling byggede som en jordisk bolig for den Allerhøjeste. „Du skal lave mig en helligdom, så vil jeg tage bolig hos dem“3— således lød den befaling, Moses fik, da han var på bjerget med Gud. Israelitterne var på vandring gennem ørkenen, og tabernaklet blev opbygget, så det kunne flyttes fra sted til sted. Alligevel var det et prægtigt bygningsværk. Væggene bestod af lodrette brædder, der var overtrukket med guld og fastgjort til fodstykker af sølv. Loftet bestod af flere lag tæpper, det yderste var af skind og det inderste af fint linned med kunstfærdigt indvævede keruber. I forgården stod brændofferalteret. Selve tabernaklet havde to afdelinger, som kaldtes det Hellige og det Allerhelligste. De var adskilt af et smukt og kostbart forhæng eller tæppe. Et lignende forhæng var ophængt for indgangen til den første afdeling, det Hellige. {MBF 331.2}

I det Hellige stod lysestagen ved sydvæggen. Dens syv lamper oplyste helligdommen både dag og nat. Mod nord stod skuebrødsbordet, og foran det forhæng, der skilte de to

afdelinger, stod det gyldne røgelsesalter, hvorfra røgen daglig opsteg til Gud sammen med Israels bønner. {MBF 331.3}

I det Allerhelligste stod arken — en kiste af kostbart træ overtrukket med guld. I den lå de to stentavler, hvorpå Gud havde skrevet de ti bud. Oven på arken var nådestolen, som dannede låget på den hellige kiste. Det var et pragtfuldt stykke arbejde. På låget stod to keruber. Både låget og keruberne var af massivt guld. I denne afdeling åbenbarede Gud sig i herlighedens sky mellem keruberne, {MBF 331.4}

Da jøderne havde bosat sig i Kana'an, blev tabernaklet afløst af Salomos tempel. Skønt denne bygning var permanent, og målene var større, var den bygget i samme proportioner og udstyret på samme måde. Bortset fra den tid, da templet lå i ruiner på Daniels tid, havde helligdommen denne skikkelse, indtil den i år 70 blev ødelagt af romerne. Dette er den eneste jordiske helligdom, Bibelen omtaler. Hebræerbrevet siger, at det er den første pagts helligdom. Men har den nye pagt ingen helligdom? {MBF 332.1}

De, der søgte efter sandheden, gav sig igen til at studere Hebræerbrevet — og de indså, at de ord, som her allerede er citeret, forudsætter, at der også findes en helligdom i den nye pagt. Hebræerbrevets forfatter skriver: „Nu havde også den første pagt sine forskrifter for gudstjenesten og sin helligdom." Brugen af ordet „også" viser, at han tidligere har omtalt denne helligdom. De slog op i begyndelsen af det foregående kapitel og læste: „Hovedsagen i det, der her siges, er, at vi har en sådan ypperstepræst, som sidder på højre side af den Højestes trone i himlene og gør tjeneste ved helligdommen, det sande Åbenbaringstelt, som Herren selv og ikke noget menneske har rejst."4 {MBF 332.2}

Her skildres den nye pagts helligdom. Den første pagts helligdom var opført af mennesker, for den byggede Moses, men denne helligdom er rejst af Herren selv. I den første helligdom forrettede de jordiske præster deres tjeneste, men i denne helligdom gør Kristus, vor store ypperstepræst, tjeneste ved Guds højre hånd. Den ene helligdom var på jorden, den anden i himlen. {MBF 332.3}

Det tabernakel, Moses opførte, blev bygget efter et forbillede. Herren sagde til ham: „I skal lave den nøjagtigt efter det forbillede af boligen og dens udstyr, jeg viser dig." Og befalingen blev gentaget: „Sørg for at lave det efter det forbillede, du fik at se på bjerget."5Hebræerbrevets forfatter siger også, at det første tabernakel var „et billede på den nuværende tid. Der frembæres gaver og ofre;" endvidere at det Hellige og det Allerhelligste var „efterligninger af det, der er i himlene," at præsterne, der frembar offergaver efter lovens forskrift, gjorde tjeneste ved en helligdom, der var „en efterligning og en skygge af den himmelske," og at Kristus ikke gik „ind i en helligdom, som er gjort med hænder og kun er en efterligning af den virkelige, men ind i selve himlen for nu at træde frem for Gud til gavn for os."6 {MBF 332.4}

Den himmelske helligdom, hvor Kristus gør tjeneste for os, er det store forbillede for den helligdom, Moses byggede. Gud gav sin ånd til de mennesker, der byggede den jordiske helligdom. Den kunstneriske dygtighed, der fremgik af dens konstruktion, var en manifestation af guddommelig visdom. Væggene så ud som massivt guld og kastede lyset fra den syvarmede guldlysestage i alle retninger. Skuebrødsbordet og røgelsesalteret skinnede som det poleret guld. De pragtfulde tæpper, der dannede loftet, havde indvævede engle i violet og rødt purpurgarn, der gjorde stedet endnu skønnere. Bag det andet forhæng var den hellige Shekinah, den synlige åbenbarelse af Guds herlighed. Her kunne ingen anden end ypperstepræsten komme uden at miste livet. {MBF 333.1}

Den uforlignelige herlighed i det jordiske tabernakel var for det menneskelige øje en afspejling af herligheden i det himmelske tempel, hvor Kristus, som er gået forud for os, forretter tjeneste for os foran Guds trone. Selv den mest pragtfulde bygning, mennesker nogen sinde har opført, kunne kun give et svagt billede af det store og herlige sted, hvor Kongernes Konge har sin bolig, og hvor tusind, ja tusinder tjente ham, ti tusind, ja titusinder står foran ham.7Det er et tempel, som er fyldt med herligheden fra den evige trone, hvor seraferne, dets lysende vogtere, tilhyller deres ansigter i tilbedelse. Men ved hjælp af den jordiske helligdom lærte menneskene alligevel betydningsfulde sandheder om den himmelsk helligdom og den store gerning for menneskenes frelse, som udføres dér. {MBF 333.2}

De hellige steder i den himmelske helligdom repræsenteres af de to afdelinger i helligdommen på jorden. Da apostlen Johannes i et syn fik lov til at se Guds hellige tempel i himlen, så han, at „foran tronen stod der syv brændende fakler.“8Han så en engel „med et røgelseskar af guld, og han fik givet meget røgelse for at lægge den på guldalteret foran tronen sammen med alle de helliges bønner.“9Her fik profeten lov at se den første afdeling i den himmelske helligdom. Han så „syv brændende fakler“ og et guldalter, og dette svarede til guldlysestagen og røgelsesalteret i den jordiske helligdom. „Og Guds tempel i himlen blev åbnet“ endnu engang10, og han så det allerhelligste inden for det indre forhæng. Her så han „hans pagts ark,“ som er repræsenteret ved den hellige kiste, Moses lod fremstille til at indeholde Guds lov. {MBF 333.3}

De, der studerede dette emne, fandt således ubestridelige beviser på eksistensen af en helligdom i himlen. Moses byggede den jordiske helligdom efter det forbillede, der blev vist ham. Hebræerbrevets forfatter hævder, at dette forbillede var den sande helligdom, der findes i himlen. Og Johannes bevidner, at han så den i himlen. {MBF 333.4}

I det himmelske tempel, hvor Gud har sin bolig, er hans trone grundlagt på retfærdighed og dom. I det Allerhelligste findes hans lov, som er retfærdighedens store målestok, efter hvilken hele menneskeden skal dømmes. Arken, der rummer lovens tavler, er dækket af nådestolen, og foran den frembærer Kristus sit blod på synderens vegne. Således symboliseres foreningen af retfærdighed og nåde i frelsesplanen. Denne forening kunne

alene Guds uendelige visdom udtænke og hans almagt gennemføre. Den fylder himlen med forundring og tilbedelse. I den jordiske helligdom symboliserer keruberne, der ærbødigt betragter nådestolen, den interesse, som de himmelske hærskarer betragter frelsesplanen med. Dette er den nådens hemmelighed, som engle ønsker at få indblik i — at det kan forenes med Guds retfærdighed, at han retfærdiggør den angrende synder og genopretter forbindelsen med den faldne slægt — og at Kristus kunne stige ned og løfte utallige skarer op af ødelæggelsens afgrund og iføre dem sin egen retfærdigheds pletfrie klæder for at forene dem med engle, der aldrig har syndet, og i evighed lade dem blive i Guds nærhed. {MBF 334.1}

Kristi gerning som menneskets talsmand skildres så smukt i Zakarias' profeti om ham, „hvis navn er Semak." Der står: „Han skal bygge Herrens tempel. Han skal opnå højhed og herske på sin trone, en præst skal sidde på sin trone, og der skal råde fred mellem dem."11 {MBF 334.2}

„Han skal bygge Herrens tempel." Kristus er både Guds menigheds grundvold og bygmester i kraft af sit offer og sin tjeneste som mellemmand. Paulus omtaler ham som „hovedhjørnestenen. I ham holdes hele bygningen sammen og vokser til et helligt tempel i Herren. I ham bliver også I sammen med os bygget op til en bolig for Gud i Ånden."12 {MBF 334.3}

„Han skal opnå højhed." Højhed og herlighed tilkommer Kristus, fordi han har forløst den faldne menneskehed. Gennem evigheden vil de forløste synge om: „Ham, som elsker os og har løst os fra vore synder med sit blod, og som har gjort os til et kongeligt folk, til præster for Gud, sin fader, ham være ære og magt i evighedernes evigheder."13 {MBF 334.4}

Han skal „herske på sin trone," sidde som præst på sin trone. Han sidder ikke på sin herligheds trone nu, for herlighedens rige er endnu ikke begyndt. Først når hans tjeneste som mellemmand er afsluttet, vil Gud „give ham hans fader Davids trone; … der skal ikke være ende på hans rige."14Det er i egenskab af præst, at Kristus har taget sæde hos sin fader på hans trone.15 {MBF 334.5}

Den evige Gud, der har livet i sig selv, deler sin trone med ham, der tog vore sygdomme og bar vore lidelser, og som „er blevet fristet i alle ting ligesom vi, dog uden synd," for at han „kan hjælpe dem, der fristes." „Hvis nogen synder, har vi en talsmand hos Faderen."16På menneskenes vegne træder han frem for Faderen med et sønderbrudt legeme og et pletfrit liv. De sårede hænder og fødder og såret i hans side går i forbøn for det faldne menneske, hvis forløsning blev tilvejebragt med så usigelig stor en pris. {MBF 335.1}

Der vil være fuld enighed mellem de to. Faderens kærlighed er i lige så høj grad grundlaget for den fortabte menneskeheds frelse som Sønnens kærlighed. Før Jesus forlod

sine disciple, sagde han til dem: „Jeg siger ikke til jer, at jeg vil bede til Faderen for jer, for Faderen selv elsker jer.“17„Det var Gud, der i Kristus forligte verden med sig selv.“18Og i tjenesten i den himmelske helligdom vil der være fuld enighed imellem de to. „For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv.“19 {MBF 335.2}

Spørgsmålet: „Hvad er helligdommen?“ besvares tydeligt i Skriften. Betegnelsen „Helligdom“, som bruges i Bibelen, refererer for det første til det tabernakel, Moses byggede som et symbol på det himmelske, og for det andet til det sande tabernakel i himlen, som den jordiske helligdom viste hen til. Ved Kristi død sluttede den symbolske tjeneste. Det sande tabernakel i himlen er den nye pagts helligdom. Da de 2.300 dage udløb i 1844, havde der ikke været nogen helligdom på jorden i mange århundreder. Derfor er det hævet over enhver tvivl, at profetien: „2.300 aftener og morgener! Derefter skal helligdommen renses,“ sigter til den himmelske helligdom. {MBF 335.3}

Men det vigtigste spørgsmål er endnu ikke besvaret. Hvad er helligdommens renselse? Det fremgår af Det Gamle Testamente, at der foregik en renselsesceremoni i forbindelse med den jordiske helligdom. Men kan der være noget, der skal renses i himlen? I Hebræerbrevets 9. kapitel står der tydeligt, at både den jordiske og den himmelske helligdom skal renses. „Efter loven bliver næsten alt renset med blod, og der finder ingen tilgivelse sted, uden at der udgydes blod. Det er altså nødvendigt, at efterligningerne af det, der er i himlene, renses på denne måde, men de himmelske ting selv må renses ved bedre ofre end disse“20— nemlig ved Kristi dyrebare blod. {MBF 335.4}

Både i den symbolske og i den virkelige tjeneste må renselsen foregå ved hjælp af blod — i den første med blod af dyr og i den anden med Kristi blod. Hebræerbrevets forfatter siger, at denne renselse skal foregå ved hjælp af blod, fordi der ikke opnås tilgivelse, uden at blod bliver udgydt. Der skal tilvejebringes tilgivelse — eller synden skal fjernes. Men hvordan kunne der findes synd i forbindelse med helligdommen i himlen eller på jorden? Det får vi at vide ved at betragte den symbolske tjeneste — for de præster, der forrettede tjenesten på jorden, tjente en helligdom, der var „en efterligning og en skygge af den himmelske.“21 {MBF 336.1}

Tjenesten i den jødiske helligdom bestod af to afdelinger; præsterne gjorde til daglig tjeneste i det hellige, mens ypperstepræsten én gang om året udførte en særlig forsoningstjeneste i det allerhelligste for at rense helligdommen. Dag for dag førte den angrende synder sit offer hen til tabernaklets dør, lagde sin hånd på offerdyrets hoved, bekendte sine synder og overførte dem billedligt fra sig selv til det uskyldige dyr. Derefter blev dyret slagtet. Hebræerbrevets forfatter siger: „Der finder ingen tilgivelse sted, uden at der udgydes blod.“ „For kødets liv er i blodet.“22Overtrædelse af Guds lov krævede synderens liv. Blodet, der repræsenterede synderens forspildte liv, blev af præsten båret ind i

helligdommen og stænket foran det forhæng, bag hvilket arken, der indeholdt den lov, som synderen havde overtrådt, befandt sig. Ved denne ceremoni blev synden billedligt overført til helligdommen ved hjælp af blodet. I nogle tilfælde blev blodet ikke bragt ind i det Hellige, men kødet skulle da spises af præsten, sådan som Moses havde befalet Arons sønner, da han sagde: „Det har han givet jer, for at I skal tage menighedens skyld bort.“23Begge disse ceremonier symboliserede syndens overførelse fra den angrende til helligdommen. {MBF 336.2}

Således foregik tjenesten dag efter dag året rundt. På denne måde blev Israels synder overført til helligdommen, og det blev nødvendigt at indføre en særlig tjeneste for at fjerne den. Gud befalede, at der skulle udføres en forsoning for hver af de hellige afdelinger. „På den måde skaffer han helligdommen soning for israelitternes urenhed og for deres overtrædelser, alle deres synder. På samme måde skal han gøre med Åbenbaringsteltet, som står hos dem midt i deres urenhed.“ Han skulle også skaffe alteret soning og „rense og hellige det for israelitternes urenhed.“24 {MBF 336.3}

Én gang om året, på den store forsoningsdag, gik præsten ind i det Allerhelligste for at rense helligdommen. Denne handling var afslutningen på den årlige række af tjenester. På forsoningsdagen førte man to bukke hen til tabernaklets dør og kastede lod om dem, „det ene lod for Herren og det andet for Azazel.“25 {MBF 336.4}

Den buk, som loddet for Herren faldt på, skulle slagtes som syndoffer for folket. Derefter skulle præsten tage blodet med inden for forhænget og stænke det på nådestolen og foran denne. Der skulle også stænkes blod på røgelsesalteret, som stod foran forhænget. {MBF 337.1}

„Aron skal lægge begge sine hænder på den levende buks hoved, og han skal bekende al israelitternes synd over den, alle deres overtrædelser og synder; dem skal han lægge på hovedet af bukken og derpå sende den ud i ørkenen.“26Syndebukken kom ikke ind i Israels lejr igen, og den mand, der førte den bort, skulle vaske både sig selv og sine klæder, før han kom tilbage. {MBF 337.2}

Hensigten med hele denne ceremoni var at få israelitterne til at forstå Guds hellighed og hans afsky for synden. Den skulle også lære dem, at de ikke kunne komme i berøring med synden uden at blive besmittet. Gud krævede, at alle skulle ydmyge deres sjæle, mens denne forsoningsgerning foregik. Alt arbejde skulle ophøre, og hele Israels menighed skulle tilbringe dagen i oprigtig ydmygelse for Gud med bøn, faste og dyb selvransagelse. {MBF 337.3}

Den symbolske tjeneste ved tabernaklet lærer os betydningsfulde sandheder angående forsoningen. Der blev anerkendt en stedfortræder for synderen, men synden blev ikke udslettet af offerdyrets blod. Der blev på denne måde tilvejebragt et middel til at overføre

den til helligdommen. Ved at ofre blod anerkendte synderen lovens autoritet, erkendte sig skyldig i overtrædelse af loven og gav udtryk for, at han ønskede at få tilgivelse ved troen på en kommende forløser. Han var dog ikke fuldstændigt løst fra lovens fordømmelse. På forsoningsdagen gik ypperstepræsten efter at have taget et offer fra menigheden ind i det allerhelligste med blodet fra dette offer og stænkede det på nådestolen, direkte over loven, for at tilfredsstille lovens krav. I sin egenskab af mellemled tog han derefter synderne på sig og bar dem ud af helligdommen. Idet han lagde sine hænder på hovedet af bukken for Azazel, bekendte han alle disse synder over den og overførte dem på denne måde billedligt fra sig selv til bukken. Derefter bar bukken dem bort, og de blev anset for at være fjernet fra folket for stedse. {MBF 337.4}

Således blev helligdomstjenesten udført som „efterligninger af det, der er i himlene." Og det, der foregik symbolsk i den jordiske helligdomstjeneste, foregår virkeligt i den himmelske. Efter sin himmelfart begyndte vor frelser sin gerning som vor ypperstepræst. Hebræerbrevets forfatter siger: „Kristus gik ikke ind i en helligdom, som er gjort med hænder og kun er en efterligning af den virkelige, men ind i selve himlen for nu at træde frem for Guds ansigt til gavn for os."27 {MBF 337.5}

Den tjeneste, som præsten udførte i årets løb i helligdommens første afdeling „bag forhænget," der dannede indgangsdøren og adskilte det Hellige fra forgården, symboliserer den tjeneste, som Kristus påbegyndte ved sin himmelfart. I den daglige tjeneste var det præstens opgave at frembære syndofrets blod for Gud sammen med røgelsen, der opsteg sammen med Israels bønner. På samme måde frembar Kristus sit blod for Faderen på synderes vegne — og sammen med sin egen retfærdigheds dyrebare vellugt de angrende troendes bønner. Således foregik tjenesten i den første afdeling af den himmelske helligdom. {MBF 338.1}

Derhen fulgte Kristi disciple ham i troen, da han forsvandt for deres øjne. Her centreredes deres håb. „Det håb er som et anker for sjælen; det er urokkeligt og sikkert og rækker ind bag forhænget, hvor Jesus gik ind som en forløber for os, idet han blev ypperstepræst for evigt på Melkisedeks vis." „Ikke med blod af bukke og kalve, men med sit eget blod, gik han én gang for alle ind i det Allerhelligste og vandt forløsning."28 {MBF 338.2}

I atten hundrede år foregik denne tjeneste i helligdommens første afdeling. Kristi blod, der blev frembåret på de angrende troendes vegne, sikrede dem Faderens tilgivelse, men deres synder blev stående i bøgerne. Ligesom der i den symbolske tjeneste blev skaffet soning ved årets afslutning, skal der også skaffes soning for at fjerne synden fra helligdommen, inden Kristi gerning for at forløse menneskene er fuldendt. Det er denne tjeneste, der begynder ved udløbet af de 2300 dage. På det tidspunkt gik vor Ypperstepræst, som profeten Daniel har forudsagt, ind i det Allerhelligste for at fuldføre den sidste del af sin højtidelige gerning — helligdommens renselse. {MBF 338.3}

I den gamle pagt blev folkets synder ved tro lagt på syndofferet og ved dettes blod billedligt overført til helligdommen. På samme måde lægges de angrendes synder i den nye pagt ved tro på Kristus og overføres i virkeligheden til den himmelske helligdom. Og ligesom den symbolske renselse af den jordiske helligdom foregik ved, at de synder, der havde besmittet den, blev fjernet, foregår også den virkelige renselse af den himmelske helligdom ved, at de synder, som er nedskrevet dér, fjernes eller udslettes. Men før dette kan ske, må bøgerne gennemgås, for at det kan blive afgjort, hvem der ved anger og tro på Kristus er berettiget til at høste gavn af hans forsoning. Derfor indbefatter helligdommens renselse en undersøgelse — en domshandling. Denne må finde sted, før Kristus kommer for at hente sit folk, for når han kommer, har han sin løn med sig for at gengælde enhver, som hans gerning er.29 {MBF 338.4}

De, der fulgte det profetiske lys, blev klar over, at Kristus ikke skulle komme til jorden, da de 2.300 dage udløb i 1844, men at han skulle gå ind i det Allerhelligste i den himmelske helligdom for at afslutte forsoningens værk forud for sit komme. {MBF 339.1}

De forstod også, at syndofferet pegede hen til Kristus, som skulle ofres — at ypperstepræsten repræsenterede Kristus i hans egenskab af mellemmand, og at Azazels buk var et billede på Satan, som er syndens ophavsmand, og til sidst skal bære de angrendes synder. Når ypperstepræsten i kraft af syndofferets blod fjernede synderne fra helligdommen, lagde han dem på Azazels buk. Når Kristus i kraft af sit eget blod fjerner sit folks synder fra den himmelske helligdom ved afslutningen af sin tjeneste som mellemmand, lægger han dem på Satan, som kommer til at bære den endelige straf, når dommen fuldbyrdes. Azazels buk blev sendt bort til et ubeboet område og skulle aldrig mere vende tilbage til Israels menighed. På samme måde vil Satan for evigt blive fjernet fra Gud og hans folk og blive tilintetgjort, når synd og syndere til sidst bliver tilintetgjort. {MBF 339.2}

Kapitel 24—I det Allerhelligste

Emnet helligdommen var den nøgle, der løste mysteriet omkring skuffelsen i 1844. Den gav indblik i et komplet system af sandheder, sammenhængende og harmoniske, der viste, at Guds hånd havde ledet den store adventbevægelse. Det viste dem også deres pligt på dette tidspunkt, idet det kastede lys over deres stilling og deres opgave. Ligesom disciplene blev glade, „fordi de så Herren," efter at de havde tilbragt en frygtelig nat i sjælekval og skuffelse, glædede de mennesker, der i tro havde ventet Kristi genkomst, sig nu. De havde ventet at se ham komme i herlighed for at give sine tjenere deres løn. {MBF 341.1}

Da de blev skuffede, tabte de Jesus af syne og sagde ligesom Maria ved graven: „De har flyttet min Herre, og jeg ved ikke, hvor de har lagt ham." Nu så de ham igen. Han var i det Allerhelligste som deres medfølende ypperstepræst, der snart skulle komme som deres konge og befrier. Lyset fra helligdommen oplyste både fortiden, nutiden og fremtiden. De vidste, at Guds usvigelige forsyn havde ledet dem. Skønt de, ligesom disciplene, ikke havde forstået det budskab, de forkyndte, var det rigtigt i alle henseender. De havde gjort Guds vilje ved at forkynde det, og deres gerning havde ikke været forgæves. Efter at være blevet genfødt „til et levende håb" glædede de sig „med en uudsigelig, forklaret glæde". Både profetien i Dan 8,14: „2.300 aftener og morgener! Derefter skal helligdommen renses," og den første engels budskab: „Frygt Gud og giv ham ære, for timen er kommet, da han dømmer," havde tilknytning til Kristi tjeneste i det Allerhelligste — til den undersøgende retshandling, og ikke til Kristi komme, da han skal forløse sit folk og tilintetgøre de gudløse. Fejlen lå ikke i beregningen af de 2300 dage, men i den begivenhed, der skulle finde sted ved afslutningen af de 2300 dage. Det var denne fejltagelse, der var skyld i, at de troende var blevet skuffede; men alt det, der var forudsagt i profetien, og alt det, som de ifølge Skriften med rette kunne forvente, var indtruffet. Netop på det tidspunkt, da de sørgede over deres fejlslagne forhåbninger, indtraf den begivenhed, som budskabet havde forudsagt — den begivenhed, som skulle indtræffe, før Herren kunne komme og belønne sine tjenere. {MBF 341.2}

Kristus var ikke, som de havde ventet, kommet til jorden, men til det Allerhelligste i Guds tempel i himlen, som varslet symbolsk. Profeten Daniel skildrer hans komme til den gamle af dage på dette tidspunkt: „I nattesynerne så jeg dette: Med himlens skyer kom en, der så ud som en menneskesøn" — han kom ikke til jorden — men „hen til den gamle af dage og blev ført frem for ham."1 {MBF 342.1}

Også profeten Malakias har forudsagt dette: „Herren, som I søger, kommer med ét til sit tempel, pagtsenglen, som I længes efter, kommer, siger Hærskarers Herre."2Herrens komme til sit tempel skete pludseligt, og hans folk havde ikke ventet det. De søgte ham ikke dér. De ventede, at han skulle komme til jorden „med flammende ild" for at bringe „straf over dem, der ikke kender Gud og ikke er lydige mod evangeliet om vor Herre Jesus."3 {MBF 342.2}

Men folket var endnu ikke klar til at møde Herren. Der skulle først udføres et forberedende arbejde for dem. Der skulle gives lys til at lede deres tanker til Guds tempel i himlen. Når de i tro fulgte deres Ypperstepræst til det sted, hvor han forrettede sin tjeneste, ville nye pligter blive vist dem. Endnu et budskab skulle forkyndes for at advare og vejlede menigheden. {MBF 342.3}

Profeten siger: „Hvem kan udholde den dag, han kommer? Hvem kan bestå, når han viser sig? Han er som ilden i smelteovnen, som den lud, man bruger til blegning. Han sidder og smelter sølvet og renser det. Han renser levitterne og lutrer dem som guld og sølv, så de på rette vis kan frembære offergaver til Herren.“4De mennesker, der lever på jorden, når Kristi forbønstjeneste ophører i den himmelske helligdom, skal stå foran en hellig Gud uden en mellemmand. Deres klæder skal være pletfrie, og deres karakter renset med det bestænkede blod. Ved Guds nåde og deres egne ihærdige bestræbelser skal de sejre i kampen mod det onde. Mens den undersøgende domshandling finder sted i himlen, og de angrendes synder bliver fjernet fra helligdommen, skal der ske en speciel renselse og afståelse af synd hos Guds folk på jorden. Dette fremgår tydeligt af de budskaber, der omtales i Åb 14. {MBF 342.4}

Når denne forberedelse har fundet sted, er Kristi efterfølgere klar til hans komme. „Da skal Judas og Jerusalems offergaver være Herren til behag som i ældgamle dage, i fortids år.“5Da vil den menighed, som vor Herre skal hente ved sit komme, være „uden mindste plet eller rynke, hellig og lydefri.“6Da vil den „kigge frem som morgenrøden, smuk som månen, strålende som solen, skræmmende som en hær under banner.“7 {MBF 343.1}

Malakias forudsiger både Herrens komme til sit tempel og hans andet komme, når han fuldbyrder dommen. Om det sidstnævnte siger han: „Nu kommer jeg til jer og holder dom, jeg træder snart frem som vidne mod troldmænd og horkarle, mod dem, der sværger falsk, mod dem, der unddrager daglejeren hans løn, og dem, der afviser den fremmede, enken og den faderløse. Men mig frygter de ikke, siger Hærskarers Herre.“8Judas henviser til samme begivenhed med disse ord: „Se, Herren kommer omgivet af sine titusinder af hellige for at holde dom over alle og straffe enhver sjæl for alle de ugudelige gerninger, de har begået, og for alle de hårde ord, disse ugudelige syndere har talt imod ham.“9Det komme, der omtales her, og Herrens komme til sit tempel er to forskellige begivenheder. {MBF 343.2}

Den beskrivelse, der gives i Dan 8,14 af Kristi komme til det Allerhelligste for som vor ypperstepræst at rense helligdommen, og omtalen i Dan 7,13 af Menneskesønnens komme til den gamle af dage samt Malakias' forudsigelse af Herrens komme til sit tempel handler om den samme begivenhed — som også er symboliseret ved brudgommens komme til brylluppet i lignelsen om de ti brudepiger i Matthæus 25. {MBF 343.3}

I sommeren og efteråret 1844 lød budskabet: „Brudgommen kommer!“ Og på det tidspunkt opstod de to grupper, som de kloge og tåbelige jomfruer er symboler på. Den ene

så med glæde frem til Herrens komme og havde flittigt beredt sig til at møde ham. Den anden gruppe handlede impulsivt og af frygt, men var blottet for Guds nåde. „De, der var rede, gik med ham ind i bryllupssalen,“

siges der i lignelsen. Brudgommens komme, der omtales her, finder sted før brylluppet. Dette betegner Kristi overtagelse af sit rige. Den hellige stad, det ny Jerusalem, som er hovedstaden i Riget og et billede på dette, kaldes „bruden, Lammets hustru.“ Englen sagde til Johannes: „Kom, jeg vil vise dig bruden, Lammets hustru.“ Profeten siger videre: „Og englen førte mig i ånden op på et stort, højt bjerg og viste mig den hellige by, Jerusalem, der kom ned fra himlen, fra Gud.“10Her fremgår det klart og tydeligt, at bruden betegner den hellige stad, og at brudepigerne, der går brudgommen i møde, er et symbol på menigheden. I Åbenbaringens Bog omtales Guds folk som gæster ved bryllupsmåltidet.11Når de er gæster, kan de ikke samtidig være bruden. Daniel siger, at Kristus vil få „herredømme, ære og kongerige“ af den gamle af dage i himlen. Han vil få det nye Jerusalem, rigets hovedstad, der er „rede som en brud, der er smykket for sin brudgom.“12Når han har modtaget riget, vil han komme i sin herlighed som kongers Konge og herrers Herre for at forløse sit folk, der skal „sidde til bords med Abraham og Isak og Jakob i himmeriget“13for at deltage i Lammets bryllupsmåltid. {MBF 344.4}

Da råbet: „Brudgommen kommer!“ lød i sommeren 1844, fik det tusinder til at vente, at Herren ville komme med det samme. Brudgommen kom også på det fastsatte tidspunkt — ikke til jorden, som hans folk havde ventet, men til den gamle af dage i himlen, til brylluppet, for at overtage sit rige. „De, der var rede, gik med ham ind i bryllupssalen, og døren blev lukket.“ De skulle ikke personligt være til stede ved brylluppet, for det finder sted i himlen, mens de er på jorden. Kristi efterfølgere „venter på, hvornår deres Herre vil bryde op fra brylluppet.“14Men de bør forstå hans gerning og ved tro følge ham, når han træder frem for Guds åsyn. Det er dette, der menes med, at de går ind i bryllupssalen. {MBF 344.1}

I lignelsen var det de mennesker, som tog olie i deres kander tillige med deres lamper, der gik ind i bryllupssalen. De, der ved siden af kundskab om sandheden ud fra Bibelen havde Guds ånd og nåde, og i skuffelsens bitre nat havde ventet tålmodigt og ransaget Bibelen for at få et klarere lys, så sandheden om helligdommen i himlen og den forandring, som skete i Frelserens tjeneste — og fulgte ham ved tro i hans gerning i den himmelske helligdom. Alle, der på grundlag af Skriftens vidnesbyrd antager de samme sandheder og i tro følger Kristus, når han træder frem for Gud for at afslutte tjenesten som mellemmand og derefter modtage riget, siges at gå ind i bryllupssalen. I lignelsen i Matt 22 benyttes det samme billede om brylluppet, og det fremgår tydeligt af denne lignelse, at den undersøgende retshandling finder sted før brylluppet. Kongen går før brylluppet ind for at se gæsterne og forvisse sig om, at alle er iført bryllupsklædningen, den pletfrie karakter, som er tvættet hvid i Lammets blod.15De, der mangler bryllupsklædningen, bliver kastet udenfor,

men alle der er iført denne, bliver antaget af Gud og agtet værdige til at få del i hans rige og sidde på hans trone. Denne bedømmelse af karakteren, denne undersøgelse af, hvem der er beredt til at komme ind i Guds rige, er den undersøgende retshandling — afslutningen på tjenesten i den himmelske helligdom. {MBF 344.2}

Når undersøgelsen er forbi, og alle de mennesker, der i alle tidsaldre har bekendt sig til at være Kristi efterfølgere, har fået deres sag bedømt og afgjort — da, men heller ikke før, afsluttes nådetiden, og nådens dør bliver lukket. Med denne korte meddelelse: „De, der var rede, gik med ham ind i bryllupssalen, og døren blev lukket," føres vi ned til afslutningen af Frelserens tjeneste — da det store værk til menneskets frelse er afsluttet. {MBF 345.1}

Som vi allerede har set, var tjenesten i den jordiske helligdom et billede på tjenesten i den himmelske helligdom. Når ypperstepræsten på den store forsoningsdag gik ind i det Allerhelligste, ophørte tjenesten i den første afdeling. Gud havde befalet: „Der må ikke være nogen i Åbenbaringsteltet fra han går ind i helligdommen for at skaffe soning, til han kommer ud igen."16Da Kristus gik ind i det Allerhelligste for at afslutte forsoningen, ophørte hans tjeneste i det Hellige. Da tjenesten i det Hellige sluttede, tog tjenesten i den anden afdeling sin begyndelse. Når ypperstepræsten i den symbolske tjeneste forlod det Hellige på den store forsoningsdag, trådte han frem for Guds åsyn for at frembære syndofrets blod på hele det bodfærdige Israels vegne. På samme måde havde Kristus afsluttet én del af sin tjeneste som mellemmand og skulle nu påbegynde en ny del af sin tjeneste — men han frembar stadig sit blod for Faderen på synderes vegne. {MBF 345.2}

Dette forstod adventbevægelsens tilhængere ikke i 1844. Da det tidspunkt, hvor de havde ventet Frelseren, var overskredet, blev de ved at tro, at hans komme var nær. De troede, at de stod over for en betydningsfuld krise, og at Kristi tjeneste som menneskets mellemmand var afsluttet. Det forekom dem, at Bibelen sagde, at menneskets prøvetid ville ophøre kort før Herrens virkelige komme i himlens skyer. Dette syntes at fremgå af de skriftsteder, der viser hen til den tid, hvor mennesker vil søge, græde og banke på nådens dør, uden at den bliver åbnet. Og det spørgsmål meldte sig, om det tidspunkt, da de havde ventet Kristi genkomst, ikke snarere markerede begyndelsen til den periode, der skulle gå umiddelbart forud for hans komme. Da de havde givet advarslen om den forestående dom, mente de, at de havde gjort deres pligt over for verden. Nu havde de ikke længere nogen byrde for synderes frelse, og de anså de gudløses blasfemiske hån for yderligere et bevis på, at Gud havde forladt dem, der havde forkastet hans nåde. Alt dette bestyrkede deres tro på, at nådetiden var afsluttet, eller, som de udtrykte det, at „nådedøren var lukket". {MBF 345.3}

Men da de undersøgte helligdomsspørgsmålet nærmere, fik de klarere lys. De indså, at det var rigtigt af dem at tro, at afslutningen af de 2.300 dage i 1844 markerede en betydningsfuld krise. Men skønt det var rigtigt, at den håbets og nådens dør, gennem hvilken menneskene i 1800 år havde haft adgang til Gud, blev lukket, blev der åbnet en

anden dør — og mennesket fik tilbudt tilgivelse for sine synder takket være Kristi formidlingstjeneste i det Allerhelligste. Ét afsnit af hans tjeneste var ophørt for at blive afløst af et andet. Der var stadig en „åben dør“ til den himmelske helligdom, hvor Kristus gjorde tjeneste på synderes vegne. {MBF 346.1}

Nu forstod man meningen med de ord, som Kristus i Åbenbaringens Bog henvendte til menigheden netop på dette tidspunkt: „Dette siger den hellige, den sanddru, han som har Davidsnøglen, og som lukker op, så ingen lukker i, og lukker i, så ingen lukker op: Jeg kender dine gerninger. Jeg har lukket en dør op for dig, som ingen kan lukke i.“17 {MBF 346.2}

Det er dem, som i tro følger Jesus i hans store forsoningsværk, som høster gavn af hans formidlingstjeneste, mens de, der forkaster det lys, der åbenbarer denne tjeneste, ikke får gavn af den. De jøder, der forkastede det lys, der blev givet ved Kristi første komme, og nægtede at tro på ham som verdens Frelser, kunne ikke opnå tilgivelse ved ham. Da Jesus efter sin himmelfart gik ind i den himmelske helligdom med sit eget blod for at lade velsignelserne fra sin formidlingstjeneste tilflyde disciplene, blev jøderne ladt tilbage i totalt mørke og fortsatte med at bringe deres nytteløse ofre. Symbolernes skyggetjeneste var ophørt. Den dør, gennem hvilken mennesker tidligere havde kunnet gå ind til Gud, var ikke længere åben. Jøderne havde nægtet at søge ham på den eneste måde, han kunne findes — nemlig gennem tjenesten i den himmelske helligdom. Derfor kunne de ikke komme i forbindelse med Gud. Døren var lukket for dem. De kendte ikke noget til Kristus som det sande offer og den eneste mellemmand, og derfor kunne de ikke høste gavn af hans formidlingstjeneste. {MBF 346.3}

Den stilling, de vantro jøder befandt sig i, giver et godt billede af tilstanden hos de ligegyldige og vantro bekendende kristne, der med vilje var uvidende om vor barmhjertige Ypperstepræsts gerning. Når ypperstepræsten i den symbolske tjeneste gik ind i det Allerhelligste, skulle hele Israel samles foran helligdommen og ydmyge sig for Herren. Dette var forudsætningen for, at de kunne få tilgivelse for deres synder og undgå at blive udelukket af menigheden. Hvor meget vigtigere er det ikke, at vi på den virkelige forsoningsdag forstår den gerning, vor Ypperstepræst udfører og kender de pligter, der kræves af os! {MBF 347.1}

Mennesker kan ikke ustraffet forkaste de advarsler, Gud i sin nåde sender dem. På Noas tid fik verden et budskab fra himlen, og menneskers frelse afhang af, hvordan de behandlede dette budskab. Da de forkastede advarslen, trak Gud sin ånd tilbage fra den syndige slægt, og de omkom i syndflodens vande. På Abrahams tid ophørte nåden med at appellere til de ugudelige indbyggere i Sodoma — og bortset fra Lot, hans hustru og to døtre blev de alle tilintetgjort af den ild, der faldt ned fra himlen. Det gik på samme måde på Jesu tid. Guds søn sagde til de vantro jøder: „Se, jeres hus bliver overladt til jer selv, øde og tomt.“18Med

henblik på de sidste dage siger den samme almægtige Gud om de mennesker, der „ikke har taget imod kærlighed til sandheden, så de kunne blive frelst“: „Derfor sender Gud vildfarelsens magt over dem, så de tror på løgnen, for at alle, der ikke er kommet til tro på sandheden, men fandt behag i uretfærdigheden, skal blive dømt.“19Når mennesker forkaster Guds ords undervisning, tager han sin ånd fra dem og overlader dem til de vildfarelser, de elsker. {MBF 347.2}

Men Kristus går stadig i forbøn for menneskene, og de, der søger efter lys, får lys. Selv om de adventtroende i begyndelsen ikke forstod dette, blev de klar over det, da de begyndte at forstå Skriften, som klarlægger deres sande stilling. {MBF 347.3}

Perioden omkring 1844 blev efterfulgt af en tid med store prøvelser for dem, der stadig holdt fast ved adventtroen. Deres eneste trøst i forbindelse med konstateringen af deres sande position var det lys, som ledte deres tanker til den himmelske helligdom. Nogle opgav troen på den måde, de havde beregnet de profetiske tidsperioder på, og sagde, at Helligåndens kraft, som havde ledsaget adventbevægelsen, stammede fra mennesker eller djævle. Andre hævdede bestemt, at Herren havde ledet dem gennem de erfaringer, de havde gjort. Mens de ventede, vågede og bad for at lære Guds vilje at kende, blev de klar over, at deres store Ypperstepræst var begyndt på en ny tjeneste — og ved at følge ham i tro blev de ledet til at forstå menighedens afsluttende gerning. De forstod den første og den anden engels budskaber mere klart og blev forberedt til at modtage og videre bringe den tredie engels højtidelige advarsel i Åbenbaringen 14 til verden. {MBF 347.4}

Kapitel 25—Guds uforanderlige lov

„Og Guds tempel i himlen blev åbnet, og hans pagts ark kunne ses i hans tempel.“1Pagtens ark befinder sig i det Allerhelligste, helligdommens inderste afdeling. I tjenesten i det jordiske tabernakel, der var „en efterligning og en skygge af den himmelske“ helligdom, blev denne afdeling kun åbnet på den store forsoningsdag i forbindelse med helligdommens renselse. Derfor henviser udtalelsen om, at Guds tempel i himlen blev åbnet, og at hans pagts ark kunne ses, til åbningen af det Allerhelligste i den himmelske helligdom i 1844, da Kristus gik derind for at fuldføre forsoningen. De, der i tro fulgte deres store ypperstepræst, da han gik ind for at forrette tjeneste i det Allerhelligste, så hans pagts ark. Da de ved at studere Bibelen havde fået kendskab til helligdomsspørgsmålet, så de, at Frelseren havde påtaget sig en ny tjeneste foran Guds ark, hvor han påberåbte sig sit blod på synderes vegne. {MBF 349.1}

Arken i den jordiske helligdom indeholdt de to stentavler, hvorpå Guds lov var skrevet. Arken var kun et opbevaringssted for lovens tavler, og det var de guddommelige forskrifter, der gjorde den værdifuld og hellig. Da Guds tempel i himlen blev åbnet, kom pagtens ark til syne. I det Allerhelligste i den himmelske helligdom har den guddommelige lov sit hellige opbevaringssted — den lov, der blev givet af Gud selv under tordenen ved Sinaj, og som blev skrevet med hans egen finger. {MBF 349.2}

Guds lov i den himmelske helligdom er selve originalen, som de forskrifter, der blev skrevet på stentavlerne og optegnet i Mosebøgerne, er en tro genpart af. De, der kom til at forstå denne vigtige sandhed, indså den guddommelige lovs hellige, uforanderlige karakter. Som aldrig før forstod de betydningen af Frelserens ord: „Før himmel og jord forgår, skal ikke det mindste bogstav eller en eneste tøddel af loven forgå.“2Guds lov, som er en åbenbaring af hans vilje og et udtryk for hans karakter, må bestå for evigt som et sanddru vidne. Ikke ét bud er nogen sinde sat ud af kraft, og ikke en tøddel er blevet ændret. Salmisten siger: „I evighed, Herre, står dit ord fast i himlen.“ „Alle hans forordninger er pålidelige, urokkelige for evigt og altid.“3 {MBF 350.1}

Midt i de ti bud har vi det fjerde bud, som det først blev forkyndt: „Husk sabbatsdagen og hold den hellig. I seks dage må du arbejde og gøre alt, hvad du skal; men den syvende dag er sabbat for Herren, din Gud. Da må du ikke gøre noget som helst arbejde, hverken din søn eller datter, din træl eller trælkvinde eller dine husdyr, og heller ikke den fremmede i dine byer. For på seks dage skabte Herren himlen og jorden og havet med alt, hvad de rummer, men på den syvende dag hvilede han. Derfor har Herren velsignet sabbatsdagen og helliget den.“4 {MBF 350.2}

Guds ånd talte til dem, der studerede hans ord. De blev klar over, at de i uvidenhed havde overtrådt dette bud ved ikke at overholde Skaberens hviledag. De begyndte at udforske,

hvorfor den første ugedag blev helligholdt i stedet for den dag, Gud havde helliget. I Bibelen kunne de ikke finde noget bevis for, at det fjerde bud var blevet sat ud af kraft, eller at sabbatten var blevet ændret. Den velsignelse, som oprindeligt helligede den syvende dag, var aldrig ændret. De havde oprigtigt søgt at lære Guds vilje at kende og rette sig efter den. Nu så de, at de havde overtrådt hans lov, og sorg fyldte deres hjerter. De beviste deres troskab mod Gud ved at gå over til at helligholde hans sabbat. {MBF 350.3}

Der blev gjort mange alvorlige forsøg på at rokke ved deres tro. Ingen kunne undgå at se, at hvis den jordiske helligdom var en afbildning eller en model af den himmelske, var den lov, der blev opbevaret i arken på jorden, en nøjagtig kopi af loven i arken i himlen — og at man ikke kunne antage sandheden om den himmelske helligdom uden at anerkende kravene i Guds lov og dermed sabbatten som hviledag ifølge det fjerde bud. Her var hemmeligheden bag den bitre modstand mod den harmoniske forklaring af Bibelen, der åbenbarede Kristi tjeneste i den himmelske helligdom. Mennesker forsøgte at lukke den dør, som Gud havde åbnet, og at åbne den, som han havde lukket. Men han, „som lukker op, så ingen kan lukke i, og lukker i, så ingen lukker op," havde sagt: „Jeg har lukket en dør op for dig, som ingen kan lukke i."5 {MBF 350.4}

Kristus havde åbnet døren eller tjenesten i det Allerhelligste. Lyset skinnede ud fra den åbne dør i den himmelske helligdom, og det blev åbenbart, at det fjerde bud var en del af den lov, som opbevares der; hvad Gud har oprettet, kan intet menneske ændre. {MBF 351.1}

De, der havde anerkendt lyset om Kristi formidlingstjeneste og Guds lovs uforanderlighed, opdagede, at disse sandheder blev omtalt i Åbenbaringens 14. kapitel. Budskaberne i dette kapitel udgør en trefoldig advarsel (se noter), som skal forberede jordens beboere på Herrens genkomst. Ordene: „Timen er kommet, da han dømmer," peger på Kristi sidste tjeneste for menneskets frelse. De indeholder en sandhed, som må forkyndes, indtil Frelserens formidlingstjeneste er ophørt, og han vender tilbage til jorden for at hente sine børn. Den dom, der begyndte i 1844, skal fortsætte, indtil alles skæbne — både de levendes og de dødes — er blevet afgjort, og derfor vil den vedvare til nådetidens ophør. For at mennesker kan forberede sig til at bestå i dommen, befaler Gud dem at „frygte Gud og give ham ære" og „tilbede ham, som har skabt himmel og jord og hav og kilder." De, der tror på disse budskaber, beskrives som „de hellige, som holder fast ved Guds bud og troen på Jesus." Hvis mennesker skal være klar til dommen, må de adlyde Guds lov — for ud fra den lov vil deres karakter blive bedømt. Paulus siger: „De, som har syndet uden loven, vil også gå fortabt uden loven … på den dag, da Gud dømmer det, som skjuler sig i mennesker." Og han siger, at „de, som gør loven, vil blive gjort retfærdige."6Tro er en forudsætning for at holde Guds lov, for „uden tro er det umuligt at behage ham." Og „alt, hvad der ikke er af tro, er synd."7 {MBF 351.2}

Den første engel befaler mennesker at „frygte Gud og give han ære“ og at tilbede ham som himlens og jordens skaber. For at kunne gøre dette må de adlyde hans lov. Vismanden siger: „Frygt Gud og hold hans bud, det skal alle mennesker!“8Uden lydighed mod Guds bud kan ingen tilbedelse være ham velbehagelig. „For dette er kærligheden til Gud: at vi holder hans bud.“ „Når nogen lukker ørerne for belæring, vækker endog hans bøn afsky.“9 {MBF 351.3}

Pligten til at tilbede Gud hviler på den kendsgerning, at han er Skaberen, og at alle levende væsener skylder ham deres eksistens. Hver gang Bibelen omtaler hans krav på ærefrygt og tilbedelse frem for hedningernes guder, omtaler den samtidig hans skaberkraft. „Alle folkenes guder er intet værd, men Herren skabte himlen.“10„‘Med hvem vil I sammenligne mig, så vi skulle være lige?’ siger den Hellige. Løft jeres øjne mod himlen og se! Hvem skabte den?“ „Dette siger Herren, himlens skaber, han som er Gud, han som dannede jorden. … Jeg er Herren, der er ingen anden.“11Og salmisten siger: „Forstå, at Herren er Gud, han har skabt os, og ham hører vi til.“ „Kom, lad os kaste os ned, lad os bøje os, lad os falde på knæ for Herren, vor skaber.“12 Og de hellige væsener, der tilbeder Gud i himlen, giver denne grund til at tilbede ham: „Værdig er du, vor Herre og Gud, til at få pris og ære og magt; for du har skabt alle ting.“13 {MBF 352.1}

I Åbenbaringen 14 formanes mennesker til at tilbede Skaberen, og profetien åbenbarer en gruppe, der som et resultat af det trefoldige budskab, holder Guds bud. Et af disse bud peger direkte på Gud som Skaberen. Det fjerde bud siger: „Den syvende dag er sabbat for Herren din Gud. … For på seks dage skabte Herren himlen og jorden og havet med alt, hvad de rummer, men på den syvende dag hvilede han. Derfor har Herren velsignet hviledagen og helliget den.“14Om sabbatten siger Herren yderligere, at den er et „tegn mellem mig og jer, så I kan forstå, at jeg er Herren, jeres Gud.“15Og grunden er: „For på seks dage skabte Herren himlen og jorden, men på den syvende hvilede han og pustede ud.“16 {MBF 352.2}

„Sabbattens betydning som et minde om skabelsen består i, at den stadig fremholder den sande grund til, at Gud fortjener at blive tilbedt“ — fordi han er Skaberen, og vi tilhører ham. „Derfor er sabbatten en betydningsfuld del af grundlaget for gudsdyrkelse; for den lærer os denne store sandhed på den mest overbevisende måde, og det er der intet andet, der gør. Den sande årsag til at tilbede Gud, ikke blot på den syvende dag, men i al tilbedelse, beror på forskellen mellem Skaberen og hans skabninger. Denne kendsgerning kan aldrig blive forældet og må aldrig glemmes.“17Det var for altid at minde mennesker om denne sandhed, at Gud indstiftede sabbatten i Eden — og så længe den kendsgerning, at han er vor Skaber, vedbliver at være årsagen til, at vi tilbeder ham, vil sabbatten bestå som et minde og tegn om skabelsen. Hvis sabbatten var blevet helligholdt overalt, ville mennesker have rettet deres tanker og kærlige følelser mod Skaberen. De ville have æret og tilbedt ham, og der ville aldrig have eksisteret en afgudsdyrker, en gudsfornægter eller en vantro. At helligholde sabbatten er et tegn på loyalitet over for den sande Gud, som „har skabt himmel og jord og

hav og kilder.“ Deraf følger, at det budskab, der befaler menneskene at tilbede Gud og adlyde hans bud, først og fremmest befaler dem at holde det fjerde bud. {MBF 352.3}

I modsætning til dem, der holder Guds bud og tror på Jesus, udpeger den tredie engel en anden gruppe og fremsætter en højtidelig og frygtelig advarsel mod deres vildfarelser: „Hvis nogen tilbeder dyret og dets billede og sætter dets mærke på sin pande eller hånd, skal han også drikke Guds harmes vin.“18 {MBF 353.1}

En korrekt opfattelse af de benyttede symboler er en forudsætning for at forstå dette budskab. Hvad menes der med dyret, dets billede og dets mærke? {MBF 353.2}

Den række af profetier, i hvilke disse symboler findes, begynder i Åbenbaringens 12. kapitel med dragen, som forsøger at dræbe Jesus, så snart han blev født. Det fremgår, at dragen er Satan.19Det var ham, der tilskyndede Herodes til at stræbe Frelseren efter livet. Men Satans bedste våben i den kamp mod Kristus og hans tilhængere, som blev ført i de første århundreder af den kristne tidsalder, var det hedenske Romerrige. Dragen er først og fremmest et symbol på Satan, men den er også et symbol på det hedenske Romerrige. {MBF 353.3}

I kapitel 13 (vers 1-10) beskrives et andet dyr, som „lignede en panter“, og dragen gav det „sin magt og sin trone og stor styrke.“ {MBF 353.4}

Dette symbol forestiller efter de fleste protestanters opfattelse pavedømmet, som arvede den trone og den magt, det gamle Romerrige tidligere havde haft. Om det panterlignende dyr siges: „Det fik givet en mund, der talte store, bespottelige ord. … Det åbnede munden til bespottelser mod Gud, det spottede hans navn og hans bolig og dem, der har bolig i himlen. Det fik givet magt til at føre krig mod de hellige og besejre dem, og det fik givet magt over hver stamme og folk, tungemål og folkeslag.“ Denne profeti, der svarer nøje til beskrivelsen af det lille horn i Daniel 7, peger ubestrideligt mod pavedømmet. {MBF 353.5}

„Det fik givet magt til at gøre det i toogfyrre måneder.“ Og profeten siger: „Et af dets hoveder var som dødeligt såret.“ Og derefter siger han: „Hvis nogen vil bringe andre i fangenskab, han kommer selv i fangenskab; hvis nogen dræber med sværd, han skal selv dræbes med sværd“ (ældre bibeloversættelse). De toogfyrre måneder er det samme som „én tid, to tider og en halv tid,“ tre et halvt år eller de 1.260 dage, der omtales i Daniels Bogs 7. kapitel — den tid, i hvilken pavedømmet skulle undertrykke Guds folk. Denne periode begyndte som tidligere omtalt med pavedømmets overhøjhed i år 538 og endte i år 1798. På det tidspunkt blev paven taget til fange af den franske hær, pavedømmet blev dødeligt såret, og forudsigelsen gik i opfyldelse: „Hvis nogen vil bringe andre i fangenskab, han kommer selv i fangenskab.“ {MBF 353.6}

Ved dette punkt indføres et nyt symbol: Profeten siger: „Jeg så et andet dyr komme op af jorden; det havde to horn som et lam.“20Både dette dyrs udseende og den kendsgerning, at

det kom op af jorden, viser, at det betyder et folk, der er anderledes end dem, de foregående symboler peger på. De store riger, der har hersket over verden, blev vist for profeten Daniel som rovdyr, der kom frem, da „himlens fire vinde bragte det store hav i oprør.“21I Åbenbaringen 17 forklarer en engel, at vandene symboliserer „folk og skarer, folkeslag og tungemål.“22Vindene symboliserer strid. Himlens fire vinde, som oprører havet, er symbol på de frygtelige krige og revolutioner, som har bragt nationerne til magten. {MBF 354.1}

Om det dyr, der havde to horn som et lam, står der, at det „kom op af jorden.“ Den nation, der symboliseres ved dette dyr, skal altså ikke besejre andre for selv at tage magten, men stige frem i et hidtil ubesat territorium, hvor den skal vokse langsomt og fredeligt op. Derfor kunne den ikke opstå i den gamle verdens tæt befolkede kæmpende riger — dette oprørte hav af „folk og skarer, folkeslag og tungemål.“ Den måtte søges på den vestlige halvkugle. {MBF 354.2}

Hvilken nation i den nye verden var ved at få magt i 1798, gav løfte om rigdom og styrke og tiltrak sig verdens opmærksomhed? Symbolerne lader os ikke i tvivl. Kun én nation svarer til profetiens enkeltheder; den peger umiskendeligt på Amerikas forenede Stater. Atter og atter er profetens tanker, ja, selv hans ord ubevidst blevet brugt af talere og historikere, der har beskrevet denne nations fremgang og vækst. Dyret „kommer op af jorden,“ og ifølge de sprogkyndige betyder det ord, der er gengivet ved „komme op,“ ordret „at spire eller vokse op som en plante.“ Den omtalte nation må, som vi allerede har set, komme op i et hidtil ubesat område. En fremragende forfatter, der beskriver De forenede Staters opkomst, taler om „deres mystiske fremkomst ud af det tomme rum“ og siger: „Som det tavse sædekorn voksede vi op til en stormagt.“23En europæisk avis skrev i 1850 om De forenede Stater som et vidunderligt rige, der „dukkede op“ og „i jordens stilhed daglig øgede sin magt og storhed.“24Da Edward Everett talte om de pilgrimme, der grundlagde De forenede Stater, sagde han blandt andet: „Var de ude efter at finde en afsidesliggende plet, harmløs i sin ubemærkethed og sikker ved sin afsides beliggenhed, hvor den lille menighed fra Leyden kunne nyde godt af trosfriheden? Se de vældige områder, over hvilke de i fredelig erobring … har båret korsets banner!“25 {MBF 354.3}

„Det havde to horn som et lam.“ Disse horn tyder på ungdom, uskyldighed og blidhed — egenskaber som var karakteristiske for De forenede Stater, da profeten så dem i færd med at „stige op“ i 1798. Blandt de kristne, der først drog til Amerika for at finde et tilflugtssted og slippe væk fra monarkernes undertrykkelse og gejstlighedens intolerance, var der mange, som besluttede at oprette et styre baseret på borgerlig og religiøs frihed. Deres synspunkter blev nedfældet i uafhængighedserklæringen, der giver udtryk for den store sandhed, at „alle mennesker er skabt lige,“ og at alle har umistelig ret til „liv, frihed og stræben efter lykke.“ Forfatningen garanterer folket retten til selvstyre, idet folkevalgte forsamlinger skal vedtage og administrere lovene. De blev også sikret trosfrihed. Enhver havde lov til at tilbede Gud i overensstemmelse med sin egen samvittighed. Protestantisme og republikansk styre blev

nationens fundamentale principper. I disse principper ligger hemmeligheden til De forenede Staters magt og velstand. Undertrykte og forkuede mennesker fra hele verden har vendt sig til dette land med håb. Millioner har fundet tilflugt her, og De forenede Stater er nu ubestridt verdens mest magtfulde nation. {MBF 355.1}

Men dyret, der havde to horn ligesom et lam, „talte som en drage.“ „Det udøver hele det første dyrs magt for dets øjne; og det får jorden og dem, der bor på den, til at tilbede det første dyr, det hvis banesår blev lægt. … Og det siger til dem, der bor på jorden, at de skal lave et billede af dyret, der fik sværdhugget og kom til live.“26 {MBF 355.2}

Lammets horn og dragens stemme hentyder til den slående modsætning mellem den symboliserede nations erklæringer og dens virkelige handlemåde. Nationens „tale“ er de lovgivende og dømmende myndigheders virksomhed. Denne virksomhed kommer til at gøre de liberale og fredelige principper til skamme, der er fremsat som grundlag for landets politik. Profetien om, at dyret vil tale „som en drage“ og „udøve hele det første dyrs magt,“ viser klart, at det vil udvikle en intolerance og forfølgelse svarende til den, der kendetegnede de nationer, der blev symboliseret ved dragen og det panterlignende dyr. Og profetien om, at dyret med de to horn „får jorden og dem, der bor på den, til at tilbede det første dyr,“ antyder, at dette folks myndighed skal udøves ved at gennemføre en skik, der vil være en hyldest til pavedømmet. {MBF 355.3}

En sådan handling ville være i direkte modstrid med forfatningens principper, med selve frihedens begreb og med uafhængighedserklæringens direkte og højtidelige løfter. Nationens grundlæggere forsøgte klogeligt at værge sig mod kirkens udøvelse af verdslig magt, hvilket uvægerlig fører til intolerance og forfølgelse. Forfatningen siger udtrykkeligt, at „kongressen ikke skal vedtage nogen lov om indførelse af en religion eller forbyde fri religionsudøvelse,“ og at „der aldrig må forlanges tilhørsforhold til nogen religion som forudsætning for at opnå et offentligt tillidshverv i De forenede Stater.“ Hvis de civile myndigheder vil gennemtvinge en hvilken som helst religiøs vedtægt, vil det være et eklatant brud med disse garantier for nationens frihed. Men manglen på logik ved en sådan handling er ikke større end den, der fremgår af selve symbolet: et dyr med horn som et lam — der fremtræder rent, blidt og harmløst — men taler som en drage. {MBF 356.1}

Det „siger til dem, der bor på jorden, at de skal lave et billede af dyret.“ Det er tydeligt, at her er tale om en styreform, hvor den lovgivende magt er hos folket — et slående vidnesbyrd om på, at De forenede Stater er den nation, der omtales i profetien. {MBF 356.2}

Men hvad betyder „et billede af dyret,“ og hvordan skal det fremstilles? Billedet laves af dyret med de to horn og er et billede af det første dyr. For at finde ud af, hvordan det ville se ud, og hvordan det skal udformes, må vi se nærmere på selve dyrets — pavedømmets — særlige kendetegn. {MBF 356.3}

Da den første kirke blev demoraliseret ved at afvige fra evangeliets enfold og antog hedenske skikke og ritualer, mistede den Guds ånd og kraft, og den måtte søge den verdslige magts støtte for at beherske folkets samvittighed. Resultatet blev pavedømmet, en kirke, der beherskede statsmagten og benyttede den til at fremme sine egne planer, og ikke mindst til at straffe „kætteri". Hvis De forenede Stater skal lave et billede af dyret, må den religiøse magt beherske det civile styre i en sådan grad, at kirken kan bruge statens autoritet til at fremme sine egne planer. {MBF 356.4}

Hver gang kirken har opnået verdslig magt, har den benyttet denne til at straffe dem, der afveg fra dens læresætninger. De protestantiske kirker, der har fulgt romerkirkens eksempel ved at slutte forbund med verdslige magter, har derved røbet et lignende ønske om at indskrænke trosfriheden. Vi finder et eksempel på dette i den engelske statskirkes langvarige forfølgelse af anderledes tænkende. I det 16. og 17. århundrede blev tusinder af præster, der havde afvigende meninger, tvunget til at forlade deres menigheder, og både gejstlige og lægfolk blev idømt bøder eller fængsel. Adskillige blev torteret og led martyrdøden. {MBF 357.1}

Det var frafald, der fik den første kirke til at søge statens hjælp, og dette banede vej for pavedømmet — dyret. Paulus siger: „Først skal nemlig frafaldet komme og lovløshedens menneske åbenbares."27Frafald inden for kirken skal altså bane vej for dyrets billede. {MBF 357.2}

Bibelen siger, at der før Herrens genkomst vil komme et religiøst frafald af samme art som det, der prægede de første århundreder. „I de sidste dage skal der komme hårde tider. For da vil mennesker blive egenkærlige, pengeglade, pralende, overmodige, fulde af hån, ulydige mod deres forældre, utaknemlige, spottere, ukærlige, uforsonlige, sladderagtige, umådeholdne, brutale, fjender af det gode, forrædere, fremfusende, hovmodige, de vil elske nydelser højere end Gud; i det ydre har de gudsfrygt, men fornægter dens kraft."28„Men Ånden siger udtrykkeligt, at i de sidste tider skal nogle falde fra troen, fordi de lytter til vildledende ånder og dæmoners lærdomme."29Satan vil virke „med al kraft og med løgnetegn og løgneundere og med al uretfærdighedens bedrag." Og alle, der „ikke har taget imod kærlighed til sandheden, så de kunne blive frelst," bliver overladt til „vildfarelsens magt, … så de tror på løgnen."30Når denne ugudelige tilstand opstår, vil resultaterne blive som i de første århundreder. {MBF 357.3}

De store forskelligheder i troen inden for de protestantiske kirker betragtes af mange som et afgørende bevis for, at der aldrig vil blive gjort forsøg på tvungen ensretning. Men i mange protestantiske menigheder har der i årevis været en stadigt voksende stemning for en sammenslutning baseret på fælles læresætninger. Skal en sådan sikres, må drøftelsen af emner, alle ikke er enige om naturligvis opgives — uanset disse emners betydning ud fra et bibelsk standpunkt. {MBF 357.4}

I 1846 holdt Charles Beecher en prædiken, hvori han erklærede, at „alle de evangelisk-protestantiske trossamfunds forkyndelse ikke blot bliver til under et vældigt pres af rent menneskelig frygt, men at Ordets forkyndere lever og ånder i en gennemfordærvet atmosfære, der hele tiden appellerer til deres naturs lavere sider for at få dem til at nedtone sandheden og bøje knæ for frafaldets magt. Gik det ikke på samme måde i Romerriget? Oplever vi ikke det samme? Og hvad ser vi lige foran os? Et nyt fælles koncil! Et verdenskonvent! Evangelisk sammenslutning og fælles trosbekendelse!“31Når det kommer så vidt, vil det ikke vare længe, før man for at sikre fuldstændig ensretning begynder at bruge tvang. {MBF 357.5}

Når det lykkes for De forenede Staters ledende kirker, der har forenet sig om de læresætninger, de er enige om, at få statsmagten til at gennemtvinge deres forordninger og opretholde deres institutioner, vil det protestantiske Amerika have skabt et billede af det romerske præstevælde — og resultatet vil uvægerlig blive, at anderledes tænkende bliver dømt efter straffeloven. {MBF 358.1}

Dyret med de to horn „får alle, store og små, rige og fattige, frie og trælle, til at sætte et mærke på deres højre hånd eller deres pande, så ingen kan købe eller sælge undtagen den, der bærer dette mærke, dyrets navn eller dets navns tal.“32Den tredie engels advarsel lyder: „Hvis nogen tilbeder dyret og dets billede og sætter dets mærke på sin pande eller hånd, skal han også drikke Guds harmes vin.“ Det dyr, der omtales i dette budskab, og hvis dyrkelse det tohornede dyr fremtvinger, er Åbenbaringens første, panterlignende dyr — pavedømmet. „Billedet af dyret“ symboliserer den form for frafalden protestantisme, som vil opstå, når de protestantiske kirker søger statens hjælp til at gennemtvinge deres dogmer. Hvad „dyrets mærke“ er, vender vi tilbage til. {MBF 358.2}

Efter advarslen mod at tilbede dyret og dets billede siger profetien: „Her kræves der udholdenhed af de hellige, dem som holder fast ved Guds bud og troen på Jesus.“ Da de, som holder fast ved Guds bud, sættes op som modsætning til dem, der tilbeder dyret og dets billede og modtager dets mærke, må den afgørende forskel mellem dem, der tilbeder Gud og dem, der tilbeder dyret, være, at de førstnævnte holder fast ved Guds lov, mens de sidstnævnte krænker den. Dyret og dets billedes særlige kendemærke er overtrædelse af Guds bud. Om det lille horn, pavedømmet, siger Daniel: „Han skal tragte efter at ændre tider og lov.“33Og Paulus kalder den samme magt „lovløshedens menneske,“ der vil ophøje sig over Gud. Den ene profeti supplerer den anden. Kun ved at ændre Guds lov kunne pavemagten ophøje sig over Gud; enhver som bevidst holder den ændrede lov, hylder derved den magt, som har foretaget denne ændring. At adlyde de pavelige love vil være et tegn på troskab mod paven i stedet for troskab mod Gud. {MBF 358.3}

Pavemagten har forsøgt at ændre Guds lov. Det andet bud, der forbyder billedtilbedelse, er blevet slettet af loven, og det fjerde bud er blevet ændret således, at den første dag i ugen

er gjort til hviledag i stedet for den syvende. Katolikkerne hævder med hensyn til udeladelsen af det andet bud, at dette bud er unødvendigt, da det er indbefattet i det første — og at de udtrykker loven nøjagtigt, som Gud har villet, at den skal opfattes. Det kan ikke være denne ændring, profeten forudsagde. Der er tale om en forsætlig, overlagt ændring: „Han skal tragte efter at ændre tider og lov.“ Ændringen af det fjerde bud svarer nøjagtigt til profetien. For denne ændring er udelukkende baseret på kirkens autoritet. Her ophøjer pavemagten sig åbenlyst over Gud. {MBF 359.1}

Mens Guds tilbedere i særlig grad skal kendes på, at de holder det fjerde bud, som er tegnet på hans skabermagt og vidner om hans ret til at kræve menneskers ærefrygt og hyldest — vil de, der tilbeder dyret, kendes på, at de forsøger at omstyrte Skaberens mindesmærke for at ophøje det, som romerkirken har indstiftet. Det var for at støtte søndagen, at romerkirken først fremsatte sine hovmodige krav (se noter), og dens første udnyttelse af statsmagten bestod i at få denne til at gennemtvinge, at søndagen skulle helligholdes som „Herrens dag.“ Men Bibelen siger, at Herrens dag er den syvende — og ikke den første. „Derfor er Menneskesønnen herre også over sabbatten,“ sagde Jesus. Det fjerde bud lyder: „Den syvende dag er sabbat for Herren din Gud.“ Og ved profeten Esajas kalder Herren sabbatten „min hellige dag.“34 {MBF 359.2}

Det hævdes ofte, at Kristus ændrede sabbatten, men den påstand modsiges af hans egne ord: „Tro ikke, at jeg er kommet for at nedbryde loven og profeterne. Jeg er ikke kommet for at nedbryde, men for at opfylde. Sandelig siger jeg jer: Før himmel og jord forgår, skal ikke det mindste bogstav eller en eneste tøddel forgå af loven, før alt er sket. Den, der bryder blot ét af de mindste bud og lærer mennesker at gøre det samme, skal kaldes den mindste i Himmeriget. Men den, der holder det og lærer andre at gøre det, skal kaldes stor i Himmeriget.“35 {MBF 359.3}

Det er en kendsgerning, som protestanterne indrømmer, at Bibelen ikke giver nogen myndighed til at ændre sabbatten. Dette står helt klart i de skrifter, der er udgivet af Det amerikanske Traktatselskab og Den amerikanske Søndagsskoleforening. Et af disse skrifter anerkender „Det Nye Testamentes absolutte tavshed angående noget udtrykkeligt påbud for hviledagen (søndag, den første dag i ugen), og at det heller ikke opstiller regler for dens helligholdelse.“36 {MBF 359.4}

Et andet skrift siger: „Før Kristi død blev der ikke foretaget nogen ændring af dagen.“ Og „så vidt man kan se af skriftlige vidnesbyrd, gav de (apostlene) ikke noget pålæg om, at den syvende dag skulle ophøre med at være sabbat, eller at ugens første dag skulle helligholdes i den syvendes sted.“37 {MBF 360.1}

Katolikkerne indrømmer, at det var deres kirke, der ændrede sabbatten — og de understreger, at protestanter, der helligholder søndagen, derved anerkender den katolske kirkes magt. I „Den kristne religions katolske katekismus“ besvares et spørgsmål om,

hvilken dag der bør helligholdes i overensstemmelse med det fjerde bud, således: „I henhold til den gamle lov var lørdagen helliget; men kirken har sat søndag i stedet for lørdag ifølge Jesu Kristi vejledning og under Guds ånds førelse; så nu holder vi den første og ikke den syvende dag hellig. Søndagen betyder og er nu Herrens dag.“ {MBF 360.2}

Som tegn på den katolske kirkes autoritet henviser katolske forfattere til „selve den handling at flytte hviledagen til søndag, som protestanter godkender; … fordi de ved at holde søndagen hellig anerkender kirkens magt til at indstifte helligdage, og til at kalde det en synd at overtræde dem.“38Kan ændringen af sabbatten da være andet end tegnet eller mærket på Romerkirkens autoritet — „dyrets mærke“? {MBF 360.3}

Romerkirken har ikke opgivet sit krav på overhøjhed, og når verden og de protestantiske kirker anerkender den helligdag, romerkirken har indført, og forkaster Bibelens sabbat, anerkender de denne overhøjhed. De henviser måske til, at traditionerne og kirkefædrenes myndighed støtter denne ændring, men hvis de gør det, glemmer de selve det princip, som skiller dem fra romerkirken — at „Bibelen og Bibelen alene er protestanternes religion.“ Katolikkerne ser, at protestanterne bedrager sig selv og med vilje lukker øjnene for sagens kendsgerninger. Når bevægelsen for tvungen søndagshelligholdelse får vind i sejlene, vil katolikkerne fryde sig, for så kan de være sikre på, at hele den protestantiske verden snart vil fylkes under Roms banner. {MBF 360.4}

Katolikkerne erklærer, at „protestanternes helligholdelse af søndagen er en hyldest, som de mod deres vilje viser den katolske kirkes myndighed.“39De protestantiske kirkers forsøg på at gennemtvinge søndagslove er at gennemtvinge tilbedelse af pavedømmet — dyret. De, som forstår det fjerde buds krav og alligevel beslutter sig til at helligholde den falske hviledag i stedet for den sande sabbat, hylder derved den magt, som har påbudt den. Men netop ved at gennemtvinge en religiøs pligt ved verdslige myndigheders hjælp vil kirkerne selv danne et billede af dyret. Og derfor vil tvungen søndagshelligholdelse i De forenede Stater være tvungen tilbedelse af dyret og dets billede. {MBF 360.5}

Men tidligere generationer af kristne helligholdt søndagen i den tro, at de helligholdt Bibelens sabbat — og der findes i dag sande kristne i alle trossamfund — også i den katolske kirke — som oprigtigt tror, at søndagen er den sabbat, Gud har påbudt. Gud godkender disse menneskers gode hensigt og oprigtighed. Men når søndagens helligholdelse bliver gennemtvunget ved lov og verden bliver oplyst om den sande sabbats krav på helligholdelse, vil hver den, der bryder Guds lov for at adlyde en befaling, som kun er baseret på romerkirkens autoritet, derved ophøje pavedømmet over Gud. Han vil hylde romerkirken og den statsmagt, der gennemtvinger det, romerkirken har påbudt — tilbede dyret og dets billede. De mennesker, der forkaster den dag, Gud har kaldt tegnet på sin autoritet, og i stedet helligholder den dag, romerkirken har valgt som et tegn på sin overhøjhed, tager imod tegnet på lydighed mod Rom — „dyrets mærke.“ Men det er først,

når denne sag er fremholdt tydeligt for menneskene, og de har haft anledning til at vælge mellem Guds og menneskers bud, at de, der fortsætter med at overtræde Guds lov, modtager „dyrets mærke.“ {MBF 361.1}

Den tredie engels budskab indeholder den frygteligste trussel, der nogen sinde er rettet mod dødelige mennesker. Den synd, der nedkalder Guds ublandede vrede, må i sandhed være forfærdelig. Mennesker skal ikke vedblive at være uvidende om dette betydningsfulde spørgsmål; verden skal advares mod denne synd, før Guds straffedomme kommer, så alle kan vide, hvorfor de kommer, og få mulighed for at undgå dem. Profetien siger, at den første engel havde et evangelium at forkynde for „alle folkeslag og stammer, tungemål og folk.“ Den tredie engels advarsel, der er en del af det trefoldige budskab, skal forkyndes lige så vidt og bredt. I profetien står der, at de forkyndes med høj røst af en engel, der flyver midt oppe under himlen — og det vil påkalde hele verdens opmærksomhed. {MBF 361.2}

Ved dette stridsspørgsmål vil hele verden blive opdelt i to store klasser — de, de holder fast ved Guds bud og troen på Jesus, og de, der tilbeder dyret og dets billede og tager imod dets mærke. Skønt kirke og stat vil forene deres kræfter for at få „alle, store og små, rige og fattige, frie og trælle“40til at modtage „dyrets mærke,“ vil Guds børn ikke tage det på sig. Profeten på Patmos så „dem, der havde sejret over dyret og dets billede og dets navns tal, stå ved glarhavet med Guds harper,“ mens de sang Moses’ og Lammets sang.41 {MBF 361.3}

Kapitel 26—Et reformarbejde

Profeten Esajas forudsiger den reform af hviledagen, der skal fuldføres i de sidste dage: „Dette siger Herren: Tag vare på ret og øv retfærdighed; for min frelse er kommet nær, og min retfærdighed skal snart åbenbares. Lykkelig den, der gør dette, det menneske, der holder fast ved det, at holde sabbatten og ikke vanhellige den og vogte sig for at gøre noget ondt.“ „Og de fremmede, der har sluttet sig til Herren, for at tjene ham og elske hans navn og være hans tjenere, alle der holder sabbatten og ikke vanhelliger den, men holder fast ved min pagt, dem fører jeg til mit hellige bjerg, og jeg giver dem glæde i mit bedehus.“1 {MBF 363.1}

Som det fremgår af sammenhængen, peger disse ord frem til den kristne æra. „Når jeg samler Israels bortstødte, samler jeg andre dertil, til dets egen samlede flok.“2Her forudsiges indsamlingen af hedningerne ved evangeliet. Og der udtales en velsignelse over dem, som ærer sabbatten. Altså rækker pligten til at adlyde det fjerde bud til tiden efter Kristi korsfæstelse, opstandelse og himmelfart — den tid, da hans tjenere skulle prædike det glade budskab for alle folkeslag. {MBF 363.2}

Gennem samme profet siger Herren: „Jeg binder til for budskabet, jeg forsegler belæringen hos mine disciple.“3Guds lovs segl findes i det fjerde bud. Det er det eneste af de ti bud, der indeholder både lovgiverens navn og titel. Det erklærer, at han er himlens og jordens Skaber og derfor frem for nogen anden har krav på ærefrygt og tilbedelse. Bortset fra denne udtalelse indeholder de ti bud intet, der viser, ved hvis autoritet loven er givet. Da pavedømmet ændrede sabbatten, blev seglet fjernet fra loven. Jesu disciple er kaldet til at genoprette seglet ved at gengive det fjerde buds sabbat dens retmæssige plads som et minde om Skaberen og et tegn på hans autoritet. {MBF 364.1}

„Til loven og til vidnesbyrdet!“ Antallet af modstridende læresætninger og teorier bliver stadig større, men Guds lov er den eneste ufejlbarlige rettesnor, som alle meninger og teorier skal prøves ved. Profeten siger: „Så skal den, der ingen morgenrøde ser, svare: ‘Til belæringen og til budskabet!’“4 {MBF 364.2}

Atter lyder befalingen: „Råb af fuld hals, spar ikke på stemmen, løft din røst som hornet! Forkynd mit folk dets overtrædelse og Jakobs hus dets synder.“ Det er ikke den onde verden, men dem, som Herren kalder „mit folk,“ der skal irettesættes for deres synder. Han siger videre: „Mig søger de dag efter dag, de ønsker at kende mine veje; som et folk, der øver retfærdighed og ikke svigter Guds bud, spørger de mig om lov og ret.“5Her er tale om mennesker, der tror, at de er retfærdige — og tilsyneladende lægger megen vægt på at tjene Gud. Men den strenge og højtidelige advarsel fra ham, der kender hjerterne, viser, at de træder guddommelige forskrifter under fode. {MBF 364.3}

Profeten påpeger de regler for gudsdyrkelsen, der er blevet svigtet: „Dine ruiner fra fortiden skal genopbygges. Du skal rejse tidligere slægters grundvolde. Du skal kaldes den, som tætner revner, den, som gør det nedrevne beboeligt. Hvis du tager dig i vare på sabbatten og ikke driver handel på min hellige dag, hvis du kalder sabbatten frydefuld og Herrens hellige dag ærværdig, hvis du ærer den ved ikke at gøre, som du plejer, drive handel og træffe aftaler, så skal du glæde dig over lykken hos Herren.“6Også denne profeti angår vor tid. Der skete et brud på Guds lov, da romerkirken ændrede sabbatten. Men nu er tiden kommet, da den guddommeligt indstiftede hviledag skal genindføres. Bruddet skal repareres, og mange generationers grundvold skal genrejses. {MBF 364.4}

I sin uskyld i det hellige Eden holdt Adam den hviledag, Skaberen havde velsignet og helliget, og det samme gjorde den faldne, men angrende Adam, efter at han var fordrevet fra sit lykkelige hjem. Den blev helligholdt af alle patriarkerne lige fra Abel til Noa, Abraham og Jakob. Da Guds udvalgte folk var trælle i Egypten, mistede mange kendskabet til Guds lov, fordi de levede blandt afgudsdyrkere. Men da Herren befriede Israel, forkyndte han i ærefrygtindgydende majestæt sin lov for det forsamlede folk, så de kunne kende hans vilje og for altid frygte og adlyde ham. {MBF 364.5}

Fra dengang til i dag er kendskabet til Guds lov blevet bevaret på jorden, og det fjerde buds sabbat er blevet helligholdt. Skønt det lykkedes „lovløshedens menneske“ at træde Guds hellige dag under fode, fandtes der, selv da hans magt var størst, trofaste mennesker, som i skjul på afsides steder viste den ærefrygt. Siden reformationen har der i hver eneste generation været nogle, der holdt fast ved sabbattens helligholdelse. Trods modstand og forfølgelse er der hele tiden blevet bragt vidnesbyrd om Guds lovs evige gyldighed og om den hellige pligt til at holde sabbat på den dag, der blev indstiftet ved skabelsen. {MBF 365.1}

Disse sandheder, der i Åbenbaringen 14 forkyndes i forbindelse med „det evige evangelium,“ skal kendetegne Kristi menighed, når han kommer igen. For som et resultat af det trefoldige budskab forkyndes det: „Her kræves der udholdenhed af de hellige, dem som holder fast ved Guds bud og ved troen på Jesus.“ Dette er det sidste budskab, der skal forkyndes før Herrens genkomst. Umiddelbart efter dets forkyndelse så profeten Menneskesønnen komme i herlighed for at høste jordens høst. {MBF 365.2}

De, der tog imod lyset om helligdommen og Guds lovs uforanderlighed, blev fyldt af glæde og forundring, da de så skønheden og harmonien i det system af sandheder, som de havde fået forståelsen af. De ønskede, at det lys, der var så dyrebart for dem selv, skulle gives videre til alle kristne. De kunne ikke tro andet, end at det ville blive modtaget med glæde. Men mange, der hævdede at være Kristi disciple, var ikke glade for en sandhed, der ville stille dem i modsætning til verden. Lydighed mod det fjerde bud krævede et offer, som de fleste veg tilbage for at bringe. {MBF 365.3}

Da det blev fremholdt, at Guds lov stadig påbød at helligholde sabbatten, ræsonnerede mange som verdens børn og sagde: „Vi har altid holdt søndag ligesom vore fædre — og mange gode og fromme mennesker, som helligholdt den, har fået en lykkelig død. Hvis vi helligholder den nye sabbat, vil vi komme på tværs af verden og miste vor indflydelse på den. Hvad kan en lille gruppe, der helligholder den syvende dag, håbe at udrette mod en hel verden, der holder søndag?“ Det var med lignende argumenter, jøderne søgte at retfærdiggøre, at de forkastede Jesus. Gud havde taget imod deres fædres offergaver — hvorfor skulle børnene ikke blive frelst på samme måde? Og på Luthers tid hævdede katolikkerne, at sande kristne var døde i den katolske tro, og derfor måtte den religion være tilstrækkelig til at blive frelst. Sådanne argumenter skulle vise sig at være en effektiv hindring for al fremgang i religiøs tro og praksis. {MBF 365.4}

Mange hævdede, at det i mange hundrede år havde været en fast trossætning og udbredt skik i kirken at holde søndag. Over for dette argument blev det påvist, at sabbatten og dens helligholdelse var endnu ældre og mere udbredt. Den var lige så gammel som verden selv og bekræftet både af Gud og af englene. Da jordens grundvold blev lagt, mens alle morgenstjerner jublede, og alle Guds sønner råbte af fryd, blev sabbatten indstiftet.7Må da ikke denne indstiftelse have krav på vor ærbødighed? Den er ikke indstiftet ved menneskelig autoritet og hviler ikke på menneskelige traditioner. Den blev indstiftet af Gud selv og påbudt i hans evige ord. {MBF 366.1}

Da menneskers opmærksomhed blev henledt på spørgsmålet om sabbatsreform, forvanskede populære præster Guds ord og fortolkede det, så det bedst kunne berolige søgende sjæle. De, der ikke selv forskede i Bibelen, var tilfredse med udlægninger, der passede med deres ønsker. Mange forsøgte at tilintetgøre sandheden ved hjælp af spidsfindigheder, henvisning til kirkefædrene og kirkens autoritet. Sandhedens forkyndere blev drevet til deres bibler for at forsvare det fjerde buds gyldighed. Kun bevæbnet med sandhedens ord modstod ydmyge mænd angreb fra de lærde, som til deres overraskelse og vrede opdagede, at deres velformulerede spidsfindigheder var magtesløse over for de enkle, ligefremme argumenter, der blev fremført af mennesker, der var mere velbevandrede i Bibelen end i videnskabelige spidsfindigheder. {MBF 366.2}

Da de ikke fandt støtte for deres opfattelse i Bibelen, brugte mange stædigt det samme argument, der blev brugt mod Jesus og hans apostle: „Hvorfor forstår vore ledere ikke dette sabbatsspørgsmål? Kun nogle få tror som I. Det kan ikke være rigtigt, at I har ret, og at alle verdens lærde mænd har uret.“ {MBF 366.3}

For at afvise sådanne argumenter behøvede man kun at citere Den hellige Skrift og henvise til, hvordan Herren havde ledet sin menighed gennem tiderne. Gud arbejder gennem dem, der hører og adlyder hans røst og er villige til om nødvendigt at fremsætte ubehagelige sandheder og irettesætte populære synder. Grunden til, at Gud ikke oftere vælger lærde

mænd i høje stillinger til at lede reformbevægelser, er, at de stoler på deres egne teorier og teologiske systemer og ikke føler noget behov for at blive belært af Gud. Kun de, der har personlig kontakt med Visdommens Kilde, er i stand til at forstå og udlægge Bibelen. Mennesker med ringe skoleuddannelse kaldes undertiden til at forkynde sandheden, ikke fordi de er ulærde, men fordi de ikke er for selvbevidste til at lade sig belære af Gud. De går i Kristi skole, og deres ydmyghed og deres lydighed gør dem store. Ved at betro dem kundskaben om sin sandhed viser Gud dem en ære, mod hvilken al jordisk ære og menneskelig storhed mister enhver betydning. {MBF 366.4}

De fleste adventister forkastede sandhederne om helligdommen og Guds lov. Mange fornægtede også deres tro på adventbevægelsen og antog et usundt og forvirret syn på de profetier, der viste hen til denne bevægelse. Nogle begik den fejl gentagne gange at fastsætte et bestemt tidspunkt for Kristi genkomst. Det lys, der nu skinnede på emnet om helligdommen, ville have vist dem, at ingen profetisk periode når helt frem til genkomsten, og at det nøjagtige tidspunkt for denne ikke er forudsagt. Men de vendte sig fra lyset og fortsatte med at fastsætte tidspunkter for Herrens genkomst — og hver gang blev de skuffede. {MBF 367.1}

Da thessalonikerne havde fået en fejlagtig opfattelse af Herrens genkomst, rådede Paulus dem til at prøve deres håb og forventninger ved Guds ord. Han citerede de profetier, der åbenbarede begivenheder, som skulle finde sted før Kristi komme, og viste, at de ikke havde nogen grund til at vente hans komme i deres levetid. „Lad ingen på nogen måde forlede jer,“8lød hans advarsel. Hvis de nærede forventninger, der ikke fandt støtte i Bibelen, ville de komme på afveje. Skuffelser ville udsætte dem for de vantros spot, og de ville fristes til tabe modet og tvivle på sandheder, der var af væsentlig betydning for deres frelse. Apostlens formaning til thessalonikerne indeholder en vigtig lære for dem, der lever i de sidste dage. Mange adventister har følt, at medmindre de kunne fæstne deres tro ved et bestemt tidspunkt for Herrens komme, kunne de ikke være nidkære og flittige nok i arbejdet med at forberede sig. Men når deres håb igen og igen bliver vækket blot for at blive skuffet, bliver deres tro så rystet, at det næsten er umuligt for dem at fatte profetiens store sandheder. {MBF 367.2}

Forkyndelsen af et præcist afgrænset tidsrum for dommen ved udbredelsen af det første budskab var befalet af Gud. Den beregning af de profetiske perioder, som dette budskab hvilede på, fastsatte udløbet af de 2300 dage til efteråret 1844, og er ubestrideligt korrekt. De gentagne forsøg på at finde nye tidspunkter for de profetiske perioders begyndelse og afslutning og de usunde ræsonnementer, der er nødvendige for at underbygge dem, leder ikke blot sindet bort fra sandheden for vor tid, men får mennesker til at foragte alle forsøg på at forklare profetierne. Jo oftere der fastsættes et bestemt tidspunkt for genkomsten, og jo mere udbredt det forkyndes, des bedre passer det i Satans planer. Når tiden er overskredet, skaber han latterliggørelse af og foragt for dem, der har forkyndt den — og derved sætter han den store adventbevægelse i 1843 og 1844 i et dårligt lys. De, der fremturer i denne

vildfarelse, vil til sidst fastsætte en alt for fjern dato for Kristi genkomst og forledes til en falsk tryghed — og mange vil ikke komme ud af vildfarelsen, før det er for sent. {MBF 367.3}

Det gamle Israels historie er en slående illustration af adventbevægelsens hidtidige erfaringer. Gud førte sit folk i adventbevægelsen, ligesom han førte Israels børn bort fra Egypten. I den store skuffelse blev deres tro prøvet på samme måde, som hebræernes tro blev prøvet ved Det røde Hav. Havde de fortsat stolet på den hånd, der havde ledet dem hidtil, ville de have fået Guds frelse at se. Hvis alle, der i enighed havde deltaget i arbejdet i 1844, havde anerkendt den tredie engels budskab og forkyndt det i Helligåndens kraft, ville Gud have virket stort gennem deres arbejde. En strøm af lys ville være blevet udgydt over verden, og jordens beboere ville have været advaret for mange år siden. Det afsluttende arbejde ville have været fuldført, og Kristus ville være kommet for at frelse sit folk. {MBF 368.1}

Det var ikke Guds vilje, at Israel skulle vandre i ørkenen i 40 år. Han ønskede at føre dem direkte ind i Kana'ans land, så de kunne leve dér som et helligt, lykkeligt folk. Men „det var på grund af deres vantro, at de ikke kunne komme derind."9På grund af deres frafald døde de i ørkenen, og andre skulle gå ind i det lovede land. Det var heller ikke Guds mening, at Kristi genkomst skulle udsættes så længe, og at hans folk i så mange år skulle forblive i denne syndens og sorgens verden. Men vantro skilte den fra Gud. Da de nægtede at udføre det arbejde, som Gud havde pålagt dem, blev andre valgt til at forkynde budskabet. Af medlidenhed med verden udsætter Jesus sin genkomst, for at syndere kan få mulighed for at høre advarslen og finde tilflugt hos ham, før Guds vrede udøses. {MBF 368.2}

Nu som tidligere vil forkyndelsen af en sandhed, der afslører tidens synder og vildfarelser, vække modstand. „Enhver, som øver ondt, hader lyset og kommer ikke til lyset, for at hans gerninger ikke skal afsløres."10Når mennesker ser, at de ikke kan retfærdiggøre deres standpunkt ud fra Skriften, beslutter mange sig til at holde fast ved det alligevel — og så begynder de ondskabsfuldt at mistænkeliggøre dem, der forsvarer en upopulær sandhed. Denne politik har man altid brugt. Elias blev beskyldt for at bringe ulykke over Israel, Jeremias for at være forræder og Paulus for at besmitte templet. Og lige siden er de, som har været tro mod sandheden, blevet beskyldt for at være oprørske, kætterske eller stridbare. Tusinder, som er for vantro til at tage imod det troværdige profetiske ord, tror uden videre på de beskyldninger, der rettes mod dem, som vover at afsløre almindeligt yndede synder. Denne ånd vil stadig tiltage. Og Bibelen siger lige ud, at der snart vil komme en tid, da statens love i den grad vil være i modstrid med Guds lov, at enhver, som vil adlyde de guddommelige forskrifter, vil blive anklaget og straffet som forbryder. {MBF 368.3}

Hvad skal sandhedens budbringer da gøre? Bør han komme til det resultat, at sandheden ikke bør forkyndes, fordi den så ofte får mennesker til at undvige eller modsætte sig dens

krav? Nej, han har lige så lidt som de tidligere reformatorer grund til at tilbageholde Guds ords vidnesbyrd, fordi det vækker modstand. At hellige og martyrer bekendte deres tro, blev nedskrevet til gavn for kommende slægter. Beretningen om deres urokkelige retskaffenhed er nedskrevet for at opmuntre dem, der nu er kaldet til at vidne for Gud. De modtog nåde og sandhed, ikke blot til sig selv, men for at kundskaben om Gud gennem dem måtte oplyse jorden. Har Gud skænket sine tjenere i denne generation lys? I så fald bør de lade det skinne på verden. {MBF 369.1}

For længe siden sagde Gud til en mand, som talte i hans navn: „Men Israels hus vil ikke høre på dig, for de vil ikke høre på mig.“ Alligevel sagde han: „Du skal tale mine ord til dem, hvad enten de vil høre eller ej.“11Og følgende befaling er rettet til Guds tjener i vor tid: „Løft din røst som hornet! Forkynd mit folk dets overtrædelse og Jakobs hus dets synder.“ {MBF 369.2}

Enhver, som har modtaget sandhedens lys, har samme højtidelige ansvar som den profet, til hvem Herren sagde: „Og dig, menneske, stiller jeg som vægter for Israels hus. Når du hører ord fra min mund, skal du advare dem fra mig. Når jeg siger til den uretfærdige: Du skal dø! og du ikke taler til den uretfærdige og advarer ham mod hans vej, skal den uretfærdige dø på grund af sin skyld, men hans blod vil jeg kræve af din hånd. Hvis du derimod advarer den uretfærdige for at få ham til at vende om fra sin vej, og han ikke vender om, skal han dø på grund af sin skyld, men du har reddet dit liv.“12 {MBF 369.3}

Både for vedkendelse af sandheden og for udbredelsen af den er den værste forhindring, at det medfører ulejlighed og modsigelse. Og det er det eneste argument mod sandheden, som dens talsmænd aldrig har kunnet gendrive. Men det afskrækker ikke Kristi sande disciple. De venter ikke, til sandheden er blevet populær. Overbevist om deres pligt tager de frivilligt korset op og siger ligesom apostlen Paulus: „Vore lette trængsler her i tiden bringer os i overmål en evig vægt af herlighed.“ De regner „Kristi forhånelse for større rigdom end Egyptens skatte.“13 {MBF 370.1}

Uanset hvilken tro, de bekender sig til,er det kun dem, der inderst inde er verdslige, der i religiøse anliggender handler ud fra politik frem for principper. Vi bør vælge det rette, fordi det er det rette, og overlade følgerne til Gud. Verden står i gæld til principfaste, tapre mænd for de store reformer. Vor tids reformarbejde må videreføres af mænd af samme slags. {MBF 370.2}

Herren siger: „Hør mig, I der kender retfærdighed, du folk med min lov i hjertet! Frygt ikke for menneskers hån, lad jer ikke skræmme af deres spot. Møl skal æde dem som klæder, insekter skal æde dem som uld. Men min retfærdighed varer til evig tid, min frelse i slægt efter slægt.“14 {MBF 370.3}

Kapitel 27—Vækkelser i nyere tid

Hvor som helst Guds ord er blevet trofast forkyndt, har det bragt resultater, der beviser dets guddommelige oprindelse. Guds ånd ledsagede hans tjeneres budskab, og ordet havde kraft. Synderes samvittighed vågnede. „Det sande lys, som oplyser ethvert menneske," oplyste deres inderste, og det, som skjulte sig i mørket, kom for dagen. De blev grebet af en dyb overbevisning om synd, om retfærdighed og om den kommende dom. De havde set Jahves retfærdighed og frygtede ved tanken om i deres urenhed og skyld at skulle stå frem for ham, der ransager hjerterne. De råbte fortvivlet: „Hvem skal fri mig fra dette dødens legeme?" Da Golgatas kors og det uendeligt store offer for menneskenes synd blev åbenbaret, indså de, at kun Kristi fortjenester kunne sone deres overtrædelser og forsone dem med Gud. I tro og ydmyghed satte de deres lid til Guds lam, som borttager verdens synd. Ved Jesu blod fik de tilgivelse for de synder, som de tidligere havde begået. {MBF 371.1}

Disse mennesker bar omvendelsens frugter. De troede og blev døbt og begyndte at leve et nyt liv som nye skabninger i Kristus Jesus. De fulgte ikke længere deres tidligere lyster. Ved troen på Guds søn fulgte de i hans fodspor, genspejlede hans karakter og rensede sig selv, ligesom han er ren. Det, de før hadede, elskede de nu, og det, de før elskede, hadede de nu. De hovmodige og selvbevidste blev ydmyge. De forfængelige og stolte blev alvorlige og beskedne. De blasfemiske blev gudfrygtige, de fordrukne ædruelige og de lastefulde rene af hjertet. Der blev set bort fra verdens tomme modepåfund. De kristnes skønhed var ikke „i det ydre, såsom flettet hår, guldsmykker eller smukke klæder, men i hjertet, det skjulte menneske, med en sagtmodig og stille ånds uforgængelige skønhed, som er meget værd i Guds øjne."1 {MBF 371.2}

Vækkelser førte til dyb selvransagelse og ydmyghed. De var karakteriseret ved højtidelige, indtrængende opfordringer til synderen og dyb medfølelse med dem, der var købt ved Kristi blod. Mænd og kvinder kæmpede i bøn med Gud for sjæles frelse. Frugten af sådanne vækkelser var kristne, der ikke veg tilbage for selvfornægtelse, men glædede sig over, at de blev agtet værdige til at lide for Kristi skyld. Andre så, hvorledes de, der bekendte Jesu navn, blev forvandlede. Samfundet fik gavn af deres indflydelse. De samlede med Kristus og såede i Ånden for at høste evigt liv. {MBF 372.1}

Om dem kunne det med rette siges: „I blev bedrøvede til omvendelse." „For bedrøvelse efter Guds vilje virker omvendelse til frelse, som ikke fortrydes, men bedrøvelse i verdens forstand virker død. Og se, netop bedrøvelsen efter Guds vilje — hvor stor beslutsomhed, ja undskyldning, ja harme, ja frygt, ja længsel, ja iver, ja afstraffelse har den ikke virket hos jer! På alle måder har I vist jer rene i denne sag."2 {MBF 372.2}

Sådan er resultatet af Guds ånds gerning. Der er intet bevis for sand omvendelse, hvis den ikke bevirker reform. Hvis en synder leverer det tilbage, han har fået i pant, afleverer det, han har stjålet, bekender sine synder og elsker Gud og sine medmennesker, kan han være sikker på, at han har fået fred med Gud. Sådanne virkninger fulgte tidligere åndelige vækkelser. Vi ser af deres resultater, at de var velsignet af Gud til menneskehedens frelse og opbyggelse. {MBF 372.3}

Men mange vækkelser i nyere tid har været helt forskellige fra de åbenbarelser af guddommelig nåde, der tidligere ledsagede Guds tjeneres gerning. Der opstår ganske vist udbredt interesse; mange påstår, at de har omvendt sig, og menighederne vokser — men resultaterne er alligevel ikke af en sådan art, at man med rette kan sige, at der er sket en tilsvarende åndelig vækst. Det lys, der flammer op for en tid, dør snart ud og efterlader et mørke endnu tættere end før. {MBF 372.4}

Populære vækkelser beror alt for ofte på, at de appellerer til fantasien og følelserne og tilfredsstiller trangen til noget nyt og spændende. De, der omvendes på denne måde, nærer intet ønske om at lytte til Bibelens sandheder og føler ingen interesse for profeternes og apostlenes vidnesbyrd. Hvis en gudstjeneste ikke indeholder noget sensationelt, interesserer den dem ikke. Et budskab, der appellerer til forstandig overvejelse, vinder ikke genklang. Man giver ikke agt på Guds ords tydelige advarsler, der tager direkte sigte på menneskenes evige interesser. {MBF 373.1}

For enhver, der virkelig er omvendt, vil forholdet til Gud og det, der hører evigheden til, være det vigtigste i livet. Men hvor finder vi i tidens populære kirker sand gudsfrygt? Medlemmerne giver ikke afkald på hovmod og kærlighed til verden. De er ikke mere villige end før til at fornægte sig selv, tage korset op og følge den ydmyge Jesus. Vantro og skeptikere spotter religionen, fordi mange, der kalder sig troende, er uvidende om troens principper. Sand gudfrygtighed er næsten forsvundet fra mange menigheder. Udflugter, kirkespil, basarer, smukke huse og personlig udfoldelse har fortrængt tanken om Gud. Jord, ejendele og verdslige gøremål optager sindene, og der bliver meget lidt tid til det, der vedrører evigheden. {MBF 373.2}

Trods udbredt tilbagegang i tro og fromhed findes der sande Kristi efterfølgere i disse menigheder. Før Guds straffedomme rammer jorden, vil der ske en genoplivelse af sand kristendom, som man ikke har set siden apostlenes dage. Gud vil udgyde sin ånd og kraft over sine børn. Da vil mange forlade de menigheder, hvor kærlighed til verden har fortrængt kærligheden til Gud og hans ord. Både blandt præster og lægfolk vil mange med glæde tage imod de store sandheder, som Gud har ladet forkynde i vor tid for at forberede et folk på Herrens genkomst. Satan ønsker at forhindre, at dette sker. Endnu før en sådan bevægelse opstår, vil han prøve på at forhindre den ved at fremkomme med en forfalskning. I de kirker, han får i sin vildledende magt, vil han få det til at se ud, som om Guds særlige velsignelse

bliver udgydt. Der vil komme noget, der ligner en stor åndelig interesse. Mange vil juble over, at Gud arbejder mirakuløst for dem, skønt det, der sker, er frugten af en ganske anden ånd. I religiøs forklædning vil Satan øge sin indflydelse på den kristne verden. {MBF 373.3}

I mange af de vækkelser, der har været gennem det sidste halve århundrede, har den samme indflydelse givet sig til kende, som i større eller mindre grad vil manifestere sig i fremtidens mere udbredte bevægelser. Der er en følelsesmæssig ophidselse og en sammenblanding af sandhed og løgn, som er velegnet til at vildlede. Men ingen behøver at lade sig bedrage. I lyset fra Guds ord er det ikke vanskeligt at afgøre disse bevægelsers natur. Hvor som helst mennesker ignorerer Bibelens vidnesbyrd, vender ryggen til de tydelige, samvittighedsransagende sandheder, som kræver selvfornægtelse og afkald på verdens goder, kan vi være sikre på, at Guds velsignelse ikke er givet. Ifølge den regel, som Kristus selv har givet: „På deres frugter kan I kende dem“3er det indlysende, at disse bevægelser ikke er Guds værk. {MBF 373.4}

Med sandhederne i sit ord har Gud skænket mennneskene en åbenbaring af sig selv — og for alle, der tager imod dem, er de et værn mod Satans bedrag. Det er negligering af disse sandheder, der har åbnet døren for de onder, som er ved at blive så udbredte i den religiøse verden. Karakteren og vigtigheden af Guds lov er i vid udstrækning blevet tabt af syne. En fejlagtig opfattelse af den guddommelige lovs evige karakter og forpligtelsen til at holde den har ført til vildfarelser i relation til omvendelse og helliggørelse — og resultatet er blevet, at niveauet af fromhed i kirken er dalet. Her skal vi finde årsagen til, at moderne vækkelser mangler Guds ånd og kraft. {MBF 374.1}

Inden for de forskellige trossamfund findes der fromme mænd, som erkender og beklager dette forhold. I sin omtale af de farer, der truer kristenheden i vore dage, siger professor Edwards A. Park: „Det er en kilde til fare, at man forsømmer fra prædikestolen at indskærpe den guddommelige lov. I tidligere tider var prædikanten et ekko af samvittighedens stemme. Vore mest berømte prædikanter gav deres forkyndelse en vidunderlig vægt ved at følge Mesterens eksempel og understrege lovens forskrifter og trusler. De gentog de to store grundsætninger, at loven er en afskrift af den guddommelige fuldkommenhed, og at et menneske, som ikke elsker loven, heller ikke elsker evangeliet. For både loven og evangeliet afspejler Guds sande karakter. Denne fare fører til en anden — nemlig at vi undervurderer syndens ondskab, udbredelse og hæslighed. Den synd, man begår ved at overtræde budet, står i forhold til budets retfærdighed. … {MBF 374.2}

Beslægtet med de allerede nævnte farer er faren for at undervurdere Guds retfærdighed. Den moderne gejstlighed er tilbøjelig til at skille Guds retfærdighed fra hans godhed og reducere godheden til en følelse snarere end at fremstille den som et guddommeligt princip. Det nye teologiske spekter adskiller det, som Gud har sammenføjet. Er en guddommelig lov

et gode eller et onde? Den er et gode. Men så er retfærdigheden også god; for den er et middel til at fuldbyrde loven. Ved at undervurdere Guds lovs retfærdighed og udstrækningen og skændigheden af den menneskelige ulydighed, kommer mennesker let til at undervurdere den nåde, der har skaffet soning for synden.“ Således mister evangeliet sin værdi og betydning for mennesker — og snart er de parate til at tilsidesætte selve Bibelen. {MBF 374.3}

Mange religiøse lærere hævder, at Kristus ved sin død ophævede loven, så mennesker fremover er fri for dens krav. Nogle påstår endda, at loven er et besværligt åg, og udmaler den frihed, evangeliet giver, som en modsætning til trældommen under loven. {MBF 375.1}

Men således betragtede profeterne og apostlene ikke Guds hellige lov. David sagde: „Jeg kan vandre i åbent land, for jeg søger dine forordninger.“4 {MBF 375.2}

Apostlen Jakob, der skrev efter Kristi død, kalder de ti bud „den kongelige lov“ og „frihedens fuldkomne lov.“5Og et halvt århundrede efter korsfæstelsen udtalte Åbenbaringens forfatter en velsignelse over dem, „som holder hans bud, for at de kan få ret til livets træ og gennem portene gå ind i staden.“6 {MBF 375.3}

Påstanden om, at Jesus ved sin død ophævede sin fars lov, savner ethvert grundlag. Hvis loven kunne forandres eller tilsidesættes, havde Jesus ikke behøvet at dø for at befri menneskene for syndens straf. Kristi død ophæver ikke loven — men viser tværtimod, at den er uforanderlig. Guds søn kom for at „løfte loven til højhed og ære.“7Han sagde: „Tro ikke, at jeg er kommet for at nedbryde loven eller profeterne. Jeg er ikke kommet for at nedbryde, men for at opfylde.“ „Før himmel og jord forgår, skal ikke det mindste bogstav eller en eneste tøddel forgå af loven.“8Og om sig selv siger han: „Jeg ønsker at gøre din vilje, Gud, din lov er i mit indre.“9 {MBF 375.4}

Guds lov er ifølge selve sin natur uforanderlig. Den er en åbenbaring af sin ophavsmands vilje og karakter. Gud er kærlighed, og hans lov er kærlighed. Dens to hovedprincipper er kærlighed til Gud og kærlighed til mennesker. „Kærlighed er lovens opfyldelse.“10Guds karakter er retfærdig og sand — og det samme gælder hans lovs karakter. Salmisten siger: „Din lov er sandhed.“ „Alle dine befalinger er retfærdige.“11Og Paulus skriver: „Så er loven da hellig og budet helligt og retfærdigt og godt.“12En sådan lov, der er udtryk for Guds sind og vilje, må være lige så evig som dens ophavsmand. {MBF 375.5}

Omvendelse og helliggørelse skal forsone menneskene med Gud ved at bringe dem i overensstemmelse med principperne i hans lov. I begyndelsen blev mennesket skabt i Guds billede. Det var i fuldkommen harmoni med Guds lov; retfærdighedens principper var skrevet i dets hjerte. Men synden fremmedgjorde mennesket for sin skaber. Det genspejlede ikke længere Guds billede. Dets hjerte var i strid med principperne i Guds lov,. „For det, kødet vil, er fjendskab med Gud; det underordner sig ikke Guds lov og kan det heller

ikke.“13Men „således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn,“ for at mennesket kunne blive forsonet med Gud. Ved Kristi fortjenester kan mennesket atter komme i harmoni med sin skaber. Menneskets hjerte må fornyes ved guddommelig nåde — det må have nyt liv ovenfra. Denne forandring er den nye fødsel, om hvilken Jesus siger: „Den, der ikke bliver født på ny, kan ikke se Guds rige.“ {MBF 375.6}

Det første skridt mod en forsoning med Gud er overbevisningen om synd. „Synd er lovbrud.“ „Det, der kommer ved loven, er syndserkendelse.“14For at erkende sin skyld må synderen prøve sin karakter efter Guds store målestok for retfærdighed. Den er et spejl, der viser en retfærdig karakters fuldkommenhed og sætter ham i stand til at se manglerne i sin egen. {MBF 376.1}

Loven viser mennesket dets synder, men giver intet lægemiddel. Den lover den lydige livet, men siger også, at overtræderens lod er døden. Kun Kristi evangelium kan befri mennesket for at blive besmittet og fordømt af synden. Det må føle anger over for Gud, hvis lov er blevet overtrådt — og tro på sit sonoffer, Kristus. Således opnår det tilgivelse for de synder, som tidligere var begået, og får del i Kristi natur. Det har fået barnekår hos Gud og råber: „Abba, Fader!“ {MBF 376.2}

Står det nu mennesket frit for at overtræde Guds lov? Paulus siger: „Sætter vi da loven ud af kraft ved troen? Aldeles ikke! Vi gør loven gældende.“ „Hvordan skulle vi, som er døde fra synden, stadig kunne leve i den?“ Og Johannes erklærer: „For dette er kærligheden til Gud: at vi holder hans bud; og hans bud er ikke tunge.“15Når hjertet bliver genfødt og kommer i harmoni med Gud, kommer det også i harmoni med Guds lov. Når denne mægtige forvandling er sket med synderen, er han gået over fra døden til livet, fra synd til hellighed, fra lovovertrædelse til lydighed og troskab. Det gamle livs fremmedgørelse for Gud er forbi, og det nye liv i forsoning, tro og kærlighed er begyndt. Og så vil „lovens krav … opfyldes i os, som ikke lever i lydighed mod kødet, men i lydighed mod Ånden.“16Og mennesket vil udbryde: „Hvor jeg elsker din lov, hele dagen er den i mine tanker.“17 {MBF 376.3}

„Herrens lov er fuldkommen, den styrker sjælen.“18Uden loven har mennesker ingen virkelig opfattelse af Guds renhed og hellighed eller af deres egen skyld og urenhed. De har ingen virkelig syndsbevidsthed og føler ikke behovet for omvendelse. Da de ikke kan se, at de er fortabte, fordi de har overtrådt Guds lov, indser de ikke deres behov for Kristi sonende blod. Håbet om frelse modtages uden nogen virkelig forandring af hjerte og liv. Der sker mange sådanne overfladiske omvendelser, og mange, som aldrig er blevet forenet med Kristus, bliver optaget i menigheden. {MBF 376.4}

Forkerte teorier om helliggørelse, der skyldes, at Guds lov tilsidesættes eller forkastes, er meget almindelige i nutidens religiøse bevægelser. Disse falske teorier fører til farlige resultater både i liv og lære, og den kendsgerning, at så mange hylder dem, gør det dobbelt

påkrævet, at alle får en klar opfattelse af, hvad Skriften lærer os på dette punkt. {MBF 377.1}

Sand helliggørelse er en bibelsk læresætning. I Thessalonikerbrevet skriver Paulus: „For dette er Guds vilje, at I skal helliges.“ Og han beder: „Fredens Gud hellige jer helt og holdent.“19Bibelen siger klart, hvad helliggørelse er og hvordan den opnås. Frelseren bad for sine disciple: „Hellige dem i sandheden; dit ord er sandhed.“20Og Paulus siger, at de troende skal blive „helliget ved Helligånden.“21Hvad er Helligåndens opgave? Jesus sagde til disciplene: „Når han kommer, sandhedens ånd, skal han vejlede jer til hele sandheden.“22Og salmisten siger: „Din lov er sandhed.“ Ved Guds ord og Guds ånd åbenbares retfærdighedens store principper i Guds lov for mennesker. Og da Guds lov er „hellig og budet helligt og retfærdigt og godt,“ et udtryk for den guddommelige fuldkommenhed, vil den karakter, der dannes ved lydighed mod denne lov, også blive hellig. Kristus er det fuldkomne eksempel på en sådan karakter. Han siger selv: „Jeg har holdt min Faders bud.“ „Jeg gør altid det, der er godt i hans øjne.“23Kristi efterfølgere skal blive som han. Ved Guds nåde skal de danne en karakter, der er i harmoni med hans hellige lovs principper. Dette er bibelsk helliggørelse. {MBF 377.2}

Dette kan kun ske ved tro på Kristus og ved Guds ånds iboende kraft. Paulus formaner de troende: „Arbejd med frygt og bæven på jeres frelse. … For det er Gud, der virker i jer både at ville og at virke for hans gode vilje.“24Den kristne vil være fristet til at synde, men han vil stadig kæmpe imod. Og her er det, han behøver Kristi hjælp. Menneskelig svaghed forenes med guddommelig styrke, og troen udbryder: „Gud ske tak, som giver os sejren ved vor Herre Jesus Kristus!“25 {MBF 377.3}

Skriften viser tydeligt, at helliggørelse sker gradvist. Når synderen omvender sig og får fred med Gud ved Kristi sonende blod, er kristenlivet kun lige begyndt. Nu skal han gå fremad mod fuldkommenhed og vokse op til Kristi fyldes mål af vækst. Paulus siger: „Dette ene gør jeg: Jeg glemmer, hvad der ligger bagude, og strækker mig frem mod det, der ligger forude; jeg jager mod målet, efter sejrsprisen, som Gud fra himlen kalder os til i Kristus Jesus.“2626 Og Peter viser os vejen til bibelsk helliggørelse: „Sæt netop derfor al jeres iver ind på at I til jeres tro føjer dyd, til dyden erkendelse, til erkendelsen selvbeherskelse, til selvbeherskelsen udholdenhed, til udholdenheden gudsfrygt, til gudsfrygten brodersind, og til brodersindet kærlighed.“ „Gør I det, vil I aldrig snuble.“27 {MBF 378.1}

De, der erfarer bibelsk helliggørelse, vil være ydmyge. Ligesom Moses har de set hellighedens frygtelige majestæt, og de ser deres egen uværdighed i modsætning til den evige Guds renhed og ophøjede fuldkommenhed. {MBF 378.2}

Profeten Daniel var et eksempel på sand helliggørelse. I hele sit lange liv tjente han sin Herre trofast. Han var „højt elsket“ af himlen.28Men i stedet for at gøre krav på at være ren og hellig identificerede denne højt elskede profet sig med sit folks største syndere, da han

gik i forbøn for folket hos Gud: „Det er ikke vore retfærdige gerninger, der får os til at trygle dig, men din store barmhjertighed.“ „Vi har syndet og været ugudelige.“ Og han siger: „Jeg … bad og bekendte min egen og mit folks Israels synd.“ Og da Guds søn senere viste sig for ham for at belære ham, siger Daniel: „Der er ikke mere kraft i mig, og min livsånde forsvinder.“29 {MBF 378.3}

Da Job hørte Herrens stemme i stormvejret, udbrød han: Jeg „kalder alt tilbage og angrer i støv og aske.“30Da Esajas så Herrens herlighed og hørte seraferne råbe: „Hellig, hellig, hellig er Hærskarers Herre,“ udbrød han: „Ve mig, det er ude med mig!“31Og Paulus, der blev bortrykket til den tredie himmel og hørte ord, som intet menneske har lov til at sige, omtalte sig selv som „den ringeste af alle de hellige.“32Den elskede Johannes, der lænede sig til Jesu bryst og så hans herlighed, faldt ned for englens fødder som død.33 {MBF 378.4}

De mennesker, der vandrer i skyggen af Golgatas kors, ophøjer ikke sig selv og gør ingen krav på at være syndfri. De føler, at deres synd er skyld i den dødskval, der fik Guds søns hjerte til at briste, og denne tanke gør dem ydmyge. De, der lever Jesus nærmest, ser klarest menneskehedens skrøbelighed og syndighed, og deres eneste håb er den korsfæstede og opstandne frelser. {MBF 378.5}

Den helliggørelse, der nu vinder frem i den religiøse verden, medfører en tendens til selvophøjelse og ligegyldighed over for Guds lov, som karakteriserer den som fremmed for Bibelens religion. Tilhængerne heraf siger, at helliggørelse sker øjeblikkeligt, således at man alene ved tro erhverver fuldkommen hellighed. „Tro kun,“ siger de, „og velsignelsen er din.“ Efter deres opfattelse kræves der ikke nogen anden indsats fra modtagerens side. Og samtidig benægter de Guds lovs autoritet og hævder, at de er fritaget for pligten til at adlyde budene. Men er det muligt for mennesker at være hellige — i overensstemmelse med Guds vilje og karakter — uden at komme i harmoni med de principper, der er et udtryk for hans natur og vilje og som viser, hvad han bryder sig om? {MBF 379.1}

Ønsket om en nem religion, der ikke kræver stræben, selvfornægtelse og forsagelse af verdens dårskaber, har gjort læren om tro og tro alene meget populær. Men hvad siger Guds ord? Apostlen Jakob skriver: „Hvad nytter det, mine brødre, hvis et menneske siger, han har tro, men ikke har gerninger? Kan den tro måske frelse ham? … Tåbelige menneske, ønsker du bevis på at tro uden gerninger er ufrugtbar? Blev vor fader Abraham ikke gjort retfærdig af gerninger, da han bragte sin søn, Isak, som offer på alteret? Som du ser, virkede troen sammen med hans gerninger, og det var af gerningerne hans tro blev fuldkommen. … I ser altså, at mennesket bliver retfærdiggjort af gerninger, og ikke af tro alene.“34 {MBF 379.2}

Guds ords vidnesbyrd modsiger den bedrageriske læresætning om tro uden gerninger. Det er ikke tro, der påberåber sig himlens velbehag uden at opfylde de betingelser, der

kræves for at få Guds nåde — det er arrogance. Sand tro er baseret på løfterne og betingelserne i Skrifterne. {MBF 379.3}

Lad ingen bedrage sig selv ved at tro, at de kan blive helliggjort, mens de med vilje overtræder Guds bud. Bevidst synd bringer Helligåndens stemme til tavshed og fjerner sjælen fra Gud. „Synd er lovbrud," og „enhver, som synder (begår lovbrud), har ikke set ham og kender ham ikke."35Skønt Johannes i sine breve taler meget om kærlighedens betydning, tøver han ikke med at afsløre den sande karakter hos dem, der hævder at være helliggjorte, skønt de hele tiden overtræder Guds bud. „Den, der siger: 'Jeg kender ham', men ikke holder hans bud, er en løgner, og sandheden er ikke i ham; men den, der holder fast ved hans ord, i ham er Guds kærlighed i sandhed fuldendt."36Dette er prøven på hvert menneskes bekendelse. Vi kan ikke betegne noget menneske som helliggjort, uden at sammenligne ham med Guds eneste målestok for hellighed i himlen og på jorden. Hvis mennesker ikke føler vægten af moralloven, hvis de nedgør og tager let på Guds forskrifter, og overtræder blot det mindste af disse bud og lærer andre at gøre det samme, har himlen ingen agtelse for dem, og vi kan vide, at deres krav på at være hellige er uberettiget. {MBF 379.4}

At påberåbe sig at være syndfri, er i sig selv et vidnesbyrd om, at den, som påberåber sig dette, langt fra er hellig. For han kan ikke have nogen sand opfattelse af Guds uendelige renhed og hellighed eller af, hvor langt et menneske skal nå for at være i harmoni med Guds karakter. Fordi den pågældende ikke har nogen sand opfattelse af Jesu renhed og ophøjede elskelighed eller af syndens hæslighed og ondskab, kan han finde på at betragte sig selv som hellig. Jo større afstand der er mellem ham selv og Kristus og jo mere ufuldkommen hans opfattelse af de guddommelige krav er, jo mere retfærdig ser han ud i sine egne øjne. {MBF 380.1}

Den helliggørelse, Skriften taler om, omfatter hele mennesket — ånd, sjæl og legeme. Paulus bad for thessalonikerne: „Fredens Gud hellige jer helt og holdent og bevare jeres ånd og sjæl og legeme lydefri ved vor Herre Jesu Kristi komme!"37Og han skriver videre til de troende: „Så formaner jeg jer, brødre, ved Guds barmhjertighed, til at bringe jeres legemer som et levende og helligt offer, der er Gud til behag."38På det gamle Israels tid blev alle ofre til Gud omhyggeligt undersøgt. Hvis der blev fundet nogen fejl ved det dyr, der skulle ofres, blev det kasseret — for Gud havde befalet, at offerdyrene skulle være „lydefri". Derfor formanes de kristne til at bringe deres legemer „som et levende og helligt offer, der er Gud til behag." For at kunne gøre det, må alle evner og kræfter bevares i den bedst mulige stand. Alt, hvad der svækker den åndelige eller legemlige kraft, gør mennesket uegnet til at tjene sin Skaber. Og vil Gud mon være tilfreds med mindre end det bedste, vi kan give? Jesus sagde: „Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte." De, der elsker Gud af hele deres hjerte, ønsker at tjene ham bedst muligt og forsøger hele tiden at bringe alle evner og kræfter i harmoni med de love, som vil styrke deres evne til at gøre hans vilje. De

giver ikke efter for deres appetit eller lidenskaber, for de ønsker ikke at svække eller vanhellige det offer, de bringer deres himmelske far. {MBF 380.2}

Peter siger: „Hold jer fra kødets lyster, som fører krig mod sjælen.“39Enhver syndig tilfredsstillelse bidrager til at sløve åndsevnerne og svække den intellektuelle og åndelige opfattelse, så Guds ord eller ånd kun kan gøre et svagt indtryk på hjertet. Paulus skriver til korintherne: „Vi skal rense os selv for alt snavs på krop og ånd og være hellige i gudsfrygt.“40Og til Åndens frugter — „kærlighed, glæde, fred, tålmodighed, venlighed, godhed, trofasthed, mildhed“ — medregner han „selvbeherskelse.“41 {MBF 380.3}

Til trods for disse inspirerede formaninger findes der mange bekendende kristne, der svækker deres kræfter ved at stræbe efter penge eller følge moden. Mange nedværdiger det legeme, der blev skabt i Guds billede ved at frådse, drikke og deltage i forbudte fornøjelser. Og i stedet for at bebrejde dem opmuntrer kirken dem ofte til at fortsætte ved at appellere til deres appetit, deres begærlighed eller forlystelsessyge for derved at fylde sit skatkammer, som den alt for ringe kærlighed til Kristus ikke magter at holde fyldt. Hvis Jesus kom ind i vore kirker og så de fester og vanhellige ting, som finder sted dér i religionens navn, ville han da ikke uddrive de mennesker, der vanhelliger helligdommen, ligesom han uddrev vekselererne af templet? {MBF 381.1}

Apostlen Jakob siger, at „visdommen fra oven er først og fremmest ren.“ Hvis han havde mødt dem, der tager Jesu dyrebare navn på læber, der er forurenet af tobak, og hvis ånd og legeme er gennemtrængt af dens hæslige lugt, og som forurener den friske luft og derved tvinger deres medmennesker til at indånde giften — hvis han var kommet i berøring med en vane, der i den grad strider mod evangeliets renhed — ville han så ikke have fordømt den som „jordisk, sjælelig og djævelsk“? Slaver af tobak, der erklærer, at de er fuldkommen helliggjorte, taler om deres himmelske håb, men Guds ord siger klart, at „intet vanhelligt kommer derind.“42 {MBF 381.2}

„Ved I ikke, at jeres legeme er et tempel for Helligånden, som er i jer, og som I har fra Gud? I tilhører ikke jer selv, for I blev købt dyrt. Ær derfor Gud i jeres legeme!“43Det menneske, hvis legeme er Helligåndens tempel, vil ikke gøre sig til slave af en skadelig vane. Hans evner og kræfter tilhører Jesus, som har købt ham med sit blod. Alt, hvad han ejer, tilhører Herren. Hvordan kan han være skyldfri, hvis han bortødsler den kapital, som er ham betroet? Mennesker, der bekender sig til at være kristne, bruger hvert år enorme summer på unyttige og skadelige nydelsesmidler, mens sjæle hungrer efter livets ord. De berøver Gud tiende og gaver og bruger mere på en ødelæggende lysts alter, end på at hjælpe de fattige og støtte evangeliets forkyndelse. Hvis alle, der kalder sig Kristi efterfølgere, var virkelig helliggjorte, ville de ikke bruge deres penge til unyttige og endog skadelige nydelsesmidler, men bringe dem til Herrens skatkammer. Da ville de kristne være eksempler på afholdenhed, selvfornægtelse og offervilje — de ville være verdens lys. {MBF 381.3}

Verden er nydelsessyg. „Kødets lyst og øjnenes lyst og pral med jordisk gods“ har taget magten over de fleste. Men Kristi efterfølgere har et højere kald. „Drag bort fra dem og skil jer ud, siger herren, og rør ikke noget urent.“ I lyset af Guds ord er det rigtigt at sige, at en helliggørelse, som ikke bevirker, at der gives fuldstændig afkald på denne verdens syndige gerninger og nydelser, ikke kan være sand helliggørelse. {MBF 382.1}

De, der følger befalingen om at drage bort, skille sig ud og ikke røre noget urent, har fået dette løfte af Gud: „Så vil jeg tage imod jer, og jeg vil være jeres fader, og I skal være mine sønner og døtre, siger Herren den Almægtige.“44 {MBF 382.2}

Det er enhver kristens privilegium og pligt at have en rig og grundig indsigt i alt, hvad der vedrører Gud. Jesus sagde: „Jeg er verdens lys, den, der følger mig, skal aldrig vandre i mørke, men have livets lys.“45„Retfærdiges sti er som lysskæret, der bliver lysere, til dagen er på sit højeste.“46Hvert skridt i tro og lydighed fører sjælen nærmere til verdens Lys — og der er „slet intet mørke“ i ham. Det klare lys fra Retfærdighedens Sol skinner på Guds tjenere, og de skal reflektere dette lys. Ligesom stjernerne fortæller os, at der er et stort lys på himlen, som de får deres lys fra, skal de kristne tydeliggøre, at der på universets trone sidder en Gud, som er værdig til at blive prist og efterlignet. Hans åndelige dyder og hans karakters renhed og hellighed vil vise sig hos hans vidner. {MBF 382.3}

I sit brev til kolossenserne taler Paulus om de rige velsignelser, der skænkes Guds børn: „Derfor er vi heller ikke … holdt op med at bede for jer. Vi beder om, at I med al visdom og åndelig indsigt må få fuld kundskab om Guds vilje, så I kan leve, som Herren vil det, på alle måder ham til behag, og bære frugt med alle gode gerninger, vokse i kundskab om Gud og styrkes med al kraft ved hans herlige magt til al udholdenhed og tålmodighed.“47 {MBF 382.4}

Et andet sted skriver han, at han ønsker, at hans brødre i Efesos må komme til at forstå det kristne privilegiums storhed. Han skildrer på den mest udførlige måde den vidunderlige kraft og indsigt, de som den Højestes sønner og døtre kan opnå. De skal „styrkes i det indre menneske ved hans ånd“, så de bliver „rodfæstede og grundfæstede i kærlighed“, og „sammen med alle de hellige får styrke til at fatte, hvor stor bredden og længden og højden og dybden er, og til at kende Kristi kærlighed, som overgår al erkendelse.“ Apostlens bøn når sit højdepunkt, idet han beder: „så I fyldes, til hele Guds fylde nås.“48 {MBF 382.5}

Her ser vi, hvor højt vi kan nå ved tro på vor himmelske fars løfter, når vi opfylder hans krav. Ved Jesu fortjeneste har vi adgang til Almagtens trone. {MBF 383.1}

„Han som ikke sparede sin egen søn, men gav ham hen for os alle, vil han ikke med ham skænke os alt?“49Faderen gav Sønnen sin ånd ubegrænset — og vi kan også få del i hele dens fylde. Jesus sagde: „Når da I, som er onde, kan give jeres børn gode gaver, hvor meget snarere vil så ikke Faderen i himlen give Helligånden til dem, der beder ham!“50„Beder I

mig om noget i mit navn, vil jeg gøre det.“ „Bed, og I skal få, så jeres glæde kan være fuldkommen.“51 {MBF 383.2}

En kristens liv bør være præget af ydmyghed, men ikke af tristhed og nedvurdering af sig selv. Enhver har det privilegium at kunne leve sådan, at Gud vil kendes ved ham og velsigne ham. Det er ikke vor himmelske fars vilje, at vi nogensinde skulle leve under fordømmelse eller i mørke. Det er ikke noget tegn på sand ydmyghed at gå med hovedet bøjet og kredse om sig selv. Vi kan gå til Jesus for at blive renset, så vi kan leve uden skam og samvittighedsnag. „Så er der da ingen fordømmelse for dem, som er i Kristus Jesus.“52 {MBF 383.3}

Ved Jesus bliver Adams faldne sønner „Guds sønner“. „For den, der helliger, og de, der helliges, har alle samme fader; derfor skammer han sig ikke ved at kalde dem brødre.“53Den kristne bør leve et liv i tro, sejr og glæde i Gud. „For alt, hvad der er født af Gud, overvinder verden; og den sejr, som har overvundet verden, er vor tro.“54Med sandhed sagde Herrens tjener Nehemias: „Glæde i Herren er jeres styrke!“55Og Paulus siger: „Glæd jer altid i Herren! Jeg siger atter: Glæd jer!“ „Vær altid glade, bed uophørligt, sig tak under alle forhold; for dette er Guds vilje med jer i Kristus Jesus.“56 {MBF 383.4}

Sådan er frugterne af bibelsk omvendelse og helliggørelse. Og når man så sjældent får disse frugter at se, er det fordi den kristne verden betragter retfærdighedsprincipperne i Guds lov, med så stor ligegyldighed. Derfor ser man så lidt af Guds ånds dybe, varige virke, der kendetegnede vækkelser i tidligere tider. {MBF 383.5}

Det er ved at se, at vi forvandles. Og når de hellige forskrifter, i hvilke Gud har åbenbaret sin karakters fuldkommenhed forsømmes, og opmærksomheden samles om menneskelige lærdomme og teorier, er det intet under, at det er gået tilbage med levende gudsfrygt i kirken. Herren siger: „De har forladt mig, en kilde med levende vand, og de har udhugget cisterner, der slår revner og ikke kan holde vand.“57 {MBF 383.6}

„Lykkelig den mand, som ikke vandrer efter ugudeliges råd, … men har sin glæde ved Herrens lov dag og nat. Han er som et træ, der er plantet ved bækken; det bærer frugt til rette tid, og dets blade visner ikke. Alt, hvad han gør, lykkes for ham“58Først når Guds lov igen får sin retmæssige stilling, kan der ske en genopvækkelse af den oprindelige tro og gudsfrygt blandt dem, der bekender sig til at tjene Gud. „Dette siger Herren: ‘Stil jer ved vejene og se jer om; spørg efter de gamle stier; følg vejen til det gode, så skal I finde hvile for jeres sjæle!’“59 {MBF 384.1}

Kapitel 28—Regnskabets time

Profeten Daniel siger: „Da så jeg dette: Troner blev stillet frem og en gammel af dage tog sæde; hans klæder var hvide som sne, og håret på hans hoved var rent som uld. Hans trone var flammer af ild, dens hjul var luende ild. En flod af ild strømmede frem og løb ud foran ham. Tusind, ja tusinder tjente ham, ti tusind, ja titusinder stod foran ham. Retten blev sat, bøgerne blev åbnet.“1 {MBF 385.1}

I et syn så profeten den store, højtidelige dag, da alle menneskers liv og karakter skal undersøges af al jordens Dommer, „når han gengælder mennesket, hvad det har gjort.“ Den gamle af dage er Gud Fader. Som salmisten siger: „Før bjergene fødtes, før jorden og verden blev til, fra evighed til evighed er du Gud.“2Ham, alt levendes ophav og al lovs udspring er det, der skal føre forsæde i dommen. Og titusinder af hellige engle er tjenere og vidner ved den høje domstol. {MBF 385.2}

„I nattesynerne så jeg dette: Med himlens skyer kom en, der så ud som en menneskesøn; han kom hen til den gamle af dage og blev ført frem for ham. Herredømme, ære og kongerige blev givet ham; alle folk, stammer og tungemål tjente ham. Hans herredømme er et evigt herredømme, som ikke skal forgå, hans kongerige skal ikke gå til grunde.“3Det er ikke Kristi andet komme til jorden, som beskrives her. Han kommer til den gamle af dage i himlen for at modtage herredømme og ære og kongerige, som vil blive givet ham ved afslutningen af hans gerning som mellemmand. Det er dette komme og ikke hans genkomst til jorden, som profetien forudsagde ville finde sted ved slutningen af de 2.300 dage i 1844. Ledsaget af himmelske engle går vor store Yppersteпræst ind i det Allerhelligste og træder frem for Gud for at begynde på den sidste del af sin tjeneste for menneskene — at foretage den undersøgende retshandling og gøre soning for alle, der viser sig at være berettigede til dens goder. {MBF 385.3}

I den symbolske tjeneste var det kun dem, der var kommet frem for Gud med bekendelse og anger, og hvis synder var overført til helligdommen ved syndofrets blod, der havde del i tjenesten på forsoningsdagen. Således også ved den sidste store og undersøgende retshandling, hvor kun de mennesker, der har bekendt sig til at være Guds børn, vil få deres sag taget op til bedømmelse. Dommen over de gudløse er en sag for sig og vil finde sted på et senere tidspunkt. „For nu er det tiden, da dommen tager sin begyndelse, og den begynder med Guds hus; men når den begynder med os, hvilken ende vil det så ikke tage med dem, der er ulydige mod Guds evangelium?“4 {MBF 386.1}

Det er bøgerne i himlen, hvori menneskers navn og gerninger er indskrevet, der er afgørende for dommen. Daniel siger: „Retten blev sat, bøgerne blev åbnet.“ Åbenbaringens forfatter beskriver den samme begivenhed og tilføjer: „Og en anden bog blev åbnet, det er

livets bog, og de døde blev dømt efter deres gerninger ifølge det, der stod skrevet i bøgerne.“5 {MBF 386.2}

Livets bog indeholder navnene på alle dem, der på et eller andet tidspunkt er begyndt at tjene Gud. Jesus sagde til sine disciple: „Glæd jer over, at jeres navne er indskrevet i himlene.“6Paulus omtaler sine trofaste medarbejdere som dem, „hvis navne står i livets bog.“7Og idet Daniel ser frem til „en trængselstid, der ikke har været magen til,“ siger han, at Guds folk vil blive frelst, „alle der er indskrevet i bogen.“ Åbenbaringens forfatter siger, at „kun de, der står indskrevet i livets bog, Lammets bog,“ kommer ind i Guds stad.8 {MBF 386.3}

Der bliver „skrevet en bog, for at Herren skulle erindre dem, der frygter ham og agter hans navn.“9De ord, de har udtalt i tro, og deres kærlige gerninger bliver registreret i himlen. Nehemias henviser til dette med ordene: „Husk mig også for dette, min Gud, og glem ikke de fromme gerninger, jeg har gjort for min Guds hus og tjenesten dér!“10Alle retfærdige gerninger bliver indskrevet i Guds erindringsbog. Der føres nøje regnskab med hver fristelse, som blev modstået, det onde, der blev overvundet og de kærlige, medfølende ord, som blev sagt. Hver selvopofrelse, hver lidelse og sorg, der er udholdt for Kristi skyld, er nedtegnet. Salmisten siger: „Du fører bog over min elendighed, mine tårer er samlet i din lædersæk, de står i din bog.“11 {MBF 386.4}

Der føres også regnskab over menneskenes synder. „For Gud kræver dig til regnskab for enhver handling, alt det skjulte, godt eller ondt.“ „På dommens dag skal mennesker aflægge regnskab for ethvert tomt ord, de har talt. På dine ord skal du frikendes, og på dine ord skal du fordømmes,“ sagde Jesus.12Menneskenes hemmelige planer og motiver står nøjagtigt opført; for Gud „skal bringe for lyset, hvad der er skjult i mørket, og åbenbare, hvad hjerterne vil.“13„Se, det står optegnet hos mig, … jeres synd og jeres fædres synd, siger Herren.“14 {MBF 387.1}

Hvert eneste menneskes gerninger bliver gennemgået af Gud og indført under betegnelsen troskab eller troløshed. Ud for den enkeltes navn i himlens bøger bliver alle forkerte ord og selviske handlinger, alle uopfyldte pligter og hemmelige synder og alle snedige forsøg på at føre andre bag lyset opført med pinlig nøjagtighed. {MBF 387.2}

Himmelske advarsler, der ikke er blevet ænset, forspildte øjeblikke, god eller dårlig indflydelse og dens vidtrækkende følger — alt bliver nedskrevet af den engel, der fører regnskab. {MBF 387.3}

Ud fra Guds lov vil menneskers liv og karakter blive bedømt. Den vise mand siger: „Frygt Gud og hold hans bud, det skal alle mennesker! For Gud kræver dig til regnskab for enhver handling, alt det skjulte, godt eller ondt.“15Apostlen Jakob formaner sine brødre: „I skal tale og handle som mennesker, der vil blive dømt efter frihedens lov.“16 {MBF 387.4}

De, der bliver „agtet værdige“ ved denne domshandling, får del i de retfærdiges opstandelse. Jesus sagde: „De, der findes værdige til at komme med i den anden verden og i opstandelsen fra de døde, … er som engle; de er Guds børn, så sandt de er opstandelsens børn.“17Og videre siger han: „Alle de, der er i gravene, skal … gå ud af dem — de, der har øvet det gode, for at opstå til liv, men de, der har gjort det onde, for at opstå til dom.“18De retfærdige døde vil ikke blive oprejst, før den dom, der betegner dem som værdige til at „opstå til liv,“ er afsagt. Derfor er de ikke personligt til stede, når deres livs regnskab bliver gennemgået og deres sag afgjort. {MBF 387.5}

Jesus er deres forsvarer og fører deres sag for Gud. „Hvis nogen synder, har vi en talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, den retfærdige.“19„For Kristus gik ikke ind i en helligdom, som er gjort med hænder og kun er en efterligning af den virkelige, men ind i selve himlen for nu at træde frem for Guds ansigt til gavn for os.“ „Derfor kan han også helt og fuldt frelse dem, som kommer til Gud ved ham, fordi han altid lever og vil gå i forbøn for dem.“20 {MBF 388.1}

Når bøgerne åbnes, ser Gud, hvorledes alle de mennesker, der har troet på Jesus, har levet. Vor Talsmand begynder med dem, der først levede på jorden. Derefter gennemgår han regnskabet for alle følgende generationer og slutter med de levende. Hvert eneste navn bliver nævnt, og hver enkelts sag bliver nøje undersøgt. Nogle bliver godkendt, andre forkastet. Hvis der står opført synder, der ikke er angret og tilgivet, bliver navnene på den, der har begået disse synder, slettet af livets bog, og de gode gerninger, de har gjort, bliver slettet af erindringsbogen. Herren sagde til Moses: „Den, der har syndet mod mig, ham vil jeg slette af min bog.“21Om det tilfælde, hvor „den retfærdige vender sig fra sin retfærdighed og øver uret,“ siger profeten Ezekiel, at „ingen af de retfærdige gerninger, han har øvet huskes.“22 {MBF 388.2}

Alle, som i sandhed har angret deres synder og i tro påberåbt sig Kristi blod som deres sonoffer, har fået tilgivelse indført ud for deres navne i himlens bøger. De har fået del i Kristi retfærdighed, og deres karakter er fundet i overensstemmelse med Guds lov. Derfor bliver deres synder udslettet, og de bliver agtet værdige til evigt liv. Ved profeten Esajas siger Herren: „Det er mig, kun mig, der sletter dine overtrædelser, for min egen skyld husker jeg ikke på dine synder.“23Og Jesus sagde: „Den, der sejrer, skal klædes i hvide klæder, og jeg vil aldrig slette hans navn af livets bog, men vedkende mig hans navn over for min fader og hans engle.“ „Enhver, som kendes ved mig over for mennesker, vil jeg også kendes ved over for min fader, som er i himlene. Men den, der fornægter mig over for mennesker, vil jeg også fornægte over for min fader, som er i himlene.“24 {MBF 388.3}

Den store interesse, som mennesker udviser for afgørelser ved de jordiske domstole, er kun en skygge af den interesse, der tilkendegives i den himmelske retssal, når navnene i livets bog kommer til bedømmelse for jordens Dommer. Den guddommelige Talsmand

beder om, at alle, der har vundet sejr ved troen på hans blod, må få tilgivelse for deres synder, komme tilbage til deres hjem i Edens Have — blive kronet som hans medarvinger og få del i „det tidligere herredømme.“25Med ihærdige anstrengelser for at friste og bedrage menneskene har Satan forsøgt at krydse Guds plan med menneskets skabelse. Men nu beder Kristus om, at denne plan må blive gennemført, som om mennesket aldrig havde syndet. Han beder ikke alene om, at hans folk må blive tilgivet og retfærdiggjort, men at det må få del i hans herlighed og sidde på hans trone. {MBF 388.4}

Mens Jesus går i forbøn for dem, der har taget imod hans nåde, anklager Satan dem for at være syndere. Den store bedrager har prøvet på at gøre dem mistroiske, svække deres tillid til Gud, skille dem fra hans kærlighed og få dem til at overtræde hans lov. Nu peger han på deres livs historie, deres karaktermangler, den manglende lighed med Kristus, hvilket har bragt deres frelser vanære, og alle de synder, han har fristet dem til at begå, og derfor hævder han, at de er hans undersåtter. {MBF 389.1}

Jesus undskylder ikke deres synder, men henviser til deres anger og tro. Han hævder, at de bør tilgives og løfter sine sårede hænder op for Faderen og de hellige engle og siger: „Jeg kender dem ved navn. Jeg har tegnet dem i mine hænder.“ „Mit offer, Gud, er en sønderbrudt ånd, et sønderbrudt og sønderknust hjerte afviser du ikke, Gud.“26Og til sit folks anklager siger han: {MBF 389.2}

„Herren irettesætter dig, Satan; Herren, som har udvalgt Jerusalem, irettesætter dig. Denne mand er jo et stykke brænde, der er trukket ud af ilden.“27 {MBF 389.3}

Kristus vil iføre sine trofaste sin egen retfærdighed. Han vil „føre kirken frem for sin herlighed, uden mindste plet eller rynke, hellig og lydefri.“28Deres navne står i livets bog, og der står om dem: „De skal vandre med mig i hvide klæder, for det er de værdige til.“29 {MBF 389.4}

Således vil følgende løfte fra den nye pagt blive fuldstændigt opfyldt: „Jeg tilgiver deres skyld og husker ikke længere på deres synd.“ „I de dage og til den tid, siger Herren, skal man søge Israels skyld, men den er der ikke, og Judas synder, men de findes ikke.“30„På den dag bliver Herrens spire til herlighed og ære, og landets frugt bliver til stolthed og pryd for Israels overlevende. De, der er til rest i Zion, de, der bliver tilbage i Jerusalem, skal kaldes hellige, alle i Jerusalem, der er indskrevet til livet.“31 {MBF 389.5}

Retsundersøgelsen skal være afsluttet og synderne udslettet inden Herrens genkomst. Da de døde skal dømmes ud fra det, der står i bøgerne, kan menneskenes synder umuligt blive udslettet, før deres liv er bedømt ud fra denne undersøgelse. Men Peter siger tydeligt, at de troendes synder vil blive udslettet, før „de tider kommer fra Herren, da vi kan ånde frit, og han skal sende den Salvede, som var forud bestemt for jer, og det er Jesus.“32Når

retsundersøgelsen slutter, kommer Kristus — og han har sin løn med sig for at gengælde enhver, som hans gerning er. {MBF 389.6}

I den symbolske tjeneste kom ypperstepræsten ud og velsignede menigheden, når han havde skaffet Israel soning. Kristus kommer også frem, når han har afsluttet sin formidlingstjeneste, „Ikke for syndens skyld, men for at frelse dem, som venter på ham,“33for at velsigne sit ventende folk og skænke dem evigt liv. Som præsten bekendte synderne over Azazels buks hoved, når han fjernede dem fra helligdommen, vil Kristus lægge alle de frelstes synder på Satan, syndens ophavsmand. Azazels buk, som bar Israels synder, blev sendt ud „i ørkenen.“34På lignende måde skal Satan, der bærer skylden for alle de synder, han har fået Guds børn til at begå, i tusind år holdes fanget på jorden, som vil være øde og ubeboet. Til sidst kommer han til at lide syndens fulde straf i den ild, der skal tilintetgøre de gudløse. Således bliver den store forløsningsplan fuldbyrdet ved syndens endelige udslettelse og befrielsen af alle, der har været villige til at afstå fra det onde. {MBF 390.1}

På det fastsatte tidspunkt, nemlig ved afslutningen af de 2300 dage i 1844, begyndte retsundersøgelsen og syndernes udslettelse. Alle, som har bekendt Kristi navn, skal have deres sag omhyggeligt bedømt. Både de levende og de døde skal dømmes ud fra det, der står skrevet i bøgerne — efter deres gerninger. {MBF 390.2}

Synder, der ikke er angret og forsaget, vil ikke blive tilgivet; de vil ikke blive slettet af bøgerne, men vidne mod synderen på Guds store dag. Enten de er begået ved dag eller ved nat, ligger de blottede og åbne foran ham, som vi står til regnskab over for. Guds engle har set hver eneste synd og ført nøje regnskab over dem. Mennesker kan benægte synden og skjule den for far, mor, ægtefælle, børn og medarbejdere. Måske har kun den skyldige selv nogen anelse om fejlen — men de himmelske væsener ser alt tydeligt. Hverken nattens mørke eller det mest udspekulerede bedrag kan skjule en eneste tanke for Den Evige. Herren har et nøjagtigt regnskab over alle falske regnskaber og alle uærlige forretninger. Han lader sig ikke føre bag lyset af tilsyneladende fromhed. Han tager ikke fejl i sin bedømmelse af karakteren. Mennesker kan lade sig narre af dem, der er fordærvede, men Gud gennemskuer alle forklædninger og ser ind i hjerterne. {MBF 390.3}

Hvilken alvorsfuld tanke! Hver dag, der går over i evigheden, bidrager til beretningen i himlens bøger. Hvad der er sagt og gjort, kan aldrig kaldes tilbage. Engle har nedskrevet både godt og ondt. Selv den stærkeste kan ikke udslette beretningen om en eneste dag. Vore gerninger, vore ord, ja, selv vort lønligste motiv har alle indflydelse på vor skæbne til frelse eller fortabelse. Selv det, vi har glemt, vil enten retfærdiggøre eller fordømme os. {MBF 391.1}

Karakteren vises med samme usvigelige nøjagtighed, som en fotografs plade gengiver ansigtstrækkene. Og dog bekymrer mennesker sig kun lidt eller slet ikke om det, de

himmelske væsener får at se. Hvis det slør, der skiller den synlige og den usynlige verden, kunne trækkes til side, og menneskenes børn kunne se englen nedskrive hvert ord og hver handling, hvor mange ord ville ikke forblive usagt og hvor mange gerninger ladet ugjorte! {MBF 391.2}

I dommen vil det nøje blive undersøgt, hvordan menneskene har brugt hvert eneste talent. Hvordan har vi brugt den kapital, himlen har lånt os? Vil Herren ved sit komme få sin ejendom tilbage med renter? Har vi udviklet håndens, hjertets og hjernens evner til Guds ære og verdens velsignelse? {MBF 391.3}

Hvordan har vi brugt vor tid, vor pen, vor stemme, vore penge, vor indflydelse? Hvad har vi gjort for Kristus i de fattiges, de lidendes, de forældreløses og enkernes skikkelse? Gud har betroet os sit hellige ord. Hvordan har vi forvaltet det lys og den sandhed, som blev skænket os for at give mennesker visdom til at blive frelst? At bekende sig til at tro på Kristus har ingen værdi i sig selv; kun den kærlighed, der viser sig i gerning, bliver regnet for ægte. I himlens øjne er det kun kærlighed, der giver en handling værdi. Alt, hvad der er gjort af kærlighed vil blive godkendt og belønnet af Gud, uanset hvor ubetydeligt det ser ud i menneskers øjne. {MBF 391.4}

Menneskers skjulte egoisme afsløres i himlens bøger. Uopfyldte pligter over for andre er nedskrevet sammen med glemsomhed over for Frelserens krav. Det vil fremgå, hvor ofte Satan fik den tid, de tanker og den styrke, som tilhørte Kristus. Det er en sørgelig rapport, englene bringer til himlen. Intelligente mennesker, der bekender sig til at være Kristi efterfølgere, er optaget af at skaffe sig jordiske ejendomme eller af at nyde verdslige glæder. Penge, tid og kræfter bruges til forfængelighed og nydelser, mens kun få øjeblikke bruges til bøn, bibellæsning, sjælelig ydmygelse og syndsbekendelse. Satan finder på utallige snedige planer for at aflede vore tanker fra netop de ting, vi burde være optaget af. Han hader de store sandheder, som leder vore tanker til vor mægtige Mellemmand og hans offer for os. Han ved, at det er altafgørende for ham at lede tankerne bort fra Jesus og hans sandhed. {MBF 391.5}

De, der ønsker at få del i velsignelserne fra Frelserens formidlingstjeneste, bør ikke tillade noget som helst at hindre dem i at opnå fuldkommen hellighed i i ærefrygt for Gud. Den kostbare tid bør bruges til seriøst og fromt studium i stedet for til forlystelser, forfængelighed eller til at tjene penge. {MBF 392.1}

Guds folk bør have en klar forståelse af emnerne helligdommen og den undersøgende retshandling. Alle behøver personligt kendskab til deres store Ypperstepræsts stilling og gerning. Uden dette kendskab vil det ikke være dem muligt at udvise den tro, som er helt nødvendig i denne tid, eller at udfylde den plads, som Gud ønsker, de skal udfylde. Hvert menneske har en sjæl, der vil blive frelst eller gå fortabt, og en sag, der skal behandles ved Guds domstol. Hver eneste af os skal møde den store Dommer ansigt til ansigt. Derfor er det

så uhyre vigtigt, at alle ofte tænker på det højtidelige øjeblik, når retten bliver sat og bøgerne lukket op, og hvert menneske med Daniel ved dagenes ende må møde sin skæbne. {MBF 392.2}

Alle, der har fået forståelse af disse emner, skal aflægge vidnesbyrd om de store sandheder, Gud har betroet dem. Helligdommen i himlen er selve midtpunktet for Kristi tjeneste for mennesker. Den angår hvert eneste menneske, som lever på jorden. Den giver indblik i forløsningsplanen, fører os til selve afslutningen af tiden og viser os den sejrrige udgang af kampen mellem retfærdighed og synd. Det er af den største betydning, at alle sætter sig grundigt ind i disse spørgsmål, så de kan svare enhver, der måtte bede dem redegøre for grundlaget for det håb, de har. {MBF 392.3}

Kristi mellemkomst for mennesker i den himmelske helligdom har lige så stor betydning for frelsesplanen som hans død på korset. Ved sin død påbegyndte han den gerning, som han efter sin opstandelse steg op for at fuldende i himlen. I troen må vi gå ind bag forhænget, „hvor Jesus gik ind som en forløber for os.“35Der tilbagekastes lyset fra Golgatas kors. Der kan vi få en dybere indsigt i forløsningens mysterier. Menneskets frelse er tilvejebragt ved en umådelig omkostning for himlen. Det offer, som er bragt, opfylder Guds lovs strengeste krav. Jesus har åbnet vejen til Faderens trone. Takket være hans mellemkomst kan alle, der kommer til ham i tro, få deres oprigtige ønske lagt frem for Gud. {MBF 392.4}

„Den, der vil skjule sine overtrædelser, går det ikke godt, men den, der bekender dem og holder op med dem, finder barmhjertighed.“36Hvis de mennesker, der skjuler og undskylder deres synder, kunne se, hvordan Satan jubler, og hvordan han håner Kristus og de hellige engle på grund af deres adfærd, ville de skynde sig at bekende og ophøre dermed. Satan prøver at få kontrol over hele sindet, og han ved, at det vil lykkes, hvis mennesker hæger om disse fejl. Derfor prøver han hele tiden på at få Kristi efterfølgere til at tro på den bestikkende usandhed, at det er umuligt for dem at vinde sejr. Men Jesus løfter sine sårede hænder i forbøn for dem og siger til alle, der ønsker at følge ham: „Min nåde er dig nok,“37„Tag mit åg på jer, og lær af mig, for jeg er sagtmodig og ydmyg af hjertet, så skal I finde hvile for jeres sjæle. For mit åg er godt, og min byrde er let.“38Lad ingen tro, at deres fejl ikke kan rettes. Gud vil give dem tro og nåde til at overvinde dem. {MBF 392.5}

Vi lever nu i tiden for den store forsoningsdag. Mens ypperstepræsten i den symbolske tjeneste skaffede Israel soning, skulle hele folket omvende sig og ydmyge deres sjæle for Herren, for ikke at blive udelukket af menigheden. På lignende måde bør alle, der ønsker, at deres navne skal blive stående i livets bog, benytte den korte tid, der er tilbage af nådetiden, til at ydmyge sig for Gud med oprigtig anger over synden. Det kræver dyb og ærlig selvransagelse. Den letsindige overfladiskhed, som findes hos mange bekendende kristne, må ophøre. Det er en hård kamp at undertvinge onde tilbøjeligheder. Hver enkelt må selv berede sig. Vi frelses ikke i grupper. Den enes renhed og gudhengivenhed kan ikke afhjælpe

den andens mangel på disse egenskaber. Skønt alle folkeslag skal fremstilles for Guds domstol, vil han gennemgå hvert enkelt menneskes sag så nøje og grundigt, som om der ikke fandtes andre på hele jorden. Hver enkelt skal findes uden mindste plet eller rynke, hellig og lydefri. {MBF 393.1}

De begivenheder, der er knyttet til forsoningstjenestens afslutning, er meget højtidelige, og store interesser står på spil. Nu afsiges der dom i den himmelske helligdom. Denne domstol har arbejdet i mange år. Snart — ingen ved hvor snart — vil den nå til de levendes sag. I Guds ærefrygtindgydende nærværelse vil vort liv blive gennemgået. Nu er det mere påkrævet end nogen sinde, at hver eneste giver agt på Frelserens formaning: „Tag jer i agt, hold jer vågne!“39„Hvis du ikke våger, kommer jeg som en tyv, og du ved ikke, i hvilken time jeg kommer over dig.“40 {MBF 393.2}

Når retsundersøgelsen er afsluttet, er alles skæbne afgjort til liv eller død. Prøvetiden afsluttes, ganske kort før Herren kommer i himlens skyer. Idet Kristus ser frem til denne tid, siger han i Åbenbaringen: „Lad den, der øver uret, stadig øve uret, den, der er tilsølet, stadig søle sig til, den retfærdige stadig øve retfærdighed, og den, der er hellig, stadig helliges.“ „Ja, jeg kommer snart, og med mig min løn, for at gengælde enhver, som hans gerning er.“41 {MBF 393.3}

De retfærdige og de gudløse lever stadig på jorden i deres dødelige tilstand — mennesker vil plante og bygge, spise og drikke fuldstændigt uvidende om, at den endelige, uigenkaldelige afgørelse er truffet i den himmelske helligdom. Da Noa før syndfloden var gået ind i arken, lukkede Gud ham inde og de gudløse ude; men i syv dage fortsatte menneskene deres sorgløse liv og spottede advarslerne om den kommende dom uden at vide, at deres skæbne var beseglet. „Sådan skal også Menneskesønnens komme være,“ siger Frelseren.42Stille, ubemærket som tyven om natten, kommer den afgørende time, da hvert eneste menneskes skæbne er beseglet — den endelige tilbagekaldelse af nådens tilbud til syndige mennesker. {MBF 394.1}

„Våg derfor! … Lad ham ikke finde jer sovende, når han pludselig kommer.“43De mennesker, der bliver trætte af at våge og retter opmærksomheden mod denne verden, er i en meget farlig situation. Mens forretningsmanden er optaget af tjene penge, mens den forlystelsessyge morer sig og mens den forfængelige pynter sig — udtaler jordens Dommer måske denne dom: „Du er vejet på vægten og fundet for let.“44 {MBF 394.2}

Kapitel 29—Det ondes oprindelse

For mange mennesker er syndens oprindelse og årsagen til det ondes eksistens en stor gåde. De ser syndens værk og den frygtelige sorg og fortvivlelse, den forårsager — og de spørger, hvordan dette kan findes under Guds overhøjhed, han, som er uendeligt vis, mægtig og kærlig. Her er et mysterium, som de ikke kan finde nogen forklaring på. Og i deres uvished og tvivl er de blinde for de sandheder, der tydeligt fremgår af Guds ord, og som er af afgørende betydning for frelsen. I deres grublen over syndens eksistens er der nogle, som prøver at forske i ting, som Gud aldrig har åbenbaret, og derfor finder de ingen løsning på deres problemer. Og andre, der drives af en trang til tvivl og smålig kritik, griber dette som undskyldning for at forkaste Guds ord. Atter andre har ingen virkelig forståelse af det store problem med det onde, fordi tradition og fejlfortolkning har fordunklet Bibelens lære om Guds karakter, hans styreform og de principper, ud fra hvilke han behandler synden. {MBF 395.1}

Det er umuligt at forklare syndens oprindelse med henblik på at give en grund til dens eksistens. Imidlertid kan man komme til at forstå tilstrækkeligt vedrørende oprindelsen og den endelige tilintetgørelse af synden, for fuldt du at kunne erkende Guds retfærdighed og godhed i sin behandling af det onde. Intet siges mere tydeligt i Den hellige Skrift, end at Gud på ingen måde var ansvarlig for, at synden opstod. Guds nåde blev ikke vilkårligt trukket tilbage, og det var ikke en fejl i hans styreform, der var årsag til, at der blev oprør. Synden er en ubuden gæst, og ingen kan forklare, hvorfor den kom. Den er mystisk og uforklarlig. At undskylde den er det samme som at forsvare den. Hvis der kunne findes en undskyldning for den eller en årsag til, at den eksisterer, ville den ophøre at være synd. Den eneste definition på synd, vi har, findes i Bibelen. Den er „lovbrud“; den er resultatet af et princip, der er i krig med den store kærlighedslov, som er grundlaget for det guddommelige styre. {MBF 395.2}

Før det onde opstod, var der fred og glæde i hele universet. Alt var i fuldstændig harmoni med Skaberens vilje. Kærligheden til Gud var grænseløs, og alle elskede hinanden. Kristus, Ordet, Guds enbårne søn var ét med den evige Fader — ét i natur, i karakter og i hensigt — den eneste i hele universet, der forstod alle Guds tanker og hensigter. Ved Kristus skabte Gud alle de himmelske væsener. „I ham blev alting skabt i himlene, … troner og herskere, magter og myndigheder.“1Og hele himlen viste samme lydighed mod Kristus som mod Faderen. {MBF 396.1}

Da kærlighedens lov er grundlaget for Guds styre, afhang alle skabte væseners lykke af, at de var i fuld harmoni med retfærdighedens store principper. Gud ønsker, at alle hans skabninger skal tjene ham af kærlighed — hylde ham ud fra en forstandig erkendelse af hans karakter. Han ønsker ikke en tvungen lydighed og giver alle en fri vilje, så de kan tjene ham frivilligt. {MBF 396.2}

Men der var én, som valgte at misbruge denne frihed. Synden begyndte hos ham, der næst efter Kristus var blevet æret mest af Gud. Han var den mægtigste og mest ansete af himlens beboere. Før sit fald var Lucifer en skærmende kerub, hellig og ubesmittet. „Dette siger Gud Herren: Du var seglet på fuldkommenhed, fyldt med visdom og af fuldendt skønhed. Du var i Eden, i gudshaven. Alle slags ædelsten sad på din dragt.“ „Du var en salvet kerub, jeg gjorde dig til beskytter; du var på det hellige gudebjerg, du vandrede blandt funklende sten. Du var udadlelig i din færd, fra den dag du blev skabt, til der blev fundet uret hos dig.“2 {MBF 396.3}

Lucifer kunne have bevaret Guds nåde og englenes kærlighed og hyldest. Han kunne have brugt sine ædle evner til velsignelse for andre og til sin skabers ære. Men profeten siger: „Dit hjerte blev hovmodigt over din skønhed, du fordærvede din visdom og strålende glans.“3Lidt efter lidt gav Lucifer efter for trangen til at ophøje sig selv. „Fordi du i dit hjerte følte dig som en gud.“ {MBF 396.4}

„Du sagde ved dig selv: ‘Jeg vil stige op til himlen, højt over Guds stjerner rejser jeg min trone; jeg tager sæde på bjerget, hvor guderne samles, i det yderste nord. Jeg stiger op over skybankerne, gør mig lige med den Højeste.’“4I stedet for at ophøje Gud som den, der fortjener sine skabningers fulde hengivenhed og troskab, søgte Lucifer at få dem til at tjene og hylde sig selv. Denne fyrste blandt engle misundte Guds søn den ære, Faderen havde vist ham, og stræbte efter den magt, det alene tilkom Kristus at udøve. {MBF 397.1}

Hele himlen havde frydet sig over at genspejle Skaberens herlighed og prise ham — og så længe Gud blev æret på denne måde, var der fred og glæde. Men nu forstyrrede en mislyd himlens harmoni. Ønsket om at ophøje sig selv og lade sig tjene i modstrid med Skaberens plan skabte en forudanelse om noget ondt i hjertet hos dem, for hvem Guds herlighed var det vigtigste af alt. De himmelske rådgivere tryglede Lucifer om at afstå fra sit forsæt. Guds søn foreholdt ham Skaberens storhed, godhed og retfærdighed og hans lovs hellige, uforanderlige natur. Gud havde selv etableret himlens orden, og ved at afvige herfra, ville Lucifer vanære sin skaber og ødelægge sig selv. Men den advarsel, der blev givet af grænseløs kærlighed og nåde, vakte kun modstand. Lucifer lod sin skinsyge mod Kristus få overhånd og blev kun mere beslutsom. {MBF 397.2}

Stoltheden over sin egen skønhed styrkede Lucifers ønske om at blive den største. Han følte ikke nogen taknemlighed mod sin Skaber over de høje æresbevisninger, han havde modtaget. Han var stolt af sin skønhed og ophøjede stilling og stræbte efter at blive ligestillet med Gud. Himlens hærskarer elskede og ærede ham. De udførte med glæde hans befalinger, og hans visdom og herlighed overgik deres. Men Guds søn var anerkendt som himlens Herre og havde samme magt og myndighed som Faderen. Han deltog i Guds rådslagninger, mens det ikke var tilladt Lucifer at deltage i den guddommelige planlægning

på denne måde. „Hvorfor skal Kristus være den højeste?“ spurgte den mægtige engel. „Hvorfor vises der ham større ære end mig?“ {MBF 397.3}

Lucifer forlod sin plads i Guds nærhed og begyndte at skabe utilfredshed blandt englene. Han var meget forsigtig og hemmelighedsfuld, og i nogen tid lykkedes det ham at skjule sin virkelige hensigt. Med tilsyneladende ærbødighed for Gud søgte han at skabe utilfredshed med de love, som gjaldt for alle himmelske væsener, idet han antydede, at de var urimeligt strenge. Han påstod, at da englenes natur var hellig, kunne de roligt følge deres egen vilje. Han øvede at skabe sympati for sig ved at sige, at Gud havde behandlet ham uretfærdigt ved at vise Kristus større ære. Han påstod, at hans ønske om større magt og ære ikke skyldtes trang til selvophøjelse, men at han kun forsøgte at skaffe alle himlens beboere større frihed, så de kunne få en mere ophøjet tilværelse. {MBF 397.4}

I sin store barmhjertighed bar Gud længe over med Lucifer. Han blev ikke afsat fra sin ophøjede stilling, da han begyndte at nære utilfredshed, eller da han fremsatte falske påstande over for de loyale engle. Han fik længe lov til at blive i himlen. Gang på gang fik han tilbudt tilgivelse, hvis han ville angre og bøje sig. Anstrengelser, som kun en uendeligt kærlig og vis Gud kunne udtænke, blev udfoldet for at overbevise ham om hans vildfarelse. Der havde aldrig før været utilfredshed i himlen. I begyndelsen forstod Lucifer ikke selv, hvad han var på vej ind i. Han forstod ikke sine følelsers sande natur. Men da det blev bevist, at der ikke var nogen grund til hans utilfredshed, blev han overbevist om, at han havde uret, at Guds krav var retfærdige og at han burde erkende det for alle i himlen. Havde han gjort det, kunne han have frelst sig selv og mange engle. Han havde endnu ikke helt frigjort sig fra sin troskab mod Gud. Skønt han havde forladt sin stilling som skærmende kerub, kunne han være blevet genindsat i denne stilling, hvis han havde været villig til at komme til Gud, anerkende Skaberens visdom og lade sig genindsættte i den gerning, som Gud havde bestemt ham til. Men hans stolthed forbød ham at underkaste sig. Han blev ved med at forsvare sin handlemåde og fastholdt, at han ikke havde nogen grund til at angre — og til sidst kastede han sig ind i den store strid med sin skaber. {MBF 398.1}

Hele hans vidunderlige begavelse blev nu sat ind på at bedrage for at sikre sig sympati hos de engle, han havde været leder for. Selv den kendsgerning, at Kristus havde advaret og formanet ham, fordrejede han for at fremme sine forræderiske planer. Til dem, der havde særlig tillid og kærlighed til ham, havde han sagt, at han var blevet uretfærdigt dømt, og at hans frihed skulle indskrænkes. Først fordrejede han Kristi ord. Derefter beskyldte han Guds søn for at ville ydmyge ham for himlens beboere. Han bagtalte også de engle, der var loyale over for Gud. Alle dem, han ikke kunne overtale til at gå helt over på sit parti, beskyldte han for at være ligeglade med de himmelske væseners interesser. Han gav dem, der forblev tro mod Gud, skylden for sit eget bedrageriske værk. Og for at underbygge sin påstand om, at Gud havde været uretfærdig mod ham, fordrejede han Skaberens ord og handlinger. Hans politik gik ud på at forvirre englene ved snedige udlægninger af Guds hensigter. Alt, der var

enkelt og ligetil, gjorde han mystisk, og ved snedige forvanskninger såede han tvivl om Jahves mest tydelige udtalelser. Hans høje stilling så nær ved himlens ledelse gav hans ord større vægt, og mange lod sig friste til at deltage i hans oprør mod Gud. {MBF 398.2}

I sin visdom lod Gud Satan fortsætte sit værk, til misfornøjelsen blev til åbent oprør. Det var nødvendigt, at Lucifers planer skulle udfoldes helt, så alle kunne se deres sande natur. Lucifer havde som salvet kerub indtaget en meget ophøjet stilling. Englene elskede ham højt, og han havde stor indflydelse på dem. Gud herskede ikke kun over himlens beboere, men også over alle de verdener, han havde skabt, og Satan tænkte, at hvis han kunne få himlens engle med i sit oprør, kunne han også få de andre verdener med. Han havde fremstillet sin side af sagen meget snedigt og brugt løgn og bedrag for at nå sit mål. Han havde en usædvanlig evne til at føre andre bag lyset, og han havde opnået en fordel ved at forstille sig. Selv de loyale engle kunne ikke helt se hans sande karakter og forstod ikke, hvad hans værk måtte føre til. {MBF 399.1}

Satan havde været så højt æret, og alle hans handlinger var i den grad indhyllet i mystik, at det var vanskeligt at afsløre, hvad det egentlig var, han ville. Synden ville først vise sig virkelig ond og afskyelig, når den var fuldt udviklet. Den havde ikke tidligere eksisteret i Guds univers, og de hellige væsener forstod ikke dens væsen og ondskab. De kunne ikke forestille sig, hvilke forfærdelige følger det ville have, hvis Guds lov blev tilsidesat. For at skjule sine hensigter foregav Satan i begyndelsen at være tro mod Gud. Han påstod, at han kun søgte at fremme Guds ære, hans riges sikkerhed og alle himlens beboeres vel. Mens han skabte utilfredshed hos de engle, der var ham undergivet, gav han det snedigt udseende af, at han tværtimod søgte at fjerne utilfredshed. Når han hævdede, at der burde foretages ændringer i Guds love og regler, skete det under foregivende af, at det var nødvendigt for at bevare himlens harmoni. {MBF 399.2}

Gud kunne kun gøre brug af retfærdighed og sandhed i sin behandling af synden. Satan kunne bruge midler, som Gud ikke kunne — smiger og bedrag. Han havde forsøgt at fordreje Guds ord, og han havde løjet over for englene om Guds styre, idet han havde hævdet, at det var uretfærdigt, at Gud forlangte, at himlens beboere skulle følge visse love og regler — og at Gud krævede, at hans skabninger skulle underkaste sig og adlyde ham, udelukkende for at ophøje sig selv. Det måtte derfor demonstreres både for himlens beboere og for alle verdener, at Guds styre var retfærdigt og hans lov fuldkommen. Satan havde fået det til at se ud, som om han søgte at fremme universets vel. Alle måtte indse tronranerens sande karakter og hensigt. Han måtte have tid til at vise sin sande natur gennem sine onde gerninger. {MBF 399.3}

Satan gav Guds lov og styrelse skylden for den uoverensstemmelse, hans eget virke alene havde været årsag til i himlen. Han erklærede, at alt ondt skyldtes den guddommelige styrelse, og at det var hans hensigt at forbedre Jahves love. Derfor var det nødvendigt at give

ham anledning til at demonstrere sine kravs natur og vise, hvilke resultater de foreslåede ændringer i Guds lov ville føre til. Hans eget værk måtte fordømme ham. Lige fra begyndelsen havde han påstået, at han ikke gjorde oprør. Hele universet måtte se bedrageren afsløret. {MBF 400.1}

Selv da det var besluttet, at Satan ikke længere kunne forblive i himlen, tilintetgjorde den alvidende Gud ham ikke. Da kun tjeneste af kærlighed er Gud velbehagelig, må hans skabningers troskab være baseret på en overbevisning om hans retfærdighed og godhed. Himlens og de andre verdeners beboere, der var ude af stand til at forstå syndens natur og konsekvenser, kunne ikke på det tidspunkt have set, at Gud var retfærdig, hvis han havde tilintetgjort Satan. Hvis han straks var blevet udslettet, ville de have tjent Gud af frygt i stedet for af kærlighed. Hverken bedragerens indflydelse eller oprørsånden ville være blevet helt udryddet. Det onde måtte have lov til at udvikle sig helt. Af hensyn til hele universets evige fremtid måtte Satan have lejlighed til at udvikle sine principper fuldt ud, så hans beskyldninger mod Guds styre kunne ses i det rette lys af alle skabninger, og sådan at Guds retfærdighed og barmhjertighed og hans lovs uforanderlighed i al fremtid ville være hævet over enhver tvivl. {MBF 400.2}

Satans oprør skulle gennem alle kommende tider være universet en lære — et evigt vidnesbyrd om syndens natur og frygtelige følger. Satans principper og deres følger for både mennesker og engle ville vise resultatet af at tilsidesætte Guds myndighed. Det ville vise, at alle Guds skabningers velfærd beror på hans styre og hans lov. Beretningen om dette frygtelige oprørsforsøg skulle for alle intelligensvæsener være en evig sikkerhed og forhindre dem i at lade sig bedrage med hensyn til overtrædelsens natur. Det skulle forskåne dem for at synde og lide syndens straf. {MBF 400.3}

Helt til afslutningen af striden i himlen fortsatte den store tronraner at retfærdiggøre sig. Da det blev kundgjort, at han og alle hans tilhængere skulle udelukkes fra himlen, erklærede oprørslederen åbenlyst sin foragt for Skaberens lov. Han gentog sin påstand om, at engle ikke behøvede nogen kontrol, men skulle følge deres egen vilje, som altid ville lede dem på rette vej. Han erklærede, at de guddommelige love var en uretmæssig begrænsning af englenes frihed, og at det var hans hensigt at få afskaffet loven, så englene uden dette åg kunne opnå en mere ophøjet og vidunderlig tilværelse. {MBF 401.1}

Alle som én gav Satan og hans tilhængere Kristus skylden for deres oprør. De erklærede, at hvis de ikke var blevet irettesat, ville de aldrig have gjort oprør. Forgæves søgte de stædigt og trodsigt at omstyrte Guds regering, og samtidig påstod de, at de selv var uskyldige ofre for en undertrykkende magt. Til sidst blev oprøreren og hans sammensvorne forvist fra himlen. {MBF 401.2}

Den ånd, der fremkaldte oprøret i himlen, skaber stadig oprør på jorden. Satan benytter samme taktik over for mennesker, som han brugte over for englene. Nu hersker hans ånd i

ulydighedens børn. De forsøger lige som han at begrænse Guds lovs forbud og lover mennesker frihed ved at overtræde lovens bud. Hvis nogen bebrejder dem deres synd, bliver de hadefulde og trodsige. Når Guds budskaber taler advarende til samvittigheden, får Satan mennesker til at retfærdiggøre sig og appellere til andres medfølelse, mens de fremturer i synden. I stedet for at rette deres fejl bliver de vrede på dem, der søger at vejlede dem, som om de var den eneste årsag til deres vanskeligheder. Lige fra den retfærdige Abels dage til vor tid er den samme ånd blevet udvist mod dem, der vover at fordømme synden. {MBF 401.3}

Satan har forledt menneskene til at synde ved at sætte Guds karakter i et falsk lys — akkurat som han gjorde det i himlen. Når det lykkes for ham, erklærer han, at Guds uretfærdige forbud er skyld i menneskenes fald, ligesom de var skyld i hans eget oprør. {MBF 401.4}

Men den evige Gud kundgør selv sin karakter: „Herren, Herren er en barmhjertig og nådig Gud, sen til vrede og rig på troskab og sandhed. Han bevarer troskab i tusind slægtled, tilgiver skyld og overtrædelse og synd; men han lader ikke den skyldige ustraffet.“5 {MBF 401.5}

Ved at udvise Satan af himlen beviste Gud sin retfærdighed og bevarede sin trones ære. Men da mennesket havde syndet ved at tro på den frafaldne ånds bedrag, viste Gud sin kærlighed ved at lade sin enbårne søn dø for den faldne slægt. Guds karakter åbenbares i forsoningen. Korsets vældige vidnesbyrd beviser for hele universet, at det var ganske uberettiget, at Lucifer gav Guds styre skylden for sin synd. {MBF 401.6}

I striden mellem Kristus og Satan, da Frelseren var her på jorden, blev den store bedragers karakter afsløret. Intet kunne så fuldstændigt udrydde enhver sympati for Satan hos himlens engle og hele universets beboere som hans grusomme krig mod verdens frelser. Hele universets forundring og harme blev vakt af hans gudsbespottelige krav om, at Jesus skulle tilbede ham, hans himmelråbende dristighed, da han førte ham op på et højt bjerg og på helligdommens tinde, den ondskab, der lå i hans opfordring til Jesus om at styrte sig ned fra den svimlende højde, og det aldrig hvilende had, hvormed han jog Jesus fra sted til sted og fik præsterne og folket til at forkaste hans kærlighed og til sidst råbe: „Korsfæst ham, korsfæst ham!“ {MBF 402.1}

Det var Satan, der var skyld i, at verden forkastede Kristus. Ondskabens fyrste brugte al sin magt og list for at tilintetgøre Jesus; for han forstod, at Frelserens kærlighed og barmhjertighed, hans medfølelse og ømhed viste verden Guds karakter. Satan rejste strid om hvert eneste krav, som Guds søn fremsatte og fik mennesker til at fylde Frelserens liv med lidelse og sorg. Den spidsfindighed og falskhed, hvormed han søgte at hindre Jesu gerning, det had, der kom til udtryk i ulydighedens børns handlinger og hans grusomme beskyldninger mod ham, hvis liv var præget af en enestående godhed, udsprang af hans

ubændige hævntørst. Misundelsens og ondskabens, hadets og hævntørstens indestængte flammer blev på Golgata slynget mod Guds søn, mens hele himlen så til i tavs rædsel. {MBF 402.2}

Da det store offer var fuldbyrdet, opsteg Jesus til himlen, hvor han nægtede at tage imod englenes tilbedelse, før han havde fremsat denne bøn: „Fader. jeg vil, at hvor jeg er, skal også de, som du har givet mig, være hos mig.“6Med usigelig kærlighed og styrke kom svaret fra Faderens trone: „Alle Guds engle skal kaste sig ned for ham.“7Ikke den mindste plet fandtes på Jesus, Hans ydmygelse var forbi, hans offer fuldbragt, og der blev givet ham et navn, som overgår alle andre navne. {MBF 402.3}

Nu var Satans skyld afsløret — der fandtes ingen undskyldning for den. Han havde afsløret sin sande natur som en løgner og en morder. Det var klart, at hvis han havde fået lov til at herske over himlens beboere, ville han have brugt de samme metoder, som han benyttede til at herske over de mennesker, han havde i sin magt. Han havde påstået, at overtrædelse af Guds lov ville føre til frihed og ophøjelse, men den viste sig at resultere i trældom og nedværdigelse. {MBF 402.4}

Satans løgnagtige beskyldninger mod Gud og hans styre fremstod nu i deres sande lys. Han havde beskyldt Gud for at forlange underkastelse og lydighed af sine skabninger blot for at ophøje sig selv, og han havde erklæret, at Skaberen forlangte selvfornægtelse af alle andre, men at han selv ikke bragte noget offer. Nu kunne alle se, at universets Herre for at frelse en falden slægt havde bragt det største offer, kærlighed kunne bringe, for „det var Gud, der i Kristus forligte verden med sig selv.“8Det var også klart, at Lucifer havde åbnet indgangsdøren for synden ved sit begær efter ære og magt, mens Kristus havde ydmyget sig og været lydig indtil døden for at tilintetgøre synden. {MBF 403.1}

Gud havde vist sin afsky for oprørets principper. Hele himlen så hans retfærdighed åbenbaret — både i hans fordømmelse af Satan og i menneskets frelse. Lucifer havde erklæret, at hvis Guds lov var uforanderlig og straffen for at overtræde den ikke kunne eftergives, måtte enhver, der var ulydig mod loven, for evigt afskæres fra Skaberens gunst. Han havde hævdet, at den syndige slægt ikke kunne frelses og derfor var hans retmæssige bytte. Men Kristi død var et argument til menneskets fordel, som ikke kunne omstødes. Lovens straf ramte ham, der var Gud lig, og mennesket kunne frit tage imod Kristi retfærdighed, og ved et liv i anger og ydmyghed kunne de besejre Satans magt på samme måde, som Guds søn havde gjort det. Gud er retfærdig, og han retfærdiggør alle, som tror på Jesus. {MBF 403.2}

Men det var ikke blot for at frelse mennesket, at Kristus kom til jorden for at lide og dø. Han kom også for at „løfte loven til højhed og ære.“ Ikke blot denne verdens beboere skulle betragte loven, som den bør betragtes, men alle verdener i hele universet skulle indse, at Guds lov er uforanderlig. Hvis lovens krav kunne være tilsidesat, havde Guds søn ikke

behøvet at give sit liv for at sone lovens overtrædelse. Kristi død viser, at loven er uforanderlig. Og det offer, som en uendelig kærlighed tvang Faderen og Sønnen til at bringe for at frelse syndere, viste hele universet — hvad intet mindre end netop dette offer kunne gøre — at retfærdighed og barmhjertighed er grundlaget for Guds lov og styre. {MBF 403.3}

Når dommen til sidst fuldbyrdes, vil det fremgå, at der ikke findes nogen årsag til synden. Når hele jordens dommer spørger Satan: „Hvorfor har du gjort oprør mod mig og frarøvet mig nogle af mit riges undersåtter?“ vil det ondes ophavsmand ikke kunne fremføre nogen undskyldning. Hver mund vil være lukket, og alle oprørere vil være stumme. {MBF 404.1}

Golgatas kors, der viser, at loven er uforanderlig, forkynder for hele universet, at syndens løn er død. Frelserens sidste ord: „Det er fuldbragt!“ fik dødsklokken til at ringe over Satan. Da blev den store strid, der havde varet så længe, afgjort, og det ondes endelige udslettelse var sikret. Guds søn gik ind ad dødens port, „for at han med sin død skulle gøre ham magtesløs, som har dødens magt, nemlig Djævelen.“9Lucifers trang til selvophøjelse havde fået ham til at sige: „Højt over Guds stjerner rejser jeg min trone, … gør mig lige med den Højeste.“ Men Gud siger: „Jeg gjorde dig til aske på jorden, … du er borte for evigt.“10„Dagen, der kommer, skal sætte ild til dem, siger Hærskarers Herre, så der hverken bliver rod eller gren tilbage.“11 {MBF 404.2}

Hele universet vil have været vidne til syndens natur og følger. Og dens endelige tilintetgørelse, der i begyndelsen ville have gjort englene bange og vanæret Gud, vil nu bevise hans kærlighed og stadfæste hans ære for alle universets beboere, som glæder sig over at gøre hans vilje og har hans lov i deres hjerter. Synden skal aldrig mere vise sig. Guds ord siger: „Han bringer tilintetgørelsen, så nøden ikke kommer igen.“12Guds lov, som Satan har beskyldt for at være et trældomsåg, vil blive æret som frihedens lov. Universets beboere vil aldrig mere blive ledet bort fra deres troskab mod ham, hvis karakter har vist sig at være ufattelig kærlighed og grænseløs visdom. {MBF 404.3}

Kapitel 30—Fjendskab mellem mennesket og djævelen

„Jeg sætter fjendskab mellem dig og kvinden, mellem dit afkom og hendes; Hendes afkom skal knuse dit hoved, og du skal bide hendes afkom i hælen.“1Den guddommelige dom, der blev afsagt over Satan efter syndefaldet, var også en profeti, som gælder for alle tidsaldre helt til endens tid, og den forudsagde den store strid, som alle jordens slægter skal deltage i. {MBF 405.1}

Gud erklærer: „Jeg sætter fjendskab.“ Dette fjendskab næres ikke naturligt. Da mennesket overtrådte Guds lov, blev dets natur ond, det var i harmoni og ikke i uoverensstemmelse med Satan. Der findes ikke noget naturligt fjendskab mellem det syndige menneske og syndens ophavsmand. De blev begge onde ved frafald. Den frafaldne finder kun hvile, når han opnår sympati og støtte ved at forlede andre til at følge sit eksempel. Derfor slutter faldne engle og onde mennesker sig sammen i et fortvivlet fællesskab. Hvis Gud ikke havde grebet ind, ville Satan og mennesket have sluttet sig sammen imod himlen. I stedet for at nære fjendskab mod Satan ville hele menneskeslægten have sluttet sig sammen med ham i oprør mod Gud. Satan fristede mennesket til at synde — ligesom han havde fristet englene til at gøre oprør — fordi han ønskede allierede i sin kamp mod himlen. Der var ingen uenighed mellem ham og de faldne engle, hvad deres had til Kristus angik. Skønt de var uenige på alle andre punkter, var de fuldstændig enige om at gøre oprør mod universets Herskers autoritet. Men da Satan hørte erklæringen om, at der skulle være fjendskab mellem ham og kvinden og mellem hendes sæd og hans sæd, vidste han, at hans anstrengelser for at fordærve menneskets natur ville blive modarbejdet — at mennesket ville blive gjort i stand til at modstå hans magt. {MBF 405.2}

Satans fjendskab til menneskeslægten skyldes, at de gennem Kristus er genstand for Guds kærlighed og barmhjertighed. Han ønsker at ødelægge Guds plan for menneskets frelse og at vanære Gud ved at ødelægge og besudle hans værk. Han vil skabe sorg i himlen og fylde jorden med jammer og ødelæggelse. Og han påstår, at al denne elendighed er resultatet af, at Gud skabte mennesket. {MBF 406.1}

Det er den nåde, som Kristus indgiver sjælen, der skaber menneskets fjendskab mod Satan. Uden denne forvandlende nåde og kraft ville mennesket fortsat være Satans træl — parat til at udføre hans befalinger. Men det nye princip i sjælen skaber konflikt, hvor der før var fred. Den kraft, Kristus bibringer, gør mennesket i stand til at modstå den tyranniske tronraner. Hver den, der afskyr synden i stedet for at elske den og modstår og overvinder de lidenskaber, som har behersket sjælen, fremviser virkningen af den guddommelige påvirkning. {MBF 406.2}

Modsætningsforholdet mellem Kristi ånd og Satans ånd, blev demonstreret mest slående ved verdens modtagelse af Jesus. Det var ikke så meget, fordi Jesus manglede jordisk

rigdom, pragt og fornemhed, at jøderne forkastede ham. De så, at han ejede en styrke, som langt opvejede manglen på disse ydre fortrin. Men hans renhed og hellighed fik de ugudelige til at hade ham. Hans selvfornægtende liv og syndfri offervilje var en stadig bebrejdelse mod et stolt, sanseligt folk. Dette vakte deres fjendskab mod Guds søn. Satan og de faldne engle sluttede sig sammen med onde mennesker. Hele frafaldets magt sammensvor sig mod sandhedens forkæmper. {MBF 406.3}

Kristi tilhængere møder det samme fjendskab som deres Herre. Enhver, som indser syndens afskyelige karakter og i kraft fra det høje modstår fristelser, vækker Satans og hans undersåtters vrede. Had til sandhedens rene principper og forfølgelse af dens forsvarere vil findes, så længe der findes synd og syndere. Kristi tilhængere og Satans tjenere kan ikke forliges. Korset vækker stadig forargelse. „Forfulgt bliver alle, som vil leve et gudfrygtigt liv i Kristus Jesus.“2 {MBF 406.4}

Under Satans ledelse arbejder hans redskaber stadig på at styrke hans magt og opbygge hans rige for at modarbejde Guds regering. Med dette formål for øje søger de at bedrage Kristi efterfølgere og lokke dem til at svigte deres troskab mod Gud. Ligesom deres leder forvansker de Den hellige Skrift for at nå deres mål. Og som Satan prøver på at vanære Gud, forsøger hans redskaber at bagtale Guds børn. Den samme ånd, som dræbte Kristus, får de onde til at udrydde hans disciple. Alt dette antydes i den første profeti: „Jeg sætter fjendskab mellem dig og kvinden, mellem dit afkom og hendes.“ Og dette vil fortsætte til tidernes ende. {MBF 407.1}

Satan samler sine styrker og kaster hele sin magt ind i kampen. Hvorfor møder han ikke større modstand? Hvorfor er Kristi stridsmænd så søvnige og ligeglade? Fordi de har så lidt reel forbindelse med Kristus og så lidt af hans ånd. Synden er ikke så afskyelig og frastødende for dem, som den var for deres Herre. De møder den ikke med samme faste modstand, som han gjorde. De fatter ikke syndens store ondskab, og de er blinde for mørkets fyrstes karakter og magt. Der findes så lidt fjendskab mod Satan og hans gerninger, fordi der hersker så stor uvidenhed om hans magt og ondskab og det enorme omfang af hans krig mod Kristus og hans menighed. Millioner lader sig bedrage på dette punkt. De ved ikke, at deres fjende er en mægtig anfører, der behersker onde engles sind og ved omhyggeligt udtænkte planer og manøvrer fører krig mod Kristus for at forhindre, at sjæle bliver frelst. Mennesker, der kalder sig kristne, ja, selv evangeliets forkyndere taler sjældent om Satan, bortset fra at hans navn måske nævnes i en prædiken. De overser beviserne på hans fortsatte aktivitet og fremgang; de ænser ikke de mange advarsler om hans snedighed, ja, de synes nærmest at ignorere hans eksistens. {MBF 407.2}

Mens mennesker er uvidende om den årvågne fjendes planer, er han ustandselig på sporet af dem. Han blander sig i alle hjemmets anliggender, han er på færde på hver gade i vore byer, i menighederne, ved regeringsmøder og i retssalene for at bedrage, forvirre og forføre.

Overalt ødelægger han legeme og sjæl hos mænd, kvinder og børn. Han skaber skilsmisser, had, kappestrid, fjendskab, oprør og mord. Og den kristne verden synes at betragte disse ting som bestemt af Gud og uundgåelige. Satan søger bestandig at besejre Guds børn ved at nedbryde de skranker, der skiller dem fra verden. Det gamle Israel blev lokket til at synde, da de søgte omgang med hedningerne, skønt det var dem forbudt. På lignende måde føres vor tids Israel på afveje. Denne verdens gud har blindet de vantro, „så de ikke ser lyset, der stråler fra evangeliet om Kristi herlighed, Kristus, som er Guds billede.“3Hver den, der ikke er en afgjort Kristi tjener, er Satans tjener. Den ikke-omvendte nærer kærlighed til synden og er tilbøjelig til at undskylde den. Den omvendte hader synden og gør beslutsomt modstand mod den. Når kristne vælger de gudløses og vantros selskab, udsætter de sig for fristelse. Satan skjuler sig og trækker ubemærket sit bedrageriske slør over deres øjne. De forstår ikke, at et sådant selskab vil gøre dem fortræd, og de bliver mere og mere forblindede, idet de hele tiden efterligner verden i karakter, ord og gerning. {MBF 407.3}

Efterligning af verdslige skikke omvender kirken til verden, aldrig verden til Kristus. Fortrolighed med synden vil uvægerligt få den til at virke mindre frastødende. Den, som vælger at omgås Satans tjenere, vil snart holde op at frygte deres herre. Når vi kommer ud for prøvelser på pligtens vej, som Daniel gjorde ved kongens hof, kan vi være sikre på, at Gud vil beskytte os; men hvis vi selv udsætter os for fristelse, vil vi før eller siden falde for den. {MBF 408.1}

Fristeren benytter sig med størst held af dem, som ingen mistænker for at være under hans indflydelse. Begavede, højt uddannede mennesker beundres, som om disse egenskaber kunne erstatte gudsfrygt eller berettige nogen til Guds velbehag. Begavelse og kultur er gaver fra Gud, men hvis de tager den plads, gudsfrygten skulle have, og i stedet for at føre sjælen nærmere til Gud fører den bort fra ham, bliver de en forbandelse og en snare. Mange mener, at alt, hvad der ligner belevenhed og dannelse, på en eller anden måde må have forbindelse med Kristus. Det er en meget stor vildfarelse. Disse egenskaber bør en kristen eje, for de har stor indflydelse til gavn for sand kristendom. Men de må indvies til Gud, ellers er de redskaber for den Onde. Mangt et kultiveret og behageligt menneske, som aldrig ville nedlade sig til det, man forstår ved en umoralsk handling, er kun et forfinet redskab i Satans hånd. Et sådant menneskes underfundige, bedrageriske indflydelse gør ham til en farligere fjende af Kristi sag end den uvidende og ukultiverede. {MBF 408.2}

Ved indtrængende bøn og tillid til Gud opnåede Salomo en visdom, der vakte verdens undren og beundring. Men da han vendte sig bort fra kilden til sin styrke og stolede på sig selv, blev han et bytte for fristelse. De vidunderlige evner, som blev skænket den viseste af alle konger, gjorde ham til et mere effektivt redskab for sjælefjenden. {MBF 408.3}

Skønt Satan hele tiden søger at få de kristne til at glemme det, bør de altid huske, at de de skal kæmpe „ikke mod kød og blod, men mod myndigheder og magter, mod

verdensherskerne i dette mørke, mod ondskabens åndemagter i himmelrummet.“4Den inspirerede advarsel lyder ned gennem tiderne til os: {MBF 409.1}

„Vær årvågne og på vagt! Jeres modstander, Djævelen, går omkring som en brølende løve og leder efter nogen at sluge.“5„Ifør jer Guds fulde rustning, så I kan holde stand mod Djævelens snigløb.“6 {MBF 409.2}

Lige siden Adams tid har vor store fjende brugt sin magt til at undertrykke og tilintetgøre. Nu forbereder han sig til sin sidste kamp mod Guds børn. Alle, som søger at følge Jesus, vil komme i strid med den ubarmhjertige fjende. Jo mere den kristne efterligner det himmelske forbillede, des sikrere kan han være på at blive udsat for Satans angreb. Enhver, der arbejder aktivt for Guds sag, søger at afsløre Satans bedrag og forkynder Jesus for menneskene, vil kunne sige med Paulus, at han tjener Herren i ydmyghed og under mange tårer og prøvelser. {MBF 409.3}

Satan angreb Jesus med de voldsomste og snedigste fristelser, men blev slået i hver eneste kamp. Disse kampe blev udkæmpet til bedste for os, og disse sejre gør det muligt for os at vinde. Kristus vil give sin styrke til hver den, som søger den. Intet menneske kan blive overvundet af Satan uden sit eget samtykke. Fristeren har ikke magt til at beherske viljen eller tvinge sjælen til at synde. Han kan pine, men han kan ikke besmitte. Han kan volde smerte, men han kan ikke gøre uren. Den kendsgerning at Kristus har besejret ham, bør styrke alle kristnes sjæle til mandigt at kæmpe mod synden og Satan. {MBF 409.4}

Kapitel 31—Lidt om åndeverdenen

Forbindelsen mellem den synlige og den usynlige verden, Guds engles tjeneste og onde ånders virksomhed er tydeligt åbenbaret i Skrifterne og uadskilleligt sammenflettet med menneskets historie. {MBF 411.1}

Der er en voksende tendens til ikke at tro på eksistensen af onde ånder, mens de hellige engle, som er „tjenende ånder, der sendes for at hjælpe dem, som skal arve frelse“1, betragtes som de dødes ånder. Bibelen lærer ikke blot om eksistensen af engle, gode såvel som onde, men præsenterer ubestrideligt bevis på, at disse ikke er frigjorte ånder fra døde mennesker. {MBF 411.2}

Der fandtes engle, før menneskets skabelse, for „alle morgenstjerner jublede, og alle gudssønner råbte af fryd,“2da jordens grundvold blev lagt. Efter syndefaldet blev engle sat til at vogte livets træ, og det var, før noget menneske var afgået ved døden. Englenes natur er mere ophøjet end menneskenes. Salmisten siger, at mennesket blev skabt „lidt ringere end englene.“3 {MBF 411.3}

Bibelen fortæller os også om de himmelske væseners antal, deres magt og herlighed, deres forbindelse med Guds herredømme tillige med deres andel i frelsergerningen. „Herren har grundfæstet sin trone i himlen, han hersker som konge over alle.“ Og profeten siger: „Jeg hørte røsten af mange engle i kreds om tronen.“ I kongernes Konges tronsal står hans engle, som er „vældige i kraft,“ og som gør „hvad han byder.“4Profeten Daniel så tusinder, ja titusinder himmelske sendebud. Og Paulus siger, ar der er „tusinder af engle.“5 {MBF 411.4}

De sendes ud af Gud, „og det så ud som lynglimt.“6Så blændende er deres herlighed, så hurtig deres flugt. Den engel, der kom til Frelserens grav, så ud „som lynild,“ og hans klæder var „hvide som sne.“ Han fik vagtposterne til at skælve af frygt, og de „blev som døde.“7Da den stolte Sankerib spottede Gud og truede Israel med tilintetgørelse, „gik Herrens engel samme nat ud i assyrernes lejr og dræbte 185.000 mand.“ Han „tilintetgjorde alle krigerne og befalingsmændene og hærførerne“ i Sankeribs hær, så han „med skam måtte vende hjem til sit land.“8 {MBF 412.1}

Engle bliver udsendt til hjælp og velsignelse for Guds børn. De blev sendt til Abraham med løfter om velsignelse; til Sodoma for at redde den retfærdige Lot, da byen var dømt til at brændes; til Elias, da han var ved at omkomme af træthed og sult i ørkenen; til Elisa med kampvogne og heste af ild og omringede den lille by, hvor han var spærret inde af sine fjender; til Daniel, da han bad om guddommelig visdom ved en hedensk konges hof, og da han blev kastet for løverne; til Peter, der sad dødsdømt i Herodes’ fængsel; til fangerne i Filippi; til Paulus og hans ledsagere i en stormvejrsnat på havet; til Kornelius for at åbne

hans sind for evangeliet og til Peter for at sende ham til en ukendt hedning med frelsens budskab — således har hellige engletil alle tider tjent Guds børn. {MBF 412.2}

En beskyttende engel er udpeget til hver eneste tilhænger af Kristus. Disse himmelske vagtposter beskytter de retfærdige mod den Ondes magt. Selv Satan erkendte dette, da han sagde: „Det er vel ikke uden grund, at Job er gudfrygtig. Har du ikke sikret ham og hans familie og hele hans ejendom på enhver måde?“9Salmistens ord fortæller, at Gud beskytter sine børn: „Herrens engel lejrer sig omkring dem, der frygter ham, og han udfrier dem.“10Om dem, der tror på ham, sagde Frelseren: „Se til, at I ikke ringeagter en af disse små. For jeg siger jer: Deres engle i himlen ser altid min himmelske faders ansigt.“11De engle, der har til opgave at hjælpe Guds børn, har altid fri adgang til Gud. {MBF 412.3}

Således er Guds folk, der er udsat for den vildledende magt og utrættelige ondskab fra mørkets fyrste, forsikret om de himmelske engles uophørlige beskyttelse. Denne forsikring er ikke givet uden grund. Når Gud har lovet at give sine børn sin nåde og beskyttelse, er det fordi, der er enorme, onde magter at kæmpe imod; magter, som er talrige, beslutsomme og utrættelige. Ingen kan føle sig sikker ved at ignorere eller være uvidende om disse magters ondskab. {MBF 412.4}

Onde ånder, oprindelig skabt syndfrie, var i natur, magt og herlighed jævnbyrdige med de hellige væsener, der nu er Guds sendebud. Men efter at være faldet i synd, har de allieret sig for at vanære Gud og ødelægge mennesker. Efter at have forenet sig med Satan i hans oprør og være blevet udstødt af himlen har de gennem alle efterfølgende tidsaldre samarbejdet med ham i hans krig mod den guddommelige autoritet. Skriften fortæller os om deres forbund og ledelse, deres forskellige rang, deres intelligens og snedighed og deres onde anslag mod menneskers fred og lykke. {MBF 413.1}

Det Gamle Testamente omtaler lejlighedsvis deres eksistens og virke; men det var, da Kristus var her på jorden, at onde ånder viste deres magt på den mest slående måde. Kristus var kommet for at gennemføre den plan, der var lagt for menneskenes frelse, og Satan besluttede at hævde sin ret til at beherske verden. Det var lykkedes ham at indføre afgudsdyrkelse i alle lande undtagen i Palæstina. Kristus kom til det eneste land, der ikke havde givet sig helt i fristerens vold, for at lade det himmelske lys skinne på folket. Nu gjorde to modstridende magter krav på overherredømmet. Jesus strakte sine kærlige arme ud og indbød alle, der ville, til at få fred og tilgivelse. Mørkets magter så, at de ikke havde ubegrænset herredømme, og de indså, at hvis Kristi mission lykkedes, ville deres herredømme snart være til ende. Satan rasede som en løve i bur og demonstrerede trodsigt sin magt over både menneskers sjæl og krop. {MBF 413.2}

Det fremgår tydeligt af Det Nye Testamente, at mennesker har været besat af onde ånder. De mennesker, der var ramt således, led ikke bare af sygdomme, som havde naturlige

årsager. Kristus var helt klar over, hvad han havde med at gøre, og han genkendte de onde ånders direkte tilstedeværelse og virke. {MBF 413.3}

Et slående eksempel på de onde ånders antal, magt og ondskab, men også på Jesu magt og nåde, finder vi i beretningen om de besatte i gerasenernes egn. De stakkels sindssyge, der ikke fandt sig i nogen tvang, vred sig, frådede og rasede, fyldte luften med deres skrig, gjorde vold mod sig selv og var til fare for alle, der måtte nærme sig dem. Det frydede mørkets fyrste at se deres skamferede legemer og forvirrede sind. En af de dæmoner, som beherskede de besatte, erklærede: „Legion er mit navn, for vi er mange.“12I den romerske hær bestod en legion af mellem tre og fem tusind mand. Satans hær er også inddelt i kompagnier, og det kompagni, som disse onde ånder tilhørte, talte ikke mindre end en legion. {MBF 413.4}

På Jesu befaling forlod de onde ånder deres ofre, som nu sad ved Frelserens fødder, rolige, forstandige og venlige. Men ånderne fik lov til at styrte en flok svin ud i søen. For beboerne i gerasenernes egn betød dette tab mere end de velsignelser, Kristus havde skænket, og de bad indtrængende den guddommelige læge om at forlade stedet. Dette var netop, hvad Satan havde planlagt. Ved at give Jesus skylden for deres tab kaldte han egoisme og frygt frem i folket og forhindrede dem i at høre Jesu ord. Satan beskylder hele tiden de kristne for at være årsag til tab, ulykker og lidelse i stedet for at placere ansvaret, hvor det rettelig hører hjemme — hos ham selv og hans redskaber. {MBF 414.1}

Men Kristi planer blev ikke forhindret. Han tillod de onde ånder at ødelægge svineflokken for at irettesætte de jøder, som for vindings skyld opdrættede disse urene dyr. Hvis Jesus ikke havde holdt ånderne i ave, ville de ikke kun have styrtet svinene, men også deres vogtere og ejere i søen. Menneskene blev kun skånet, fordi Jesus nådigt brugte sin magt til at beskytte dem. Desuden fik denne begivenhed lov til at finde sted for at disciplene kunne overvære Satans grusomme magt over både mennesker og dyr. Frelseren ønskede, at hans tilhængere skulle få kendskab til den fjende, som de skulle møde for ikke at blive bedraget og besejret af hans påfund. Han ville også vise egnens befolkning sin magt til at bryde Satans lænker og befri hans fanger. Skønt Jesus selv rejste videre, blev de mænd, som var blevet befriet på en så vidunderlig måde, tilbage og kunne fortælle om deres velgørers barmhjertighed. {MBF 414.2}

Bibelen beretter om andre lignende tilfælde. En syrisk-fønikisk kvindes datter var frygteligt plaget af en ond ånd, som Jesus uddrev ved sit ord.13Den medfølende frelser helbredte også „en besat, der var blind og stum,“14en ung mand, der var besat af en ond ånd, der kastede ham „både i ild og vand for at gøre det af med ham,“15og en sindssyg, som var besat af „en uren, dæmonisk ånd“16og forstyrrede sabbatsfreden i synagogen i Kapernaum. Jesus talte næsten hver gang til de onde ånder som til fornuftsvæsener. Han befalede dem at fare ud af deres ofre og aldrig at plage dem mere. Da de i Kapernaums

synagoge så hans mægtige kraft, blev alle „forfærdede, og de sagde til hinanden: ‘Hvad er dog det for et ord? Han befaler jo med myndighed og kraft over de urene ånder, og de farer ud!’“17 {MBF 414.3}

Som regel beskrives de besatte som værende i en tilstand af stor lidelse; der var dog undtagelser til denne regel. Nogle mennesker underkastede sig frivilligt satanisk indflydelse for at opnå en overnaturlig styrke. Og de havde naturligvis ingen kamp med ånderne. Til denne klasse hørte de mennesker, der havde en spådomsånd, f.eks. troldmændene Simon og Elymas og den unge pige, der fulgte efter Paulus og Silas i Filippi. {MBF 415.1}

Ingen er i større fare for at komme under onde ånders indflydelse end de mennesker, der på trods af Skriftens direkte og utvetydige vidnesbyrd benægter Djævelens og hans engles eksistens. Så længe vi er uvidende om deres onde anslag, har de en næsten ufattelig fordel. Mange retter sig efter åndernes forslag i den tro, at de gør, hvad deres egen bevidsthed byder dem. Derfor udbreder Satan den tro, at han ikke eksisterer, netop nu da endens tid nærmer sig, og han skal bedrage og ødelægge som aldrig før. Det er hans politik at skjule både sig selv og den måde, han arbejder på. {MBF 415.2}

Der er intet, den store forfører frygter mere, end at vi skal lære hans planer at kende. For at skjule sit sande væsen og sine virkelige hensigter, har han fået mennesker til at anse ham for en latterlig og foragtelig figur. Det passer ham udmærket at blive fremstillet som en vanskabning, halvt dyr og halvt menneske. Og han synes godt om, at mennesker, som anser sig selv for intelligente og oplyste, bruger hans navn tankeløst i sjov og spot. {MBF 415.3}

Fordi han mestrer forklædningens kunst til fuldkommenhed, spørger mennesker ofte, om et sådant væsen virkelig eksisterer. Et bevis på, hvilke enestående resultater han har opnået er, at store dele af kristenheden hylder teorier, som er i strid med Skriftens tydeligste vidnesbyrd. Netop fordi Satan har så let ved at få magten over dem, der er uvidende om hans indflydelse, indeholder Guds ord så mange eksempler på hans ondskab og afslører de skjulte kræfter, han råder over, så vi kan være på vagt over for hans angreb. {MBF 415.4}

Vi ville have al mulig grund til at ængstes over Satans og hans engles magt, hvis vi ikke kunne søge tilflugt i vor frelsers overlegne kraft og styrke. Vi sikrer omhyggeligt vore huse med lås og slå for at værne vor ejendom og vort liv mod onde mennesker. Men vi tænker sjældent på de onde engle, som hele tiden søger at få adgang til os, og som vi ikke kan forsvare os imod i vor egen styrke. Hvis de fik lov til det, ville de forvirre vort sind, pine og plage vort legeme, ødelægge vor ejendom og tage vort liv. Deres eneste fornøjelse er at sprede elendighed og ødelæggelse. De mennesker, der modsætter sig Guds krav og giver efter for Satans fristelser så længe, at Gud giver dem i de onde ånders vold, er i en frygtelig situation. Men de, der følger Kristus, er altid trygge i hans varetægt. Mægtige engle bliver udsendt fra himlen for at beskytte dem. Den Onde kan ikke bryde gennem det værn, Gud har rejst om sine børn. {MBF 415.5}

Kapitel 32—Fejla gtige for tolkninger

Den store strid mellem Kristus og Satan, der nu har stået på i omkring seks tusinde år, vil snart være forbi, og den Onde fordobler sine anstrengelser for at ødelægge Kristi gerning for menneskene og fastholde sjæle i sine snarer. Hans mål er at holde mennesker i uvidenhed og ubodfærdighed, indtil Frelserens formidlingstjeneste er ophørt, og der ikke længere er noget offer for synden. {MBF 417.1}

Når der ikke gøres nogen særlig anstrengelse for at modstå hans magt, og ligegyldighed præger menigheden og verden, har Satan ingen bekymringer, for så risikerer han ikke at miste nogen af dem, der underkaster sig hans vilje. Men når menneskene retter opmærksomheden mod det evige og spørger: „Hvad skal jeg gøre for at blive frelst?“ er han på sin post og forsøger at modarbejde Kristi magt og Helligåndens indflydelse. {MBF 417.2}

Bibelen fortæller, at da englene engang trådte frem for Gud, var Satan også iblandt dem — ikke for at bøje sig for den evige Konge, men for at fremme sine egne onde anslag mod de retfærdige.1Med samme hensigt er han til stede, når mennesker forsamles for at tilbede Gud. Skønt han er usynlig, arbejder han af alle kræfter på at beherske de tilbedendes sind. Som en dygtig general lægger han sine planer på forhånd. Når han ser Guds sendebud studere Skriften, lægger han mærke til, hvilket emne der skal tales om. Og så bruger han al sin list på at tilrettelægge forholdene på en sådan måde, at budskabet ikke trænger frem til dem, som han bedrager på netop dette specielle punkt. Den, som trænger mest til advarslen, bliver optaget af forretninger, der kræver hans tilstedeværelse, eller forhindres på anden måde i at høre det, som kunne være blevet ham en hjælp i rette tid. {MBF 417.3}

Og Satan ser, at Herrens tjenere føler sig tynget på grund af det mørke, verden er hyllet i. Han hører deres inderlige bønner om nåde og kraft fra Gud til at hæve den ligegyldighedens, efterladenhedens og ugidelighedens fortryllelse, der hviler over dem. Derfor finder han på alle mulige kunstgreb med fornyet iver. Han frister mennesker til at give efter for deres appetit eller andre former for tilfredsstillelse af selvet og afstumper derved deres følelser, så de ikke får hørt netop det, de har størst behov for at lære. {MBF 418.1}

Satan ved udmærket, at hans angreb vil få dem, han kan lokke til at forsømme bøn og læsning i Bibelen, til at bukke under. Derfor udtænker han alle mulige planer til at lægge beslag på opmærksomheden. Der har altid været mennesker, der hævdede at være gudfrygtige, men som i stedet for at søge sandheden gør det til deres religion at søge fejl ved karakteren eller troen hos dem, de ikke er enige med. Den slags mennesker er Satans bedste hjælpere. Der er ikke få, som anklager brødrene; og de har mest travlt, når Gud virker, og hans tjenere tilbeder ham i sandhed. De kaster et falsk lys over dem, der elsker og adlyder sandheden, og over deres ord og handlinger. De beskylder Kristi mest oprigtige, nidkære og

selvfornægtende tjenere for at bedrage eller lade sig bedrage. De mistænkeliggør motivet til enhver sand og ædel gerning, kommer med ondskabsfulde hentydninger og vækker mistanke hos de uerfarne. De forsøger på alle tænkelige måder at få det, der er rent og retfærdigt, til at se ud som urent og bedragerisk. {MBF 418.2}

Men ingen behøver at lade sig narre af sådanne mennesker. Det er let at se, hvis børn de er, hvis eksempel de følger, og hvis gerning de gør. „På deres frugter kan I kende dem.“2Deres adfærd ligner Satans, den giftige bagtaler, „vore brødres anklager.“3 {MBF 418.3}

Den store bedrager har mange hjælpere, der er parat til at fremsætte alle slags vildfarelser for at fange sjæle — falske lærdomme, der er tilpasset smag og evner hos dem, som Satan søger at ødelægge. Han vil tilføre menigheden uoprigtige og uomvendte elementer, der vil vække tvivl og vantro og være en hindring for alle, der ønsker at se Guds værk gå frem og selv være med i fremgangen. Mange, der ikke har nogen virkelig tro på Gud og hans ord, er enige i visse af sandhedens principper og betragtes derfor som kristne. Og på den måde får de mulighed for at indføre deres vildfarelser, som var de Bibelens lære. {MBF 418.4}

Den opfattelse, at det er uden betydning, hvad mennesker tror, er et af Satans mest virkningsfulde bedrag. Han ved, at når sandheden modtages i kærlighed, helliggør den modtagerens sjæl. Derfor søger han ustandselig at erstatte sandheden med falske teorier, fabler og et andet evangelium. Lige fra begyndelsen har Guds tjenere kæmpet imod falske lærere — ikke blot fordi de var onde mennesker, men fordi de udbredte falske påstande, som var skæbnesvangre for sjælen. Elias, Jeremias og Paulus bekæmpede frygtløst dem, der vendte mennesker bort fra Guds ord. Den frisindethed, der betragter ret gudstro som uvæsentlig, fandt ingen støtte hos disse hellige forsvarere af sandheden. {MBF 419.1}

De vage og fantasifulde udlægninger af Skriften, og de mange modstridende teorier vedrørende religiøs tro, som findes i den kristne verden, er udtænkt af vor modstander for at forvirre sindene, så de ikke kan se, hvad der er sandhed. Og den uenighed, som findes mellem de forskellige kristne kirker, skyldes for en stor del den udbredte tilbøjelighed til at fordreje Skriften for at få den til at støtte en yndet teori. I stedet for omhyggeligt og ydmygt at studere Guds ord for at lære hans vilje at kende, søger mange blot at finde noget mærkeligt eller originalt i det. {MBF 419.2}

Til støtte for fejlagtige læresætninger eller ikke kristne skikke er der nogle, som tager visse skriftsteder ud af deres sammenhæng. Måske citerer de det halve af et skriftsted som bevis for deres påstands rigtighed, skønt den anden halvdel viser, at meningen er den stik modsatte. Med en slanges list forskanser de sig bag løsrevne udtalelser, som de fortolker på en sådan måde, at det passer med deres kødelige lyster. Mange fordrejer med vilje Guds ord på denne måde. Andre, der har en mere livlig fantasi, griber Bibelens symboler og fortolker

dem efter deres eget ønske. Uden at tage hensyn til, at Bibelen fortolker sig selv, præsenterer de deres påfund som Bibelens lære. {MBF 419.3}

Når Bibelen studeres uden bøn og en ydmyg, lærevillig ånd, vil både de enkleste og de vanskeligste afsnit blive berøvet deres sande betydning. De

katolske ledere vælger de dele af Bibelen, der bedst tjener deres egne formål, fortolker dem efter forgodtbefindende og forkynder derefter resultatet for mennesker, samtidig med at de nægter dem tilladelse til selv at studere Bibelen og forstå dens hellige sandheder. Hele Bibelen burde gives til mennesker lige som den er. Det ville være bedre slet ikke at få bibelundervisning end at få Skriftens lære så groft misfortolket. {MBF 419.4}

Bibelen var tænkt som en vejledning for alle, som ønsker at lære deres skabers vilje at kende. Gud gav mennesker profetiens sikre ord. Engle og endog Kristus selv kom for at lade Daniel og Johannes vide, hvad der skulle ske i fremtiden. Disse betydningsfulde emner, som angår vor frelse, blev ikke indhyllet i mystik. De blev ikke åbenbaret på en sådan måde, at den ærlige sandhedssøger kunne blive forvirret eller vildledt. Ved profeten Habakkuk sagde Herren: „Skriv synet tydeligt på tavler, så det er let at læse.“4Guds ord taler tydeligt til alle, som studerer det under bøn. Hver ærlig sjæl vil finde sandhedens lys. „Lys stråler frem for de oprigtige.“5Og ingen menighed kan vokse i hellighed, hvis dens medlemmer ikke søger efter sandheden som efter skjulte skatte. {MBF 420.1}

Kravet om „frihed“ gør mennesker blinde for deres store modstanders kneb, mens han hele tiden arbejder for at nå sit mål. Når det lykkes ham at erstatte Bibelen med menneskelige påfund, bliver Guds lov tilsidesat, og menighederne kommer under syndens åg, mens de hævder at være frie. {MBF 420.2}

Videnskabelig forskning er blevet en forbandelse for mange. Gud har tilladt en strøm af lys at vælde ud over verden gennem opdagelser inden for videnskab og kunst. Men hvis de ikke i deres forskning ledes af Guds ord, vil selv de bedste hjerner blive forvirrede i forsøget på at udforske relationerne mellem videnskab og åbenbaring. {MBF 420.3}

Menneskelig viden om både materielle og åndelige emner er begrænset og ufuldkommen, og derfor er mange ikke i stand til at få deres opfattelse af videnskaben til at harmonere med Skriftens udtalelser. Mange anerkender teorier og spekulationer som videnskabelige kendsgerninger og mener, at Guds ord skal prøves ved teorier, der er resultatet af en „kundskab, der med urette kaldes sådan.“6Skaberen og hans værk ligger uden for deres fatteevne; og fordi de ikke kan forklare dem ved naturlovene, betragter de Bibelen som upålidelig. De, der betvivler pålideligheden af Det Gamle og Det Nye Testamentes beretninger, går alt for ofte et skridt videre; de tvivler på Guds eksistens og tillægger naturen en grænseløs magt. Efter således at have givet slip på deres anker, bliver de kastet ind mod vantroens klippeskær. {MBF 420.4}

Sådan farer mange vild fra troen og bliver forført af Satan. Mennesker stræber efter at være klogere end deres skaber. Menneskelig filosofi har prøvet at udforske og forklare mysterier, som selv ikke evigheden vil åbenbare. Hvis mennesker blot ville studere og forstå, hvad Gud har meddelt om sig selv og sine hensigter, ville de opnå en sådan opfattelse af Jahves herlighed, majestæt og magt, at de ville erkende, hvor små de selv er, og stille sig tilfreds med det, der er åbenbaret for dem og deres børn. {MBF 421.1}

Et af Satans mesterstykker består i at få mennesker til at blive ved med at forske og gætte om ting, Gud ikke har åbenbaret og ikke ønsker, at vi skal forstå. Det var ved at gøre det, Lucifer mistede sin plads i himlen. Han blev utilfreds, fordi Gud ikke betroede ham alle sine hensigter, og han glemte helt at sætte pris på det, som var blevet ham åbenbaret om hans eget arbejde i den høje stilling, han havde fået betroet. Ved at vække den samme utilfredshed hos de engle, der stod under hans ledelse, blev han årsag til deres fald. Nu forsøger han at vække den samme følelse i menneskers sind og forlede også dem til at overtræde Guds udtrykkelige befalinger. {MBF 421.2}

De, der ikke er villige til at tage imod Bibelens klare, tydelige sandheder, søger ustandselig efter tiltalende fabler for at berolige deres samvittighed. Jo mindre åndeligt, selvfornægtende og ydmygende de præsenterede læresætninger er, desto større er den velvilje, de bliver modtaget med. Disse mennesker nedværdiger deres intelligens for at følge deres kødelige lyster. De betragter sig selv som værende for kloge til at ransage Bibelen med anger og oprigtig bøn om guddommelig vejledning, og derfor har de intet værn mod vildfarelser. Satan er parat til at opfylde deres ønsker og fylde dem med løgn og bedrag i sandhedens sted. På den måde vandt pavedømmet magt over menneskers sind; og protestanter følger samme vej ved at afvise sandheden, fordi den involverer et kors. Alle, der tilsidesætter Guds ord for at studere skik og brug og taktik for ikke at adskille sig fra omverdenen, vil blive overladt til at betragte forbandet vranglære som religiøs sandhed. Den, der ser med afsky på én løgn, tror uden videre på en anden. Da Paulus talte om dem, der „ikke har taget imod kærlighed til sandheden, så de kunne blive frelst," sagde han: {MBF 421.3}

„Derfor sender Gud vildfarelsens magt over dem, så de tror på løgnen, for at alle, der ikke er kommet til tro på sandheden, men fandt behag i uretfærdigheden, skal blive dømt."7Med en sådan advarsel i tankerne bør vi være på vagt og passe på, hvilken lære vi tager imod. {MBF 421.4}

Et af bedragerens mest succesfulde midler til at forføre er spiritismens vildledende lære og falske undere. Forklædt som en lysets engel lægger han sine fælder, hvor man mindst venter det. Hvis mennesker blot ville læse i Guds ord og bede indtrængende om at forstå det, ville de ikke blive overladt til mørket for kun at modtage falsk lære. Men når de forkaster sandheden, bliver de bytte for bedrag. {MBF 422.1}

En anden farlig vildfarelse er den lære, der fornægter Kristi guddommelighed og hævder, at han ikke var til, før han kom til denne verden. Denne teori accepteres glad og gerne af mange, som bekender sig til at tro på Bibelen. Men den er i direkte modstrid med Frelserens tydelige udtalelser om sit forhold til Faderen, sin guddommelige karakter og sin tidligere tilværelse. Kun den mest ubeføjede fordrejelse af Skriften kan begrunde denne opfattelse. Ikke blot forringer den menneskets opfattelse af forsoningen, den underminerer også troen på Bibelen som en åbenbaring fra Gud. Dette gør ikke kun vildfarelsen farligere, men også vanskeligere at imødegå. Hvis mennesker forkaster Bibelens vidnesbyrd om Kristi guddommelighed, er det nytteløst at argumentere om emnet med dem; intet argument, hvor afgørende det end måtte være, vil kunne overbevise dem. „Et sjæleligt menneske tager ikke imod det, der kommer fra Guds ånd; det er en dårskab for sådan et menneske, og det kan ikke fatte det, for det bedømmes kun efter Åndens målestok.“8Ingen, der holder fast ved denne vildfarelse, kan have en sand opfattelse af Kristi karakter og mission eller af Guds store plan for menneskets frelse. {MBF 422.2}

Endnu en subtil og ondsindet vildfarelse, der breder sig hastigt, er, at Satan ikke eksisterer som et personligt væsen — at hans navn kun bruges i Bibelen som et symbol på menneskenes onde tanker og lyster. {MBF 422.3}

Den lære, der forkyndes fra mange prædikestole om, at Kristi genkomst er hans komme til hvert enkelt menneske i dets dødsøjeblik, er et påfund for at aflede menneskers tanker fra hans personlige komme i himlens skyer. Satan har i årevis sagt: „Se, han er i kamrene!“9og mange er gået fortabt, fordi de troede på dette bedrag. {MBF 422.4}

Verdslig visdom siger, at bøn ikke er så vigtig. Videnskabsmænd påstår, at der ikke findes noget virkeligt svar på bøn, at det ville være et mirakel, som strider imod naturlovene, og at mirakler ikke finder sted. De hævder, at universet styres af uforanderlige love, og at selv Gud ikke gør noget, som strider mod disse love. På denne måde fremstiller de Gud, som om han var bundet af sine egne love — som kunne guddommelige love udelukke guddommelig frihed. En sådan lære strider mod Bibelens vidnesbyrd. Gjorde Kristus og hans apostle ikke mirakler? Den samme medfølende frelser lever i dag, og han er lige så villig til at lytte til troens bøn, som han var, da han gik på jorden. Det naturlige samarbejder med det overnaturlige. Det er en del af Guds plan som svar på troens bøn at give os det, han ikke havde givet os, hvis vi ikke havde bedt om det i tro. {MBF 422.5}

Utallige fejlagtige læresætninger og forskruede ideer vinder indpas i de forskellige kristne kirker. Det er umuligt at vurdere de onde følger af at fjerne blot ét af Guds ords landemærker. Kun få af dem, der vover at gøre dette, nøjes med at forkaste en enkelt sandhed. De fleste fortsætter med at tilsidesætte det ene efter det andet af sandhedens principper, indtil de til sidst helt går bort fra troen. {MBF 423.1}

Den populære teologis vildfarelser har gjort mange skeptiske, der ellers ville have troet på Bibelen. Det er umuligt for dem at anerkende læresætninger, der strider imod deres sans for retfærdighed, barmhjertighed og kærlighed, og eftersom de fremstilles som Bibelens lære, nægter de at anerkende den som Guds ord. {MBF 423.2}

Og det er netop, hvad Satan søger at opnå. Der er intet, han ønsker mere end at nedbryde tilliden til Gud og hans ord. Satan står i spidsen for den store hær af tvivlere, og han gør sit yderste for at lokke mennesker ind i sine rækker. Det er blevet en modesag at tvivle. {MBF 423.3}

Mange mennesker betragter Guds ord med mistro, fordi det går i rette med synden og fordømmer den. Og de, der ikke er villige til at adlyde Ordets krav, bestræber sig på at at kuldkaste dets autoritet. De læser Bibelen eller hører dens lære som den forkyndes fra prædikestolen, blot for at finde fejl i Bibelen eller i prædikenen. Mange bliver ateister, blot for at retfærdiggøre sig eller undskylde sig for pligtforsømmelser. Andre antager skeptiske principper af stolthed og magelighed. De er for mageligt anlagte til at gøre en hæderlig indsats, der vil kræve anstrengelse og selvfornægtelse. I stedet tilstræber de at kritisere Bibelen for at vinde ry for højere visdom. Der er meget en begrænset forstand, der er uoplyst af guddommelig visdom, er ude af stand til af fatte, og det giver skeptikerne en anledning til at kritisere. Mange synes at anse det for en dyd at være skeptiske og vantro. Men bag den tilsyneladende oprigtighed er det egentlige motiv selvtilfredshed og stolthed. Mange ynder at finde noget i Skriften, der kan forvirre andre. Mange begynder med at kritisere og argumentere på et forkert grundlag, blot for at komme op at diskutere. De er ikke klar over, at de derved vikler sig ind i fuglefængerens net. Men da de nu engang har erklæret sig for vantro, føler de, at de må holde fast ved deres standpunkt. Og derfor stiller de sig på de gudløses side og lukker sig selv ude fra Paradiset. {MBF 423.4}

Gud har i sit ord givet tilstrækkelige beviser for, at det er af guddommelig oprindelse. De store sandheder, der angår vor frelse, er tydeligt fremsat; og ved Helligåndens hjælp, som er lovet alle, der oprigtigt beder om den, kan enhver selv forstå disse sandheder. Gud har givet mennesker et stærkt grundlag for deres tro. {MBF 424.1}

Alligevel kan menneskenes begrænsede forstand ikke fuldt ud fatte den evige Guds planer og hensigter. Det vil aldrig lykkes os at udforske Guds væsen. Vi skal ikke formasteligt prøve at trække det slør til side, bag hvilket han skjuler sin majestæt. Apostlen udbryder: „Hvor uransagelige er hans domme, og hvor usporlige hans veje!“10Vi kan forstå så meget af den måde, han behandler os på og de motiver, han handler ud fra, at vi indser den grænseløse kærlighed, nåde og uendelige kraft, der ligger bag. {MBF 424.2}

Vor himmelske far styrer alting med visdom og retfærdighed, og vi skal ikke nære utilfredshed eller mistillid, men underkaste os med ærbødighed. Han vil lade os se så meget

af sine planer, som det er godt for os at se, men i øvrigt bør vi stole på den almægtige hånd og det hjerte, der er fuldt af kærlighed. {MBF 424.3}

Gud har givet rigelige beviser til støtte for troen, men han vil aldrig fjerne alle undskyldninger for vantro. De, som ønsker noget at begrunde deres tvivl med, vil også finde det. Og de, der nægter at tro og adlyde Guds ord, før alle hindringer er skaffet af vejen og der ikke mere er nogen mulighed for at tvivle, vil aldrig nå frem til til lyset. {MBF 424.4}

Mistillid til Gud er naturlig for det uomvendte hjerte, som nærer fjendskab mod ham. Men troen, som inspireres af Helligånden, vil kun vokse, hvis man værner om den. Ingen bliver stærk i troen uden at gøre en energisk indsats. Vantroen vokser, når man giver den vækstbetingelser, og hvis mennesker tillader sig at kritisere i stedet for at dvæle ved de vidnesbyrd, Gud har givet os til støtte for troen, vil de finde, at deres tvivl bliver større og slår stadig dybere rødder. {MBF 424.5}

Men de, der tvivler på Guds løfter og forsikringer om hans nåde, vanærer ham, og i stedet for at drage andre til Kristus får de dem til at vende ryggen til ham. De er ufrugtbare træer, som spreder deres grene vidt omkring og holder sollyset borte fra andre planter, så de visner og dør under den kolde skygge. Disse menneskers livsværk vil vise sig at være et uafviseligt vidne imod dem. De sår tvivlens sæd, som altid giver dem sikker høst. {MBF 425.1}

De, som virkelig ønsker at blive befriet for tvivl, har kun én vej at følge. I stedet for at stille spørgsmål og kritisere det, som de ikke forstår, bør de give agt på det lys, der allerede skinner på deres vej — så vil de få mere lys. Hvis de udfører de pligter, de forstår, vil de blive i stand til at forstå og udføre de pligter, de hidtil har været i tvivl om. {MBF 425.2}

Satan kan komme med en efterligning, der ligner sandheden så meget, at den narrer dem, der er villige til at lade sig bedrage — og som ønsker at slippe for den selvfornægtelse og de ofre, sandheden kræver. Men det er umuligt for ham at bevare sin magt over dem, som ønsker at kende sandheden, koste hvad det vil. Kristus er sandheden og det „lys, som oplyser hvert menneske.“11 {MBF 425.3}

Sandhedens ånd er udsendt for at lede mennesker til hele sandheden. Og Guds søns autoritet står bag ordene: „Søg, så skal i finde.“ „Den, der vil gøre hans vilje, skal erkende, om min lære er fra Gud.“12 {MBF 425.4}

Kristi tilhængere ved kun lidt om de anslag, Satan og hans hær lægger op mod dem. Men han, som bor i himlene, vil lede alting, så hans egne hensigter bliver fuldbyrdet. Herren tillader, at hans børn bliver udsat for fristelsens ildprøve — ikke fordi deres sorg og lidelse behager ham, men fordi denne proces er af vigtighed for deres endelige sejr. Han kunne ikke for sin egen æres skyld skærme dem mod fristelse, eftersom hensigten med disse prøvelser netop er at forberede dem til at modstå alle den Ondes tillokkelser. {MBF 425.5}

Hverken onde mennesker eller djævle kan hindre Guds gerning eller adskille ham fra sine børn, hvis de spagfærdigt og angerfuldt vil bekende og afstå fra deres synder og i tro gøre krav på hans løfter. Enhver åbenlys eller skjult fristelse eller modstand kan overvindes, „ikke ved magt, og ikke ved styrke, men ved min ånd, siger Hærskarers Herre!“13 {MBF 425.6}

„Herrens øjne hviler på de retfærdige, hans ører hører deres råb om hjælp.… Hvem kan skade jer, når I er ivrige efter at gøre det gode?“14Da Bileam, lokket af løfter om en stor belønning, øvede trolddom mod Israel og søgte at nedkalde forbandelse over Guds folk ved at ofre til Herren, forbød Guds ånd ham at udtale det onde, han gerne ville, og tvang ham til at sige: „Hvordan skulle jeg forbande, når Gud ikke forbander?“ „Måtte jeg dø, som retskafne dør, måtte jeg få et endeligt som de!“ Da der endnu engang var blevet ofret, udtalte den ugudelige profet: „Jeg har hentet ham til at velsigne, han skal velsigne, jeg opgiver det ikke! Der ses ingen elendighed i Jakob, øjnes ingen ulykke i Israel; Herren dets Gud er med det, der lyder kongehyldest hos det.“ {MBF 425.7}

„Spådomskunst udretter intet mod Jakob, trolddom intet mod Israel. Nu siges det om Jakob og om Israel: Hvad Gud dog har gjort!“ „Velsignet de, der velsigner dig, forbandet de, der forbander dig.“15 {MBF 426.1}

På den tid var Israel tro mod Gud, og så længe de var lydige mod hans lov, kunne ingen magt på jorden eller i Helvede overvinde dem. Men den forbandelse, Bileam ikke havde fået lov til at udtale, lykkedes det ham omsider at nedkalde over Guds folk ved at forlede dem til at synde. Da de overtrådte Guds bud, skilte de sig fra ham og blev overladt til ødelæggerens magt. {MBF 426.2}

Satan ved meget godt, at selv den svageste sjæl, der holder sig nær til Kristus, er stærkere end alle mørkets magter, og at han, hvis han viste sig åbenlyst, ikke ville sejre. Derfor prøver han på at lokke korsets soldater væk fra deres stærke fæstning, mens han ligger i baghold med sine styrker — parat til at ødelægge enhver, som vover sig ind på hans område. Kun ved ydmygt at sætte vor lid til Gud og adlyde alle hans bud, kan vi være sikre. {MBF 426.3}

Intet menneske kan nogen sinde føle sig tryg uden at bede. Vi bør især bede Gud om visdom til at forstå hans ord. I Bibelen afsløres fristerens rænker og midlet at modstå ham med held. Satan er en mester i at citere Bibelen og give den sin egen fortolkning, som han håber skal få os til at falde. Vi må læse Bibelen med et ydmygt hjerte og aldrig glemme vor afhængighed af Gud. Vi må konstant vogte os for Satans fælder og blive ved med i tro at bede: „Led os ikke ind i fristelse!“ {MBF 426.4}

Kapitel 33—Det første store bedrag

Satan begyndte sine anstrengelser for at bedrage menneskeslægten fra menneskets allerførste dag. Han som havde stiftet oprør i himlen, ønskede nu at få jordens beboere med i sin kamp mod Guds styre. Adam og Eva havde været fuldkommen lykkelige i lydighed mod Guds lov, og dette var et stadigt vidnesbyrd imod den påstand, Satan havde fremsat i himlen — at Guds lov var tyrannisk og ikke tjente hans skabningers bedste. Desuden var Satans misundelse blevet vakt, da han så det skønne hjem, der var forberedt til det syndfri par. Han besluttede at få dem til at falde, så han, når de blev skilt fra Gud, kunne få dem i sin magt, erobre jorden og oprette sit eget rige i opposition mod den Allerhøjeste. {MBF 427.1}

Hvis Satan havde afsløret sin sande karakter, var han straks blevet afvist, for Adam og Eva var blevet advaret mod denne farlige fjende; men han arbejdede i det skjulte og slørede sin sande hensigt for bedre at nå sit mål. Som sit redskab brugte han slangen, der dengang var fortryllende smuk. Gennem den sagde han til Eva: „Har Gud virkelig sagt, at I ikke må spise af træerne i haven?“1Hvis Eva havde afholdt sig fra at diskutere med fristeren, ville hun have været på den sikre side, men hun vovede at tale med ham og blev et offer for hans bedrag. Også i dag bliver mange besejret på samme måde. De tvivler på Guds befalinger og diskuterer dem, og i stedet for at adlyde hans bud accepterer de menneskelige teorier, som kun dækker over Satans påfund. {MBF 427.2}

„Kvinden svarede slangen: ‘Vi må gerne spise af frugten på træerne i haven, men frugten på det træ, der står midt i haven, har Gud sagt, at vi ikke må spise af og ikke røre ved, for ellers skal vi dø.’ Men slangen sagde til Kvinden: ‘Vist skal I ikke dø! Men Gud ved, at den dag I spiser af den, bliver jeres øjne åbnet, så I bliver som Gud og kan kende godt og ondt.’“2Satan påstod, at de ville opnå større visdom end tidligere og kunne leve livet på et højere plan. Eva gav efter for fristelsen, og Adam førtes i synd gennem hendes påvirkning. De accepterede slangens ord — at Gud ikke havde ment, hvad han sagde. De nærede mistillid til deres skaber og mente, at han begrænsede deres frihed, og at de ville opnå stor visdom og ophøjelse ved at overtræde hans lov. {MBF 428.1}

Men hvad fandt Adam efter sin synd ud af, at ordene: „For ellers skal I dø,“ virkelig betød? Opdagede han, at de skulle betyde det, Satan havde fået ham til at tro, at han skulle føres til eksistens på et højere plan? I så fald ville der sandelig være meget godt at opnå ved overtrædelse af loven, og Satan ville være menneskeslægtens velgører. Men Adam skulle erfare, at det aldeles ikke var det, der lå i ordene. Gud sagde, at mennesket som straf for sin synd skulle vende tilbage til jorden, som det var taget af: „Jord er du, og til jord skal du blive.“3Satans ord: „Den dag I spiser af den, bliver jeres øjne åbnet,“ viste sig kun at være sande i denne betydning: Efter at Adam og Eva havde været ulydige imod Gud, åbnedes deres øjne, så de så deres dårskab; de lærte det onde at kende og fik ulydighedens bitre frugt at smage. {MBF 428.2}

Midt i haven voksede livets træ, hvis frugt havde magt til at give evigt liv. Hvis Adam var forblevet lydig mod Gud, ville han fortsat have fået lov til at spise af dette træ, og han ville have levet for evigt. Men da han syndede, blev han afskåret fra at spise af livets træ og underkastet døden. Guds dom: „Jord er du, og til jord skal du blive," peger på livets fuldstændige ophør. {MBF 428.3}

Den udødelighed, der var blevet lovet mennesket på betingelse af lydighed, mistede det på grund af overtrædelsen. Adam kunne ikke efterlade sine efterkommere noget, han ikke selv havde. Der ville ikke have været noget håb for den faldne slægt, hvis Gud ikke ved at ofre sin søn havde givet den mulighed for at opnå udødelighed. „Døden kom til alle mennesker, fordi alle syndede," men Kristus „bragte liv og uforgængelighed for lyset ved evangeliet."4Kun gennem Kristus kan vi opnå udødelighed. Jesus sagde: „Den, der tror på Sønnen, har evigt liv; den, der er ulydig imod Sønnen, skal ikke se livet."5Hvert eneste menneske kan opnå denne uvurderlige gave, hvis han vil opfylde betingelserne. Alle, „der søger herlighed og ære og uforgængelighed ved udholdende at gøre det gode, vil han gengælde med evigt liv."6 {MBF 428.4}

Den eneste, der lovede Adam liv trods ulydighed, var den store bedrager. Og slangens ord til Eva i Edens have — „Vist skal I ikke dø!" — var den allerførste prædiken, der nogen sinde er holdt om sjælens udødelighed. Men denne erklæring, der udelukkende hviler på Satans autoritet, gentages fra kristendommens gejstlighed og modtages af de fleste mennesker med samme beredvillighed som af vore første forældre. Man udlægger Guds ord: „Det menneske, der synder, skal dø,"7således: Den sjæl, der synder, skal ikke dø, men leve evigt. Hvilken forunderlig forblindelse får dog mennesker til at tro på Satans ord og tvivle på, hvad Gud siger? {MBF 429.1}

Hvis mennesket efter syndefaldet fortsat havde fået lov til at spise af livets træ, ville det have levet for evigt, og derved ville synden være blevet udødeliggjort. Men en kerub med et flammesværd „vogtede vejen til livets træ,"8og ikke en eneste af Adams slægt har fået lov til at komme gennnem denne spærring og spise af den livgivende frugt. Derfor findes der ingen udødelig synder. {MBF 429.2}

Men efter syndefaldet befalede Satan sine engle at gøre en særlig indsats for at få menneskene til at tro på deres udødelige natur, og når det var lykkedes at få dem til at tro på denne vildfarelse, forledte de dem også til at tro, at synderen skulle leve i evig elendighed. Nu fremstiller mørkets fyrste gennem sine redskaber Gud som en hævngerrig tyran og påstår, at han sender alle, der ikke behager ham, til Helvede, hvor de for evigt skal mærke hans vrede, og mens de lider usigelig pine og vrider sig i de evige flammer, ser deres skaber ned på dem med tilfredshed. {MBF 429.3}

På denne måde tilskriver ærkefjenden menneskets skaber og velgører sine egne egenskaber. Grusomhed er satanisk. Gud er kærlighed, og alt, hvad han skabte, var rent,

helligt og smukt, indtil den første oprører bragte synden ind i universet. Satan er den fjende, der frister mennesket til at synde, for derpå at ødelægge det, hvis han kan. Og når han så er sikker på sit offer, fryder han sig over den ødelæggelse, han har forvoldt. Hvis han fik lov til det, ville han feje hele menneskeheden i sit net. Hvis ikke det var for den guddommelige magts indgriben, ville ikke en eneste af Adams sønner og døtre undslippe. {MBF 429.4}

I dag søger Satan at besejre mennesker på samme måde, som han besejrede vore første forældre: ved at få deres tillid til Skaberen til at vakle og få dem til at tvivle på visdommen i hans styre og retfærdigheden i hans lov. For at retfærdiggøre deres egen ondskab og oprør fremstiller Satan og hans hjælpere Gud som endnu værre end de selv. Han prøver på at tilskrive vor himmelske far sin egen frygtelige grusomhed for selv at fremstå som den, der uretfærdigt er blevet bortvist fra himlen, fordi han ikke ville underkaste sig en så uretfærdig herre. Han foregøgler menneskene den frihed, de ville nyde under hans milde regering — i modsætning til den trældom, som Jahves strenge lov pålægger dem. Og på den måde lykkes det ham at lokke mennesker til at svigte deres troskab mod Gud. {MBF 430.1}

Hvor frastødende for enhver følelse af kærlighed og barmhjertighed, ja, selv for vor retfærdighedssans, er ikke læren om, at de ugudelige døde pines med ild og svovl i et evigt brændende helvede — at de så længe Gud er til, skal lide tortur for de synder, de måtte have begået i et kort, jordisk liv. Og dog er denne lære blevet forkyndt vidt og bredt, og den indgår stadig i mange kristne trosbekendelser. En lærd doktor i teologi har sagt: „Synet af de fortabtes kvaler i Helvede vil forhøje de frelstes lykke i evigheden. Når de ser andre, som er af samme natur og født under samme forhold som de selv nedstyrtet i en sådan elendighed, mens de selv er så ophøjede, vil de rigtig føle, hvor lykkelige de er.“ En anden udtrykker det således: „Mens fordømmelsen i al evighed fuldbyrdes på vredens børn, vil deres pines røg opstige for nådens børns øjne, som i stedet for at dele de elendiges lidelser vil synge: Amen, halleluja, priset være Gud!“ {MBF 430.2}

Hvor i Bibelen finder vi en sådan lære? Skal de frelste i himlen have tabt enhver menneskelig følelse som medlidenhed og barmhjertighed? Skal de i stedet være ligegyldige som stoikeren eller grusomme som vildmanden? Nej, således er Bibelens lære ikke. Det er muligt, at de, der giver udtryk for de synspunkter, der kommer til udtryk i ovennævnte citater, er lærde, ja måske endda ærlige mennesker; men de har ladet sig bedrage af Satans spidsfindigheder. Han har fået dem til at fejltolke visse udtryk i Bibelen og fået dem til at udtrykke den bitterhed og ondskab, som kendetegner ham selv, men ikke Skaberen. „Så sandt jeg lever, siger Gud Herren: Jeg ønsker ikke den uretfærdiges død, men tværtimod at den uretfærdige vender om fra sin vej, så han kan bevare livet.“9 {MBF 430.3}

Hvad ville Gud opnå, hvis vi indrømmede, at han fryder sig over at se evige pinsler og nyder skrig og jammer fra de lidende, som han lader forblive i Helvedes flammer? Kan disse frygtelige lyde være som musik i en kærlig Guds ører? Man påstår, at de ondes evige

lidelser skal vise Guds had til synden som et onde, der er ødelæggende for universets fred og orden. Hvilken forfærdelig gudsbespottelse! Skulle Guds had til synden være årsag til, at den skulle eksistere i al evighed! Ifølge disse teologers lære vil fortsat tortur uden håb om barmhjertighed drive de ulykkelige til vanvid. Og idet de øser deres raseri ud i eder og forbandelser, bliver de ved med at gøre deres skyld større. Guds herlighed bliver ikke større af en sådan stadigt voksende synd gennem uendelige tider. {MBF 431.1}

Vi kan ikke forestille os, hvor meget ondt denne falske lære om evige pinsler har ført til. Bibelens religion, der er så fuld af kærlighed, godhed og medlidenhed, er blevet formørket af overtro og rædsel. Når vi tænker på, hvorledes Satan har sværtet Guds karakter, kan det da undre os, at vor barmhjertige skaber er frygtet, ja ligefrem hadet? Det rystende syn på Gud, der er blevet forkyndt fra prædikestole, har gjort tusinder, ja, millioner, til tvivlere og vantro. {MBF 431.2}

Teorien om evige pinsler er en af de falske læresætninger, der er blevet kaldt Babylons utugts harmes vin, som hun har skænket op for alle folkeslagene.10At kristne præster har kunnet antage og forkynde denne vildfarelse, er helt ufatteligt. De fik den fra romerkirken, der også gav dem den falske hviledag. Den er ganske vist blevet forkyndt af store og gode mænd; men de har ikke fået det lys over emnet, som er kommet til os. De var kun ansvarlige for det lys, som skinnede på deres tid. Vi er ansvarlige for det, som skinner i vore dage. Hvis vi vender os fra Guds ords vidnesbyrd og accepterer falske læresætninger, fordi vore fædre troede på dem, kommer vi under den forbandelse, der blev udtalt over Babylon; vi drikker af hendes utugts harmes vin. Mange, der finder læren om den evige pine afskyelig, går til den modsatte yderlighed. De ser, at Bibelen viser Gud som en kærlig og medfølende Gud. Derfor kan de ikke tro, at han vil kaste sine skabninger i et evigt brændende Helvede. Men da de tror, at sjælen er udødelig, kan de ikke komme til noget andet resultat, end at alle til sidst vil blive frelst. Mange anser Bibelens trusler for kun at være fremsat for at skræmme mennesker til lydighed, men mener, at de ikke vil blive opfyldt bogstaveligt. Og så kan synderen blot leve et liv i selvisk nydelse uden at tage hensyn til Guds krav, og alligevel regne med at blive taget til nåde af ham i den sidste ende. En sådan lære, der regner med Guds barmhjertighed, men overser hans retfærdighed, behager det kødelige hjerte og får de onde til at fremture i deres synder. {MBF 431.3}

For at vise, hvorledes de, der tror på alles frelse, forvansker Bibelen til støtte for deres sjælsødelæggende teori, behøver man kun at citere deres egne udtalelser. Da en irreligiøs ung mand, der var blevet dræbt ved et ulykkestilfælde, blev begravet, talte præsten, som var universalist, over disse ord om David: „Han var kommet over Amnons død.“11 {MBF 432.1}

„Jeg bliver ofte stillet over for det spørgsmål,“ sagde taleren, „hvad der skal ske med dem, der forlader verden i deres synder, måske dør i beruset tilstand, dør med forbrydelsens

blodige pletter på deres klæder, eller dør som denne unge mand, der aldrig har bekendt sig til nogen religion eller haft nogen religiøs erfaring. Lad os spørge Bibelen. Den giver svaret på dette store problem. Amnon var en stor synder. Han var uomvendt, da han blev beruset, og mens han var beruset, blev han dræbt. David var Guds profet, så han må have vidst, om Amnon ville få det godt eller dårligt i den næste verden. Hvad følte David i sit hjerte? 'Kongen var ved at gå til af længsel efter Absalom, da han var kommet over Amnons død.'12 {MBF 432.2}

Hvad kan vi slutte ud fra disse ord? Må vi ikke komme til det resultat, at kong David ikke troede på en evigtvarende pine? Her finder vi et overbevisende argument for den mere tiltalende, oplyste og menneskekærlige hypotese om endelig renhed og fred for alle. Han var kommet over Amnons død. Og hvorfor? Fordi han med profetisk blik kunne se ind i en vidunderlig fremtid, hvor denne søn var hævet over alle fristelser, løst fra trældommen og renset fra syndens fordærv, og indført, efter at være blevet tilstrækkeligt helliggjort og oplyst, i de opstandne og frydefulde ånders kreds. Hans eneste trøst var den, at hans søn efter at være borttaget fra synd og lidelse, var ført hen, hvor Helligåndens blide åndepust skulle udgydes over hans formørkede sjæl, og hvor hans sind ville åbne sig for himlens visdom og den udødelige kærligheds søde betagelse, og derved blive udstyret med en retfærdiggjort natur for at nyde den himmelske arvs hvile og glæde. {MBF 432.3}

Disse tanker leder os til den tro, at den himmelske frelse ikke er afhængig af noget, vi kan gøre i dette liv; heller ikke af hjertets omvendelse her, af vor tro eller vor bekendelse." {MBF 432.4}

Således gentager en kristen præst den falske påstand, slangen kom med i Eden: „Vist skal I ikke dø!" „Den dag I spiser af den, bliver jeres øjne åbnet, så I bliver som Gud." Han siger, at den ondeste blandt syndere — morderen, tyven, ægteskabsbryderen — efter døden vil blive forberedt til at indgå til evig salighed. {MBF 433.1}

Og hvad bygger denne forvansker af Skriften sin påstand på? En enkelt sætning, der siger, at David bøjede sig for forsynets tilskikkelse. „Kongen var ved at gå til af længsel efter Absalom, da han var kommet over Amnons død." Tiden havde mildnet hans sorg, og hans tanker vendte sig fra den døde til den levende søn, der var flygtet, fordi han frygtede den retfærdige straf for sin forbrydelse. Og dette skal bevise, at den fordrukne Amnon, der havde begået blodskam, straks efter sin død ville blive ført til de saliges boliger, hvor han skulle lutres og beredes til at være sammen med syndfrie engle! I sandhed en smuk fabel, velegnet til at behage det kødelige hjerte! Den er Satans egen lære, og den virker effektivt. Kan det undre os, at ondskaben florerer under en sådan forkyndelse? {MBF 433.2}

Og denne falske lærers måde at ræsonnere på er typisk for mange andre. De tager nogle få ord fra Bibelen ud af deres sammenhæng, som i mange tilfælde viser, at meningen er den stik modsatte af deres fortolkning. Og sådanne løsrevne stykker fordrejes og bruges som

bevis for læresætninger, der ikke har noget grundlag i Guds ord. Det såkaldte bevis på, at den fordrukne Amnon er i himlen, er en konklusion, som er i modstrid med Bibelens klare udtalelse om, at ingen drukkenbolt skal arve Guds rige.13Således forvandler tvivlere, vantro og skeptikere sandheden til løgn. Og utallige mennesker er blevet bedraget af deres falske lærdomme og lullet i søvn i den kødelige trygheds vugge. {MBF 433.3}

Hvis det var sandt, at alle menneskers sjæle efter døden gik direkte til himlen, måtte vi jo ønske os døden frem for livet. Denne tro har forledt mange til at gøre en ende på deres liv. Når et menneske er overvældet af bekymring, rådvildhed og skuffelse, synes det at være let at bryde det spinkle bånd til livet og stige op i den evige verdens lyksalighed. {MBF 433.4}

Gud har i sit ord givet os uomstødelige vidnesbyrd om, at han vil straffe dem, der overtræder hans lov. Den, der indbilder sig, at Gud er for barmhjertig til at straffe syndere, behøver kun at betragte Golgatas kors. Guds syndfrie søns død vidner om, at „syndens løn er død," og at enhver overtrædelse af Guds lov vil få sin retfærdige straf. Den syndfrie Kristus blev gjort til synd for menneskets skyld. Han bar skylden for overtrædelse, og Faderen skjulte sit ansigt for ham, indtil hans hjerte brast og hans liv var forbi. Dette offer blev bragt, for at syndere kunne blive frelst. Det var den eneste udvej for, at mennesket kunne befries for at bøde for synden. Enhver, der nægter at få del i denne soning, der blev tilvejebragt ved så stort et offer, må selv bære skylden og tage straffen for sin overtrædelse af Guds lov. {MBF 433.5}

Lad os overveje, hvad Bibelen ellers lærer angående de gudløse og ubodfærdige, som universalisten anbringer i himlen som hellige, lykkelige engle. {MBF 434.1}

„Den, der tørster, vil jeg give af kilden med livets vand for intet."14Dette løfte gives kun til dem, der tørster. Kun de, der føler deres behov for livets vand og søger det på bekostning af alt andet, vil få lov til at drikke. „Den, der sejrer, skal arve dette, og jeg vil være hans Gud, og han skal være min søn."15Også her er betingelserne tydeligt givet. For at få alle ting i arv, må vi modstå og besejre synden. {MBF 434.2}

Ved profeten Esajas siger Herren: „Lykkelig den retfærdige! Ham går det godt." „Ve den uretfærdige! Ham går det ilde, hvad han har gjort, skal ramme ham selv."16Den vise mand siger: „En synder kan handle ondt hundrede gange og dog leve længe. Men jeg må erkende, at det kan gå dem godt, som frygter Gud, fordi de frygter ham, og at det ikke går den uretfærdige godt."17Og Paulus siger, at synderen samler sig „vrede på vredens dag, da Guds retfærdige dom skal åbenbares. Han vil gengælde enhver efter hans gerninger. … Nød og angst rammer hvert menneske, som gør det onde."18 {MBF 434.3}

„For det skal I vide, at ingen utugtig eller uren eller grisk — det er det samme som en afgudsdyrker — har lod og del i Kristi og Guds rige."1919 {MBF 434.4}

„Stræb efter fred med alle og efter den helligelse, uden hvilken ingen kan se Herren.“20„Salige er de, der har vasket deres klæder, så de får ret til livets træ og gennem portene går ind i byen. Udenfor skal hundene være og troldmændene og de utugtige og morderne og afgudsdyrkerne og enhver, der elsker og øver løgn.“21Gud har givet mennesker en beskrivelse af sin karakter og sin måde at behandle synden på. „Herren, Herren er en barmhjertig og nådig Gud, sen til vrede og rig på troskab og sandhed. Han bevarer troskab i tusind led, tilgiver skyld og overtrædelse og synd; men han lader ikke den skyldige ustraffet.“22„Alle de ugudelige udrydder han.“ „Men alle syndere tilintetgøres, uretfærdige har ingen fremtid.“23Himlens magt og myndighed vil blive brugt til at slå oprøret ned — men den retfærdige straf vil være i fuldkommen overensstemmelse med Guds barmhjertighed og langmodighed. {MBF 434.5}

Gud tvinger ikke noget menneskes vilje eller mening. Han ønsker ingen slavisk lydighed. Han vil, at hans skabninger skal elske ham, fordi han er værd at elske, og adlyde ham, fordi de har en forstandig opfattelse af hans visdom, retfærdighed og velvilje. Alle, der har den rette opfattelse af disse egenskaber, vil elske ham, fordi de drages til ham i beundring for hans egenskaber. {MBF 435.1}

De kærlige, barmhjertige og venlige principper, Frelseren forkyndte og viste i hele sin gerning, viser tydeligt Guds vilje og karakter. Kristus sagde, at han kun forkyndte det, han havde fået fra Faderen. Det guddommelige styres principper er helt i harmoni med Frelserens bud: „Elsk jeres fjender.“ Gud straffer de onde, og det gør han til gavn for universet og til gavn for dem, han straffer. Han ville gøre dem lykkelige, hvis han kunne gøre det i overensstemmelse med sit riges love og sin karakters retfærdighed. Han omgiver dem med tegn på sin kærlighed, han skænker dem kendskab til sin lov og tilbyder dem hele tiden sin nåde; men de foragter hans kærlighed, erklærer hans lov for ugyldig og forkaster hans nåde. Skønt de hele tiden modtager hans gaver, vanærer de Giveren; og de hader Gud, fordi de ved, at han afskyr deres synder. Herren bærer længe over med deres forhærdelse, men til sidst kommer afgørelsens time, da deres skæbne skal besegles. Vil han da lænke disse oprørere til sig? Vil han tvinge dem til at gøre sin vilje? {MBF 435.2}

De, der har valgt Satan til deres leder og underkastet sig hans magt, er ikke egnet til at komme i Guds nærhed. Hovmod, bedrag, tøjlesløshed og grusomhed er blevet en del af deres karakter. Kan de komme i himlen og for evigt leve sammen med dem, de har foragtet og hadet her på jorden? En løgner vil aldrig finde behag i sandheden; sagtmodighed tilfredsstiller ikke den selvglade og hovmodige; den fordærvede ønsker ikke renhed, og uselvisk kærlighed er ikke tiltrækkende for egoisten. Hvilke glæder kan himlen tilbyde dem, som går fuldstændig op i jordiske og selviske interesser? Kunne de, hvis liv har været ét langt oprør mod Gud, pludselig blive bragt ind i himlen og se den ophøjede, hellige tilstand, som hersker dér, hvor hver sjæl er opfyldt af kærlighed, hvert ansigt stråler af glæde, hvor vidunderlig musik lyder til Guds og Lammets pris og endeløse strømme af lys fra ham, som

sidder på tronen, skinner på de frelste? Kunne de, hvis hjerter er fuldt af had til Gud, til sandhed og hellighed, færdes blandt himlens beboere og deltage i deres lovsange? Kunne de tåle lyset fra Guds og Lammets herlighed? Nej! — de fik mange års nådetid, så de kunne udvikle en karakter, der passede for himlen, men de kom aldrig til at elske renhed, de lærte aldrig himlens sprog, og nu er det for sent. Et liv i oprør mod Gud har gjort dem uegnede til at leve i himlen; dens renhed, hellighed og fred ville være dem en lidelse og Guds herlighed en fortærende ild. De ville ønske at flygte fra det hellige sted. De ville byde tilintetgørelse velkommen, så de kunne skjule sig for ham, der døde for at frelse dem. De onde har selv afgjort deres skæbne. De har selv valgt at blive udelukket af himlen, og Gud har været retfærdig og nådig mod dem. {MBF 435.3}

Ligesom syndflodens vande forkynder den store dags fortærende ild Guds kendelse — at de onde er uhelbredelige. De føler ingen trang til at underkaste sig Guds myndighed. Deres vilje er blevet brugt til oprør, og når livet er forbi, er det for sent at vende om fra overtrædelse til lydighed og fra had til kærlighed. {MBF 436.1}

Ved at skåne morderen Kains liv gav Gud verden et eksempel på, hvad resultatet vil blive af at lade synderen leve og fortsætte i utøjlede laster. Kains lære og eksempel forledte tusinder af hans efterkommere til at synde, indtil „menneskenes ondskab var stor på jorden," og „alt, hvad de ville og planlagde dagen lang, kun var ondt." „Jorden var fordærvet, fordi alle mennesker på jorden handlede fordærveligt."24 {MBF 436.2}

Af medlidenhed med verden udslettede Gud dens onde indbyggere på Noas tid. Og af nåde tilintetgjorde han Sodomas fordærvede beboere. Ved Satans bedrageriske magt vinder syndens udøvere sympati og beundring, og derfor forleder de hele tiden andre til at gøre oprør. Sådan var det i Kains og Noas dage og på Abrahams og Lots tid — og sådan er det i vore dage. Det er af barmhjertighed mod universet, at Gud til sidst endeligt vil udslette dem, som har forkastet hans nåde. {MBF 436.3}

„Syndens løn er død, men Guds nådegave er et evigt liv i Kristus Jesus, vor Herre."25Mens livet er de retfærdiges arv, er døden de ondes skæbne. Moses sagde til israelitterne: „Se, jeg stiller dig i dag over for livet og lykken, døden og ulykken."26Den død, der tales om i disse skriftsteder, er ikke den, Adam blev idømt, for hele menneskeheden lider straffen for hans overtrædelse. Det er „den anden død" — der stilles i modsætning til det evige liv. {MBF 436.4}

Som følge af Adams synd må alle mennesker dø. Alle uden undtagelse lægges i graven. Og takket være frelsesplanen skal alle kaldes ud fra deres grave. „Der skal komme en opstandelse af både retfærdige og uretfærdige." „For ligesom alle dør med Adam, skal også alle gøres levende med Kristus."27Men der er forskel på de to hold, der skal gå frem. „Alle de, der er i gravene, skal høre hans røst og gå ud af dem, de, der har øvet det gode, for at opstå til liv, men de, der har gjort det onde, for at opstå til dom."28De, som er blevet „agtet

værdige“ til livets opstandelse, er „salige og hellige.“ „Dem har den anden død ingen magt over.“29Men de, der ikke ved anger og tro har fået tilgivelse, skal lide straffen for deres overtrædelse — „syndens løn.“ Deres straf er forskellig i varighed og strenghed, alt efter deres gerninger, men den vil slutte med den anden død. Da det er uforeneligt med Guds retfærdighed og nåde at frelse synderen i hans syndige tilstand, berøver han ham det liv, han har forspildt i overtrædelse og vist sig uværdig til. David siger: „Kun et øjeblik, så er det ude med den uretfærdige, ser du efter, hvor han boede, så er han der ikke mere.“ Og en anden siger, at de skal „blive, som havde de aldrig været til.“30Vanærede synker de ned i en håbløs, evig glemsel. {MBF 437.1}

Således bliver der gjort en ende på synden og al den sorg og elendighed, den har forvoldt. Salmisten siger: „Du gjorde det af med de ugudelige, deres navn har du udslettet for evig og altid.“31Da Johannes i Åbenbaringen ser frem til evigheden, hører han alle skabninger i himlen og på jorden synge en lovsang, der ikke forstyrres af en eneste mislyd. Alle skabninger i himlen og på jorden hørtes tilskrive Gud æren.32Der vil ikke mere være nogen fortabte sjæle, som i evige pinsler spotter Gud. Ingen skrig fra elendige skabninger i helvede skal blande sig med de frelstes sang. {MBF 437.2}

Læren om bevidsthed i døden er baseret på den fejlagtige tro på naturlig udødelighed, og denne lære er ligesom læren om den evige pine i modstrid med Bibelen, den sunde fornuft og enhver menneskelig følelse. Ifølge denne populære opfattelse ved de frelste i himlen besked med alt, hvad der sker på jorden, og især med de venners liv, som de efterlod. Men hvordan kunne det være en glæde for de døde at kende de levendes genvordigheder, at se de synder, deres kære begår, og at se dem lide under livets sorger og skuffelser? Hvordan kunne de nyde himlens salighed, hvis de vågede over deres venner på jorden? Og hvor afskyelig er ikke den tro, at i det øjeblik den ubodfærdige forlader legemet, bliver han nedstyrtet i Helvedes ild! Hvilken forfærdelig rædsel må denne tanke ikke vække hos dem, der ser deres venner dø uforberedt blot for at gå ind til evig sorg og synd! Denne afskyelige tanke har drevet mange til vanvid. {MBF 437.3}

Hvad siger Bibelen om disse spørgsmål? David erklærer, at mennesket er uden bevidsthed i døden. „De udånder og vender tilbage til jorden, og den dag er deres planer blevet til intet.“33Salomo afgiver samme vidnesbyrd: „For de levende ved, at de skal dø, men de døde ved ingenting!“ „Både deres kærlighed, deres had og deres misundelse er allerede gået til grunde; de får i al fremtid ikke del i noget af det, der sker under solen.“ „I dødsriget, hvor du går hen, er der ingen handling eller sammenhæng, ingen kundskab eller visdom.“34 {MBF 438.1}

Da Ezekias som svar på bøn fik lagt 15 år til sit liv, priste den taknemmelige konge Gud for hans store nåde. I sin takkesang siger han, hvorfor han glæder sig sådan: „Dødsriget takker dig ikke, døden lovpriser dig ikke; de, der gik ned i graven, kan ikke håbe på din

trofasthed. Kun den levende takker dig, som jeg gør det i dag.“35Den populære teologi siger, at de retfærdige døde er i himlen, hvor de priser Gud med evig tunge, men Ezekias kunne ikke se nogen herlighed i døden. Salmisten er enig med ham: „Ingen påkalder dig i døden, hvem takker dig i dødsriget?“ „De døde lovpriser ikke Herren, de som gik ned i stilheden.“36 {MBF 438.2}

På pinsedagen erklærede Peter, at patriarken David „er både død og begravet, og hans gravsted er hos os den dag i dag.“ „For David steg ikke op til himlene.“37Den kendsgerning, at David bliver i sin grav indtil opstandelsen, viser, at de retfærdige ikke går til himlen, når de dør. Det er først ved opstandelsen og som følge af, at Kristus opstod fra de døde, at David til sidst kan sidde ved Guds højre hånd. {MBF 438.3}

Og Paulus sagde: „For hvis døde ikke opstår, er Kristus heller ikke opstået; men er Kristus ikke opstået, er jeres tro forgæves, så er I stadig i jeres synder, og så er også de, som er sovet hen i Kristus, gået fortabt.“38Hvis de retfærdige gennem fire tusinde år var gået direkte til himlen, når de døde, hvordan kunne Paulus så sige, at hvis der ikke er nogen opstandelse, „er også de, som er sovet hen i Kristus, gået fortabt“? Der ville i så fald ikke være brug for nogen opstandelse. {MBF 438.4}

Martyren Tyndale sagde med henvisning til de dødes tilstand: „Jeg tilstår åbent og ærligt, at jeg ikke er overbevist om, at de allerede er i den store herlighed, som Kristus er i, eller som Guds udvalgte engle er i. Det er heller ikke nogen trosartikel for mig. For hvis det var tilfældet, må forkyndelsen af kødets opstandelse være et tomt budskab.“39 {MBF 438.5}

Det er en ubestrideligt kendsgerning, at håbet om evig salighed lige efter døden har ført til, at mange ignorerer Bibelens lære om opstandelsen. Dr. Adam Clarke bemærker denne tendens og siger: „Det ser ud til, at de første kristne har anset læren om opstandelsen for at have langt større betydning, end man gør nu! Hvad kan det skyldes? Apostlene talte hele tiden om den og opildnede derved Guds disciple til flid, lydighed og frejdighed. Og deres efterfølgere i vore dage taler kun sjældent om den! Apostlene prædikede derom, og de første kristne troede på den; og som vi prædiker, tror vore tilhørere. I hele evangeliet er der ingen læresætning, der lægges mere vægt på; og i den nutidige forkyndelse er der ingen læresætning, der behandles med større forsømmelse.“40 {MBF 439.1}

Og således er det fortsat, indtil den kristne verden næsten har tabt denne herlige sandhed om opstandelsen af syne. En kendt teologisk forfatter kommenterer Paulus’ ord i 1 Thess 4,13-18 således: „Som en sand kilde til trøst erstatter læren om de retfærdiges udødelighed enhver tvivlsom lære om Herrens genkomst. Når vi dør, henter Herren os. Det er det, vi håber og venter på. De døde er allerede indgået i herligheden. De venter ikke på, at basunen skal melde timen for deres dom og salighed.“ {MBF 439.2}

Men da Jesus var ved at forlade sine disciple, sagde han intet om, at de snart skulle komme til ham. Han sagde: „Jeg går bort for at gøre en plads rede for jer. Og når jeg er gået bort og har gjort en plads rede for jer, kommer jeg igen og tager jer til mig.“41Og Paulus siger, at „Herren selv vil, når befalingen lyder, når ærkeenglen kalder og Guds basun gjalder, stige ned fra himlen, og de, der er døde i Kristus, skal opstå først. Så skal vi, der lever og endnu er her, rykkes bort i skyerne sammen med dem for at møde Herren i luften, og så skal vi altid være sammen med Herren.“ Og han tilføjer: „Trøst derfor hinanden med disse ord.“42Hvilken forskel er der ikke mellem disse trøstens ord og det ovenfor citerede, som blev udtalt af en universalist! Den sidstnævnte trøstede de efterladte med forsikringen om, at selv om den afdøde havde været aldrig så syndig, ville han, så snart han udåndede, blive modtaget blandt englene. Paulus henviser sine brødre til Herrens fremtidige komme, da gravens lænker skal sprænges, og de „døde i Kristus“ skal opstå til evigt liv. {MBF 439.3}

Ingen kan komme ind i himlen, før hans sag er blevet undersøgt og hans karakter og gerninger bedømt af Gud. Alle skal dømmes ud fra det, der står i bøgerne, og belønnes efter som deres gerning har været. Denne dom finder ikke sted ved døden. Læg mærke til, hvad Paulus siger: „Han har fastsat en dag, da han vil holde dom over hele verden med retfærdighed ved en mand, som han har bestemt dertil; og det har han gjort troværdigt for alle ved at lade ham opstå fra de døde.“43Her siger apostlen udtrykkeligt, at der var fastsat en dag ude i fremtiden, da verden skal dømmes. {MBF 439.4}

Judas henviser til den samme tid: „De engle, som ikke tog vare på deres høje hverv, men forlod deres rette bolig, holder han bundet i mørket i evige lænker indtil dommen på den store dag.“ Og han citerer Enoks ord: „Se, Herren kommer omgivet af sine titusinder af hellige for at holde dom over alle.“44Johannes beretter, at han „så de døde, både store og små, stå foran tronen, og bøger blev åbnet, … og de døde blev dømt efter deres gerninger ifølge det, der stod skrevet i bøgerne.“45 {MBF 440.1}

Men hvis de døde allerede nyder himlens salighed eller vrider sig i Helvedes flammer, hvad brug er der så for en fremtidig dom? Bibelens lære om disse betydningsfulde spørgsmål er hverken dunkel eller selvmodsigende. Den kan forstås af ethvert almindeligt menneske. Men hvilket oprigtigt menneske kan finde visdom eller retfærdighed i den gængse teori? Skal de retfærdige, når deres sag er undersøgt i dommen, høre de rosende ord: „Godt, du gode og tro tjener; … Gå ind til din Herres glæde!“ når de allerede har været hos ham, måske i lange tider. Og kaldes de onde fra Helvedes pinsler for at høre al jordens Dommer sige: „Gå bort fra mig, i forbandede til den evige ild!“?46 {MBF 440.2}

Hvilken bespottelse! Hvor skammeligt at drage Guds visdom og retfærdighed i tvivl på denne måde! {MBF 440.3}

Teorien om sjælens udødelighed er en af de falske læresætninger, som romerkirken har lånt fra hedenskabet og gjort til en del af den kristne tro. Martin Luther betegnede den som en af de „uhyrlige fabler, som er en del af de romerske pavebreves mødding.“47I sin kommentar til Prædikerens ord om, at de døde intet ved, siger reformatoren: „Endnu et sted, der viser, at de døde ikke har nogen følelser. Der er, siger han, hverken virke eller tanke eller kundskab eller visdom i Dødsriget. Salomo skønnede, at de døde sover og slet intet føler. De døde ligger der uden at tælle dage eller år, men når de vækkes, skal de føle det, som havde de næppe sovet ét minut.“48 {MBF 440.4}

Intetsteds i Den hellige Skrift findes nogen udtalelse om, at de retfærdige får deres belønning eller de onde deres straf, når de dør. Patriarkerne og profeterne har aldrig sagt noget sådant. Kristus og hans apostle har aldrig antydet det. Bibelen lærer tydeligt, at de døde ikke straks kommer i himlen. Den siger, at de sover indtil opstandelsen.49Når „sølvsnoren brister og guldskålen revner,“50forgår menneskets tanker. De, der sænkes ned i graven, er tavse. De ved intet om, hvad der sker under solen.51Velsignede hvile for de trætte retfærdige! Enten tiden er lang eller kort, er den som et øjeblik for dem. De sover — og bliver vækket af Guds basun til en vidunderlig udødelighed. {MBF 440.5}

„For basunen skal lyde, og de døde skal opstå som uforgængelige. … Og når dette forgængelige har iklædt sig uforgængelighed og dette dødelige iklædt sig udødelighed, da vil det ord, der er skrevet, være opfyldt: Døden er opslugt og besejret.“52Når de vækkes af deres dybe søvn, begynder de at tænke igen, der hvor de holdt op. Deres sidste følelse var dødens smerte, og deres sidste tanke at de blev underkastet gravens magt. Når de står op af graven, vil deres første glade tanke få udtryk i sejrsråbet: „Død, hvor er din sejr? Død, hvor er din brod?“53 {MBF 441.1}

Kapitel 34—Kan de døde tale med os?

Hellige engles tjeneste, som den fremgår af Skriften, er en særdeles opmuntrende og dyrebar sandhed for alle Kristi tilhængere. Men den populære teologi har tilsløret og fordrejet Bibelens lære på dette punkt. Læren om menneskets udødelighed, der oprindelig stammer fra den hedenske filosofi og i det store frafalds mørke blev indført i den kristne tro, har fortrængt den sandhed, der tydeligt fremgår af Skriften: at „de døde ved intet.“ Virkeligt mange er kommet til at tro, at det er de dødes ånder, som er „tjenende ånder, der sendes ud for at hjælpe dem, som skal arve frelse,“11 og det på trods af Skriftens vidnesbyrd om eksistensen af de himmelske engle og deres forbindelse med menneskets historie, før noget menneske overhovedet var afgået ved døden. {MBF 443.1}

Læren om menneskets bevidste tilstand i døden, og især troen på, at de dødes ånder vender tilbage for at tjene de levende, har beredt vejen for den moderne spiritisme. Hvis de døde får lov at komme i Guds og de hellige engles nærhed og får adgang til en viden, der langt overgår den, de tidligere havde, hvorfor skulle de så ikke vende tilbage til jorden for at oplyse og vejlede de levende? Hvis de dødes ånder, som populære teologer siger, våger over deres venner på jorden, hvorfor skulle de så ikke have tilladelse til at kommunikere med dem, at advare dem imod ondskab eller trøste dem i deres sorg? Hvordan kan de, der tror på menneskets bevidsthed i døden, forkaste det, de tror, er kommet til dem som et guddommeligt lys, der er meddelt dem af herliggjorte ånder? Her er en forbindelse, der betragtes som hellig, men Satan arbejder gennem den for at gennemføre sine hensigter. De faldne engle, der gør, hvad han befaler, optræder som sendebud fra åndeverdenen. Under foregivende af at bringe de levende i forbindelse med de døde udøver Satan sin trolddomsagtige påvirkning af deres sind. {MBF 443.2}

Han er i stand til at vise mennesker noget, der ligner deres afdøde venner. Efterligningen er perfekt; de kendte træk, ordene og tonefaldet gengives med forbavsende nøjagtighed. Det trøster mange at blive forsikret om, at deres kære nyder himlens salighed, og uden at ane nogen fare lægger de øre til „vildledende ånder og dæmoners lærdomme.“2 {MBF 444.1}

Når de er blevet forledt til at tro, at de døde virkelig vender tilbage for at kommunikere med dem, får Satan nogle, som gik uforberedte i døden, til at vise sig. De hævder at være lykkelige i himlen og at have endog ophøjede stillinger dér, og således spredes den vildfarelse vidt og bredt, at der ikke gøres forskel på de gode og de onde. De foregivne gæster fra åndeverdenen kommer somme tider med advarsler, som viser sig at være rigtige. Derpå — når de har opnået tillid — fremsætter de lærdomme, der direkte undergraver troen på Bibelen. Under foregivende af dyb interesse for deres jordiske venners velfærd, lister de de farligste vildfarelser ind. Den kendsgerning, at de siger nogle sandheder og til tider er i stand til at forudsige kommende begivenheder, får deres udtalelser til at fremstå som pålidelige, og mange mennesker anerkender og tror beredvilligt på deres falske

læresætninger, som var de selve Bibelens hellige sandheder. Guds lov tilsidesættes, nådens Ånd foragtes, og pagtens blod regnes for vanhelligt. Ånderne benægter Kristi guddommelighed og anbringer endog Skaberen på niveau med dem selv. I ny forklædning fortsætter oprøreren således den krig mod Gud, der startede i himlen og er fortsat på jorden i omtrent seks tusind år. {MBF 444.2}

Mange prøver på at forklare spiritistiske fænomener som et fuldstændigt bedrag fra mediets side. Men skønt det er sandt, at svindel ofte er blevet udgivet for at være ægte manifestationer, har der også været tydelige forekomster af overnaturlige kræfter. Den mystiske banken, som den moderne spiritisme begyndte med, var ikke et resultat af menneskelige kunstgreb eller snedighed, men var den direkte påvirkning fra onde engle, som på denne måde indførte et af de mest virkningsfulde, åndsfortærende bedrag. Mange bliver fanget af den tro, at spiritismen kun er et rent menneskeligt bedrag; når de så bliver stillet ansigt til ansigt med fænomener, som de ikke kan betragte som andet end overnaturlige, lader de sig narre til at betragte dem som Guds almagt. {MBF 444.3}

Disse mennesker overser Skriftens vidnesbyrd om de undere, Satan og hans hjælpere udfører. Det var ved Satans hjælp, at Faraos troldmænd blev sat i stand til at efterligne Guds værk. Og Paulus siger, at der før Kristi genkomst vil være lignende tilkendegivelser af hans magt. Satans værk vil ske „med al kraft og med løgnetegn og løgneundere og med al uretfærdighedens bedrag.“3Og idet Johannes beskriver den undergørende kraft, som vil vise sig i den sidste tid, siger han: „Det (dyret) gør store tegn, så det endog får ild til at falde fra himlen ned på jorden for øjnene af menneskene. Det forfører dem, der bor på jorden, med de tegn, som det har fået givet at gøre.“4Det er ikke kun svindelnumre, der her forudsiges. Mennesker forføres af de mirakler, Satans medhjælpere har magt til at gøre — og ikke blot foregiver at gøre. {MBF 445.1}

Mørkets fyrste, der så længe har brugt kraften fra sine mægtige evner til at vildlede mennesker, tilpasser snedigt sine fristelser til folk af alle klasser. For dannede og forfinede mennesker fremstiller han spiritismen i en forfinet, intellektuel skikkelse, og derved lykkes det ham at få mange i sine garn. Apostlen Jakob beskriver den visdom, som spiritismen bibringer, således: „Den visdom kommer ikke ovenfra, den er jordisk, sjælelig og dæmonisk.“5Dette skjuler den store bedrager dog, når det passer bedst med hans formål. Han, der kunne møde Kristus i ørkenen for at friste ham, klædt så strålende som de himmelske serafer, kommer til mennesker på den mest tillokkende måde som en lysets engel. Han appellerer til fornuften ved at fremsætte ophøjede emner; han henrykker fantasien med henrivende billeder og vinder sympati ved at tale om kærlighed og barmhjertighed. Han stimulerer fantasien til en himmelflugt, der får mennesker til at være så stolte af deres egen klogskab, at de i deres hjerte foragter den evige Gud. Den mægtige skabning, der kunne tage verdens frelser med sig op på et meget højt bjerg og vise ham alle

verdens riger og deres herlighed, vil komme med sine fristelser til mennesker på en sådan måde, at han kan forføre alle, der ikke er beskyttet af guddommelig magt. {MBF 445.2}

I dag forfører Satan mennesker på samme måde, som han forførte Eva i Edens Have — ved smiger og ved at vække begær efter forbudt kundskab og ambitioner om selvophøjelse. Det var disse onde tilbøjeligheder, der var årsag til hans eget fald, og gennem dem søger han at ødelægge menneskene. Han siger: „I bliver som Gud og kan kende godt og ondt.“6Spiritismen lærer, „at mennesket er blevet til ved udvikling; at det er dets bestemmelse helt ind i evigheden at udvikles hen imod det guddommelige.“ Og videre: „Enhver skal dømme sig selv og ingen andre.“ „Dommen vil blive retfærdig, fordi det er selvets dom.“ „Tronen er i dit eget indre.“ Som en spiritistisk lærer sagde, da „den spiritistiske samvittighed“ vågnede i ham: „Brødre, vi var alle halvguder, der ikke er faldet.“ En anden siger: „Enhver retfærdig og fuldkommen skabning er Kristus.“ {MBF 446.1}

Den evige Guds retfærdighed og fuldkommenhed — det sande mål for menneskets tilbedelse; den perfekte retfærdighed i hans lov — den sande standard for menneskelig stræben, har Satan således erstattet med den syndige, vildfarne menneskelige natur som den eneste genstand for tilbedelse, den eneste målestok for karakteren. Dette er udvikling — ikke i opadgående, men i nedadgående retning! {MBF 446.2}

For både den intellektuelle og den åndelige natur gælder den lov, at de forandres ved at se. Sindet vænner sig gradvist til de emner, det får lov at dvæle ved. Det kommer til at ligne det, som det er vant til at elske og ære. Mennesket vil aldrig nå højere end sit eget mål for renhed, godhed og sandhed. Sætter det selvet som sit højeste ideal, vil det aldrig opnå noget mere ophøjet. Det vil snarere synke dybere og dybere. Kun Guds nåde magter at ophøje mennesket. Overladt til sig selv vil kursen uundgåeligt være nedadgående. {MBF 446.3}

For de nydelsessyge, de sanselige og de forlystelsessyge viser spiritismen sig i en mindre underfundig forklædning end for den mere kultiverede og intellektuelle. I dens grovere former finder de det, som passer til deres tilbøjeligheder. Satan studerer alle svaghedstegn i den menneskelige natur. Han lægger mærke til, hvilke synder den enkelte er tilbøjelig til at begå — og så sørger han for, at der ikke mangler anledning til at give efter for de onde tilbøjeligheder. Han frister mennesker til at overdrive det, der i sig selv er tilladeligt, og får dem til at svække deres fysiske, mentale og åndelige kraft ved at være umådeholdende. Han har ødelagt og ødelægger stadig tusinder ved at få dem til at tilfredsstille lidenskaberne, så hele den menneskelige natur derved bliver forrået. For at fuldføre sit værk forkynder han gennem ånderne, at „sand kundskab stiller mennesket over loven,“ at „alt, hvad der er til, er rigtigt,“ at „Gud fordømmer ingen,“ og at „alle synder, der bliver begået, er uskyldige.“ Når mennesker på denne måde er bragt til at tro, at begæret er højeste lov, at frihed er det samme som tøjlesløshed, og at mennesket kun skal stå til regnskab over for sig selv, hvem kan da undre sig over, at ødelæggelse og fordærv breder sig? Tusinder griber ivrigt efter en lære,

som giver dem frihed til at følge de kødelige tilbøjeligheder. Selvbeherskelsens tøjler slippes, sindets og sjælens kræfter underlægges dyriske tilbøjeligheder, og Satan fanger triumferende tusinder i sit net, som ellers hævder at være tilhængere af Kristus. {MBF 446.4}

Men ingen behøver at lade sig bedrage af spiritismens løgnagtige påstande. Gud har givet mennesker tilstrækkeligt lys til, at de kan opdage fælden. Som allerede vist er den teori, der ligger til grund for spiritismen, i strid med Skriftens tydelige beretninger. Bibelen erklærer, at de døde intet ved, og at deres tanker er ophørt. De har ingen andel i noget af det, der sker under solen og kender intet til de sorger og glæder, som de, der var dem kærest på jorden, bliver udsat for. {MBF 447.1}

Desuden har Gud udtrykkelig forbudt al forbindelse med dem, som foregiver at være de afdødes ånder. På hebræernes tid var der mennesker, der ligesom vore dages spiritister hævdede at stå i forbindelse med de døde. Men Bibelen siger, at de „genfærd“, som disse gæster fra en anden verden kaldtes, kalder Bibelen for „dæmonånder.“7At søge forbindelse med genfærd erklærede Herren for en vederstyggelighed; det var højtideligt forbudt og blev straffet med døden.8Nu foragtes selve ordet trolddom. Påstanden om, at mennesker kan have forbindelse med onde ånder, betragtes som en myte fra den mørke middelalder. Men spiritismen, der tæller sine tilhængere i hundredtusinder, ja i millioner, har vundet indpas i videnskabelige kredse, er trængt ind i kirkerne og har fundet støtte hos lovgivende forsamlinger og hos kongelige — dette kæmpebedrag er blot en ny forklædning for de trolddomskunster, som blev fordømt og forbudt i gamle dage. Hvis der ikke fandtes andre beviser for spiritismens sande væsen, burde det være nok for en kristen, at ånderne ikke skelner mellem retfærdighed og synd, mellem Kristi ædleste og reneste apostle og Satans mest fordærvede tjenere. Ved at påstå, at de usleste mennesker skulle være i himlen og indtage høje stillinger dér, siger Satan til verden: „Det er ligegyldigt, hvor onde I er, om i tror på Gud og Bibelen eller tvivler. Lev, som I har lyst til; jeres hjem er i himlen!“ Den spiritistiske lære erklærer faktisk: „Enhver, der handler ondt, er god i Herrens øjne; dem holder han af, eller: Hvor er dommens Gud?“9Men Guds ord siger: „Ve dem, der kalder det onde godt og det gode ondt, som gør mørke til lys og lys til mørke.“10 {MBF 447.2}

De apostle, som personificeres af disse løgneånder, bliver bragt til at modsige det, de skrev efter Helligåndens diktat, mens de var på jorden. De benægter Bibelens guddommelige oprindelse og river derved grunden for det kristne håb bort og slukker det lys, der viser vejen til himlen. Satan får verden til at tro, at Bibelen er opdigtet eller i det mindste blot en bog, der kun var egnet for menneskeslægten i begyndelsen, men ikke skal tages alvorligt nu, og blot kan kastes bort som forældet. Og han fremhæver spiritistiske åbenbarelser i stedet for Guds ord. {MBF 448.1}

Og det er noget, han behersker til fuldkommenhed. På den måde kan han få verden til at tro, hvad han vil. Den bog, der skal dømme ham og hans tilhængere gemmer han godt af vejen, netop hvor han ønsker, at den skal være. Verdens Frelser gør han til et almindeligt menneske. Og ligesom de romerske soldater, der bevogtede Kristi grav, udspredte det løgnagtige rygte, som præsterne og de ældste lagde dem i munden, for at forsøge at modbevise Jesu opstandelse, prøver de, der tror på spiritistiske åbenbarelser, at få det til at se ud, som om der ikke skete noget mirakuløst ved vor frelsers liv og gerning. Når de således har forsøgt at skubbe Jesus i baggrunden, gør de opmærksom på deres egne mirakler og erklærer, at de langt overgår Kristi gerninger. {MBF 448.2}

Det er sandt, at spiritismen er ved at ændre sin form, og ved at tilsløre nogle af sine mest utiltalende træk prøver den at optræde i kristen forklædning. Men dens ytringer fra talerstol og i presse har i mange år lydt offentligt, og her afsløres dens sande væsen. Disse tilkendegivelser kan hverken benægtes eller skjules. {MBF 448.3}

Selv i sin nuværende form — som er ret så langt fra at være mere tålelig end tidligere — er den reelt et endnu farligere bedrag, fordi den er mere raffineret. Mens den tidligere afviste Kristus og Bibelen, bekender den sig nu til at godkende dem begge. Men Bibelen fortolkes på en måde, der behager dem, der ikke er så faste i troen, mens dens store og vitale sandheder forties. Kærlighed, Guds vigtigste egenskab, bliver nedvurderet til en svag sentimentalitet, der næppe skelner mellem godt og ondt. Guds retfærdighed, hans fordømmelse af synden og hans hellige lovs krav — alt dette taler man ikke om. Mennesker lærer at betragte de ti bud som døde bogstaver. Tiltalende og besnærende fabler fanger opmærksomheden og får mennesker til at forkaste Bibelen som grundlag for deres tro. Kristus benægtes lige så meget som tidligere; men Satan har i den grad forblindet menneskers øjne, så de ikke opdager bedraget. {MBF 448.4}

Kun få har en virkelig forståelse af spiritismens bedrageriske magt og faren ved at komme under dens indflydelse. Mange giver sig af med den blot for at tilfredsstille deres nysgerrighed. De har ingen virkelig tiltro til den og ville være rædselsslagne ved tanken om at give sig ind under åndernes kontrol. Men de vover sig ind på forbudt område, og Satan udøver sin magt over dem mod deres vilje. {MBF 449.1}

Hvis de blot én gang lader sig forlede til at prøve at følge ham, slipper han dem ikke igen. Det er umuligt for dem ved egen kraft at undslippe den besnærende fortryllelse. Kun Guds kraft, der gives som svar på indtrængende bøn, kan befri dem. {MBF 449.2}

Alle, der giver efter for syndige karaktertræk eller med vilje holder fast ved en erkendt synd, inviterer Satans fristelser indenfor. De skiller sig fra Gud og fra hans engles beskyttelse, og når den Onde kommer med sine bedrag, er de forsvarsløse og bliver et let bytte for ham. De, der således giver sig ind under hans magt, fatter kun svagt, hvad det vil

føre til. Og når fristeren har fået dem til at falde, bruger han dem til at lokke andre i fordærv. {MBF 449.3}

Profeten Esajas siger: „Siger man til jer: 'I skal søge til dødemanerne og til sandsigerne, der hvisker og mumler;' skal et folk ikke søge til sine guder, til de døde til fordel for de levende?" så skal den, der ingen morgenrøde ser, svare: „Til belæringen og til budskabet."11Hvis mennesker havde været villige til at tage imod sandheden om menneskets natur og de dødes tilstand, som fremgår så tydeligt af Skriften, ville de i spiritismens manifestationer se Satans værk med magt og tegn og underlige gerninger. Men hellere end at opgive den frihed, der er så behagelig for deres kødelige natur, og give afkald på de synder, de elsker, vælger mange mennesker at lukke øjnene for lyset og gå videre uden hensyn til alle advarsler, mens Satan spinder sit net om dem, og de bliver hans bytte, „fordi de ikke har taget imod kærlighed til sandheden, så de kunne blive frelst. Derfor sender Gud vildfarelsens magt over dem, så de tror på løgnen."12 {MBF 449.4}

De, der gør modstand mod spiritismens lære, angriber ikke kun mennesker, men Satan og hans engle. De har indledt en kamp mod „myndigheder og magter, mod verdensherskerne i dette mørke, mod ondskabens åndemagter i himmelrummet."13Satan vil ikke vige en fodsbred, medmindre han bliver drevet tilbage af himmelske sendebuds magt. Guds børn burde være i stand til at møde ham, som vor frelser gjorde, med ordene: „Der står skrevet!" Satan kan citere Bibelen i dag, som han kunne det på Kristi tid, og han vil fordreje dens lære til støtte for sit blændværk. De, der vil stå fast i denne farlige tid, må selv forstå Skriftens vidnesbyrd. {MBF 450.1}

Mange vil komme til at stå over for djævelske ånder, der udgiver sig for at være elskede slægtninge eller venner og forkynder de farligste vildfarelser. Disse gæster vil appellere til vore ømmeste følelser og udføre mirakler til støtte for deres påstand. Vi må være forberedt på at stå dem imod med Bibelens udsagn om, at de døde intet ved, og at de, som viser sig på denne måde, er onde ånder. {MBF 450.2}

Lige foran os ligger „prøvelsens time, som skal komme over hele jorderig for at prøve dem, der bor på jorden."14Alle, hvis tro ikke er bygget solidt på Guds ord, vil blive bedraget og overvundet. Satan arbejder med „al uretfærdighedens bedrag" på at få herredømme over mennesker, og hans bedrag bliver stadig større. Men han kan kun nå sit mål, hvis mennesker frivilligt giver efter for hans fristelser. De, der for alvor søger at lære sandheden at kende og at omvende sig i lydighed mod sandheden og således gør, hvad de kan, for at forberede sig til kampen, vil finde et sikkert forsvar i sandhedens Gud. „Fordi du har bevaret mit ord om udholdenhed, vil jeg også bevare dig,"15er Frelserens løfte. Han vil hellere sende hver eneste engel ud fra himlen for at beskytte sine børn, end han vil overlade en eneste af dem som stoler på ham, til at blive besejret af Satan. {MBF 450.3}

Profeten Esajas skildrer det frygtelige bedrag, der vil få de gudløse til at mene sig sikre for Guds dom: „Vi har sluttet pagt med døden, med dødsriget er vi gået i forbund. Når flodbølgen vælter frem og stiger, når den os ikke; for vi har gjort løgn til vores tilflugt, vi skjuler os i falskhed.“16Blandt dem, der omtales her, har vi også dem, som i deres stædige forstokkethed trøster sig med forsikringen om, at syndere ikke vil blive straffet, og at hele menneskeheden, uanset hvor fordærvet den er, vil komme i himlen for at blive som Guds engle. Men endnu mere iøjnefaldende er de, der slutter pagt med døden, og som afviser den sandhed, som himlen har skænket til forsvar for de retfærdige i prøvelsens time, og tager imod det løgnens tilflugtssted, som Satan tilbyder dem i stedet — spiritismens bedrageriske blændværk. {MBF 450.4}

Vor tids blindhed overgår enhver beskrivelse! Tusinder forkaster Guds ord som utroværdigt, mens de med blind tillid godtager Satans bedrag. Tvivlere og spottere fordømmer, hvad de kalder snæversind hos dem, som kæmper for profeternes og apostlenes tro, og morer sig med at latterliggøre Skriftens højtidelige forkyndelse om Kristus og frelsesplanen og den gengældelse, der vil ramme dem, der forkaster sandheden. De hykler stor medlidenhed med dem, der er så svage og overtroiske, at de erkender Guds krav og adlyder hans bud. De lægger en sikkerhed for dagen, som havde de virkelig sluttet pagt med døden og forbund med dødsriget — som havde de rejst en uoverstigelig mur mellem sig selv og Guds gengældelse. Intet synes at kunne vække deres frygt. De har så fuldstændigt forenet sig med fristeren og er så besjælede af hans ånd, at de hverken har kraft eller lyst til at løsrive sig fra ham. {MBF 451.1}

Satan har længe gjort forberedelser til sin afsluttende indsats for at bedrage verden. Grundlaget til hans værk blev lagt med den forsikring, han gav Eva i Edens Have: „Vist skal I ikke dø!“ „Den dag I spiser af den, bliver jeres øjne åbnet, så I bliver som Gud og kan kende godt og ondt.“17Lidt efter lidt har han banet vejen for sit mesterstykke af et bedrag med udviklingen af spiritismen. Han har endnu ikke gennemført sine planer fuldstændigt; men han vil nå det, i løbet af den sidste tid, der er tilbage. Profeten siger: „Og jeg så … tre urene ånder, der så ud som frøer. For de er dæmonånder, og de gør tegn. De går ud til kongerne i hele verden for at samle dem til krigen på Gud den Almægtiges store dag.“18Bortset fra dem, der ved Guds kraft bevares ved troen på hans ord, vil hele verden blive forført ved dette bedrag. Mennesker bliver nu hurtigt lullet ind i en skæbnesvanger følelse af tryghed, som de først vil blive vækket af, når Guds vrede udgydes. {MBF 451.2}

Herren siger: „Jeg gør ret til målesnor, og retfærdighed til lodline. Hagl skal feje jeres tilflugt af løgn bort, vand skal vælte frem over jeres skjul. Jeres pagt med døden skal ophæves, jeres forbund med dødsriget skal ikke bestå. Når flodbølgen vælter frem og stiger, bliver I trampet ned.“19 {MBF 451.3}

Kapitel 35—Samvittighedens Frihed

Katolicismen betragtes med langt større velvilje af protestanterne nu end tidligere. I de lande, hvor romerkirken ikke har fremgang, og hvor katolikkerne for at vinde indflydelse indtager en forsonlig holdning, møder man en tiltagende ligegyldighed med hensyn til de læresætninger, der adskiller de reformerte kirker fra pavekirken. Den opfattelse vinder mere og mere frem, at vi, når alt kommer til alt, ikke ser så forskelligt på livsvigtige spørgsmål, som man engang mente, og at lidt indrømmelse fra vor side ville føre til en bedre forståelse med Rom. Der var en tid, da protestanterne satte den samvittighedsfrihed, der var købt så dyrt, meget højt. De lærte deres børn at afsky katolicismen, og anså det for utroskab mod Gud at søge forståelse med Rom. Men hvor er de følelser, der nu kommer til udtryk, dog vidt forskellige fra dengang! {MBF 453.1}

Katolicismens forsvarere siger, at den katolske kirke er blevet bagtalt, og den protestantiske verden er tilbøjelig til at give dem ret. Mange hævder, at det er uretfærdigt at bedømme kirken i dag ud fra de afskyeligheder og meningsløsheder, som kendetegnede dens herredømme i uvidenhedens og mørkets århundreder. De undskylder denne kirkes frygtelige grusomhed og siger, at den er et udslag af den tids barbarisme, og at nutidens civilisation har ændret dens indstilling. {MBF 453.2}

Har disse mennesker glemt de krav på ufejlbarlighed, som denne hovmodige magt har fremsat i otte hundrede år? Så langt fra at give afkald på det bekræftede man i det nittende århundrede dette krav mere ubetinget end nogen sinde før. Når Rom hævder, at kirken „aldrig har faret vild, og at den efter Skriftens vidnesbyrd aldrig vil komme til at fare vild,“1hvordan kan den da opgive principper, som var rettesnor for dens handlemåde i svundne tider? (se noter). {MBF 454.1}

Pavekirken vil aldrig opgive sit krav om at være ufejlbarlig. Når den mener, at alt, hvad den har gjort for at forfølge dem, der forkaster dens dogmer, var rigtigt, vil den da ikke gentage dette, hvis lejlighed byder sig? Lad kun de hæmmende bånd, som verdslige regeringer pålægger den, blive fjernet og Rom blive genindsat i sin tidligere magt — så vil dens tyranni og forfølgelse hurtigt genopstå. {MBF 454.2}

Om pavekirkens holdning, når det gælder samvittighedsfrihed, og om de farer, der især truer De forenede Stater gennem dens politiske succes, siger en velkendt forfatter: „Mange er tilbøjelige til at kalde enhver frygt for romersk katolicisme i De forenede Stater for snæversindet og barnagtig. De ser intet i romerkirkens væsen og holdning, som strider mod vor frie forfatning, og finder ikke noget ildevarslende i dens vækst. Lad os nu allerførst sammenligne nogle af vore fundamentale principper med den katolske kirkes: {MBF 454.3}

De forenede Staters forfatning tilsikrer trosfrihed. Intet er os kærere og mere betydningsfuldt. Pave Pius IX sagde i sin rundskrivelse af 15-8-1854: {MBF 454.4}

‘De tåbelige og fejlagtige doktriner eller fantasterier til forsvar for trosfrihed er en yderst fordærvelig vildfarelse — en pest, der må frygtes mere end noget andet i en stat.’ Samme pave fordømte i sin rundskrivelse af 8-12-1864 ‘dem, der forsvarer trosfrihed og fri gudsdyrkelse,’ samt ‘alle, der hævder, at kirken ikke må bruge magt.’ {MBF 454.5}

Roms fredelige tone i De forenede Stater indebærer ikke noget sindelagsskifte. Romerkirken er kun tolerant, hvor den er magtesløs. Biskop O’Connor siger: ‘Religionsfrihed tåles kun, indtil det modsatte kan gennemføres uden fare for den katolske verden.’ Ærkebiskoppen af St. Louis sagde engang: ‘Kætteri og vantro er forbrydelser, og i kristne lande som f.eks Italien og Spanien, hvor hele befolkningen er katolikker, og hvor den katolske religion er en væsentlig del af landets lov, straffes de som andre forbrydelser’… {MBF 454.6}

‘Enhver kardinal, ærkebiskop eller biskop i den katolske kirke aflægger ed på troskab mod paven, hvori følgende ord forekommer: Kættere, skismatikere og oprørere mod vor ovennævnte herre (paven) eller hans før omtalte efterfølgere vil jeg af bedste evne forfølge og bekæmpe.’“2 {MBF 455.1}

Det er sandt, at der findes oprigtige kristne inden for den romersk-katolske kirke. Tusinder i den kirke tjener Gud efter det lys, de har fået. De får ikke adgang til hans ord, og derfor erkender de ikke sandheden. De har ikke set modsætningen mellem en levende gudstjeneste og en række former og ceremonier. Gud ser med medfølende ømhed på disse sjæle, som er vokset op i en tro, der er falsk og utilfredsstillende. Han vil sende stråler af lys ind i det tætte mørke, der omgiver dem. Han vil røbe den sandhed for dem, som er i Jesus, og mange kommer til at indtage deres plads blandt hans folk. {MBF 455.2}

Men katolicismen som system er lige så lidt forenelig med Kristi evangelium nu, som den har været i nogen tidligere del af dets historie. De protestantiske kirker vandrer i mørke; ellers ville de se tidens tegn. Romerkirken rækker langt i sine planer og virkemåder. Den bruger al list for at udstrække sin indflydelse og øge sin magt som forberedelse til en voldsom og afgørende kamp om verdensherredømmet, for at genindføre forfølgelser og nedbryde alt det, protestantismen har opbygget. Katolicismen vinder frem til alle sider. Se blot, hvordan der stadig kommer flere katolske kirker og kapeller i de protestantiske lande. Se, hvor populære dens kollegier og seminarier er i Amerika, hvor de i vid udstrækning benyttes af protestanter. Se ritualismens vækst i England og de mange, som går over til katolikkernes rækker. Alt dette burde vække ængstelse og bekymring hos alle, der sætter pris på evangeliets rene lære. {MBF 455.3}

Der findes protestanter, som spiller under dække med og beskytter den katolske lære. De har sluttet forlig og gjort indrømmelser, som selv katolikkerne finder forbavsende og uforståelige. Man lukker øjnene for romerkirkens sande væsen og for de farer, der vil blive

en følge af dens overmagt. Folket må vækkes, så det kan modstå de tilnærmelser, som denne den borgerlige og religiøse friheds farligste fjende gør. {MBF 455.4}

Mange protestanter mener, at den katolske religion er utiltalende og dens gudstjeneste en kedelig, meningsløs række af ceremonier. Her tager de fejl. Skønt katolicismen bygger på et bedrag, er dette hverken groft eller plumpt. Romerkirkens gudstjeneste er meget betagende. Dens pragtudfoldelse og højtidelige ritualer betager menneskers sanser og får fornuftens og samvittighedens stemme til at tie. Øjet fortrylles. Pragtfulde kirker, imponerende processioner, gyldne altre, juvelbesatte helgenskrin, udsøgte malerier og vidunderlige skulpturer appellerer til skønhedssansen. Også øret fortrylles. Musikken er uovertruffen. Orglets dejlige klang, der blander sig med flerstemmig sang, idet den bruser gennem de store katedralers høje hvælvinger og søjlegange, kan ikke andet end fylde sindet med højtid og ærefrygt. {MBF 455.5}

Denne ydre pragt og ceremoni, der kun er en spot mod den syndige sjæls længsler, er et bevis på indre fordærvelse. Kristi religion behøver ikke den slags attraktioner som anbefaling. I lyset af korset ses den sande kristendoms renhed og skønhed, hvis værd ingen ydre prydelse kan forøge. Det er skønheden ved hellighed og en ydmyg, stille ånd, der har værdi i Guds øjne. {MBF 456.1}

Strålende stil er ikke nødvendigvis tegn på ren, ophøjet tanke. Udpræget kunstforståelse og raffineret smag møder man ofte hos verdslige og sanselige mennesker. De er ofte engageret af Satan for at få mennesker til at glemme deres åndelige behov og miste det fremtidige, evige liv af syne, at vende ryggen til deres evige hjælper og leve udelukkende for denne verden. {MBF 456.2}

En religion med tiltalende ydre former virker tiltrækkende på dem, der ikke er så faste i troen. Den katolske gudstjenestes pragt og ceremonier har en forførende, fortryllende magt, der bedrager mange, så de kommer til at betragte romerkirken som selve himlens port. Kun de, der har plantet deres fødder fast på sandhedens grund, og hvis tro er fornyet ved Guds ånd, kan modstå dens indflydelse. Tusinder, som ikke har en personlig erfaring med Kristus, vil blive ledt til at anerkende de gudfrygtige former, der er uden kraft. En sådan religion er netop, hvad masserne ønsker. {MBF 456.3}

Kirkens påstand om, at den har ret til at tilgive synder, får katolikkerne til at føle sig frie til at synde; og forordningen om skriftemål, uden hvilken syndsforladelse ikke gives, virker også som en tilladelse til synd. Den, der knæler for et syndigt menneske og i skriftemålet åbenbarer sit hjertes hemmelige tanker og fantasier, nedværdiger sin sjæls naturlige følelse af, hvad der er passende. Ved at gøre rede for sit livs synder for en præst — et syndigt, dødeligt menneske, der kun alt for ofte selv fører et udsvævende liv — svigter han sin opfattelse af, hvad der er rigtigt, og tager skade på sin sjæl. Hans opfattelse af Gud forringes, så Gud kommer til at stå for ham som et faldent menneske,

eftersom præsten repræsenterer Gud. Dette nedværdigende skriftemål fra menneske til menneske er den hemmelige kilde til meget af det onde, som fordærver verden og gør den moden til sin endelige undergang. Alligevel er det for den, der ikke tager sin synd højtideligt, mere tiltalende at skrifte for en anden dødelig end at åbne sit hjerte for Gud. Den menneskelige natur vil hellere gøre bod end give afkald på synden. Det er lettere at plage sit legeme med sækkelærred, nælder og gnavende lænker end at korsfæste de kødelige lyster. Tungt er det åg, som det menneskelige hjerte er villigt til at bære, frem for at bøje sig under Kristi åg. {MBF 456.4}

Der er en slående lighed mellem romerkirken og det jødiske samfund på Kristi tid. Mens jøderne hemmeligt trampede på hvert eneste princip i Guds lov, overholdt de strengt dens forskrifter i det ydre og belæssede den med krav og traditioner, der gjorde overholdelsen af disse til en plagsom byrde. Som jøderne bekendte sig til at ære loven, hævder katolikkerne at ære korset. De dyrker symbolet på Kristi lidelser, mens de i deres liv fornægter ham, som det symboliserer. {MBF 457.1}

Katolikker anbringer kors over deres kirker, på deres altre og på deres klæder. Alle vegne ser man korsets tegn. I det ydre æres og ophøjes det. Men Kristi lære er begravet under en mængde meningsløse traditioner, falske fortolkninger og strenge krav. Frelserens ord om de hykleriske jøder rammer lederne af den romersk-katolske kirke endnu hårdere: „De binder tunge og uoverkommelige byrder sammen og lægger dem på menneskenes skuldre, men selv vil de ikke røre dem med en finger.“3Samvittighedsfulde sjæle holdes nede i stadig frygt for en krænket Guds vrede, mens mange af kirkens høje embedsmænd lever i luksus og sanselig nydelse. {MBF 457.2}

Tilbedelse af billeder og relikvier, påkaldelse af helgener og ophøjelse af paven er Satans påfund for at drage menneskers tanker bort fra Gud og hans søn. For at gøre deres ødelæggelse fuldkommen bestræber han sig på at lede deres opmærksomhed bort fra ham, hos hvem der alene er frelse at finde. Han vil vise dem hen til hvad som helst, der kan sættes i stedet for ham, der sagde: „Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile.“4 {MBF 457.3}

Satan forsøger hele tiden at give en falsk fremstilling af Guds karakter, syndens natur og hvor meget der egentlig står på spil i den store strid. Hans spidsfindigheder lemper kravene i den guddommelige lov og giver mennesker frihed til at synde. Og samtidig fremstiller han Gud i et falsk lys, så man snarere betragter ham med frygt og had end med kærlighed. Den grusomhed, der er uløselig forbundet med hans egen natur, tillægger han Skaberen. Den er indbygget i religionssystemer og kommer til udtryk i forskellige former for gudsdyrkelse. På den måde forblindes mennesker, og Satan sikrer sig dem som hjælpere i sin kamp mod Gud. Ved forvanskede opfattelser af de guddommelige egenskaber kom hedningefolk til at tro, at

menneskeofringer var nødvendige for at sikre sig guddommens gunst. Frygtelige grusomheder er blevet begået under de forskellige former for afgudsdyrkelse. {MBF 457.4}

Den romersk-katolske kirke har blandet hedenske og kristne skikke og forvansket Guds væsen ved at tage tilflugt til grusomme og oprørende metoder. Da Rom havde overherredømmet, brugte man tortur og bål for at tvinge mennesker til at bøje sig for kirkens lære. Der var tale om blodbade i et omfang, som aldrig vil blive kendt, før det afsløres på dommens dag. Kirkens høje embedsmænd udtænkte ved deres herre Satans hjælp metoder, der forårsagede de størst mulige pinsler uden at gøre ende på offerets liv. I mange tilfælde blev denne djævelske proces gentaget til den yderste grænse for, hvad et menneske kunne udholde, indtil naturen opgav kampen, og den lidende bød døden velkommen som en sød befrielse. {MBF 458.1}

Sådan var skæbnen for romerkirkens modstandere. For sine tilhængere havde den tugtemidler som piskning, sult og legemlig tugt af enhver tænkelig og oprørende art. For at sikre sig himlens velbehag krænkede de bodfærdige Guds love ved at krænke naturens love. De lærte at sønderrive de bånd, som Gud har skabt til velsignelse og glæde for mennesket under dets jordiske liv. Kirkegårdene rummer millioner af ofre, der hele deres liv forgæves søgte at undertrykke deres naturlige følelser, at betvinge hver tanke og følelse af sympati for deres medskabninger som en synd imod Gud. {MBF 458.2}

Hvis vi ønsker at forstå Satans bestandige grusomhed, som den er kommet til udtryk gennem hundreder af år — ikke blandt dem, der aldrig har hørt om Gud, men i selve kristenhedens centrum og i dens fulde udstrækning — behøver vi kun at se på romerkirkens historie. Gennem dette kæmpemæssige bedrageriske system når mørkets fyrste sit mål: at vanære Gud og bringe elendighed over mennesker. Når vi ser, hvor dygtigt han skjuler sig og udfører sit værk gennem kirkens ledere, forstår vi bedre, hvorfor hans modvilje mod Bibelen er så stor. Hvis denne bog bliver læst, vil Guds kærlighed og nåde blive åbenbaret, og det vil kunne ses, at han ikke lægger nogle af disse tunge byrder på mennesker. Han ønsker kun et angergivent hjerte og en ydmyg, lydig ånd. {MBF 458.3}

Intet i Kristi eget liv tyder på, at mænd og kvinder skal spærre sig inde i klostre for at blive gjort egnede for himlen. Og han har aldrig lært, at kærlighed og medfølelse skal undertrykkes. Frelserens hjerte strømmede over af kærlighed. Jo nærmere et menneske kommer moralsk fuldkommenhed, jo mere følsomt bliver det, jo klarere opfatter det synden og jo dybere bliver dets medfølelse med de lidende. Paven hævder at være Kristi stedfortræder, men hvordan tåler hans karakter at sammenlignes med vor frelsers? Har Kristus nogen sinde dømt mennesker til fængsling eller tortur, fordi de ikke hyldede ham som himlens Konge? Da beboerne i en samaritansk landsby ikke ville tage imod ham, spurgte apostlen Johannes harmfuldt: „Herre, vil du have, at vi skal sige, at der skal falde ild ned fra himlen og fortære dem (sådan som Elias i sin tid gjorde)?“ Jesus så medlidende på

sin discipel, satte ham i rette for hans hårdhed og sagde: „Menneskesønnen er ikke kommet for at ødelægge liv, men for at frelse dem.“5Hvilken forskel er der ikke på Kristi ånd og på hans såkaldte stedfortræders! {MBF 459.1}

Nu viser romerkirken sig fra den pæne side og undskylder sine mange grusomheder. Den har iklædt sig en kristuslignende klædning, men er stadig den samme. Alle pavedømmets grundsætninger fra gammel tid lever endnu i dag. De læresætninger, der blev udtænkt i den mørkeste tid, gælder stadig. Lad ingen bedrage sig selv. Den pavemagt, som protestanterne nu er så villige til at anerkende, er den samme som beherskede verden på reformationens tid, da Guds mænd med fare for deres liv stod frem for at afsløre dens uretfærdighed. Pavedømmet har stadig den samme stolthed og overlegenhed, der gjorde det til herre over konger og fyrster og gjorde krav på særlige forrettigheder fra Gud. Romerkirkens ånd er ikke mindre grusom og despotisk nu, end da den sønderknuste menneskelig frihed og myrdede Guds hellige. {MBF 459.2}

Pavemagten er netop, hvad profetien erklærede, at den skulle blive: de sidste tiders frafald.6Det hører med til dens politik at spille den rolle, der bedst tjener dens hensigter. Men under kamæleonens skiftende ydre skjuler den slangens uforanderlige gift. „Man behøver ikke at overholde et løfte, der er givet til kættere eller personer, der er mistænkt for kætteri,“7hedder det. Skal denne magt, hvis historie i tusinde år er skrevet med de helliges blod, nu anerkendes som en del af Kristi kirke? {MBF 459.3}

Det er ikke uden grund, at man i protestantiske lande har hævdet, at katolicismen nu afviger langt mindre fra protestantismen end tidligere. Der er sket en forandring — men ikke med pavemagten. Katolicismen ligner virkelig den protestantisme, der eksisterer i dag, fordi protestantismen i høj grad er degenereret siden reformatorernes tid. {MBF 460.1}

Idet de protestantiske kirker har søgt verdens gunst, er deres øjne blevet blindet af falsk barmhjertighed. De kan ikke se andet, end at det er rigtigt at tro godt om alt ondt — og det uundgåelige resultat vil blive, at de til sidst vil tro ondt om alt godt. I stedet for at kæmpe for den tro, der engang blev overgivet de hellige, er de nu ligefrem ved at undskylde over for romerkirken, at de har haft en så ukærlig mening om den — og bede om tilgivelse for deres snæversind. {MBF 460.2}

Der er mange, selv blandt dem, der ikke er gunstigt stemt over for Rom, der ikke ser nogen større fare ved dens magt og indflydelse. Mange hævder, at middelalderens åndelige og moralske mørke begunstigede udbredelsen af dens dogmer, overtro og undertrykkelse, og at den moderne tids større oplysning, almindeligt udbredte viden og voksende fordomsfrihed i religiøse spørgsmål vil hindre en genoplivelse af intolerancen. Den blotte tanke, at sådanne tilstande kunne findes i vor oplyste tid, erklæres for latterlig. Det er sandt, at et stort lys skinner på vor tid, både intellektuelt, moralsk og religiøst. Fra Guds Hellige Ords åbne sider er himmelsk lys blevet udgydt over verden. Men man bør erindre, at jo større lys, der bliver

givet, jo dybere er mørket hos dem, der forvansker eller forkaster det. Et studium af Bibelen suppleret med oprigtig bøn ville vise protestanterne pavemagtens sande karakter og de ville komme til at afsky den. Men mange er så kloge i egen overbevisning, at de ikke føler trang til at søge Gud, for at kunne erkende sandheden. Skønt de smigrer sig med at være så oplyste, er de uvidende både om Skriften og om Guds kraft. For at berolige deres samvittighed, tyr de til det, der er mindst åndeligt og ydmygende. Hvad de ønsker, er en metode til at glemme Gud, der skal se ud som en metode til at huske ham. Pavemagten egner sig udmærket til at opfylde deres ønsker. Den passer for to slags mennesker og omfatter næsten hele verden — de, der vil frelses ved deres egne fortjenester, og dem, der vil frelses i deres synder. Dette er hemmeligheden ved denne kirkes magt. {MBF 460.3}

En tid med stort åndeligt mørke har vist sig at være gunstig for pavemagten. Man vil dog komme til at se, at en tid med stort åndeligt lys er lige så gunstig for dens fremgang. Før i tiden, da mennesker ikke ejede Guds ord og ikke kendte sandheden, handlede de i blinde, og tusinder blev indfanget uden at opdage det net, der var spændt ud for fødderne af dem. Nu lader mange sig blænde af menneskelige spekulationer, „såkaldt videnskab." De opdager ikke fælden og går lige i den, som var de blinde. Det var Guds hensigt, at menneskets intellektuelle evner skulle anses for en gave fra Skaberen og bruges i sandhedens og retfærdighedens tjeneste. Men når stolthed og ærgerrighed næres, og man sætter sine egne teorier over Guds ord, kan oplysning være til større skade end uvidenhed. Derfor vil vor tids falske videnskab, som undergraver troen på Bibelen, vise sig at have lige så stort held til at berede vejen for antagelsen af den katolske lære med dens tiltalende former, som uvidenheden havde det i dens storhedstid i middelalderen. {MBF 460.4}

I de bevægelser, der nu er under udvikling i De forenede Stater for at sikre statens støtte til kirkens institutioner og skikke, følger protestanterne i katolikkernes fodspor. Ja, mere end det: de åbner døren for pavemagten, så den i det protestantiske Amerika kan vinde det overherredømme tilbage, som den har mistet i den gamle verden. Og det, der giver disse bevægelser endnu større betydning, er den kendsgerning, at deres hovedformål er tvungen søndagshelligholdelse — en skik, der har sin oprindelse i romerkirken, og som denne kalder et tegn på sin myndighed. Det er romerkirkens ånd — den ånd, der retter sig efter verdslige skikke og sætter menneskers traditioner over Guds bud — der gennemsyrer de protestantiske kirker og forleder dem til at arbejde på samme måde for søndagens ophøjelse, som pavekirken allerede har gjort det. {MBF 461.1}

Hvis læseren ønsker at kende de midler, der vil blive brugt i den forestående kamp, behøver han kun at studere beretningerne om, hvilke midler Rom anvendte i samme hensigt i de svundne tider. Hvis han vil vide, hvordan katolikker og protestanter i forening vil behandle dem, der forkaster deres dogmer, lad ham da se, hvilken ånd Rom lagde for dagen over for sabbatten og dens forsvarere. {MBF 461.2}

Kongelige forordninger, almindelige kirkemøder og kirkelige bestemmelser med støtte fra verdslige myndigheder skaffede den hedenske festdag dens hædersplads i den kristne verden. Den første offentlige forordning, der indførte søndagen som helligdag, var en lov, der blev udstedt af Konstantin år 321 (se noter). Denne lov bestemte, at byboere skulle hvile på „solens ærværdige dag," men tillod landmænd at fortsætte deres arbejde. Skønt det egentlig var en hedensk vedtægt, blev den indført af kejseren, efter at han havde antaget den kristne tro. {MBF 461.3}

Da den kejserlige befaling viste sig at være utilstrækkelig til at erstatte guddommelig myndighed, hævdede Eusebius — en biskop, der søgte fyrsternes gunst og var Konstantins nære ven og rygklapper — at Kristus havde overført sabbatten til søndagen. Ikke ét eneste vidnesbyrd fra Skriften blev fremsat som bevis for denne nye lære. Eusebius indrømmer selv ubevidst, at den er falsk, og udpeger selv ændringens rette ophavsmand. „Alt, hvad det er menneskets pligt at gøre på sabbatten," siger han, „har vi overført til Herrens dag."8Men skønt argumenterne for søndagen savnede ethvert grundlag, gav de mennesker mod til at træde Herrens sabbat under fode. Alle, der ønskede at blive æret i denne verden, antog den populære festdag. {MBF 462.1}

Efterhånden som pavedømmet blev almindeligt anerkendt, fortsattes arbejdet på søndagens ophøjelse. I lang tid arbejdede landmændene, når de ikke var i kirke, og den syvende dag blev endnu betragtet som sabbat. Men der kom stadig ændringer. Det blev forbudt dem, der havde gejstlige embeder, at afsige dom i borgerlige stridsspørgsmål om søndagen. Kort tid efter fik alle uanset deres stilling befaling om at afholde sig fra almindeligt arbejde under trussel om fængsel for frie borgere og prygl for slaver. Senere kom en bestemmelse om, at rige mennesker skulle straffes med tabet af halvdelen af deres ejendom. Hvis de stadig var opsætsige, blev de gjort til slaver. De lavere klasser blev dømt til landsforvisning på livstid. {MBF 462.2}

Man tog også sin tilflugt til mirakler. Blandt andet forlød det, at en landmand, der skulle til at pløje sin mark en søndag, rensede sin plov med et stykke jern, og det satte sig fast i hans hånd, så han måtte gå rundt med det i to år „med stor smerte og skam for ham."9 {MBF 462.3}

Senere befalede paven, at sognepræsterne skulle formane overtrædere af søndagen til at gå i kirke og bede deres bønner, for at de ikke skulle nedkalde store ulykker over sig selv eller deres naboer. Et kirkekoncil fremførte det argument, der siden anvendtes i vid udstrækning, selv af protestanter, at søndagen måtte være sabbatten, fordi folk, der arbejdede om søndagen, var blevet ramt af lynet. „Det er tydeligt," sagde prælaterne, „at det i høj grad har vakt Guds mishag, at de tilsidesætter denne dag." Der blev rettet en appel til præster og ministre, konger og fyrster og alle troende om at „bestræbe sig af yderste evne på

at ære dagen og overholde den med større fromhed i den kommende tid til kristendommens ære.“10 {MBF 462.4}

Da kirkemødernes påbud viste sig utilstrækkelige, blev de verdslige myndigheder bedt om at udstede et edikt, der skulle slå mennesker med rædsel og tvinge dem til at afholde sig fra at arbejde om søndagen. Ved en synode i Rom blev alle tidligere vedtagelser atter bekræftet højtideligt og med stor alvor. De blev også indføjet i den kirkelige lov og håndhævet af de borgerlige myndigheder næsten overalt i kristenheden.11 {MBF 463.1}

Men det voldte stadig mange vanskeligheder, at der ikke i Skriften fandtes nogen begrundelse for søndagens helligholdelse. Folket tvivlede på, at deres lærere havde ret til at tilsidesætte Jahves direkte befaling: „Den syvende dag er sabbat for Herren din Gud,“ for at helligholde solens dag. For at afhjælpe mangelen på bibelske beviser måtte man finde andre udveje. En nidkær forkæmper for søndagen, der i slutningen af det12århundrede besøgte Englands kirker, mødte modstand fra trofaste vidner for sandheden, og hans anstrengelser var så frugtesløse, at han en tid forlod landet for at udtænke et middel til at håndhæve sin lære. Da han vendte tilbage, havde han fundet det, og nu havde han større held med sig. Han medbragte et dokument, som han foregav stammede fra Gud selv. Det indeholdt det nødvendige påbud om at helligholde søndagen — tillige med frygtelige trusler, som skulle skræmme de ulydige. Dette dyrebare dokument — en forfalskning så tarvelig som den institution, den støttede — blev udgivet for at være faldet ned fra himlen og fundet i Jerusalem på Skt. Simons alter på Golgata. Men i virkeligheden stammede det fra det pavelige palads i Rom. Svig og forfalskninger for at fremme kirkens magt og rigdom har altid været anset for lovlige af det pavelige hierarki. {MBF 463.2}

Dette dokument forbød alt arbejde fra den niende time — klokken 15 lørdag eftermiddag — til solopgang om mandagen, og man hævdede, at dets gyldighed var bekræftet af mange mirakler. Man fortalte, at mennesker, der arbejdede efter det fastsatte klokkeslæt, var blevet ramt af lammelser. En møller, der forsøgte at male sit korn, så en strøm af blod komme frem i stedet for mel, og møllehjulet stod stille trods en stærk strøm af vand. En kvinde, der satte dej i ovnen, så, at den var rå, da hun tog den ud, skønt ovnen var meget hed. En anden, som havde dej parat til at sætte i ovnen ved den niende time, men besluttede at sætte den til side til om mandagen, opdagede næste dag, at den var blevet formet til brød og bagt ved guddommelig kraft. En mand, som bagte brød efter den niende time om lørdagen, så blod flyde fra det, da han næste morgen ville spise det. Ved sådanne absurde og overtroiske historier forsøgte søndagens forkæmpere at bevise dens hellighed.12 {MBF 463.3}

Både i Skotland og i England vandt man større agtelse for søndagen ved at knytte den sammen med en del af den gamle sabbat. Men der var forskel på, hvor lang tid den skulle helligholdes. En forordning fra den skotske konge kundgjorde, at „lørdag fra kl. 12 middag

burde anses for hellig," og at ingen fra det tidspunkt til mandag morgen måtte beskæftige sig med verdsligt arbejde.13 {MBF 464.1}

Trods alle anstrengelser for at bevise søndagens hellighed indrømmede katolikkerne offentligt sabbattens guddommelige autoritet, og at den forordning, de havde erstattet den med — søndagen, var af menneskelig oprindelse. I det 16. århundrede hed det ganske klart i en udtalelse fra et paveligt koncil: {MBF 464.2}

„Lad alle kristne huske, at den syvende dag blev helliget af Gud og er blevet antaget og overholdt ikke blot af jøderne, men også af alle andre, der gør krav på at tjene Gud; dog har vi kristne forandret deres sabbat til Herrens Dag."14 {MBF 464.3}

De, der har ændret Guds lov, var ikke uvidende om, hvad de gjorde. De satte sig med velberåd hu over Gud. {MBF 464.4}

En slående demonstration af Roms politik over for dem, der er uenige med kirken, fik man i den lange, blodige forfølgelse af valdenserne (se noter). Nogle af disse helligholdt sabbatten. Også andre måtte lide for deres troskab mod det fjerde bud. De etiopiske kirkers historie er især betydningsfuld. I den mørke middelalder havde man tabt de kristne i Centralafrika af syne, og i mange år kunne de frit udøve deres tro. Men til sidst blev Rom opmærksom på deres eksistens, og kejseren af Etiopien blev snart lokket til at anerkende paven som Kristi stedfortræder. Andre indrømmelser fulgte. Der blev udstedt en forordning, som under trusler om de strengeste straffe forbød helligholdelse af sabbatten.15Men det pavelige åg blev snart så tyngende, at etiopierne besluttede at kaste det af sig. Efter en frygtelig kamp blev katolikkerne forvist fra deres ejendomme, og den gamle tro blev genindført. Kirkerne glædede sig over deres frihed, og de glemte aldrig den lektie, de havde lært angående Roms vildførelse, fanatisme og despotiske magt. De var tilfredse med at forblive i deres ensomme rige, ukendt for den øvrige kristenhed. {MBF 464.5}

De afrikanske kirker overholdt sabbatten, ligesom pavekirken havde gjort før sit fuldstændige frafald. Skønt de helligholdt sabbatten i lydighed mod Guds bud, afholdt de sig fra at arbejde om søndagen i overensstemmelse med kirkens skik. Da Rom havde fået virkelig magt, trådte den Guds sabbat under fode for at ophøje sin egen; men Afrikas kirker, der havde levet skjult i næsten tusind år, deltog ikke i dette frafald. Da de en tid kom under Roms herredømme, blev de tvunget til at tilsidesætte den sande sabbat og ophøje den falske, men ikke så snart havde de genvundet deres frihed, før de vendte tilbage til at adlyde det fjerde bud (se noter). {MBF 464.6}

Disse beretninger fra gamle dage afslører tydeligt Roms fjendskab mod den sande sabbat og dens forsvarere, og hvilke midler, den tager i brug for at ære den hviledag, den selv har indstiftet. Guds ord siger, at disse forhold vil gentage sig, når de romerske katolikker og protestanterne går sammen om at ophøje søndagen. {MBF 465.1}

Profetien i Åbenbaringen 13 forkynder, at den magt, der repræsenteres af dyret med to horn som et lam, skal få „jorden og dem, der bor på den“ til at dyrke pavemagten — her symboliseret ved dyret, der „lignede en panter.“ Dyret med de to horn skal også sige „til dem, der bor på jorden, at de skal lave et billede af dyret.“ Desuden skal det få alle, „store og små, rige og fattige, frie og trælle,“ til at modtage „dyrets mærke.“16Det er vist, at De forenede Stater er den magt, der fremstilles som dyret med to horn som et lam, og at denne profeti vil blive opfyldt, når De forenede Stater gennemtvinger søndagens helligholdelse, som Rom kræver som en særlig anerkendelse af sin overhøjhed. Men Amerika vil ikke være alene om denne hyldest til romerkirken. Roms indflydelse i de lande, der engang har anerkendt dets overherredømme, er langtfra forbi. Og profetien forudsiger en genoprettelse af denne magt. „Et af dets hoveder var som dødeligt såret, men dets banesår blev lægt. Hele jorden fulgte dyret med undren.“17Dette dødelige sår viser hen til pavemagtens fald i 1798. Derefter siger profeten: „Dets banesår blev lægt. Hele jorden fulgte dyret med undren.“ Paulus siger, at „lovløshedens menneske“ skal fortsætte sit virke lige til Herrens genkomst.18Helt til tidernes ende vil han fortsætte sit bedrageriske værk. Med henblik på pavemagten siger profeten: „Og alle, der bor på jorden, vil tilbede det, enhver, hvis navn ikke, fra verden blev grundlagt, står skrevet i livets bog.“19Både i den gamle og den nye verden skal romerkirken hyldes ved den ære, der vises søndagens helligholdelse, som udelukkende hviler på den romerske kirkes autoritet. {MBF 465.2}

Siden midten af det nittende århundrede har de, der studerer profetierne i De forenede Stater, vist verden dette vidnesbyrd. I de begivenheder, der nu finder sted, ser man en hurtig udvikling hen imod opfyldelsen af profetien. Protestantiske præster hævder, at der står guddommelig autoritet bag søndagens helligholdelse — men med samme mangel på bevis fra Skriften som hos de pavelige ledere, der opdigtede mirakler til erstatning for et påbud fra Gud. Den påstand, at Gud vil straffe dem, der overtræder søndagen, vil blive gentaget, ja, den er allerede begyndt at vise sig. Og en bevægelse med det formål at gennemtvinge søndagens helligholdelse er under hurtig udvikling. {MBF 465.3}

Romerkirkens snedighed og list er forunderlig. Den kan gætte, hvad der vil ske. Den venter, til dens tid er inde. Den ser, at de protestantiske kirker hylder den ved at antage den falske sabbat, og at de forbereder sig til at gennemtvinge den med nøjagtig samme midler, som den selv benyttede i svundne tider. De, der afviser sandhedens lys, vil søge hjælp hos denne selvbestaltede, ufejlbarlige magt til ophøjelse af en institution, der er udgået fra den. Det er ikke vanskeligt at forudse, at den glad og gerne vil komme protestanterne til hjælp i dette. Hvem forstår bedre end de pavelige ledere, hvordan man behandler dem, der er ulydige mod kirken? {MBF 466.1}

Den romersk-katolske kirke danner med alle sine forgreninger over hele verden en vældig organisation, der står under pavestolens kontrol og er opbygget for at tjene dens interesser. I hvert eneste land på kloden belæres dens millioner af medlemmer om deres

pligt til troskab mod paven. Uanset deres nationalitet og regering skal de anse kirkens myndighed for hævet over alle andres. Skønt de har lov til at aflægge en troskabsed til staten, ligger deres løfte om troskab mod Rom altid bagved og løser dem fra ethvert løfte, der ikke stemmer med Roms interesser. {MBF 466.2}

Historien vidner om romerkirkens stadige, snedige bestræbelser for at blande sig i nationernes anliggender. Og når den har fået fodfæste, fremmer den sine egne formål, selv på bekostning af fyrster og folk. I 1204 aftvang pave Innocens III kong Peter II af Aragonien følgende usædvanlige ed: „Jeg, Peter, konge af Aragonien, erklærer og lover altid at være min herre, pave Innocent, hans katolske efterfølgere og romerkirken, tro og lydig og trofast bevare mit rige i lydighed mod ham, forsvare den katolske tro og forfølge kætteriets fordærvelse.“20Dette harmonerer med kravene om den romerske paves magt, „at han har ret til at afsætte kejsere,“ og „at han kan løse undersåtter fra deres tilhørsforhold til uretfærdige herskere“21(se noter). {MBF 466.3}

Og glem ikke, at det er romerkirkens stolthed, at den aldrig forandrer sig. Gregor VII's og Innocens III's principper er også i dag den romersk-katolske kirkes principper. Havde den blot magt til det, ville den praktisere dem med samme kraft i dag som i svundne århundreder. Protestanterne ved ikke, hvad de gør, når de søger Roms hjælp til at ophøje søndagen. Mens de er optaget af gennemførelsen af deres formål, er det Roms mål at genoprette sin tabte magt og overhøjhed. Hvis det princip bliver indført i De forenede Stater, at kirken kan benytte eller kontrollere statsmagten, og at religiøse skikke påtvinges ved verdslige love — kort sagt, hvis kirken og staten skal have magt til at herske over samvittigheden — vil Roms sejr være sikker i dette land. {MBF 466.4}

Guds ord har advaret om den fare, der nærmer sig. Hvis ingen giver agt på disse advarsler, vil den protestantiske verden komme til at forstå, hvad Roms virkelige hensigter går ud på, men først når det er for sent at slippe ud af snaren. Roms magt vokser støt og roligt. Dens doktriner øver deres indflydelse i retssale, i kirker og i menneskers hjerter. Den opfører sine imponerende og vældige bygninger, i hvis hemmelige kamre dens tidligere forfølgelser vil blive gentaget. Støt og umærkeligt samler den sine kræfter til at fremme sine egne formål, når tiden er inde, og den kan slå til. Den ønsker kun en gunstig lejlighed, og en sådan er allerede ved at blive givet den. Vi vil snart få at se og føle, hvad katolicismens hensigt er. Enhver, der tror og adlyder Guds ord, vil derved udsætte sig for vanære og forfølgelse. {MBF 467.1}

Kapitel 36—Den forestående kamp

Lige fra begyndelsen af den store strid i himlen har det været Satans hensigt at omstyrte Guds lov. Det var med dette for øje, han begyndte sit oprør mod Skaberen, og siden han blev nedstyrtet fra himlen, har han fortsat den samme kamp på jorden. At bedrage menneskene og få dem til at overtræde Guds lov er det mål, han stadig forfølger. Hvad enten dette mål nås ved at forkaste hele loven eller kun én af dens forskrifter, vil det endelige resultat blive det samme. Den, som „fejler blot på ét punkt," viser foragt for hele loven; hans indflydelse og eksempel er og bliver overtrædelsen; han „er blevet skyldig i dem alle."1 {MBF 469.1}

I sine forsøg på at vække foragt for de guddommelige love har Satan forvansket Bibelens lære, og vildfarelser indgår i troen hos tusinder, der bekender sig til at tro på Skriften. Den sidste store konflikt mellem sandhed og vildfarelse er kun den endelige styrkeprøve i den langvarige strid om Guds lov. Denne kamp er ved at begynde — en kamp mellem menneskers love og Jahves bud, mellem Bibelens religion og myters og traditioners religion. {MBF 469.2}

De kræfter, der skal samles i denne kamp mod sandhed og retfærdighed, er nu i fuld gang. Guds hellige ord, der er blevet bevaret for os under så mange lidelser og så meget blod, værdsættes kun lidt. Bibelen er inden for alles rækkevidde, men det er kun få, der virkelig vedkender sig den som en vejleder for livet. Vantroen breder sig i en forfærdende grad, ikke blot i verden, men også inden for kirken. Mange fornægter selve den kristne tros grundlæggende principper. De store kendsgerninger vedrørende skabelsen, som de fremstilles af de inspirerede skribenter: menneskets fald, forsoningen og Guds lovs evige gyldighed afvises enten helt eller delvist af en stor del af verdens bekendende kristne. Tusinder, som roser sig af deres klogskab og frigjorthed, anser det for et tegn på svaghed at tro ubetinget på Bibelen. De mener, det viser en overlegen begavelse og lærdom at fremsætte smålig kritik af Skriften, og at bortforklare dens mest betydningsfulde sandheder eller sige, at de kun har en åndelig betydning. Mange præster lærer deres menighed og mange lærere deres elever, at Guds lov er ændret eller ophævet. Det anses for latterligt og foragteligt at tro, at dens krav stadig gælder og skal adlydes bogstaveligt. {MBF 469.3}

Ved at forkaste sandheden forkaster mennesker sandhedens ophavsmand. Ved at træde Guds lov under fode fornægter de Lovgiverens myndighed. Man kan lige så godt skabe sig en afgud af falske lærdomme og teorier som af træ eller sten. Ved at fremstille et falsk billede af Guds væsen får Satan mennesker til at opfatte hans personlighed helt forkert. Mange mennesker har sat et filosofisk afgudsbillede på Jahves trone, mens den levende Gud, som han er åbenbaret i sit ord, i Kristus og i skaberværket, kun dyrkes af få. Tusinder gør naturen til deres gud, mens de afviser naturens Gud. I den kristne verden i dag eksisterer afgudsdyrkelse i lige så høj grad som på Elias' tid i det gamle Israel, omend i en anden

form. Mange kloge mænds gud, filosoffers, digteres, politikeres og journalisters gud — de slebne, moderne kredses, mange kollegiers og universiteters, ja, endog teologiske institutioners gud — er ikke meget bedre end Ba'al, fønikernes solgud. {MBF 470.1}

Ingen vildfarelse inden for den kristne verden sætter sig mere dristigt op mod himlens autoritet og fornuftens stemme — ingen har mere ødelæggende virkninger end den moderne lære, der hurtigt vinder udbredelse: at Guds lov ikke længere er bindende for mennesker. Enhver nation har sine egne love, som kræves adlydt og respekteret; uden dem kunne ingen regering bestå. Kan det da tænkes, at himlens og jordens skaber ikke har en lov, der gælder for hans skabninger? Tænk, om ansete præster offentligt forkyndte, at de love, der styrer landet og beskytter borgernes rettigheder, ikke var gyldige — at de begrænsede folkets frihed og derfor ikke burde adlydes! Hvor længe ville sådanne mænd blive tålt på prædikestolen? Men er det en større forbrydelse at ringeagte statens eller nationens love end at træde de guddommelige befalinger, som er grundlaget for enhver form for regering, under fode? {MBF 470.2}

Det ville passe bedre for nationer at ophæve deres vedtægter, give folkene lov til at gøre, som de ville, end for universets hersker at annullere sin lov og lade verden være uden grundlag til fordømmelse af de skyldige og retfærdiggørelse af de lydige. Kan vi forestille os, hvad resultatet ville blive af at gøre Guds lov ugyldig? Forsøget er gjort. Forfærdelige forhold var rådende i Frankrig, da ateismen blev den styrende magt. Da blev det demonstreret for verden, at afskaffelse af de begrænsninger, som Gud har pålagt, er at acceptere et styre af de grusomste tyranner. Når målestokken for retfærdighed tilsidesættes, er vejen åben for, at det ondes fyrste kan udøve sin magt på jorden. {MBF 471.1}

Når man forkaster Guds lov, ophører synden at være syndig og retfærdigheden at være ønskværdig. De, der nægter at underkaste sig Guds styre, er helt uegnede til at styre sig selv. Gennem deres skadelige undervisning er opsætsighed blevet indpodet hos børn og unge, der af naturen er irriterede over at blive kommanderet med, og resultatet bliver et retsløst og tøjlesløst samfund. Mens masserne gør nar af dem, der er så naive at adlyde Guds krav, tager de ivrigt imod Satans vildfarelser. De giver lysterne frit løb og begår de samme synder, som har nedkaldt dom over hedningerne. {MBF 471.2}

De, der lærer mennesker at tage sig Guds bud let, sår ulydighed og vil høste ulydighed. Hvis de hæmmende bånd, Guds lov pålægger os, helt tilsidesættes, vil der snart heller ikke bliver taget hensyn til menneskelige love. Fordi Gud forbyder uhæderlig praksis, begær, løgn og bedrag, er mennesker rede til at træde hans bud under fode som en hindring for deres materielle fremgang, men følgerne af at tilsidesætte disse forskrifter bliver helt anderledes, end de havde ventet. Hvis loven ikke var bindende, hvorfor skulle nogen så frygte for at overtræde den? Ejendom vil ikke være sikret. Folk ville tage deres naboers ejendele med vold, og de stærkeste ville blive de rigeste. Ikke engang livet ville man

respektere. Ægteskabsløftet ville ikke mere være et helligt værn for familien. Den, der kunne, ville tage sin næstes hustru med vold, hvis han ønskede det. Det femte bud ville blive tilsidesat sammen med det fjerde. Børn ville ikke vige tilbage for at tage deres forældres liv, hvis de ved at gøre det, kunne opfylde deres fordærvede ønsker. Den civiliserede verden ville blive til en bande røvere og mordere, og fred, hvile og lykke ville være forvist fra jorden. {MBF 471.3}

Den lære, der går ud på, at mennesker ikke behøver at adlyde Guds bud, har allerede svækket styrken i de moralske forpligtelser og åbnet syndens sluseporte på jorden. Lovløshed, udsvævelser og korruption strømmer ind over os som en flodbølge. Satan arbejder i familielivet. Hans banner vajer selv i såkaldte kristne hjem. Der findes misundelse, ond mistanke, hykleri, kulde, strid, tillidsbrud og uhæmmede lidenskaber. Alle de religiøse principper, der skulle danne grundlaget for og rammen om samfundslivet, er som en vaklende bygning, der er lige ved at styrte sammen. Når de værste forbrydere kommer i fængsel, bliver de ofte genstand for opmærksomhed og får tilsendt gaver, som om de havde opnået en misundelsesværdig udmærkelse. Deres liv og karakter omtales alle vegne. Pressen offentliggør detaljer i forbrydelsernes afskyelige ondskab og indvier på den måde andre i, hvordan man bedrager, myrder og røver; og Satan fryder sig over sine djævelske planers fremgang. Blind ondskab, manglende respekt for livet, det stadig voksende, frygtelige umådehold og forbrydelser af alle slags burde vække alle, der frygter Gud, og få dem til at spørge, hvad der kan gøres for at standse ondskabens flodbølge. {MBF 472.1}

Domstole er korrupte. Mænd i ledende stillinger lader sig lede af begærlighed og sanselighed. Mangel på mådehold har svækket manges evner, så Satan næsten har fuld kontrol over dem. Jurister er fordærvede; de lader sig bestikke og bliver vildledt. Drukkenskab, udsvævelser, misundelse og uhæderlighed af enhver art findes blandt dem, der administrerer lovene. „Retten er trængt tilbage, og retfærdigheden holder sig langt borte; for sandhed snubler på torvet, og ærlighed kan ikke komme frem.“2 {MBF 472.2}

Den uretfærdighed og det åndelige mørke, der herskede under romerkirkens overhøjhed, var det uundgåelige resultat af at undertrykke Skriften. Men hvor finder man årsagen til den udbredte vantro, forkastelsen af Guds lov og den deraf følgende fordærvelse under evangeliets fulde lys på en tid, hvor der hersker fuld trosfrihed? Nu, hvor Satan ikke længere kan beherske verden ved at fratage den Skriften, bruger han andre midler for at opnå samme resultat. At nedbryde troen på Bibelen tjener hans hensigt lige så godt som at tilintetgøre selve Bibelen. Ved at udbrede den tro, at Guds lov ikke gælder, lykkes det ham lige så godt at få mennesker til at overtræde den, som hvis de havde været helt uvidende om den. Og ligesom i svundne tider har han fremmet sine planer gennem kirken. Tidens religiøse organisationer nægter at høre på de upopulære sandheder, der fremgår tydeligt af Skriften, og for at bekæmpe dem har de antaget fortolkninger og indtaget standpunkter, som har

spredt skepticismens sæd for alle vinde. Ved at fastholde den pavelige vildfarelse om sjælens udødelighed og menneskets bevidste tilstand i døden har de forkastet det eneste forsvar mod spiritismens bedrag. Læren om den evige pine har fået mange til at tvivle på Bibelen. Når det fjerde buds krav fremstilles for mennesker, opdager de, at det påbyder helligholdelse af den syvende dag. Og som den eneste udvej til at befri sig for en pligt, som man er uvillig til at opfylde, erklærer man, at Guds lov ikke mere gælder. På denne måde forkaster man loven og sabbatten samtidig. Efterhånden som sabbatsreformen går fremad, vil forkastelsen af Guds lov for at undgå det fjerde buds krav blive næsten verdensomspændende. De religiøse lederes lære har åbnet vejen for vantro, spiritisme og foragt for Guds hellige lov. Der hviler et frygteligt ansvar på disse ledere for den syndighed, der findes i den kristne verden. {MBF 472.3}

Og så er det netop disse folk, der hævder, at den fordærvelse, der breder sig så hurtigt, i høj grad skyldes vanhelligelsen af den såkaldte „kristne sabbat," og at en tvungen helligholdelse af søndagen ville betyde meget for en forbedring af samfundsmoralen. Det er navnlig i Amerika, dette gøres gældende, da læren om den rette sabbat har været forkyndt i størst udstrækning her. Her forenes afholdsbevægelsen, en af de vigtigste og mest fremtrædende moralske reformer, ofte med søndagsbevægelsen, og dens fortalere hævder, at de arbejder på at fremme samfundets største interesse. Afholdsbevægelsen, som er en af de mest fremtrædende og betydningsfulde moralske reformer, forener sig ofte med søndagsbevægelsen. Forkæmperne for den sidstnævnte udgiver sig for at arbejde for samfundets bedste interesser, mens de, der nægter at slutte sig sammen med dem, erklæres for fjender af mådehold og reformer. Men det faktum, at en bevægelse, der støtter vildfarelse, er knyttet til et arbejde, der er godt i sig selv, berettiger ikke fejlen. Vi kan skjule et giftstof ved at blande det i sund mad, men vi ændrer ikke giften som sådan. Den bliver tværtimod mere farlig, fordi der er større sandsynlighed for, at den tages uforvarende. Det er et af Satans påfund at forene løgnen med netop så meget sandhed, at den får et skær af troværdighed. Det er muligt, at de, der går i spidsen for søndagsbevægelsen, gør sig til talsmænd for principper, der er i overensstemmelse med Bibelen. Men så længe de stiller krav, der strider mod Guds lov, kan hans tjenere ikke gøre fælles sag med dem. Intet kan retfærdiggøre, at de tilsidesætter Guds bud for menneskers forskrifter. {MBF 473.1}

Ved hjælp af de to store vildfarelser: sjælens udødelighed og søndagens hellighed, vil Satan vildlede menneskene. Mens den første danner grundlaget for spiritismen, skaber den anden sympati for romerkirken. Protestanterne i De forenede Stater vil være de første til at række hånden over afgrunden mod spiritismen; de vil række ud over det dybe svælg for at trykke den romerske magt i hånden, og dette land vil følge i Roms fodspor under påvirkning af det tredobbelte forbund og træde samvittighedens rettighed under fode. {MBF 474.1}

Idet spiritismen efterligner tidens såkaldte kristendom mere og mere, får den større mulighed for at bedrage og besnære. Satan er selv gået over til den nye orden. Han vil vise

sig som en lysets engel. Gennem spiritismen udføres mirakler, syge helbredes, og der sker mange ubestridelige undere. Og da ånderne vil bekende sig til at tro på Bibelen og vise respekt for kirkens skikke, vil man anse deres gerninger for at være af guddommelig oprindelse. {MBF 474.2}

Nu er skillelinjen mellem de bekendende kristne og de gudløse næppe til at skelne. Kirkens medlemmer elsker det, verden elsker, og er rede til at slutte sig til den, og Satan beslutter at forene dem i én gruppe og styrke sin sag ved at feje dem alle ind i spiritismens rækker. Katolikker, der praler af mirakler som et sikkert tegn på den sande kirke, lader sig villigt narre af denne undergørende magt, og protestanterne, der har kastet sandhedens skjold bort, lader sig føre bag lyset. Katolikker, protestanter og ateister vil sammen vedkende sig gudsfrygtens skin uden dens kraft, og de vil i denne sammenslutning se en stor bevægelse til verdens omvendelse og indførelse af det længe ventede tusindårsrige. {MBF 474.3}

Gennem spiritismen vil Satan komme til at se ud som menneskeslægtens velgører, idet han helbreder de syge og siger, at han bringer verden en ny og mere ophøjet religion; men samtidig virker han som ødelægger. Hans fristelser fører masserne ud i fordærv. Udsvævelser sætter fornuften ud af funktion, og følgen er strid og blodsudgydelse. Satan elsker krig, fordi den kalder sjælens værste lidenskaber frem og siden sender sine ofre lige ind i evigheden tilsølet af synd og blod. Hans mål er at ophidse nationerne til krig — for på den måde kan han aflede menneskers tanker fra at forberede sig til at bestå på dommens dag. {MBF 474.4}

Satan virker også gennem elementerne på at samle sin høst af uforberedte sjæle. Han har studeret naturens hemmeligheder og bruger al sin magt på at kontrollere elementerne, så langt som Gud tillader det. Hvor hurtigt blev ikke flokke af kvæg, tjenere, huse og børn ryddet af vejen, da Gud tillod ham at hjemsøge Job! I løbet af ingen tid fulgte den ene ulykke efter den anden. {MBF 475.1}

Det er Gud, der værner sine skabninger mod ødelæggerens magt. Men den kristne verden har foragtet Jahves lov, og Herren vil gøre netop, hvad han har sagt: Han vil trække sin velsignelse tilbage fra jorden og fjerne sin beskyttende omsorg fra dem, der sætter sig op imod hans lov, og lærer og tvinger andre til at gøre det samme. Satan behersker alle, der ikke er under Guds særlige beskyttelse. For at fremme sine egne formål vil han give nogle fremgang, og han vil bringe ulykke over andre og få mennesker til at tro, at det er Gud, der hjemsøger dem. {MBF 475.2}

Samtidig med, at han viser sig for mennesker som den store læge, der helbreder alle deres sygdomme, vil han sende sygdomme og ulykke, indtil tæt befolkede byer lægges i ruiner. Selv nu arbejder han. I ulykker og katastrofer til lands og til vands, i store ildebrande, i voldsomme tornadoer og frygtelige haglbyger, i storme, oversvømmelser, cykloner,

flodbølger og jordskælv, alle vegne og under tusind forskellige former udøver Satan sin magt. Han ødelægger kornhøsten med hungersnød og elendighed til følge. Han spreder dødbringende pest i luften, og tusinder omkommer af pesten. Sådanne hjemsøgelser vil blive stadig hyppigere og mere ødelæggende. Både mennesker og dyr vil gå til grunde. „Jorden sørger og visner, … himlen og jorden sygner hen. Jorden er vanhelliget af sine beboere, for de har overtrådt loven, tilsidesat budet og brudt den evige pagt.“3 {MBF 475.3}

Derpå vil den store bedrager overbevise mennesker om, at alle disse ulykker skyldes dem, der tjener Gud. De, der har nedkaldt himlens vrede, vil beskylde dem, hvis lydighed mod Guds bud er en stadig bebrejdelse mod overtræderne, for at være skyld i alle deres vanskeligheder. Det skal hedde sig, at mennesker krænker Gud ved ikke at helligholde søndagen, at det er denne synd, der har medført ulykker, som ikke holder op, før helligholdelsen af søndagen bliver tvungen. Samt at de, der kommer med det fjerde buds krav og ødelægger ærbødigheden for søndagen, er folkets plageånder, der hindrer dem i at genvinde Herrens gunst og verdslig fremgang. Sådan gentages de beskyldninger, der i gamle dage blev rettet mod Guds tjenere, og med lige så god grund: „Så snart Akab fik øje på Elias, sagde han til ham: ‘Nå, der er du, som styrter Israel i ulykke!’ Han svarede: ‘Det er ikke mig, der styrter Israel i ulykke, men dig og din fars hus, fordi I har svigtet Herrens befalinger, og fordi du følger Ba’alerne.’“4Når folkets vrede vækkes ved falske beskyldninger, vil de behandle Guds sendebud på samme måde, som det frafaldne Israel behandlede Elias. {MBF 475.4}

Den undergørende magt, som viser sig gennem spiritismen, vil bruge sin indflydelse imod alle dem, der vælger at adlyde Gud mere end mennesker. Meddelelser fra ånderne vil hævde, at Gud har sendt dem for at overbevise dem, der forkaster søndagen, om deres fejltagelse, og indskærpe, at landets love skal adlydes som Guds lov. De vil beklage den store ondskab i verden og støtte de religiøse lederes udtalelser om, at de dårlige moralske tilstande skyldes søndagens vanhelligelse. De vil ophidse til stor vrede mod alle, der nægter at godkende deres vidnesbyrd. {MBF 476.1}

Satans politik i den sidste kamp mod Guds folk er den samme, som han brugte ved begyndelsen af den store kamp i himlen. Han foregav at søge at fremme det guddommelige styres stabilitet, mens han i hemmelighed satte alt ind på at omstyrte det. Og han beskyldte de trofaste engle for det, han selv søgte at gennemføre. Den samme bedrageriske politik har præget den katolske kirkes historie. Den har foregivet at handle som himlens viceregent, mens den søgte at ophøje sig selv over Gud og at forandre hans lov. Under romerkirkens herredømme blev de, der led døden for deres troskab mod evangeliet, erklæret for forbrydere. De blev anset for at være i forbund med Satan, og man søgte på alle tænkelige måder at sværte dem til, for at de i andres øjne — ja selv i deres egne — skulle se ud som de værste forbrydere. Således vil det også være nu. Idet Satan søger at tilintetgøre dem, der

ærer Guds lov, vil han få dem anklaget for at overtræde loven og for at vanære Gud og bringe straffedomme over verden. {MBF 476.2}

Gud tvinger aldrig menneskers vilje eller samvittighed, men Satan griber hele tiden til grusomhed og tvang for at få magt over dem, han ikke på anden måde kan forføre. Ved at skabe frygt og bruge magt søger han at beherske samvittigheden og sikre sig selv at blive hyldet. Han virker gennem både religiøse og verdslige myndigheder for at opnå dette og får dem til at gennemføre menneskelige love i strid med Guds lov. {MBF 476.3}

De mennesker, der ærer Bibelens sabbat, vil blive fordømt som fjender af lov og orden, for at nedbryde samfundets moralske grænser og være årsag til anarki og korruption, og derved nedkalde Guds dom over jorden. Deres samvittighedsskrupler vil blive udråbt som genstridighed, stædighed og foragt for myndighederne. De vil blive beskyldt for at være fjender af regeringen. Præster, der fornægter den guddommelige lovs gyldighed, vil fra prædikestolen understrege pligten til at adlyde de borgerlige myndigheder som indsat af Gud. I lovgivende forsamlinger og i retssale vil de, der overholder budene, blive fremstillet i et falsk lys og dømt. Man vil fordreje deres ord og tillægge dem de værste motiver. {MBF 477.1}

Da de protestantiske kirker forkaster Skriftens klare begrundelser til forsvar for Guds lov, længes de efter at bringe dem til tavshed, hvis tro de ikke kan omstyrte ved Bibelens hjælp. Skønt de lukker øjnene for kendsgerningen, er de nu er ved at slå ind på en vej, der fører til forfølgelse af dem, der af samvittighedsgrunde nægter at gøre som hele den øvrige kristne verden og anerkende kravet om at helligholde den pavelige hviledag. {MBF 477.2}

Kirkens og statens høje embedsmænd vil enes om at bestikke, overtale eller tvinge alle klasser til at holde søndagen hellig. I mangel af guddommelig myndighed sætter de tvingende lovbestemmelser i værk. Politisk korruption nedbryder kærligheden til retfærdighed og hensynet til sandhed. For at sikre sig folkets velvilje giver myndigheder og lovgivere, selv i det frie Amerika, efter for et folkeligt krav om at påbyde søndagshelligholdelse. Trosfriheden, der har kostet så store ofre, respekteres ikke længere. Under den store konflikt, der snart vil opstå, skal vi se disse profetiske ord gå i opfyldelse; „Og dragen rasede mod kvinden og gik hen for at føre krig mod hendes øvrige børn, som holder fast ved Guds bud og ved Jesu vidnesbyrd.“5 {MBF 477.3}

Kapitel 37—Det sikre værn

„Så skal den, der ingen morgenrøde ser, svare: 'Til belæringen og til budskabet.'"1Guds børn er blevet henvist til Den hellige Skrift som deres eneste værn mod falske læreres indflydelse og mørkets ånders bedrageriske magt. Satan bruger alle tænkelige midler for at forhindre mennesker i at lære Bibelen at kende, fordi dens tydelige udtalelser afslører hans bedrag. Hver gang der sker en genoplivning af Guds værk, vågner det ondes fyrste til større aktivitet. Nu opbyder han de største kraftanstrengelser til den endelige kamp mod Kristus og hans disciple. Vi vil snart få hans sidste store bedrag at se. Antikrist vil udføre sine fantastiske gerninger for vore øjne. Bedraget skal ligne det sande så meget, at vi kun kan se forskel på dem ved hjælp af Den hellige Skrift. Ud fra dens vidnesbyrd skal hvert eneste udsagn og mirakel efterprøves. {MBF 479.1}

De mennesker, der bestræber sig på at adlyde alle Guds bud, vil møde modstand og spot. Kun ved Guds hjælp kan de holde stand. For at kunne udholde den prøvelse, der venter dem, skal de kunne forstå Guds vilje, som den er åbenbaret i hans ord. De kan kun ære ham, hvis de har den rigtige opfattelse af hans karakter, hans styre og hans hensigter og handler i overensstemmelse hermed. Ingen andre end de, der har styrket deres sind med Bibelens sandheder, vil kunne klare den sidste store kamp. Hver enkelt vil blive stillet over for det store spørgsmål: Skal jeg adlyde Gud eller mennesker? Afgørelsens time kommer snart. Har vi fødderne solidt plantet på den klippe, der hedder Guds uforanderlige ord? Er vi klar til at stå fast i forsvaret af Guds bud og troen på Jesus? {MBF 479.2}

Før sin korsfæstelse forklarede Frelseren sine disciple, at han skulle dø og genopstå fra graven, og der var engle til stede for at indprente hans ord i deres sind og hjerte. Men disciplene forventede en jordisk befrielse fra det romerske åg, og de kunne ikke udholde tanken om, at den, som alle deres håb samledes om, skulle lide en vanærende død. De ord, det var vigtigt for dem at huske, blev fuldstændigt glemt, og da prøvelsens time kom, var de helt uforberedte. Jesu død tilintetgjorde deres forhåbninger så fuldstændigt, at man skulle tro, de ikke var blevet advaret. I profetierne åbnes fremtiden lige så tydeligt for os, som den blev det for disciplene ved Jesu ord. Begivenhederne i forbindelse med prøvetidens ophør og arbejdet med forberedelsen af trængselstiden er tydeligt beskrevet. Men de fleste forstår ikke mere af disse betydningsfulde sandheder, end hvis de aldrig var blevet åbenbaret. Satan er på vagt for at udslette alle indtryk, som kunne bibringe dem viden om at blive frelst, og trængselstiden vil finde dem uforberedte. {MBF 480.1}

Når Gud sender mennesker advarsler, der er af så stor betydning, at de fremstilles som forkyndt af hellige engle, der flyver midt under himlen, forlanger han, at enhver, som har fået evnen til at tænke, retter sig efter budskabet. Den frygtelige dom, der er afsagt over dem, der tilbeder dyret og dets billede,2burde få alle til at sætte sig ind i profetierne for at forstå, hvad dyrets mærke er, og hvordan de skal undgå at få det. Men de fleste undlader at

lytte til sandheden og foretrækker opdigtede fabler. Idet apostlen Paulus ser frem til de sidste dage, siger han: „Der vil komme en tid, da folk ikke vil finde sig i den sunde lære.“3Den tid er nu inde. De fleste ønsker ikke at kende Bibelens sandhed, fordi den er i strid med det syndige, verdsligt sindede hjertes ønsker; og Satan giver dem det bedrag, de elsker. {MBF 480.2}

Men Gud vil have et folk på jorden, der holder fast ved Bibelen og Bibelen alene som rettesnor for alle læresætninger og basis for alle reformer. Lærde mænds meninger, videnskabens konklusioner, trosbekendelser eller bestemmelser fra gejstlige råd, så mange og så forskellige og uenige de er, som de kirker de repræsenterer, flertallets stemme — ikke én af disse, eller dem alle, skal anses som bevis for eller imod nogen del af den religiøse tro. Før vi anerkender nogen læresætning, må vi forlange et klart „så siger Herren“ til støtte for den. {MBF 480.3}

Satan søger hele tiden at henlede opmærksomheden mod mennesker i stedet for mod Gud. Han får folk til at betragte biskopper, præster og teologiske professorer som deres vejledere i stedet for selv at studere Bibelen og på den måde at lære deres pligt at kende. Ved at kontrollere disse lederes sind kan han påvirke masserne, som han ønsker. {MBF 481.1}

Da Kristus kom for at tale livets ord, hørte det jævne folk ham gerne, og mange troede på ham, selv blandt præster og rådsherrer. Men ypperstepræsten og folkets ledende mænd var fast besluttede på at fordømme og afvise hans lære. Skønt alle deres forsøg på at finde noget at anklage ham for slog fejl, og skønt de ikke kunne undgå at føle den guddommelige visdom og kraft, der ledsagede hans ord, holdt de fast ved deres fordomme. De afviste de klareste beviser på, at han var Messias, for ikke at blive tvunget til at blive hans disciple. Disse Jesu modstandere var mænd, som folket fra barnsben havde lært at vise ærbødighed, og for hvis autoritet de var vant til at bøje sig ubetinget. „Hvordan kan det være,“ spurgte de, „at vore rådsherrer og skriftkloge ikke tror på Jesus? Ville disse fromme mennesker ikke tro på ham, hvis han virkelig var Kristus?“ Det var sådanne lederes indflydelse, der fik det jødiske folk til at forkaste sin frelser. {MBF 481.2}

Den ånd, der besjælede disse præster og rådsherrer, findes stadig hos mange, som højlydt foregiver at være fromme. De nægter at studere Skriftens vidnesbyrd angående de særlige sandheder, der gælder vor tid. De gør opmærksom på, hvor mange, hvor rige og populære de er, og ser med foragt på sandhedens forkæmpere, der er få, fattige og upopulære og har en tro, der adskiller dem fra verden. Jesus forudså, at den uretmæssige tilranen af myndighed, som de skriftkloge og farisæerne tillod sig, ikke ville ophøre med spredningen af jøderne. I et profetisk syn så han bestræbelserne for at menneskelig autoritet skulle beherske samvittigheden — præcis hvad der har været så forfærdelig en forbandelse for kirken til alle tider. Hans frygtelige fordømmelse af de skriftkloge og farisæerne, og hans

advarsler til folket om ikke at følge disse blinde ledere, blev nedskrevet som en formaning til senere slægter. {MBF 481.3}

Romerkirken hævder, at kun gejstligheden har ret til at fortolke Bibelen. Med den begrundelse, at kun de gejstlige er kompetente til at udlægge Guds ord, forholdes det almindelige mennesker. Skønt reformationen gav Skriften til alle, forhindrer det selvsamme princip, som Rom fastholdt, masserne i de protestantiske kirker i selv at studere Bibelen. De bliver oplært til at tage imod Guds ords lære, således som den fortolkes af kirken, og tusinder tør ikke tro på noget, som strider mod den lære, deres trossamfund har vedtaget, uanset hvor tydeligt Skriften taler imod denne. {MBF 481.4}

Skønt Bibelen er fuld af advarsler mod falske lærere, er mange parat til at betro deres sjæle i gejstlighedens varetægt. Der findes i dag tusinder af bekendende kristne, der ikke kan give anden forklaring på, hvorfor de tror på visse læresætninger, end at sådan har de lært af deres religiøse ledere. De kender knap nok Jesu lære, men præsternes ord stoler de trygt på. Er præster da ufejlbarlige? Hvordan kan vi betro vore sjæle i deres varetægt, hvis vi ikke ud fra Guds ord ved, at det, de siger, er sandt? Manglende moralsk mod til at forlade den banede vej i verden får mange til at følge i lærde mænds fodspor. Og fordi de er så uvillige til at undersøge tingene selv, sidder de uhjælpeligt fast i vildfarelsens lænker. De ser, at sandheden for vor tid er tydeligt åbenbaret i Bibelen, og de føler, at Helligåndens kraft ledsager dens forkyndelse — og alligevel lader de gejstlighedens modstand holde dem borte fra lyset. Skønt både deres forstand og deres samvittighed er overbevist, tør disse bedragne sjæle ikke tænke anderledes end deres præster, og deres personlige bedømmelse, deres evige vel overlades til en andens vantro, stolthed og fordom. {MBF 482.1}

På utallige måder arbejder Satan via menneskelig påvirkning på at fastholde sine fanger. Han får tusinder i sin magt ved at binde dem med kærlighedens silkesnor til dem, der er fjender af Kristi kors. Uanset om det drejer sig om kærlighed til børn, forældre, ægtefælle eller venner, bliver resulatet det samme. Sandhedens modstandere bruger deres magt til at beherske andres samvittighed, og de, som er i deres magt, har ikke mod og selvstændighed nok til at følge deres overbevisning. {MBF 482.2}

Sandheden og Guds ære er uadskillelige. Når vi har adgang til Bibelen, er det umuligt for os at ære Gud med forkerte meninger. Mange påstår, at det er ligegyldigt, hvad et menneske tror, når det blot lever retskaffent. Men livet formes af troen. Hvis lys og sandhed er inden for vor rækkevidde, og vi forsømmer at benytte anledningen til at se lyset og høre sandheden, forkaster vi i virkeligheden begge dele. Vi vælger mørket frem for lyset. {MBF 482.3}

„En vej kan forekomme en mand rigtig og dog ende med døden.“4Uvidenhed er ikke nogen undskyldning for vildfarelse eller synd, når enhver mulighed for at lære Guds vilje at kende er til stede. En mand er på rejse og kommer til et sted, hvor flere veje mødes, og et

vejskilt fortæller, hvor hver enkelt vej fører hen. Hvis han ser bort fra skiltet og blot vælger den vej, han tror er den rigtige, vil han sandsynligvis vælge forkert, selv om han er aldrig så oprigtig. {MBF 483.1}

Gud har givet os sit ord, for at vi kan gøre os bekendt med dets lære og selv sætte os ind i, hvad han kræver af os. Da den lovkyndige kom til Jesus og spurgte: „Mester, hvad skal jeg gøre for at arve evigt liv?“ henviste Frelseren ham til Skriften og sagde: „Hvad står der i loven? Hvad læser du dér?“5 {MBF 483.2}

Uvidenhed vil hverken undskylde unge eller gamle eller befri dem for straffen for at overtræde Guds lov, for de har en tydelig fremlæggelse af denne lov, dens principper og dens krav. Det er ikke nok at have gode hensigter; det er ikke nok, at et menneske gør, hvad det selv finder rigtigt, eller hvad præsten siger er rigtigt. Det drejer sig om hans sjæls frelse, og han bør selv studere Skriften. Ligegyldigt hvor sikker han måtte være på, at præsten ved, hvad der er sandhed, er dette ikke hans fundament. Han har et kort, der viser vejen til himlen, og han bør ikke gætte sig til noget. {MBF 483.3}

Det er ethvert fornuftvæsens første og største pligt at lære sandheden at kende ud fra Skriften, at leve efter lyset og opmuntre andre til at gøre det samme. Vi burde daglig studere Bibelen, overveje dens tanker og sammenligne skriftsted med skriftsted. Med Guds hjælp kan vi danne os vor egen opfattelse, for vi skal selv stå til ansvar over for ham. {MBF 483.4}

De mest åbenbare sandheder i Bibelen er blevet forviklet i tvivl og mørke af lærde mænd, som under foregivende af at være i besiddelse af stor visdom belærer om, at Skriften har en mystisk, hemmelig, spirituel betydning, der ikke fremgår direkte af ordene. Disse mænd er falske lærere. Det var til den slags mennesker, Jesus sagde: „Er I ikke kommet på vildspor, netop fordi I hverken kender Skrifterne eller Guds magt?“6Bibelens sprog skal udlægges i den åbenbare mening, med mindre der er anvendt et symbol eller et billede. Kristus har givet dette løfte: „Den, der vil gøre hans vilje, skal erkende, om min lære er fra Gud.“7Hvis mennesker blot ville tage Bibelen for det, der står i den, og hvis der ikke var falske forkyndere til at føre dem på afveje og forvirre deres sind, ville meget udrettes, som ville gøre englene glade, og som ville bringe tusinder og atter tusinder, der nu vandrer om i mørke, tilbage til Kristi fold. {MBF 483.5}

Vi bør bruge alle vore åndsevner, når vi studerer Bibelen, og anstrenge os for — så vidt det er menneskeligt muligt — at forstå Guds dybder. Men vi må ikke glemme, at et barns lærevillighed og evne til at indordne sig er et sandt eksempel til efterfølgelse for den, der studerer. Problemer med forståelse af Skriften kan aldrig håndteres med de samme metoder, som anvendes, når der kæmpes med filosofiske problemstillinger. Vi skal ikke studere Bibelen med den selvtillid, som mange studerer videnskabelige områder med, men ydmygt og lærevillligt, med tillidsfuld bøn og et oprigtigt ønske om at opnå kundskab fra Gud og

lære hans vilje at kende. I modsat fald vil onde engle sløre vor forstand og forhærde vore hjerter, så sandheden ikke gør indtryk på os. {MBF 484.1}

Mange afsnit i Bibelen, som lærde mennesker enten kalder mystiske eller forbigår som ubetydelige, er fulde af trøst og vejledning for den, der er blevet undervist i Kristi skole. En af grundene til, at mange teologer ikke har en klarere opfattelse af Guds ord, er, at de lukker øjnene for sandheder, som de ikke ønsker at efterleve. At forstå Bibelen afhænger ikke så meget af intelligensen hos den, der læser, som af en oprigtig længsel efter retfærdighed. {MBF 484.2}

Bibelen burde aldrig studeres uden bøn. Kun Helligånden kan få os til at føle den store betydning af de sandheder, der er lette at forstå, og forhindre os i at forvanske dem, der er svære at fatte. Himmelske engle har til opgave at klargøre vort sind til at opfatte Guds ord på en sådan måde, at vi bliver betaget af dets skønhed, tager imod dets advarsler og bliver opildnet og styrket af dets løfter. Vi må gøre salmistens bøn til vor: „Luk mine øjne op, så jeg kan iagttage underne i din lov.“8Fristelser synes ofte uimodståelige, fordi den som fristes, har forsømt at bede og læse i Bibelen og derfor ikke kan huske Guds løfter og er i stand til at møde Satan med Skriftens våben. Men englene er hos dem, der er villige til at lade sig belære, og i nødens stund vil de sørge for, at mennesket husker netop den sandhed, det har brug for. „Når fjenden kommer som en rivende flod, skal Herren løfte et banner imod ham.“9 {MBF 484.3}

Jesus lovede sine disciple: „Talsmanden, Helligånden, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære jer alt og minde jer om alt, hvad jeg har sagt til jer.“10Men Kristi lære skal på forhånd være lagret i hukommelsen, for at Guds ånd kan bringe den frem igen, når der er fare på færde. „Jeg gemmer dit ord i mit hjerte, for ikke at synde imod dig.“11 {MBF 484.4}

Enhver, der værdsætter sine evige interesser, bør være på vagt over for tvivlens indfaldsveje. Selve troens grundlag vil blive angrebet. Det er umuligt at undgå den moderne vantros spot og spidsfindigheder og dens underfundige og fordærvelige lære. Satan tilpasser sine fristelser til alle klasser. Han angriber de uoplyste med en vittighed eller en spotsk bemærkning og de oplyste med videnskabelige indvendinger og filosofiske ræsonnementer — alt er beregnet på at vække mistillid til og foragt for Den hellige Skrift. Selv unge mennesker med ringe erfaring formaster sig til at drage kristendommens fundamentale principper i tvivl. Og denne ungdommelige vantro, hvor overfladisk den end er, har dog sin betydning. Mange forledes til at gøre nar af deres forældres tro og foragte nådens ånd.12Mange, hvis liv tegnede til at blive til ære for Gud og velsignelse for mennesker, er blevet ødelagt af vantroens fordærvede atmosfære. Alle, der stoler på den menneskelige fornufts pralende resultater og indbilder sig, at de kan forklare guddommelige mysterier og nå frem til sandheden uden hjælp af Guds visdom, bliver indfanget af Satan. {MBF 485.1}

Vi lever i den alvorligste periode af denne verdens historie. Jordens utallige indbyggeres skæbne skal snart afgøres. Vor egen fremtidige velfærd og andre sjæles frelse er afhængige af, hvilken vej vi følger. Vi behøver vejledning af sandhedens ånd. Enhver tilhænger af Kristus burde spørge oprigtigt: „Herre, hvad vil du, at jeg skal gøre?“ Vi må ydmyge os for Herren med bøn og faste og grunde over hans ord og navnlig over det, der skal ske på dommens dag. Vi bør netop nu prøve at opnå en grundig og levende erfaring med alt, hvad der vedrører Gud. Vi har ikke et øjeblik at spilde. Begivenheder af den største betydning sker omkring os. Vi befinder os på Satans forheksede grund. Sov ikke, Guds vægtere! Fjenden ligger på lur i nærheden. I det øjeblik, I bliver trætte eller døsige, er han parat til at kaste sig over jer. {MBF 485.2}

Mange er bedraget med hensyn til deres sande tilstand i relation til Gud. De glæder sig over de onde gerninger, de ikke begår, men glemmer at tænke på de gode og ædle gerninger, som Gud kræver af dem, men som de har forsømt at gøre. Det er ikke nok at være plantet i Guds have. De må opfylde hans forventninger ved at bære frugt. Han holder dem ansvarlige for, at de har undladt at gøre alt det gode, som de kunne have gjort, da de fik styrke ved hans nåde. I himlens bøger står de indført som dem, der har gjort jorden unyttig. Alligevel er deres sag ikke helt håbløs. En langmodig og kærlig Guds hjerte appellerer stadig til dem, der har ringeagtet hans barmhjertighed og misbrugt hans nåde. Der står jo: „Vågn op, du som sover, stå op fra de døde, og Kristus vil lyse for dig. Se derfor til, hvordan I lever. … Brug det gunstige øjeblik, for dagene er onde.“13 {MBF 485.3}

Når prøvelsens time kommer, vil det blive åbenbaret, hvem der har gjort Guds ord til rettesnor for deres liv. Om sommeren ser man ingen særlig forskel på stedsegrønne træer og de andre, men når vinterstormene kommer, er de stedsegrønne uforandrede, men de andre mister deres løv. På samme måde kan en falsk kristendomsbekender nu næppe skelnes fra en sand kristen, men snart vil forskellen vise sig. Når der kommer modgang, når intolerance og forfølgelse sætter ind, vil de halvhjertede og hyklerne tabe modet og opgive deres tro. Men den sande kristne står fast som en klippe. Hans tro vil være stærkere og hans håb lysere end i medgangens tid. {MBF 486.1}

Salmisten siger: „Jeg har dine formaninger i tankerne.“ „Af dine forordninger får jeg forstand, derfor hader jeg alle falskheds veje.“14 {MBF 486.2}

„Lykkeligt det menneske, der har opnået visdom.“ „Han bliver som et træ, der er plantet ved bækken; det sender sine rødder mod vandløbet, det frygter ikke, når sommerheden kommer, dets blade er grønne. Det bekymrer sig ikke i tørkeår og holder ikke op med at bære frugt.“15 {MBF 486.3}

Kapitel 38—Den sidste advarsel

„Derefter så jeg en anden engel stige ned fra himlen med stor magt, og jorden oplystes af dens glans. Den råbte med kraftig røst: Faldet, ja faldet er det store Babylon, der er blevet bolig for dæmoner, skjul for alle urene ånder, skjul for alle urene fugle.“ „Drag ud fra hende, mit folk, for ikke at deltage i hendes synder og blive ramt af hendes plager.“1 {MBF 487.1}

Dette skriftsted peger frem til en tid, hvor det budskab om Babylons fald, der blev bragt af den anden engel i Åbenbaringen 14,8, skal gentages med en tilføjelse om den fordærvelse, der var kommet over de forskellige organisationer, der tilsammen udgør Babylon, siden budskabet først blev givet i sommeren 1844. Her beskrives en forfærdelig tilstand i den religiøse verden. Med hver afvisning af sandheden bliver folkenes sind mere formørket, de bliver mere egenrådige, indtil de til sidst stivner i vantro. På trods af de advarsler, Gud har givet dem, vil de fortsætte med at træde et af de ti bud under fode, så de ender med at forfølge dem, der holder det helligt. De lader hånt om Kristus i deres foragt for hans ord og hans folk. Efterhånden som kirkerne godkender spiritismens lære, fjernes de bånd, der er lagt på det kødelige hjerte, og religionsbekendelen bliver til et dække over den usleste syndighed. Troen på spiritistiske manifestationer åbner døren for forførende ånder og djævles lærdomme, så de onde engles påvirkning mærkes i kirkerne. {MBF 487.2}

Om Babylon erklæres det på den tid, denne profeti handler om: „For hendes synder har hobet sig op til himlen, og Gud har ikke glemt hendes uretfærdigheder.“2Målet for hendes synder er fuldt, og hendes fald er nært forestående. Men Gud har stadig et folk i Babylon, og disse trofaste må kaldes ud, før hans dom iværksættes, da de ikke har del i hendes synder og ikke skal „blive ramt af hendes plager.“ Derfor opstår den bevægelse, der er symboliseret ved en engel, der kommer ned fra himlen og råber med kraftig røst om Babylons synder. Sammen med englens budskab lyder kaldet: „Drag ud fra hende, mit folk!“ Disse budskaber er sammen med den tredie engels budskab den sidste advarsel, der vil blive givet jordens beboere. {MBF 488.1}

En frygtelig skæbne vil ramme denne verden. Alle jordens magter vil slutte sig sammen for at føre krig mod Guds bud og forlange, at „alle, store og små, rige og fattige, frie og trælle“3skal rette sig efter kirkens skik ved at helligholde den falske hviledag. Alle, der nægter at rette sig efter dette, vil blive straffet — og til sidst vil man erklære, at de fortjener at dø. På den anden side må Guds lov om Skaberens hviledag overholdes, og alle, der overtræder Guds forskrifter, må advares om Guds vrede. {MBF 488.2}

Hvem vover — med den skæbne, der klart holdes op for ham — at træde Guds lov under fode for at adlyde menneskelige lovbestemmelser og modtage dyrets mærke? Han tager imod tegnet på tilhørsforhold til den magt, han vælger at adlyde i stedet for Gud. Himlens

advarsel lyder: „Hvis nogen tilbeder dyret og dets billede og sætter dets mærke på sin pande eller hånd, skal han også drikke Guds harmes vin, skænket ufortyndet i hans vredes bæger.“4 {MBF 488.3}

Men ingen vil blive udsat for Guds vrede, før han er blevet overbevist om sandheden og har afvist den. Mange har aldrig haft lejlighed til at høre de sandheder, som særlig gælder vor tid. Forpligtelsen til at adlyde det fjerde bud er aldrig blevet fremstillet for dem i det rette lys. Han, som læser i hjerterne og undersøger hver bevæggrund, lader aldrig nogen, der ønsker at kende sandheden, bedrages med hensyn til kampens udfald. Folk skal ikke tvinges til blindt at følge befalingen. Enhver skal have lys nok til selv at træffe sin beslutning efter moden overvejelse. {MBF 488.4}

Sabbatten vil blive den store troskabsprøve, for den er den mest omstridte sandhed. Når mennesker bliver stillet på den endelige prøve, vil der blive trukket en skarp grænse mellem dem, der tjener Gud, og dem, der ikke gør det. Helligholdelse af den falske hviledag ifølge statens lov, men i modstrid med det fjerde bud, vil således være en troskabserklæring til den magt, der går imod Gud, mens overholdelse af den sande sabbat i lydighed mod Guds lov, er et troskabsbevis mod Skaberen. Mens nogle tager dyrets mærke ved at vedkende sig tegnet på underkastelse under jordiske magter, skal andre, der vælger at underkaste sig den guddommelige myndighed, modtage Guds segl. {MBF 488.5}

Hidtil er de, der har forkyndt sandhederne i den tredie engels budskab, ofte blevet anset for ulykkesprofeter. Deres forudsigelser af, at religiøs intolerance vil tage overhånd i USA, og at stat og kirke vil slutte sig sammen for at forfølge dem, der holder Guds bud, er blevet kaldt absurde og uden grundlag i virkeligheden. Man har tillidsfuldt erklæret, at dette land aldrig kan blive til andet, end det altid har været — den religiøse friheds forsvarer. Men efterhånden som der drives mere og mere propaganda for tvungen søndagshelligholdelse, synes den begivenhed, man så længe har betvivlet, at nærme sig — og den tredie engels budskab vil få en virkning, som det aldrig tidligere kunne have fået. {MBF 489.1}

I hver generation har Gud sendt sine tjenere for at tage til genmæle imod synd, både i og uden for kirken. Men folk vil have, der skal tales smiger til dem og bryder sig ikke om den rene, usminkede sandhed. Mange reformatorer besluttede, da de begyndte deres arbejde, at være meget forsigtige, når de angreb kirkens og nationens synder. De håbede ved et rent kristenlivs eksempel at lede folket tilbage til Bibelens lære. Men Guds ånd kom over dem, ligesom den kom over Elias og fik ham til at fordømme en ond konge og et frafaldent folk deres synder. De kunne ikke lade være med at prædike Bibelens klare ord — ting, de før havde tøvet med at fremføre. De blev tilskyndet til nidkært at forkynde sandheden og berette om den fare, der truede menneskene. Uden hensyn til følgerne bragte de det budskab, Gud gav dem, og folket blev tvunget til at høre advarslen. {MBF 489.2}

Den tredie engels budskab vil blive forkyndt på samme måde. Når den tid kommer, da det skal forkyndes med størst styrke, vil Herren bruge ydmyge redskaber og vejlede dem, som indvier sig til at tjene ham. De vil blive kvlificeret til deres gerning ved Helligåndens salvelse snarere end ved boglig uddannelse. Troens og bønnens mænd vil være tvunget til at fortsætte med hellig iver og forkynde det budskab, Gud giver dem. Babylons synder vil blive afsløret. De frygtelige følger af at gennemtvinge kirkens forordninger ved de borgerlige myndigheders hjælp, spiritismens udbredelse, pavemagtens skjulte, men hurtige fremgang — alt vil blive afsløret. Disse højtidelige advarsler vil vække folket op. Tusinder og atter tusinder, der aldrig har hørt noget lignende, vil lytte. Med den største forbavselse vil de høre, at Babylon er kirken, der er faldet som følge af sine vildfarelser og synder, som følge af sin forkastelse af den sandhed, der er sendt den fra himlen. Når mennesker går til deres tidligere lærere og ivrigt spørger: „Er dette sandt?“ fremlægger præsterne deres historier, profeterer behagelige ting, dulmer deres frygt og beroliger den vakte samvittighed. Men da mange nægter at stille sig tilfreds med kun menneskelig myndighed og forlanger et klart: „Så siger Herren,“ fyldes præsterne med vrede, ligesom farisæerne fordum, når deres autoritet droges i tvivl, og stempler budskabet som noget, der kommer fra Satan. De ophidser masserne, som elsker synden, til at håne og forfølge dem, der forkynder det. {MBF 489.3}

Efterhånden som striden breder sig til nye områder, og folks opmærksomhed bliver henledt på Guds forhånede lov, bliver Satan for alvor virksom. Den kraft, der ledsager budskabet, vil kun gøre dem, der bekæmper det, endnu mere rasende. Gejstligheden vil gøre sig næsten overmenneskelige anstrengelser for, at lyset ikke skal nå deres menigheder. Med alle til rådighed stående midler vil de søge at forhindre, at disse betydningsfulde emner bliver diskuteret. Kirkerne vil appellere til den borgerlige magts stærke arm, og her går katolikker og protestanter sammen. Når bevægelsen for at opretholde søndagens helligholdelse bliver dristigere og stiller skærpede krav, vil man vedtage en lov mod dem, der adlyder Guds bud. De vil blive truet med bøder og fængsel, og nogle vil blive tilbudt indflydelsesrige stillinger og andre fordele for at lokke dem til at afsværge deres tro. Men de vil uden vaklen svare: „Vis os ud fra Guds ord, at vi tager fejl“ — det samme, som Luther gjorde gældende under lignende omstændigheder. De, der bliver stillet for retten, fremfører et stærkt forsvar for sandheden, og nogle af dem, der hører det, vil beslutte sig for at holde alle Guds bud. På denne måde vil lyset nå tusinder, der ellers ikke ville have lært disse sandheder at kende. {MBF 490.1}

Samvittighedsfuld lydighed mod Guds ord vil blive behandlet som oprør. Forblindede af Satan vil forældre behandle deres troende børn meget hårdt. Herskaber vil undertrykke deres tjenestefolk, som adlyder Guds bud. Børn vil blive gjort arveløse og forvist fra deres hjem. Paulus’ ord vil gå bogstaveligt i opfyldelse: „Forfulgt bliver alle, som vil leve et gudfrygtigt liv i Kristus Jesus.“5Når sandhedens forsvarere nægter at holde søndagen i ære, vil nogle af

dem blive fængslet, andre vil blive landsforvist eller behandlet som slaver. For menneskelig erkendelse synes det umuligt, at alt dette vil ske, men når Guds ånd ikke mere holder menneskene tilbage og de kommer under indflydelse af Satan, som hader Guds lov, vil der ske mærkelige ting. Når gudsfrygt og kærlighed ikke længere findes i hjertet, kan det være meget grusomt. {MBF 490.2}

Når stormen nærmer sig, vil mange, der har bekendt sig til at tro på den tredie engels budskab, men ikke er blevet helliget ved lydighed mod sandheden, forlade menigheden og slutte sig til modstanderne. Ved at forene sig med verden er de kommet til at se på tingene omtrent, som den gør, og når prøvens time kommer, vælger de den letteste udvej og stiller sig på flertallets side. Begavede, veltalende mænd, der engang glædede sig i sandheden, vil bruge deres evner til at vildlede og bedrage andre. De bliver deres tidligere brødres værste fjender. Når sabbatsholdere bliver stillet for retten for at gøre rede for deres tro, vil disse frafaldne være Satans bedste redskaber til at fremsætte løgnagtige beskyldninger og ophidse herskerne imod dem. {MBF 491.1}

Under disse forfølgelser skal Herrens tjeneres tro stå sin prøve. Trofast har de fremført deres advarsel og kun set hen til Gud og til hans ord. Guds ånd har rørt deres hjerter og tvunget dem til at tale. Opfyldt af hellig iver og med stærk tilskyndelse fra Gud gjorde de deres pligt uden kold beregning af følgerne af at tale de ord til folket, Herren har givet dem. De har ikke taget hensyn til deres jordiske interesser eller søgt at beskytte deres gode omdømme eller deres liv. Men når en storm af modstand og bebrejdelser bryder løs over dem, vil nogle alligevel blive overvældet af forfærdelse og udbryde: „Hvis vi havde forudset følgerne af vore ord, havde vi tiet stille.“ Vanskelighederne tårner sig op omkring dem. Satan angriber dem med stærke fristelser. Den gerning, de har påtaget sig, synes langt at overstige deres kræfter. De trues med ødelæggelse. Den begejstring, de var besjælet af, er borte, men de kan alligevel ikke give op. I deres følelse af fuldstændig hjælpeløshed tyr de til den Almægtige for at få styrke. De husker, at de ord, de har talt, ikke var deres egne, men fra ham, som havde befalet dem at give advarslen. Det var Gud, der havde lagt sandheden i deres hjerter, og de kunne ikke lade være at forkynde den. {MBF 491.2}

Guds mænd i tidligere tider har været gennem lignende prøvelser. Wicliff, Huss, Luther, Tyndale, Baxter og Wesley gjorde gældende, at enhver lære skulle prøves med Bibelen, og erklærede, at de ville tilbagekalde alt det, der var ubibelsk. En nådeløs forfølgelse rasede imod disse mænd, men alligevel holdt de ikke op med at forkynde sandheden. Forskellige perioder i kirkens historie har været præget af særlige sandheder, afpasset efter Guds børns behov på den tid. Hver ny sandhed har måttet kæmpe sig frem gennem modstand og had. De, der modtog dens lys, blev fristet og prøvet. Herren sender en speciel sandhed til sit folk, når det er i nød. Hvem tør lade være med at forkynde den? Gud befaler sine tjenere at forkynde den sidste nådige indbydelse til verden. De kan ikke tie uden at risikere selv at gå

glip af det evige liv. Kristi sendebud kan ikke tage hensyn til konsekvenserne. De må gøre deres pligt og lade Gud om følgerne. {MBF 492.1}

Når modstanden raser mest voldsomt, bliver Guds tjenere atter rådvilde, for det ser ud, som om at de selv er skyld i krisen. Men samvittigheden og Guds ord forsikrer dem om, at de har fulgt den rette vej. Deres prøvelser fortsætter, men de får styrke til at bære dem. Striden bliver skærpet, men deres tro og mod vokser med modgangen. De siger: „Vi vover ikke at forandre Guds ord eller opdele hans hellige lov — kalde én del vigtig og en anden uvæsentlig for at vinde verdens gunst. Den Herre, vi tjener, er i stand til at frelse os. Kristus har sejret over jordens magter; skal vi så frygte en verden, der allerede er besejret?“ {MBF 492.2}

Forskellige former for forfølgelse er resultatet af et princip, der vil findes, så længe Satan eksisterer, og kristendommen er levedygtig. Intet menneske kan tjene Gud uden at vække mørkets magter til modstand mod sig. Onde engle vil angribe ham, fordi de frygter, at han skal rive byttet ud af deres hænder. Og gudløse mennesker, der føler sig irettesat af hans eksempel, vil slutte sig sammen med de onde engle og prøve at skille ham fra Gud ved lokkende fristelser. Hvis de ikke har held med sig, griber de til magt for at tvinge samvittigheden. {MBF 492.3}

Men så længe Jesus er menneskets talsmand i den himmelske helligdom, vil herskere og undersåtter føle Helligåndens betvingende indflydelse. Den kontrollerer endnu til en vis grad landets love. Hvis det ikke var for disse love, ville forholdene i verden være langt værre, end de er. Skønt mange af dem, der har magten, er Satans redskaber, har Gud også sine repræsentanter blandt nationernes ledende mænd. Fjenden tilskynder sine tjenere til at foreslå forholdsregler, som ville lægge Guds værk store hindringer i vejen, men gudfrygtige statsmænd påvirkes af hellige engle til at imødegå sådanne forslag med uigendrivelige argumenter. På den måde kan nogle få mænd holde det ondes stærke strøm tilbage. Modstanden fra sandhedens fjender vil blive holdt i skak, så den tredie engels budskab kan gøre sin gerning. Når den sidste advarsel kommer, vil den fange opmærksomheden hos de ledende mænd, som Gud nu arbejder igennem, og nogle af dem vil tage imod den og stå på Guds folks side i modgangens time. {MBF 492.4}

Den engel, der slutter sig til forkyndelsen af den tredie engels budskab, skal oplyse hele jorden med sin herlighed. Her forudsiges en usædvanlig og verdensomspændende bevægelse. Adventbevægelsen i 1840-1844 var en vidunderlig åbenbarelse af Guds magt; den første engels budskab nåede ud til hver eneste missionsstation i verden, og i nogle lande så man den største religiøse interesse siden reformationen i det sekstende århundrede. Men den skal overgås af den vældige bevægelse under den tredie engels sidste advarsel. {MBF 493.1}

Der vil ske noget, som ligner det, der skete på pinsefestens dag. Ligesom „tidligregnen“ blev givet ved Helligåndens udgydelse, da evangeliet først blev forkyndt, for at få den dyrebare sæd til at spire, vil „sildigregnen“ gives ved dets afslutning for at modne høsten. „Lad os kende Herren, lad os stræbe efter at kende ham. Han bryder frem så sikkert som morgenrøden, han kommer til os som regnskyl, som forårsregn, der væder jorden.“6„Zions sønner, I skal juble og glæde jer over Herren jeres Gud; for han giver jer regnen til retfærdighed, han sender jer regnskyl, efterårsregn og forårsregn som før.“7„Og det skal ske i de sidste dage, siger Gud: Jeg vil udgyde af min ånd over alle mennesker.“ „Og enhver, som påkalder Herrens navn, skal frelses.“8 {MBF 493.2}

Evangeliets store værk skal ikke afsluttes med en mindre åbenbarelse af Guds kraft end den, der markerede dets begyndelse. De profetier, som blev opfyldt ved udgydelsen af tidligregnen, da evangeliet først blev forkyndt, skal atter opfyldes i den sildige regn ved afslutningen af dets forkyndelse. Det er „de tider, da vi kan ånde frit,“ som apostlen Peter så frem til, da han sagde: „Derfor skal I omvende jer og vende om, for at jeres synder kan blive slettet ud; så skal de tider komme fra Herren, da vi kan ånde frit, og han skal sende den Salvede, som forud var bestemt for jer, og det er Jesus.“9 {MBF 493.3}

Guds tjenere vil med ansigter, der lyser af hellig iver, haste fra sted til sted for at forkynde budskabet fra himlen. Med tusinder af stemmer — over hele jorden — vil advarslen blive givet. Der vil ske mirakler, syge vil blive helbredt, og tegn og undere vil følge de troende. Satan vil også arbejde med løgneundere, og endog få ild til at falde ned fra himlen for menneskenes øjne.10På den måde vil jordens beboere komme til at tage deres standpunkt. {MBF 493.4}

Budskabet vil ikke bygge så meget på argumenter som på Guds ånds overbevisende magt. Argumenterne er allerede fremsat. Sæden er sået. Nu skal den spire frem og bære frugt. De skrifter, Guds tjenere, missionærerne, har udspredt, har haft deres virkning, men mange af dem, de har gjort indtryk på, er blevet forhindret, og har ikke helt forstået sandheden eller rettet sig efter den. Nu trænger lyset ind overalt, sandheden ses i al sin klarhed, og de, som virkelig er Guds børn, bryder de bånd, der har holdt dem fast. Forbindelsen til familien og kirken kan ikke længere holde dem tilbage. Sandheden er mere dyrebar end alt andet. På trods af alle de kræfter, der har sluttet sig sammen imod sandheden, vil et stort antal mennesker stille sig på Herrens side. {MBF 494.1}

Kapitel 39—Trængselstiden

„På den tid fremstår Mikael, den store fyrste, der står ved dit folks side. Det bliver en trængselstid, der ikke har været magen til, så længe folkeslag har været til. På den tid skal dit folk blive reddet, alle der står indskrevet i bogen.“1 {MBF 495.1}

Når forkyndelsen af den tredie engels budskab slutter, bliver der ikke længere bedt om nåde for jordens syndige beboere. Guds børn har fuldført deres gerning. De har modtaget „sildigregnen“ — „husvalelsestiderne fra Herrens åsyn,“ og har forberedt sig på den tid med prøvelser, der forestår. Engle haster frem og tilbage i himlen. En engel, der vender tilbage fra jorden, melder, at hans gerning er fuldført. For sidste gang er verden blevet stillet på prøve, og alle, der har vist sig at være tro mod de guddommelige forskrifter, har modtaget „den levende Guds segl.“ Nu ophører Jesus med at gå i forbøn for menneskene i den himmelske helligdom. Han løfter sine hænder og siger med høj røst: „Det er sket,“ og alle englene tager deres kroner af, mens han fremsætter denne højtidelige erklæring: „Lad den, der øver uret, stadig øve uret, den, der er tilsølet, stadig søle sig til, den retfærdige stadig øve retfærdighed, og den, der er hellig, stadig helliges.“2Hver især har fået sin sag afgjort til liv eller død. Kristus har sonet sine børns synder og slettet dem ud. Antallet af hans undersåtter er gjort op. Snart skal „riget og magten og storheden, som tilhørte alle riger under himlen,“ gives til dem, der skal arve frelse, og Jesus skal herske som kongernes Konge og herrernes Herre. {MBF 495.2}

Når Jesus forlader helligdommen, breder mørket sig over jordens beboere. I denne forfærdelige tid må de retfærdige leve for en hellig Guds ansigt uden nogen talsmand. De begrænsninger, der har været for ondskaben, er fjernet, og Satan har nu fuldstændig kontrol over de uforbederligt forhærdede. Guds langmodighed er til ende. Verden har afvist hans nåde, ladet hånt om hans kærlighed og trådt hans lov under fode. Prøvetiden for de ugudelige er overskredet. Guds ånd, som så vedholdende er blevet modstået, er blevet trukket endeligt tilbage. Uden beskyttelse fra guddommelig nåde, har de intet værn mod den onde, og Satan vil da styrte jordens beboere ud i én stor endelig strid. Når Guds engle holder op med at styre de de voldsomme, menneskelige lidenskaber, vil alle stridens elementer blive sluppet løs. Hele verden rives med i en ødelæggelse langt værre end den, der overgik det gamle Jerusalem. {MBF 496.1}

En eneste engel dræbte alle Egyptens førstefødte og fyldte landet med sorg. Da David krænkede Gud ved at tælle folket, fremkaldte én engel den frygtelige ødelæggelse, der var straffen for hans synd. Den samme ødelæggende kraft, som hellige engle udøver, når Gud befaler det, kan også de onde engle udøve, når han tillader det. Mørkets magter holder sig parat; de venter kun på Guds tilladelse til at sprede ødelæggelse overalt. {MBF 496.2}

De, der ærer Guds lov, er blevet beskyldt for at nedkalde straffedomme over verden, og de bliver anset for at være skyld i de frygtelige naturkatastrofer og den strid og blodsudgydelse, som fylder jorden med sorg og smerte. Den virkning, den sidste, endelige advarsel havde, har vakt de gudløses raseri. Deres vrede er optændt mod alle, der har taget imod budskabet, og Satan puster til hadets og forfølgelsens flammer. {MBF 496.3}

Da Guds ånd til sidst blev taget bort fra det jødiske folk, vidste præsterne og folket det ikke. Skønt de var i Satans magt og blev drevet frem af de forfærdeligste og mest ondartedede lidenskaber, betragtede de sig stadig som Guds udvalgte folk. Tjenesten i templet fortsatte; der blev bragt ofre på dets besmittede altre, og den guddommelige velsignelse blev hver dag påkaldt over et folk, der var skyldigt i udgydelsen af Guds søns blod, og som stræbte efter at dræbe hans tjenere og apostle. Sådan vil det også blive, når helligdommens endelige og uigenkaldelige afgørelse er truffet, og verdens skæbne er bestemt for evigt. Da vil jordens beboere heller intet vide om det. Mennesker, som Guds ånd har forladt for bestandig, opretholder stadig ydre religiøse former — og den sataniske nidkærhed, hvormed det ondes fyrste vil inspirere dem til at udføre hans onde planer, vil udadtil ligne nidkærhed for Guds sag. {MBF 496.4}

Da sabbatten er blevet det store stridsspørgsmål i hele kristenheden, og da religiøse og verdslige magter går sammen om at gennemtvinge søndagens helligholdelse, vil et lille mindretals vedholdende nægtelse af at underkaste sig det folkelige krav nedkalde en almindelig fordømmelse over dem. Man vil hævde, at de få, der modsætter sig en kirkelig forordning og en af landets love, ikke bør tåles, og at det er bedre, at de lider, end at hele nationer styrtes ud i lovløshed og ødelæggelse. Samme argument blev for snart 2000 år siden brugt mod Jesus af jødefolkets ledere. „Det er bedre for jer," sagde den onde Kajfas, „at ét menneske dør for folket, end at hele folket går til grunde."3 {MBF 497.1}

Dette argument vil blive anset for at være afgørende, og det vil ende med, at der udstedes et dekret, der fordømmer dem, der helligholder det fjerde buds sabbat, idømmer dem lovens strengeste straffe og giver folk ret til efter en vis tid at slå dem ihjel. Katolicismen i den gamle verden og den frafaldne protestantisme i den nye vil følge samme fremgangsmåde over for dem, der holder alle Guds bud i ære. {MBF 497.2}

Guds folk vil blive kastet ud i sådanne oplevelser af sorg og lidelse, som profeten beskriver som en trængselstid for Jakob. „Dette siger Herren: Vi har hørt angstråb, der er frygt, ikke fred. … Hvorfor ser jeg da alle mænd … med blege ansigter? … Ve jer! Stor er denne dag, ingen dag er som den! Det er en trængselstid for Jakob, men han skal komme frelst ud af den."4 {MBF 497.3}

Den pinefulde nat, da Jakob kæmpede i bøn for at blive udfriet af Esaus hånd,5er et billede på Guds folks erfaring i trængselstiden. På grund af Jakobs bedrag for at sikre sig sin fars velsignelse, som tilkom Esau, måtte han flygte for sit liv, da han hørte sin brors

dødstrusler. Efter at have været mange år i landflygtighed, brød han op for på Guds befaling at vende tilbage til sit fødeland med sine hustruer og børn, hyrder og kvægflokke. Da han nåede landets grænse, blev han rædselsslagen ved meddelelsen om, at Esau var på vej mod ham i spidsen for en skare krigere — uden tvivl for at hævne sig. Jakobs ubevæbnede og forsvarsløse følge så ud til at skulle blive hjælpeløse ofre for vold og drab. Oven på byrden af angst og frygt lå den knusende vægt af selvbebrejdelse — det var jo hans egen synd, der havde bragt ham i denne fare. Hans eneste håb var Guds nåde; hans eneste forsvar måtte være bøn. Men han lader intet ugjort for at sone uretten mod sin bror og afværge den truende fare. På samme måde bør Kristi efterfølgere, når de nærmer sig trængselstiden, gøre alt for at stå i det rette lys over for folket og for at afvæbne fordom og undgå den fare, der truer trosfriheden. {MBF 497.4}

Efter at have sendt sin familie bort for at de ikke skal være vidne til hans kval, bliver Jakob alene tilbage for at bede til Gud. Han bekender sine synder, takker for al den nåde, Gud har vist ham, og med dyb ydmyghed henviser han til den pagt, Gud har sluttet med hans fædre, og til de løfter, Gud har givet ham i et natligt syn i Betel og i det land, hvor han har levet i landflygtighed. Hans livs krise er kommet — alt står på spil. I mørket og ensomheden fortsætter han med at bede og ydmyge sig for Herren. Pludselig mærker han en hånd på sin skulder. Han tror, at det er en fjende, der stræber ham efter livet, og med fortvivlelsens mod brydes han med sin modstander. Ved daggry bruger den fremmede sin overmenneskelige styrke; herefter synes den ellers stærke Jakob at være lammet og falder hjælpeløs og grædende sin mystiske modstander om halsen. Nu ved Jakob, at det er Pagtens Engel, han har kæmpet med. Skønt han er blevet invalideret og har store smerter, holder han fast ved sit forsæt. Han har længe været rådløs, angergiven og bedrøvet på grund af sin synd. Nu må han have vished for, at den er tilgivet. Den guddommelige gæst lader til at ville forlade ham, men Jakob klynger sig til ham og trygler om hans velsignelse. Englen indvender: „Slip mig! det er ved at blive lyst!“ men patriarken svarer: „Jeg slipper dig ikke, før du velsigner mig!“ Hvilken tro, hvilken fasthed og udholdenhed viser han ikke! Havde det været et overmodigt eller formasteligt krav, ville Jakob straks være blevet dræbt — men han havde en sikkerhed, som kun den har, der tilstår sin svaghed og uværdighed, men alligevel stoler på den barmhjertige og trofaste Gud. {MBF 498.1}

„Han kæmpede med englen og sejrede.“6Ved ydmygelse, anger og selvovergivelse overvandt dette fejlende, syndige og vildfarne menneske himlens Majestæt. Med skælvende hænder greb han fat i Guds løfter, og Gud kunne i sin grænseløse kærlighed ikke afvise synderens bøn. Som et tegn på hans sejr, og som en opmuntring til andre om at følge hans eksempel, blev hans navn ændret, fra ét, der mindede om hans synd, til ét, der vidnede om hans sejr. At Jakob havde sejret hos Gud, gav ham en forvisning om, at han ville sejre hos mennesker. Nu frygtede han ikke længere for at møde sin brors vrede, for Herren var hans forsvarer. {MBF 498.2}

Satan havde anklaget Jakob over for Guds engle og krævet ret til at tilintetgøre ham på grund af hans synd. Han havde fået Esau til at drage ud imod ham; og i den lange nat, da patriarken kæmpede med Gud, søgte Satan at overvælde ham med skyldfølelse for at få ham til at miste modet og slippe sit tag i Gud. Jakob blev næsten drevet til fortvivlelse, men han vidste, at uden himlens hjælp var han fortabt. Han havde inderligt angret sin store synd, og han påkaldte Guds barmhjertighed. Han ville ikke opgive sit forsæt, men holdt fast i englen og fortsatte fortvivlet og forpint sine indtrængende bønner, indtil han fik sin vilje. {MBF 499.1}

Ligesom Satan lokkede Esau til at gå imod Jakob, vil han i trængselstiden ophidse de onde til at tilintetgøre Guds folk. Og som han anklagede Jakob, vil han anklage Guds folk. Han regner hele menneskeheden som sine undersåtter, men den lille flok, der holder Guds bud, sætter sig op imod hans autoritet. Hvis han kunne udslette dem fra jordens overflade, ville hans sejr være fuldkommen. Han ser, at hellige engle står vagt om dem, og deraf slutter han, at deres synder er blevet tilgivet; men han ved ikke, at deres sag er blevet afgjort i den himmelske helligdom. Han ved ganske nøje, hvilke synder han har fristet dem til at begå, og han præsenterer dem for Gud på en fuldstændigt overdrevet måde, idet han hævder, at disse mennesker fortjener at udelukkes fram Guds nåde i lige så høj grad som han selv. Han erklærer, at Gud er uretfærdig, hvis han tilgiver deres synder og samtidig udrydder ham og hans engle. Han hævder, at de er hans bytte, og kræver at de skal overlades ham til tilintetgørelse. {MBF 499.2}

Da Satan anklager Guds folk for deres synder, tillader Gud ham at prøve dem til det yderste. Deres tillid til Gud, deres tro og standhaftighed vil blive sat alvorligt på prøve. Når de ser tilbage på deres fortid daler deres håb, for de ser så lidt godt i hele deres liv. De er sig fuldstændigt bevidst om deres egen svaghed og uværdighed. Satan prøver at skræmme dem med tanken om, at deres sag er håbløs, og at de aldrig vil blive renset fra deres synder. På den måde håber han at nedbryde deres tro, så de giver efter for hans fristelser og opgiver deres troskab mod Gud. {MBF 499.3}

Skønt Guds folk vil blive omringet af fjender, der er opsat på at tilintetgøre dem, er den angst, de føler, ikke angst for at blive forfulgt for sandhedens skyld. De frygter, at de ikke har angret alle deres synder, og at de på grund af deres ufuldkommenhed ikke vil opleve opfyldelsen af Frelserens løfte: „Fordi du har bevaret mit ord om udholdenhed, vil jeg også bevare dig i prøvelsens time, som skal komme over hele jorderig.“7Kunne de blot få vished om tilgivelse, ville de ikke vige tilbage for tortur eller død; men hvis de var uværdige og mistede livet på grund af deres egne karakterfejl, ville Guds hellige navn blive vanæret. {MBF 499.4}

Overalt hører de om forræderiske planer og ser virkningerne af oprøret, og de de bliver grebet af et stærkt og inderligt ønske om, at dette store frafald snart må blive stoppet, og at

de gudløses ondskab bringes til afslutning. Men i og med at de indtrængende beder Gud om at standse oprøret, er det med en tydelig følelse af selvbebrejdelse, fordi de ikke selv ikke har mere kraft til at modstå denne flodbølge af ondskab og tvinge den tilbage. De føler, at hvis de altid havde brugt alle deres evner i Kristi tjeneste, ville Satans styrker ikke så let kunne få overhånd over dem. {MBF 500.1}

De ydmyger sig for Gud, mens de minder ham om de synder, de tidligere har angret, og klynger sig til Frelserens løfte om, at intet skal skade dem, der søger hans beskyttelse og „slutter fred med mig, ja, slutter fred med mig.“8 {MBF 500.2}

Deres tro svigter ikke, selv om deres bønner ikke straks bliver besvaret. Skønt de gennemgår den største ængstelse, frygt og smerte holder de ikke op med at bede. De sætter deres lid til Guds magt, ligesom Jakob holdt fast ved englen, og råber „Jeg slipper dig ikke, før du velsigner mig.“ {MBF 500.3}

Hvis Jakob ikke i forvejen havde angret den synd, han begik, da han skaffede sig førstefødselsretten ved bedrageri, kunne Gud ikke have hørt hans bøn og skånet hans liv. Det samme gælder for Guds folk; hvis der i trængselstiden, hvor de vil blive pint af frygt og smerte, dukker synder op, de ikke har tilstået og angret, ville de blive overmandet. Fortvivlelse ville lamme deres tro, og de ville ikke have selvtillid til at kunne bede Gud om befrielse. Men skønt de føler deres store uværdighed, har de ingen skjulte synder at bekende. Deres synder er gået forud til dom og er blevet udslettet, og de kan ikke længere erindre dem. {MBF 500.4}

Satan får mange til at tro, at Gud vil bære over med deres utroskab i småting; men Herren viser i sin handlemåde med Jakob, at han absolut ikke vil billige eller tåle, hvad der er ondt. Alle, der forsøger at undskylde eller skjule deres synder og tillader, at de bliver stående i himlens bøger uden at være tilstået og tilgivet, vil bukke under for Satan. Jo mere ophøjet deres bekendelse er, og jo mere ærefuld en stilling de indtager, des mere alvorlig er deres synd i Guds øjne — og jo mere sikker er deres store modstanders triumf. De, som venter med at gøre sig klar til Herrens dag, vil ikke kunne gøre det i trængselstiden eller på noget senere tidspunkt. De har alle en håbløs sag. {MBF 500.5}

De bekendende kristne, der går uforberedte ind i den sidste frygtelige strid, vil i deres fortvivlelse tilstå deres synder, mens de gudløse hoverer over deres pine. Deres bekendelser er af samme karakter som Esaus og Judas’. De mennesker, der fremsætter dem, sørger over resultatet af overtrædelsen, ikke over deres synd. De føler ingen virkelig anger eller afsky for det onde. De tilstår deres synd af frygt for straf, men som Farao i gamle dage ville de fortsætte med at trodse Gud, hvis dommen blev tilbagekaldt. {MBF 501.1}

Jakobs historie er en forsikring om, at Gud ikke vil forkaste dem, der er blevet bedraget, fristet og lokket ind i synden, men som er vendt tilbage til ham i sand anger. Satan vil

forsøge at tilintetgøre dem, men Gud og hans engle vil beskytte dem, når de kommer i fare. Satans angreb er voldsomme og målrettede og hans bedrag frygtelige, men Herren holder øje med sit folk og hører deres råb om hjælp. Deres lidelser er store, og det ser ud, som om ovnens flammer er ved at fortære dem, men han, som sidder ved smeltediglen, vil bringe dem ud som guld renset i ilden (når guld og sølv bliver smeltet, bliver det renset for urenheder!). Guds kærlighed til sine børn i denne deres strengeste prøvelse er lige så stor og varm som i medgangens lyseste dage. Men det er nødvendigt for dem at gå gennem ildprøven; deres jordbundethed må fjernes, så de helt kan genspejle Kristi billede. {MBF 501.2}

Den tid med smerte og sorger, der ligger foran os, vil kræve en tro, der kan udholde træthed, ventetid og sult — en tro, der ikke vakler trods hårde prøvelser. Alle får en prøvetid, så de kan forberede sig. Jakob sejrede, fordi han var udholdende og beslutsom. Hans sejr er et vidnesbyrd om kraften i vedholdende bøn. Alle, der vil holde fast ved Guds løfter, som Jakob gjorde, og er lige så oprigtige og udholdende som han, vil sejre som han sejrede. De, der ikke er villige til at fornægte sig selv og bede længe og indtrængende om Guds velsignelse, vil ikke opnå den. Kun få ved, hvad det vil sige at kæmpe med Gud. Kun få har prøvet at længes så inderligt efter Gud, at de er anspændt til det yderste. Når en ubeskrivelig fortvivlelse skyller ind over den, der beder, er det kun de færreste, der med urokkelig tro klynger sig til Guds løfter. {MBF 501.3}

De, der kun gør lidt ved sin tro nu, står i den største fare for at falde for bukke under for styrken i de sataniske bedrag og kravet om styring af samvittigheden. Og selv om de består prøven, vil deres angst og fortvivlelse i trængselstiden være større, fordi de aldrig har gjort det til en vane at stole på Gud. Den erfaring med troen, de har forsømt at opnå, vil de blive tvunget til at lære under et frygteligt modløshedens pres. {MBF 502.1}

Det er nu, vi skal lære Gud at kende ved at sætte hans løfter på prøve. Engle registrerer alle ærlige og oprigtige bønner. Vi må hellere opgive selviske ønsker end forsømme at have fællesskab med Gud. Den største fattigdom og selvfornægtelse med Guds velbehag er langt bedre end rigdom, ære, velvære og venner uden dette. Vi må tage os tid til at bede. Hvis vi tillader vore tanker at blive opslugt af verdslige interesser, vil Gud måske give os tid til bøn ved at berøve os vore afguder, det være sig rigdom, huse eller frugtbar jord. {MBF 502.2}

Unge mennesker ville ikke blive forledt til at synde, hvis de nægtede at vælge enhver vej, de ikke kunne få Guds velsignelse til. Hvis de, der bringer den sidste alvorlige advarsel til verden, ville bede om Guds velsignelse, ikke på en kold, ligegyldig måde, men med inderlig tro, som Jakob gjorde det, ville de finde mange steder, hvor de kunne sige: „Jeg har set Gud ansigt til ansigt, og har reddet livet.“9Himlen ville regne dem som fyrster, og de ville få magt til at få det, som de ønsker sig, med Gud og mennesker. {MBF 502.3}

Den store „trængselstid, der ikke har været magen til," vil snart være over os, og vi vil behøve en erfaring, som vi ikke har nu, og som mange er for sløve til at skaffe sig. Ofte ser problemerne større ud på forhånd, end når de virkelig er der, men det gælder ikke den krise, der ligger foran os. Selv den mest levende fantasi kan ikke forestille sig trængslernes størrelsesorden. I den prøvelsens time vil enhver være alene med Gud. Selv om „Noa, Daniel og Job" var i landet, så kunne de „så sandt jeg lever, siger Gud Herren, hverken redde søn eller datter; men ved deres retfærdighed havde de reddet deres eget liv."10 {MBF 502.4}

Mens vor store yppersteпræst gør soning for os, burde vi derfor bestræbe os på at leve op til Kristi fuldkommenhed. End ikke i tankerne kunne Frelseren lokkes til at give efter for fristelse. I menneskehjerterne finder Satan steder, hvor han kan vinde fodfæste; der næres et syndigt ønske, hvor hans fristelser kan udøve deres magt. Men Kristus sagde om sig selv: „Verdens fyrste kommer; og i mig kan han intet gøre."11Satan kunne intet finde i Guds søn, som gjorde det muligt for ham at sejre over ham. Jesus havde holdt sin fars bud, og hos ham fandtes der ingen synd, som Satan kunne benytte sig af. Sådan skulle mennesker gerne være for at kunne udholde trængselstiden. {MBF 502.5}

Det er i dette liv, vi skal rense os for synd ved tro på forsoningen i Kristus. Vor dyrebare frelser indbyder os til at forene vor svaghed med hans styrke, vor uvidenhed med hans visdom og vor uværdighed med hans fortjenester. Det er i Guds forsyns skole, vi skal lære Jesu sagtmodighed og ydmyghed. Herren sætter altid livets sande mål foran os — ikke den vej, vi selv måtte vælge, og som forekommer os lettere og mere behagelig. Det står til os at samarbejde med de kræfter, himlen bruger til at tilpasse vor karakter efter det guddommelige forbillede. Ingen kan ignorere eller udsætte det uden den største fare for sin sjæl. {MBF 503.1}

I et syn hørte apostlen Johannes en høj røst i himlen sige: „Ve over jorden og havet, for Djævelen er kommet ned til jer med stort raseri, fordi han ved, at hans tid er kort."12Frygtelige er de forhold, der fremkalder dette udbrud fra den himmelske røst. Satans forbitrelse vokser, efterhånden som hans tid løber ud, og hans bedrageriske og ødelæggende værk når sit højdepunkt i trængselstiden. {MBF 503.2}

Frygtelige, overnaturlige syner vil snart vise sig på himlen — tegn på undergørende dæmoners virksomhed. Onde ånder vil gå ud til jordens konger og til hele verden for at bedrage dem og tilskynde dem til at forene sig med Satan i hans sidste kamp mod himlens styre. Både landenes ledere og deres undersåtter vil blive bedraget af disse ånder. Mennesker vil stå frem og foregive, at de er Kristus selv og gøre krav på den titel og den tilbedelse, som tilkommer verdens frelser. De vil udføre underfulde mirakler og påstå, at de har fået himmelske åbenbaringer, der modsiger Skriftens vidnesbyrd. {MBF 503.3}

Som højdepunktet i det store bedrageri vil Satan selv udgive sig for at være Kristus. Kirken har længe bekendt sig til at se hen til Frelserens genkomst som opfyldelsen af sit håb. Nu vil den store bedrager få det til at se ud, som om Kristus er kommet. Forskellige steder i verden vil Satan vise sig blandt mennesker som en majestætisk, strålende skikkelse, der ligner den beskrivelse af Guds søn, som Johannes giver i Åbenbaringen 1,13-15. Den herlighed, der omgiver ham, overgår alt, hvad menneskeøjne hidtil har set. Et triumferende råb lyder overalt: „Kristus er kommet! Kristus er kommet!“ Folk kaster sig ned og tilbeder ham, mens han løfter sine hænder og velsigner dem, som Jesus velsignede sine disciple, da han var på jorden. Hans stemme er mild, dæmpet og melodisk. I et blidt, medfølende tonefald fremsætter han nogle af de samme nådige, himmelske sandheder, Frelseren gav udtryk for. Han helbreder de syge. Mennesker antager ham for at være Kristus, og så gør han i sin påtagne skikkelse af Kristus krav på at have ændret sabbatten til søndag og befaler alle at helligholde den dag, han har velsignet. Han erklærer, at de, der bliver ved med at holde den syvende dag hellig, bespotter hans navn ved at nægte at lytte til hans engle, der er sendt dem med lys og sandhed. Dette er det store, næsten uimodståelige bedrag. Ligesom samaritanerne, der lod sig bedrage af troldmanden Simon, vil masserne fra den mindste til den største give agt på disse trolddomskunster og sige: „Han er Guds kraft, den der kaldes Den Store.“13 {MBF 503.4}

Men Guds børn vil ikke blive bedraget. Den falske Kristus forkynder en lære, der ikke er i overensstemmelse med Skriften. Han velsigner dem, der tilbeder dyret og dets billede, netop de mennesker, som ifølge Bibelen skal drikke Guds ublandede vredes vin. {MBF 504.1}

Længere får Satan ikke lov til at efterligne Kristi genkomst. Frelseren har advaret sit folk mod forfalskninger på dette punkt. Han har tydeligt forudsagt, hvordan hans andet komme skal forme sig: „Hvis nogen da siger til jer: Se, her er Kristus! eller: Her er han! så tro det ikke; for der skal fremstå falske kristus’er og falske profeter, og de skal gøre store tegn og undere for om muligt at føre selv de udvalgte vild. … Siger de derfor til jer: Se, han er i ørkenen! så gå ikke derud. For som lynet kommer fra øst og lyser helt om i vest, sådan skal også Menneskesønnens komme være.“14Dette komme er der ingen, der kan gøre efter. Det skal ses overalt — hele verden vil blive vidne til det. {MBF 504.2}

Kun de, der flittigt har studeret Skriften og taget imod kærligheden til sandheden, vil blive beskyttet mod det mægtige bedrag, som verden falder for. Ved hjælp af Bibelens vidnesbyrd vil de opdage bedrageren trods hans forklædning. Prøvelsens time vil komme til alle, og da vil det vise sig, hvem der er de sande kristne. Er Guds folk så sikkert forankret i hans ord, at de ikke vil tro på det, de ser med deres egne øjne? Vil de i en sådan krise holde fast ved Bibelen og Bibelen alene? Hvis Satan på nogen måde kan, vil han forhindre dem i at forberede sig på at stå fast i denne prøve. Han vil spærre vejen for dem, besnære dem med

jordiske skatte, få dem til at bære tunge byrder, så de bliver optaget af dette livs bekymringer, og prøvelsens dag kommer over dem som en tyv om natten. {MBF 504.3}

Når kristenhedens forskellige ledere har vedtaget et dekret mod dem, der holder Guds bud, så de unddrages regeringens beskyttelse og prisgives dem, der måtte ønske at udrydde dem, da flygter Guds folk fra byer og landsbyer og samles i grupper på øde og ensomme steder. Mange søger tilflugt i bjergene. Som de kristne i Piemontes dale vil de gøre bjergene til deres kirke og takke Gud for „klippeborgen.“15Men mange af alle nationer og alle klasser — høj og lav, rig og fattig, sort og hvid — vil blive underkastet den mest uretfærdige og grusomme undertrykkelse. Guds elskede børn gennemgår svære tider i lænker, fængslede, dødsdømte, nogle tilsyneladende henvist til at dø af sult i mørke og afskyelige fængsler. Intet menneskeligt øre hører deres stønnen, ingen rækker dem en hjælpende hånd. {MBF 505.1}

Vil Herren glemme sine børn i denne prøvelsens time? Glemte han den trofaste Noa, da dommen kom over verden før syndfloden? Glemte han Lot, da ild faldt ned fra himlen og fortærede byerne på sletten? Glemte han Josef, da han var alene blandt afgudsdyrkere i Egypten? Glemte han Elias, da Jezabel truede ham med samme skæbne som Ba'als profeter? Glemte han Jeremias, da han sad i den mørke og dystre cisterne i fængslet? Glemte han de tre trofaste i ildovnen? Eller Daniel i løvekulen? {MBF 505.2}

„Men Zion siger: 'Herren har svigtet mig, Herren har glemt mig!' Glemmer en kvinde sit diende barn? Glemmer en mor det barn, hun fødte? Selv om de skulle glemme, glemmer jeg ikke dig. Se, i mine hænder har jeg tegnet dig.“16Hærskarers Herre har sagt: „Den, der rører jer, rører ved mit øjeæble.“17 {MBF 505.3}

Selv om deres fjender kaster dem i fængsel, kan fængslets mure ikke afskære forbindelsen mellem dem og Kristus. Han, som kender alle deres svagheder og selv har været gennem alle prøvelser, står over alle jordiske magter, og der vil komme engle ned til dem i de ensomme celler med lys og fred fra himlen. Fængslet vil være som et palads, for dér findes de rige i troen, og de triste mure vil blive oplyst af himmelsk glans, som da Paulus og Silas bad og sang lovsange ved midnatstid i fængslet i Filippi. {MBF 505.4}

Guds dom vil komme over dem, der søger at undertrykke og udrydde hans børn. Hans langmodighed med de gudløse gør mennesker dristigere i deres overtrædelse, men selv om straffen udsættes længe, vil den komme, og den bliver frygtelig. „Herren rejser sig som ved Perasims bjerg, han er ophidset som i dalen ved Gibeon; han gør sin gerning, en fremmed gerning, han udfører sit værk, et fremmedartet værk.“18For vor barmhjertige Gud er straf noget fremmedartet. „Så sandt jeg lever, siger Herren Gud: Jeg ønsker ikke den uretfærdiges død.“19„Herren er en barmhjertig og nådig Gud, … men han lader ikke den skyldige ustraffet.“ „Herren er sen til vrede, men stor i kraft og lader ingen ustraffet.“20I retfærdig harme vil han hævde sin overtrådte lovs autoritet. Hvor streng denne straf vil blive, kan man

slutte sig til ved at betragte Herrens ulyst til at effektuere dommen. Det folk, som han så længe har båret over med og ikke villet straffe, før målet for dets uretfærdighed er fuldt i hans regnskab, skal til sidst drikke vredens bæger uden nogen barmhjertighed. {MBF 505.5}

„Når Kristus indstiller sin forbøn i den himmelske helligdom, udøses den ublandede vrede, som truede alle dem, der tilbeder dyret og dets billede og sætter dets mærke på deres pande eller hånd.“21De plager, der ramte Egypten, da Gud skulle til at befri Israel, var af samme art som de langt frygteligere domme, der vil ramme verden lige før Guds børns endelige befrielse. Åbenbaringens forfatter beskriver dem således: „Lede, ondartede bylder ramte de mennesker, der havde dyrets mærke og tilbad dets billede.“ Havet „blev til blod som fra en død, og alle levende væsner i havet døde.“ „Floderne og kilderne … blev til blod.“ Disse straffe er frygtelige, men Gud er fuldstændig retfærdig. Herrens engel erklærer: „Retfærdig er du, … fordi du har fældet denne dom; de har udgydt de helliges og profeternes blod, nu har du givet dem blod at drikke, og det fortjener de.“22Ved at dømme Guds børn til døden har de pådraget sig lige så stor skyld, som hvis de med deres egne hænder havde udgydt deres blod. Kristus erklærede sin samtids jøder skyldige i alle de hellige mænds blod, der var udgydt siden Abel tid, for de var besjælet af den samme ånd og gjorde de samme gerninger som profeternes mordere. {MBF 506.1}

I de følgende plager får solen magt til „at brænde menneskene med sin ild. Og menneskene blev forbrændt af den voldsomme hede.“23Profeterne beskriver forholdene på jorden i denne frygtelige tid: „Marken er ødelagt, agerjorden sørger; … høsten på marken slog fejl. … Alle markens træer visner. Ja, glæden er gjort til skamme blandt menneskene.“ „Forråd fordærves bag lås og slå. … Hvor dyrene dog klager! Kvægflokkene løber vildt omkring, for de har intet græs. … Vandløbene tørrer ud, og ilden fortærer steppens græsgange.“ {MBF 506.2}

„Paladsets sangerinder skal jamre på den dag, siger Gud Herren. Der ligger dynger af lig overalt.“24 {MBF 506.3}

Disse plager falder ikke overalt på jorden, for så ville alle dens beboere omkomme. Alligevel er de den værste svøbe, mennesker nogen sinde har oplevet. Alle de straffedomme, der har ramt mennesker før nådetidens afslutning, har været mildnet af nåde. Kristi forbønner har skånet synderen for den fulde straf; men ved den endelige dom udløses vreden uden at være iblandet barmhjertighed. {MBF 506.4}

Til den tid vil millioner ønske at blive beskyttet af Guds barmhjertighed, som de så længe har foragtet. „Der skal komme dage, siger Gud Herren, da jeg sender hunger over landet, ikke hunger efter brød eller tørst efter vand, men efter at høre Herrens ord. De skal flakke om fra hav til hav, og fra nord til øst skal de strejfe rundt og søge efter Herrens ord, men de finder det ikke.“25 {MBF 507.1}

Guds folk vil ikke undgå lidelser, men skønt de forfølges, lider afsavn og sulter, vil de ikke omkomme. Den Gud, der sørgede for Elias, vil ikke glemme ét eneste af sine selvopofrende børn. Han, der tæller deres hovedhår, vil sørge for dem og mætte dem i hungersnødens tid. Mens de gudløse dør af sult og pest, vil engle beskytte de retfærdige og give dem, hvad de behøver. Til den, „som vandrer retfærdigt," er dette løfte givet: „Han får sit brød, han er sikret sit vand." „De hjælpeløse og fattige søger vand, men der er ikke noget, deres tunge tørrer ud af tørst. Jeg, Herren, vil svare dem, jeg, Israels Gud, svigter dem ikke."26 {MBF 507.2}

„For figentræet sætter ikke blomst, vinstokken bærer ikke frugt; olivenhøsten slår fejl, marken giver ingen afgrøde. Fårene er forsvundet fra folden, der er intet kvæg i indhegningen. Jeg vil juble over Herren og fryde mig over min frelses Gud."27 {MBF 507.3}

„Herren bevarer dig, Herren er din skygge ved din højre side. Om dagen stikker solen dig ikke, månen ikke om natten. Herren bevarer dig mod alt ondt, han bevarer dit liv." „Han redder dig fra fuglefængerens fælde, fra den hærgende pest. Han dækker dig med sine fjer, du kan søge ly under hans vinger; hans trofasthed er skjold og værn. Du skal ikke frygte for nattens rædsler eller for pilen, der flyver om dagen, ikke for pesten, der breder sig i mørket, eller for soten, der hærger ved højlys dag. Om end tusinder falder ved din side, titusinder ved din højre hånd, dig skal intet ramme. Med egne øjne skal du se, at de ugudelige får deres straf. 'Du, Herre, er min tilflugt!' Den Højeste har du gjort til din bolig, intet ondt skal ramme dig, ingen plage skal nå dit telt."2828 {MBF 507.4}

Men for mennesker vil det se ud, som om Guds børn snart skal besegle deres vidnesbyrd med deres blod som martyrerne før dem. De begynder selv at frygte, at Herren vil lade dem falde i deres fjenders hænder. Det er en frygtelig tid, og dag og nat råber de til Gud om befrielse. De gudløse hoverer og spørger hånligt: „Hvor er jeres tro nu? Hvorfor frier Gud jer ikke af vore hænder, hvis I virkelig er hans folk?" Men de ventende husker Jesus, der hang døende på korset, mens ypperstepræsterne og de ældste spottede ham: „Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse. Han er jo Israels konge, lad ham nu stige ned fra korset, så vil vi tro ham."29Ligesom Jakob kæmper de alle med Gud. Deres ansigter er blege og røber deres indre kamp, men de ophører ikke med deres inderlige bønner. Hvis menneskers øjne blev åbnet, ville de se skarer af mægtige engle rundt om dem, der har bevaret ordet om Kristi udholdenhed. Med medfølende ømhed har englene set deres lidelse og hørt deres bønner. De venter på deres anførers ordre til at udfri dem af faren. Men de må vente lidt endnu. Guds folk må tømme kalken og døbes med dåben. Netop den udsættelse, som er så pinefuld for dem, er det bedste svar på deres bønner. Idet de anstrenger sig for at vente i tro på Herren, må de øve den tro, det håb og den tålmodighed, som de har vist alt for lidt af i deres religiøse erfaring. Men for de udvalgtes skyld vil trængselstiden alligevel blive forkortet. „Skulle Gud ikke skaffe sine udvalgte deres ret, når de råber til ham dag og nat?

… Jeg siger jer: Han vil skaffe dem ret, og det snart.“30Afslutningen vil komme hurtigere, end mennesker venter. Hveden vil blive samlet og bundet i neg til den himmelske lade; ugræsset vil blive bundet i knipper til den ødelæggende ild. De trofaste, himmelske vægtere fortsætter deres vagt. Skønt der ved lov er fastsat et tidspunkt, da de, der holder Guds bud, skal dø, hænder det, at deres fjender vil komme den forordning i forkøbet og søge at tage deres liv før det fastsatte tidspunkt. Men ingen kan komme forbi de mægtige vagtposter, der er posteret rundt om alle trofaste sjæle. Nogle bliver angrebet under flugt fra byer og landsbyer, men de sværd, der løftes imod dem, knækker og falder til jorden, som var de halmstrå. Andre bliver forsvaret af engle i skikkelse af soldater. {MBF 507.5}

Gud har til alle tider undsat og befriet sine børn ved hellige engle. Himmelske væsener har grebet aktivt ind i menneskers liv. De har vist sig i klædninger, der skinnede som lynet; de er kommet forklædt som mennesker på rejse. I menneskeskikkelse har engle vist sig for Guds mænd. De har hvilet sig under træerne ved middagstid, som om de var trætte. De har taget imod gæstfrihed i menneskers hjem. De har optrådt som førere for vildfarne rejsende. De har med egne hænder tændt ilden på alteret. De har åbnet fængselsdøre og befriet Guds tjenere. Klædt i himmelsk rustning kom de for at vælte stenen bort fra Frelserens grav. {MBF 508.1}

Engle er ofte til stede i menneskeskikkelse, når de retfærdige samles; de besøger også de gudløses forsamlinger — som da de gik til Sodoma for at få rede på indbyggernes handlinger, for at det kunne blive afgjort, om de havde overskredet grænsen for Guds langmodighed. Herren finder glæde i at være barmhjertig, og af hensyn til de få, der virkelig tjener ham, holder han katastrofer tilbage og forlænger freden for mange. De, der synder mod Gud, har ingen anelse om, at de kan takke de få trofaste, som de morer sig med at latterliggøre og undertrykke, for deres liv. {MBF 509.1}

Skønt denne verdens herskere ikke ved det, har engle ofte taget ordet i deres rådsforsamlinger. Menneskelige øjne har set dem; menneskelige ører har lyttet til deres opfordringer, og mennesker har modsat sig deres forslag og latterliggjort deres råd; menneskehænder har angrebet og mishandlet dem. Ved regeringsforhandlinger og i retssale har de vist et indgående kendskab til menneskenes historie. De har vist sig at være bedre egnede til at tale de undertryktes sag end den dygtigste og mest veltalende forsvarer. De har kuldkastet planer og forhindret onder, som i høj grad ville have forsinket Guds værk og forvoldt hans børn store lidelser. I nødens time lejrer Herrens engle „sig omkring dem, der frygter ham, og han udfrier dem.“31 {MBF 509.2}

Med inderlig længsel venter Guds børn på tegn fra deres kommende Konge. Når vægteren bliver spurgt: „Hvornår er natten gået?“ svarer han uden tøven: „Der kommer en morgen, men også en nat.“32Lyset skinner på skyerne over bjergtoppene. Snart skal hans herlighed åbenbares. retfærdighedens sol er lige ved at bryde igennem. Både morgen og nat

er nær — indledningen til evig dag for de retfærdige, men til evig nat for de onde. {MBF 509.3}

Mens de kæmpende trænger ind på Gud i bøn, synes det slør, der skiller dem fra den usynlige verden, næsten at blive draget til side. Himlen gløder i evighedens morgengry og som yndig englesang hører de ordene: „Stå fast i din troskab. Hjælpen er på vej.“ Kristus, den almægtige sejrherre, rækker en krone af uforgængelig herlighed ud mod sine trætte stridsmænd, og hans stemme når dem fra portene, der står på klem: „Se, jeg er med jer. Vær ikke bange. Jeg kender alle jeres sorger; jeg har båret jeres smerter. I kæmper ikke mod ukendte fjender. Jeg har kæmpet kampen for jer, og i mit navn skal I mere end sejre.“ Vor dyrebare frelser vil sende hjælp, netop når vi behøver den. Vejen til himlen er helliget af hans fodspor. Hver torn, som sårer vor fod, har også såret hans. Hvert kors, vi er kaldet til at bære, har han båret før os. Herren tillader strid for at berede sjælen til fred. Trængselstiden er en frygtelig ildprøve for Guds børn, men netop da bør enhver oprigtigt troende se opad — og i tro vil han se sig omkredset af løftets regnbue. {MBF 509.4}

„Herrens udfriede vender hjem, de kommer til Zion med jubel; evig glæde går foran dem, fryd og glæde når dem, suk og klage flygter. Det er mig, der trøster jer, hvordan kan du da frygte for mennesker, der dør, for menneskebørn, der svinder bort som græsset? Hvordan kan du glemme Herren, der skabte dig? … Hvordan kan du dagen lang frygte for undertrykkerens rasen? Når han vil til at ødelægge, hvad bliver der da af undertrykkerens rasen? Snart bliver den lænkede løst, han skal ikke dø og gå i graven, han skal ikke mangle brød. Jeg er Herren din Gud, som pisker havet op, så bølgerne larmer, Hærskarers Herre er hans navn. Jeg lægger mine ord i din mund og skjuler dig i skyggen af min hånd.“33 {MBF 510.1}

„Men hør nu dette, du hjælpeløse, du, som er beruset, men ikke af vin! Dette siger Herren, din Herre og Gud, som fører sagen for sit folk: Nu tager jeg det berusende bæger ud af din hånd, du skal ikke længere drikke af min vredes skål. For jeg rækker det til dine undertrykkere, dem som sagde til dig: ‘Kast dig ned, så vi kan gå hen over dig.’ Du måtte gøre din ryg som den faste jord, som en gade for de forbipasserende.“34 {MBF 510.2}

Da Guds blik så frem gennem tiderne, var det fæstet på den krise, som hans folk skal møde, når jordiske magter vil samle sig til kamp imod dem. Som den fangne i landflygtighed vil de være i fare for at dø af sult eller ved vold. Men den Hellige, der skilte Det røde Hav foran Israel, vil vise sin vældige magt og gøre en ende på deres fangenskab. „Den dag jeg griber ind, siger Hærskarers Herre, skal de være min ejendom; jeg vil skåne dem, som en far skåner den søn, der tjener ham.“35Hvis Kristi trofaste vidners blod blev udgydt på dette tidspunkt, ville det ikke, som martyrernes blod, være en udsæd, der kunne skaffe Gud en høst. Deres troskab ville ikke være et vidnesbyrd, der overbeviste andre om sandheden, for det forstokkede hjerte har afvist nådens bølger, indtil de ikke længere vender

tilbage. Hvis de retfærdige nu blev prisgivet deres fjender, ville det være en triumf for mørkets fyrste. Salmisten siger: „Han gemmer mig i sin hytte på ulykkens dag, han skjuler mig i sit telt.“3636 Og Kristus siger: „Mit folk, gå ind i dine kamre, luk dørene bag dig; skjul dig en kort tid, til vreden er drevet over. For nu går Herren ud af sin bolig for at straffe jordens beboere for deres synd.“37En vidunderlig befrielse venter dem, der tålmodigt har ventet på hans komme, og hvis navne står skrevet i livets bog. {MBF 510.3}

Kapitel 40—Guds folks befrielse

Når beskyttelsen fra de menneskelige love fratages dem, der adlyder Guds lov, vil der i de forskellige lande være en samtidig bevægelse for at ødelægge og tilintetgøre dem. Efterhånden som det i dekretet fastsatte tidspunkt nærmer sig, vil folkene slutte sig sammen om at udrydde den forhadte sekt. Det vil blive besluttet på at slå til på én nat for at rette et afgørende slag, som skal bringe den afvigende og bebrejdende stemme fuldstændigt til tavshed. {MBF 513.1}

Guds folk — nogle i fængsler, andre skjult på ensomme tilflugtssteder i skove og på bjerge — beder stadig om Guds beskyttelse, mens flokke af bevæbnede mænd ansporet af en hærskare af onde engle alle vegne forbereder sig på deres dødbringende gerning. Netop nu, i den yderste nød, vil Israels Gud gribe ind for at frelse sine udvalgte. Herren siger: „I skal synge sange som i natten, når man helliger sig til festen, I skal være glade, som når man vandrer til fløjtespil på vej til Herrens bjerg, til Israels klippe. Så vil Herren lade sin herlige røst lyde, vise sin arm, der slår ned med glødende vrede og fortærende flammer, med styrtregn, skybrud og haglsten.“1 {MBF 513.2}

Med triumfråb, hån og forbandelser skal onde mænd til at kaste sig over deres bytte, da et tæt mørke, dybere end den mørkeste nat, sænker sig over jorden. Så strækker en regnbue, strålende af glansen fra Guds trone, sig over himlen og synes at omkredse hver bedende gruppe. De vrede menneskemasser standser pludselig op. Deres hånlige råb dør hen. Målet for deres morderiske raseri er glemt. Opfyldt af bange anelser stirrer de på symbolet på Guds pagt og ønsker at gemme sig for det blændende lys. {MBF 513.3}

Guds folk hører en klar, melodisk stemme sige: „Se op!“ og idet de løfter blikket mod himlen, ser de pagtens bue. De sorte, truende skyer, som dækkede himmelhvælvingen, har skilt sig, og ligesom Stefanus ser de ind i himlen. De ser Guds herlighed og Menneskesønnen siddende på sin trone. På hans guddommelige skikkelse ser de mærkerne efter hans ydmygelse, og fra hans læber hører de bønnen til Faderen og de hellige engle: „Fader, jeg vil, at hvor jeg er, skal også de, som du har givet mig, være hos mig.“2Atter lyder der en stemme, velklingende og triumferende, som siger: „De kommer! De kommer! Hellige, uskadte og ubesmittede. De har holdt fast ved mit ord om udholdenhed, og de skal vandre blandt englene.“ Og med blege, skælvende læber opløfter de, der har holdt fast ved deres tro, et sejrsråb. {MBF 514.1}

Det er ved midnatstid, at Gud beviser sin magt for at befri sit folk. Solen kommer til syne i al sin glans. Tegn og undere følger i hurtig rækkefølge. De gudløse ser til med rædsel og undren, mens de retfærdige med højtidelig glæde betragter tegnene på deres befrielse. Hele naturen synes at være ude af balance. Vandløbene standser. Tunge mørke skyer trækker op og støder sammen. Men midt på den mørke himmel er der et ubeskrivelig herligt skyfrit

område, hvorfra Guds stemme, der lyder som en brusen af mange vande siger: „Det er sket!“3 {MBF 514.2}

Denne stemme ryster himmel og jord. Der kommer et vældigt jordskælv, „så stort, at der aldrig har været magen til det, siden der kom mennesker på jorden.“4Det ser ud, som om himmelhvælvingen åbner og lukker sig. Stråleglansen fra Guds trone synes at bryde igennem. Bjergene skælver som siv for vinden, og klippestykker spredes til alle sider. Der lyder en buldren som af en optrækkende orkan. Havet piskes til raseri. Orkanens hylen lyder som dæmoner på ødelæggelsestogt. Hele jorden hæver sig og svulmer som havets bølger. Dens overflade brydes op. Selve dens grundvold synes at give efter. Bjergkæder synker sammen. Beboede øer synker i havet. Havnebyer, der er fordærvede som Sodoma, opsluges af de rasende bølger. Gud husker det store Babylon og rækker det „bægeret med sin harmes og vredes vin.“ „Blytung hagl“ vil anrette store ødelæggelser.5Jordens prægtigste byer går til grunde. De pragtfulde paladser, som verdens stormænd har ødslet deres rigdom på for at forherlige sig selv, synker i ruiner for deres øjne. Fængselsmure styrter sammen, og Guds folk, der har været spærret inde på grund af deres tro, sættes i frihed. {MBF 514.3}

Grave åbner sig, og „mange af dem, der sover i jorden,“ vågner, „nogle til evigt liv, andre til forhånelse, til evig afsky.“6Alle, der er døde i troen på den tredje engels budskab, kommer herliggjorte frem af gravene for at høre Guds fredspagt med dem, der har adlydt hans lov. „Også de, som har gennemboret ham,“7de, der spottede og hånede Kristus i hans dødskamp, og de bitreste fjender af hans sandhed og hans folk opstår for at se ham i hans herlighed og se hvilken ære, der times de trofaste og lydige. {MBF 515.1}

Endnu er himlen dækket af tykke skyer, men nu og da bryder solen frem og ser ud som Jahves hævnende øje. Voldsomme lyn springer frem fra himlen og hyller jorden i flammer. Over tordenens frygtelige larm høres mystiske og frygtindgydende stemmer forkynde dommen over de gudløse. Ikke alle forstår ordene, men for de falske lærere er de tydelige nok. De, der kort forinden var så hensynsløse, så pralende og trodsige, så hoverende i deres grusomhed mod Guds folk, der overholder budene, overvældes nu af bestyrtelse og skælver af frygt. Deres klageskrig høres over elementernes rasen. Dæmoner erkender Kristi guddommelighed og skælver for hans magt, mens mennesker grebet af den største rædsel bønfalder om nåde. {MBF 515.2}

Fortidens profeter så Herrens dag i hellige syner og skrev: „I skal jamre, for Herrens dag er nær, den kommer som ødelæggelse fra den Almægtige.“8„Søg ind mellem klipperne, skjul dig i jorden i rædsel for Herren og for hans storhed og vælde! Menneskets stolte blik skal ydmyges, mænds hovmod skal bøjes; Herren alene er ophøjet på den dag. For Hærskarers Herre har en dag mod alt stolt og hovmodigt, mod alt knejsende, så det ydmyges.“ „Den dag skal mennesker tage deres afguder af guld, som de har lavet for at tilbede dem, og kaste dem hen til spidsmus og flagermus. De skal søge ind i klippespalter og

I bjergkløfter i rædsel for Herren og for hans storhed og vælde, når han rejser sig for at skræmme jorden.“9 {MBF 515.3}

Gennem en rift i skyerne stråler en stjerne, hvis stråleglans er firedoblet i kontrast til mørket. Den bringer håb og glæde til de trofaste, men forbitrelse og smerte til dem, der har overtrådt Guds lov. De, som har ofret alt for Kristus, er nu i sikkerhed, gemt som i skjul i Herrens telt. De er blevet sat på prøve og har over for verden og dem, der foragtede sandheden, vist deres troskab mod ham, som døde for dem. Der er sket en vidunderlig forandring med dem, der ansigt til ansigt med døden har holdt fast ved deres tro. Pludselig er de blevet befriet fra det frygtelige tyranni, som blev udøvet af mennesker, der var forvandlet til dæmoner. Deres ansigter, der for nylig var blege, ængstelige og forpinte, lyser nu af undren, tro og kærlighed. Deres stemmer løfter sig i sejrssang: „Gud er vor tilflugt og styrke, altid at finde som hjælp i trængsler. Derfor frygter vi ikke, når jorden skælver og bjergene vakler i havets dyb, når vandet larmer og bruser og rejser sig, så bjergene bæver.“10 {MBF 515.4}

Mens denne sang fuld af hellig tillid stiger op til Gud, fejes skyerne til side, og himlens stjener kommer til syne, usigeligt strålende i modsætning til det sorte og vrede himmelrum på begge sider. Den himmelske bys stråleglans strømmer ud gennem dens åbne porte. Så viser en hånd sig på himlen; den holder to sammenlagte stentavler. Profeten siger: „Og himlen forkynder hans retfærdighed, for Gud selv er dommer.“11Den samme hellige lov, Guds retfærdighed, der forkyndtes fra Sinaj bjerg under torden og lynild som ledetråd for livet, afsløres nu for mennesker som dommens lov. Hånden åbner tavlerne, og de ti bud kommer til syne, som var de skrevet med ildskrift. Ordene er så tydelige, at alle kan læse dem. Hukommelsen vågner, overtroens og vildfarelsens mørke forjages fra alle sind, og Guds ti bud, korte, klare og myndige, holdes frem for alle jordens beboere. {MBF 516.1}

Det er umuligt at beskrive den rædsel og fortvivlelse, der bemægtiger sig dem, der har trådt Guds hellige forskrifter under fode. Herren gav dem sin lov; de kunne have sammenlignet deres karakter med den og indset deres fejl, mens der endnu var mulighed for omvendelse og forbedring; men for at opnå verdens gunst tilsidesatte de dens forskrifter og lærte andre at gøre det samme. De har forsøgt at tvinge Guds børn til at vanhellige hans sabbat. Nu fordømmes de af den lov, de har foragtet. Med uhyggelig klarhed ser de, at de ikke har nogen undskyldning. De har selv valgt, hvem de ville tjene og tilbede. „Da kan I atter skelne retfærdig fra uretfærdig, ham, der tjener Gud, fra ham, der ikke gør det.“1212 {MBF 516.2}

Guds lovs fjender, fra præster ned til de mindste blandt dem, får en ny opfattelse af sandhed og pligt. For sent indser de, at det fjerde buds sabbat er den levende Guds segl. For sent indser de den sande betydning af den falske hviledag — og at de ikke har bygget på klippegrund, men på sand. De indser, at de har kæmpet mod Gud. Religiøse ledere har ført

sjæle i fortabelse, mens de foregav at lede dem til Paradisets port. Først når det endelige regnskab skal gøres op, vil det stå klart, hvor stort et ansvar mænd i hellige embeder har, og hvor frygtelige resultater deres utroskab har ført til. Først i evigheden kan vi rettelig bedømme tabet af én eneste sjæl. Forfærdelig bliver dommen over den, til hvem Gud siger: „Gå bort fra mig, du onde tjener!“ {MBF 516.3}

Fra himlen høres Guds stemme forkynde dag og time for Jesu genkomst og den evige pagt med sit folk. Som vældige tordendrøn lyder hans stemme over hele jorden. Guds Israel står og lytter med blikket rettet opad. Deres ansigter oplyses af hans herlighed og stråler som Moses' ansigt, da han kom ned fra Sinaj. De gudløse kan ikke holde ud at se på dem. Og da velsignelsen udtales over dem, der har æret Gud ved at helligholde hans sabbat, lyder der et vældigt sejrsråb. Snart kommer der en lille sort sky til syne i øst, omtrent halvt så stor som en mands hånd. Det er den sky, der omgiver Frelseren, og som på afstand ser ud til at være hyllet i mørke. Guds folk ved, at dette er Menneskesønnens tegn. I højtidelig tavshed stirrer de på skyen, som den nærmer sig jorden og bliver lysere og mere strålende, indtil den er en stor, hvid sky, der forneden stråler som en fortærende ild, og øverst er omsluttet af pagtens regnbue. Jesus kommer som en mægtig sejrherre — ikke som en „smerternes mand“ for at drikke skammens og smertens bitre kalk — men som himlens og jordens sejrherre kommer han for at dømme levende og døde. „Tro og Sanddru“ hedder han. „Han dømmer og strider med retfærdighed.“ Og „hærene i himlen fulgte ham.“13En utallig engleskare følger ham med hymner af himmelsk velklang. Hele himmelhvælvingen synes fyldt af strålende skikkelser — „tusind tusinder og titusind titusinder.“ Ingen menneskelig pen kan beskrive denne scene, intet menneskeligt sind kan fatte dens pragt. „Hans herlighed dækker himlen, jorden er fuld af hans pris; glansen er som lyset.“14Idet den levende sky nærmer sig, ser hvert øje livets Fyrste. Ingen tornekrone skæmmer hans hellige hoved, men en strålekrans hviler på hans hellige pande. Hans ansigt overstråler middagssolens blændende glans. „På sin kappe og på sin hofte har han et navn skrevet: Kongernes Konge og Herrernes Herre.“15 {MBF 517.1}

I hans nærhed må „alle ansigter blegne.“ Over dem, der afviser Guds nåde, falder den evige fortvivlelses rædsel. „Ængstede hjerter, rystende knæ. … Og alle ansigter blegner.“16De retfærdige råber med skælvende stemme: „Hvem kan bestå?“ Englesangen forstummer, og en højtidelig stilhed indtræder. Så høres Jesu stemme: „Min nåde er nok for jer.“ De retfærdiges ansigter lyser op, og deres hjerter fyldes med glæde. Englene slår en højere tone an og synger på ny, efterhånden som de kommer nærmere og nærmere mod jorden. {MBF 517.2}

Kongernes Konge stiger ned på skyen, indhyllet i flammende ild. Himlene rulles sammen som en bogrulle, jorden skælver for ham, og alle bjerge og øer flytter sig fra deres sted. „Vor Gud kommer, han tier ikke. Foran ham går en fortærende ild, omkring ham raser en

vældig storm. Han indkalder himlen deroppe og jorden, han vil holde dom over sit folk.“17 {MBF 518.1}

„Og jordens konger og stormænd og hærførere og rigmænd og magthavere og hver træl og fri skjulte sig i huler og klippekløfter.“ Og de sagde til bjerge og klipper: „Fald ned over os og skjul os for ham, som sidder på tronen, og for Lammets vrede. For nu er deres vredes store dag kommet, og hvem kan da bestå?“18 {MBF 518.2}

De spotske ord høres ikke mere. Løgnagtige læber bringes til tavshed. Våbenlarm og krigstummel og „hver støvle, der tramper i larmen, og kappen, der er sølet i blod,“19er bragt til ophør. Der høres kun bøn, gråd og klage. Fra læber, der for så kort tid siden spottede, lyder råbet: „Nu er deres vredes store dag kommet, og hvem kan bestå?“ De gudløse beder om at blive begravet under klipperne for at slippe for at møde ham, som de har foragtet og forkastet. {MBF 518.3}

De kender den stemme, som åbner de dødes ører. Hvor ofte har den ikke blidt og sørgmodigt kaldt på dem! Hvor ofte har de ikke hørt den i en vens, en brors, en frelsers rørende bønfaldelse! For dem, der har forkastet hans nåde, kan ingen stemme være så anklagende og fordømmende som den, der så længe har bønfaldet: „Vend om, vend om fra jeres onde veje! Hvorfor vil I dø?“20Ak, var det blot en fremmed stemme for dem! Jesus siger: „Fordi jeg kaldte, og I afslog, fordi jeg løftede hånden og ingen ville lytte, fordi I lod hånt om alle mine råd og ikke ville vide af min retledning.“21Den stemme vækker minder, de gerne ville glemme — foragtede advarsler, afslåede indbydelser, forsmåede privilegier. {MBF 518.4}

Der står de, der spottede Jesus i hans ydmygelse. Med frygtelig klarhed mindes de den lidende frelsers ord, da han blev taget i ed af ypperstepræsten og højtideligt erklærede: „Herefter skal I se Menneskesønnen sidde ved den Almægtiges højre hånd og komme på himlens skyer.“22Nu ser de ham i hans herlighed, og de skal komme til at se ham siddende ved den Almægtiges højre hånd. {MBF 518.5}

De, der spottede ham, når han sagde, han var Guds søn, er nu stumme. Her står den hovmodige Herodes, der drev spot med hans kongelige titel og lod sine rå soldater krone ham til konge. Her står de selvsamme mænd, hvis pietetsløse hænder lagde purpurkappen om hans skuldre, satte tornekronen på hans hellige pande og lagde røret, der skulle forestille et scepter, i hans modstandsløse hånd, og som bøjede sig for ham med blasfemisk spot. De mænd, der slog og spyttede på livets Fyrste, vender sig nu fra hans gennemborende blik og prøver på at flygte fra hans nærværs overvældende herlighed. De, der drev naglerne gennem hans hænder og fødder, og soldaten, der gennemborede hans side, betragter med rædsel og anger disse mærker. {MBF 519.1}

Præster og rådsherrer erindrer med uhyggelig klarhed det, der skete på Golgata. Med gysen og rædsel husker de, hvordan de rystede på hovedet og med djævelsk hån råbte: „Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse. Han er jo Israels konge, lad ham nu stige ned fra korset, så vil vi tro på ham. Han har stolet på Gud, lad Gud nu udfri ham, hvis han vil vide af ham.“23 {MBF 519.2}

De husker levende Frelserens lignelse om vingårdsmændene, der nægtede at give ejeren vingårdens frugt, og som mishandlede hans tjenere og dræbte hans søn. De husker også den dom, de selv afsagde: „Et ondt endeligt vil han give de onde.“ I disse utro mænds synd og straf ser præsterne og de ældste nu deres eget levnedsløb og deres egen retfærdige dom. Og nu lyder et skrig af den dybeste fortvivlelse. Højere end råbet: „Korsfæst ham! Korsfæst ham!“ som gav genlyd i Jerusalems gader, lyder dette frygtelige klageråb: „Han er Guds Søn! Han er virkelig Messias!“ De prøver på at flygte fra kongernes Konge. I jordens dybe huler, som er ødelagt af elementernes rasen, prøver de forgæves at gemme sig. {MBF 519.3}

Alle, der forkaster sandheden, oplever nu og da øjeblikke, hvor samvittigheden vågner, og hukommelsen viser et martrende minde om et liv i hykleri, og hvor sjælen plages af ørkesløse beklagelser. Men dette er for intet at regne i sammenligning med den anger og selvbebrejdelse, de vil føle på den dag, „når rædslen kommer over jer som et uvejr, når jeres ulykke kommer som en hvirvelvind.“24De, der ville tilintetgøre Kristus og hans folk, bliver nu vidne til den herlighed, der hviler over dem. Midt i al deres rædsel hører de de helliges stemmer råbe frydefuldt: „Han er vor Gud, vi satte vort håb til ham, og han frelste os.“25 {MBF 519.4}

Under jordens rystelser, lynenes glimten og tordenens buldren kalder Guds søns stemme de sovende hellige frem. Han ser på de retfærdiges grave, og så løfter han sine hænder og råber: „Vågn, vågn, vågn, I, som sover i støvet, og stå op!“ Overalt på jorden skal de døde høre hans stemme, og de, der hører, skal leve. Hele jorden vil genlyde af den umådeligt store hærskare fra alle nationer, slægter, tungemål og folk. Fra dødens fængsel kommer de, klædt i udødelig herlighed, under råbet: „Død, hvor er din sejr? Død, hvor er din brod?“26De levende retfærdige og de opstandne hellige forener deres stemmer i et langt, frydefuldt sejrsråb. {MBF 520.1}

Alle kommer frem af deres grave i samme skikkelse, som da de blev lagt i dem. Adam, der står i den opstandne skare, er en høj, majestætisk skikkelse, kun lidt mindre end Guds søn. Han udgør en markant kontrast til menneskene af senere generationer. I dette ene tilfælde vises menneskeracens degeneration. Men alle opstår med den evige ungdoms friskhed og vitalitet. I begyndelsen blev mennesket skabt i Guds billede, ikke blot i karakter, men i skikkelse og egenskaber. Synden har vansiret og næsten udslettet Guds billede, men Kristus kom for at genskabe det, der var gået tabt. Han vil forandre vore usle legemer, og

forme dem efter sin egen herlige skikkelse. Den dødelige, forkrænkelige, alt andet en pæne skikkelse, engang vanhelliget af synd bliver fuldkommen, smuk og udødelig. Alle skavanker og misdannelser efterlades i graven. De frelste, der igen får adgang til livets træ i det Eden, de mistede for så længe siden, vil „vokse op“27til menneskeracens fulde statur i dens oprindelige herlighed. De sidste spor af syndens forbandelse fjernes, og Kristi trofaste tilhængere vil fremstå i skønhed som Herren vor Gud og i ånd, sjæl og legeme reflektere deres herres perfekte væsen. Hvilken vidunderlig frelse! Talt om og håbet på så længe, set hen til med ivrig forventning, men aldrig helt forstået. {MBF 520.2}

De levende retfærdige forvandles „i et nu, i et øjeblik.“ Ved lyden af Guds stemme blev de herliggjort. Nu bliver de udødeliggjort og sammen med de opstandne døde bortrykket for at møde Herren i luften. Engle samler „hans udvalgte fra de fire verdenshjørner, fra den ene ende af himlen til den anden.“ Små børn bliver af hellige engle lagt i deres mødres arme. Venner, som døden så længe har adskilt, bliver forenet for aldrig mere at skilles, og med glædessange stiger de sammen op til Guds by. {MBF 520.3}

På hver side af skyvognen er der vinger, under den er der levende hjul; og mens vognen ruller opefter, råber hjulene „Hellig“, vingerne, når de bevæger sig, råber „Hellig“, og den ledsagende engleskare råber: „Hellig, hellig, hellig er Herren Gud den Almægtige.“ Og de frelste råber „Halleluja!“ mens vognen fortsætter mod det ny Jerusalem. {MBF 521.1}

Før Frelseren træder ind i Guds by, overrækker han sine tilhængere sejrstegnene og symbolerne på deres kongelige værdighed. De strålende rækker stilles op i en firkant om deres konge, hvis skikkelse hæver sig majestætisk højt over de frelste og englene. Hans ansigt lyser over dem med velvilje og kærlighed. Hvert øje i hele den utallige skare er rettet mod ham. Hvert blik ser hans herlighed, han om hvem det engang blev sagt: „Så umenneskeligt ussel så han ud, så ussel var hans skikkelse blandt mennesker.“28Med sin højre hånd sætter Jesus herlighedens krone på de sejrendes hoveder. Der er en krone til hver eneste påført hans eget „nye navn“29og indskriften „Helliget Herren.“ De får også sejrspalmen og den skinnende harpe. Så — når den ledende engel slår tonen an — slår hver hånd harpens strenge med øvet greb og frembringer sød musik i smukke, melodiske klange. Alles hjerter bæver af ubeskrivelig fryd, og alle stemmer hæver sig i lovsang til „ham, som elsker os og har løst os fra vore synder med sit blod, og som har gjort os til et kongeligt folk, til præster for Gud, sin fader, ham være ære og magt i evighedernes evigheder.“30 {MBF 521.2}

Foran den genløste skare ligger den hellige by. Jesus åbner perleportene på vid gab og alle, der har holdt fast ved sandheden, går ind. De ser Guds Paradis, Adams hjem, mens han var uskyldig. Så høres den stemme, som er smukkere end nogen musik, et menneskeligt øre nogen sinde har hørt: „Jeres strid er endt. Kom, I som er min faders velsignede og tag det rige i arv, som er bestemt for jer, siden verden blev grundlagt.“ {MBF 521.3}

Nu er Frelserens bøn for hans disciple opfyldt: „Jeg vil, at hvor jeg er, skal også de, som du har givet mig, være hos mig.“ „At stille jer over for sin herlighed, uden fejl og fulde af jubel.“31Sådan fremstiller Jesus dem, han har løskøbt med sit blod, for Faderen og siger: „Her er jeg og de børn, du har givet mig. Dem, du gav mig, har jeg bevaret.“ Hvor vidunderlig er ikke den frelsende kærlighed! Hvor betagende det øjeblik, hvor den evige far ser sit eget billede i dem, der er løskøbt fra jorden, efter at syndens vansiring og dens forbandelse er fjernet, og det menneskelige atter er i harmoni med det guddommelige! {MBF 521.4}

Med usigelig kærlighed byder Jesus sine trofaste velkommen til deres Herres glæde. Frelserens største glæde er at se de sjæle i herlighedens rige, der er frelst ved hans smerte og ydmygelse. Og de forløste deler hans glæde, når de blandt de velsignede ser dem, der blev vundet for Kristus ved deres bønner, deres anstrengelser og kærlige opofrelse. Mens de samles om den store, hvide trone, fyldes deres hjerter af usigelig glæde, når de ser dem, de har vundet for Kristus og ser, at én har vundet andre, og disse endnu andre, der alle er bragt til hvilens havn for der at lægge deres kroner for Jesu fødder og prise ham i evighedernes evighed. {MBF 522.1}

Mens de løskøbte bydes velkommen i Guds by, lyder der gennem luften et jublende hyldestråb. Den første og den anden Adam skal mødes. Guds søn venter med udstrakte arme for at tage imod vor stamfar — det væsen, han skabte, som syndede mod sin skaber og for hvis skyld Frelseren bærer mærker efter korsfæstelsen. Da Adam ser mærkerne efter de grusomme nagler, lægger han sig ikke til sin Herres bryst, men kaster sig ydmygt ned for hans fødder og råber: „Værdigt, værdigt er Lammet, det slagtede!“ Frelseren rejser ham nænsomt op og beder ham atter engang betragte det hjem i Eden, han så længe har været forvist fra. {MBF 522.2}

Efter at Adam blev forvist fra Eden, var hans liv på jorden fuldt af sorg. Hvert visnende blad, hvert offerdyr, der blev ofret, alt, hvad der skæmmede den skønne natur, og hver plet på menneskets renhed var en ny påmindelse om hans synd. Frygtelige var hans samvittighedskvaler, når han så ondskaben brede sig, og når han som svar på sine advarsler blev mødt med bebrejdelser for, at han selv var årsag til synden. I næsten tusinde år udholdt han tålmodigt og ydmygt straffen for sin overtrædelse. Han angrede sin synd oprigtigt og stolede på den lovede frelsers fortjenester, og han døde i håbet om opstandelsen. Guds søn løskøbte mennesket fra nederlag og fald, og nu er Adam ved forsoningen genindsat i sit første herredømme. {MBF 522.3}

Overvældet af lykke ser han de træer, der engang var hans fryd — de samme træer, hvis frugter han samlede i sine uskyldige og lykkelige dage. Han ser de vinranker, han selv har bundet op, de blomster han engang elskede at passe. Han forstår, at dette virkelig er det genoprettede Eden — endnu skønnere end da han blev forvist derfra. Frelseren fører ham

hen til livets træ, plukker den gyldne frugt og giver ham den at spise. Adam ser sig om og betragter vrimlen af hans løskøbte familie stående i Guds Paradis. Så kaster han sin funklende krone for Jesu fødder og omfavner Frelseren. Han rører den gyldne harpes strenge, og himlens hvælvinger genlyder af den jublende sang: {MBF 522.4}

„Værdigt, værdigt, værdigt er Lammet, det slagtede, som atter lever!“ Adams familie følger hans eksempel, kaster deres kroner for Frelserens fødder og bøjer sig for ham i tilbedelse. {MBF 523.1}

Denne genforening bliver overværet af englene, som græd ved Adams fald og frydede sig, da Jesus efter sin opstandelse steg op til himlen efter at have åbnet graven for alle, som måtte tro på ham. Nu ser de frelsesgerningen fuldført, og de forener deres stemmer i lovsang. {MBF 523.2}

På glarhavet foran tronen, det glarhav, der ser ud, som om det var blandet med ild — sådan stråler det af Guds herlighed — er den skare samlet, der har „sejret over dyret og dets billede og dets navns tal.“ Med „Guds harper“ i deres hænder står de sammen med Lammet på Zions bjerg, et hundrede og fireogfyrretyve tusinde, der er løskøbt fra menneskeslægten. Og som en brusen af mange vande og som en buldren af et stort tordenvejr høres lyden af „harpespillere, der slår på deres harper.“ De synger „en ny sang“ foran tronen, en sang som ikke kan læres af andre end de hundrede og fireogfyrre tusinde. Det er Moses’ og Lammets sang, en sang om befrielse — sangen om deres erfaring — en erfaring, som ingen anden nogen sinde har haft. „De følger Lammet, hvor det går.“ De er blevet bortrykket fra jorden og regnes som „en førstegrøde for Gud og Lammet.“32„Det er dem, som kommer fra den store trængsel.“ {MBF 523.3}

De har gennemgået en trængselstid, der ikke har haft sin mage, så længe der har været folkeslag til. De har gennemlevet Jakobs trængselstid. De har stået uden en forsvarer, mens Guds sidste straffedomme blev udøst. Men de er blevet udfriet, for de har „vasket deres klæder og gjort dem hvide i Lammets blod.“ „Der fandtes ikke løgn i deres mund; de er uden fejl.“ „Derfor står de for Guds trone og tjener ham dag og nat i hans tempel; og han, som sidder på tronen, skal rejse sit telt over dem.“ De har set jorden hærget af hungersnød og pest, de har set solen svide mennesker med brændende hede, og de har selv lidt, sultet og tørstet. Men „de skal ikke sulte længere og ikke tørste længere, hverken solen eller nogen anden hede skal plage dem, for Lammet midt for tronen skal vogte dem og lede dem til livets kildevæld, og Gud vil tørre hver tåre af deres øjne.“33 {MBF 523.4}

Til alle tider er Frelserens udvalgte blevet oplært og tugtet i prøvelsens skole. På jorden gik de ad smalle stier, de blev lutret i lidelsens ovn. For Jesu skyld tålte de modstand, had og bagtalelse. De fulgte ham gennem svære kampe. De fornægtede sig selv og led bitre skuffelser. Af egen smertefuld erfaring lærte de syndens ondskab at kende, dens magt, dens skyld, dens sorg og smerte, og de ser på den med afsky. Erkendelsen af det uendeligt store

offer, der blev bragt for at udrydde synden, gør dem ydmyge og fylder deres hjerter med en taknemmelighed og pris, som er ufattelig for den, der aldrig er faldet. De elsker meget, fordi meget er blevet dem tilgivet. Fordi de har haft del i Kristi lidelser, er de egnet til at få del i hans herlighed. {MBF 524.1}

Guds arvinger er kommet fra fattige loftskamre, fra usle rønner, fra fængsler, fra skafotter, fra bjerge, fra ørkener, fra jordhuler og fra havets dyb. På jorden led de „nød og trængsel og blev mishandlet.“ Millioner gik vanærede i deres grav, fordi de standhaftigt nægtede at anerkende Satans bedrag. Ved menneskelige domstole blev de dømt som de værste forbrydere. Men nu er Gud selv dommer.34Nu omstødes de jordiske afgørelser. Herren „fjerner spotten mod sit folk fra hele jorden.“35„De skal kaldes Det Hellige Folk, Herrens Løskøbte.“ Han har besluttet at give „Zions sørgende hovedpynt i stedet for aske, glædens olie i stedet for sørgedragt og lovsang i stedet for svigtende mod.“36De er ikke længere svage, sørgende, spredte og undertrykte. Fra nu af skal de altid være hos Herren. De står foran tronen iført kosteligere klædninger, end de mest ærede på jorden nogen sinde har båret. På hovedet har de kroner, der er mere strålende end dem, nogen jordisk monark er blevet kronet med. Smertens og sorgens dage er for evigt forbi. Himlens konge har aftørret deres tårer. Enhver årsag til sorg er borttaget. Mens de svinger med palmegrene synger de en lovsang, klar, liflig og harmonisk. Alle stemmer slutter sig til lovsangen, og gennem himlens hvælvinger lyder det: „Frelsen kommer fra vor Gud, som sidder på tronen, og fra Lammet.“ Og alle himlens beboere svarer i kor: „Amen! Pris og lov og visdom og tak og ære og magt og styrke er vor Guds i evighedernes evigheder.“ {MBF 524.2}

I dette liv kan vi kun svagt fatte ganske lidt af det vidunderlige emne, som hedder genløsningen. Med vor begrænsede opfattelsesevne kan vi måske tænke meget alvorligt over skammen og herligheden, livet og døden, retfærdigheden og nåden, som mødes i korset; men selv med de største anstrengelser er vi ikke i stand til at fatte den fulde betydning heraf. Det fuldstændige omfang af den frelsende kærlighed fatter vi kun svagt. Frelsesplanen vil ikke blive forstået fuldt ud, selv når de genløste ser, som de ses, og kender, som de kendes. Men ny sandhed åbenbares fortsat gennem evige tider for det undrende og glade sind. Skønt jordens sorg og pine og fristelse er forbi og årsagen fjernet, vil Guds folk altid have en klar, forstandig viden om, hvad deres frelse har kostet. {MBF 524.3}

Kristi kors vil være indeholdt i de frelstes viden og sang i al evighed. I den herliggjorte Kristus vil de se den korsfæstede Kristus. Aldrig skal det glemmes, at han, hvis kraft skabte og opretholdt de utallige verdener i rummets umådelige rige, Guds elskede søn, himlens Majestæt, han, som keruber og skinnende serafer tilbad af hele deres hjerte, ydmygede sig for at løfte det faldne menneske op; at han bar syndens skyld og skam og oplevede, at Faderen skjulte sit ansigt for ham, indtil en fortabt verdens elendighed fik hans hjerte til at briste og slukkede hans liv på Golgatas kors. Det vil altid vække universets undren og

tilbedelse, at alverdens skaber skulle lægge sin herlighed bort og ydmyge sig af kærlighed til mennesket. {MBF 525.1}

Når de frelste fra alle nationer betragter deres frelser og ser Faderens evige herlighed stråle fra hans ansigt; når de ser hans trone, som er fra evighed til evighed, og ved, at hans rige aldrig får ende, bryder de ud i jubelsang: {MBF 525.2}

„Værdigt, værdigt er Lammet, det slagtede, som har genløst os til Gud med sit eget dyrebare blod!“ {MBF 525.3}

Korsets mysterium forklarer alle andre mysterier. I lyset, der skinner fra Golgata, forekommer Guds egenskaber, der fyldte os med frygt og dyb respekt, os smukke og tiltrækkende. Barmhjertighed, ømhed og faderlig kærlighed ses blande sig med hellighed, retfærdighed og styrke. Når vi ser hans trones majestæt, høj og ophøjet, ser vi hans karakter med al dens åbenbaring af nåde, og vi fatter som aldrig før betydningen af det elskede navn „Vor Far.“ {MBF 525.4}

Vi vil få at se, at han, som er i besiddelse af uendelig visdom, ikke kunne udtænke nogen anden plan for vor frelse end at ofre sin søn. Belønningen for dette offer er den glæde, Gud føler ved at befolke jorden med løskøbte væsener, hellige, lykkelige og udødelige. Resultatet af Frelserens strid med mørkets magter er de frelstes glæde, som vil tjene Gud til ære i al evighed. Og så stor er sjælens værdi, at Faderen er tilfreds med den pris, han har måttet betale, og Kristus selv er tilfreds, når han ser frugten af sit store offer. {MBF 525.5}

Kapitel 41—Jordens ødelæggelse

„For hendes synder har hobet sig op til himlen, og Gud har ikke glemt hendes uretfærdigheder. … Skænk dobbelt op for hende i det bæger, hun skænkede. Lige så megen glans og vellevned, hun gav sig selv, lige så megen sorg skal I give hende. For hun siger i sit hjerte: 'Jeg sidder som dronning og er ikke enke og skal aldrig mærke sorg.' Derfor kommer på én og samme dag alle hendes plager, død og sorg og sult, og hun skal brændes; thi stærk er Gud Herren, som har dømt hende. Og jordens konger, der bedrev utugt med hende og levede i vellevned, skal græde og jamre over hende … og sige: Ve, ve, du store by, Babylon, du mægtige by! Dommen er kommet over dig på en eneste time."1 {MBF 527.1}

„Jordens købmænd," som „tjente sig rige på hende, skal stå langt borte af frygt for hendes pinsel; de skal græde og sørge og sige: Ve, ve den store by, klædt i linned, purpur og skarlagen og pyntet med guld og ædelsten og perler! Så stor en rigdom ødelagt på en eneste time!"2 {MBF 527.2}

Sådan er dommen, der rammer Babylon, når Guds vrede kommer over den. Hendes uretfærdigheds mål er fuldt, hendes time er kommet, og hun er moden til ødelæggelse. {MBF 527.3}

Når Guds stemme gør ende på hans folks fangenskab, bliver der en frygtelig opvågnen for dem, der har tabt alt i livets store strid. Så længe nådetiden varede, var de forblindede af Satans bedrag og søgte at retfærdiggøre deres syndige liv. De rige pralede af deres storhed over for dem, der var mindre begunstiget, men de havde skaffet sig deres rigdom ved at overtræde Guds lov. De havde forsømt at mætte de sultne og klæde de nøgne, at handle retfærdigt og vise barmhjertighed. De havde søgt at ophøje sig selv og vinde andres beundring. Nu er de forarmede og forsvarsløse. De ser med rædsel på ødelæggelsen af de afguder, de foretrak fremfor deres skaber. Deres sjæl har de solgt for jordiske rigdomme og fornøjelser, og forsømt at blive rige over for Gud. Resultatet er, at deres liv er en fiasko; deres glæder er blevet til bitterhed og deres skatte tilintetgjort. Et helt livs erhvervelser forsvinder på et øjeblik. De rige begræder, at deres fornemme huse ødelægges, og at deres guld og sølv spredes for alle vinde. Men deres klage forstummer af frygt for, at de selv skal gå til grunde sammen med deres afguder. De gudløse sørger, ikke så meget på grund af deres syndige ligegyldighed over for Gud og deres medmennesker, men fordi Gud vandt. De begræder resultatet, men omvender sig ikke fra deres ondskab. De ville ikke lade noget middel til at sejre uprøvet, hvis de kunne. {MBF 528.1}

Verden ser de mennesker, den har hånet og spottet og ønsket at tilintetgøre, komme uskadt gennem pest, uvejr og jordskælv. Han, som er en fortærende ild for dem, der overtræder hans lov, er et sikkert værn for sit folk. {MBF 528.2}

Den præst, der ofrede sandheden for at opnå menneskers velvilje, indser nu karakteren og indflydelsen af sin lære. Han forstår, at den Alvidendes øjne fulgte ham, når han stod på prædikestolen, gik på gaden og færdedes blandt mennesker under forskellige forhold. Hver tanke og følelse, hvert ord og hver handling, der har fået mennesker til at søge ly bag løgnen, har været en udsæd; og nu ser han høsten i de stakkels fortabte sjæle omkring sig. {MBF 528.3}

Herren siger: „De vil helbrede mit lemlæstede folks datter, de siger letsindigt: 'Fred, fred!' skønt der ikke er fred." „I bringer lidelse over den retfærdige ved jeres falskhed, skønt jeg ikke ville bringe lidelse over ham, og I opmuntrer den uretfærdige, så han ikke vender om fra sin onde vej, skønt jeg gerne ville lade ham leve."3 {MBF 528.4}

„Ve de hyrder, som leder vild, og som spreder de får, jeg har på græs, siger Herren. … Nu vil jeg straffe jer for jeres onde gerninger." „I skal jamre og skrige, I hyrder, vælt jer i støvet, I, der ejer hjorden, for tiden er inde, da I skal slagtes. … Hyrderne når ikke deres tilflugtssted, hjordens ejere kan ikke undslippe."4 {MBF 528.5}

Både præster og lægfolk indser, at de ikke har haft den rette indstilling over for Gud. De forstår, at de har gjort oprør mod skaberen af al retfærdig lov. Tilsidesættelse af de guddommelige forskrifter fremkaldte udslag i tusindvis af ondskab, uenighed, had og syndighed, indtil jorden blev én stor slagmark, én lastens hule. Dette syn viser sig nu for dem, der afviste sandheden og valgte at værne om vildfarelser. Ord kan ikke beskrive den længsel, de ulydige og troløse føler for det, de har mistet for evigt — det evige liv, som de for altid har mistet. Mennesker, som verden har beundret for deres talenter og veltalenhed, ser nu tingene i det rette lys. De indser, hvad de er gået glip af på grund af deres overtrædelse og kaster sig for fødderne af dem, hvis troskab de har foragtet og hånet, og erkender, at Gud elskede dem. {MBF 529.1}

Folk indser, at de er blevet bedraget. De beskylder hinanden for at være årsag til deres fortabelse, men alle er enige om at rette den bitreste fordømmelse mod gejstligheden. Utro præster har forudsagt en lykkelig fremtid for dem, og de har fået deres tilhørere til at anse Guds lov for ugyldig og forfølge dem, der ville helligholde den. I deres fortvivlelse tilstår disse lærere nu deres bedrageriske værk for verden. Folket bliver rasende. „Vi er fortabte!" råber de, „og det er jeres skyld," og går løs på de falske hyrder. De mennesker, som beundrede disse hyrder mest, udslynger de allerværste forbandelser mod dem. De hænder, der engang kronede dem med laurbær, vil løfte sig for at slå dem ned. De sværd, der skulle have dræbt Guds folk, bruger folket nu til at ødelægge deres fjender. Overalt er der strid og blodsudgydelse. {MBF 529.2}

„Hans brøl når til jordens ende. For Herren fører sag mod folkene, han bringer alle mennesker for retten; de gudløse overgiver han til sværdet."5 {MBF 529.3}

I seks tusinde år har den store strid raset. Guds søn og hans himmelske sendebud har kæmpet med onde magter for at advare, oplyse og frelse menneskene. Nu har alle truffet deres valg; de gudløse har sluttet sig helt og fuldt til Satan i hans krig mod Gud. Den tid er kommet, da Gud vil hævde sin forkastede lovs autoritet. Nu kæmper han ikke blot mod Satan, men mod mennesker. {MBF 529.4}

„Herren fører sag mod folkene.“ „De gudløse overgiver han til sværdet.“ Befrielsens tegn er blevet sat på dem, „der sukker og stønner over alle de afskyelige handlinger, der begås.“ Nu går den dødsengel frem, der i Ezekiels syn er symboliseret ved mænd bevæbnet med stridsvåben, og til hvem befalingen lød: „‘Gamle, unge mænd og piger, kvinder og børn skal I dræbe og udrydde; men ingen, som har et kryds i panden, må I komme nær. I skal begynde i min helligdom.’ Og de begyndte med de gamle mænd foran templet.“6De første, der falder, er de mænd, som har bekendt sig til at være folkets åndelige ledere, de falske vægtere. Der er ingen at ynkes over eller at spare. Mænd, kvinder, piger og små børn omkommer sammen. {MBF 529.5}

„For nu går Herren ud af sin bolig for at straffe jordens beboere for deres synd. Jorden må afsløre sin blodskyld, for den kan ikke længere skjule de dræbte.“7„Med denne plage vil Herren ramme alle de folkeslag, der fører krig imod Jerusalem. Deres kød skal rådne, mens de endnu står oprejst, øjnene skal rådne i øjenhulerne, og tungen skal rådne i munden på dem. På den dag sender Herren en vældig rædsel over dem; de griber fat i hinanden og kæmper indbyrdes.“18 Jordens onde beboere — præster, herskere og folk, rige og fattige, høje og lave, falder under deres egne lidenskabers vanvittige kamp og for Guds ublandede vrede. „Den dag skal de, der er dræbt af Herren, ligge over hele jorden. Der skal ikke holdes ligklage over dem, de skal ikke samles sammen og begraves.“9 {MBF 530.1}

Ved Kristi genkomst bliver de gudløse udslettet fra hele jorden — fortæret af hans munds ånde og tilintetgjort af lyset fra hans herlighed. Kristus fører sit folk til Guds by, og jorden bliver folketom. „Herren hærger jorden og lægger den øde, han får jordskorpen til at sprække og spreder beboerne.“ „Jorden lægges fuldstændigt øde, den udplyndres helt. Herren har talt dette ord.“ {MBF 530.2}

„Jorden er vanhelliget af sine beboere, for de har overtrådt lovene, tilsidesat budet og brudt den evige pagt. Derfor skal forbandelse æde jorden og dens beboere bære straffen; derfor svinder jordens beboere ind, kun få bliver tilbage.“10Hele jorden ligner en ørken. Ruiner af byer og landsbyer, der er ødelagt af jordskælv, træer, som er rykket op med rode, forrevne klippestykker, der er slynget op fra havet eller revet ud af selve jorden, ligger spredt over dens overflade, og store fordybninger viser, hvor bjergene er blevet rykket op fra deres grundvolde. {MBF 530.3}

Nu finder den begivenhed sted, som er symboliseret ved forsoningsdagens sidste højtidelige handling. Når tjenesten i det Allerhelligste var fuldført, og Israels synder var

fjernet fra helligdommen i kraft af syndofferets blod, blev den levende syndebuk, Azazels buk, ført frem for Herren, og i menighedens påhør bekendte ypperstepræsten „al Israelitternes synd over den, alle deres overtrædelser og synder," og lagde dem „på hovedet af bukken."11Når soningen i den himmelske helligdom er fuldført, vil Guds folks synder i Guds, de hellige engles og de talløse frelstes nærværelse på lignende måde blive lagt på Satan. Han vil blive erklæret skyldig i alt det onde, han har fået dem til at begå. Og ligesom syndebukken blev sendt bort til et ubeboet land, bliver Satan forvist til den øde jord, en ubeboet og øde ørken. Åbenbaringens forfatter forudsiger Satans forvisning og det kaos og den ødelæggelse, der vil herske på jorden. Og han siger, at denne tilstand skal vare i tusind år. Efter beskrivelsen af Herrens genkomst og de ondes tilintetgørelse fortsætter han: {MBF 530.4}

„Og jeg så en engel stige ned fra himlen med nøglen til afgrunden og en stor lænke i hånden. Englen greb dragen, den gamle slange, som er Djævelen og Satan, og bandt ham for tusind år og styrtede ham i afgrunden og satte lås og segl for ham, for at han ikke mere skal forføre folkeslagene, før de tusind år er omme. Derefter skal han slippes løs en kort tid."12 {MBF 531.1}

At „afgrunden" er den mørke, ødelagte jord, fremgår af andre skriftsteder. Om jordens tilstand „i begyndelsen" siger Bibelen, at den var „tomhed og øde, der var mørke over urdybet."13Profetierne siger os, at jorden — i hvert fald delvis — vil blive ført tilbage til denne tilstand. Idet profeten Jeremias ser frem til Herrens store dag, siger han: „Jeg så jorden, og der var tomhed og øde, himlen, og der var intet lys. Jeg så bjergene, og de rystede, alle højene skælvede. Jeg så, og der var intet menneske, alle himlens fugle var fløjet. Jeg så, og frugthaverne var ørken, alle byerne var jævnet med jorden af Herren i hans glødende vrede."14 {MBF 531.2}

Her skal Satan og hans onde engle bo i tusind år. Når Satan ikke har adgang til andre verdener, vil han ikke have mulighed for at friste og plage dem, der aldrig har syndet. Det er i denne betydning, han er bundet: der er ingen tilbage, han kan udøve sin magt over. Han er helt afskåret fra den bedrageriske og ødelæggende gerning, der i så mange århundreder har været hans eneste glæde. {MBF 531.3}

Profeten Esajas, som i et syn så Satans nederlag, udbryder: „Tænk, at du faldt fra himlen, du strålende morgenstjerne! Du er slynget til jorden, du som besejrede folkene. Du sagde ved dig selv: 'Jeg vil stige op til himlen, højt over Guds stjerner rejser jeg min trone; … gør mig lige med den Højeste.' Men du er blevet styrtet i dødsriget, ned i afgrundens dyb. Når de ser dig, vil de stirre på dig og lægge nøje mærke til dig: 'Var det ham, der fik jorden til at ryste og fik kongeriger til at vakle? Han gjorde verden til en ørken og rev byerne ned. Han åbnede ikke fangernes fængsel.'"15 {MBF 531.4}

I seks tusinde år har Satans oprør fået „jorden til at ryste.“ Han har gjort „verden til en ørken og revet byerne ned.“ Og han „åbnede ikke fangernes fængsel.“ I seks tusind år er Guds folk gået ind i hans fængsel, hvor han ville have holdt dem fanget for evigt, om ikke Kristus have brudt hans lænker og befriet fangerne. {MBF 532.1}

Selv de gudløse er nu uden for Satans rækkevidde. Alene med sine onde engle er han overladt til at betragte følgerne af den forbandelse, synden har medført. „Alle folkenes konger hviler med hæder, hver i sin bolig. Men du er slængt hen som en foragtet kvist. … Du skal ikke forenes med dem i graven, for du lagde dit land øde og dræbte dit folk.“16 {MBF 532.2}

I tusind år skal Satan vandre omkring på den ødelagte jord for at betragte resultatet af sit oprør mod Guds lov. Hans lidelser vil være frygtelige. Siden han faldt, har et liv i ustandselig aktivitet ikke levnet tid til eftertanke. Men nu er hans magt taget fra ham, og han er overladt til at betragte den rolle, han har spillet, siden han først gjorde oprør mod himlens styre — og med angst og bæven se frem til den forfærdelige tid, da han skal lide for alt det onde, han har gjort, og straffes for de synder, han har været årsag til. {MBF 532.3}

For Guds folk vil Satans fangenskab bringe glæde og fryd. Profeten siger: „Den dag Herren giver dig fred for din møje og pine og for det hårde arbejde, som blev pålagt dig, skal du synge denne spottesang om Babylons konge (her symboliserende Satan): Tænk, at det er ude med tyrannen, det er slut med hans vilde hærgen! Herren har brækket de gudløses stok, herskernes kæp. I vrede ramte de folkeslagene med slag på slag, de underkuede folkeslagene i harme, forfulgte dem uden skånsel.“17 {MBF 532.4}

I de tusind år mellem den første og den anden opstandelse finder dommen over de gudløse sted. Apostlen Paulus omtaler dommen som en begivenhed, der skal finde sted efter Kristi andet komme: „Fæld derfor ikke dom før tiden, før Herren kommer! Han skal bringe for lyset, hvad der er skjult i mørket, og åbenbare, hvad hjerterne vil.“18Og Daniel siger, at da den gamle af dage kom, blev „retten givet til den Højestes hellige.“19Til den tid skal de tjene Gud som konger og præster for Gud. I Åbenbaringen siger Johannes: „Og jeg så troner og nogle, der tog sæde på dem; de fik givet domsmagt.“ „De skal være Guds og Kristi præster og være konger med ham i de tusind år.“20På den tid er det, „at de hellige skal dømme verden,“ som Paulus har forudsagt det.21Sammen med Kristus skal de dømme de gudløse og sammenligne deres gerninger med Bibelens lov. Hver sag skal bedømmes efter de gerninger, de faktisk har gjort. Så udmåles straffen for hver enkelt og indføres ud for deres navne i dødens bog. {MBF 532.5}

Også Satan og hans onde engle vil blive dømt af Kristus og hans folk. Paulus siger: „Ved I ikke, at vi skal dømme engle?“22Og Judas minder om, „at de engle, som ikke tog vare på deres høje hverv, men forlod deres rette bolig, holder han bundet i mørket med evige lænker indtil dommen på den store dag.“23Ved afslutningen af de tusind år vil den anden

opstandelse finde sted. Da vil de gudløse blive oprejst fra de døde og fremstillet for Gud, så den „nedskrevne dom“ kan fuldbyrdes. Efter at Åbenbaringens forfatter har beskrevet de retfærdiges opstandelse, siger han: „De andre døde kom ikke til live, før de tusind år var omme.“24Og om de gudløse siger Esajas: „De slæbes i fængsel, holdes under lås og lukke og straffes lang tid efter.“25 {MBF 533.1}

Kapitel 42—Striden endt

Efter de tusind års forløb vender Kristus atter tilbage til jorden. Han ledsages af de frelstes skare og eskorteres af et følge af engle. Når han stiger ned i vældig majestæt, befaler han de gudløse at opstå for at modtage deres dom. De kommer frem i en vældig skare, talløs som havets sand. Hvilken kontrast til dem, der opstod ved den første opstandelse! De retfærdige var iklædt udødelig ungdom og skønhed. De gudløse er mærket af sygdom og død. Hvert øje i den vældige skare er vendt mod Guds søns herlighed. Som med én stemme udbryder den utallige skare: „Velsignet være han, som kommer, i Herrens navn!“ Det er ikke kærlighed til Jesus, der får dem til at sige dette. Sandhedens magt tvinger ordene frem fra deres ufrivillige læber. Som de gudløse gik i graven, kommer de frem med den samme fjendtlige indstilling til Kristus og den samme oprørsånd. De får ingen ny nådetid til at rette på fejlene i deres forspildte liv. Der ville ikke være noget at vinde ved noget sådant. Et langt livs overtrædelser har ikke blødgjort deres hjerter. Hvis de fik en ny nådetid, ville den ligesom den første blive brugt til at unddrage sig Guds krav og ophidse til oprør mod ham. {MBF 535.1}

Kristus stiger ned på Oliebjerget, hvorfra han efter sin opstandelse steg op til himlen, og hvor englene gentog løftet om hans genkomst. Profeten siger: {MBF 536.1}

„Da kommer Herren min Gud og alle de hellige med ham.“ „På den dag skal han stå på Oliebjerget, som ligger øst for Jerusalem. Oliebjerget skal spaltes i to dele fra øst til vest, så der dannes en meget stor dal.“ „Da skal Herren være konge over hele jorden; på den dag skal Herren være én og hans navn være ét.“1Når det ny Jerusalem i strålende pragt kommer ned fra himlen, hviler det på det sted, der er blevet renset og gjort rede til at modtage det, og Kristus med sit folk og englene drager ind i den hellige by. {MBF 536.2}

Nu forbereder Satan en sidste vældig kamp om overherredømmet. Så længe ondskabens fyrste var berøvet sin magt og afskåret fra sin bedrageriske virksomhed, var han elendig og modløs, men idet de gudløse bliver kaldt til live, og han ser de mægtige skarer, der er på hans side, fatter han nyt håb og beslutter ikke at vige i den store strid. Han vil samle alle de fortabte under sit banner og forsøge at fuldføre sine planer ved deres hjælp. De gudløse er Satans fanger. Ved at forkaste Kristus har de stillet sig under oprørerens ledelse. De er rede til at gå ind på hans forslag og adlyde hans befalinger. Listig som altid indrømmer han ikke, at han er Satan. Han hævder at være den fyrste, der er verdens retmæssige herre, og hvis arv er blevet ham uretmæssigt frataget. Han fremstiller sig for sine bedragne undersåtter som frelser og forsikrer dem om, at det er hans magt, der har oprejst dem fra graven, og at han nu vil befri dem fra det grusomste tyranni. Da Kristus ikke er til stede, udfører Satan undere for at bevise sine påstande. Han gør de svage stærke og indgyder alle sin egen ånd og kraft. Han tilbyder at lede dem mod de helliges lejr og indtage Guds stad. Med djævelsk fryd peger han

på de utallige millioner, der er opstået fra de døde, og erklærer, at han som deres anfører udmærket kan indtage staden og generobre sin trone og sit rige. {MBF 536.3}

I den vældige skare, som levede før syndfloden, er der mange, som blev meget gamle. Mænd af høj vækst og vældige, overlegne begavelser. Mænd, som lod sig forlede af de faldne engle og ofrede hele deres dygtighed og kundskab for at ophøje sig selv. Deres vidunderlige kunstværker fik verden til at forgude dem, men deres grusomhed og onde opfindelser besmittede jorden og vansirede Guds billede, så han måtte udslette dem. Der er konger og generaler, som har besejret nationer, tapre mænd, der aldrig tabte et slag, stolte, ærgerrige krigere, hvis komme fik riger til at skælve. De har ikke forandret sig i døden. Når de kommer op fra graven, fortsætter deres tanker i de samme baner, hvor de blev afbrudt. De drives af samme trang til erobring, som beherskede dem, da de faldt. {MBF 536.4}

Først rådslår Satan med sine engle og derpå med disse konger, erobrere og mægtige mænd. De betragter deres styrke og antal og erklærer, at den hær, der er inde i byen, kun er lille i sammenligning med deres, og at den nok kan besejres. De planlægger, hvordan de skal tage det ny Jerusalems skatte og herligheder i besiddelse. Alle begynder straks at forberede sig på krig. Dygtige håndværkere fremstiller våben. Berømte generaler opdeler skarer af våbenføre mænd i kompagnier og divisioner. {MBF 537.1}

Endelig gives der ordre til angreb, og de talløse skarer sætter sig i bevægelse — en hær, som ingen jordisk erobrer hidtil har kunnet samle, som alle tiders samlede styrker siden den første krig på jorden ikke kunne måle sig med. Satan, den største af alle krigere, fører an, og hans engle forbereder sig til den endelige kamp. Konger og krigsherrer marcherer i hans rækker, og masserne følger efter i vældige kompagnier, hver under sin særlige fører. Med militær præcision rykker de sluttede rækker frem over jordens brudte og ujævne overflade mod Guds stad. På Jesu befaling lukkes det ny Jerusalems porte, og Satans hære omringer staden og gør sig klar til angrebet. {MBF 537.2}

Nu viser Kristus sig igen for sine fjender. Højt over staden på et fundament af skinnende guld hæver der sig en høj og ophøjet trone. På tronen sidder Guds søn, og rundt omkring ham er borgerne i hans rige. Kristi magt og majestæt kan intet sprog beskrive, ingen pen skildre. Den evige Fars herlighed indhyller hans søn. Hans stråleglans fylder Guds by og skinner ud gennem portene, så hele jorden oplyses ved skæret. {MBF 537.3}

Nærmest ved tronen står de, som engang var nidkære i Satans tjeneste, men blev reddet brændende ud af ilden, og har fulgt deres frelser med dyb, inderlig hengivenhed. Dernæst kommer de, der har udviklet en ægte kristen karakter i en verden af falskhed og utroskab, de, der holdt Guds bud i ære, selv om den kristne verden erklærede dem for ugyldige, og de millioner fra alle tider, som led martyrdøden for deres tro. Og endelig er der „en stor skare, som ingen kunne tælle, af alle folkeslag og stammer, folk og tungemål … foran tronen og foran Lammet, klædt i hvide klæder og med palmegrene i hænderne.“2Deres strid er endt,

deres sejr vundet. De har fuldendt løbet og vundet sejrskransen. Palmegrenene i deres hænder er symbolet på deres sejr, og den hvide klædning er tegnet på Kristi uplettede retfærdighed, som nu er deres. {MBF 537.4}

De forløste istemmer en lovsang, der giver genlyd under himmelhvælvingen: „Frelsen kommer fra vor Gud, som sidder på tronen, og fra Lammet.“3Og engle og serafer forener deres stemmer i tilbedelse. Efter at de frelste har set Satans ondskab og magt, har de som aldrig før forstået, at kun Kristi magt kunne gøre dem til sejrvindere. I hele den lysende skare er der ikke én, som selv tager æren for sin frelse eller tror, at den er opnået ved egen magt og godhed. Ingen taler om, hvad de selv har har udrettet eller lidt, men temaet og grundtonen i hver sang er dette: „Frelsen tilhører vor Gud og Lammet.“ {MBF 538.1}

I nærværelse af alle jordens og himlens beboere finder den endelige kroning af Guds søn sted. Og nu, hvor kongernes Konge er forlenet med den højeste myndighed og magt, afsiger han dommen over oprørerne mod sin regering og øver retfærdighed mod dem, der har overtrådt hans lov og undertrykt hans folk. Guds profet siger: „Jeg så en stor hvid trone og ham, der sad på den. For hans ansigt måtte både jord og himmel flygte, og der var ingen plads til dem. Og jeg så de døde, både store og små, stå foran tronen, og bøger blev åbnet, og en anden bog blev åbnet, det er livets bog, og de døde blev dømt efter deres gerninger ifølge det, der stod skrevet i bøgerne.“4 {MBF 538.2}

Så snart bøgerne bliver åbnet og Jesus ser på de gudløse, husker de hver eneste synd, de har begået. De ser nøjagtigt, hvor de gik væk fra den rene og hellige vej, hvor langt stolthed og oprør har ført dem i overtrædelse af Guds lov. De forførende fristelser, de åbnede vejen for ved at hengive sig til synd, de velsignelser, som de misbrugte, Guds budbringere, som de foragtede, de advarsler, de forkastede, de bølger af barmhjertighed, som det egenrådige og uforsonlige hjerte har afvist — alt ser de så tydeligt, som var det skrevet med flammeskrift. {MBF 538.3}

Over tronen kommer korset til syne, og som i et panorama fremstilles Adams fristelse og fald og den store frelsesplan trin for trin. Frelserens ydmyge fødsel, hans tidlige liv i nøjsomhed og lydighed, hans dåb i Jordanfloden, fasten og fristelsen i ørkenen, hans offentlige forkyndergerning, som viste mennesker himlens dyrebare velsignelser, dage fulde af kærlighedsog barmhjertighedsgerninger, nætter med bøn og vågen i bjergenes ensomhed, sammensværgelser fulde af misundelse, had og ondskab som gengæld for hans velgerninger, den frygtelige, mystiske sjælekamp i Getsemane under den tyngende vægt af hele verdens synder, forræderiet, der udleverede ham til den morderiske pøbel, rædselsnattens frygtelige begivenheder — den modstandsløse fange, svigtet af sine mest elskede disciple, brutalt ført gennem Jerusalems gader, Guds søn fremstillet for den hoverende Annas, anklaget i ypperstepræstens palads og i Pilatus’ retssal, ført frem for den feje og grusomme Herodes,

forhånet, krænket, torteret og dømt til døden — alt bliver klart og levende skildret. {MBF 538.4}

Og nu vises for den vaklende skare de sidste scener — man ser ham tålmodigt bære sine lidelser, idet han slæber sig til Golgata. Man ser himlens fyrste hængende på korset, de hoverende præster og den spottende pøbel, der gjorde nar af hans dødskamp, det overnaturlige mørke, den skælvende jord, de spaltede klipper, gravene der åbner sig og markerer det øjeblik, da verdens forløser gav sit liv. {MBF 539.1}

De frygtelige begivenheder viser sig, netop som de var. Satan, hans engle og undersåtter har ikke styrke til at vende sig bort fra dette billede af deres egne gerninger. Hver eneste mindes den rolle, han selv spillede. Herodes, der dræbte Betlehems uskyldige børn for at tilintetgøre Israels konge. Den fordærvede Herodias, hvis syndige sjæl er tynget af Johannes Døbers blod. Den svage, holdningsløse Pilatus. De spottende soldater. Præsterne og rådsherrerne og den rasende pøbel, der råbte: „Lad hans blod komme over os og vore børn!“ — alle ser, hvor umådelig stor deres skyld er. Forgæves søger de at skjule sig for hans åsyns guddommelige majestæt, der stråler klarere end solen, mens de frelste lægger deres kroner ned for Frelserens fødder og råber: „Han døde for mig!“ {MBF 539.2}

I den løskøbte skare står Kristi apostle, den heltemodige Paulus, den nidkære Peter, den elskede og kærlige Johannes, og deres trofaste brødre, og med dem den store skare af martyrer. Uden for byens mure, midt i alt det onde og afskyelige står alle de, der forfulgte dem, kastede dem i fængsel og dræbte dem. Der er den grusomme, lastefulde Nero, der nu ser glæden og ophøjelsen hos dem, som han engang pinte, og i hvis yderste kvaler han fandt en satanisk fryd. Neros mor er der, så hun kan se resultatet af sine egne gerninger, se, hvordan de onde karaktertræk, der gik i arv til hendes søn, og de lidenskaber, hun opmuntrede gennem sit eget eksempel, bar frugt i forbrydelser, der fik verden til at gyse. {MBF 539.3}

Der er pavelige præster og prælater, som hævdede at være udsendt af Kristus, men som brugte pinebænk, fængsel og marterpæl for at herske over menneskers samvittighed. Der er de stolte paver, der ophøjede sig over Gud og vovede at ændre den Almægtiges lov. Disse mænd, der foregav af være kirkens fædre, har et regnskab at aflægge for Gud, som de gerne ville være fritaget for. For sent indser de, at den Almægtige værner om sin lov, og at han på ingen måde vil frikende de skyldige. Nu forstår de, at Kristus gør sig til ét med sit lidende folk, og de føler vægten af hans ord: „Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig.“5 {MBF 539.4}

Hele den onde verden står opstillet ved Guds domstol, beskyldt for højforræderi mod hans styre. De har ingen, der kan tale deres sag, de har ingen undskyldning, og den evige dødsdom afsiges over dem. {MBF 540.1}

Nu står det klart for alle, at syndens løn ikke er ædel uafhængighed og evigt liv, men slaveri, undergang og død. De gudløse indser, hvad de er gået glip af ved deres oprørske liv. De lod hånt om herlighedens langt større og evige betydning, da de fik den tilbudt, men hvor attråværdig forekommer den ikke nu! „Alt dette kunne jeg have haft," råber den fortabte sjæl, „men jeg forkastede det. Hvor har jeg været forblindet! Jeg har byttet fred, lykke og ære med ondskab, skændsel og fortvivlelse." Alle indser, at deres udelukkelse fra himlen er retfærdig. Med deres livsførelse har de erklæret: „Vi vil ikke have denne Jesus til vor konge." {MBF 540.2}

Som fortryllede har de gudløse set Guds søn blive kronet. I hans hænder ser de tavlerne med Guds lov, de bud, de havde foragtet og overtrådt. De overværer de frelstes undren, glæde og tilbedelse, og idet lovsangens toner lyder ud over den utallige skare uden for byen, udbryder de alle med én stemme: {MBF 540.3}

„Store og underfulde er dine gerninger, du Herre, Gud, Almægtige, retfærdige og sande er dine veje, du folkenes konge."6De kaster sig ned og tilbeder livets Fyrste. {MBF 540.4}

Satan synes lammet, idet han ser Kristi herlighed og majestæt. Han, der engang var en skærmende kerub, husker, hvorfra han faldt. En lysende seraf, „en strålende morgenstjerne," ak, hvor forandret, hvor fornedret! Han er for evigt udelukket fra det råd, hvor han engang var et højt æret medlem. Nu ser han en anden stå ved Faderens side og tilhylle hans herlighed. Han har set en høj, majestætisk engel sætte kronen på Kristi hoved, og han ved, at han selv kunne have indtaget denne engels ophøjede stilling. {MBF 540.5}

I erindringen genkalder han sig sin uskylds og renheds hjem, den fred og tilfredshed, han nød godt af, indtil han begyndte at opponere mod og misunde Kristus. Hans beskyldninger, hans oprør, hans bedrag for at vinde englenes sympati og støtte, hans stædige hårdnakkethed, da han ikke ville forbedre sig, dengang Gud ville tilgive ham — alt ser han klart for sig. Han ser sine gerninger blandt mennesker og følgerne af dem — menneskets fjendskab mod dets medmennesker, den frygtelige ødelæggelse af liv, rigers opståen og fald, omstyrtning af troner, den lange række af uroligheder, stridigheder og oprør. Han husker sine stadige forsøg på at modarbejde Kristi gerning og få mennesker til at synke dybere og dybere. Han ser, at hans djævelske intriger ikke har magtet at ødelægge dem, der har sat deres lid til Kristus. Idet Satan ser på sit rige, frugten af sine anstrengelser, ser han kun nederlag og undergang. Han har fået masserne til at tro, at Guds by ville være et let bytte, men han ved, at det ikke er sandt. Efterhånden som den store strid skred fremad, har han gang på gang lidt nederlag og er blevet tvunget til at trække sig tilbage. Han kender kun alt for godt den Eviges magt og majestæt. {MBF 540.6}

Den store oprørers mål har altid været at retfærdiggøre sig og vise, at Gud er ansvarlig for oprøret. Til dette formål har han opbragt al den styrke hans enorme begavelse kunne opvise. Han har arbejdet velovervejet og systematisk og haft et enestående held med at få

tusinder og atter tusinder til at tro på sin forklaring på den store strid, der har raset så længe. I årtusinder har denne sammensværgelsernes mester udgivet løgn for sandhed. Men nu er den time kommet, da oprøret skal slås ned for evigt og Satans væsen afsløres. Ærkebedrageren er blevet afsløret helt og fuldt i sin sidste, store anstrengelse for at sætte Kristus fra tronen, udrydde hans folk og sætte sig i besiddelse af Guds by. De, der gik sammen med ham, ser, at hans sag er fuldstændig håbløs. Kristi tilhængere og de trofaste engle ser den fulde udstrækning af hans rænkespil mod Guds styre. Alle betragter ham med afsky. {MBF 541.1}

Satan indser, at hans forsætlige oprør har gjort ham uegnet for himlen. Han har sat alt ind på at føre krig mod Gud. Himlens renhed, fred og harmoni ville være en frygtelig tortur for ham. Hans anklager mod Guds nåde og retfærdighed er forstummet. De beskyldninger, han har rettet mod Jahve, falder tilbage på ham selv. Satan bøjer sig og indrømmer, at dommen over ham er retfærdig. {MBF 541.2}

„Hvem må ikke frygte dig, Herre, og ære dit navn? For du alene er hellig, alle folkeslag skal komme og tilbede dig, for dine retfærdige domme er blevet åbenbare.“7Hvert eneste spørgsmål angående sandhed og vildfarelse i den langvarige strid er nu opklaret. Følgerne af oprøret, frugten af at tilsidesætte Guds bud er klarlagt for alle intelligensvæsener. Følgerne af Satans herredømme i modsætning til Guds styre er afsløret for hele universet. Satans egne gerninger har dømt ham. Guds visdom, retfærdighed og godhed er godtgjort i fuld udstrækning. Det fremgår tydeligt, at alt, hvad han har foretaget sig i den store strid, er sket ud fra hensynet til hans folks evige vel og til bedste for alle de verdener, han har skabt. „Alle dine skabninger, Herre, takker dig, dine fromme priser dig.“8Syndens historie vil i al evighed stå som vidnesbyrd om, at alle Guds skabningers lykke er nøje knyttet til eksistensen af hans lov. Med alle kendsgerningerne vedrørende den store strid for øje erklærer hele universet, både trofaste og oprørere, med én stemme: „Retfærdige og sande er dine veje, du folkenes Konge!“ {MBF 541.3}

Faderens og Sønnens store offer for menneskets skyld er blevet klart fremlagt for hele universet. Timen er kommet, da Kristus indtager sin rette plads og herliggøres over fyrstendømmer og magter og alt, hvad nævnes kan. Han udholdt korset uden at ænse skammen for at få den glæde, der ventede ham — at bringe mange sønner til herlighed. Ufatteligt stor var sorgen og skammen, men så meget større er glæden og herligheden. Han ser på de frelste, der er genskabt i hans eget billede, og hvert ansigt genspejler ligheden med deres konge. I dem ser han resultatet af sin sjælekamp, og han er tilfreds. Så erklærer han med en stemme, der når ud over de forsamlede masser af retfærdige og gudløse: „Se, hvad jeg har løskøbt med mit blod! Jeg led og døde for deres skyld, så de kan være hos mig i al evighed.“ Og lovsangen lyder fra de hvidklædte, der står omkring tronen: „Lammet, det slagtede, er værdigt til at få magt og rigdom og styrke og ære og lov og pris.“9 {MBF 542.1}

Selv om Satan har været nødt til at anerkende Guds retfærdighed og bøje sig for Kristi overhøjhed, forbliver hans karakter den samme. Som en mægtig flodbølge bryder oprørsånden atter frem. Rasende beslutter han ikke at give efter i den store strid. Timen er kommet for en sidste desperat kamp mod himlens Konge. Han styrter ind midt blandt sine undersåtter og søger at indgyde dem sit eget raseri og vække dem til øjeblikkelig kamp. Men blandt alle de talløse millioner, han har forledt til oprør, findes der nu ikke én, som anerkender hans overhøjhed. Hans magt er brudt. De gudløse er fyldt af det samme had til Gud, som inspirerer Satan, men de indser, at deres sag er håbløs, og at de ikke kan sejre over Jahve. Deres raseri vender sig imod Satan og mod dem, der har været hans redskaber til at vildlede dem, og med dæmonisk raseri vender de sig mod dem. {MBF 542.2}

Herren siger: „Fordi du har gjort dit hjerte til et gudehjerte, sender jeg fremmede imod dig, grusomme folkeslag; de skal trække deres sværd imod din skønne visdom og vanære din strålende glans. De styrter dig i graven, og du dør en voldsom død, midt ude i havet.“ „Jeg ødelagde dig, du beskyttende kerub. … Jeg kastede dig til jorden, gav dig hen til konger, så de kunne fryde sig over dig. … Jeg gjorde dig til aske på jorden for øjnene af alle, der så dig. … Du blev en rædsel, du er borte for evigt.“10 {MBF 543.1}

„Hver en støvle, der tramper i larmen, og kappen, der er sølet i blod, skal brændes og fortæres af ild.“ „Herrens vrede rammer alle folkene, hans harme alle deres hære; han lægger band på dem og overgiver dem til slagtning.“ „Han lader glødende kul og svovl regne over de uretfærdige, og en glohed vind bliver deres skæbne.“11Ild falder ned fra himlen. Jorden åbner sig. De våben, der skjuler sig i dens indre, drages frem. Fortærende flammer slår du af alle de gabende kløfter. Selv klipperne står i brand. Dagen kommet med ovnen, der brænder som ild. „Elementerne vil brænde op, og jorden og alt det menneskeskabte på den vil vise sig, som det, det er.“12Jordens overflade er én stor smeltet masse — en mægtig sydende ildsø. Det er ugudelige menneskers doms og undergangs dag — „for Herren har en hævndag, et gengældelsens år i striden for Zion.“13 {MBF 543.2}

De gudløse får deres straf på jorden. „Nu kommer den dag, der brænder som en ovn; da bliver alle de overmodige og alle, der handler ugudeligt, til strå. Dagen, der kommer, skal sætte ild til dem, siger Hærskarers Herre.“14Nogle tilintetgøres i et nu, mens andre må lide i mange dage. Alle bliver straffet „efter deres gerninger.“ {MBF 543.3}

Da de retfærdiges synder er blevet overført til Satan, skal han ikke blot lide for sit eget oprør mod Gud, men for alle de synder, han har forledt Guds folk til at begå. {MBF 543.4}

Hans straf er langt strengere end den, der rammer dem, han har bedraget. Efter at alle, der faldt for hans bedrag, er omkommet, skal han fortsætte med at leve og lide. I den rensende ild udslettes de ugudelige til sidst, rod og grene] — Satan roden, hans tilhængere grenene. Lovens fulde straf er fuldbyrdet, retfærdigheden er sket fyldest, og himmel og jord, der har set til, erklærer, at Jahve er retfærdig. {MBF 543.5}

Satans nedbrydende gerning er slut for evigt. I seks tusind år har han sat sin vilje igennem, fyldt jorden med elendighed og bragt sorg over hele universet. Hele skabningen har sukket og lidt. Nu er Guds skabninger for altid befriet fra ham og hans fristelser. „Hele jorden finder ro og hvile, den bryder ud i jubel.“15Et sejrsråb og en lovsang lyder fra hele det trofaste univers. „Jeg hørte lyden som af en stor folkeskare og som af vældige vande og som af stærk torden, som sagde: Halleluja! Herren vor Gud, den Almægtige, har taget magten.“16 {MBF 544.1}

Mens jorden var indhyllet i den tilintetgørende ild, opholdt de retfærdige sig i sikkerhed i den hellige stad. Den anden død har ingen magt over dem, der havde del i den første opstandelse. Mens Gud er en altfortærende ild for de ugudelige, er han sol og skjold for sit folk.17 {MBF 544.2}

„Og jeg så en ny himmel og en ny jord. For den første himmel og den første jord forsvandt.“18Den ild, der fortærer de ugudelige, lutrer jorden. Forbandelsens sidste spor er udslettet. Intet evigt brændende helvede vil minde de frelste om syndens frygtelige følger. {MBF 544.3}

Kun ét minde bliver tilbage: Vor Frelser vil altid bære mærkerne efter sin korsfæstelse. På hans sårede hoved, i hans side og på hans hænder og fødder ses de eneste spor af syndens grusomme følger. Profeten, der så Kristus i hans herlighed, siger: „Fra hans side udgår stråler; dér er hans vælde i skjul.“19 {MBF 544.4}

I den gennemborede side, hvorfra den blodrøde strøm flød ud, som forsonede mennesket med Gud — dér er Frelserens herlighed, „der er hans vælde i skjul.“ Han var „vældig til at frelse“ på grund af forløsningens offer. Han er derfor også i stand til at udøve retfærdighed mod dem, der foragtede Guds barmhjertighed. Og tegnene på hans ydmygelse er hans største ære. I al evighed vil sårene fra Golgata forkynde hans pris og magt. {MBF 544.5}

„Men du, … Zions datter, til dig kommer det, det tidligere herredømme kommer.“20Den tid er kommet, som hellige mænd længselsfuldt har set frem til, siden flammesværdet spærrede vejen til Edens have for det første menneskepar — tiden, hvor „forløsningen kommer for hans ejendomsfolk.“21Den jord, der oprindelig blev skænket mennesket som dets rige, og som det forrådte til Satan, den vældige fjende, der holdt den så længe, er nu vundet tilbage ved hjælp af forløsningens store plan. Alt det, der gik tabt ved synden, er givet tilbage. „Dette siger Herren, … som dannede jorden og frembragte den, han som grundfæstede den; han skabte den ikke til tomhed, men dannede den til beboelse.“22Guds oprindelige hensigt med at skabe jorden fuldbyrdes nu, idet den bliver de frelstes hjem i al evighed. „De retfærdige skal få landet i arv og eje og bo i det til evig tid.“23 {MBF 544.6}

En frygt for at få vor fremtidige arv til at virke for materiel har fået mange til at lægge en symbolsk betydning i netop de sandheder, der lærer os at betragte den som vort hjem.

Kristus forsikrede sine diciple, at han gik bort for at berede boliger for dem i sin fars hus. De, der tror Guds ords lære, vil ikke være helt uvidende om den himmelske bolig. Og dog er det sandt, hvad der står: „Hvad intet øje har set og intet øre hørt, og hvad der ikke er opstået i noget menneskes hjerte, det, som Gud har beredt for dem, der elsker ham.“24 {MBF 545.1}

Menneskeligt sprog kan ikke beskrive de retfærdiges belønning. Kun de, der får den at se, vil fatte den. Vor begrænsede forstand kan ikke fatte herligheden i Guds Paradis. {MBF 545.2}

I Bibelen kaldes de frelstes arv „et fædreland.“25Der fører den himmelske hyrde sin flok til levende vandkilder. Livets træ bærer frugt hver måned, og dets blade tjener til lægedom for folkeslagene. Der er krystalklare, evigt flydende strømme, og langs deres bredder kaster vajende træer deres skygge på de stier, der er beredt for Herrens forløste. Vidtstrakte sletter bølger op mod skønne højdedrag, og Guds bjerge rejser deres stolte tinder. På disse fredelige sletter, langs disse levende strømme, skal Guds børn, der så længe var pilgrimme og vandringsmænd på jorden, finde et hjem. {MBF 545.3}

„Mit folk skal bo på fredens boplads, i boliger, hvor tillid råder, på hvilesteder, hvor de kan være sorgløse.“ „Der høres ikke længere om vold i dit land, om undertrykkelse og ulykke inden for dine grænser; dine mure skal du kalde Frelse og dine porte Lovsang.“ „De skal bygge huse og bo i dem og plante vingårde og nyde deres frugt. Andre skal ikke bo i det, de bygger, eller spise, hvad de har plantet. Mit folk skal nå træets alder, mine udvalgte skal nyde frugten af deres hænders værk.“26 {MBF 545.4}

„Ørkenen og det tørre land skal glæde sig, ødemarken skal juble og blomstre.“ „I stedet for tjørnekrat vokser enebær op, myrter i stedet for nælder.“ „Ulven skal bo sammen med lammet, panteren ligge sammen med kiddet; … en lille dreng vogter dem.“ „Ingen volder ondt eller ødelæggelse på hele mit hellige bjerg,“ siger Herren.27 {MBF 545.5}

Smerte kan ikke eksistere i den himmelske atmosfære. Der er ingen tårer mere, ingen begravelser, ingen tegn på sorg. „Døden skal ikke være mere, ej heller sorg, ej heller skrig. … Thi det, der var før, er forsvundet.“ „Ingen indbygger skal sige: ‘Jeg er syg!’ Folket, der bor der, har fået synden tilgivet.“28 {MBF 545.6}

Der er det ny Jerusalem, den nye forherligede jords hovedstad, „en prægtig krone i Herrens hånd, en kongelig turban i din Guds hånd.“ „Dens stråleglans er som den dyreste ædelsten, som krystalklar jaspis.“ „Folkeslagene skal vandre i dens lys og jordens konger komme ind i den med deres herligheder.“ {MBF 546.1}

„Jeg vil juble over Jerusalem og fryde mig over mit folk.“ „Nu er Guds bolig hos menneskene, han vil bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud vil selv være hos dem.“29 {MBF 546.2}

I Guds stad skal det aldrig være nat. Ingen vil trænge til at hvile. Ingen bliver trætte af at gøre Guds vilje og prise hans navn. Altid skal vi føle morgenens friskhed, og den skal aldrig få ende. „De har ikke brug for lys fra lamper eller lys fra solen, for Herren Gud lyser for dem.“30Solens lys vil blive afløst af et lys, der ikke er ubehageligt blændende, men alligevel langt overgår middagssolen i klarhed. Guds og Lammets herlighed fylder den hellige stad med et lys, der aldrig svinder. De frelste skal leve i den evige dags solløse herlighed. {MBF 546.3}

„Men et tempel så jeg ikke i den, for Herren, Gud den Almægtige, er dens tempel, og Lammet.“31Guds folk har det privilegium, at de kan have frit fællesskab med Faderen og Sønnen. „Endnu ser vi i et spejl, i en gåde.“32Vi ser Guds billede som i et spejl, i naturen og i hans handlemåde med mennesker, men til den tid skal vi se ham ansigt til ansigt, uden noget fordunklende slør imellem os. Vi skal opholde os i hans nærværelse og se hans ansigts herlighed. {MBF 546.4}

Da skal de frelste kende fuldt ud, ligesom de selv er kendt fuldt ud. Den kærlighed og sympati, som Gud selv har nedlagt i sjælen, vil dér finde sit sandeste og smukkeste udtryk. Den rene samhørighed med hellige væsener, det harmoniske samfund med de velsignede engle og med de trofaste fra alle tider, som har vasket deres klæder hvide i Lammets blod, de hellige bånd, der knytter familien i himlen og på jorden sammen33— alt dette bidrager til de frelstes lykke. {MBF 546.5}

Med aldrig svigtende glæde vil udødelige mennesker studere skabermagtens vidundere og den frelsende kærligheds mysterier. Der skal ikke være nogen grusom, bedragerisk fjende, som frister til at glemme Gud. Alle evner vil blive udviklet og forøget. Tilegnelsen af kundskab vil hverken trætte sindet eller tære på kræfterne. Der vil de mest storslåede foretagender kunne gennemføres, de største forhåbninger nås, den højeste ærgerrighed gøres til virkelighed. Og dog vil der være stadig nye højder at bestige, nye undere at beundre, nye sandheder at forstå, nye opgaver, der kalder på forstandens, sjælens og legemets kræfter. {MBF 546.6}

De frelste får adgang til at studere alle universets skatte. Uhæmmet af dødeligheden flyver de uden at trættes til fjerne verdener — verdener, der blev grebet af sorg ved synet af menneskenes kval, og som genlød af glade sange, hver gang en sjæl blev frelst. Med usigelig fryd får jordens børn del i den glæde og visdom, som ejes af de væsener, der aldrig har syndet. Menneskene får del i den visdom og indsigt, der er opnået gennem uendelige tiders fordybelse i Guds hænders værk. Med et syn, der ikke er sløret, iagttager de skabelsens herlighed — sole og stjerner og systemer, der alle drejer sig om Guds trone i deres bestemte orden. Skaberens navn står skrevet på alle ting, fra de mindste til de største, og hans magt viser sig i det alt sammen. {MBF 547.1}

Efterhånden som evighedens år henrinder, bringer de endnu rigere og herligere åbenbaringer af Gud og Kristus. Ligesom kundskaben er gradvist tiltagende, vil også kærligheden, ærefrygten og lykken øges. Jo mere menneskene lærer om Gud, jo større beundring får de for hans karakter. Når Jesus forklarer dem frelsens rigdomme og beretter om de store bedrifter, der blev udført i den store strid med Satan, vil de frelstes hjerter fyldes med endnu større hengivenhed for ham, og med endnu større fryd og glæde lader de guldharperne klinge, og titusind titusinder og tusind tusinder af stemmer forener sig i et vældigt lovsangskor. {MBF 547.2}

„Og hver skabning i himlen og på jorden og under jorden og på havet, med alt, hvad de rummer, hørte jeg sige: Ham, der sidder på tronen, og Lammet, være pris og ære og lov og magt i evighedernes evigheder.“34 {MBF 547.3}

Den store strid er til ende. Synd og syndere er ikke mere. Hele universet er rent. Harmoni og glæde går som et pulsslag gennem hele det umådelige skaberværk. Fra ham, der skabte alt, strømmer liv og lys og glæde til universets grænseløse rige. Alle ting, fra det mindste atom til den største klode, de levende og de livløse, forkynder i deres uplettede skønhed og fuldkomne glæde, at GUD ER KÆRLIGHED! {MBF 547.4}
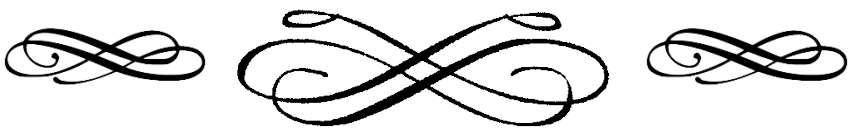
I Forventning om Enden